SOUBORNÉ INFORMACE

Ročník 2009

Informace o regionech, městech a obcích
Kód publikace: t-641361-09

Brno, 30. září 2009
Č. j.: 84/2009 - 7115

POSTAVENÍ VENKOVA V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Zpracoval:	ČSÚ, oddělení regionálních analýz a informačních služeb Brno
Vedoucí oddělení:	Bc. Iveta Konečná
Informační služby:	tel.: 542 528 200, e-mail: infoservisbrno@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec*:*	Ing. Karel Adam, tel.: 542 528 172, e-mail: karel.adam@czso.cz

Český statistický úřad, Brno

2009

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Jihomoravském kraji naleznete také na Internetu: **www.brno.czso.cz**

Autoři publikace děkují osloveným zaměstnancům výzkumných ústavů, vysokých škol, krajských úřadů a dalších institucí za cenné náměty a připomínky, které využili jak při vymezení jednotlivých variant venkova, tak při zpracování samotné analýzy.

ISBN 978-80-250-1943-6

© Český statistický úřad, Brno, 2009

ÚVOD

Předkládaná publikace **Postavení venkova v Jihomoravském kraji** navazuje na úvodní studii z roku 2007, kterou vydal Český statistický úřad Brno pod názvem **Rozvoj venkova v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2006** a na studii **Varianty vymezení VENKOVA a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006**, vydanou Českým statistickým úřadem v září loňského roku. Obě dříve vydané publikace se zaměřily zejména na hledání vhodné varianty pro vymezení venkova, výběr ukazatelů pro hodnocení rozdílů mezi městským a venkovským prostorem a jejich záměrem bylo vyvolat diskusi za účasti odborníků z řad uživatelů statistických dat, především z vysokých škol, vědeckých ústavů a dalších státních institucí. Do diskuse se zapojili i pracovníci krajských úřadů.

Cílem této publikace je ukázat, jaký je venkov v Jihomoravském kraji. Zda se při zvoleném vymezení jeví homogenní, či byly zjištěny významné rozdíly mezi venkovskými obcemi v bezprostřední blízkosti velkých měst a obcemi vzdálenými. Pozornost byla věnována i tomu, zda se ve statistických datech projevují rozdíly mezi městským a venkovským prostorem a mezi venkovskými obcemi v různých oblastech.

Jako **referenční období** byly pro potřeby této analýzy zvoleny roky 2001 až 2008, v některých případech však data za celý tento časový úsek nejsou k dispozici. Datovým zdrojem části významných ukazatelů je pouze Sčítání lidu, domů a bytů. To sice proběhlo již v roce 2001, ale jeho výsledky není možné nahradit novějšími daty, neboť jiný zdroj neexistuje. Vzhledem k faktu, že jde o první rozsáhlejší studii ČSÚ zabývající se venkovem v kraji a také k omezenému množství srovnatelných časových řad (především za ekonomické a environmentální prostředí), věnovali autoři prioritně pozornost analýze současného stavu, vývojové tendence jsou stručně naznačeny jen ve vybraných oblastech (populační vývoj, trh práce). Pro hlubší zachycení vývoje venkova se otevírá prostor po zpracování výsledků blížícího se populačního a bytového cenzu.

Autoři odpovídají na **základní otázky**:

1. Jak významnou roli v kraji zaujímá venkovský prostor, jaké jsou hlavní rozdíly mezi městským a venkovským prostorem kraje?
2. Existují uvnitř venkovského prostoru kraje významné regionální rozdíly?
3. Co je charakteristické pro zemědělství a lesnictví v kraji?
4. Jaké ukazatele má k dispozici statistika pro porovnání rozdílů mezi městským a venkovským prostorem?

Úvodní kapitola stručně seznamuje s problematikou vymezení venkova v obecné rovině (strategické dokumenty na národní a regionální úrovni) i s konkrétním vymezením použitým v této publikaci.

Ve druhé kapitole je největší prostor věnován tomu, jak se v jednotlivých okruzích statistických ukazatelů liší venkovský a městský prostor, který je členěn podle okresů. V rozšířených tabulkách je venkovský a městský prostor členěn podle okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností a správních obvodů pověřených obecních úřadů. Varianta vymezení venkova na úrovni Jihomoravského kraje byla vybrána ve spolupráci s odbornými pracovníky krajského úřadu.

Pro posouzení postavení venkova v Jihomoravském kraji v celostátním kontextu byla do publikace zařazena samostatná kapitola věnovaná mezikrajskému srovnání, kde byl venkov v zájmu srovnatelnosti jednotlivých krajů vymezen jednotně pro všechny kraje, a to poněkud odlišně od kapitoly věnované venkovu v rámci kraje.

Součástí publikace je též kapitola věnovaná zemědělství a lesnictví, neboť tato odvětví jsou koncentrována do venkovského prostoru. Pro jejich zpracování byla využita data ze Strukturálního šetření v zemědělství 2007, která byla doplněna údaji ze standardních statistických zjišťování.

Závěr publikace tvoří přehled statistických ukazatelů, které má ČSÚ k dispozici až do úrovně obcí a lze z nich agregovat libovolná území. Celá analýza je doplněna grafy a kartogramy souvisejícími s danou problematikou.

Obdobná analýza byla zpracována i v ostatních krajích České republiky (s výjimkou Hlavního města Prahy). Na přípravě publikace pracovníci oddělení regionálních analýz a informačních služeb v jednotlivých krajích spolupracovali s partnerskými pracovišti v ústředí ČSÚ – Odborem statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí a Odborem veřejných databází.

Vedle tištěné formy a CD-ROM naleznete naše publikace na internetových stránkách:

www.brno.czso.cz

Reprodukce výňatků z této publikace lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Postavení venkova v Jihomoravském kraji“ a původu statistických dat v ní otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.
Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.
Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou definitivní.

OBSAH

Úvod…… 3
Seznam tabulek 6
Seznam grafů 6
Seznam kartogramů 9
1. Vymezení venkova 11
1.1. Obecné poznatky k vymezení venkova 11
1.2. Vymezení venkova v národních dokumentech 12
1.3. Venkov a dokumenty na regionální úrovni 13
1.4. Výběr vhodné varianty pro vymezení venkova 14
1.5. Varianta použitá pro mezikrajské srovnání v kapitole 4 15
1.6. Varianta použitá pro hodnocení postavení venkova v Jihomoravském kraji v kapitole 2 15
2. Městský a venkovský prostor v Jihomoravském kraji 18
2.1. Území, sídelní struktura, dostupnost 18
2.2. Obyvatelstvo 28
2.3. Ekonomika 38
2.4. Trh práce 50
2.5. Bydlení, bytová výstavba 61
2.6. Občanská a technická vybavenost 73
2.7. Územní rozdíly ve venkovském území kraje 79
2.8. Shrnutí 82
3. Vývoj zemědělství a lesnictví v Jihomoravském kraji 89
3.1. Zemědělství 89
3.2. Lesnictví 107
3.3. Shrnutí 111
4. Mezikrajské srovnání městského a venkovského prostoru 113
4.1. Území, sídelní struktura, dostupnost 114
4.2. Obyvatelstvo 119
4.3. Ekonomika 124
4.4. Trh práce 129
4.5. Bydlení, bytová výstavba 139
4.6. Občanská a technická vybavenost 144
Závěr…… 148
Příloha 1 Seznam ukazatelů ČSÚ k problematice venkova s daty dostupnými do úrovně obcí 157
Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru 157
Seznam použité literatury a informačních zdrojů 171

SEZNAM TABULEK

Tab. 1.6.1 Obce zařazené do městského prostoru v Jihomoravském kraji v krajské variantě vymezení 16
Tab. 1.6.2 Základní údaje o obcích Jihomoravského kraje ve venkovském a městském prostoru podle vymezení krajského a republikového k 31. 12. 2008 17
Tab. 2.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 18
Tab. 2.1.2 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 19
Tab. 2.1.3 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 20
Tab. 2.1.4 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 21
Tab. 2.1.5 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla SO ORP a sídla krajského města v roce 2008 21
Tab. 2.1.6 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 22
Tab. 2.1.7 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 24
Tab. 2.1.8 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 25
Tab. 2.1.9 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 26
Tab. 2.1.10 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností a sídla krajského města v roce 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 27
Tab. 2.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 28
Tab. 2.2.2 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje 29
Tab. 2.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje 30
Tab. 2.2.4 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje 30
Tab. 2.2.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje 32
Tab. 2.2.6 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 33
Tab. 2.2.7 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje 34
Tab. 2.2.8 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje 35
Tab. 2.2.9 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje 36
Tab. 2.2.10 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje 37
Tab. 2.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele – okresy Jihomoravského kraje 38
Tab. 2.3.2 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje 39
Tab. 2.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 40
Tab. 2.3.4 Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 40
Tab. 2.3.5 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 41
Tab. 2.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2008 – okresy Jihomoravského kraje 41
Tab. 2.3.7 Veřejné rozpočty v letech 2003 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje 42
Tab. 2.3.8 Vybrané ekonomické ukazatele – SO POU Jihomoravského kraje 43
Tab. 2.3.9 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 44
Tab. 2.3.10 Odvětvová struktura ekonomiky k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 45
Tab. 2.3.11 Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 46
Tab. 2.3.12 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 47
Tab. 2.3.13 Kapacita hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2008 – SO POU Jihomoravského kraje 48
Tab. 2.3.14 Veřejné rozpočty v letech 2003 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje 49
Tab. 2.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce – okresy Jihomoravského kraje 50
Tab. 2.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje 51
Tab. 2.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje 52
Tab. 2.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje 53
Tab. 2.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 53
Tab. 2.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje 54
Tab. 2.4.7 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce – SO POU Jihomoravského kraje 55
Tab. 2.4.8 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje 56

Tab. 2.4.9 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 57
Tab. 2.4.10 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 58
Tab. 2.4.11 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje ... 59
Tab. 2.4.12 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje ... 60
Tab. 2.5.1 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu – okresy Jihomoravského kraje ... 61
Tab. 2.5.2 Domovní fond v letech 1991 a 2001 – okresy Jihomoravského kraje ... 62
Tab. 2.5.3 Bytový fond v letech 1991 a 2001 – okresy Jihomoravského kraje ... 62
Tab. 2.5.4 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje ... 63
Tab. 2.5.5 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje ... 64
Tab. 2.5.6 Dokončené byty v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje ... 64
Tab. 2.5.7 Charakteristiky dokončených bytů v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje ... 65
Tab. 2.5.8 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu – SO POU Jihomoravského kraje ... 66
Tab. 2.5.9 Domovní fond v letech 1991 a 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 67
Tab. 2.5.10 Bytový fond v letech 1991 a 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 68
Tab. 2.5.11 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 69
Tab. 2.5.12 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje ... 70
Tab. 2.5.13 Dokončené byty v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje ... 71
Tab. 2.5.14 Charakteristiky dokončených bytů v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje ... 72
Tab. 2.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – okresy Jihomoravského kraje ... 73
Tab. 2.6.2 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – okresy Jihomoravského kraje ... 75
Tab. 2.6.3 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – SO POU Jihomoravského kraje ... 76
Tab. 2.6.4 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – SO POU Jihomoravského kraje ... 78
Tab. 2.7.1 Vybrané ukazatele pro souhrnné hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů ... 79
Tab. 2.7.2 Rámcové hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů POU – demografické a sociální prostředí ... 80
Tab. 2.7.3 Rámcové hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů POU – ekonomické prostředí a infrastruktura ... 81
Tab. 3.1.1 Počty hospodařících subjektů a obhospodařovaná půda v krajích ČR v roce 2007 ... 89
Tab. 3.1.2 Obhospodařovaná půda fyzickými a právnickými osobami v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007 ... 90
Tab. 3.1.3 Podniky fyzických a právnických osob podle určení produkce v krajích ČR v roce 2007 ... 92
Tab. 3.1.4 Zemědělské podniky podle počtu pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 92
Tab. 3.1.5 Pracovníci v zemědělství podle věku v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 93
Tab. 3.1.6 Pracovníci v zemědělství podle věku v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007 ... 93
Tab. 3.1.7 Zemědělské vzdělání vedoucích pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 94
Tab. 3.1.8 Převažující zaměření hospodařících subjektů v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 95
Tab. 3.1.9 Osevní plochy v krajích ČR v roce 2007 ... 96
Tab. 3.1.10 Využití orné půdy v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007 ... 96
Tab. 3.1.11 Osevní plochy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ... 98
Tab. 3.1.12 Hektarové výnosy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ... 98
Tab. 3.1.13 Sklizeň v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ... 99
Tab. 3.1.14 Stavy hospodářských zvířat v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 99
Tab. 3.1.15 Hospodářská zvířata v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007 ... 99
Tab. 3.1.16 Stavy hospodářských zvířat v Jihomoravském kraji v letech 2001 až 2008 ... 102
Tab. 3.1.17 Živočišná výroba v Jihomoravském kraji v letech 2001 až 2008 ... 102
Tab. 3.1.18 Zemědělské stroje ve vlastnictví podniků v krajích ČR k 30. 9. 2007 ... 103
Tab. 3.1.19 Stroje a zařízení ve vlastnictví podniků v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007 ... 103
Tab. 3.1.20 Produkce zemědělského odvětví v Jihomoravském kraji v letech 2003 až 2007 ... 105
Tab. 3.1.21 Produkce zemědělského odvětví v Jihomoravském kraji za rok 2003 a 2007 ... 106
Tab. 3.1.22 Rostlinná a živočišná produkce Jihomoravského kraje v letech 2003 a 2007 ... 106
Tab. 3.2.1 Lesy v krajích České republiky podle dřevin ... 107
Tab. 3.2.2 Lesy v okresech Jihomoravského kraje podle dřevin ... 107

Tab. 3.2.3 Lesy ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje podle dřevin ... 108
Tab. 3.2.4 Zalesňování a těžba dřeva v Jihomoravském kraji ... 108
Tab. 3.2.5 Lesy v krajích České republiky podle kategorií a subkategorií ... 109
Tab. 3.2.6 Lesy v okresech Jihomoravského kraje podle kategorií a subkategorií ... 109
Tab. 3.2.7 Lesy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Jihomoravského kraje podle kategorií a subkategorií ... 110
Tab. 4.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 ... 114
Tab. 4.1.2 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008 ... 115
Tab. 4.1.3 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 ... 116
Tab. 4.1.4 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008 ... 117
Tab. 4.1.5 Časová dostupnost sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností a sídla kraje v roce 2008 ... 118
Tab. 4.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008 ... 119
Tab. 4.2.2 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) ... 120
Tab. 4.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) ... 121
Tab. 4.2.4 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr) ... 122
Tab. 4.2.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001 ... 123
Tab. 4.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele ... 124
Tab. 4.3.2 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008 ... 125
Tab. 4.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky k 31. 12. 2008 ... 126
Tab. 4.3.4 Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 ... 127
Tab. 4.3.5 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2008 ... 127
Tab. 4.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v roce 2008 ... 128
Tab. 4.3.7 Veřejné rozpočty v letech 2003 až 2008 (roční průměr) ... 129
Tab. 4.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce ... 130
Tab. 4.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001 ... 131
Tab. 4.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 ... 132
Tab. 4.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 ... 134
Tab. 4.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 ... 135
Tab. 4.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 ... 136
Tab. 4.5.1 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu ... 139
Tab. 4.5.2 Domovní fond v letech 1991 a 2001 ... 140
Tab. 4.5.3 Bytový fond v letech 1991 a 2001 ... 141
Tab. 4.5.4 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001 ... 142
Tab. 4.5.5 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001 ... 142
Tab. 4.5.6 Dokončené byty v letech 2001 až 2008 ... 143
Tab. 4.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) ... 144
Tab. 4.6.2 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) ... 146

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Podíl obcí a obyvatel venkovského prostoru podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2008 ... 19
Graf 2 Podíl obcí podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 ... 20
Graf 3 Index stáří a index ekonomického zatížení k 31. 12. 2008 ... 28
Graf 4 Živě narození v manželství a mimo manželství na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008 ... 29
Graf 5 Celkový přírůstek (úbytek) počtu obyvatel (rozdíl stavů k 31. 12. 2008 a k 1. 1. 2001) ... 31
Graf 6 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním (vč. bakalářského) podle pohlaví k 1. 3. 2001 ... 32
Graf 7 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty – roční průměr v letech 2001 až 2008 ... 39
Graf 8 Nárůst daňových příjmů obecních rozpočtů na 1 obyvatele mezi roky 2003 a 2008 ... 42
Graf 9 Zaměstnaní podle sektorů národního hospodářství k 1. 3. 2001 ... 52
Graf 10 Podíl uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 18 až 64 let k 31. 12. 2008 ... 53
Graf 11 Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence na úřadech práce k 31. 12. 2008 ... 54
Graf 12 Podíl neobydlených bytů na celkovém bytovém fondu k 1. 3. 2001 ... 63
Graf 13 Průměrná obytná plocha bytu dokončeného v letech 2001 až 2008 podle druhu domu ... 65
Graf 14 Počet bytů v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let (k 31. 12. 2007) ... 74
Graf 15 Podíl obcí venkovského prostoru připojených na kanalizační síť s čistírnou odpadních vod a vybavených železniční zastávkou v roce 2000 a 2006 ... 75
Graf 16 Počet subjektů na 1 000 obyvatel a obhospodařovaná zemědělská půda v hektarech na 1 podnik v roce 2007 ... 90
Graf 17 Počet subjektů na 1 000 obyvatel a obhospodařovaná zemědělská půda v hektarech na 1 podnik v roce 2007 podle okresů Jihomoravského kraje ... 91

Graf 18 Výměra obhospodařované půdy na 1 podnik podle právní formy v roce 2007 ... 91
Graf 19 Pracovníci v zemědělství v okresech Jihomoravského kraje ... 94
Graf 20 Zemědělské vzdělání vedoucího pracovníka v zemědělských podnicích v Jihomoravském kraji v roce 2007 ... 95
Graf 21 Plochy obilovin a olejnin v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007 ... 97
Graf 22 Plochy pícnin na orné půdě v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007 ... 97
Graf 23 Hektarové výnosy obilovin v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ... 98
Graf 24 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007 ... 100
Graf 25 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ... 101
Graf 26 Zemědělské stroje v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007 ... 104
Graf 27 Zemědělské podniky poskytující a využívající zemědělské služby v Jihomoravském kraji v roce 2007 ... 104
Graf 28 Produkce zemědělského odvětví v krajích ČR v roce 2007 (předběžný údaj) ... 105
Graf 29 Obyvatelstvo venkovského prostoru podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2008 ... 115
Graf 30 Struktura obcí podle kategorie hustoty zalidnění obcí k 31. 12. 2008 ... 116
Graf 31 Vybrané druhy pozemků a koeficient ekologické stability ve venkovském prostoru v roce 2008 ... 117
Graf 32 Živě narození a z toho mimo manželství na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008 ... 120
Graf 33 Celkový přírůstek (úbytek) počtu obyvatel (rozdíl stavů k 31. 12. 2008 a k 1. 1. 2001) ... 122
Graf 34 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním podle pohlaví k 1. 3. 2001 ... 123
Graf 35 Podíl zpracovatelského průmyslu napojeného na primární sektor na celkovém počtu subjektů k 31. 12. 2008 ... 126
Graf 36 Podíl městského a venkovského prostoru na lůžkových kapacitách hromadných ubytovacích zařízení daného kraje v roce 2008 ... 128
Graf 37 Nárůst daňových příjmů obecních rozpočtů na 1 obyvatele mezi roky 2003 a 2008 ... 129
Graf 38 Zaměstnané osoby podle sektorů národního hospodářství k 1. 3. 2001 ... 133
Graf 39 Podíl uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let k 31. 12. 2008 ... 135
Graf 40 Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence na úřadech práce k 31. 12. 2008 ... 137
Graf 41 Podíl trvale obydlených domů podle období výstavby v roce 2001 ... 140
Graf 42 Neobydlené byty podle důvodu neobydlenosti v roce 2001 ... 141
Graf 43 Podíl trvale obydlených domů se zavedeným plynem a připojením na veřejnou kanalizaci v roce 2001 ... 143
Graf 44 Byty v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2007 ... 145
Graf 45 Podíl obcí ve venkovském prostoru s kanalizací napojenou na čistírnu odpadních vod v roce 2000 a 2006 ... 146
Graf 46 Podíl obcí se železniční zastávkou v roce 2006 ... 147

SEZNAM KARTOGRAMŮ

Typologie prostorů pro klasifikaci venkovských obcí ... 13

Vymezení venkovského a městského prostoru v Jihomoravském kraji ... 85
Hustota zalidnění v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008 ... 85
Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008 ... 86
Změna počtu obyvatel v obcích Jihomoravského kraje mezi roky 2000 a 2008 ... 86
Index stáří v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008 ... 87
Míra ekonomické aktivity v obcích Jihomoravského kraje k 1. 3. 2001 (SLDB) ... 87
Míra nezaměstnanosti v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008 ... 88
Dokončené byty v obcích Jihomoravského kraje v letech 2001 až 2008 ... 88

Intenzita chovu skotu v okresech ČR k 30. 9. 2007 ... 100
Intenzita chovu prasat v okresech ČR k 30. 9. 2007 ... 101

Podíl obyvatel venkovského prostoru ve správních obvodech ORP k 31. 12. 2008 ... 113

Vymezení venkovského a městského prostoru v České republice ... 149
Hustota zalidnění v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008 ... 150
Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí venkovského prostoru k 31. 12. 2008 ... 151
Změna počtu obyvatel v obcích venkovského prostoru mezi roky 2000 a 2008 ... 152
Index stáří v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008 ... 153
Míra ekonomické aktivity v obcích venkovského prostoru k 1. 3. 2001 (SLDB) ... 154
Míra nezaměstnanosti v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008 ... 155
Dokončené byty v obcích venkovského prostoru v letech 2001 až 2008 ... 156

1. Vymezení venkova

1.1. Obecné poznatky k vymezení venkova

Problematika venkova vchází do popředí zájmu od chvíle, kdy došlo k prudkému růstu měst v důsledku průmyslového rozvoje. Součástí změn, které s sebou přináší industrializace a následná, místy až živelná urbanizace, je i mnohem zřetelnější rozdíl mezi venkovem a městem. I přes to, že dichotomie pojmů „město" a „venkov" zde jasně existovala již od dob starověkých měst, až v období urbanizace se stává častým předmětem mnoha vědních oborů od sociologie přes geografii až po ekonomii či architekturu.

Cílem studií zmíněných vědních oborů není jen teoretické zkoumání těchto dvou odlišných prostředí, ale i praktické řešení logicky divergentního vývoje a často velmi značných sociálních, kulturních a ekonomických disparit mezi venkovem a městem. Studiem těchto disparit i případnými snahami o jejich zmírnění se dnes zabývá značné množství institucí (veřejná správa, nadnárodní instituce, nevládní organizace i samotné obce).

Hned na počátku zkoumání venkova narážíme na zásadní a obtížně řešitelný problém: nalezení hranice mezi venkovem a městem. Navzdory zřetelnému vnímání odlišností neexistuje jasná hranice mezi tím, co je ještě město, a tím, co je již venkov; neexistuje totiž ani jednoznačná definice těchto dvou pojmů. Problémy při hledání hranice a definice venkova jsou znásobeny obrovskou variabilitou venkovského osídlení v území, kde se setkáváme s odlehlými osadami či dokonce samotami, klasickými vesnicemi či příměstskými obcemi, které jsou značně zasaženy suburbanizačními tendencemi. Samostatnou kategorií jsou malá městečka a městyse, které se často v mnoha ohledech daleko více podobají venkovu než městu. Charakter venkova je rozdílný i na úrovni jednotlivých regionů, kde se z mnoha důvodů (včetně historických) vyvinula často velmi odlišná venkovská osídlení se svým nezaměnitelným rázem. Například středočeský venkov je zcela odlišný od venkova slezského či jihomoravského.

K potížím při vymezování venkova přispívá i překrývání pojmu „venkovský" region (prostor, území) s pojmy, jako jsou „periferní" (okrajový, obvodový), „marginální" (okrajový, mezní) nebo „rurální" (venkovský, zemědělský, rolnický) region.

V současnosti neexistuje jednotná definice pojmu venkov. Jedinou všeobecně uznávanou mezinárodní definicí je vymezení OECD[1)], které je založeno na podílu obyvatelstva, jež žije na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel na km^2. Podle této metodiky jsou venkovské oblasti definovány na dvou úrovních. Na úrovni lokální (tj. obce) je venkov definován jakožto sídla s hustotou menší než 150 obyvatel na km^2. Na úrovni regionální pak definice vymezuje regiony:

- **převážně venkovské**, kde více než 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích
- **významně venkovské**, kde ve venkovských obcích žije 15 – 50 % obyvatel regionu
- **výrazně městské**, kde ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu.

Tato definice však nebere v úvahu obyvatelstvo žijící v hustě osídlených venkovských oblastech a je někdy obtížně aplikovatelná s ohledem na místní (národní) specifika. Je proto užívána spíše jako nástroj mezinárodního srovnání.

Přístupy k vymezení venkova vycházejí většinou z určení kvantitativního nebo kvalitativního ukazatele, případně z kombinace více ukazatelů, na jejichž základě lze pak vymezit venkovské a městské oblasti.

Nejčastěji jsou venkov a periferní oblasti vymezovány na základě:

- počtu obyvatel obce nebo hustoty zalidnění, případně kombinace těchto dvou ukazatelů (viz výše uvedená metodika OECD)
- statutu dané obce, dle právních norem příslušného státu[2)]
- charakteru a hustoty zástavby a architektonického rázu obce
- podílu přírodních ploch nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce
- zohlednění infrastruktury, občanské vybavenosti obce a dostupnosti služeb (z nekomerční sféry např. školství, zdravotnictví, sociální péče, kulturní a sportovní zařízení)
- institucionálního vybavení obcí (např. matriční či stavební úřad, pošta)
- dopravní dostupnosti nebo vzdálenosti od větších center (dobře dostupné a blízké obce nejsou někdy považovány za venkov, byť mají malý počet obyvatel nebo nízkou hustotu zalidnění)

[1)] Tuto definici používá i Eurostat.

[2)] V ČR je dle zákona 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, městem obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Existuje však mnoho měst i s mnohem nižším počtem obyvatel, která statut města získala v minulosti. Podle současného zákona o obcích mohou o statut města navíc požádat obce, které byly městem před datem 17. května 1954 bez ohledu na počet obyvatel. Zákon dále definuje pojem městys. Obce s tímto statutem lze těžko jednoznačně definovat jako venkovské nebo městské, svým významem se řadí mezi tyto dvě kategorie.

- věkového složení obyvatelstva
- přirozeného a migračního přírůstku obyvatelstva
- vzdělanostní struktury obyvatelstva
- míry nezaměstnanosti
- vyjížďky a dojížďky do zaměstnání
- zaměstnanosti v sektorech a odvětvích (např. v zemědělství nebo v primárním sektoru obecně)
- intenzity bytové výstavby
- dalších sociálních, ekonomických, demografických a environmentálních indikátorů
- různých kombinací více kriterií

1.2. Vymezení venkova v národních dokumentech

Rozvoj venkova v České republice je zakotven ve strategickém dokumentu Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 a realizuje se prostřednictvím programového dokumentu Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, jehož nejnovější verze je z 28. listopadu 2008.

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vychází jak z legislativy EU (Nařízení Rady č. 1698/2005), tak zákonů ČR, mezi něž patří:

- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu
- Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu

NSPRV **je určující pro celé území České republiky** a pro vymezení venkova je zde využita metodika OECD, kam patří území všech krajů kromě Hl. města Prahy. Dále dokument zmiňuje pojem venkovské obce, za které považuje jednak obce s méně než 2 000 obyvateli a další blíže nespecifikované pojetí.

Cílem NSPRV je rozvoj venkovského prostoru České republiky na bázi udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení vlivů intenzivního zemědělského hospodaření.

Pro období 2007 – 2013 jsou v oblasti zemědělství a venkova využívány dva fondy EU:

- Evropský zemědělský garanční fond (EAGF)
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD).

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Územní působnost je pro celé území České republiky. Pro klasifikaci venkovských regionů používá EU metodiku OECD (viz kapitola 1.1.). Program dále pracuje s vymezením venkovského prostoru ČR na příměstský, mezilehlý a odlehlý.

Propojení aspektů odvětvových hledisek s územními je cílem regionální politiky obsažené ve **Strategii regionálního rozvoje České republiky**, která vychází ze Strategie hospodářského růstu ČR jako základního vládního dokumentu na období 2007 – 2013. V podmínkách ČR se regionální politika uplatňuje z úrovně EU vůči vybraným regionům NUTS 2, z úrovně ČR vůči vybraným státem podporovaným regionům (§ 4 zákona 248/2000 Sb.) a z úrovně krajů vůči vybraným regionům. Základními úrovněmi v regionálním rozvoji jsou zde:

- regiony soudržnosti (NUTS 2),
- kraje (NUTS 3) – vyšší územní samosprávné celky,
- okresy – regionální jednotky pro stanovení regionů se soustředěnou podporou státu,
- správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP),
- obce – obecní a městské úřady.

Program rozvoje venkova tyto kategorie blíže nespecifikuje a pouze **konstatuje současnou neexistenci jednoznačně přijatého vymezení venkovského prostoru**. Uvádí se, že je nutné využít pro jejich identifikaci územní jednotku nižší než jsou kraje nebo okresy nebo i správní obvody obcí s rozšířenou působností nebo obcí s pověřeným obecním úřadem. Jako nejvhodnější podrobnější úrovní se uvažují malé subregionální jednotky (cca 1 000 – 3 000 obyvatel), které představují obec se základní vybaveností (škola, pošta, zdravotní středisko) a její nejbližší spádové území. Pomocí takto definovaných jednotek lze vymezit souvislejší území tří typů:

- za příměstský venkov považovat venkovské obce v rámci městských aglomerací, resp. úzce vymezených urbanizovaných území (s více než 50 000 obyvateli),

- odlehlý venkov zahrnuje zejména tzv. periferijní území, tj. území s nepříznivými sociálně-ekonomickými charakteristikami obyvatelstva a osídlení,
- mezilehlý prostor pak zahrnuje zbývající území ČR.

Dokument dále zmiňuje, že městské aglomerace a periferijní území byly vymezeny v minulosti a v současné době probíhá jejich aktualizace. V následující mapce pak uvádí pracovní podobu těchto vymezení:

Typologie prostorů pro klasifikaci venkovských obcí
(Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, MZe ČR, Praha, listopad 2008 - mapa č. 5)

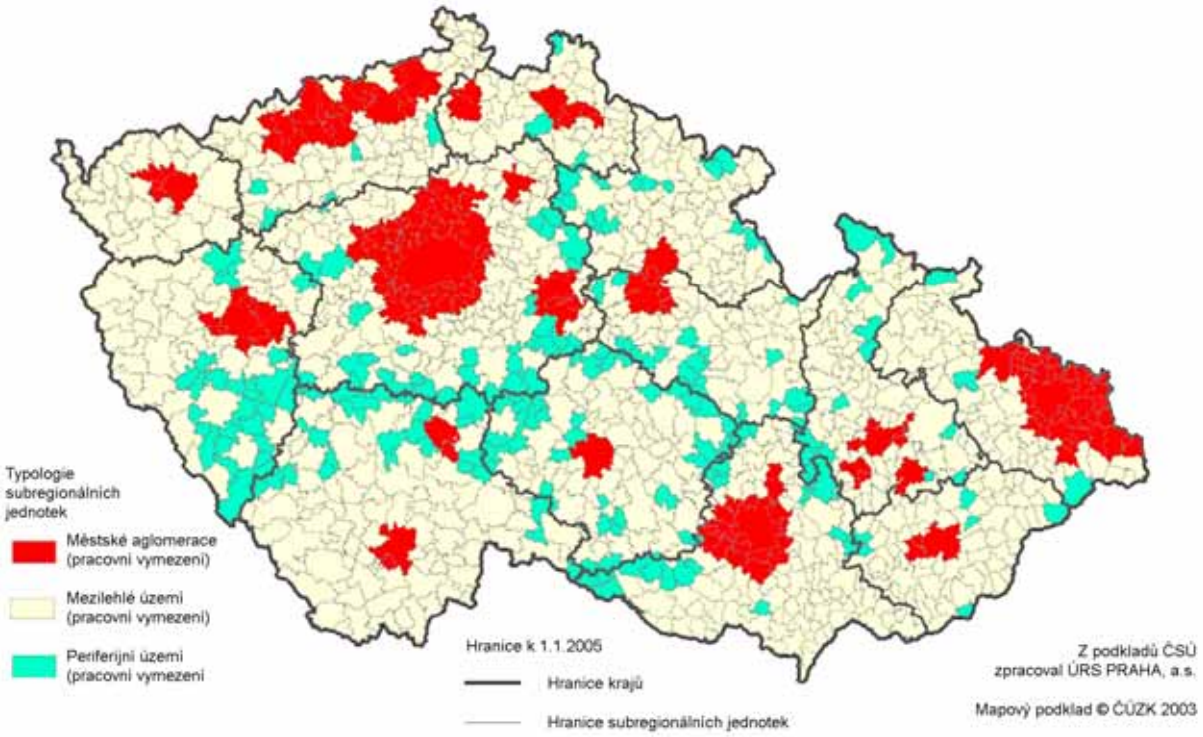

Dokument Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 obsahuje v Příloze č. 14 **Ex ante hodnocení**, v němž zpracovatelé mimo jiné zmiňují velmi podrobnou analýzu hospodářské a sociální situace, stavu životního prostředí i potenciálu pro rozvoj, jejímž základem byly rozsáhlé statistické informace Eurostatu, Českého statistického úřadu, FADN, Ministerstva zemědělství (MZe), Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky (VÚZE) a další šetření. Připomínají, že z hlediska metodického by bylo užitečné **pro vymezení venkovského prostoru prezentovat vliv dvojího vymezení venkovských obcí podle dvou kriterií – počtu obyvatel a hustoty zalidnění**. Podle prvého kriteria se za venkovskou obec považuje obec, kde počet obyvatel je menší než 2 000 a podle druhého kriteria obec, kde hustota zalidnění je menší než 150 obyvatel na km^2 (tato definice vychází z metodiky OECD). Dvourozměrné rozdělení četností obcí podle těchto kriterií dává informaci o počtu obcí splňujících obě kriteria a navrhují, aby tyto obce byly zahrnuty do venkovských obcí s možností využívat programy rozvoje venkova.

Autoři publikace se snaží přispět k této problematice předkládaným materiálem, kde je venkovský prostor vymezen pro všechny kraje jednou variantou v kapitole 4 (její výběr a popis viz kapitola 1.4. a 1.5.) pro potřeby srovnání venkovského a městského prostoru mezi kraji a v kapitole 2 je použito vymezení vybrané jen pro území kraje, jak je podrobně popsáno v kapitole 1.6.

Tématu venkova se dotýká i problematika **územního plánování**, která úzce souvisí s cíli regionální politiky a liší se pouze používanými nástroji, kterými jsou nástroje iniciační pro regionální politiku (dotace, podpory ve formě daňových úlev) a nástroje regulační, které převládají u územního plánování. Nový zákon o územním plánování zavedl novou kategorii **územně analytické podklady** (ÚAP) pro celé území ČR podle území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Jejich výstupem jsou jednak rozbory podmínek území pro udržitelný rozvoj a jednak souhrn problémů území k řešení.

1.3. Venkov a dokumenty na regionální úrovni

Programové dokumenty na úrovni regionů soudržnosti ČR tvoří sedm **Regionálních operačních programů** (ROP). Globální cíl ROP se zaměřuje na urychlení rozvoje regionů ČR a specifické cíle se již dotýkají priorit

menších měst a venkova, např. podpora místních produktů, zvyšování hodnoty přírodního dědictví, cestovní ruch a zvyšování atraktivity území, podpora drobného zemědělského podnikání, ochrana rázu krajiny a další.

Pro **Jihomoravský** kraj je to **Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod pro období 2007 – 2013**, schválený Evropskou komisí v listopadu 2007. Problémy venkovského prostoru jsou charakterizovány pouze v obecné poloze a přesná definice zde rovněž není uvedena. Prioritní osa 3 tohoto programu je věnována udržitelnému rozvoji měst a venkovských sídel, kde zejména **oblast podpory 3.3 je zaměřena na rozvoj a stabilizaci venkovských sídel** (rozvoj sektoru služeb, občanské vybavenosti, revitalizaci území, budování infrastruktury aj.).

Úloha krajů regionu NUTS 2 Jihovýchod spočívá zejména v koncepční a výkonné činnosti samosprávných orgánů v oblasti regionálního rozvoje. Podkladem pro zpracování ROP regionu soudržnosti Jihovýchod se kromě dokumentů a legislativy na evropské a národní úrovni vycházelo i z dokumentů na regionální úrovni, a to především ze Strategie rozvoje kraje Jihomoravského kraje, Programu rozvoje kraje Vysočina a dalších dílčích zpracovaných dokumentů obou výše zmíněných krajů.

Strategie rozvoje Jihomoravského do roku 2016 má šest prioritních os:

1. Hospodářství
2. Životní prostředí
3. Lidské zdroje
4. Osídlení
5. Dopravní a technická infrastruktura
6. Spolupráce

Na oblast venkova se zaměřuje jak prioritní **oblast 1 Hospodářství** (zejména okruh D – zemědělství a lesnictví), tak prioritní **oblast 4 Osídlení** (okruh B – venkovský prostor), kde je stanoven globální cíl: **Rozvíjet venkovský prostor jako prosperující, atraktivní, kulturní a integrované území, podporované funkční infrastrukturou a dostupnou občanskou vybaveností harmonicky spjatou s venkovskou krajinou a využívající potenciál krajiny, přírodní a kulturní dědictví.** Mezi specifické cíle pak patří diferencované zvýšení atraktivity venkovských obcí pro bydlení i pro podnikání prostřednictvím zkvalitňování jejich dopravní a technické infrastruktury a občanské vybavenosti, rozvinutí podmínek specifických pro oblast cestovního ruchu a diverzifikace podnikatelských aktivit ve venkovských oblastech Jihomoravského kraje.

1.4. Výběr vhodné varianty pro vymezení venkova

Předkládaná publikace vychází z pilotní publikace Rozvoj venkova v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2006 (kód publikace 13-6234-07) a z publikace Varianty vymezení venkova a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006 (kód publikace e-1380-08). Cílem těchto publikací bylo mimo jiné nalézt nejvhodnější metodu pro vymezení venkova v České republice pro účely srovnání pomocí statistických ukazatelů, a to jak pro mezikrajské srovnání, tak pro hodnocení na úrovni daného kraje.

V první zmíněné publikaci bylo testováno šest různých variant vymezení venkovského prostoru, ve druhé publikaci k nim přibyla ještě jedna varianta založená na multikriteriálním vymezení venkova. Ta byla následně ještě rozšířena o vymezení přechodného prostoru mezi venkovem a městem, čímž vzniklo celkem 8 variant.

Každá z těchto variant má své nevýhody a výhody (blíže viz kapitola 4 publikace Varianty vymezení venkova a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006), žádná z nich není optimální. I přes veškeré snahy autorů o co nejlepší vymezení totiž vždy existují obce a území, jejichž zařazení mezi venkovský či městský prostor je sporné. Každé vymezení je svým způsobem účelové a není často vhodné pro odlišné účely. Toto omezení se týká i varianty vybrané pro mezikrajské srovnání v této publikaci (kap. 4). Společná varianta nutně vykazuje určité nepřesnosti na lokální úrovni, které lze významněji redukovat pouze na hierarchicky nižší úrovni výběru. Proto předkládaná publikace pracuje i s vymezením venkova na krajské úrovni (kap. 2), která mnohem více vyhovuje regionálním podmínkám či alespoň požadavkům krajských samospráv.

S ohledem na dostupnost statistických dat pro samotné vymezení i pro následnou analýzu vycházely všechny varianty z úrovně obcí. Za nižší územní jednotky jsou data dostupná pouze ze sčítání lidu, domů a bytů, které naposledy proběhlo v roce 2001. Nevýhodou využití úrovní obcí je například nemožnost oddělit některé odlehlejší části městských obcí s jednoznačně venkovským charakterem od městského prostoru a přiřadit je k prostoru venkovskému.

V celé publikaci je používán termín venkovský prostor, byť jde vlastně o určitou skupinu venkovských obcí. Nejde tedy ani tak o venkovské území jako spíše o množinu základních územně správních jednotek státu, které jsou v této publikaci posuzovány na základě dostupných statistických dat. Autoři jsou si vědomi, že pojem „venkovský prostor“ tím značně zjednodušují, a to především z důvodu jazykového a také proto, že

venkovská sídla jsou svým způsobem neoddělitelná od své prostorové dimenze, tj. pevně svázána s územím, na kterém se nacházejí.

1.5. Varianta použitá pro mezikrajské srovnání v kapitole 4

Postavení venkova Jihomoravského kraje v porovnání s ostatními kraji České republiky je důležitou součástí komplexnějšího pohledu na venkov. K tomuto srovnání autoři využili poznatků získaných při tvorbě analýz o venkovu z minulých let. Pro mezikrajské srovnání v kapitole 4 byla vybrána varianta vymezení venkova, která vychází z praktických zkušeností nabytých při testování zvolených variant.

Pro určení optimální varianty vymezení venkova v České republice byla v loňském roce oslovena odborná veřejnost. O vyjádření bylo požádáno celkem 15 zástupců pracovišť výzkumných ústavů a vysokých škol, která se problematikou venkova na celostátní úrovni dlouhodobě zabývají. Mimo to byli osloveni zástupci regionálních institucí v jednotlivých krajích, s nimiž byly konzultovány specifika vymezení venkova v příslušném kraji. Z této diskuze vyplynulo, že v České republice neexistuje jednotný názor na vymezení venkova, respektive venkovského a městského prostoru. Získaná stanoviska poskytla mnoho zajímavých poznatků, které byly využity při stanovení celostátního vymezení venkova pro účely této publikace. Z množství různých pohledů se autoři nakonec museli rozhodnout pro jedinou variantu se závěrem či připuštěním, že existuje variant mnohem více. Autoři se soustředili na vybudování časových řad ukazatelů, které umožňují zobrazení dalších variant vymezení, protože jsou členěny až do úrovně obcí. Poznatky z odborné diskuze byly samozřejmě rovněž využity v samotné analýze postavení venkova. Vymezení venkova pro účely porovnání jednotlivých krajů a popsání základních vývojových tendencí na venkově je provedeno pomocí následující definice (jedná se o modifikovanou variantu využitou v předešlých publikacích).

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2, pokud nejsou sídlem alespoň správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo vyššího územního celku.

Hraniční počty obyvatel byly vzhledem k četným výkyvům spočteny jako průměrný počet obyvatel k 31. 12. z let 2003 až 2007; hustota zalidnění, která je stabilnější, byla vypočtena k 31. 12. 2007. **Podle tohoto vymezení spadalo k 31. 12. 2008 do venkovského prostoru 91,8 % obcí, které představovaly 78,8 % výměry České republiky a v nichž žilo 29,8 % obyvatel.**

Důvodů pro toto vymezení je několik. V české odborné literatuře se za venkovské obce zpravidla považují obce do 2 000 nebo (s ohledem na zákon o obcích) do 3 000 obyvatel. Tyto mezní hodnoty se také objevují v některých národních i regionálních programových dokumentech. Obce nad 3 000 obyvatel jsou zde považovány za jednoznačně městské, obce do 2 000 obyvatel za jednoznačně venkovské. Kritérium počtu obyvatel tedy zaručuje, že se do výběru nedostanou větší obce.

Ukazatel hustoty zalidnění je dalším základním kritériem používaným pro vymezování venkovských území, přestože je zásadně ovlivněn rozlohou obce a je vhodnější ho užít spíše pro vyšší územní jednotky; hraniční hodnota hustoty zalidnění 150 obyvatel/km^2 je ve shodě s definicí OECD. Kritérium hustoty zalidnění v tomto vymezení částečně zjemňuje jinak ostrou hranici mezi venkovskými a městskými obcemi a je zde využito pro zatřídění obcí s velikostí od 2 000 do 3 000 obyvatel. Je vhodné např. pro obce, které mají sice více než 2 000 obyvatel, ale této hodnoty dosáhly jen díky velkému počtu místních částí, které jsou samostatnými sídelními útvary a nemají městský charakter. Na druhou stranu toto kritérium pomůže nezahrnout mezi venkovské ty obce, které jsou hustě osídlené a obvykle se nacházejí v nějakém urbanizovaném či suburbanizovaném prostoru.

Kritérium sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo vyššího územního celku signalizuje jistý spádový význam lokálního charakteru, který nelze při hledání rozdílů mezi městským a venkovským prostorem pominout. Nejedná se pouze o administrativní hledisko, v praxi bývá takováto obec skutečným místním jádrem ve vícero ohledech.

Mezi nevýhody společné varianty vymezení venkova patří především vliv katastrální výměry na ukazatel hustoty zalidnění, který toto kritérium v mnoha případech značně zkresluje, případně nezohlednění architektonického rázu obce či dalších charakteristik a funkcí jednotlivých obcí. Pro mezikrajské srovnání se však tato metoda jeví jako dostatečně jednoduchá, jednoznačná a objektivní. Odlišný charakter obcí zařazených do venkovského prostoru na základě těchto jednoduchých kritérií navíc může zdůraznit rozdíly mezi jednotlivými regiony.

1.6. Varianta použitá pro hodnocení postavení venkova v Jihomoravském kraji v kapitole 2

Pro vymezení venkova v Jihomoravském kraji byla ve spolupráci s odbornými pracovníky Krajského úřadu Jihomoravského kraje zvolena kombinace z variant uvedených v pilotní publikaci Rozvoj venkova

v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2006 – varianta s limitním počtem obyvatel (v publikaci hranice 2 000 obyvatel), varianta statutu obce, resp. města a doplnění o specifickou modifikaci.

Krajská varianta je definována následovně: **venkovský prostor tvoří obce, které nemají statut města a jejich počet obyvatel je nižší než 4 000** (průměr let ze stavů obyvatel k 31. 12. 2003 až 2007). **Specifickým omezením je přeřazení tří měst - Letovice, Rousínov a Velké Opatovice - do venkovského prostoru.** Tato města daná kritéria splňovala. Důvodem zařazení do venkovského prostoru byl především vyšší počet částí obce (Letovice 17, Rousínov 7 a Velké Opatovice 6) a z toho pramenící spíše venkovský charakter osídlení.

Tab. 1.6.1 Obce zařazené do městského prostoru v Jihomoravském kraji v krajské variantě vymezení

Název obce	Okres	Správní obvod ORP	Správní obvod POU	Stav k 31. 12. 2008		
				počet obyvatel	výměra (ha)	hustota zalidnění (osoby/km^2)
Adamov	Blansko	Blansko	Adamov	4 720	377	1 251
Blansko	Blansko	Blansko	Blansko	21 106	4 497	469
Boskovice	Blansko	Boskovice	Boskovice	10 965	2 783	394
Brno	Brno-město	Brno	Brno	370 592	23 019	1 610
Břeclav	Břeclav	Břeclav	Břeclav	24 242	7 711	314
Bučovice	Vyškov	Bučovice	Bučovice	6 432	3 119	206
Bzenec	Brno-venkov	Kyjov	Bzenec	4 298	4 034	107
Dubňany	Hodonín	Hodonín	Hodonín	6 514	2 257	289
Hodonín	Hodonín	Hodonín	Hodonín	25 687	6 335	405
Hustopeče	Břeclav	Hustopeče	Hustopeče	5 903	2 447	241
Ivančice	Brno-venkov	Ivančice	Ivančice	9 347	4 757	196
Kuřim	Brno-venkov	Kuřim	Kuřim	10 492	1 737	604
Kyjov	Hodonín	Kyjov	Kyjov	11 707	2 988	392
Mikulov	Břeclav	Mikulov	Mikulov	7 493	4 533	165
Moravský Krumlov	Znojmo	Moravský Krumlov	Moravský Krumlov	5 986	4 956	121
Oslavany	Brno-venkov	Ivančice	Ivančice	4 617	1 868	247
Pohořelice	Brno-venkov	Pohořelice	Pohořelice	4 521	4 303	105
Rosice	Brno-venkov	Rosice	Rosice	5 504	1 272	433
Slavkov u Brna	Vyškov	Slavkov u Brna	Slavkov u Brna	6 169	1 495	413
Strážnice	Hodonín	Veselí nad Moravou	Strážnice	5 792	3 141	184
Šlapanice	Brno-venkov	Šlapanice	Šlapanice	6 836	1 465	467
Tišnov	Brno-venkov	Tišnov	Tišnov	8 585	1 713	501
Veselí nad Moravou	Hodonín	Veselí nad Moravou	Veselí nad Moravou	11 781	3 546	332
Vracov	Hodonín	Kyjov	Bzenec	4 529	4 440	102
Vyškov	Vyškov	Vyškov	Vyškov	21 875	5 041	434
Znojmo	Znojmo	Znojmo	Znojmo	34 759	6 586	528

Do venkovského prostoru podle zvolené varianty vymezení tak patřilo 647 měst a obcí. Městský prostor tvořilo pouze 26 měst, což je 3,9 % z celkového počtu obcí kraje, k 31. 12. 2008 v nich žilo 55,8 % obyvatel kraje a zaujímaly 15,3 % z rozlohy kraje. Abecedně seřazené obce, které tvoří městský prostor v Jihomoravském kraji, jsou spolu se základními údaji uvedeny v tabulce 1.6.1. U kritéria výběru je nutno znovu zdůraznit hraniční počty obyvatel měst, které byly vzhledem k četným výkyvům spočteny jako průměrný počet obyvatel k 31. 12. z let 2003 až 2007, neboť město Modřice je zařazeno ve venkovském prostoru, byť k 31. 12. 2008 mělo 4 301 obyvatel.

Pomineme-li okres Brno-město, pak podle krajské varianty bylo nejvíce obcí v městském prostoru zařazeno v okrese Brno-venkov a Hodonín. Ovšem v relativním vyjádření v okrese Hodonín tyto obce tvořily 8,5 % z počtu obcí okresu, v okrese Brno-venkov jen 3,7 %. Nejvyšší podíl obcí ve venkovském prostoru byl podle této varianty zjištěn v okrese Znojmo – 98,6 % celkového počtu obcí okresu. Z pohledu počtu obyvatel nejvíce obyvatel ve venkovském prostoru žilo v okrese Brno-venkov (74,8 %), z pohledu výměry, kterou venkovské obce zaujímaly, měl prvenství v kraji znovu okres Znojmo s podílem 92,7 % z výměry okresu.

Mezi **výhody** krajského způsobu vymezení patří především jednoduchost a jednoznačnost kritérií, zohledňuje se prakticky pouze velikost obce a statut obce. K **nevýhodám** lze zařadit možnou subjektivitu expertního zařazení tří měst do venkovského prostoru. Dále také fakt, že nebyl žádným způsobem rozlišen prostor, který je tvořen obcemi v zázemí města Brna.

Porovnáme-li zařazení obcí v Jihomoravském kraji podle republikového a krajského vymezení, jsou na první pohled zřejmé výrazné rozdíly. Podle republikové varianty bylo do venkovského prostoru zařazeno 612 obcí, tedy o 35 méně oproti krajské variantě. Podíl obcí ve venkovském prostoru podle republikové varianty činil 90,9 % z obcí Jihomoravského kraje a byl o 5,2 bodu nižší než u krajského vymezení.

Tab. 1.6.2 Základní údaje o obcích Jihomoravského kraje ve venkovském a městském prostoru podle vymezení krajského a republikového k 31. 12. 2008

	Celkem	Krajská varianta - kap. 2		Republiková varianta - kap. 4	
		V	M	V	M
	Počet obcí				
Jihomoravský kraj	**673**	**647**	**26**	**612**	**61**
v tom okres:					
Blansko	116	113	3	109	7
Brno-město	1	-	1	-	1
Brno-venkov	187	180	7	168	19
Břeclav	63	60	3	55	8
Hodonín	82	75	7	66	16
Vyškov	80	77	3	75	5
Znojmo	144	142	2	139	5
podíl obcí (%)	*100,0*	*96,1*	*3,9*	*90,9*	*9,1*
	Počet obyvatel				
Jihomoravský kraj	**1 147 146**	**506 694**	**640 452**	**390 624**	**756 522**
v tom okres:					
Blansko	106 248	69 457	36 791	51 953	54 295
Brno-město	370 592	-	370 592	-	370 592
Brno-venkov	198 379	148 477	49 902	111 088	87 291
Břeclav	113 479	75 841	37 638	58 656	54 823
Hodonín	157 084	86 776	70 308	59 014	98 070
Vyškov	88 057	53 581	34 476	46 091	41 966
Znojmo	113 307	72 562	40 745	63 822	49 485
podíl obyvatel (%)	*100,0*	*44,2*	*55,8*	*34,1*	*65,9*
	Výměra (ha)				
Jihomoravský kraj	**719 541**	**609 119**	**110 422**	**544 031**	**175 510**
v tom okres:					
Blansko	86 271	78 613	7 658	67 928	18 343
Brno-město	23 019	-	23 019	-	23 019
Brno-venkov	149 889	132 774	17 115	120 876	29 013
Břeclav	103 815	89 124	14 691	72 182	31 633
Hodonín	109 899	83 157	26 741	66 758	43 140
Vyškov	87 608	77 953	9 655	74 454	13 155
Znojmo	159 039	147 497	11 542	141 832	17 207
podíl výměry (%)	*100,0*	*84,7*	*15,3*	*75,6*	*24,4*

U podílu obyvatel byl rozdíl ještě výraznější, zatímco podle republikové varianty ve venkovském prostoru žilo 34,1 % obyvatel kraje, podle krajské varianty byl tento podíl o 10,1 bodu vyšší. Obdobou byl i podíl výměry venkovských obcí na celku. Podle republikové varianty venkovské obce zaujímaly tři čtvrtiny území kraje (75,6 %), ovšem podle varianty krajské byl tento podíl ještě o 9,1 bodu vyšší. Odlišnost vymezení venkovského prostoru v krajské a republikové variantě poskytne alespoň rámcově v hodnotách krajských údajů možnost srovnání těchto způsobů vymezení. Základní srovnání rozdílů obou variant může vhodně doplňovat hodnocení venkova v kapitole 2.

2. Městský a venkovský prostor v Jihomoravském kraji

V úvodu kapitoly 2 je možno zopakovat formulaci vymezení venkovského prostoru v Jihomoravském kraji – venkovským prostorem jsou obce, které nemají statut města; dále obce se statutem města do 4 000 obyvatel a 3 města s vyšším počtem částí obce (Letovice, Rousínov, Velké Opatovice). Z tohoto vymezení vyplývají podle správní úrovně v Jihomoravském kraji tato fakta:

- na úrovni okresního členění je okres Brno-město okresem, v němž je pouze městský prostor, v ostatních 6 okresech jsou obce v obou prostorech – venkovském i městském
- na úrovni členění do správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) existují 3 typy SO ORP - jeden SO ORP (Brno), ve kterém je pouze obec zařazená v městském prostoru, jeden SO ORP (Židlochovice), ve kterém jsou pouze obce zařazené ve venkovském prostoru a zbylých 19 SO ORP, v nichž jsou obce v obou prostorech
- na úrovni členění do správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POU) existují opět 3 typy SO POU – dva správní obvody, ve kterých je pouze obec zařazená v městském prostoru (Adamov a Brno); celkem 11 správních obvodů, v nichž jsou pouze obce zařazené ve venkovském prostoru (Hrušovany nad Jevišovkou, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Letovice, Miroslav, Rousínov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Vranov nad Dyjí, Ždánice a Židlochovice) a zbylých 21 obvodů, v nichž jsou obce v obou prostorech. VÚ Březina je započten do venkovského prostoru ve správním obvodu POU Vyškov.

V jednotlivých částech kapitoly 2 jsou textové tabulky za okresy Jihomoravského kraje, v závěru každé podkapitoly stejné tabulky, ovšem v členění podle okresů a správních obvodů ORP a POU.

2.1. Území, sídelní struktura, dostupnost

Sídelní struktura kraje je výsledkem historického vývoje osídlení území, jejím základním rysem je vyšší počet malých venkovských sídel, nižší počet velkých měst a významná úloha malých a středních měst. Počet obyvatel byl ve své podstatě ve většině případů určujícím ukazatelem pro zařazení obce do venkovského či městského prostoru. Z tohoto důvodu charakteristiky sídelní struktury, ukazatele odvozené od počtu obyvatel vykazují ze všech sledovaných oblastí nejvyšší odlišnosti. Jak již bylo uvedeno, do venkovského prostoru podle krajského způsobu vymezení patřilo v Jihomoravském kraji 647 obcí (96,1 % z celkového počtu obcí), na ploše 6 091 km^2 (84,7 % z výměry kraje) v nich žilo téměř 507 tisíc obyvatel (44,2 % obyvatel kraje).

Tab. 2.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Počet obyvatel		Rozloha (km^2)		Počet obcí		Počet částí obcí		Počet obcí se statutem města	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**506 694**	**640 452**	**6 091**	**1 104**	**647**	**26**	**768**	**134**	**23**	**26**
v tom okres:										
Blansko	69 457	36 791	786	77	113	3	159	15	5	3
Brno-město	-	370 592	-	230	-	1	-	48	-	1
Brno-venkov	148 477	49 902	1 328	171	180	7	209	21	6	7
Břeclav	75 841	37 638	891	147	60	3	64	5	6	3
Hodonín	86 776	70 308	832	267	75	7	81	12	1	7
Vyškov	53 581	34 476	780	97	77	3	98	20	2	3
Znojmo	72 562	40 745	1 475	115	142	2	157	13	3	2

dokončení

	Průměr na 1 obec								Hustota zalidnění (osoby/km^2)	
	počet obyvatel		rozloha (km^2)		počet částí obcí		počet katastrů			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**783**	**24 633**	**9,4**	**42,5**	**1,2**	**5,2**	**1,2**	**4,8**	**83**	**580**
v tom okres:										
Blansko	615	12 264	7,0	25,5	1,4	5,0	1,4	4,7	88	480
Brno-město	-	370 592	-	230,2	-	48,0	-	48,0	-	1 610
Brno-venkov	825	7 129	7,4	24,4	1,2	3,0	1,1	3,0	112	292
Břeclav	1 264	12 546	14,9	49,0	1,1	1,7	1,1	1,7	85	256
Hodonín	1 157	10 044	11,1	38,2	1,1	1,7	1,0	1,9	104	263
Vyškov	696	11 492	10,1	32,2	1,3	6,7	1,3	3,7	69	357
Znojmo	511	20 373	10,4	57,7	1,1	6,5	1,1	6,5	49	353

Nejvyšší podíl obcí ve venkovském prostoru byl podle krajské varianty zjištěn v okrese Znojmo – 98,6 % celkového počtu obcí okresu, obce zaujímaly 92,7 % z výměry okresu. Z pohledu počtu obyvatel nejvíce obyvatel ve venkovském prostoru žilo v okrese Brno-venkov (74,8 %).

Na 1 obec ve venkovském prostoru připadlo v průměru 783 obyvatel, což v porovnání s obcí v městském prostoru bylo 31krát méně. V republikové variantě vymezení žilo v obci ve venkovském prostoru v průměru 638 obyvatel a v obci v městském prostoru 12 402 obyvatel (v městském prostoru u obou variant je zřejmý značný vliv města Brna). Ovšem zatímco v okrese Znojmo podle krajské varianty měla obec ve venkovském prostoru v průměru 511 obyvatel, v okrese Břeclav to bylo 1 264 obyvatel. Obdobná situace byla zjištěna na úrovni správních obvodů POU. Nejvyšší počet obyvatel měly v průměru obce ve venkovském prostoru v SO POU Břeclav (2 035 obyvatel) a Hodonín (1 837 obyvatel), nejnižší počet obyvatel pak obce v SO POU Vranov nad Dyjí (238), Tišnov (344) a Moravský Krumlov (421 obyvatel v obci).

Z velikosti sídla vyplývá, že obce ve venkovském prostoru měly v porovnání s obcemi v městském prostoru výrazně nižší průměrnou rozlohu, skládaly se z nižšího počtu částí obce, byl v nich nižší počet katastrů i nižší hustota zalidnění. Podle republikové varianty měly obce venkovského prostoru tyto ukazatele přepočtené na 1 obec ještě nižší (rozloha 8,9 km^2, počet částí obcí i počet katastrů na 1 obec shodně 1,1 a hustota zalidnění 72 obyvatel/km^2).

Tab. 2.1.2 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Počet obcí venkovského prostoru celkem	v tom s počtem obyvatel					z toho se statutem města
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 1 999	2 000 a více	
Jihomoravský kraj	**647**	**119**	**193**	**184**	**95**	**56**	**23**
v tom okres:							
Blansko	113	35	38	24	11	5	5
Brno-město	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	180	33	44	57	28	18	6
Břeclav	60	-	11	19	19	11	6
Hodonín	75	5	16	26	12	16	1
Vyškov	77	6	28	32	8	3	2
Znojmo	142	40	56	26	17	3	3

Graf 1 Podíl obcí a obyvatel venkovského prostoru podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2008

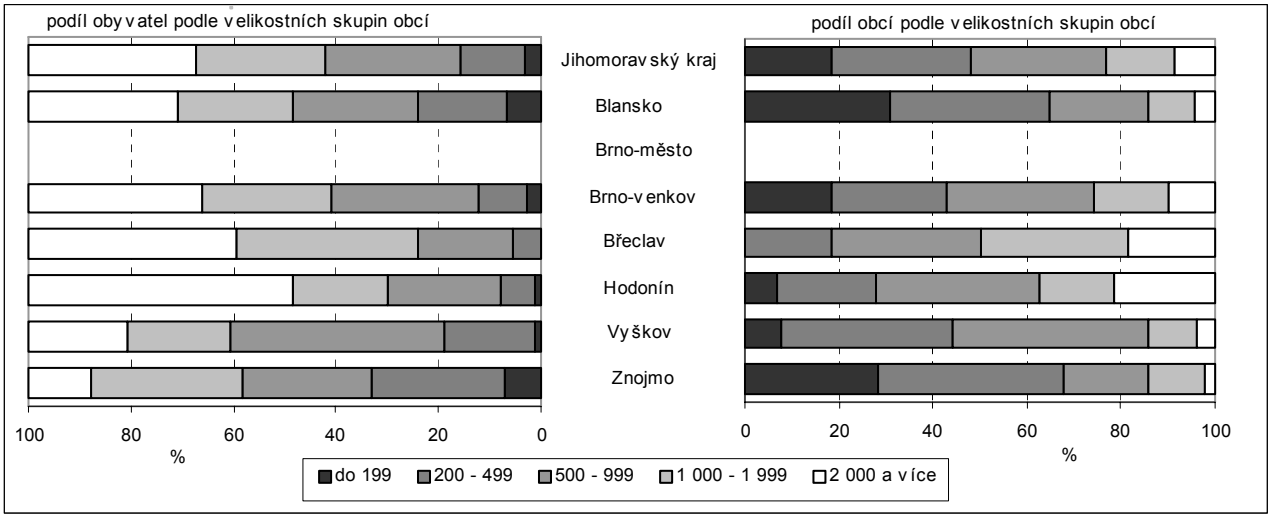

Nejvíce obcí venkovského prostoru se řadilo do **velikostní skupiny** 200 až 499 obyvatel – 193 obcí tvořilo 29,8 % z počtu obcí ve venkovském prostoru. Druhou největší skupinou byly obce s počtem obyvatel 500 až 999, 184 obcí tvořilo 28,4 % celku. Počty obcí podle velikostních skupin byly shodné v krajské i republikové variantě v prvních 4 velikostních skupinách. Ovšem do velikostní skupiny 2 000 a více obyvatel podle republikové varianty patřilo 21 obcí, tedy proti krajskému vymezení o 35 méně.

V Jihomoravském kraji bylo ve venkovském prostoru 119 obcí s počtem obyvatel do 199 (18,4 % z počtu obcí ve venkovském prostoru), v těchto obcích žilo pouze 3,0 % z obyvatel žijících v obcích venkovského prostoru. Naproti tomu obcí s počtem obyvatel vyšším než 2 000 bylo 56 (8,7 % z počtu obcí ve venkovském prostoru), v těchto obcích ovšem žila téměř 1 třetina (32,5 %) z obyvatel žijících v obcích venkovského

prostoru. V okrese Břeclav nejsou obce nejnižší velikostní skupiny a obcí do 499 obyvatel zde bylo pouze 11, tj. 18,3 % z celkového počtu obcí venkovského prostoru. Ovšem v okrese Blansko 64,6 % obcí, tedy téměř dvě třetiny počtu, patřilo právě do těchto dvou nejmenších velikostních skupin. Obdobně v členění podle SO POU ve venkovském prostoru správních obvodů POU Břeclav, Slavkov u Brna a Strážnice nebyly obce s počtem obyvatel do 499, naopak v SO POU Letovice bylo obcí s počtem obyvatel do 199 a 200 až 499 v souhrnu 87,5 % z celkového počtu, v obvodu Vranova nad Dyjí 86,4 % a v obvodu Tišnova 81,0 % celkového počtu obcí venkovského prostoru.

Tab. 2.1.3 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Počet obcí celkem	v tom s hustotou zalidnění (osoby/km^2)												
		do 49			50 - 99		100 - 149		150 - 299		300 - 999		1 000 a více	
		V	M	O[1)]	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**673**	**209**	**-**	**1**	**240**	**-**	**108**	**4**	**75**	**7**	**13**	**13**	**1**	**2**
v tom okres:														
Blansko	116	39	-	-	45	-	17	-	11	-	1	2	-	1
Brno-město	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Brno-venkov	187	48	-	-	52	-	30	1	40	2	9	4	1	-
Břeclav	63	9	-	-	34	-	14	-	3	2	-	1	-	-
Hodonín	82	9	-	-	31	-	21	2	12	2	2	3	-	-
Vyškov	80	17	-	1	34	-	17	-	8	1	-	2	-	-
Znojmo	144	87	-	-	44	-	9	1	1	-	1	1	-	-

[1)] ostatní obce (vojenský újezd Březina)

Typickým rozlišením venkovského a městského prostoru je **hustota zalidnění**. Podle krajské varianty mělo v Jihomoravském kraji 31,2 % obcí venkovského prostoru hustotu osídlení do 49 obyvatel na km^2 (včetně VÚ Březina, který je kromě tabulky 2.1.3 a 2.1.4 zahrnován do venkovského prostoru) a dalších 35,7 % obcí hustotu zalidnění v rozmezí 50 až 99 obyvatel na km^2. Tyto obce tak v souhrnu tvořily 2 třetiny z obcí zařazených do venkovského prostoru kraje. V okrese Znojmo tyto obce tvořily dokonce 91,0 % z počtu obcí venkovského prostoru, naproti tomu v okrese Hodonín to bylo pouze 48,8 % z počtu obcí venkovského prostoru.

Graf 2 Podíl obcí podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008

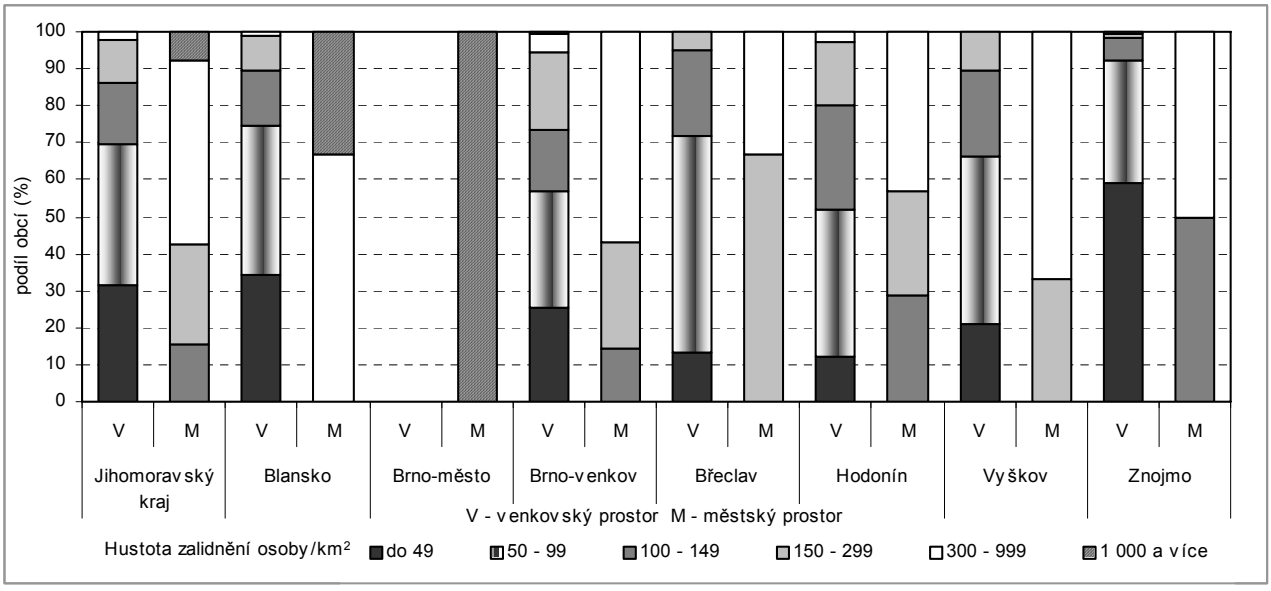

Ze správních obvodů POU je nutno uvést SO POU Vranov nad Dyjí, kde všechny obce patří do nejnižších skupin hustoty zalidnění (19 obcí s hustotou do 49 obyvatel na km^2 a 3 obce s hustotou 50 až 99 obyvatel na km^2), dále SO POU Letovice, kde do těchto skupin patřilo 93,8 % obcí. Extrémem je obvod POU Rosice, v němž se nachází 1 obec s hustotou zalidnění 1 000 osob a více (obec Zastávka, kde k 31. 12. 2008 žilo na ploše obce 1,2 km^2 2 680 obyvatel). Ve venkovském prostoru byla nejnižší hustota zalidnění zjištěna ve správním obvodu POU Vranov nad Dyjí (23 obyvatel/km^2) a Strážnice (41 obyvatel/km^2), naopak nejvyšší v obcích SO POU Kuřim (173), Šlapanice (159) a Bzenec (152 obyvatel/km^2). Zajímavostí bylo, že právě tyto hodnoty hustoty zalidnění ve venkovském prostoru převyšovaly hodnoty zjištěné jako nejnižší v obcích městského prostoru - v SO POU Bzenec (104 obyvatel/km^2), Pohořelice (105) a Moravský Krumlov (121 obyvatel/km^2).

S venkovem je všeobecně spojována představa lesů, polí, zdravého životního prostředí. Rámcově lze venkovský a městský prostor charakterizovat i **skladbou pozemků**. V Jihomoravském kraji tvořila na konci roku 2008 zemědělská půda 59,6 % z výměry kraje, lesy zaujímaly 28,0 % a zastavěná plocha tvořila 2,0 % z rozlohy kraje.

Tab. 2.1.4 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. – okresy Jihomoravského kraje

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální, výpočty ČSÚ

	Rozloha celkem (km^2)			z toho druh pozemku (%)						Koeficient ekologické stability[2)]	
				zemědělská půda		lesní pozemky		zastavěné plochy			
	V	M	O[1)]	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**5 933**	**1 104**	**158**	**63,6**	**47,1**	**26,0**	**30,6**	**1,6**	**4,5**	**0,62**	**0,76**
v tom okres:											
Blansko	786	77	-	48,3	35,0	43,0	46,9	1,3	3,4	1,32	1,44
Brno-město	-	230	-	-	34,3	-	27,7	-	9,1	-	0,70
Brno-venkov	1 328	171	-	57,0	55,2	32,3	26,2	1,7	3,1	0,75	0,58
Břeclav	891	147	-	69,7	51,9	15,1	28,7	1,7	3,0	0,59	0,82
Hodonín	832	267	-	69,2	44,6	21,4	37,4	2,0	3,3	0,62	1,04
Vyškov	621	97	158	66,3	66,3	24,5	14,2	1,6	3,9	0,42	0,31
Znojmo	1 475	115	-	69,5	52,5	21,3	32,0	1,2	3,2	0,41	0,73

[1)] ostatní obce (vojenský újezd Březina)

[2)] poměr tzv. stabilních (lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinotvorných prvků v daném území

Pro obce venkovského prostoru je zemědělství charakteristické, tomu odpovídal i podíl zemědělské půdy z celkové výměry – 63,6 % proti 47,1 % v obcích městského prostoru. Ze správních obvodů POU byl nejvyšší podíl zemědělské půdy zjištěn v obcích obvodu POU Bzenec (86,0 %) a Miroslav (84,0 %), nejnižší v obvodech Strážnice (40,4 %) a Blansko (40,7 %). Výměra lesních pozemků byla vyšší v obcích městského prostoru – 30,6 % proti 26,0 % v obcích venkovského prostoru. Ze správních obvodů byl vysoký podíl lesních pozemků vykázán v obcích SO POU Strážnice (54,2 %) a Blansko (51,4 %). Naproti tomu v obcích SO POU Bzenec činil podíl lesních pozemků pouze 3,2 %.

Poměrem stabilních a nestabilních ploch, jak je uvedeno v tabulkách 2.1.4 a 2.1.9, je spočten **koeficient ekologické stability**. Z důvodu nižší výměry orné půdy a vyšší výměry lesních pozemků byl tento koeficient příznivější pro obce v městském prostoru. Nejvyšší hodnota byla zjištěna v Adamově – 2,36 jako představiteli obce městského prostoru, z SO POU venkovského prostoru byla nejvyšší hodnota koeficientu spočtena v obcích obvodu Strážnice (2,77), naproti tomu v obvodu Miroslav a Bzenec byly hodnoty nejnižší (0,16, resp. 0,18).

Tab. 2.1.5 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla SO ORP a sídla krajského města v roce 2008

Zdroj: www.mapy.cz

	Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností sídla správního obvodu ORP (%)						Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností krajského města (%)					
	do 14 minut		15 - 29 minut		30 a více minut		do 29 minut		30 - 59 minut		60 a více minut	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**44,4**	**98,6**	**48,2**	**1,4**	**7,4**	**-**	**21,4**	**65,2**	**54,4**	**22,3**	**24,2**	**12,5**
v tom okres:												
Blansko	25,6	86,9	65,4	13,1	8,9	-	11,0	13,1	87,1	86,9	1,9	-
Brno-město	-	100,0	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-
Brno-venkov	55,9	100,0	39,0	-	5,1	-	62,0	62,7	38,0	37,3	-	-
Břeclav	36,9	100,0	59,2	-	3,9	-	1,1	15,8	92,5	84,2	6,5	-
Hodonín	49,5	93,9	48,1	6,1	2,3	-	-	-	28,8	36,6	71,2	63,4
Vyškov	57,2	100,0	42,6	-	0,2	-	16,2	17,8	83,7	82,2	0,2	-
Znojmo	31,3	100,0	43,3	-	25,4	-	-	-	25,6	14,7	74,4	85,3

Údaje o struktuře obyvatel podle časové **dostupnosti sídla** SO ORP či krajského města jsou výsledkem kombinace hustoty a kvality silniční sítě a polohy jednotlivých obcí v rámci kraje, resp. jejich odlehlosti od správních center. Z tabulky 2.1.5 (2.1.10) je patrné výrazně lepší postavení obcí městského prostoru. Do sídla správního obvodu ORP dojede 98,6 % obyvatel obcí v městském prostoru za méně než 15 minut a téměř dvě třetiny obyvatel obcí v městském prostoru do krajského města za méně než 30 minut. U obcí venkovského prostoru byla u dostupnosti krajského města nejméně příznivá situace na Znojemsku a Hodonínsku. Obyvatelé všech obcí SO POU Bzenec, Strážnice, Velká nad Veličkou, Veselí nad Moravou, Vranov nad Dyjí a Znojmo cestují do Brna více než 1 hodinu. Navíc celkem 80,0 % obyvatel obcí SO POU Vranov nad Dyjí cestuje déle než 30 minut do správní obce.

Tab. 2.1.6 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Počet obyvatel		Rozloha (km^2)		Počet obcí		Počet částí obcí		Počet obcí se statutem města	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**506 694**	**640 452**	**6 091**	**1 104**	**647**	**26**	**768**	**134**	**23**	**26**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**69 457**	**36 791**	**786**	**77**	**113**	**3**	**159**	**15**	**5**	**3**
Blansko	29 682	25 826	303	49	41	2	50	10	1	2
Adamov	-	4 720	-	4	-	1	-	1	-	1
Blansko	29 682	21 106	303	45	41	1	50	9	1	1
Boskovice	39 775	10 965	484	28	72	1	109	5	4	1
Boskovice	23 335	10 965	310	28	50	1	60	5	2	1
Letovice	10 263	-	114	-	16	-	37	-	1	-
Velké Opatovice	6 177	-	60	-	6	-	12	-	1	-
Brno-město	**-**	**370 592**	**-**	**230**	**-**	**1**	**-**	**48**	**-**	**1**
Brno[1)]	-	370 592	-	230	-	1	-	48	-	1
Brno-venkov	**148 477**	**49 902**	**1 328**	**171**	**180**	**7**	**209**	**21**	**6**	**7**
Ivančice[1)]	9 797	13 964	106	66	15	2	15	9	1	2
Kuřim[1)]	10 321	10 492	60	17	9	1	9	1	-	1
Pohořelice[1)]	8 236	4 521	152	43	12	1	12	3	-	1
Rosice[1)]	18 659	5 504	162	13	23	1	24	1	1	1
Šlapanice[1)]	52 333	6 836	328	15	39	1	41	2	2	1
Tišnov[1)]	19 964	8 585	325	17	58	1	84	5	-	1
Židlochovice[1)]	29 167	-	194	-	24	-	24	-	2	-
Břeclav	**75 841**	**37 638**	**891**	**147**	**60**	**3**	**64**	**5**	**6**	**3**
Břeclav[1)]	34 590	24 242	362	77	17	1	20	3	4	1
Hustopeče	29 097	5 903	331	24	27	1	28	1	2	1
Hustopeče	21 935	5 903	234	24	19	1	19	1	1	1
Klobouky u Brna	7 162	-	97	-	8	-	9	-	1	-
Mikulov[1)]	12 154	7 493	199	45	16	1	16	1	-	1
Hodonín	**86 776**	**70 308**	**832**	**267**	**75**	**7**	**81**	**12**	**1**	**7**
Hodonín[1)]	29 391	32 201	200	86	16	2	17	2	-	2
Kyjov	35 538	20 534	356	115	39	3	42	6	1	3
Bzenec	3 330	8 827	22	85	4	2	4	2	-	2
Kyjov	23 761	11 707	220	30	27	1	28	4	-	1
Ždánice	8 447	-	114	-	8	-	10	-	1	-
Veselí nad Moravou	21 847	17 573	276	67	20	2	22	4	-	2
Strážnice	1 705	5 792	42	31	2	1	2	1	-	1
Velká nad Veličkou	8 277	-	129	-	8	-	9	-	-	-
Veselí nad Moravou	11 865	11 781	106	35	10	1	11	3	-	1
Vyškov	**53 581**	**34 476**	**780**	**97**	**77**	**3**	**98**	**20**	**2**	**3**
Bučovice[1)]	9 312	6 432	140	31	19	1	21	5	-	1
Slavkov u Brna[1)]	14 938	6 169	143	15	17	1	17	1	-	1
Vyškov	29 331	21 875	497	50	41	1	60	14	2	1
Ivanovice na Hané	5 671	-	70	-	7	-	8	-	1	-
Rousínov	7 941	-	62	-	6	-	12	-	1	-
Vyškov	15 719	21 875	365	50	28	1	40	14	-	1
Znojmo	**72 562**	**40 745**	**1 475**	**115**	**142**	**2**	**157**	**13**	**3**	**2**
Moravský Krumlov	16 296	5 986	298	50	32	1	36	4	1	1
Miroslav	7 025	-	111	-	10	-	13	-	1	-
Moravský Krumlov	9 271	5 986	187	50	22	1	23	4	-	1
Znojmo	56 266	34 759	1 176	66	110	1	121	9	2	1
Hrušovany n. Jevišovkou	11 443	-	202	-	11	-	11	-	1	-
Vranov nad Dyjí	5 229	-	226	-	22	-	25	-	-	-
Znojmo	39 594	34 759	749	66	77	1	85	9	1	1

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.1.6 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

dokončení

	Průměr na 1 obec								Hustota zalidnění (osoby/km^2)	
	počet obyvatel		rozloha (km^2)		počet částí obcí		počet katastrů			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**783**	**24 633**	**9,4**	**42,5**	**1,2**	**5,2**	**1,2**	**4,8**	**83**	**580**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**615**	**12 264**	**7,0**	**25,5**	**1,4**	**5,0**	**1,4**	**4,7**	**88**	**480**
Blansko	724	12 913	7,4	24,4	1,2	5,0	1,2	4,5	98	530
Adamov	-	4 720	-	3,8	-	1,0	-	1,0	-	1 251
Blansko	724	21 106	7,4	45,0	1,2	9,0	1,2	8,0	98	469
Boskovice	552	10 965	6,7	27,8	1,5	5,0	1,5	5,0	82	394
Boskovice	467	10 965	6,2	27,8	1,2	5,0	1,2	5,0	75	394
Letovice	641	-	7,1	-	2,3	-	2,5	-	90	-
Velké Opatovice	1 030	-	10,1	-	2,0	-	2,0	-	102	-
Brno-město	**-**	**370 592**	**-**	**230,2**	**-**	**48,0**	**-**	**48,0**	**-**	**1 610**
Brno[1)]	-	370 592	-	230,2	-	48,0	-	48,0	-	1 610
Brno-venkov	**825**	**7 129**	**7,4**	**24,4**	**1,2**	**3,0**	**1,1**	**3,0**	**112**	**292**
Ivančice[1)]	653	6 982	7,1	33,1	1,0	4,5	1,0	5,0	92	211
Kuřim[1)]	1 147	10 492	6,6	17,4	1,0	1,0	1,0	1,0	173	604
Pohořelice[1)]	686	4 521	12,7	43,0	1,0	3,0	1,1	3,0	54	105
Rosice[1)]	811	5 504	7,0	12,7	1,0	1,0	1,0	1,0	115	433
Šlapanice[1)]	1 342	6 836	8,4	14,6	1,1	2,0	1,1	2,0	159	467
Tišnov[1)]	344	8 585	5,6	17,1	1,4	5,0	1,4	4,0	61	501
Židlochovice[1)]	1 215	-	8,1	-	1,0	-	1,0	-	150	-
Břeclav	**1 264**	**12 546**	**14,9**	**49,0**	**1,1**	**1,7**	**1,1**	**1,7**	**85**	**256**
Břeclav[1)]	2 035	24 242	21,3	77,1	1,2	3,0	1,2	3,0	96	314
Hustopeče	1 078	5 903	12,2	24,5	1,0	1,0	1,0	1,0	88	241
Hustopeče	1 154	5 903	12,3	24,5	1,0	1,0	1,0	1,0	94	241
Klobouky u Brna	895	-	12,1	-	1,1	-	1,1	-	74	-
Mikulov[1)]	760	7 493	12,4	45,3	1,0	1,0	1,0	1,0	61	165
Hodonín	**1 157**	**10 044**	**11,1**	**38,2**	**1,1**	**1,7**	**1,0**	**1,9**	**104**	**263**
Hodonín[1)]	1 837	16 101	12,5	43,0	1,1	1,0	1,0	1,0	147	375
Kyjov	911	6 845	9,1	38,2	1,1	2,0	1,0	2,0	100	179
Bzenec	833	4 414	5,5	42,4	1,0	1,0	1,0	1,0	152	104
Kyjov	880	11 707	8,1	29,9	1,0	4,0	1,0	4,0	108	392
Ždánice	1 056	-	14,2	-	1,3	-	1,0	-	74	-
Veselí nad Moravou	1 092	8 787	13,8	33,4	1,1	2,0	1,1	2,5	79	263
Strážnice	853	5 792	20,8	31,4	1,0	1,0	1,0	1,0	41	184
Velká nad Veličkou	1 035	-	16,1	-	1,1	-	1,0	-	64	-
Veselí nad Moravou	1 187	11 781	10,6	35,5	1,1	3,0	1,1	4,0	112	332
Vyškov	**696**	**11 492**	**10,1**	**32,2**	**1,3**	**6,7**	**1,3**	**3,7**	**69**	**357**
Bučovice[1)]	490	6 432	7,4	31,2	1,1	5,0	1,1	5,0	67	206
Slavkov u Brna[1)]	879	6 169	8,4	14,9	1,0	1,0	1,0	1,0	105	413
Vyškov	715	21 875	12,1	50,4	1,5	14,0	1,4	5,0	59	434
Ivanovice na Hané	810	-	9,9	-	1,1	-	1,1	-	82	-
Rousínov	1 324	-	10,3	-	2,0	-	1,7	-	128	-
Vyškov	561	21 875	13,1	50,4	1,4	14,0	1,5	5,0	43	434
Znojmo	**511**	**20 373**	**10,4**	**57,7**	**1,1**	**6,5**	**1,1**	**6,5**	**49**	**353**
Moravský Krumlov	509	5 986	9,3	49,6	1,1	4,0	1,2	3,0	55	121
Miroslav	703	-	11,1	-	1,3	-	1,2	-	63	-
Moravský Krumlov	421	5 986	8,5	49,6	1,0	4,0	1,2	3,0	50	121
Znojmo	512	34 759	10,7	65,9	1,1	9,0	1,1	10,0	48	528
Hrušovany n. Jevišovkou	1 040	-	18,4	-	1,0	-	1,1	-	57	-
Vranov nad Dyjí	238	-	10,3	-	1,1	-	1,1	-	23	-
Znojmo	514	34 759	9,7	65,9	1,1	9,0	1,1	10,0	53	528

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.1.7 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Počet obcí venkovského prostoru celkem	v tom s počtem obyvatel					z toho se statutem města
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 1 999	2 000 a více	
Jihomoravský kraj	**647**	**119**	**193**	**184**	**95**	**56**	**23**
v tom okres / ORP / POU:							
Blansko	**113**	**35**	**38**	**24**	**11**	**5**	**5**
Blansko	41	8	12	12	7	2	1
Adamov	-	-	-	-	-	-	-
Blansko	41	8	12	12	7	2	1
Boskovice	72	27	26	12	4	3	4
Boskovice	50	20	15	10	4	1	2
Letovice	16	6	8	1	-	1	1
Velké Opatovice	6	1	3	1	-	1	1
Brno-město	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Brno[1)]	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	**180**	**33**	**44**	**57**	**28**	**18**	**6**
Ivančice[1)]	15	1	7	6	-	1	1
Kuřim[1)]	9	-	1	5	2	1	-
Pohořelice[1)]	12	1	3	6	1	1	-
Rosice[1)]	23	3	7	9	2	2	1
Šlapanice[1)]	39	-	2	18	10	9	2
Tišnov[1)]	58	28	19	6	5	-	-
Židlochovice[1)]	24	-	5	7	8	4	2
Břeclav	**60**	**-**	**11**	**19**	**19**	**11**	**6**
Břeclav[1)]	17	-	-	2	7	8	4
Hustopeče	27	-	4	12	8	3	2
Hustopeče	19	-	1	9	7	2	1
Klobouky u Brna	8	-	3	3	1	1	1
Mikulov[1)]	16	-	7	5	4	-	-
Hodonín	**75**	**5**	**16**	**26**	**12**	**16**	**1**
Hodonín[1)]	16	2	2	1	4	7	-
Kyjov	39	2	10	17	5	5	1
Bzenec	4	-	1	2	1	-	-
Kyjov	27	2	8	11	2	4	-
Ždánice	8	-	1	4	2	1	1
Veselí nad Moravou	20	1	4	8	3	4	-
Strážnice	2	-	-	2	-	-	-
Velká nad Veličkou	8	-	2	4	1	1	-
Veselí nad Moravou	10	1	2	2	2	3	-
Vyškov	**77**	**6**	**28**	**32**	**8**	**3**	**2**
Bučovice[1)]	19	2	11	4	2	-	-
Slavkov u Brna[1)]	17	-	-	13	4	-	-
Vyškov	41	4	17	15	2	3	2
Ivanovice na Hané	7	-	4	2	-	1	1
Rousínov	6	-	1	4	-	1	1
Vyškov	28	4	12	9	2	1	-
Znojmo	**142**	**40**	**56**	**26**	**17**	**3**	**3**
Moravský Krumlov	32	8	14	7	2	1	1
Miroslav	10	2	5	1	1	1	1
Moravský Krumlov	22	6	9	6	1	-	-
Znojmo	110	32	42	19	15	2	2
Hrušovany n. Jevišovkou	11	-	4	3	3	1	1
Vranov nad Dyjí	22	14	5	3	-	-	-
Znojmo	77	18	33	13	12	1	1

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.1.8 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Počet obcí celkem	v tom s hustotou zalidnění (osoby/km^2)												
		do 49			50 - 99		100 - 149		150 - 299		300 - 999		1 000 a více	
		V	M	O[1)]	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**673**	**209**	**-**	**1**	**240**	**-**	**108**	**4**	**75**	**7**	**13**	**13**	**1**	**2**
v tom okres / ORP / POU:														
Blansko	**116**	**39**	**-**	**-**	**45**	**-**	**17**	**-**	**11**	**-**	**1**	**2**	**-**	**1**
Blansko	43	9	-	-	15	-	10	-	6	-	1	1	-	1
Adamov	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Blansko	42	9	-	-	15	-	10	-	6	-	1	1	-	-
Boskovice	73	30	-	-	30	-	7	-	5	-	-	1	-	-
Boskovice	51	22	-	-	18	-	6	-	4	-	-	1	-	-
Letovice	16	6	-	-	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Velké Opatovice	6	2	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Brno-město	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**
Brno[2)]	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Brno-venkov	**187**	**48**	**-**	**-**	**52**	**-**	**30**	**1**	**40**	**2**	**9**	**4**	**1**	**-**
Ivančice[2)]	17	3	-	-	7	-	2	-	3	2	-	-	-	-
Kuřim[2)]	10	-	-	-	2	-	1	-	5	-	1	1	-	-
Pohořelice[2)]	13	7	-	-	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Rosice[2)]	24	6	-	-	8	-	4	-	3	-	1	1	1	-
Šlapanice[2)]	40	1	-	-	5	-	12	-	17	-	4	1	-	-
Tišnov[2)]	59	31	-	-	20	-	3	-	4	-	-	1	-	-
Židlochovice[2)]	24	-	-	-	7	-	6	-	8	-	3	-	-	-
Břeclav	**63**	**9**	**-**	**-**	**34**	**-**	**14**	**-**	**3**	**2**	**-**	**1**	**-**	**-**
Břeclav[2)]	18	-	-	-	9	-	7	-	1	-	-	1	-	-
Hustopeče	28	3	-	-	16	-	6	-	2	1	-	-	-	-
Hustopeče	20	2	-	-	11	-	4	-	2	1	-	-	-	-
Klobouky u Brna	8	1	-	-	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Mikulov[2)]	17	6	-	-	9	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Hodonín	**82**	**9**	**-**	**-**	**31**	**-**	**21**	**2**	**12**	**2**	**2**	**3**	**-**	**-**
Hodonín[2)]	18	-	-	-	5	-	6	-	3	1	2	1	-	-
Kyjov	42	3	-	-	20	-	10	2	6	-	-	1	-	-
Bzenec	6	-	-	-	1	-	1	2	2	-	-	-	-	-
Kyjov	28	2	-	-	13	-	8	-	4	-	-	1	-	-
Ždánice	8	1	-	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Veselí nad Moravou	22	6	-	-	6	-	5	-	3	1	-	1	-	-
Strážnice	3	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Velká nad Veličkou	8	4	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Veselí nad Moravou	11	1	-	-	4	-	2	-	3	-	-	1	-	-
Vyškov	**80**	**17**	**-**	**1**	**34**	**-**	**17**	**-**	**8**	**1**	**-**	**2**	**-**	**-**
Bučovice[2)]	20	8	-	-	6	-	4	-	1	1	-	-	-	-
Slavkov u Brna[2)]	18	2	-	-	4	-	7	-	4	-	-	1	-	-
Vyškov	42	7	-	1	24	-	6	-	3	-	-	1	-	-
Ivanovice na Hané	7	2	-	-	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Rousínov	6	1	-	-	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Vyškov	29	4	-	1	20	-	2	-	1	-	-	1	-	-
Znojmo	**144**	**87**	**-**	**-**	**44**	**-**	**9**	**1**	**1**	**-**	**1**	**1**	**-**	**-**
Moravský Krumlov	33	17	-	-	13	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Miroslav	10	6	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Moravský Krumlov	23	11	-	-	10	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Znojmo	111	70	-	-	31	-	7	-	1	-	1	1	-	-
Hrušovany n. Jevišovkou	11	5	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Vranov nad Dyjí	22	19	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Znojmo	78	46	-	-	23	-	6	-	1	-	1	1	-	-

[1)] ostatní obce (vojenský újezd Březina)

[2)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.1.9 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální, výpočty ČSÚ

	Rozloha celkem (km^2)			z toho druh pozemku (%)						Koeficient ekologické stability[2]	
				zemědělská půda		lesní pozemky		zastavěné plochy			
	V	M	O[1]	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**5 933**	**1 104**	**158**	**63,6**	**47,1**	**26,0**	**30,6**	**1,6**	**4,5**	**0,62**	**0,76**
v tom okres / ORP / POU:											
Blansko	**786**	**77**	**-**	**48,3**	**35,0**	**43,0**	**46,9**	**1,3**	**3,4**	**1,32**	**1,44**
Blansko	303	49	-	40,7	24,5	51,4	58,0	1,3	3,2	1,61	2,09
Adamov	-	4	-	-	5,8	-	60,7	-	6,3	-	2,36
Blansko	303	45	-	40,7	26,0	51,4	57,8	1,3	3,0	1,61	2,07
Boskovice	484	28	-	53,0	53,4	37,7	27,5	1,3	3,7	1,17	0,78
Boskovice	310	28	-	52,0	53,4	39,4	27,5	1,3	3,7	1,27	0,78
Letovice	114	-	-	51,2	-	37,2	-	1,4	-	1,21	-
Velké Opatovice	60	-	-	61,7	-	30,0	-	1,6	-	0,74	-
Brno-město	**-**	**230**	**-**	**-**	**34,3**	**-**	**27,7**	**-**	**9,1**	**-**	**0,70**
Brno[3]	-	230	-	-	34,3	-	27,7	-	9,1	-	0,70
Brno-venkov	**1 328**	**171**	**-**	**57,0**	**55,2**	**32,3**	**26,2**	**1,7**	**3,1**	**0,75**	**0,58**
Ivančice[3]	106	66	-	58,2	48,2	31,3	37,2	1,4	2,4	0,76	0,88
Kuřim[3]	60	17	-	50,5	53,3	37,7	27,6	2,3	5,3	0,84	0,52
Pohořelice[3]	152	43	-	76,3	61,2	8,6	13,6	1,2	2,1	0,29	0,39
Rosice[3]	162	13	-	44,4	63,4	46,9	22,3	1,7	4,1	1,17	0,41
Šlapanice[3]	328	15	-	49,7	77,1	39,9	0,4	2,1	4,4	0,92	0,07
Tišnov[3]	325	17	-	47,9	44,0	43,4	38,9	1,2	3,9	1,32	1,20
Židlochovice[3]	194	-	-	81,3	-	5,9	-	2,2	-	0,19	-
Břeclav	**891**	**147**	**-**	**69,7**	**51,9**	**15,1**	**28,7**	**1,7**	**3,0**	**0,59**	**0,82**
Břeclav[3]	362	77	-	64,0	42,6	21,6	37,3	1,7	3,2	0,72	1,05
Hustopeče	331	24	-	76,6	75,0	10,9	1,5	1,8	3,8	0,45	0,36
Hustopeče	234	24	-	77,4	75,0	7,9	1,5	1,9	3,8	0,44	0,36
Klobouky u Brna	97	-	-	74,5	-	18,1	-	1,7	-	0,46	-
Mikulov[3]	199	45	-	68,6	55,1	10,2	28,9	1,4	2,2	0,63	0,79
Hodonín	**832**	**267**	**-**	**69,2**	**44,6**	**21,4**	**37,4**	**2,0**	**3,3**	**0,62**	**1,04**
Hodonín[3]	200	86	-	73,9	29,8	13,9	46,1	2,4	3,6	0,45	1,38
Kyjov	356	115	-	68,6	40,0	22,4	47,1	2,0	2,8	0,50	1,26
Bzenec	22	85	-	86,0	33,8	3,2	54,8	2,9	2,2	0,18	1,70
Kyjov	220	30	-	71,8	57,6	18,7	25,2	2,2	4,7	0,43	0,54
Ždánice	114	-	-	59,3	-	33,2	-	1,4	-	0,77	-
Veselí nad Moravou	276	67	-	66,5	71,3	25,4	9,6	1,6	3,7	1,01	0,53
Strážnice	42	31	-	40,4	71,1	54,2	13,8	1,0	2,8	2,77	0,66
Velká nad Veličkou	129	-	-	67,8	-	25,6	-	1,3	-	1,10	-
Veselí nad Moravou	106	35	-	75,2	71,5	13,8	5,8	2,1	4,5	0,63	0,43
Vyškov	**621**	**97**	**158**	**66,3**	**66,3**	**24,5**	**14,2**	**1,6**	**3,9**	**0,42**	**0,31**
Bučovice[3]	140	31	-	66,8	77,1	24,6	9,1	1,4	2,8	0,42	0,17
Slavkov u Brna[3]	143	15	-	71,7	77,2	19,0	1,2	1,8	4,9	0,33	0,15
Vyškov	339	50	158	63,9	56,4	26,8	21,3	1,6	4,2	0,45	0,47
Ivanovice na Hané	70	-	-	68,1	-	23,7	-	1,5	-	0,39	-
Rousínov	62	-	-	60,0	-	29,5	-	2,0	-	0,55	-
Vyškov	207	50	158	63,6	56,4	27,0	21,3	1,6	4,2	0,45	0,47
Znojmo	**1 475**	**115**	**-**	**69,5**	**52,5**	**21,3**	**32,0**	**1,2**	**3,2**	**0,41**	**0,73**
Moravský Krumlov	298	50	-	76,9	37,7	14,4	52,0	1,5	1,9	0,26	1,34
Miroslav	111	-	-	84,0	-	6,9	-	1,6	-	0,16	-
Moravský Krumlov	187	50	-	72,7	37,7	18,9	52,0	1,4	1,9	0,32	1,34
Znojmo	1 176	66	-	67,6	63,6	23,0	17,0	1,1	4,2	0,45	0,44
Hrušovany n. Jevišovkou	202	-	-	80,1	-	10,4	-	1,1	-	0,19	-
Vranov nad Dyjí	226	-	-	53,9	-	35,8	-	0,9	-	0,79	-
Znojmo	749	66	-	68,4	63,6	22,6	17,0	1,2	4,2	0,46	0,44

[1] ostatní obce (vojenský újezd Březina)

[2] poměr tzv. stabilních (lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinotvorných prvků v daném území

[3] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.1.10 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností a sídla krajského města v roce 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

Zdroj: www.mapy.cz

	Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností sídla správního obvodu ORP (%)						Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností krajského města (%)					
	do 14 minut		15 - 29 minut		30 a více minut		do 29 minut		30 - 59 minut		60 a více minut	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**44,4**	**98,6**	**48,2**	**1,4**	**7,4**	**-**	**21,4**	**65,2**	**54,4**	**22,3**	**24,2**	**12,5**
v tom okres / ORP / POU:												
Blansko	**25,6**	**86,9**	**65,4**	**13,1**	**8,9**	**-**	**11,0**	**13,1**	**87,1**	**86,9**	**1,9**	**-**
Blansko	25,3	81,3	67,0	18,7	7,7	-	25,7	18,7	74,3	81,3	-	-
Adamov	-	-	-	100,0	-	-	-	100,0	-	-	-	-
Blansko	25,3	100,0	67,0	-	7,7	-	25,7	-	74,3	100,0	-	-
Boskovice	25,9	100,0	64,3	-	9,8	-	-	-	96,7	100,0	3,3	-
Boskovice	42,5	100,0	45,7	-	11,8	-	-	-	97,5	100,0	2,5	-
Letovice	3,7	-	91,2	-	5,1	-	-	-	100,0	-	-	-
Velké Opatovice	-	-	89,5	-	10,5	-	-	-	87,9	-	12,1	-
Brno-město	**-**	**100,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**100,0**	**-**	**-**	**-**	**-**
Brno[1)]	-	100,0	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-
Brno-venkov	**55,9**	**100,0**	**39,0**	**-**	**5,1**	**-**	**62,0**	**62,7**	**38,0**	**37,3**	**-**	**-**
Ivančice[1)]	59,4	100,0	40,6	-	-	-	12,4	-	87,6	100,0	-	-
Kuřim[1)]	69,2	100,0	30,8	-	-	-	100,0	100,0	-	-	-	-
Pohořelice[1)]	89,4	100,0	10,6	-	-	-	-	-	100,0	100,0	-	-
Rosice[1)]	78,4	100,0	21,6	-	-	-	45,1	100,0	54,9	-	-	-
Šlapanice[1)]	26,5	100,0	59,4	-	14,1	-	87,8	100,0	12,2	-	-	-
Tišnov[1)]	60,4	100,0	38,1	-	1,5	-	25,2	100,0	74,8	-	-	-
Židlochovice[1)]	75,3	-	24,7	-	-	-	73,1	-	26,9	-	-	-
Břeclav	**36,9**	**100,0**	**59,2**	**-**	**3,9**	**-**	**1,1**	**15,8**	**92,5**	**84,2**	**6,5**	**-**
Břeclav[1)]	37,5	100,0	58,4	-	4,1	-	-	-	89,6	100,0	10,4	-
Hustopeče	28,7	100,0	68,1	-	3,3	-	2,8	100,0	93,9	-	3,3	-
Hustopeče	38,0	100,0	62,0	-	-	-	3,7	100,0	96,3	-	-	-
Klobouky u Brna	-	-	86,7	-	13,3	-	-	-	86,7	-	13,3	-
Mikulov[1)]	54,9	100,0	40,4	-	4,7	-	-	-	97,3	100,0	2,7	-
Hodonín	**49,5**	**93,9**	**48,1**	**6,1**	**2,3**	**-**	**-**	**-**	**28,8**	**36,6**	**71,2**	**63,4**
Hodonín[1)]	58,4	100,0	41,6	-	-	-	-	-	48,6	79,9	51,4	20,1
Kyjov	42,4	79,1	53,9	20,9	3,7	-	-	-	30,3	-	69,7	100,0
Bzenec	-	51,2	100,0	48,8	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0
Kyjov	63,4	100,0	36,6	-	-	-	-	-	9,8	-	90,2	100,0
Ždánice	-	-	84,4	-	15,6	-	-	-	100,0	-	-	-
Veselí nad Moravou	49,2	100,0	47,5	-	3,2	-	-	-	-	-	100,0	100,0
Strážnice	-	100,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0
Velká nad Veličkou	12,1	-	79,4	-	8,5	-	-	-	-	-	100,0	-
Veselí nad Moravou	82,5	100,0	17,5	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0
Vyškov	**57,2**	**100,0**	**42,6**	**-**	**0,2**	**-**	**16,2**	**17,8**	**83,7**	**82,2**	**0,2**	**-**
Bučovice[1)]	92,9	100,0	7,1	-	-	-	-	-	100,0	100,0	-	-
Slavkov u Brna[1)]	69,5	100,0	30,5	-	-	-	19,0	100,0	81,0	-	-	-
Vyškov	39,6	100,0	60,1	-	0,3	-	19,9	-	79,8	100,0	0,3	-
Ivanovice na Hané	56,7	-	43,3	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-
Rousínov	2,9	-	97,1	-	-	-	74,3	-	25,7	-	-	-
Vyškov	51,6	100,0	47,8	-	0,6	-	-	-	99,4	100,0	0,6	-
Znojmo	**31,3**	**100,0**	**43,3**	**-**	**25,4**	**-**	**-**	**-**	**25,6**	**14,7**	**74,4**	**85,3**
Moravský Krumlov	25,6	100,0	67,9	-	6,5	-	-	-	82,0	100,0	18,0	-
Miroslav	-	-	93,5	-	6,5	-	-	-	92,0	-	8,0	-
Moravský Krumlov	45,1	100,0	48,5	-	6,4	-	-	-	74,4	100,0	25,6	-
Znojmo	33,0	100,0	36,0	-	31,0	-	-	-	9,1	-	90,9	100,0
Hrušovany n. Jevišovkou	-	-	20,3	-	79,7	-	-	-	44,8	-	55,2	-
Vranov nad Dyjí	-	-	20,0	-	80,0	-	-	-	-	-	100,0	-
Znojmo	46,9	100,0	42,8	-	10,3	-	-	-	-	-	100,0	100,0

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.2. Obyvatelstvo

K 31. 12. 2008 žilo v Jihomoravském kraji **1 147 146 obyvatel**, z tohoto počtu žilo 44,2 % obyvatel v obcích zařazených do venkovského prostoru a 55,8 % v obcích městského prostoru. Podle rozložení obyvatel do **základních věkových skupin** je možno v obecnosti konstatovat, že v obcích venkovského prostoru byl zjištěn vyšší podíl obyvatel ve věku do 14 let, podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let byl relativně vyrovnaný a podíl obyvatel nejvyšší věkové skupiny byl nižší ve venkovském prostoru než ve městském. **Průměrný věk** obyvatel v obcích venkovského prostoru byl o 1,4 roku nižší. Hodnoty zjištěné podle krajského vymezení venkovského prostoru se téměř nelišily od hodnot zjištěných podle republikové varianty (maximální odchylka činila 0,2 bodu u podílů resp. 0,2 roku u průměrného věku).

Tab. 2.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Obyvatelstvo celkem		v tom ve věkové skupině (%)						Průměrný věk (roky)	
			0 - 14 let		15 - 64 let		65 a více let			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**506 694**	**640 452**	**14,8**	**13,1**	**70,5**	**70,7**	**14,7**	**16,2**	**40,0**	**41,4**
v tom okres:										
Blansko	69 457	36 791	14,8	13,2	69,8	70,8	15,4	16,1	40,2	41,2
Brno-město	-	370 592	-	12,7	-	70,2	-	17,1	-	41,9
Brno-venkov	148 477	49 902	15,2	14,9	69,9	69,5	14,9	15,5	40,0	40,3
Břeclav	75 841	37 638	14,1	13,4	71,6	72,8	14,3	13,8	40,2	40,2
Hodonín	86 776	70 308	14,2	13,0	70,7	72,1	15,0	14,9	40,3	40,7
Vyškov	53 581	34 476	14,7	13,8	70,2	72,2	15,1	14,0	40,2	40,1
Znojmo	72 562	40 745	15,5	13,2	71,1	71,8	13,5	15,0	39,3	40,9

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejnižší průměrný věk v obcích venkovského prostoru zjištěn v okrese Znojmo, zároveň zde byl vykázán nejvyšší podíl dětské složky obyvatel a nejnižší podíl obyvatel v poproduktivním věku. Tomuto zjištění odpovídají i fakta za nižší správní členění. V obcích venkovského prostoru SO POU Hrušovany nad Jevišovkou byl podíl obyvatel do 14 let nejvyšší – 16,1 %, současně zde byl vykázán nejnižší podíl obyvatel ve věku 65 a více let – 11,7 %. Zajímavá byla situace v obvodu POU Mikulov a Strážnice. Na Mikulovsku sice byl nejvyšší podíl obyvatel v produktivním věku (73,8 %), ovšem zároveň zde byl nejnižší podíl nejmladších osob (13,8 %). Na Strážnicku byl naopak nejnižší podíl obyvatel v produktivním věku (67,2 %), současně zde byl nejvyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let (17,8 %). Z uvedeného pak vyplynula skutečnost, že ve správním obvodu POU Strážnice mělo obyvatelstvo obcí venkovského prostoru nejvyšší průměrný věk – 41,3 roku, naopak v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou byl průměrný věk nejnižší – 38,3 roku.

Graf 3 Index stáří a index ekonomického zatížení k 31. 12. 2008

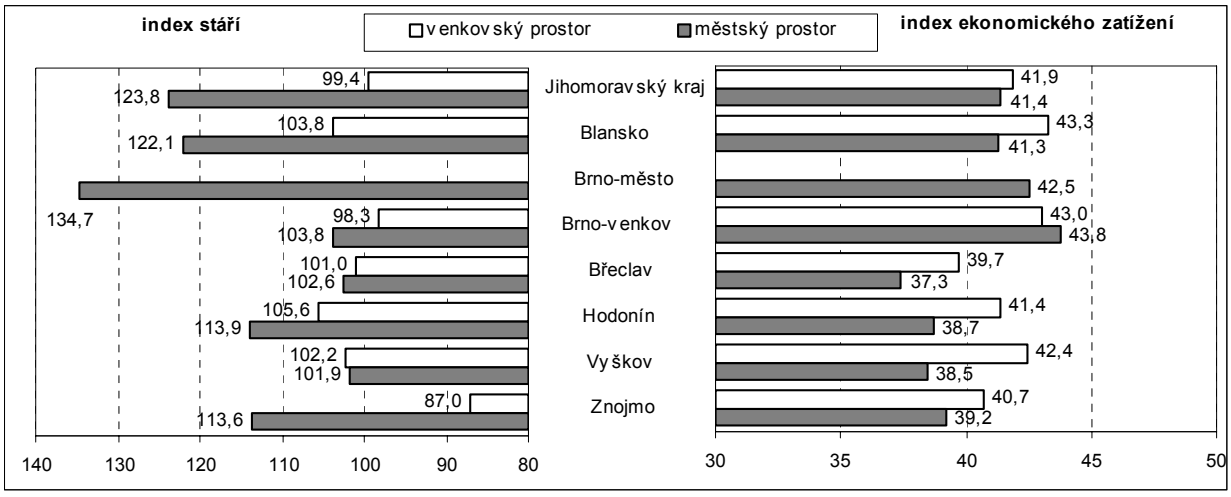

Z počtů obyvatel základních věkových skupin lze vytvořit indexy – index stáří jako počet osob ve věku nad 65 let připadající na 100 osob ve věku do 14 let, popř. index ekonomického zatížení jako součet počtu osob ve věku do 14 let a počtu osob ve věku nad 65 let připadající na 100 osob ve věku 15 až 64 let. **Index stáří** byl v rámci Jihomoravského kraje vyšší v obcích městského prostoru, **index ekonomického zatížení** byl vyšší v obcích venkovského prostoru. Stejná situace byla i v okresech kraje, výjimkou byl okres Vyškov u indexu stáří a okres Brno-venkov u indexu ekonomického zatížení. Podle již uvedených podílů věkových skupin nepřekvapí, že nejvyšší hodnota indexu stáří byla zjištěna v obcích venkovského prostoru v SO POU Strážnice – 119,2, naopak nejnižší v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou – 72,9. V městském prostoru se

hodnoty indexu stáří pohybovaly od 138,8 v Kyjově po 85,8 v Kuřimi. Index ekonomického zatížení v obcích venkovského prostoru byl opět nejvyšší v obvodu POU Strážnice (48,8), nejnižší v obvodu POU Mikulov (35,4).

U demografických údajů, které jsou počítány jako úhrny let 2001 až 2008, popřípadě přepočteny na úhrn středních stavů obyvatel, je nutno uvést **informaci o obci Ladná**, která vznikla vyčleněním z města Břeclav v roce 2007. Do roku 2006 jsou údaje za obec Ladná součástí města Břeclav, jsou tedy prakticky součástí městského prostoru. Ovšem od roku 2007 je již tato obec započtena do venkovského prostoru. Mohlo by tak dojít k určitému zkreslení výsledků, a to především na nejnižší úrovni správního členění. Jelikož se však venkovský ani městský prostor SO POU Břeclav nevyskytoval v hraničních hodnotách sledovaných ukazatelů, vliv této skutečnosti nebyl nijak významný. V údajích ze SLDB 2001 jsou obec Ladná i město Břeclav uvedeny samostatně.

Tab. 2.2.2 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje

	Živě narození na 1 000 obyvatel		Živě narození na 1 000 žen ve věku 15 - 49 let		Podíl živě narozených mimo manželství (%)		Potraty na 1 000 obyvatel		Umělá přerušení těhotenství na 1 000 obyvatel	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**9,6**	**9,9**	**39,5**	**39,9**	**21,8**	**28,1**	**3,1**	**3,9**	**2,0**	**2,6**
v tom okres:										
Blansko	9,8	9,4	40,7	37,6	20,0	27,3	3,1	4,2	1,7	2,7
Brno-město	-	10,3	-	41,8	-	28,4	-	3,9	-	2,6
Brno-venkov	10,2	10,6	42,2	43,1	20,1	22,6	3,0	3,2	1,8	1,8
Břeclav	8,9	9,5	35,7	36,5	24,1	33,9	3,2	4,1	2,3	3,1
Hodonín	8,9	8,9	36,3	35,2	18,1	27,4	3,0	3,7	1,9	2,5
Vyškov	9,8	9,4	41,1	36,6	22,8	25,9	3,1	3,8	2,0	2,5
Znojmo	9,9	9,4	40,3	36,6	28,2	31,1	3,5	4,9	2,4	3,4

V letech 2001 až 2008 se v Jihomoravském kraji **živě narodilo** 88,8 tis. dětí. **Hrubá míra porodnosti**, což je počet živě narozených dětí na 1 000 obyvatel, byla pouze nepatrně vyšší v obcích městského prostoru, stejně tak **obecná míra plodnosti** (počet živě narozených na 1 000 žen v reprodukčním věku). V čem však byl vcelku výrazný rozdíl mezi venkovským a městským prostorem byl podíl živě narozených dětí mimo manželství – podíl zjištěný v obcích venkovského prostoru byl v kraji o 6,3 bodu nižší. V obcích venkovského prostoru byly nižší také hodnoty potratovosti. Je třeba také uvést, že hodnoty uvedené v tabulce 2.2.2 jsou téměř shodné s hodnotami zjištěnými podle republikové varianty.

Graf 4 Živě narození v manželství a mimo manželství na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008

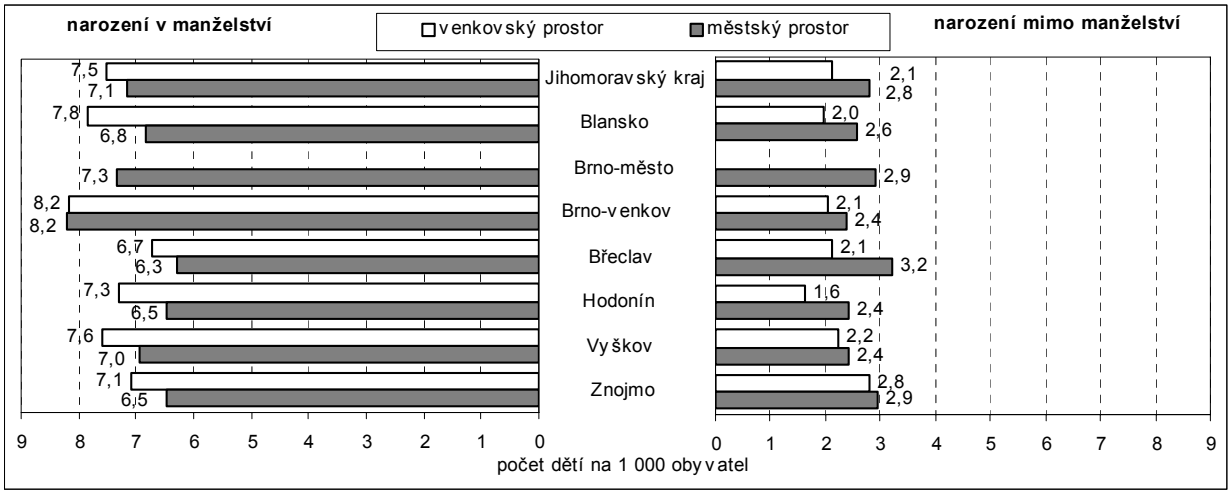

Ve správních obvodech POU se hrubá míra porodnosti v obcích venkovského prostoru pohybovala v letech 2001 až 2008 od 8,4 ve Veselí nad Moravou a Velké nad Veličkou po 11,1 živě narozených dětí na 1 000 obyvatel v SO POU Rosice, v městském prostoru to bylo od 8,5 v Kyjově po 12,6 dětí na 1 000 obyvatel v Kuřimi. U obecné míry plodnosti byly rozdíly výraznější – ve venkovském prostoru bylo zjištěno rozmezí od 34,0 živě narozených dětí na 1 000 žen ve věku 15 až 49 let v obvodu Mikulov po 46,6 v obvodu Rosice, v městském prostoru od 33,0 v Moravském Krumlově po 49,2 dětí na 1 000 žen v reprodukčním věku v Kuřimi. Nejvyšší rozdíly, jak již bylo uvedeno, byly vykázány u **podílu dětí narozených mimo manželství**. Zatímco v obcích venkovského prostoru SO POU Veselí nad Moravou se narodilo mimo manželství pouze 13,0 % z živě narozených dětí, v obvodu Vranov nad Dyjí to bylo 46,0 %. Podobně v městském prostoru – 17,1 % ve Strážnici proti 39,4 % dětí narozených mimo manželství v Mikulově. Pro úplnost **počet potratů** na

1 000 obyvatel se v obcích venkovského prostoru pohyboval od 2,3 v SO POU Strážnice po 4,3 v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou a v městském prostoru od 2,7 potratů na 1 000 obyvatel ve Strážnici po 5,2 ve Znojmě.

V obcích venkovského prostoru Jihomoravského kraje byla za roky 2001 až 2008 v porovnání s městským prostorem zjištěna nepatrně vyšší **hrubá míra úmrtnosti** (počet zemřelých na 1 000 obyvatel). Hodnoty zjištěné v krajské variantě se od hodnot podle republikové varianty téměř nelišily a fakt, že úmrtnost byla vyšší ve venkovském prostoru, byl společný většině krajů.

Tab. 2.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje

	Zemřelí na 1 000 obyvatel		Příčiny úmrtí (podíl z počtu zemřelých v %)							
			novotvary		nemoci oběhové soustavy		nemoci dýchací soustavy		vnější příčiny	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**10,5**	**10,3**	**24,7**	**26,2**	**55,6**	**53,0**	**3,9**	**5,1**	**6,0**	**5,9**
v tom okres:										
Blansko	10,8	9,6	22,3	26,4	61,9	57,4	3,2	2,9	6,3	6,7
Brno-město	-	10,8	-	25,5	-	52,7	-	6,2	-	5,6
Brno-venkov	10,4	9,4	25,6	27,5	53,1	52,0	5,1	4,7	5,8	5,8
Břeclav	10,0	9,8	25,9	27,1	53,0	51,6	3,4	3,3	6,5	6,6
Hodonín	10,4	10,2	25,3	25,4	55,3	55,0	2,8	3,2	6,5	6,4
Vyškov	11,4	9,1	23,5	26,9	58,8	55,7	3,0	3,4	5,3	5,3
Znojmo	10,7	9,4	24,5	31,2	54,6	49,3	5,0	3,5	5,8	6,0

Počet zemřelých na 1 000 obyvatel byl v obcích venkovského prostoru ve sledovaném období vyšší také ve všech okresech Jihomoravského kraje. Ze správních obvodů POU venkovského prostoru byla nejnižší hodnota hrubé míry úmrtnosti zjištěna v obcích obvodu POU Kuřim (9,3 zemřelých na 1 000 obyvatel) a v obvodu Mikulov (9,4), nejvyšší hodnoty byly zjištěny v obvodu Vyškov (12,9) a Rosice (11,9). V městském prostoru se hodnoty pohybovaly v rozmezí 7,8 zemřelých na 1 000 obyvatel v Kuřimi po 12,6 zemřelých ve Strážnici.

V porovnání 21 správních obvodů POU s oběma prostory pouze v 7 z nich byla hrubá míra úmrtnosti vyšší v městském prostoru. Nejvyšší rozdíl mezi oběma prostory ve výši tohoto ukazatele byl na jedné straně ve správním obvodu POU Boskovice (v městském prostoru připadlo 11,4 zemřelých na 1 000 obyvatel, ve venkovském prostoru pak 10,6 zemřelých), na druhé straně SO POU Vyškov (ve venkovském prostoru připadlo 12,9 zemřelých na 1 000 obyvatel, v městském prostoru pak 9,1 zemřelých).

Příčinám úmrtí dlouhodobě v četnosti vévodí nemoci oběhové soustavy následované novotvary. Zatímco na nemoci oběhové soustavy umírali lidé více v obcích venkovského prostoru, novotvary byly příčinou vyššího podílu smrti v obcích městského prostoru. Ve správním obvodu POU Boskovice byly zjištěny shodně nejvyšší podíly úmrtí z důvodu nemocí oběhové soustavy v obou prostorech (ve venkovském 65,0 % úmrtí, v městském 66,9 % úmrtí) a v obou prostorech také shodně nejnižší podíly úmrtí způsobené novotvary (ve venkovském prostoru 20,8 % úmrtí, v městském 20,4 % úmrtí). Novotvary měly nejvyšší zastoupení v příčinách úmrtí v městském prostoru Znojmo (32,1 % příčin úmrtí) a ve venkovském prostoru v obcích SO POU Ždánice (30,1 % z počtu úmrtí).

Tab. 2.2.4 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Přirozený přírůstek		Přírůstek stěhováním		Celkový přírůstek		Sňatky		Rozvody	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**-0,9**	**-0,4**	**6,3**	**-1,4**	**5,4**	**-1,8**	**4,6**	**5,4**	**2,2**	**3,3**
v tom okres:										
Blansko	-1,0	-0,2	5,3	-0,3	4,3	-0,5	4,7	5,1	2,2	3,3
Brno-město	-	-0,5	-	-1,5	-	-2,1	-	5,8	-	3,4
Brno-venkov	-0,2	1,2	12,8	6,4	12,6	7,7	4,8	5,1	2,4	3,0
Břeclav	-1,2	-0,3	2,4	-4,2	1,2	-4,6	4,5	5,1	2,0	3,1
Hodonín	-1,5	-1,3	1,3	-4,2	-0,1	-5,5	4,5	4,6	2,0	3,0
Vyškov	-1,6	0,3	6,9	-1,3	5,3	-1,0	4,7	5,0	2,3	3,2
Znojmo	-0,8	0,0	4,5	-3,4	3,7	-3,4	4,6	5,4	2,4	3,2

Nepatrně nižší míra porodnosti a vyšší míra úmrtnosti v obcích venkovského prostoru Jihomoravského kraje vedla k tomu, že zde v období let 2001 až 2008 byl v přepočtu vykázán přirozený úbytek obyvatel. Naproti tomu se ve venkovském prostoru projevil výrazný přírůstek obyvatel stěhováním a tím i celkový přírůstek

obyvatel. V městském prostoru kraje byla v uplynulých letech vyšší sňatečnost, na druhé straně zde byla i vyšší úroveň rozvodovosti. Z porovnání výsledků zjištěných v krajském a republikovém vymezení venkovského prostoru opět vychází vysoká podobnost výsledků, i přes nepatrné odchylky byl celkový směr a pohyb výsledků společný.

Přirozený úbytek obyvatel v letech 2001 až 2008 v přepočtu na 1 000 obyvatel byl společně zjištěn ve venkovském prostoru všech okresů Jihomoravského kraje. V městském prostoru byl zaznamenán přirozený přírůstek pouze v okresech Brno-venkov, Vyškov a velmi malý v okrese Znojmo. Ze správních obvodů byl ve venkovském prostoru zaznamenán přirozený přírůstek obyvatel pouze v obcích 4 obvodů - SO POU Šlapanice a Hrušovany nad Jevišovkou – shodně 0,8 osob na 1 000 obyvatel a nepatrný ve dvou SO POU – Ivančice a Kuřim. Nejvyšší přirozený úbytek obyvatel byl zjištěn v obvodu POU Strážnice a Velká nad Veličkou (-3,0 osob na 1 tisíc obyvatel). V městském prostoru byl nejvyšší přirozený přírůstek obyvatel zjištěn v Kuřimi (4,8 osob na 1 tisíc obyvatel), nejvyšší přirozený úbytek obyvatel pak ve Strážnici (-2,6 osob na 1 tisíc obyvatel .

U **přírůstku obyvatel stěhováním** byla situace ve venkovském prostoru prakticky obrácená, neboť pouze ve 3 obvodech (SO POU Velké Opatovice, Velká nad Veličkou a Vranov nad Dyjí) byl vykázán úbytek obyvatel stěhováním. Naproti tomu obce venkovského prostoru v obvodech POU, které jsou v zázemí města Brna, vykázaly nejvyšší přírůstky obyvatel stěhováním. V pořadí 6 nejvyšších přírůstků obyvatel stěhováním bylo zaznamenáno v SO POU Šlapanice, Kuřim, Slavkov u Brna, Tišnov, Židlochovice a Ivančice. Kuřim a Šlapanice vykázaly i nejvyšší přírůstky obyvatel stěhováním i v městském prostoru.

Graf 5 Celkový přírůstek (úbytek) počtu obyvatel (rozdíl stavů k 31. 12. 2008 a k 1. 1. 2001)

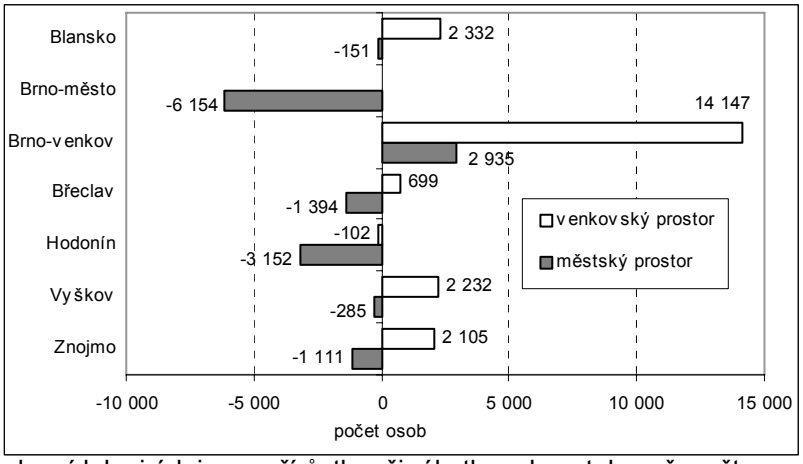

Počet obyvatel Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008 se proti konci roku 2000 (resp. oproti 1. 1. 2001) zvýšil o 12,1 tis. osob, přičemž v městském prostoru se počet obyvatel snížil o 9,3 tis. osob, v obcích venkovského prostoru vzrostl o 21,4 tis. osob. Z okresů Jihomoravského kraje se v městském prostoru počet obyvatel zvýšil pouze v okrese Brno-venkov, naproti tomu v okrese Hodonín jako v jediném okrese poklesl počet obyvatel ve venkovském prostoru. Vývoji stavu obyvatelstva v kraji a okresech v absolutních počtech odpovídaly i údaje o přírůstku či úbytku obyvatel v přepočtu na 1 000 obyvatel, zjištěných jako roční průměry. Správní obvody POU, které patří do okresu Brno-venkov, zaznamenaly **celkový přírůstek počtu obyvatel** ve venkovském i městském prostoru. Nejvyšší přírůstek obyvatel v přepočtu na 1 000 osob ve venkovském prostoru byl vykázán v obvodu POU Šlapanice (19,7 osob), Kuřim (16,2) a Ivančice, Židlochovice a Slavkov u Brna (9,4 osob na 1 000 obyvatel). V městském prostoru bylo pořadí obrácené – v Kuřimi relativní přírůstek obyvatel 20,6 a ve Šlapanicích 12,6 osob na 1 000 obyvatel. Nejvyšší úbytky počtu obyvatel v relativním vyjádření ve venkovském prostoru byly zaznamenány v obvodu POU Vranov nad Dyjí (-6,7 osob na 1 000 obyvatel) a Velká nad Veličkou (-6,1 osob na 1 000 obyvatel).

Bylo již uvedeno, že vyšší **úroveň sňatečnosti i rozvodovosti** byla zjištěna v obcích městského prostoru. Tento fakt platil i ve všech okresech Jihomoravského kraje. V nižší správním členění (v obvodech s oběma prostory) toto konstatování v plné míře platilo pro rozvodovost, ovšem ve 4 obvodech POU (Pohořelice, Veselí nad Moravou, Bučovice a Moravský Krumlov) byla úroveň sňatečnosti vyšší právě v obcích venkovského prostoru. Počty sňatků v přepočtu na 1 000 obyvatel se ve venkovském prostoru pohybovaly v rozmezí 4,1 sňatků v obvodu POU Vranov nad Dyjí po 5,1 sňatků v obvodu POU Rosice, v městském prostoru od 4,0 sňatků v Moravském Krumlově po 5,8 sňatků na 1 000 obyvatel v Brně. Počty rozvodů v přepočtu na 1 000 obyvatel se ve venkovském prostoru pohybovaly v rozmezí 1,4 rozvodů v obvodu POU Strážnice po 2,9 rozvodů v obvodu POU Hrušovany nad Jevišovkou, v městském prostoru od 2,4 v Mikulově po 3,7 v Adamově.

Informace o **vzdělanostní struktuře populace** do úrovně obcí je zjišťována pouze při sčítání lidu, domů a bytů. Jelikož poslední proběhlo již v roce 2001, mohlo do současnosti dojít v zastoupení jednotlivých úrovní vzdělání k dílčím změnám. Na základě výsledků SLDB 2001 lze všeobecně konstatovat, že ve venkovských oblastech převažovaly osoby se základním vzděláním (včetně osob s neukončeným vzděláním či bez vzdělání) a osoby vyučené nebo se středním odborným vzděláním bez maturity. V městském prostoru žilo více obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním. Porovnání výsledků vzdělanostní struktury

obyvatel v městském a venkovském prostoru podle republikové a krajské varianty je velmi podobné ve skupině osob vyučených bez maturity, osob s maturitou a s vyšším odborným vzděláním. U osob se základním vzděláním jsou u republikové varianty podíly vyšší (venkov 29,5 % a město 20,8 %), u vysokoškolsky vzdělaných osob jsou podíly naopak nižší (venkov 4,5 %, město 13,1 %).

Tab. 2.2.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Nejvyšší dokončené vzdělání									
	základní, neukončené a bez vzdělání		vyučení a střední odborné bez maturity		úplné střední s maturitou		vyšší odborné a nástavbové		vysokoškolské	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**28,2**	**19,7**	**43,0**	**32,8**	**20,3**	**27,8**	**2,4**	**4,2**	**5,0**	**14,2**
v tom okres:										
Blansko	23,9	19,2	44,4	37,7	21,8	28,1	2,9	4,1	5,7	10,0
Brno-město	-	17,5	-	29,6	-	29,0	-	4,6	-	17,9
Brno-venkov	24,7	21,6	43,0	40,2	22,2	25,4	2,7	3,6	6,4	8,3
Břeclav	30,7	25,3	41,4	35,1	19,8	25,9	2,2	3,6	4,2	8,0
Hodonín	30,9	24,3	42,6	38,1	19,3	24,8	2,1	3,4	4,2	8,0
Vyškov	27,8	21,8	44,4	35,3	20,0	26,7	2,3	3,8	4,5	11,4
Znojmo	33,3	23,4	42,6	35,9	17,1	26,7	1,9	3,7	3,4	9,2

Podíl obyvatel se základním vzděláním byl ve venkovském prostoru v Jihomoravském kraji oproti městskému prostoru o 8,5 bodu vyšší, podíl obyvatel vyučených bez maturity dokonce o 10,2 bodu vyšší, naopak podíl osob s vysokoškolským vzděláním byl o 9,8 bodu nižší. Relace zastoupení vzdělanostních skupin v městském a venkovském prostoru byly společné nejen všem okresům, ale i všem správním obvodům POU Jihomoravského kraje. Nejmenší rozdíly mezi vzdělanostní strukturou ve venkovském a městském prostoru (v obvodech s oběma prostory) byly zjištěny v SO POU Kuřim a Pohořelice. Naopak nejvyšší rozdíly mezi venkovským a městským prostorem byly zjištěny v obvodu POU Vyškov a Znojmo.

Graf 6 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním (vč. bakalářského) podle pohlaví k 1. 3. 2001

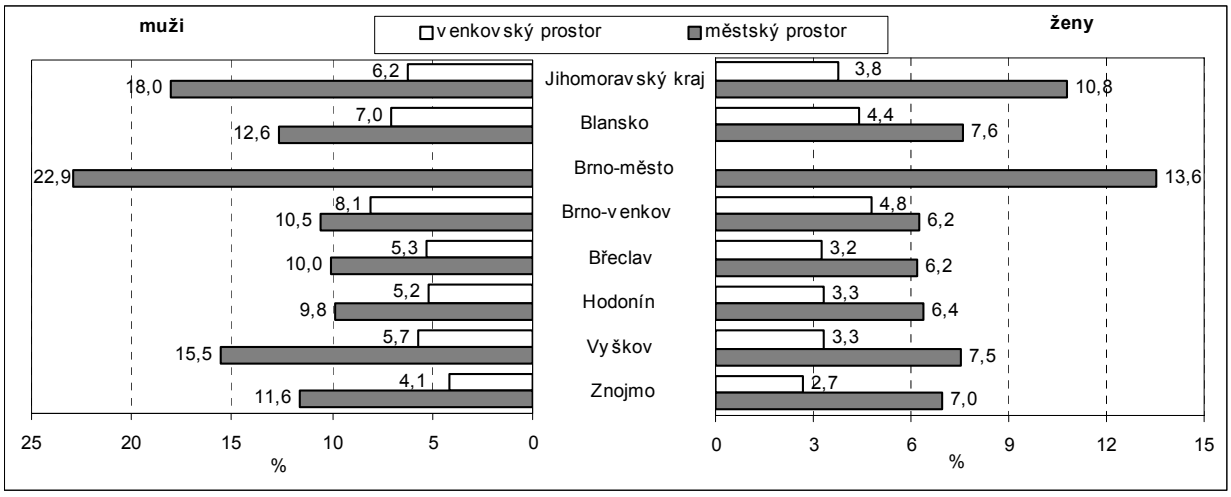

V obcích venkovského prostoru byl nejvyšší podíl osob se základním vzděláním zjištěn v obvodu POU Vranov nad Dyjí (35,5 %), nejvyšší podíl vyučených bez maturity v obvodu POU Bzenec (46,9 %), nejvyšší podíl osob s maturitou a s vysokoškolským vzděláním byl zaznamenán v obvodu POU Kuřim (26,2 %, resp. 9,7 %). Nejnižší podíl osob s maturitou byl ve venkovském prostoru zjištěn v obvodu POU Miroslav (15,7 %) a s vysokoškolským vzděláním v obvodu POU Strážnice (2,5 %). Městskému prostoru vévodilo Brno s nejnižším podílem osob se základním vzděláním (17,5 %) a s nejvyšším podílem vysokoškoláků (17,9 %).

Pro doplnění informací o obyvatelstvu lze uvést i informaci o **náboženském vyznání**, zjištěnou z údajů SLDB 2001. V kraji se k náboženství hlásilo 43,8 % z celkového počtu obyvatel. Je známo, že nábožensky založené je spíše venkovské obyvatelstvo. Ovšem v tomto případě byly zjištěny vysoké podíly nábožensky založených osob v městském i venkovském prostoru správních obvodů POU Veselí nad Moravou, Strážnice, Bzenec a Velká nad Veličkou, tedy v okrese Hodonín. Naproti tomu ve venkovském prostoru v obvodech POU Hrušovany nad Jevišovkou, Mikulov, Rosice a Rousínov byly podíly nejnižší.

Tab. 2.2.6 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Obyvatelstvo celkem		v tom ve věkové skupině (%)						Průměrný věk (roky)	
			0 - 14 let		15 - 64 let		65 a více let			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**506 694**	**640 452**	**14,8**	**13,1**	**70,5**	**70,7**	**14,7**	**16,2**	**40,0**	**41,4**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**69 457**	**36 791**	**14,8**	**13,2**	**69,8**	**70,8**	**15,4**	**16,1**	**40,2**	**41,2**
Blansko	29 682	25 826	14,0	13,0	70,1	70,8	15,9	16,2	40,7	41,2
Adamov	-	4 720	-	13,8	-	70,2	-	16,1	-	41,0
Blansko	29 682	21 106	14,0	12,8	70,1	71,0	15,9	16,2	40,7	41,2
Boskovice	39 775	10 965	15,4	13,6	69,5	70,7	15,0	15,7	39,8	41,3
Boskovice	23 335	10 965	15,9	13,6	69,7	70,7	14,4	15,7	39,4	41,3
Letovice	10 263	-	14,7	-	68,6	-	16,7	-	40,7	-
Velké Opatovice	6 177	-	15,0	-	70,3	-	14,7	-	40,1	-
Brno-město	**-**	**370 592**	**-**	**12,7**	**-**	**70,2**	**-**	**17,1**	**-**	**41,9**
Brno[1)]	-	370 592	-	12,7	-	70,2	-	17,1	-	41,9
Brno-venkov	**148 477**	**49 902**	**15,2**	**14,9**	**69,9**	**69,5**	**14,9**	**15,5**	**40,0**	**40,3**
Ivančice[1)]	9 797	13 964	14,3	14,6	72,5	69,5	13,2	15,9	39,4	40,7
Kuřim[1)]	10 321	10 492	15,4	16,8	69,4	68,7	15,1	14,4	40,1	38,8
Pohořelice[1)]	8 236	4 521	15,1	13,5	70,4	71,9	14,5	14,6	39,3	40,6
Rosice[1)]	18 659	5 504	15,6	14,2	68,1	71,5	16,3	14,3	40,4	39,8
Šlapanice[1)]	52 333	6 836	15,6	14,5	69,6	68,5	14,8	17,0	39,8	41,1
Tišnov[1)]	19 964	8 585	14,5	14,9	69,3	68,9	16,2	16,3	40,8	40,8
Židlochovice[1)]	29 167	-	14,7	-	71,3	-	14,0	-	39,8	-
Břeclav	**75 841**	**37 638**	**14,1**	**13,4**	**71,6**	**72,8**	**14,3**	**13,8**	**40,2**	**40,2**
Břeclav[1)]	34 590	24 242	14,0	13,1	71,7	72,6	14,3	14,3	40,4	40,4
Hustopeče	29 097	5 903	14,4	14,4	70,6	72,7	15,0	12,9	40,3	39,6
Hustopeče	21 935	5 903	14,4	14,4	71,2	72,7	14,4	12,9	40,1	39,6
Klobouky u Brna	7 162	-	14,4	-	68,7	-	17,0	-	40,9	-
Mikulov[1)]	12 154	7 493	13,8	13,7	73,8	73,5	12,3	12,8	39,7	40,0
Hodonín	**86 776**	**70 308**	**14,2**	**13,0**	**70,7**	**72,1**	**15,0**	**14,9**	**40,3**	**40,7**
Hodonín[1)]	29 391	32 201	14,0	12,6	71,6	72,9	14,4	14,5	40,0	40,6
Kyjov	35 538	20 534	14,6	13,3	70,4	71,0	15,1	15,8	40,2	41,3
Bzenec	3 330	8 827	15,0	14,4	71,5	71,7	13,5	13,9	39,4	39,9
Kyjov	23 761	11 707	14,3	12,4	70,7	70,4	15,0	17,2	40,2	42,3
Ždánice	8 447	-	15,1	-	68,9	-	16,0	-	40,4	-
Veselí nad Moravou	21 847	17 573	14,1	13,6	70,2	72,0	15,8	14,4	40,7	40,3
Strážnice	1 705	5 792	15,0	14,5	67,2	70,4	17,8	15,1	41,3	40,3
Velká nad Veličkou	8 277	-	14,0	-	70,5	-	15,5	-	40,7	-
Veselí nad Moravou	11 865	11 781	14,0	13,2	70,4	72,7	15,6	14,1	40,6	40,3
Vyškov	**53 581**	**34 476**	**14,7**	**13,8**	**70,2**	**72,2**	**15,1**	**14,0**	**40,2**	**40,1**
Bučovice[1)]	9 312	6 432	14,3	15,2	70,5	69,6	15,2	15,2	40,5	40,0
Slavkov u Brna[1)]	14 938	6 169	14,9	14,1	70,5	71,5	14,6	14,4	39,9	39,8
Vyškov	29 331	21 875	14,8	13,3	70,0	73,2	15,2	13,6	40,3	40,2
Ivanovice na Hané	5 671	-	14,8	-	71,0	-	14,3	-	39,8	-
Rousínov	7 941	-	14,2	-	70,8	-	15,0	-	40,3	-
Vyškov	15 719	21 875	15,0	13,3	69,2	73,2	15,7	13,6	40,5	40,2
Znojmo	**72 562**	**40 745**	**15,5**	**13,2**	**71,1**	**71,8**	**13,5**	**15,0**	**39,3**	**40,9**
Moravský Krumlov	16 296	5 986	14,7	12,7	69,9	73,3	15,4	14,0	40,5	40,5
Miroslav	7 025	-	15,2	-	69,6	-	15,1	-	40,4	-
Moravský Krumlov	9 271	5 986	14,4	12,7	70,0	73,3	15,6	14,0	40,6	40,5
Znojmo	56 266	34 759	15,7	13,3	71,4	71,6	12,9	15,2	39,0	41,0
Hrušovany n. Jevišovkou	11 443	-	16,1	-	72,2	-	11,7	-	38,3	-
Vranov nad Dyjí	5 229	-	14,2	-	71,0	-	14,8	-	40,7	-
Znojmo	39 594	34 759	15,8	13,3	71,2	71,6	13,0	15,2	39,0	41,0

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.2.7 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje

	Živě narození na 1 000 obyvatel		Živě narození na 1 000 žen ve věku 15 - 49 let		Podíl živě narozených mimo manželství (%)		Potraty na 1 000 obyvatel		Umělá přerušení těhotenství na 1 000 obyvatel	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**9,6**	**9,9**	**39,5**	**39,9**	**21,8**	**28,1**	**3,1**	**3,9**	**2,0**	**2,6**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**9,8**	**9,4**	**40,7**	**37,6**	**20,0**	**27,3**	**3,1**	**4,2**	**1,7**	**2,7**
Blansko	9,7	9,4	39,9	37,4	19,4	28,0	2,9	4,5	1,7	2,9
Adamov	-	10,5	-	43,5	-	34,5	-	4,5	-	2,8
Blansko	9,7	9,1	39,9	36,0	19,4	26,2	2,9	4,5	1,7	2,9
Boskovice	9,9	9,4	41,3	38,1	20,4	25,6	3,1	3,7	1,8	2,2
Boskovice	10,2	9,4	42,6	38,1	18,9	25,6	3,3	3,7	1,9	2,2
Letovice	9,7	-	40,8	-	20,8	-	2,9	-	1,6	-
Velké Opatovice	8,8	-	37,1	-	25,5	-	2,8	-	1,6	-
Brno-město	**-**	**10,3**	**-**	**41,8**	**-**	**28,4**	**-**	**3,9**	**-**	**2,6**
Brno[1)]	-	10,3	-	41,8	-	28,4	-	3,9	-	2,6
Brno-venkov	**10,2**	**10,6**	**42,2**	**43,1**	**20,1**	**22,6**	**3,0**	**3,2**	**1,8**	**1,8**
Ivančice[1)]	9,9	9,7	38,4	41,0	21,8	22,7	2,9	3,3	1,8	1,7
Kuřim[1)]	9,4	12,6	38,8	49,2	18,4	19,9	3,0	3,5	1,8	2,1
Pohořelice[1)]	10,1	9,5	42,6	36,5	24,0	30,8	3,2	2,9	2,3	2,0
Rosice[1)]	11,1	9,6	46,6	37,5	24,8	24,2	3,4	3,2	2,0	1,6
Šlapanice[1)]	10,7	10,5	44,0	44,1	18,2	22,0	3,0	3,1	1,8	1,9
Tišnov[1)]	9,2	11,2	39,4	46,1	14,9	21,7	2,6	3,1	1,5	1,8
Židlochovice[1)]	10,0	-	40,6	-	22,5	-	2,7	-	1,7	-
Břeclav	**8,9**	**9,5**	**35,7**	**36,5**	**24,1**	**33,9**	**3,2**	**4,1**	**2,3**	**3,1**
Břeclav[1)]	8,8	9,5	35,6	36,5	24,3	34,2	3,2	4,4	2,4	3,3
Hustopeče	8,9	9,4	36,5	36,1	21,3	25,5	2,9	3,1	2,0	2,0
Hustopeče	8,8	9,4	35,9	36,1	20,3	25,5	2,9	3,1	2,0	2,0
Klobouky u Brna	9,1	-	38,6	-	24,3	-	3,0	-	2,1	-
Mikulov[1)]	8,8	9,5	34,0	36,6	30,2	39,4	3,7	4,2	2,6	3,3
Hodonín	**8,9**	**8,9**	**36,3**	**35,2**	**18,1**	**27,4**	**3,0**	**3,7**	**1,9**	**2,5**
Hodonín[1)]	9,0	8,8	35,9	33,6	19,2	33,4	3,1	4,4	2,1	3,1
Kyjov	9,1	9,0	37,4	37,0	18,7	22,6	2,9	3,2	1,8	1,9
Bzenec	9,6	9,6	38,2	38,3	16,5	18,6	3,1	3,5	1,9	2,1
Kyjov	9,0	8,5	36,6	35,9	19,8	25,9	2,9	3,0	1,8	1,8
Ždánice	9,3	-	39,2	-	16,6	-	2,7	-	1,7	-
Veselí nad Moravou	8,4	9,1	34,9	36,4	15,6	22,1	3,1	3,1	2,0	2,1
Strážnice	8,8	10,0	36,8	41,4	15,0	17,1	2,3	2,7	1,1	1,9
Velká nad Veličkou	8,4	-	35,1	-	19,4	-	3,6	-	2,4	-
Veselí nad Moravou	8,4	8,7	34,5	34,1	13,0	24,9	2,9	3,3	1,8	2,3
Vyškov	**9,8**	**9,4**	**41,1**	**36,6**	**22,8**	**25,9**	**3,1**	**3,8**	**2,0**	**2,5**
Bučovice[1)]	9,1	10,4	38,7	42,7	25,3	23,9	3,5	4,5	2,3	2,9
Slavkov u Brna[1)]	10,0	9,6	41,5	37,1	17,6	19,5	2,5	3,3	1,6	2,1
Vyškov	10,0	9,0	41,6	34,8	24,6	28,5	3,3	3,7	2,1	2,5
Ivanovice na Hané	10,3	-	43,1	-	24,5	-	2,9	-	1,8	-
Rousínov	9,7	-	40,0	-	23,2	-	3,5	-	2,2	-
Vyškov	10,0	9,0	41,9	34,8	25,3	28,5	3,4	3,7	2,2	2,5
Znojmo	**9,9**	**9,4**	**40,3**	**36,6**	**28,2**	**31,1**	**3,5**	**4,9**	**2,4**	**3,4**
Moravský Krumlov	8,8	8,7	37,7	33,0	20,7	26,3	3,0	3,0	1,9	1,7
Miroslav	9,1	-	38,0	-	26,5	-	3,5	-	2,3	-
Moravský Krumlov	8,7	8,7	37,4	33,0	16,1	26,3	2,6	3,0	1,6	1,7
Znojmo	10,2	9,5	41,0	37,3	30,2	31,9	3,7	5,2	2,5	3,7
Hrušovany n. Jevišovkou	10,3	-	40,8	-	38,3	-	4,3	-	3,0	-
Vranov nad Dyjí	9,3	-	39,2	-	46,0	-	3,1	-	2,1	-
Znojmo	10,3	9,5	41,3	37,3	25,8	31,9	3,6	5,2	2,5	3,7

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.2.8 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje

	Zemřelí na 1 000 obyvatel		Příčiny úmrtí (podíl z počtu zemřelých v %)							
			novotvary		nemoci oběhové soustavy		nemoci dýchací soustavy		vnější příčiny	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**10,5**	**10,3**	**24,7**	**26,2**	**55,6**	**53,0**	**3,9**	**5,1**	**6,0**	**5,9**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**10,8**	**9,6**	**22,3**	**26,4**	**61,9**	**57,4**	**3,2**	**2,9**	**6,3**	**6,7**
Blansko	11,1	8,8	22,3	29,8	59,8	52,1	4,1	3,1	6,7	7,5
Adamov	-	8,9	-	29,0	-	52,3	-	3,4	-	6,6
Blansko	11,1	8,8	22,3	30,0	59,8	52,0	4,1	3,0	6,7	7,8
Boskovice	10,5	11,4	22,3	20,4	63,5	66,9	2,5	2,5	6,0	5,2
Boskovice	10,6	11,4	20,8	20,4	65,0	66,9	2,6	2,5	5,9	5,2
Letovice	10,9	-	24,0	-	63,3	-	1,6	-	5,9	-
Velké Opatovice	9,8	-	25,1	-	58,0	-	3,7	-	6,5	-
Brno-město	**-**	**10,8**	**-**	**25,5**	**-**	**52,7**	**-**	**6,2**	**-**	**5,6**
Brno[1)]	-	10,8	-	25,5	-	52,7	-	6,2	-	5,6
Brno-venkov	**10,4**	**9,4**	**25,6**	**27,5**	**53,1**	**52,0**	**5,1**	**4,7**	**5,8**	**5,8**
Ivančice[1)]	9,9	9,9	27,0	27,1	52,6	52,7	4,0	5,0	5,4	5,3
Kuřim[1)]	9,3	7,8	26,4	29,3	51,5	50,1	6,4	3,3	5,4	7,2
Pohořelice[1)]	10,2	9,0	26,6	26,6	51,1	49,8	3,6	3,8	7,1	8,8
Rosice[1)]	11,9	9,5	22,4	27,0	57,7	55,0	4,3	3,5	5,4	3,0
Šlapanice[1)]	9,9	9,6	25,6	28,8	51,8	50,9	6,0	5,8	5,7	5,2
Tišnov[1)]	11,7	10,1	24,9	26,5	55,5	52,8	5,2	5,7	5,4	6,3
Židlochovice[1)]	10,1	-	27,7	-	51,1	-	4,2	-	6,5	-
Břeclav	**10,0**	**9,8**	**25,9**	**27,1**	**53,0**	**51,6**	**3,4**	**3,3**	**6,5**	**6,6**
Břeclav[1)]	10,3	10,4	26,8	26,8	52,8	52,2	2,9	3,4	6,3	6,0
Hustopeče	10,0	8,3	24,7	26,7	54,3	52,4	3,9	4,3	6,5	6,6
Hustopeče	10,0	8,3	25,6	26,7	54,0	52,4	3,6	4,3	5,9	6,6
Klobouky u Brna	9,9	-	21,6	-	55,3	-	4,9	-	8,3	-
Mikulov[1)]	9,4	9,1	26,6	28,7	50,4	48,7	3,4	2,3	6,9	8,7
Hodonín	**10,4**	**10,2**	**25,3**	**25,4**	**55,3**	**55,0**	**2,8**	**3,2**	**6,5**	**6,4**
Hodonín[1)]	9,8	10,0	26,6	26,1	54,2	53,7	2,6	3,7	6,6	6,5
Kyjov	10,6	10,7	25,3	24,8	55,1	55,6	3,2	3,1	6,5	6,5
Bzenec	10,5	10,6	27,3	24,6	53,6	55,5	2,2	3,2	6,5	6,9
Kyjov	10,3	10,7	23,1	25,0	55,9	55,6	3,4	3,0	6,9	6,2
Ždánice	11,4	-	30,1	-	53,5	-	3,0	-	5,6	-
Veselí nad Moravou	10,8	10,0	23,9	24,7	57,0	56,6	2,6	2,4	6,5	6,2
Strážnice	11,8	12,6	24,2	21,6	54,7	62,0	3,1	2,5	6,2	5,4
Velká nad Veličkou	11,4	-	21,0	-	60,1	-	2,6	-	6,8	-
Veselí nad Moravou	10,2	8,8	26,2	26,9	55,0	52,8	2,5	2,3	6,3	6,8
Vyškov	**11,4**	**9,1**	**23,5**	**26,9**	**58,8**	**55,7**	**3,0**	**3,4**	**5,3**	**5,3**
Bučovice[1)]	11,1	8,8	25,5	29,3	58,6	53,1	2,4	4,0	5,4	5,8
Slavkov u Brna[1)]	10,4	9,5	23,7	29,0	60,2	53,3	2,7	3,1	4,9	6,3
Vyškov	12,0	9,1	22,8	25,7	58,3	57,1	3,2	3,4	5,4	4,8
Ivanovice na Hané	11,4	-	23,7	-	56,9	-	2,7	-	4,9	-
Rousínov	10,6	-	22,9	-	57,1	-	2,5	-	5,9	-
Vyškov	12,9	9,1	22,5	25,7	59,2	57,1	3,7	3,4	5,4	4,8
Znojmo	**10,7**	**9,4**	**24,5**	**31,2**	**54,6**	**49,3**	**5,0**	**3,5**	**5,8**	**6,0**
Moravský Krumlov	10,9	8,2	23,4	25,0	54,7	55,6	5,8	3,8	6,5	8,1
Miroslav	11,0	-	22,5	-	53,6	-	6,2	-	6,8	-
Moravský Krumlov	10,9	8,2	24,1	25,0	55,5	55,6	5,6	3,8	6,2	8,1
Znojmo	10,6	9,6	24,9	32,1	54,5	48,4	4,7	3,5	5,6	5,7
Hrušovany n. Jevišovkou	9,6	-	27,1	-	48,0	-	5,2	-	7,9	-
Vranov nad Dyjí	10,6	-	28,2	-	56,2	-	3,1	-	5,3	-
Znojmo	10,9	9,6	23,9	32,1	56,0	48,4	4,8	3,5	5,1	5,7

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.2.9 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Přirozený přírůstek		Přírůstek stěhováním		Celkový přírůstek		Sňatky		Rozvody	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**-0,9**	**-0,4**	**6,3**	**-1,4**	**5,4**	**-1,8**	**4,6**	**5,4**	**2,2**	**3,3**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**-1,0**	**-0,2**	**5,3**	**-0,3**	**4,3**	**-0,5**	**4,7**	**5,1**	**2,2**	**3,3**
Blansko	-1,4	0,6	7,8	0,7	6,4	1,2	4,7	5,2	2,4	3,4
Adamov	-	1,6	-	-7,8	-	-6,2	-	5,7	-	3,7
Blansko	-1,4	0,4	7,8	2,7	6,4	3,0	4,7	5,0	2,4	3,3
Boskovice	-0,7	-2,0	3,4	-2,5	2,8	-4,6	4,7	4,8	2,1	3,2
Boskovice	-0,3	-2,0	4,3	-2,5	3,9	-4,6	4,7	4,8	1,9	3,2
Letovice	-1,2	-	4,8	-	3,6	-	4,5	-	2,0	-
Velké Opatovice	-1,0	-	-1,9	-	-2,9	-	5,0	-	2,6	-
Brno-město	**-**	**-0,5**	**-**	**-1,5**	**-**	**-2,1**	**-**	**5,8**	**-**	**3,4**
Brno[1)]	-	-0,5	-	-1,5	-	-2,1	-	5,8	-	3,4
Brno-venkov	**-0,2**	**1,2**	**12,8**	**6,4**	**12,6**	**7,7**	**4,8**	**5,1**	**2,4**	**3,0**
Ivančice[1)]	0,0	-0,3	9,4	0,8	9,4	0,6	4,8	4,7	2,5	3,1
Kuřim[1)]	0,0	4,8	16,2	15,8	16,2	20,6	4,8	5,4	2,4	3,1
Pohořelice[1)]	-0,2	0,4	3,3	4,4	3,1	4,8	4,9	4,6	2,1	2,5
Rosice[1)]	-0,9	0,1	9,0	5,0	8,1	5,1	5,1	5,3	2,6	3,1
Šlapanice[1)]	0,8	0,8	18,9	11,8	19,7	12,6	4,8	5,0	2,5	3,0
Tišnov[1)]	-2,5	1,1	9,8	2,8	7,4	3,9	4,6	5,6	1,9	2,9
Židlochovice[1)]	-0,0	-	9,4	-	9,4	-	4,6	-	2,5	-
Břeclav	**-1,2**	**-0,3**	**2,4**	**-4,2**	**1,2**	**-4,6**	**4,5**	**5,1**	**2,0**	**3,1**
Břeclav[1)]	-1,5	-0,9	2,3	-5,3	0,9	-6,2	4,6	5,1	2,2	3,4
Hustopeče	-1,1	1,1	3,6	-0,7	2,5	0,4	4,3	5,1	2,0	2,9
Hustopeče	-1,2	1,1	3,1	-0,7	1,9	0,4	4,3	5,1	2,0	2,9
Klobouky u Brna	-0,8	-	5,0	-	4,2	-	4,3	-	1,9	-
Mikulov[1)]	-0,6	0,4	-0,1	-3,3	-0,7	-2,9	4,6	5,2	1,9	2,4
Hodonín	**-1,5**	**-1,3**	**1,3**	**-4,2**	**-0,1**	**-5,5**	**4,5**	**4,6**	**2,0**	**3,0**
Hodonín[1)]	-0,7	-1,2	1,6	-5,8	0,9	-7,0	4,6	4,7	2,2	3,4
Kyjov	-1,5	-1,7	2,4	-1,9	0,9	-3,6	4,5	4,5	2,0	2,7
Bzenec	-0,9	-1,0	0,2	2,8	-0,7	1,8	4,4	4,5	1,5	2,6
Kyjov	-1,3	-2,2	2,9	-5,3	1,6	-7,5	4,5	4,5	2,1	2,8
Ždánice	-2,1	-	1,6	-	-0,4	-	4,6	-	2,1	-
Veselí nad Moravou	-2,4	-0,9	-0,8	-4,0	-3,2	-4,9	4,4	4,5	1,7	2,6
Strážnice	-3,0	-2,6	2,6	-1,7	-0,4	-4,3	4,2	5,1	1,4	2,5
Velká nad Veličkou	-3,0	-	-3,0	-	-6,1	-	4,4	-	1,9	-
Veselí nad Moravou	-1,8	-0,1	0,3	-5,1	-1,5	-5,2	4,4	4,3	1,6	2,7
Vyškov	**-1,6**	**0,3**	**6,9**	**-1,3**	**5,3**	**-1,0**	**4,7**	**5,0**	**2,3**	**3,2**
Bučovice[1)]	-2,0	1,6	0,5	0,5	-1,5	2,1	4,6	4,1	2,1	2,8
Slavkov u Brna[1)]	-0,5	0,1	9,9	6,0	9,4	6,1	4,8	5,3	2,2	3,1
Vyškov	-2,0	-0,0	7,6	-3,8	5,6	-3,9	4,6	5,2	2,5	3,4
Ivanovice na Hané	-1,1	-	3,3	-	2,2	-	4,2	-	2,1	-
Rousínov	-0,9	-	8,5	-	7,6	-	4,3	-	2,8	-
Vyškov	-2,9	-0,0	8,7	-3,8	5,8	-3,9	4,9	5,2	2,5	3,4
Znojmo	**-0,8**	**0,0**	**4,5**	**-3,4**	**3,7**	**-3,4**	**4,6**	**5,4**	**2,4**	**3,2**
Moravský Krumlov	-2,1	0,5	1,9	-2,5	-0,2	-2,0	4,5	4,0	2,1	2,9
Miroslav	-1,9	-	1,6	-	-0,3	-	4,3	-	2,5	-
Moravský Krumlov	-2,2	0,5	2,1	-2,5	-0,1	-2,0	4,7	4,0	1,8	2,9
Znojmo	-0,4	-0,1	5,3	-3,5	4,8	-3,6	4,7	5,6	2,5	3,3
Hrušovany n. Jevišovkou	0,8	-	4,2	-	5,0	-	4,8	-	2,9	-
Vranov nad Dyjí	-1,3	-	-5,4	-	-6,7	-	4,1	-	2,5	-
Znojmo	-0,6	-0,1	7,0	-3,5	6,4	-3,6	4,7	5,6	2,4	3,3

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.2.10 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Nejvyšší dokončené vzdělání									
	základní, neukončené a bez vzdělání		vyučení a střední odborné bez maturity		úplné střední s maturitou		vyšší odborné a nástavbové		vysokoškolské	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**28,2**	**19,7**	**43,0**	**32,8**	**20,3**	**27,8**	**2,4**	**4,2**	**5,0**	**14,2**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**23,9**	**19,2**	**44,4**	**37,7**	**21,8**	**28,1**	**2,9**	**4,1**	**5,7**	**10,0**
Blansko	23,5	19,4	44,1	37,3	22,5	28,5	2,7	3,8	6,3	10,1
Adamov	-	22,3	-	42,6	-	24,3	-	3,2	-	6,7
Blansko	23,5	18,7	44,1	36,1	22,5	29,5	2,7	4,0	6,3	11,0
Boskovice	24,2	18,9	44,6	38,7	21,3	27,0	3,0	4,9	5,3	9,8
Boskovice	24,6	18,9	45,4	38,7	20,7	27,0	2,7	4,9	5,0	9,8
Letovice	22,4	-	44,1	-	23,0	-	3,6	-	6,0	-
Velké Opatovice	25,5	-	42,8	-	21,1	-	2,9	-	4,9	-
Brno-město	**-**	**17,5**	**-**	**29,6**	**-**	**29,0**	**-**	**4,6**	**-**	**17,9**
Brno[1)]	-	17,5	-	29,6	-	29,0	-	4,6	-	17,9
Brno-venkov	**24,7**	**21,6**	**43,0**	**40,2**	**22,2**	**25,4**	**2,7**	**3,6**	**6,4**	**8,3**
Ivančice[1)]	27,4	22,7	46,1	44,2	19,1	22,5	2,2	3,5	4,5	6,0
Kuřim[1)]	20,8	19,5	39,6	38,5	26,2	27,8	2,6	3,7	9,7	9,8
Pohořelice[1)]	32,3	28,8	44,7	42,4	16,0	20,3	1,8	2,1	3,7	4,9
Rosice[1)]	25,9	21,6	42,9	40,6	22,0	26,0	2,9	3,3	5,8	7,8
Šlapanice[1)]	21,8	18,8	41,5	38,4	24,4	27,7	3,0	3,4	8,1	11,1
Tišnov[1)]	23,9	20,1	44,3	35,1	22,4	28,1	2,8	4,6	5,6	10,6
Židlochovice[1)]	27,5	-	44,4	-	19,8	-	2,3	-	5,0	-
Břeclav	**30,7**	**25,3**	**41,4**	**35,1**	**19,8**	**25,9**	**2,2**	**3,6**	**4,2**	**8,0**
Břeclav[1)]	30,3	25,6	40,1	34,5	21,0	26,5	2,5	3,6	4,8	8,2
Hustopeče	30,6	22,7	42,5	37,7	19,4	25,8	2,0	3,3	4,1	7,7
Hustopeče	31,3	22,7	43,0	37,7	18,5	25,8	1,8	3,3	3,8	7,7
Klobouky u Brna	28,5	-	41,1	-	22,1	-	2,6	-	4,9	-
Mikulov[1)]	32,2	26,4	42,8	35,1	17,5	24,2	1,6	3,9	3,1	7,6
Hodonín	**30,9**	**24,3**	**42,6**	**38,1**	**19,3**	**24,8**	**2,1**	**3,4**	**4,2**	**8,0**
Hodonín[1)]	30,4	25,3	42,0	38,4	20,0	24,3	2,2	3,3	4,5	7,7
Kyjov	31,3	23,3	43,8	37,5	18,5	24,9	1,9	3,3	3,7	8,9
Bzenec	31,0	25,0	46,9	40,4	16,5	23,8	1,3	2,8	3,3	7,1
Kyjov	31,8	22,2	43,6	35,6	18,4	25,6	1,8	3,7	3,6	10,1
Ždánice	29,9	-	43,3	-	19,7	-	2,4	-	4,1	-
Veselí nad Moravou	31,0	23,7	41,5	38,1	19,4	25,6	2,3	3,7	4,7	7,7
Strážnice	32,9	23,2	41,5	37,1	17,7	24,9	3,2	4,1	2,5	8,3
Velká nad Veličkou	31,2	-	39,5	-	20,4	-	2,2	-	5,4	-
Veselí nad Moravou	30,6	23,9	42,9	38,6	18,9	25,9	2,2	3,5	4,6	7,4
Vyškov	**27,8**	**21,8**	**44,4**	**35,3**	**20,0**	**26,7**	**2,3**	**3,8**	**4,5**	**11,4**
Bučovice[1)]	30,3	24,7	43,3	40,2	19,4	23,8	2,1	3,0	3,7	7,4
Slavkov u Brna[1)]	27,5	21,7	45,7	39,7	19,8	25,5	2,2	3,5	4,0	9,1
Vyškov	27,1	20,9	44,1	32,7	20,4	27,9	2,3	4,1	5,0	13,1
Ivanovice na Hané	27,1	-	46,1	-	18,8	-	2,2	-	4,6	-
Rousínov	23,9	-	43,2	-	23,0	-	2,4	-	6,1	-
Vyškov	28,6	20,9	43,8	32,7	19,6	27,9	2,4	4,1	4,6	13,1
Znojmo	**33,3**	**23,4**	**42,6**	**35,9**	**17,1**	**26,7**	**1,9**	**3,7**	**3,4**	**9,2**
Moravský Krumlov	32,3	22,3	44,3	41,2	16,4	23,1	2,0	4,2	3,3	8,5
Miroslav	33,0	-	44,0	-	15,7	-	2,0	-	3,9	-
Moravský Krumlov	31,8	22,3	44,4	41,2	16,9	23,1	2,0	4,2	2,9	8,5
Znojmo	33,6	23,6	42,1	35,0	17,3	27,3	1,8	3,7	3,4	9,3
Hrušovany n. Jevišovkou	34,0	-	41,7	-	16,4	-	1,7	-	3,0	-
Vranov nad Dyjí	35,5	-	41,7	-	16,5	-	1,6	-	3,5	-
Znojmo	33,2	23,6	42,2	35,0	17,7	27,3	1,9	3,7	3,5	9,3

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.3. Ekonomika

Převážná většina ukazatelů ekonomické úrovně a hospodářského vývoje jsou standardně uváděna jen za jednotlivé kraje či republiku jako celek. Zdroje dat charakterizující hospodářství na úrovni obcí jsou omezené, čímž je následně omezena i možnost hodnotit rozdíly mezi venkovským a městským prostorem. Základním zdrojem informací v této oblasti je registr ekonomických subjektů (RES), údaje ze SLDB 2001, z externích zdrojů (Ministerstvo financí ČR) byly použity údaje o hospodaření obcí.

Ekonomický život regionů je soustředěn do měst, rozdíly mezi venkovským a městským prostorem v této oblasti jsou tudíž nejvýraznější. V Jihomoravském kraji tento fakt umocňuje skutečnost, že součástí městského prostoru je město Brno, vnímané jako hospodářské centrum kraje. Výsledné rozdíly mezi venkovským a městským prostorem zjištěné v krajské variantě vymezení venkovského prostoru jsou ovšem prakticky srovnatelné s výslednými rozdíly zjištěnými v republikové variantě.

Tab. 2.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: Český statistický úřad; Ministerstvo financí ČR

	Ekonomické subjekty[1)] na 1 000 obyvatel		Statistické jednotky typu podnik[1, 2)] na 1 000 obyvatel		Intenzita podnikatelské aktivity[3)] (%)		Počet lůžek ubytovacích zařízení na 1 000 obyvatel		Celkové příjmy obecních rozpočtů na 1 obyvatele[4)] (Kč)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**199**	**275**	**108**	**147**	**13,2**	**15,3**	**29,9**	**26,7**	**15 529**	**32 400**
v tom okres:										
Blansko	176	205	98	110	11,8	12,2	29,7	28,7	13 464	26 106
Brno-město	-	313	-	167	-	16,9	-	24,9	-	35 886
Brno-venkov	205	210	118	116	14,5	13,4	20,0	14,6	16 851	25 423
Břeclav	222	241	111	129	13,4	12,3	45,7	52,8	14 827	28 678
Hodonín	190	224	100	116	12,5	13,0	21,1	34,3	15 177	28 215
Vyškov	195	222	108	121	12,7	12,8	4,6	19,4	14 705	30 592
Znojmo	196	239	102	124	12,9	14,2	62,8	24,2	16 579	27 150

[1)] k 31. 12. 2008

[2)] aktivní ekonomické subjekty dle statistických zjišťování a administrativních zdrojů

[3)] podíl OSVČ a zaměstnavatelů na ekonomicky aktivních celkem k 1. 3. 2001 (Zdroj: SLDB 2001)

[4)] v roce 2008

Všechny vybrané ekonomické ukazatele uvedené v tabulce 2.3.1 nabývají v Jihomoravském kraji vyšších hodnot v městském prostoru. Výjimkou byl počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních v přepočtu na 1 000 obyvatel, v absolutních počtech byl však tento počet vyšší právě v městském prostoru. Pokud by do městského prostoru nebylo započteno Brno, hodnoty ukazatelů by se sice snížily, převaha městského prostoru by však zůstala zachována (např. na 1 000 obyvatel by připadlo 223 ekonomických subjektů či 119 statistických jednotek typu podnik). Výjimkou by, kromě již zmíněného počtu lůžek, byla pouze intenzita podnikatelské aktivity zjištěná ze SLDB 2001, bez započtení Brna by podíl OSVČ v městském prostoru činil pouze 13,0 %, tedy o 0,2 bodu méně než ve venkovském prostoru.

Mezi venkovskými oblastmi také existovaly podstatné rozdíly. Ze správních obvodů je třeba zmínit SO POU Šlapanice a Kuřim, ve kterých byl zjištěn nejvyšší počet statistických jednotek typu podnik na 1 000 obyvatel (statistická jednotka typu podnik je subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou činnost, zohledňuje se tak skutečná aktivita jednotky). V těchto obvodech připadlo 131, resp. 124 jednotek na 1 000 obyvatel. Zároveň v těchto obvodech byla vykázána i nejvyšší intenzita podnikatelské aktivity (16,0, resp. 15,4 %). Na druhém pólu byl obvod POU Velké Opatovice, v jeho venkovském prostoru byly zjištěny nejnižší hodnoty počtu ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel (140), počtu jednotek typu podnik na jednotku obyvatel (75) a intenzita podnikatelské aktivity (8,1 %).

Počet ekonomických subjektů se v letech 2001 až 2008 relativně výrazněji zvýšil ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje – přírůstek 26,6 % oproti 22,1 % v městském prostoru. Ve venkovském prostoru byl nejvyšší přírůstek počtu ekonomických subjektů zjištěn v obvodech POU v blízkosti Brna – v pořadí obvod POU Šlapanice, Slavkov u Brna, Bučovice, Kuřim a Rosice. Naopak nejnižší přírůstek byl vykázán v relativně odlehlých obvodech – Veselí nad Moravou, Kyjov a Velká nad Veličkou. Přírůstek počtu ekonomických subjektů byl však zaznamenán ve všech obvodech – ve venkovském i městském prostoru.

O zaměření nově vznikajících jednotek hovoří i nárůst **počtu subjektů v terciární sféře**, ve venkovském prostoru se jejich počet v roce 2008 proti konci roku 2000 zvýšil o 28,6 %, v městském prostoru o 22,3 %. Je nutno uvést, že stejně jako u přírůstku celkového počtu ekonomických subjektů, taktéž v terciární sféře došlo k růstu počtu jednotek ve všech obvodech venkovského i městského prostoru. Ve venkovském prostoru se

přírůstek počtu pohyboval od 11,3 % v POU Klobouky u Brna po 42,5 % v obvodu POU Bučovice, v městském prostoru od 7,7 % ve Veselí nad Moravou a Moravském Krumlově po 35,4 % v Kuřimi.

Tab. 2.3.2 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Růst celkového počtu ekonomických subjektů (%)		Počet nově vzniklých ekonomických subjektů na 1 zaniklý subjekt		Růst/pokles počtu ekonomických subjektů (%)					
					v primárním sektoru		ve zpracovatelském průmyslu napojeném na primární sektor[1)]		v terciárním sektoru	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**26,6**	**22,1**	**2,3**	**2,5**	**1,0**	**3,5**	**16,5**	**19,7**	**28,6**	**22,3**
v tom okres:										
Blansko	25,6	15,6	2,2	2,1	3,1	-15,9	14,5	4,4	28,1	16,8
Brno-město	-	25,2	-	2,7	-	30,5	-	31,1	-	25,1
Brno-venkov	33,8	23,7	2,6	2,4	7,8	2,2	19,3	13,2	34,3	22,4
Břeclav	20,4	12,4	2,1	1,9	6,3	-9,2	11,5	-6,6	23,5	14,7
Hodonín	16,0	12,1	1,7	1,8	-9,3	-2,4	9,6	6,6	17,8	10,3
Vyškov	33,6	20,9	2,5	2,4	-7,2	-15,4	20,1	20,7	37,1	20,7
Znojmo	29,2	18,7	2,6	2,3	0,8	-5,6	24,3	7,9	28,6	19,0

[1)] OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

Naproti tomu počet ekonomických **subjektů v primární sféře** se nijak výrazně nezvyšoval, vyšší přírůstek počtu jednotek byl ovšem zaznamenán v městském prostoru. Na úrovni správních obvodů POU byl vývoj v této oblasti velmi rozdílný, např. ve venkovském prostoru obvodu POU Vranov nad Dyjí se počet jednotek zvýšil o 25,5 %, na druhé straně v obvodu POU Ždánice poklesl počet jednotek v primární sféře o 32,7 %. Obdobně v městském prostoru – v Brně se počet jednotek zvýšil o 30,5 %, v Boskovicích poklesl o 25,8 %.

Graf 7 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty – roční průměr v letech 2001 až 2008

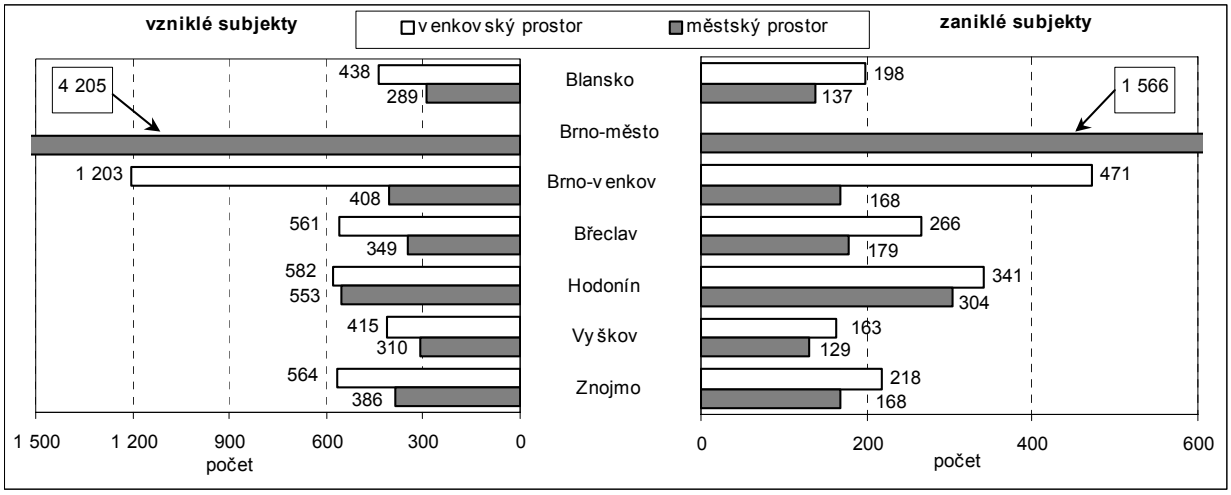

Odvětvová struktura ekonomiky (především v nižším územním členění) ukazuje na zemědělsky orientované venkovské oblasti. Např. v okrese Břeclav 17,2 % z počtu jednotek typu podnik na konci roku 2008 působilo v primární sféře. Sekundární sféra byla v rámci kraje také výrazněji zastoupena ve venkovském prostoru (z okresů byl nejvyšší podíl zaznamenán ve venkovském prostoru okresu Vyškov, a to 40,9 % z celku). Podniky z terciární sféry jsou především doménou městského prostoru, pomineme-li Brno, pak v okrese Břeclav v této sféře působilo 73,0 % subjektů městského prostoru.

Ze správních obvodů POU se ve venkovském prostoru podíl subjektů typu podnik působících v primární sféře pohyboval od 4,3 % v obvodu POU Šlapanice po 20,3 % v POU Mikulov (ve městském prostoru od 1,0 % v Brně a Adamově po 7,1 % ve Strážnici), v sekundární sféře bylo zjištěno rozmezí od 28,8 % v obvodu POU Břeclav po 48,5 % v POU Bzenec (v městském prostoru od 21,4 % v Břeclavi po 40,0 % v Adamově). V sekundárním sektoru byl zaznamenán relativně vysoký podíl jednotek reprezentujících zpracovatelský průmysl napojený na primární sektor, v rámci kraje v obou prostorech tvořily přibližně jednu pětinu z počtu jednotek v sekundární sféře. Zastoupení jednotek v terciárním sektoru se ve venkovském prostoru pohybovalo od 40,6 % v obvodu POU Strážnice po 64,9 % v obvodu POU Kuřim a v městském prostoru od 57,5 % v Bučovicích po 77,1 % v Brně.

Tab. 2.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky*) k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Počet statistických jednotek typu podnik celkem		v tom sektor (%)						Zpracovatelský průmysl napojený na primární sektor[1)] na 1 000 obyvatel	
			primární		sekundární		terciární			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**54 505**	**94 057**	**10,7**	**1,8**	**36,3**	**23,7**	**52,6**	**74,1**	**7,8**	**6,8**
v tom okres:										
Blansko	6 826	4 040	9,6	2,2	35,2	29,0	55,0	68,6	8,9	7,1
Brno-město	-	61 984	-	1,0	-	21,5	-	77,1	-	6,8
Brno-venkov	17 457	5 781	7,0	2,7	34,9	31,3	57,8	65,5	7,5	6,0
Břeclav	8 408	4 846	17,2	3,6	33,2	22,7	49,2	73,0	7,7	6,2
Hodonín	8 650	8 175	12,6	4,0	38,4	27,9	48,5	67,6	7,4	7,0
Vyškov	5 784	4 163	8,4	2,9	40,9	31,9	50,3	64,9	8,6	7,5
Znojmo	7 380	5 068	13,0	3,7	38,3	24,7	48,3	71,1	7,4	6,3

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

Počty **ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců** v přepočtu na 1 000 obyvatel byly u jednotlivých velikostních kategorií vždy vyšší v městském prostoru. Nejvyšší počty, vzhledem k tomu, že se jedná zejména o fyzické osoby, byly v kategorii jednotek bez zaměstnanců (zde ovšem v okrese Brno-venkov, jako jediném okrese kraje, byla vyšší přepočtená hodnota zjištěna ve venkovském prostoru). Obecně vyjádřeno – se vzrůstající velikostní kategorií podniku podle počtu zaměstnanců sice počet jednotek v obou prostorech klesá, ovšem relativně vzrůstá jejich vyšší zastoupení ve prospěch obcí městského prostoru.

Tab. 2.3.4 Ekonomické subjekty*) podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Bez zaměstnanců (vč. neuvedeno)		Mikropodniky (1 - 9 zaměstnanců)		Malé podniky (10 - 49 zaměstnanců)		Střední podniky (50 - 249 zaměstnanců)		Velké podniky (250 a více zaměstnanců)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**88,0**	**110,6**	**15,2**	**28,1**	**3,7**	**6,3**	**0,6**	**1,6**	**0,1**	**0,3**
v tom okres:										
Blansko	80,0	81,5	14,2	21,6	3,3	4,6	0,7	1,6	0,1	0,4
Brno-město	-	125,3	-	32,7	-	7,3	-	1,7	-	0,3
Brno-venkov	94,3	91,4	18,3	18,7	4,2	4,4	0,6	1,3	0,1	0,1
Břeclav	91,2	96,0	14,8	24,9	4,2	6,1	0,6	1,3	0,0	0,4
Hodonín	82,3	87,3	13,3	22,1	3,5	5,0	0,6	1,6	0,1	0,3
Vyškov	91,6	93,4	12,9	20,2	2,9	5,3	0,5	1,6	0,1	0,3
Znojmo	83,2	94,7	14,0	23,8	3,8	4,2	0,6	1,5	0,1	0,1

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

Ze správních obvodů venkovského prostoru je třeba uvést obvod POU Šlapanice, kde byl zjištěn nejvyšší počet jednotek v přepočtu na 1 000 obyvatel v kategorii podniků bez zaměstnanců (104,6) a ve velikostní kategorii 10 až 49 zaměstnanců (4,9) a druhý nejvyšší počet v kategorii 1 až 9 zaměstnanců (21,1 jednotek na 1 000 obyvatel). Na druhé straně byl obvod POU Velké Opatovice, kde byla nejnižší hodnota jak u kategorie bez zaměstnanců (60,7), tak u kategorie 1 až 9 zaměstnanců (9,1). U vyšších velikostních kategorií je možno uvést venkovský prostor obvodu POU Letovice (nejvyšší přepočtený počet jednotek ve velikostní kategorii 50 až 249 zaměstnanců, třetí nejvyšší přepočtené počty v kategorii 10 až 49 a 250 a více zaměstnanců). Z opačného konce např. v obvodu POU Strážnice a Vranov nad Dyjí se nevyskytovaly žádné podniky s počtem nad 50 zaměstnanců.

U četnosti ekonomických subjektů z pohledu **právních forem** vcelku nepřekvapí převaha venkovského prostoru u počtu samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů a převaha počtu ostatních vybraných právních forem ve městském prostoru. Ze správních obvodů byl nejvyšší počet samostatně hospodařících rolníků zjištěn ve venkovském prostoru POU Mikulov (19,0), Břeclav (15,7) a Hustopeče a Hodonín (13,3 SHR na 1 000 obyvatel). Naopak nejnižší v obvodech POU Kuřim (3,7), Šlapanice (3,9) a Slavkov u Brna (4,4 SHR na 1 000 obyvatel). Ovšem právě v těchto obvodech ve venkovském prostoru a ve stejném pořadí byly zjištěny nejvyšší počty soukromých podnikatelů (95,5, dále 91,5, resp. 91,1 podnikatelů na 1 000 obyvatel). Nejnižší počty podnikatelů byly ve venkovském prostoru zaznamenány v obvodech POU Velké Opatovice (55,0) a Moravský Krumlov (65,3).

Tab. 2.3.5 Ekonomické subjekty*) podle právní formy k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Soukromí podnikatelé[1)]		Samostatně hospodařící rolníci a zemědělští podnikatelé		Obchodní společnosti		Neziskový sektor[2)]		Zahraniční osoby	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**78,6**	**98,0**	**8,4**	**1,6**	**10,9**	**35,9**	**3,7**	**4,1**	**2,2**	**3,5**
v tom okres:										
Blansko	74,7	81,2	6,0	1,7	9,0	18,7	3,6	3,7	0,7	1,3
Brno-město	-	105,9	-	0,9	-	47,6	-	4,1	-	4,5
Brno-venkov	85,0	89,6	6,0	1,9	14,6	16,4	3,5	3,7	4,8	1,9
Břeclav	75,6	90,5	15,1	3,1	11,7	24,4	3,6	4,9	2,0	2,9
Hodonín	74,2	83,9	10,0	3,4	8,8	20,4	3,4	4,0	0,6	1,5
Vyškov	83,4	89,8	6,0	2,4	7,7	16,4	5,2	4,6	1,6	3,8
Znojmo	74,4	90,0	8,6	2,9	9,4	22,1	3,7	3,8	0,8	2,5

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského nebo jiného zákona

2) nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, sdružení, organizační jednotky sdružení a církevní organizace

Výrazný rozdíl mezi venkovským a městským prostorem byl také v počtech obchodních společností. Ve venkovském prostoru připadlo na 1 000 obyvatel pouze 10,9 těchto jednotek (ve správních obvodech POU se počet pohyboval od 1,8 v POU Strážnice po 20,1 v POU Šlapanice), v městském 35,9 jednotek (v Adamově 8,1 obchodních společností proti 47,6 společností na 1 000 obyvatel v Brně).

U zastoupení neziskového sektoru byl výjimkou okres Vyškov, kde vyšší počet jednotek v přepočtu byl zjištěn ve venkovském prostoru. Obdobou byl okres Brno-venkov, zde byla ovšem ve venkovském prostoru zaznamenána v přepočtu vyšší účast zahraničních osob – např. v obvodu POU Šlapanice 9,0 jednotek a v obvodu POU Ivančice 6,6 jednotek na 1 000 obyvatel. Na druhé straně ve venkovském prostoru v obvodu POU Strážnice a Bzenec podle dostupných údajů nebyla mezi statistickými jednotkami typu podnik žádná zahraniční osoba.

Tab. 2.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Počet lůžek na 1 km^2								Místa pro stany a karavany na 1 km^2	
	v hromadných ubytovacích zařízení celkem		v hotelech a penzionech		v kempech, chatových osadách a turistických ubytovnách		v ostatních ubytovacích zařízeních[1)]			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**2,5**	**15,5**	**1,0**	**10,4**	**1,0**	**1,5**	**0,5**	**3,6**	**0,7**	**1,1**
v tom okres:										
Blansko	2,6	13,8	1,0	12,2	1,1	0,8	0,5	0,8	1,4	-
Brno-město	-	40,2	-	26,6	-	1,0	-	12,5	-	1,0
Brno-venkov	2,2	4,3	1,0	3,0	0,6	1,2	0,6	-	1,0	1,9
Břeclav	3,9	13,5	1,8	9,2	1,5	3,0	0,6	1,3	0,2	1,6
Hodonín	2,2	9,0	0,7	4,0	0,9	1,9	0,6	3,1	0,1	1,4
Vyškov	0,3	6,9	0,2	5,1	0,0	1,8	0,1	-	-	-
Znojmo	3,1	8,5	1,1	8,3	1,4	0,2	0,6	-	0,9	-

1) léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školící střediska podniků (odborových svazů), ubytování apartmánového typu a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.).

Do oblasti ekonomiky regionu a zjišťování rozdílů mezi městským a venkovským prostorem je možno zařadit i **cestovní ruch a nabídku možnosti ubytování**. V roce 2001 byl Ústavem územního rozvoje v Brně zpracován materiál, který mapoval potenciál cestovního ruchu v jednotlivých obcích. Formou bodového hodnocení byl vyjádřen potenciál přírodního subsystému cestovního ruchu (přírodní pozoruhodnosti, vhodnost krajiny pro pěší turistiku, cykloturistiku, zimní sporty, rekreaci u vody, rekreaci typu lesy – hory, horolezectví, sportovní myslivost a rybolov a další) a potenciál kulturního subsystému cestovního ruchu (kulturně historické památky, skanzeny a muzea, lázeňská funkce, kulturní, sportovní a církevní akce, kongresy a veletrhy, příhraniční specifika apod.).

Podle bodového ohodnocení pětina obcí Jihomoravského kraje patřila do zóny vysokého až výjimečného potenciálu cestovního ruchu. Do zóny velmi vysokého potenciálu bylo zařazeno 14 obcí (Strážnice, Pavlov, Moravský Krumlov, Slavkov u Brna, Vranov nad Dyjí, Břeclav, Vyškov, Hodonín, Vavřinec, Kunštát, Kyjov,

Dolní Věstonice, Blansko a Veselí nad Moravou) a do zóny výjimečného potenciálu bylo zařazeno 5 obcí (Brno, Lednice, Valtice, Znojmo a Mikulov).

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení potenciál cestovního ruchu vcelku kopírují. V tabulce 2.3.1 je uveden přepočet počtu lůžek hromadných ubytovacích zařízení na 1 000 obyvatel, v tomto pohledu byla v rámci kraje příznivější situace ve venkovském prostoru, z okresů Jihomoravského kraje byl tento stav zjištěn v okrese Blansko, Brno-venkov a Znojmo. Ze správních obvodů POU je třeba uvést obvod POU Vranov nad Dyjí, kde na 1 000 obyvatel obcí venkovského prostoru připadalo 663 lůžek.

V počtu lůžek na km^2, tak, jak je uvedeno v tabulce 2.3.6, byly u všech kategorií ubytovacích zařízení zjištěny vyšší hodnoty v městském prostoru (především Adamov, Brno a Strážnice). Ve venkovském prostoru byly nejvyšší počty lůžek na km^2 zjištěny v obvodu POU Vranov nad Dyjí a Strážnice. Ovšem ve 4 obvodech (POU Velké Opatovice, Bzenec, Bučovice a Slavkov u Brna) venkovský prostor nenabízel podle dostupných údajů žádné kapacity hromadných ubytovacích zařízení.

Tab. 2.3.7 Veřejné rozpočty*) v letech 2003 až 2008 (roční průměr) – okresy Jihomoravského kraje

	Daňové příjmy na 1 obyvatele (Kč)		Podíl na výdajích celkem (%)				Saldo příjmů a výdajů na 1 obyvatele (Kč)		Podíl salda příjmů a výdajů na příjmech celkem (%)	
			běžné výdaje		kapitálové výdaje					
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**7 913**	**15 358**	**60,5**	**68,9**	**39,5**	**31,1**	**369**	**-309**	**3,5**	**-1,6**
v tom okres:										
Blansko	7 289	9 580	65,3	68,9	34,7	31,1	64	-785	0,7	-5,9
Brno-město	-	i.d.	-	65,5	-	34,5	-	i.d.	-	-2,5
Brno-venkov	7 971	9 038	57,7	78,3	42,3	21,7	598	626	5,5	4,9
Břeclav	7 784	10 170	62,9	81,4	37,1	18,6	39	757	0,4	5,1
Hodonín	7 775	9 228	58,7	73,2	41,3	26,8	333	-15	3,1	-0,1
Vyškov	8 134	9 530	61,9	75,8	38,1	24,2	391	1 300	4,0	9,9
Znojmo	8 529	10 425	60,8	77,4	39,2	22,6	574	-1 154	5,0	-8,0

*) obecní rozpočty (tzn. bez rozpočtů krajů a dobrovolných svazků obcí)

Do ekonomické oblasti lze zařadit i hospodaření obcí. Výše příjmů **obecních rozpočtů** je dána pravidly pro rozpočtové určení daní a výší celkových daňových příjmů státního rozpočtu. Rozdílnost mezi městským a venkovským prostorem v oblasti veřejných rozpočtů (ve prospěch městského prostoru) pramenil z rozdílné velikostní struktury obcí v jednotlivých oblastech. Vyšší nárůst daňových příjmů v obcích venkovského prostoru byl zapříčiněn změnou pravidel rozpočtového určení daní (ve prospěch menších obcí).

Graf 8 Nárůst daňových příjmů obecních rozpočtů na 1 obyvatele mezi roky 2003 a 2008

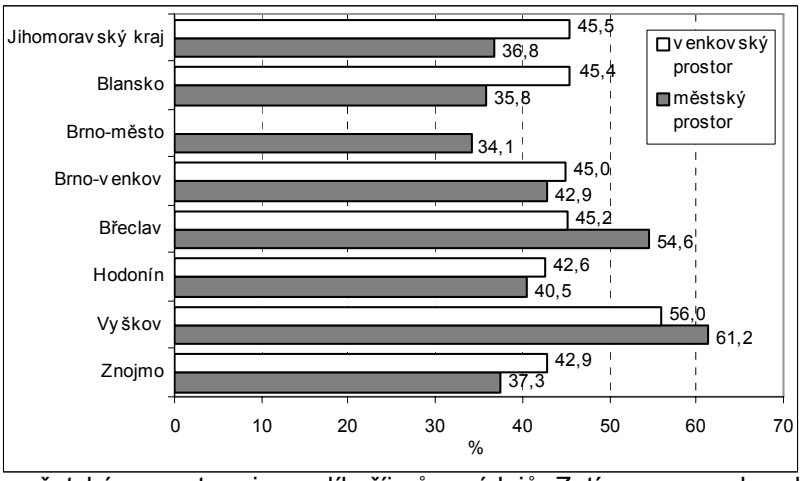

V městském prostoru Jihomoravského kraje dosáhl roční průměr daňových příjmů na 1 obyvatele v období let 2003 až 2008 téměř dvojnásobku výše zjištěné v obcích venkovského prostoru. Výrazné rozdíly však existovaly i ve venkovských obvodech jednotlivých obvodů POU. Nejvyšší průměrná hodnota daňových příjmů byla zjištěna v obvodu POU Rousínov (11 286 Kč na 1 obyvatele), naopak nejnižší v obvodu POU Rosice (7 138 Kč na 1 obyvatele).

Zajímavostí ve srovnání hospodaření obcí zařazených ve venkovském a městském prostoru je rozdíl příjmů a výdajů. Zatímco ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje bylo **saldo příjmů a výdajů** v přepočtu na 1 obyvatel kladné, v městském prostoru bylo záporné. K této situaci však došlo i v 6 obvodech POU venkovského prostoru – v obvodu POU Boskovice, Velké Opatovice, Ivančice, Strážnice, Velká nad Veličkou a Slavkov u Brna. Naopak nejvyšší kladné saldo příjmů a výdajů v přepočtu na 1 obyvatele bylo zjištěno v obvodu POU Ždánice (1 648 Kč).

Tab. 2.3.8 Vybrané ekonomické ukazatele – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: Český statistický úřad; Ministerstvo financí ČR

	Ekonomické subjekty[1] na 1 000 obyvatel		Statistické jednotky typu podnik[1, 2] na 1 000 obyvatel		Intenzita podnikatelské aktivity[3] (%)		Počet lůžek ubytovacích zařízení na 1 000 obyvatel		Celkové příjmy obecních rozpočtů na 1 obyvatele[4] (Kč)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**199**	**275**	**108**	**147**	**13,2**	**15,3**	**29,9**	**26,7**	**15 529**	**32 400**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**176**	**205**	**98**	**110**	**11,8**	**12,2**	**29,7**	**28,7**	**13 464**	**26 106**
Blansko	183	202	103	107	12,3	11,7	44,3	30,7	12 661	20 968
Adamov	-	178	-	83	-	8,6	-	52,1	-	15 698
Blansko	183	207	103	112	12,3	12,4	44,3	26,0	12 661	22 157
Boskovice	170	214	94	117	11,4	13,4	18,9	23,9	14 063	38 181
Boskovice	172	214	95	117	12,0	13,4	23,1	23,9	14 032	38 181
Letovice	184	-	104	-	12,0	-	20,5	-	14 294	-
Velké Opatovice	140	-	75	-	8,1	-	-	-	13 796	-
Brno-město	**-**	**313**	**-**	**167**	**-**	**16,9**	**-**	**24,9**	**-**	**35 886**
Brno[5]	-	313	-	167	-	16,9	-	24,9	-	35 886
Brno-venkov	**205**	**210**	**118**	**116**	**14,5**	**13,4**	**20,0**	**14,6**	**16 851**	**25 423**
Ivančice[5]	182	192	108	107	14,2	13,0	2,4	10,5	19 736	18 163
Kuřim[5]	216	208	124	112	15,4	13,0	19,7	13,8	12 275	19 018
Pohořelice[5]	187	217	97	116	12,3	12,3	115,5	15,5	21 683	33 809
Rosice[5]	186	232	101	133	12,8	15,3	21,9	49,8	11 899	28 853
Šlapanice[5]	222	234	131	130	16,0	15,7	8,4	-	15 536	39 916
Tišnov[5]	198	205	114	112	13,9	12,3	40,2	10,8	16 210	26 894
Židlochovice[5]	201	-	113	-	13,8	-	4,8	-	22 103	-
Břeclav	**222**	**241**	**111**	**129**	**13,4**	**12,3**	**45,7**	**52,8**	**14 827**	**28 678**
Břeclav[5]	216	235	109	124	12,9	11,5	55,5	37,6	14 700	24 183
Hustopeče	224	260	111	143	14,1	13,8	33,5	57,3	14 653	43 890
Hustopeče	224	260	112	143	14,1	13,8	38,5	57,3	14 914	43 890
Klobouky u Brna	226	-	108	-	13,9	-	18,3	-	13 854	-
Mikulov[5]	237	242	115	134	13,3	13,5	46,9	98,6	15 605	31 222
Hodonín	**190**	**224**	**100**	**116**	**12,5**	**13,0**	**21,1**	**34,3**	**15 177**	**28 215**
Hodonín[5]	205	237	105	118	13,1	12,8	16,3	28,7	13 824	29 196
Kyjov	178	215	95	122	11,6	14,1	13,4	30,7	15 869	30 395
Bzenec	179	206	100	117	10,1	13,8	-	52,7	22 725	16 595
Kyjov	178	223	94	125	12,0	14,3	19,3	14,2	11 649	40 747
Ždánice	177	-	98	-	11,0	-	2,1	-	25 044	-
Veselí nad Moravou	190	208	100	107	13,2	12,3	39,9	48,8	15 864	23 868
Strážnice	175	215	94	115	11,9	13,5	184,2	128,6	18 121	15 422
Velká nad Veličkou	190	-	102	-	12,5	-	6,0	-	17 182	-
Veselí nad Moravou	193	204	99	103	13,9	11,8	42,8	9,6	14 613	27 992
Vyškov	**195**	**222**	**108**	**121**	**12,7**	**12,8**	**4,6**	**19,4**	**14 705**	**30 592**
Bučovice[5]	197	217	104	114	13,0	13,8	-	31,9	13 145	21 852
Slavkov u Brna[5]	189	228	111	139	13,4	15,1	-	24,3	13 018	24 792
Vyškov	198	221	107	118	12,3	12,0	8,5	14,3	16 064	34 792
Ivanovice na Hané	178	-	97	-	10,6	-	8,3	-	12 068	-
Rousínov	212	-	122	-	13,5	-	7,7	-	20 029	-
Vyškov	198	221	104	118	12,3	12,0	9,0	14,3	15 508	34 792
Znojmo	**196**	**239**	**102**	**124**	**12,9**	**14,2**	**62,8**	**24,2**	**16 579**	**27 150**
Moravský Krumlov	205	215	101	110	13,3	12,6	6,1	15,7	15 395	26 340
Miroslav	220	-	113	-	14,6	-	3,8	-	15 671	-
Moravský Krumlov	194	215	93	110	12,3	12,6	7,8	15,7	15 186	26 340
Znojmo	194	244	102	127	12,7	14,4	79,3	25,6	16 924	27 290
Hrušovany n. Jevišovkou	178	-	94	-	12,0	-	11,2	-	16 037	-
Vranov nad Dyjí	232	-	112	-	12,2	-	663,4	-	18 648	-
Znojmo	193	244	103	127	13,0	14,4	21,8	25,6	16 949	27 290

[1] k 31. 12. 2008

[2] aktivní ekonomické subjekty dle statistických zjišťování a administrativních zdrojů

[3] podíl OSVČ a zaměstanavatelů na ekonomicky aktivních celkem k 1. 3. 2001 (Zdroj: SLDB 2001)

[4] v roce 2008

[5] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.9 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Růst celkového počtu ekonomických subjektů (%)		Počet nově vzniklých ekonomických subjektů na 1 zaniklý subjekt		Růst/pokles počtu ekonomických subjektů (%)					
					v primárním sektoru		ve zpracovatelském průmyslu napojeném na primární sektor[1)]		v terciárním sektoru	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**26,6**	**22,1**	**2,3**	**2,5**	**1,0**	**3,5**	**16,5**	**19,7**	**28,6**	**22,3**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**25,6**	**15,6**	**2,2**	**2,1**	**3,1**	**-15,9**	**14,5**	**4,4**	**28,1**	**16,8**
Blansko	28,9	18,7	2,2	2,3	6,0	-5,7	15,0	2,7	30,4	19,3
Adamov	-	29,3	-	2,8	-	6,7	-	31,8	-	26,9
Blansko	28,9	16,8	2,2	2,2	6,0	-7,4	15,0	-2,4	30,4	18,0
Boskovice	23,1	9,4	2,2	1,8	1,6	-25,8	14,1	7,6	26,3	11,5
Boskovice	20,9	9,4	2,0	1,8	2,7	-25,8	10,1	7,6	24,9	11,5
Letovice	25,8	-	2,4	-	-5,2	-	21,6	-	28,1	-
Velké Opatovice	28,2	-	2,6	-	10,8	-	26,3	-	28,2	-
Brno-město	**-**	**25,2**	**-**	**2,7**	**-**	**30,5**	**-**	**31,1**	**-**	**25,1**
Brno[2)]	-	25,2	-	2,7	-	30,5	-	31,1	-	25,1
Brno-venkov	**33,8**	**23,7**	**2,6**	**2,4**	**7,8**	**2,2**	**19,3**	**13,2**	**34,3**	**22,4**
Ivančice[2)]	26,2	21,4	1,9	2,3	2,8	21,1	10,5	4,8	16,6	14,5
Kuřim[2)]	35,5	30,8	2,1	2,4	3,1	3,9	21,5	13,8	41,0	35,4
Pohořelice[2)]	27,1	29,4	2,8	2,7	4,4	-20,0	2,8	20,3	31,9	32,7
Rosice[2)]	33,6	24,6	3,0	3,0	18,8	-18,8	12,4	22,2	29,1	20,7
Šlapanice[2)]	39,0	16,4	2,7	1,9	10,6	-14,0	32,4	1,1	40,5	20,2
Tišnov[2)]	32,0	22,0	2,8	3,0	11,9	28,3	14,3	30,0	30,2	17,9
Židlochovice[2)]	28,9	-	2,3	-	-0,4	-	11,9	-	31,0	-
Břeclav	**20,4**	**12,4**	**2,1**	**1,9**	**6,3**	**-9,2**	**11,5**	**-6,6**	**23,5**	**14,7**
Břeclav[2)]	17,7	8,7	1,7	1,8	3,0	-14,6	4,0	-7,9	22,8	11,7
Hustopeče	22,2	19,1	2,5	2,4	7,7	-13,6	18,2	1,8	24,3	19,5
Hustopeče	23,4	19,1	2,7	2,4	5,1	-13,6	17,3	1,8	29,4	19,5
Klobouky u Brna	18,6	-	2,0	-	15,6	-	20,4	-	11,3	-
Mikulov[2)]	23,6	19,5	2,7	2,2	12,4	10,6	18,7	-7,6	23,8	21,9
Hodonín	**16,0**	**12,1**	**1,7**	**1,8**	**-9,3**	**-2,4**	**9,6**	**6,6**	**17,8**	**10,3**
Hodonín[2)]	17,5	10,9	1,9	1,8	15,6	1,7	14,2	4,3	14,1	9,5
Kyjov	16,3	16,1	1,6	2,0	-31,3	-5,4	13,0	9,4	22,2	14,0
Bzenec	27,8	14,2	2,2	1,6	-14,5	-18,2	6,7	11,1	19,5	10,0
Kyjov	13,7	17,5	1,5	2,3	-31,9	11,8	19,8	7,7	22,4	16,3
Ždánice	19,6	-	1,8	-	-32,7	-	-2,0	-	22,5	-
Veselí nad Moravou	13,5	10,1	1,6	1,7	-3,3	-3,5	0,3	7,1	17,1	7,8
Strážnice	24,2	8,3	2,0	1,6	10,0	2,7	31,6	8,2	17,2	8,0
Velká nad Veličkou	15,2	-	2,0	-	-2,6	-	-2,4	-	14,8	-
Veselí nad Moravou	11,1	11,0	1,4	1,8	-5,8	-9,2	-1,1	6,1	18,9	7,7
Vyškov	**33,6**	**20,9**	**2,5**	**2,4**	**-7,2**	**-15,4**	**20,1**	**20,7**	**37,1**	**20,7**
Bučovice[2)]	36,5	16,4	2,9	2,3	0,4	-12,5	41,5	5,8	42,5	16,2
Slavkov u Brna[2)]	38,6	27,9	2,5	2,5	11,1	6,7	6,8	24,6	40,9	29,4
Vyškov	30,4	20,3	2,5	2,4	-13,5	-19,8	23,2	25,5	34,0	19,5
Ivanovice na Hané	32,3	-	3,3	-	-25,3	-	29,9	-	42,1	-
Rousínov	28,1	-	2,5	-	3,0	-	4,2	-	25,3	-
Vyškov	31,1	20,3	2,3	2,4	-14,3	-19,8	33,9	25,5	36,9	19,5
Znojmo	**29,2**	**18,7**	**2,6**	**2,3**	**0,8**	**-5,6**	**24,3**	**7,9**	**28,6**	**19,0**
Moravský Krumlov	27,1	16,9	2,8	2,1	-7,5	-10,9	29,5	30,9	22,7	7,7
Miroslav	30,7	-	3,2	-	-9,0	-	43,4	-	20,0	-
Moravský Krumlov	24,2	16,9	2,5	2,1	-6,8	-10,9	20,2	30,9	25,3	7,7
Znojmo	29,8	19,0	2,5	2,3	4,3	-4,0	22,9	4,5	30,4	20,7
Hrušovany n. Jevišovkou	25,8	-	2,0	-	5,1	-	23,1	-	21,4	-
Vranov nad Dyjí	26,4	-	2,8	-	25,5	-	16,2	-	17,2	-
Znojmo	31,5	19,0	2,7	2,3	0,4	-4,0	24,3	4,5	35,3	20,7

[1)] OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

[2)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.10 Odvětvová struktura ekonomiky*) k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Počet statistických jednotek typu podnik celkem		v tom sektor (%)						Zpracovatelský průmysl napojený na primární sektor[1] na 1 000 obyvatel	
			primární		sekundární		terciární			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**54 505**	**94 057**	**10,7**	**1,8**	**36,3**	**23,7**	**52,6**	**74,1**	**7,8**	**6,8**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**6 826**	**4 040**	**9,6**	**2,2**	**35,2**	**29,0**	**55,0**	**68,6**	**8,9**	**7,1**
Blansko	3 070	2 759	8,0	1,8	36,4	29,2	55,4	68,7	9,2	6,6
Adamov	-	390	-	1,0	-	40,0	-	58,7	-	7,8
Blansko	3 070	2 369	8,0	1,9	36,4	27,4	55,4	70,4	9,2	6,3
Boskovice	3 756	1 281	10,9	3,0	34,2	28,6	54,7	68,3	8,7	8,2
Boskovice	2 225	1 281	12,0	3,0	35,2	28,6	52,6	68,3	9,7	8,2
Letovice	1 069	-	8,9	-	32,5	-	58,4	-	8,4	-
Velké Opatovice	462	-	10,2	-	33,3	-	56,5	-	5,5	-
Brno-město	**-**	**61 984**	**-**	**1,0**	**-**	**21,5**	**-**	**77,1**	**-**	**6,8**
Brno[2]	-	61 984	-	1,0	-	21,5	-	77,1	-	6,8
Brno-venkov	**17 457**	**5 781**	**7,0**	**2,7**	**34,9**	**31,3**	**57,8**	**65,5**	**7,5**	**6,0**
Ivančice[2]	1 056	1 500	10,9	3,5	42,1	36,9	46,8	59,1	7,8	4,9
Kuřim[2]	1 277	1 175	4,5	2,5	30,3	27,8	64,9	69,3	8,3	4,7
Pohořelice[2]	803	526	15,4	4,4	38,6	35,7	45,6	59,7	7,5	8,8
Rosice[2]	1 893	731	6,7	1,8	35,0	34,7	57,7	62,9	6,0	6,9
Šlapanice[2]	6 839	888	4,3	1,5	33,8	27,4	61,5	70,9	8,1	7,6
Tišnov[2]	2 279	961	14,0	2,8	32,3	25,3	53,4	71,3	7,7	5,7
Židlochovice[2]	3 310	-	5,6	-	37,3	-	56,7	-	7,0	-
Břeclav	**8 408**	**4 846**	**17,2**	**3,6**	**33,2**	**22,7**	**49,2**	**73,0**	**7,7**	**6,2**
Břeclav[2]	3 783	2 998	17,6	2,8	28,8	21,4	53,3	75,0	8,1	5,8
Hustopeče	3 229	844	15,5	3,6	37,3	25,2	46,9	70,9	6,7	4,4
Hustopeče	2 454	844	15,2	3,6	38,1	25,2	46,2	70,9	6,5	4,4
Klobouky u Brna	775	-	16,3	-	34,5	-	48,9	-	7,4	-
Mikulov[2]	1 396	1 004	20,3	6,1	36,1	24,3	43,3	68,7	8,8	8,9
Hodonín	**8 650**	**8 175**	**12,6**	**4,0**	**38,4**	**27,9**	**48,5**	**67,6**	**7,4**	**7,0**
Hodonín[2]	3 091	3 803	14,5	2,7	34,7	25,8	50,4	71,0	7,8	5,7
Kyjov	3 383	2 497	10,1	5,4	42,3	30,0	47,2	64,1	7,0	8,8
Bzenec	332	1 033	7,2	5,8	48,5	35,8	43,1	57,7	6,0	9,6
Kyjov	2 224	1 464	11,0	5,1	40,2	25,9	48,4	68,6	7,4	8,2
Ždánice	827	-	8,8	-	45,3	-	45,6	-	6,0	-
Veselí nad Moravou	2 176	1 875	13,9	5,1	37,8	29,4	47,8	65,1	7,4	7,1
Strážnice	160	664	15,0	7,1	43,8	28,5	40,6	64,2	8,8	10,2
Velká nad Veličkou	844	-	13,0	-	34,4	-	52,0	-	6,6	-
Veselí nad Moravou	1 172	1 211	14,4	4,0	39,4	30,0	45,8	65,6	7,7	5,5
Vyškov	**5 784**	**4 163**	**8,4**	**2,9**	**40,9**	**31,9**	**50,3**	**64,9**	**8,6**	**7,5**
Bučovice[2]	968	731	11,2	4,7	40,7	37,5	47,7	57,5	7,4	7,2
Slavkov u Brna[2]	1 663	860	6,0	2,4	45,6	31,4	48,1	65,7	9,5	7,8
Vyškov	3 153	2 572	8,7	2,5	38,5	30,4	52,3	66,7	8,5	7,5
Ivanovice na Hané	551	-	8,2	-	39,7	-	51,4	-	9,0	-
Rousínov	968	-	7,2	-	38,1	-	53,8	-	8,8	-
Vyškov	1 634	2 572	9,8	2,5	38,2	30,4	51,8	66,7	8,2	7,5
Znojmo	**7 380**	**5 068**	**13,0**	**3,7**	**38,3**	**24,7**	**48,3**	**71,1**	**7,4**	**6,3**
Moravský Krumlov	1 652	657	13,1	6,4	41,3	32,6	45,3	60,6	7,3	6,5
Miroslav	792	-	8,3	-	44,4	-	47,0	-	7,5	-
Moravský Krumlov	860	657	17,4	6,4	38,5	32,6	43,7	60,6	7,1	6,5
Znojmo	5 728	4 411	13,0	3,3	37,4	23,5	49,2	72,7	7,4	6,2
Hrušovany n. Jevišovkou	1 078	-	9,8	-	43,3	-	46,1	-	6,5	-
Vranov nad Dyjí	587	-	19,3	-	30,0	-	50,6	-	9,6	-
Znojmo	4 063	4 411	12,9	3,3	36,8	23,5	49,8	72,7	7,5	6,2

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

2) území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.11 Ekonomické subjekty*) podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Bez zaměstnanců (vč. neuvedeno)		Mikropodniky (1 - 9 zaměstnanců)		Malé podniky (10 - 49 zaměstnanců)		Střední podniky (50 - 249 zaměstnanců)		Velké podniky (250 a více zaměstnanců)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**88,0**	**110,6**	**15,2**	**28,1**	**3,7**	**6,3**	**0,6**	**1,6**	**0,1**	**0,3**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**80,0**	**81,5**	**14,2**	**21,6**	**3,3**	**4,6**	**0,7**	**1,6**	**0,1**	**0,4**
Blansko	84,1	80,6	15,7	20,3	3,0	4,2	0,5	1,4	0,1	0,3
Adamov	-	68,4	-	10,8	-	2,3	-	0,8	-	0,2
Blansko	84,1	83,3	15,7	22,4	3,0	4,6	0,5	1,6	0,1	0,3
Boskovice	77,0	83,7	13,0	24,8	3,4	5,5	0,9	2,0	0,1	0,8
Boskovice	78,6	83,7	13,2	24,8	2,7	5,5	0,8	2,0	-	0,8
Letovice	83,0	-	15,2	-	4,6	-	1,2	-	0,2	-
Velké Opatovice	60,7	-	9,1	-	4,0	-	0,8	-	0,2	-
Brno-město	**-**	**125,3**	**-**	**32,7**	**-**	**7,3**	**-**	**1,7**	**-**	**0,3**
Brno[1)]	-	125,3	-	32,7	-	7,3	-	1,7	-	0,3
Brno-venkov	**94,3**	**91,4**	**18,3**	**18,7**	**4,2**	**4,4**	**0,6**	**1,3**	**0,1**	**0,1**
Ivančice[1)]	88,9	85,4	14,3	16,5	4,3	4,6	0,3	0,9	-	0,1
Kuřim[1)]	98,3	88,5	21,1	17,4	3,7	4,9	0,5	1,0	0,1	0,1
Pohořelice[1)]	78,7	88,0	15,2	19,5	3,4	6,0	0,1	2,4	0,1	0,4
Rosice[1)]	81,4	104,3	15,3	23,3	4,1	3,6	0,6	1,6	0,1	-
Šlapanice[1)]	104,6	107,4	20,2	17,1	4,9	4,1	0,8	1,3	0,2	-
Tišnov[1)]	92,2	85,3	17,8	21,5	3,6	3,5	0,5	1,6	0,1	-
Židlochovice[1)]	90,4	-	18,6	-	3,8	-	0,7	-	0,1	-
Břeclav	**91,2**	**96,0**	**14,8**	**24,9**	**4,2**	**6,1**	**0,6**	**1,3**	**0,0**	**0,4**
Břeclav[1)]	88,3	92,2	15,6	24,9	4,9	5,2	0,5	1,1	0,1	0,3
Hustopeče	92,8	106,4	13,6	24,4	3,8	9,1	0,8	2,0	-	1,0
Hustopeče	93,3	106,4	14,1	24,4	3,8	9,1	0,6	2,0	-	1,0
Klobouky u Brna	91,3	-	12,0	-	3,8	-	1,1	-	-	-
Mikulov[1)]	96,0	100,4	15,1	25,4	3,0	6,8	0,7	1,2	-	0,3
Hodonín	**82,3**	**87,3**	**13,3**	**22,1**	**3,5**	**5,0**	**0,6**	**1,6**	**0,1**	**0,3**
Hodonín[1)]	84,6	87,2	15,9	23,6	3,9	5,5	0,6	1,4	0,1	0,4
Kyjov	80,0	92,3	11,4	21,7	3,3	5,6	0,6	1,7	-	0,3
Bzenec	84,4	90,3	10,8	19,7	4,2	5,3	0,3	1,6	-	0,1
Kyjov	78,4	93,8	11,7	23,2	3,0	5,8	0,5	1,8	-	0,4
Ždánice	82,6	-	10,7	-	3,7	-	0,9	-	-	-
Veselí nad Moravou	82,9	81,7	12,8	19,7	3,3	3,4	0,5	1,7	0,0	0,2
Strážnice	80,9	86,2	10,0	21,8	2,9	4,0	-	2,6	-	0,2
Velká nad Veličkou	83,8	-	14,0	-	3,4	-	0,6	-	0,1	-
Veselí nad Moravou	82,5	79,5	12,4	18,7	3,4	3,1	0,5	1,2	-	0,3
Vyškov	**91,6**	**93,4**	**12,9**	**20,2**	**2,9**	**5,3**	**0,5**	**1,6**	**0,1**	**0,3**
Bučovice[1)]	87,3	89,7	13,2	16,8	2,8	5,6	0,6	1,6	-	-
Slavkov u Brna[1)]	97,5	104,4	10,6	27,6	2,8	5,5	0,3	1,8	0,1	0,2
Vyškov	89,9	91,4	13,9	19,1	3,0	5,1	0,6	1,6	0,1	0,4
Ivanovice na Hané	81,6	-	12,3	-	2,8	-	0,2	-	0,2	-
Rousínov	101,2	-	15,9	-	3,8	-	0,8	-	0,3	-
Vyškov	87,2	91,4	13,5	19,1	2,6	5,1	0,6	1,6	-	0,4
Znojmo	**83,2**	**94,7**	**14,0**	**23,8**	**3,8**	**4,2**	**0,6**	**1,5**	**0,1**	**0,1**
Moravský Krumlov	83,8	84,4	13,6	19,9	3,4	3,8	0,7	1,5	-	0,2
Miroslav	91,2	-	16,2	-	4,6	-	0,7	-	-	-
Moravský Krumlov	78,1	84,4	11,5	19,9	2,5	3,8	0,6	1,5	-	0,2
Znojmo	83,1	96,5	14,1	24,5	3,9	4,3	0,6	1,5	0,1	0,1
Hrušovany n. Jevišovkou	76,8	-	12,8	-	3,9	-	0,3	-	0,3	-
Vranov nad Dyjí	91,0	-	17,8	-	3,4	-	-	-	-	-
Znojmo	83,8	96,5	14,0	24,5	3,9	4,3	0,8	1,5	0,0	0,1

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.12 Ekonomické subjekty*) podle právní formy k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

na 1 000 obyvatel

	Soukromí podnikatelé[1)]		Samostatně hospodařící rolníci a zemědělští podnikatelé		Obchodní společnosti		Neziskový sektor[2)]		Zahraniční osoby	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**78,6**	**98,0**	**8,4**	**1,6**	**10,9**	**35,9**	**3,7**	**4,1**	**2,2**	**3,5**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**74,7**	**81,2**	**6,0**	**1,7**	**9,0**	**18,7**	**3,6**	**3,7**	**0,7**	**1,3**
Blansko	80,9	79,3	4,9	1,2	10,0	18,5	3,2	3,0	0,8	1,2
Adamov	-	69,7	-	0,6	-	8,1	-	1,7	-	0,8
Blansko	80,9	81,5	4,9	1,3	10,0	20,8	3,2	3,3	0,8	1,3
Boskovice	70,0	85,6	6,8	3,0	8,3	19,1	3,9	5,2	0,7	1,5
Boskovice	71,8	85,6	7,3	3,0	7,6	19,1	3,9	5,2	0,3	1,5
Letovice	74,7	-	7,1	-	10,9	-	4,9	-	1,5	-
Velké Opatovice	55,0	-	4,7	-	6,3	-	2,3	-	0,6	-
Brno-město	**-**	**105,9**	**-**	**0,9**	**-**	**47,6**	**-**	**4,1**	**-**	**4,5**
Brno[3)]	-	105,9	-	0,9	-	47,6	-	4,1	-	4,5
Brno-venkov	**85,0**	**89,6**	**6,0**	**1,9**	**14,6**	**16,4**	**3,5**	**3,7**	**4,8**	**1,9**
Ivančice[3)]	74,3	85,2	8,5	2,4	9,5	11,9	3,9	3,7	6,6	1,9
Kuřim[3)]	95,5	88,0	3,7	2,0	17,3	17,3	3,2	2,4	0,9	0,8
Pohořelice[3)]	70,1	92,0	12,4	3,3	7,8	13,1	3,2	4,6	0,5	1,3
Rosice[3)]	76,6	102,1	4,6	1,6	11,3	20,9	2,7	3,3	1,0	1,8
Šlapanice[3)]	91,5	93,9	3,9	1,3	20,1	24,0	3,4	3,8	9,0	4,2
Tišnov[3)]	81,2	85,7	11,3	1,2	9,3	15,6	5,5	5,0	1,2	1,5
Židlochovice[3)]	85,3	-	5,1	-	13,2	-	2,8	-	4,0	-
Břeclav	**75,6**	**90,5**	**15,1**	**3,1**	**11,7**	**24,4**	**3,6**	**4,9**	**2,0**	**2,9**
Břeclav[3)]	72,9	85,2	15,7	2,2	13,6	25,0	3,3	4,9	1,6	3,8
Hustopeče	78,7	103,8	12,8	3,7	9,9	26,4	3,7	4,6	3,0	1,2
Hustopeče	79,3	103,8	13,3	3,7	9,9	26,4	3,8	4,6	2,7	1,2
Klobouky u Brna	77,1	-	11,0	-	9,8	-	3,5	-	3,8	-
Mikulov[3)]	75,7	97,2	19,0	5,7	10,9	20,8	4,4	5,5	1,2	1,6
Hodonín	**74,2**	**83,9**	**10,0**	**3,4**	**8,8**	**20,4**	**3,4**	**4,0**	**0,6**	**1,5**
Hodonín[3)]	74,4	82,5	13,3	2,4	12,4	25,0	2,4	3,4	0,6	2,0
Kyjov	73,3	90,0	7,3	4,8	7,2	17,5	4,1	4,8	0,4	0,6
Bzenec	79,6	88,5	4,8	5,4	7,2	15,4	5,4	4,1	0,0	0,9
Kyjov	71,3	91,2	8,3	4,4	6,9	19,0	3,8	5,3	0,5	0,4
Ždánice	76,5	-	5,3	-	8,2	-	4,1	-	0,5	-
Veselí nad Moravou	75,5	79,4	10,2	3,6	6,5	15,1	3,7	4,2	0,8	1,6
Strážnice	75,7	84,3	8,8	5,7	1,8	15,2	3,5	4,8	0,0	1,2
Velká nad Veličkou	76,8	-	8,6	-	8,2	-	4,5	-	1,1	-
Veselí nad Moravou	74,6	77,1	11,5	2,6	6,1	15,1	3,2	3,8	0,7	1,8
Vyškov	**83,4**	**89,8**	**6,0**	**2,4**	**7,7**	**16,4**	**5,2**	**4,6**	**1,6**	**3,8**
Bučovice[3)]	78,8	85,0	8,2	3,6	6,7	14,9	5,6	4,5	0,2	1,6
Slavkov u Brna[3)]	91,1	104,6	4,4	2,8	6,6	22,2	4,9	5,3	1,1	2,1
Vyškov	80,9	87,1	6,1	2,0	8,6	15,3	5,3	4,4	2,4	5,0
Ivanovice na Hané	73,7	-	6,2	-	7,4	-	4,8	-	0,7	-
Rousínov	90,4	-	6,0	-	11,1	-	4,9	-	5,5	-
Vyškov	78,7	87,1	6,0	2,0	7,8	15,3	5,7	4,4	1,4	5,0
Znojmo	**74,4**	**90,0**	**8,6**	**2,9**	**9,4**	**22,1**	**3,7**	**3,8**	**0,8**	**2,5**
Moravský Krumlov	75,1	86,4	10,0	3,7	7,3	11,0	3,8	4,2	0,2	1,3
Miroslav	88,1	-	6,1	-	9,8	-	3,1	-	0,4	-
Moravský Krumlov	65,3	86,4	12,9	3,7	5,4	11,0	4,3	4,2	0,1	1,3
Znojmo	74,2	90,7	8,1	2,8	10,0	24,1	3,7	3,8	1,0	2,7
Hrušovany n. Jevišovkou	72,8	-	5,7	-	9,0	-	3,3	-	0,3	-
Vranov nad Dyjí	81,3	-	9,0	-	9,6	-	3,8	-	0,8	-
Znojmo	73,6	90,7	8,7	2,8	10,3	24,1	3,8	3,8	1,2	2,7

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského nebo jiného zákona

2) nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, sdružení, organizační jednotky sdružení a církevní organizace

3) území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.13 Kapacita hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Počet lůžek na 1 km^2								Místa pro stany a karavany na 1 km^2	
	v hromadných ubytovacích zařízení celkem		v hotelech a penzionech		v kempech, chatových osadách a turistických ubytovnách		v ostatních ubytovacích zařízeních[1)]			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**2,5**	**15,5**	**1,0**	**10,4**	**1,0**	**1,5**	**0,5**	**3,6**	**0,7**	**1,1**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**2,6**	**13,8**	**1,0**	**12,2**	**1,1**	**0,8**	**0,5**	**0,8**	**1,4**	**-**
Blansko	4,3	16,3	1,1	15,9	2,4	-	0,9	0,4	2,9	-
Adamov	-	65,2	-	65,2	-	-	-	-	-	-
Blansko	4,3	12,2	1,1	11,7	2,4	-	0,9	0,4	2,9	-
Boskovice	1,6	9,4	0,9	5,8	0,3	2,2	0,3	1,4	0,4	-
Boskovice	1,7	9,4	1,0	5,8	0,5	2,2	0,3	1,4	0,6	-
Letovice	1,8	-	1,2	-	-	-	0,7	-	-	-
Velké Opatovice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-město	**-**	**40,2**	**-**	**26,6**	**-**	**1,0**	**-**	**12,5**	**-**	**1,0**
Brno[2)]	-	40,2	-	26,6	-	1,0	-	12,5	-	1,0
Brno-venkov	**2,2**	**4,3**	**1,0**	**3,0**	**0,6**	**1,2**	**0,6**	**-**	**1,0**	**1,9**
Ivančice[2)]	0,2	2,2	0,2	1,5	-	0,7	-	-	-	-
Kuřim[2)]	3,4	8,3	2,7	6,8	0,4	1,5	0,3	-	1,4	-
Pohořelice[2)]	6,2	1,6	1,5	1,6	3,6	-	1,2	-	7,5	0,5
Rosice[2)]	2,5	21,5	2,3	15,2	0,1	6,4	0,1	-	0,5	23,6
Šlapanice[2)]	1,3	-	1,2	-	-	-	0,2	-	0,1	-
Tišnov[2)]	2,5	5,4	0,6	2,3	0,3	3,1	1,6	-	0,2	-
Židlochovice[2)]	0,7	-	0,2	-	0,3	-	0,2	-	0,0	-
Břeclav	**3,9**	**13,5**	**1,8**	**9,2**	**1,5**	**3,0**	**0,6**	**1,3**	**0,2**	**1,6**
Břeclav[2)]	5,3	11,8	2,3	4,7	2,0	5,2	1,0	1,9	0,2	2,7
Hustopeče	3,0	13,8	1,1	10,4	1,7	1,4	0,1	2,0	0,2	1,3
Hustopeče	3,6	13,8	1,6	10,4	2,0	1,4	0,1	2,0	0,2	1,3
Klobouky u Brna	1,4	-	-	-	1,2	-	0,2	-	-	-
Mikulov[2)]	2,9	16,3	2,1	16,3	0,4	-	0,4	-	0,3	-
Hodonín	**2,2**	**9,0**	**0,7**	**4,0**	**0,9**	**1,9**	**0,6**	**3,1**	**0,1**	**1,4**
Hodonín[2)]	2,4	10,7	1,4	6,0	0,7	0,3	0,3	4,4	-	0,2
Kyjov	1,3	5,5	0,3	1,8	0,4	1,8	0,6	1,9	0,0	-
Bzenec	-	5,5	-	1,7	-	2,4	-	1,4	-	-
Kyjov	2,1	5,6	0,5	2,2	0,7	-	0,9	3,3	0,1	-
Ždánice	0,2	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Veselí nad Moravou	3,2	12,8	0,8	5,0	1,6	4,3	0,8	3,6	0,2	5,4
Strážnice	7,6	23,7	0,8	9,8	2,9	9,1	3,9	4,8	-	11,5
Velká nad Veličkou	0,4	-	-	-	-	-	0,4	-	-	-
Veselí nad Moravou	4,8	3,2	1,7	0,8	3,0	-	0,1	2,4	0,6	-
Vyškov	**0,3**	**6,9**	**0,2**	**5,1**	**0,0**	**1,8**	**0,1**	**-**	**-**	**-**
Bučovice[2)]	-	6,6	-	2,4	-	4,2	-	-	-	-
Slavkov u Brna[2)]	-	10,0	-	10,0	-	-	-	-	-	-
Vyškov	0,5	6,2	0,3	5,3	0,1	0,9	0,1	-	-	-
Ivanovice na Hané	0,7	-	0,7	-	-	-	-	-	-	-
Rousínov	1,0	-	0,6	-	-	-	0,3	-	-	-
Vyškov	0,4	6,2	0,2	5,3	0,1	0,9	0,1	-	-	-
Znojmo	**3,1**	**8,5**	**1,1**	**8,3**	**1,4**	**0,2**	**0,6**	**-**	**0,9**	**-**
Moravský Krumlov	0,3	1,9	0,3	1,9	-	-	0,1	-	-	-
Miroslav	0,2	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Moravský Krumlov	0,4	1,9	0,3	1,9	-	-	0,1	-	-	-
Znojmo	3,8	13,5	1,3	13,1	1,8	0,4	0,7	-	1,2	-
Hrušovany n. Jevišovkou	0,6	-	0,2	-	-	-	0,4	-	-	-
Vranov nad Dyjí	15,4	-	4,4	-	8,1	-	2,9	-	4,0	-
Znojmo	1,2	13,5	0,7	13,1	0,4	0,4	0,1	-	0,6	-

[1)] léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školící střediska podniků (odborových svazů), ubytování apartmánového typu a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.).

[2)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.3.14 Veřejné rozpočty*) v letech 2003 až 2008 (roční průměr) – SO POU Jihomoravského kraje

	Daňové příjmy na 1 obyvatele (Kč)		Podíl na výdajích celkem (%)				Saldo příjmů a výdajů na 1 obyvatele (Kč)		Podíl salda příjmů a výdajů na příjmech celkem (%)	
			běžné výdaje		kapitálové výdaje					
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**7 913**	**15 358**	**60,5**	**68,9**	**39,5**	**31,1**	**369**	**-309**	**3,5**	**-1,6**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**7 289**	**9 580**	**65,3**	**68,9**	**34,7**	**31,1**	**64**	**-785**	**0,7**	**-5,9**
Blansko	7 234	8 957	63,9	69,8	36,1	30,2	75	-951	0,8	-8,0
Adamov	-	7 400	-	67,4	-	32,6	-	-529	-	-5,2
Blansko	7 234	9 324	63,9	70,2	36,1	29,8	75	-1 051	0,8	-8,6
Boskovice	7 329	11 025	66,2	67,6	33,8	32,4	57	-398	0,6	-2,4
Boskovice	7 148	11 025	64,1	67,6	35,9	32,4	-66	-398	-0,7	-2,4
Letovice	7 592	-	70,8	-	29,2	-	381	-	3,9	-
Velké Opatovice	7 561	-	65,8	-	34,2	-	-22	-	-0,2	-
Brno-město	**-**	**19 593**	**-**	**65,5**	**-**	**34,5**	**-**	**-610**	**-**	**-2,5**
Brno[1)]	-	19 593	-	65,5	-	34,5	-	-610	-	-2,5
Brno-venkov	**7 971**	**9 038**	**57,7**	**78,3**	**42,3**	**21,7**	**598**	**626**	**5,5**	**4,9**
Ivančice[1)]	7 165	8 224	52,4	83,9	47,6	16,1	-354	711	-3,8	7,4
Kuřim[1)]	7 256	8 832	71,6	77,5	28,4	22,5	675	299	7,5	2,2
Pohořelice[1)]	8 430	10 262	57,0	63,7	43,0	36,3	42	-125	0,3	-0,6
Rosice[1)]	7 138	9 384	69,3	85,4	30,7	14,6	490	468	5,4	3,6
Šlapanice[1)]	7 755	10 347	53,0	81,8	47,0	18,2	589	1 385	5,5	10,1
Tišnov[1)]	7 195	8 738	64,8	75,0	35,2	25,0	867	774	8,6	5,9
Židlochovice[1)]	9 812	-	54,9	-	45,1	-	957	-	7,7	-
Břeclav	**7 784**	**10 170**	**62,9**	**81,4**	**37,1**	**18,6**	**39**	**757**	**0,4**	**5,1**
Břeclav[1)]	7 795	10 244	61,8	81,5	38,2	18,5	34	810	0,3	5,9
Hustopeče	7 758	9 882	65,0	82,4	35,0	17,6	32	1 314	0,3	8,3
Hustopeče	7 687	9 882	62,4	82,4	37,6	17,6	38	1 314	0,4	8,3
Klobouky u Brna	7 977	-	72,6	-	27,4	-	13	-	0,1	-
Mikulov[1)]	7 813	10 148	61,5	80,4	38,5	19,6	69	141	0,7	0,8
Hodonín	**7 775**	**9 228**	**58,7**	**73,2**	**41,3**	**26,8**	**333**	**-15**	**3,1**	**-0,1**
Hodonín[1)]	7 770	9 274	55,2	66,8	44,8	33,2	84	-373	0,8	-3,0
Kyjov	8 097	9 418	61,3	79,0	38,7	21,0	769	414	6,4	3,3
Bzenec	10 592	8 399	57,9	75,2	42,1	24,8	541	1 225	4,4	10,1
Kyjov	7 244	10 167	64,2	80,5	35,8	19,5	487	-182	5,6	-1,4
Ždánice	9 511	-	58,6	-	41,4	-	1 648	-	7,8	-
Veselí nad Moravou	7 267	8 923	59,0	78,7	41,0	21,3	-36	143	-0,4	1,2
Strážnice	7 580	8 306	55,3	75,3	44,7	24,7	-21	98	-0,2	0,9
Velká nad Veličkou	7 284	-	61,5	-	38,5	-	-252	-	-2,6	-
Veselí nad Moravou	7 211	9 223	57,3	79,9	42,7	20,1	114	165	1,2	1,4
Vyškov	**8 134**	**9 530**	**61,9**	**75,8**	**38,1**	**24,2**	**391**	**1 300**	**4,0**	**9,9**
Bučovice[1)]	7 337	8 863	60,0	76,9	40,0	23,1	183	32	2,0	0,3
Slavkov u Brna[1)]	7 268	8 461	60,9	73,5	39,1	26,5	-92	-350	-1,0	-3,7
Vyškov	8 830	10 017	62,9	76,1	37,1	23,9	702	2 121	6,8	14,0
Ivanovice na Hané	7 602	-	74,8	-	25,2	-	139	-	1,7	-
Rousínov	11 286	-	51,3	-	48,7	-	824	-	6,5	-
Vyškov	8 055	10 017	65,9	76,1	34,1	23,9	846	2 121	8,6	14,0
Znojmo	**8 529**	**10 425**	**60,8**	**77,4**	**39,2**	**22,6**	**574**	**-1 154**	**5,0**	**-8,0**
Moravský Krumlov	7 887	8 373	66,6	77,9	33,4	22,1	551	-717	5,4	-7,0
Miroslav	8 413	-	71,4	-	28,6	-	498	-	4,5	-
Moravský Krumlov	7 487	8 373	61,9	77,9	38,1	22,1	592	-717	6,2	-7,0
Znojmo	8 719	10 777	59,4	77,3	40,6	22,7	581	-1 229	5,0	-8,1
Hrušovany n. Jevišovkou	8 426	-	56,3	-	43,7	-	874	-	7,8	-
Vranov nad Dyjí	9 090	-	79,9	-	20,1	-	715	-	5,8	-
Znojmo	8 752	10 777	57,3	77,3	42,7	22,7	478	-1 229	4,0	-8,1

*) obecní rozpočty (tzn. bez rozpočtů krajů a dobrovolných svazků obcí)

1) území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.4. Trh práce

V nejjednodušším vyjádření je trh vztah mezi nabídkou a poptávkou. V tomto případě mezi nabídkou práce od zaměstnavatelů v jednotlivých sférách hospodářství regionu a poptávkou ze strany obyvatelstva jako zdroje pracovních sil. Možnosti hodnocení trhu práce na regionální úrovni jsou ovšem vcelku omezené. Podrobné údaje o zaměstnanosti, charakteristikách ekonomicky aktivních obyvatel jsou získávány pouze v rámci sčítání lidu, domů a bytů, jež se koná jednou za 10 let. Nejsledovanějším a pravidelně zjišťovaným údajem je tak míra nezaměstnanosti a skladba uchazečů o zaměstnání ze zdrojů MPSV ČR.

U většiny ukazatelů, jež charakterizovaly trh práce, existovaly v Jihomoravském kraji rozdíly mezi venkovským a městským prostorem (ve prospěch městského prostoru). Na druhé straně rozdíly mezi hodnotami zjištěnými podle „krajské a republikové varianty" vymezení venkovského prostoru nebyly nijak výrazné.

Tab. 2.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce – okresy Jihomoravského kraje
Zdroje: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, SLDB 2001

	Ekonomická aktivita podle SLDB 2001				Nezaměstnanost k 31. 12. 2008				Změna míry nezaměstnanosti[3] k 31.12. (2008 - 2000) (procentní body)	
	míra ekonomické aktivity (%)		pracovní místa na 1 000 zaměst-naných osob[1]		míra nezaměstnanosti[2] (%)		počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné místo			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**58,8**	**60,8**	**607**	**1 269**	**7,77**	**6,80**	**6,2**	**4,6**	**-1,93**	**-1,98**
v tom okres:										
Blansko	57,6	61,1	637	1 327	6,86	6,18	10,1	5,9	0,17	-0,18
Brno-město	-	60,4	-	1 293	-	6,16	-	4,2	-	-1,80
Brno-venkov	58,5	59,7	608	966	4,92	5,22	2,2	2,0	-1,38	-1,29
Břeclav	60,0	63,6	602	1 404	7,37	7,11	10,0	9,1	-2,58	-3,63
Hodonín	57,6	60,4	588	1 277	11,09	10,54	19,5	11,8	-2,65	-2,84
Vyškov	59,3	63,4	524	1 239	5,74	4,97	8,5	3,7	-3,90	-3,89
Znojmo	60,0	61,9	666	1 222	11,98	9,58	7,7	4,2	-1,92	-1,18

[1] bydlících na příslušném území

[2] v současně platné metodice (podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001)

[3] v metodice roku 2001 (podíl uchazečů o zaměstnání celkem na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001

Obyvatelstvo se skládá z osob ekonomicky aktivních (zaměstnaní a nezaměstnaní) a ekonomicky neaktivních (důchodci, žáci a studenti, osoby v domácnosti). Míra ekonomické aktivity (podíl ekonomicky aktivních z obyvatel starších 15 let) k datu sčítání, tj. k 1. 3. 2001, činila v Jihomoravském kraji 59,9 %. K tomuto datu na 1 000 zaměstnaných osob připadalo 995,2 pracovních míst. Z aktuálních údajů – míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2008 dosáhla v kraji hodnoty 7,14 % a proti konci roku 2000 se snížila o 2,20 bodu. Na jedno volné pracovní místo připadalo na konci roku 2008 celkem 5,2 uchazečů o zaměstnání.

Z tabulky 2.4.1 se základními ukazateli oblasti trhu práce v Jihomoravském kraji jsou patrné příznivější hodnoty v městském prostoru – byla zde vyšší míra ekonomické aktivity i vyšší nabídka pracovních míst, na konci roku 2008 zde byla nižší míra nezaměstnanosti i nižší počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo.

Na úrovni okresů mezi venkovským a městským prostorem byly u vybraných ukazatelů rozdíly vyšší. Například v okrese Vyškov byla míra ekonomické aktivity ve venkovském prostoru o 4,1 bodu nižší než v městském prostoru; v okrese Břeclav nabídka pracovních míst v městském prostoru v přepočtu na 1 000 zaměstnaných převýšila o 802 míst hodnotu ve venkovském prostoru. V okrese Brno-venkov jako jediném okrese byla míra nezaměstnanosti vyšší v městském prostoru, a to o 0,29 bodu; v okrese Znojmo byla míra nezaměstnanosti vyšší ve venkovském prostoru o 2,40 procentních bodů. V okrese Vyškov byl v roce 2008 oproti roku 2000 zaznamenán v obou prostorech nejvýraznější pokles míry nezaměstnanosti, pouze ve venkovském prostoru okresu Blansko došlo ke zvýšení míry nezaměstnanosti.

Ve správních obvodech POU Jihomoravského kraje se **míra ekonomické aktivity** ve venkovském prostoru pohybovala od 52,9 % v obvodu Strážnice po 61,9 % v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou, v městském prostoru od 57,4 % v obvodu Kyjova po 64,1 % v obvodu POU Moravský Krumlov. V obvodech s oběma prostory byl nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským prostorem v obvodu POU Moravský Krumlov (V 57,3 %, resp. M 64,1 %), pouze v obvodu Ivančice byla míra ekonomické aktivity ve venkovském prostoru vyšší než v městském, a to o 0,7 bodu (58,7 %, resp. 58,0 %).

Míra ekonomické aktivity mužů ve srovnání s ženami byla podle údajů ze sčítání vyšší (68,6 % u mužů, 51,9 % u žen), tento fakt platil i pro srovnání venkovského a městského prostoru. U mužů i žen byly hodnoty vyšší v městském prostoru, ovšem zatímco u mužů byla míra ekonomické aktivity v městském prostoru vyšší pouze o 0,6 bodu, u žen to bylo o 3,8 bodu. Ve správních obvodech POU Jihomoravského kraje se míra

ekonomické aktivity mužů ve venkovském prostoru pohybovala od 61,6 % v obvodu Strážnice po 71,7 % v obvodu Mikulov, v městském prostoru od 63,4 % v Kyjově po 73,0 % v Moravském Krumlově. V obvodech s oběma prostory byl nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským prostorem v obvodu POU Strážnice (v městském prostoru dosáhla míra ekonomické aktivity mužů 68,5 %, tedy o 6,9 bodu více než ve venkovském), celkem ve 4 obvodech (Znojmo, Mikulov, Kyjov a Ivančice) byla míra ekonomické aktivity mužů ve venkovském prostoru vyšší než v městském.

Tab. 2.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2001 v %

	Míra ekonomické aktivity									
	muži		ženy		celkem ve věku					
					15 - 24 let		25 - 54 let		55 - 64 let	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**68,3**	**68,9**	**49,7**	**53,5**	**49,8**	**45,3**	**88,3**	**89,5**	**27,6**	**40,6**
v tom okres:										
Blansko	67,0	68,5	48,7	54,3	48,4	46,5	87,7	90,3	26,2	35,1
Brno-město	-	68,7	-	53,0	-	43,7	-	89,5	-	45,2
Brno-venkov	67,9	67,9	49,6	52,0	48,8	48,7	87,8	88,6	32,0	32,6
Břeclav	70,1	70,8	50,5	56,9	50,9	49,0	88,6	89,9	27,1	35,0
Hodonín	66,8	67,7	48,8	53,6	49,2	47,9	87,5	88,0	22,7	30,3
Vyškov	68,7	71,3	50,2	56,0	51,4	45,6	90,3	92,2	31,0	36,4
Znojmo	69,9	70,5	50,3	54,2	51,3	46,4	88,6	90,7	23,8	34,4

Míra ekonomické aktivity žen se ve venkovském prostoru pohybovala od 44,9 % v obvodu Strážnice po 52,6 % v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou, v městském prostoru od 49,7 % v obvodu Ivančice po 57,2 % v obvodu POU Břeclav. V obvodech s oběma prostory byla vždy vyšší hodnota v městském prostoru, nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským obvodem byl zaznamenán v obvodu Moravský Krumlov – v městském prostoru byla míra ekonomické aktivity žen o 8,6 bodu vyšší – 47,1 %, resp. 55,7 %.

Zajímavé je srovnání **míry ekonomické aktivity podle věkových skupin**. Obecně – nejzásadnější rozdíl byl v míře ekonomické aktivity u osob ve věku 55 až 64 let, kdy ve venkovském prostoru byly hodnoty výrazně nižší (o 13,0 procentních bodů). U osob ve věku 15 až 24 let ovšem byla hodnota míry ekonomické aktivity o 4,5 bodu vyšší ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje. V početně největší skupině osob ve věku 25 až 64 let byl rozdíl mezi venkovským a městským prostorem nejnižší, a to 1,2 bodu ve prospěch městského prostoru.

Ze správních obvodů POU Jihomoravského kraje byly ve věkové kategorii 15 až 24 let a 25 až 54 let vcelku srovnatelné nejvyšší i nejnižší hodnoty v obou prostorech. Například ve venkovském prostoru u nejmladší kategorie se hodnota míry ekonomické aktivity pohybovala od 43,8 % v obvodu Letovice po 54,2 % v obvodu Hrušovany, v městském prostoru to bylo od 41,3 % v obvodu Moravského Krumlova po 53,4 % v obvodu Pohořelice. Ve věkové kategorii 25 až 54 let byly rozdíly mezi mezními hodnotami ještě menší – ve venkovském prostoru se hodnota míry ekonomické aktivity pohybovala od 85,5 % v obvodu Velké Opatovice po 91,7 % v obvodu Slavkov u Brna, v městském prostoru to bylo od 85,5 % v obvodu Kyjov po 92,4 % v obvodu Vyškov.

Míra ekonomické aktivity u nejstarší věkové skupiny vykazovala nejvyšší rozdíly mezi krajními hodnotami jak v rámci každého prostoru tak mezi oběma prostory navzájem. Ve venkovském prostoru byla zjištěna nejvyšší hodnota v obvodu Šlapanice (36,9 %), v městském prostoru byla nejvyšší hodnota zaznamenána v Brně (45,2 %). Nejnižší hodnota ve venkovském prostoru byla vykázána v obvodu Strážnice (17,8 %), v městském prostoru to bylo v obvodu Ivančice (26,9 %).

Podle údajů ze SLDB 2001 bylo v Jihomoravském kraji k datu sčítání 516,3 tisíc zaměstnaných osob, 499,8 tisíc z nich uvedlo do dotazníku i svůj obor činnosti. Bylo tak zjištěno, že 5,2 % ze zaměstnaných pracuje v primárním sektoru, 39,8 % v sekundárním a 55,0 % v terciárním sektoru ekonomické činnosti. V členění na venkovský a městský prostor byl nejvýraznější rozdíl zaznamenán v zaměstnanosti v terciární sféře – podíl v městském prostoru byl o 20,0 bodu vyšší než ve venkovském (63,3 %, resp. 43,3 %).

O tom, že **primární sféra** je spíše záležitostí venkovského prostoru, svědčí i podíly zaměstnaných – ve venkovském prostoru to bylo 9,9 % ze zaměstnaných, v městském prostoru činil tento podíl pouze 1,9 %. Ze situace v primárním sektoru v jednotlivých obvodech POU je možno uvést např. nejvyšší hodnoty podílů – ve venkovském prostoru byl nejvyšší podíl zaměstnaných v primárním sektoru v obvodu Vranov nad Dyjí (22,6 %), v městském prostoru v obvodu Pohořelice (8,7 %). V obvodech s oběma prostory byla vždy vyšší hodnota podílu ve venkovském prostoru, nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským obvodem byl zaznamenán v obvodu Znojmo – ve venkovském prostoru činil podíl 16,3 %, tedy o 13,1 bodu více proti podílu v městském prostoru.

Tab. 2.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonom. činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**213 375**	**302 951**	**206 550**	**293 332**	**9,9**	**1,9**	**46,8**	**34,8**	**43,3**	**63,3**
v tom okres:										
Blansko	29 986	17 790	28 975	17 277	8,0	1,9	54,5	50,2	37,4	47,9
Brno-město	-	176 719	-	170 286	-	1,1	-	30,2	-	68,7
Brno-venkov	61 136	21 835	59 159	21 342	6,6	3,1	45,1	45,7	48,3	51,2
Břeclav	33 570	18 408	32 358	17 586	12,6	3,1	42,5	35,0	45,0	61,8
Hodonín	36 308	32 328	35 449	31 832	9,5	3,2	50,6	43,8	40,0	53,1
Vyškov	22 856	16 551	21 724	15 906	9,1	3,1	48,9	35,6	41,9	61,3
Znojmo	29 519	19 320	28 885	19 103	16,5	3,4	41,2	34,8	42,3	61,8

Nejvyšší podíl zaměstnaných v **sekundárním sektoru** byl zjištěn ve venkovském prostoru v obvodu Velké Opatovice (60,0 %), v městském prostoru v Adamově (61,0 %). Pouze ve 3 obvodech (Ivančice, Moravský Krumlov a Kuřim) byl podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru vyšší v městském prostoru (srovnání obvodů s oběma prostory), nejvyšší rozdíl byl zaznamenán v obvodu Vyškov – podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru ve venkovském prostoru 44,7 % byl o 13,8 bodu vyšší než ve městském.

Nejvyšší podíl zaměstnaných v **terciárním sektoru** v městském prostoru byl vykázán v Brně (68,7 %), ve venkovském prostoru v obvodu Šlapanice (52,8 %). Srovnáme-li podíly zaměstnanosti v terciárním prostoru v obvodech s oběma prostory, pak vyšší podíl byl vždy zjištěn v městském prostoru. Výjimku tvořil obvod Kuřim, zde v městském prostoru podíl zaměstnaných činil 48,0 %, což bylo o 0,9 bodu méně než podíl ve venkovském prostoru. Nejvyšší rozdíl v podílech byl zaznamenán v obvodu Znojmo, ve městském prostoru podíl zaměstnaných v terciárním sektoru dosáhl hodnoty 64,9 %, což bylo o 21,8 bodu více než ve venkovském prostoru.

Graf 9 Zaměstnaní podle sektorů národního hospodářství k 1. 3. 2001

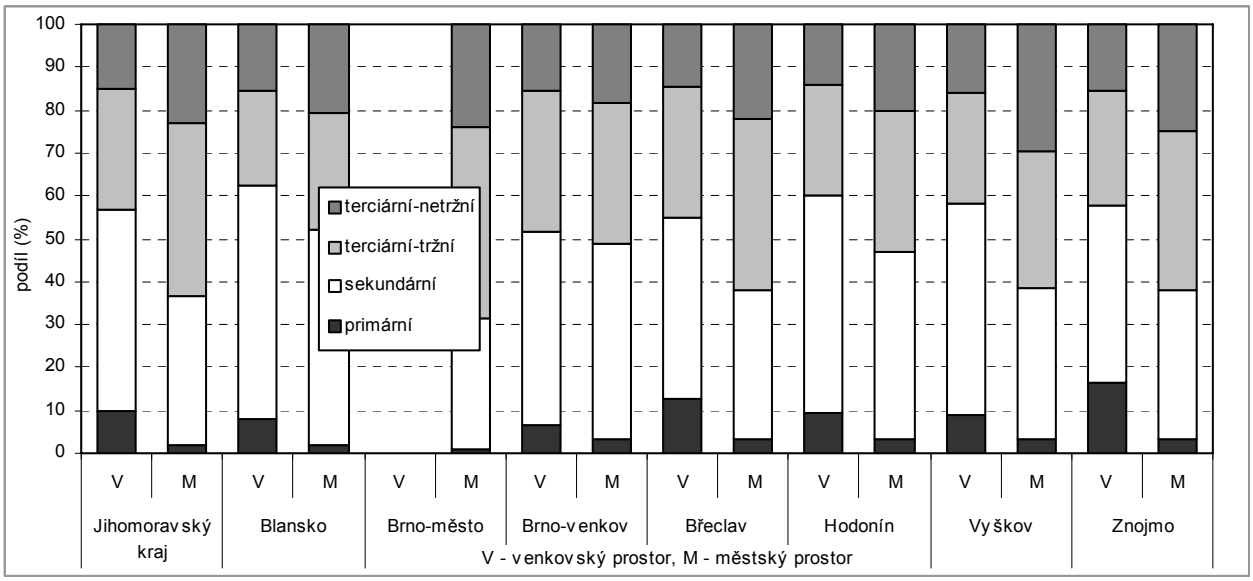

Dalším pohledem na zaměstnanost je informace ze SLDB 2001 o **pracovních místech**. Přepočet pracovních míst na 1 000 zaměstnaných je obrazem vyjížďky za prací, v tomto směru byla výrazně příznivější situace v městském prostoru. Na 1 000 zaměstnaných zde připadlo 1 269 pracovních míst, ve venkovském prostoru to bylo 607 pracovních míst (za prací tedy bylo nutno vyjíždět). Z obvodů POU byly nejnižší počty pracovních míst na 1 000 zaměstnaných ve venkovském prostoru zjištěny v POU Bzenec (341 míst), Bučovice (408) a Slavkov u Brna (424). Naproti tomu v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou to bylo 839 míst a v SO POU Letovice 828 pracovních míst na 1 000 zaměstnaných. Zajímavostí bylo, že v některých správních obvodech POU v okolí Brna byly v městském prostoru přepočtené hodnoty nižší než 1 000 (v pořadí Šlapanice, Ivančice, Rosice, Tišnov a Pohořelice), i z těchto obvodů bylo nutno za prací vyjíždět.

Struktura obsazených pracovních míst podle sektoru ekonomických činností znovu potvrzuje skutečnost, že primární sektor je výsadou venkovského prostoru, terciární sektor naopak městského prostoru.

Tab. 2.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2001

	Pracovní místa celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonomické činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**129 425**	**384 430**	**124 532**	**373 094**	**15,4**	**1,8**	**44,9**	**37,7**	**39,7**	**60,6**
v tom okres:										
Blansko	19 089	23 606	18 336	22 990	12,6	1,4	52,7	55,5	34,7	43,1
Brno-město	-	228 494	-	220 892	-	1,0	-	33,1	-	65,9
Brno-venkov	37 143	21 092	35 743	20 552	10,1	3,5	46,1	51,9	43,7	44,6
Břeclav	20 194	25 839	19 319	24 915	19,8	3,2	39,2	36,8	41,1	60,0
Hodonín	21 367	41 272	20 729	40 670	14,8	3,0	50,3	44,6	34,9	52,4
Vyškov	11 978	20 514	11 242	19 759	15,5	3,2	47,3	37,7	37,2	59,0
Znojmo	19 654	23 613	19 163	23 316	24,3	3,1	33,6	39,2	42,1	57,8

Aktuálním obrazem trhu práce jsou ukazatele **míry nezaměstnanosti**, jež jsou ve většině případů příznivější v obcích zařazených do městského prostoru. V rámci Jihomoravského kraje byla v městském prostoru na konci roku 2008 nižší míra nezaměstnanosti mužů i žen, vyšší pokles míry nezaměstnanosti oproti roku 2000, mezi uchazeči o zaměstnání zde byl nižší podíl osob se zdravotním postižením i nižší podíl osob ve věku do 25 let i osob starších 50 let. V městském prostoru však byla méně příznivá situace v dlouhodobé nezaměstnanosti.

Tab. 2.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR v %

	Míra nezaměstnanosti				Podíly vybraných skupin uchazečů o zaměstnání na uchazečích celkem					
	muži		ženy		dosažitelní		ženy		osoby se zdravotním postižením	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**6,71**	**6,25**	**9,95**	**8,15**	**95,9**	**95,3**	**53,0**	**53,0**	**20,6**	**17,6**
v tom okres:										
Blansko	5,39	5,54	9,55	7,53	95,5	95,6	57,4	53,8	26,8	23,3
Brno-město	-	5,66	-	7,46	-	94,7	-	53,7	-	16,4
Brno-venkov	4,19	4,36	6,90	7,13	91,8	93,0	55,7	57,4	21,2	22,8
Břeclav	6,87	6,79	8,74	8,25	96,0	95,2	49,2	51,4	20,7	17,2
Hodonín	10,15	10,18	13,17	11,84	96,8	96,3	49,8	49,7	22,5	19,4
Vyškov	4,84	4,84	7,39	5,54	96,6	96,5	53,7	49,1	20,1	16,3
Znojmo	9,72	8,10	15,59	11,75	98,1	97,9	54,2	55,4	14,5	15,0

Graf 10 Podíl uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 18 až 64 let k 31. 12. 2008

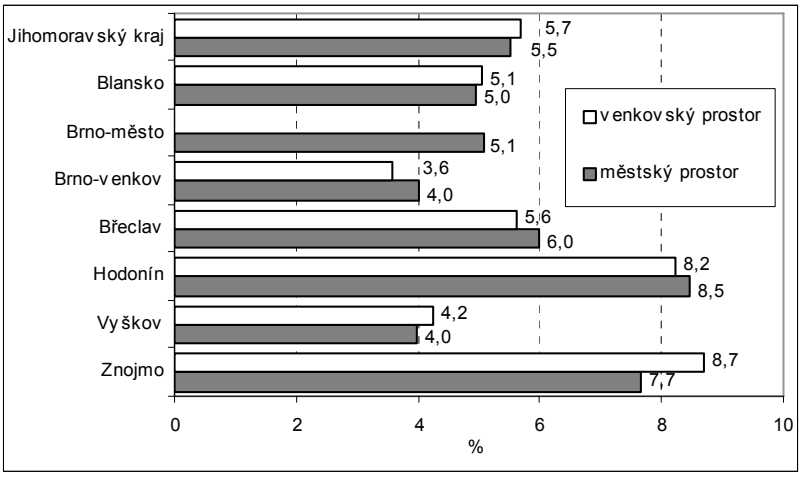

Míra nezaměstnanosti na konci roku 2008 dosáhla v obcích venkovského prostoru 7,77 % (6,71 % u mužů a 9,95 % u žen), v městském prostoru 6,80 % (6,25 % u mužů a 8,15 % u žen). Mezi okresy kraje je výjimkou okres Brno-venkov, ve kterém byla u mužů i žen míra nezaměstnanosti vyšší v městském prostoru, u mužů tento jev nastal i v okrese Blansko a Hodonín. Ve správních obvodech POU Jihomoravského kraje se celková míra nezaměstnanosti ve venkovském prostoru pohybovala od 3,98 % v obvodu Šlapanice po 15,82 % v obvodu Vranov nad Dyjí, v městském prostoru od 3,74 % opět v obvodu Šlapanice po 12,19 % v obvodu POU Hodonín. V obvodech s oběma prostory byl nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským obvodem v obvodu POU Strážnice (ve venkovském prostoru dosáhla míra nezaměstnanosti 13,22 %, tedy o 4,01 bodu více než v městském prostoru).

Z hlediska pohlaví byly rozdíly mezi obvody i mezi prostory ještě výraznější. Míra nezaměstnanosti mužů ve venkovském prostoru se pohybovala od 3,45 % v obvodu Šlapanice po 13,67 % v obvodu Strážnice, v městském prostoru se pohybovala od 3,48 % v obvodu Šlapanice po 11,72 % v obvodu Hodonín. Míra nezaměstnanosti žen byla vyšší a ve venkovském prostoru se pohybovala od 5,43 % v obvodu Slavkov u Brna po 21,75 % v obvodu Vranov nad Dyjí. V městském prostoru se pohybovala od 4,38 % v obvodu Slavkova u Brna po 13,47 % v obvodu Hodonín.

Prakticky stejné hodnoty v městském i venkovském prostoru byly zjištěny ve skladbě uchazečů o zaměstnání - u podílu žen a u podílu dosažitelných mezi uchazeči o zaměstnání.

Ve venkovském prostoru byl mezi uchazeči o zaměstnání vyšší podíl osob ve věku do 25 let, na druhé straně i vyšší podíl osob ve věku 50 a více let. V konečném důsledku byl ovšem průměrný věk uchazečů o zaměstnání v městském i venkovském prostoru Jihomoravského kraje shodný. Ze správních obvodů POU je z venkovského prostoru možno uvést obvod POU Tišnov, kde více než pětina uchazečů o zaměstnání byla ve věku do 25 let, naproti tomu v obvodu Mikulov bylo 38,0 % uchazečů o zaměstnání ve věku 50 a více let.

Tab. 2.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíly vybraných skupin uchazečů o zam. na uchaz. celkem (%)								Průměrný věk uchazečů o zaměstnání (roky)		Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání (dny)	
	osoby ve věku				podle délky evidence na ÚP							
	do 25 let		50 a více let		do 6 měsíců		1 rok a více					
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**17,2**	**16,3**	**30,0**	**27,6**	**59,8**	**51,5**	**26,8**	**33,1**	**39,3**	**39,2**	**449,2**	**581,4**
v tom okres:												
Blansko	15,3	15,2	33,1	30,3	56,0	58,3	28,8	27,7	40,3	39,9	442,7	463,4
Brno-město	-	15,3	-	26,8	-	49,4	-	35,1	-	39,3	-	627,1
Brno-venkov	18,4	15,4	28,2	29,9	61,3	55,0	24,4	29,6	38,7	39,5	398,9	525,4
Břeclav	18,3	19,6	30,7	28,6	67,0	60,1	20,9	25,7	39,3	38,3	362,7	492,8
Hodonín	17,6	18,3	27,5	26,7	52,2	48,6	33,2	35,3	38,8	38,4	564,2	573,6
Vyškov	18,2	17,9	28,9	26,2	66,7	64,7	20,6	20,9	38,5	38,7	396,1	417,7
Znojmo	15,6	16,6	32,7	31,3	61,9	51,6	26,7	32,6	40,3	40,1	443,0	564,6

V obcích venkovského prostoru byl vyšší podíl uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci úřadu práce méně než půl roku, v městském prostoru byl naopak vyšší podíl uchazečů, kteří byli v evidenci ÚP déle než jeden rok. Z těchto podílů pak vyplývá i vyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v městském prostoru.

Graf 11 Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence na úřadech práce k 31. 12. 2008

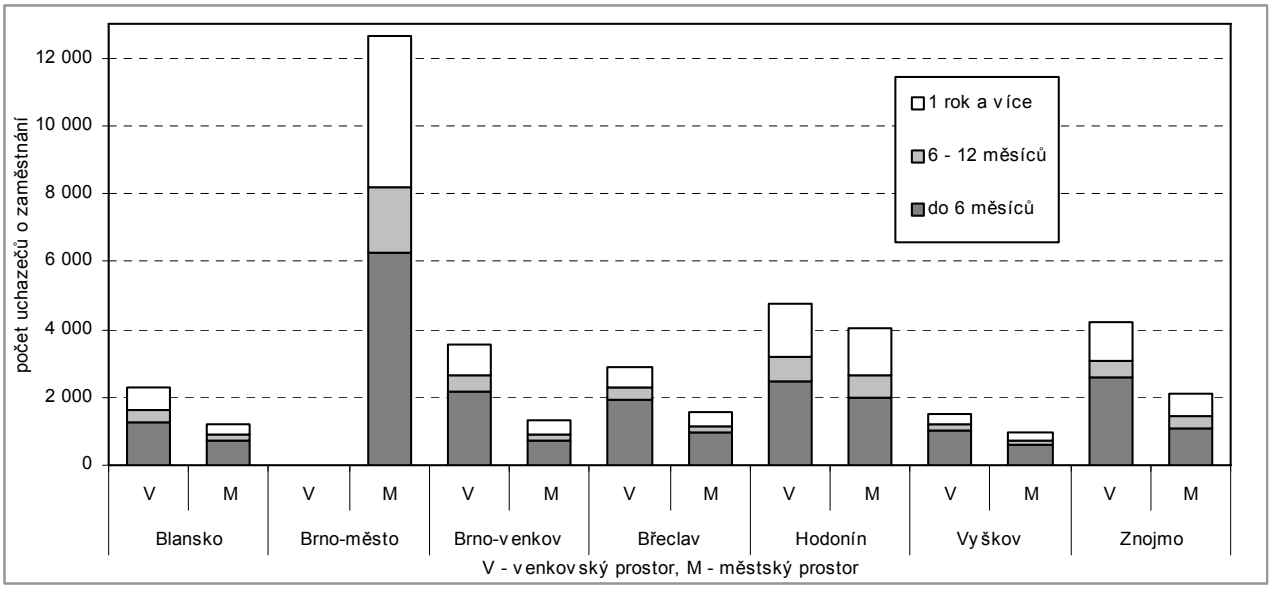

V městském prostoru byla nejvyšší průměrná délka evidence zjištěna v obvodu Mikulov (774 dní) a Tišnov (736 dní), ve venkovském prostoru v obvodu Velká nad Veličkou (660 dní) a Bzenec (605 dní). Nejkratší délka evidence v městském prostoru byla v Kuřimi (252 dní) a Slavkově u Brna (288 dní), ve venkovském prostoru v obvodu Slavkov u Brna (269 dní) a Šlapanice (277 dní).

Tab. 2.4.7 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroje: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, SLDB 2001

	Ekonomická aktivita podle SLDB 2001				Nezaměstnanost k 31. 12. 2008				Změna míry nezaměstnanosti[3] k 31.12. (2008 - 2000) (procentní body)	
	míra ekonomické aktivity (%)		pracovní místa na 1 000 zaměst-naných osob[1]		míra nezaměstnanosti[2] (%)		počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné místo			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**58,8**	**60,8**	**607**	**1 269**	**7,77**	**6,80**	**6,2**	**4,6**	**-1,93**	**-1,98**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**57,6**	**61,1**	**637**	**1 327**	**6,86**	**6,18**	**10,1**	**5,9**	**0,17**	**-0,18**
Blansko	58,9	61,6	611	1 233	6,02	5,60	7,7	5,4	0,39	-0,74
Adamov	-	60,7	-	1 101	-	6,65	-	18,2	-	-1,57
Blansko	58,9	61,8	611	1 264	6,02	5,35	7,7	4,5	0,39	-0,54
Boskovice	56,7	59,9	657	1 544	7,51	7,52	12,6	7,0	0,01	1,10
Boskovice	57,0	59,9	582	1 544	7,61	7,52	15,0	7,0	0,40	1,10
Letovice	55,9	-	828	-	7,28	-	6,5	-	-1,30	-
Velké Opatovice	57,2	-	660	-	7,50	-	76,7	-	0,64	-
Brno-město	**-**	**60,4**	**-**	**1 293**	**-**	**6,16**	**-**	**4,2**	**-**	**-1,80**
Brno[4]	-	60,4	-	1 293	-	6,16	-	4,2	-	-1,80
Brno-venkov	**58,5**	**59,7**	**608**	**966**	**4,92**	**5,22**	**2,2**	**2,0**	**-1,38**	**-1,29**
Ivančice[4]	58,7	58,0	441	882	6,77	6,28	2,3	8,3	-0,71	-0,63
Kuřim[4]	59,1	61,3	695	1 388	4,66	4,30	3,0	1,1	-0,13	-0,87
Pohořelice[4]	59,8	62,1	428	991	6,26	5,07	10,7	0,9	-2,84	-3,75
Rosice[4]	55,0	60,0	647	938	6,34	5,83	1,0	0,9	-1,40	-1,10
Šlapanice[4]	59,7	60,0	671	537	3,98	3,74	2,2	4,7	-1,24	-1,90
Tišnov[4]	56,4	59,2	533	958	6,05	5,32	4,1	3,6	-0,01	-1,11
Židlochovice[4]	59,7	-	601	-	4,00	-	2,3	-	-2,70	-
Břeclav	**60,0**	**63,6**	**602**	**1 404**	**7,37**	**7,11**	**10,0**	**9,1**	**-2,58**	**-3,63**
Břeclav[4]	60,7	63,6	637	1 392	7,17	6,83	8,1	8,5	-2,22	-3,20
Hustopeče	58,7	63,6	559	1 685	7,26	6,71	12,1	7,3	-1,48	-1,37
Hustopeče	59,3	63,6	531	1 685	7,37	6,71	12,1	7,3	-1,88	-1,37
Klobouky u Brna	57,0	-	651	-	6,89	-	12,3	-	-0,15	-
Mikulov[4]	61,1	63,4	598	1 211	8,20	8,31	13,4	13,9	-6,08	-6,79
Hodonín	**57,6**	**60,4**	**588**	**1 277**	**11,09**	**10,54**	**19,5**	**11,8**	**-2,65**	**-2,84**
Hodonín[4]	59,2	61,3	644	1 307	11,06	12,19	13,2	10,7	-3,14	-2,75
Kyjov	56,6	58,4	535	1 385	11,43	9,11	21,0	20,0	-2,35	-1,65
Bzenec	58,8	60,0	341	1 126	11,21	8,52	9,7	30,1	-1,85	-1,26
Kyjov	56,5	57,4	482	1 575	12,34	9,53	20,6	16,4	-1,72	-1,92
Ždánice	55,8	-	761	-	8,94	-	71,8	-	-4,33	-
Veselí nad Moravou	57,2	61,0	597	1 095	10,61	9,05	43,2	9,8	-2,46	-4,35
Strážnice	52,9	58,7	441	1 130	13,22	9,21	25,3	15,7	-0,93	-3,78
Velká nad Veličkou	58,0	-	809	-	11,94	-	36,8	-	-1,68	-
Veselí nad Moravou	57,3	62,1	466	1 078	9,30	8,98	61,2	8,3	-3,23	-4,62
Vyškov	**59,3**	**63,4**	**524**	**1 239**	**5,74**	**4,97**	**8,5**	**3,7**	**-3,90**	**-3,89**
Bučovice[4]	58,8	62,3	408	1 104	6,28	6,50	8,6	6,4	-6,92	-4,93
Slavkov u Brna[4]	60,1	62,3	424	1 168	4,22	3,90	14,7	1,7	-3,14	-2,69
Vyškov	59,0	64,0	612	1 294	6,32	4,83	7,4	4,0	-3,29	-3,91
Ivanovice na Hané	60,0	-	704	-	6,24	-	12,8	-	-4,69	-
Rousínov	59,8	-	812	-	7,19	-	12,0	-	-0,32	-
Vyškov	58,3	64,0	475	1 294	5,90	4,83	5,3	4,0	-4,27	-3,91
Znojmo	**60,0**	**61,9**	**666**	**1 222**	**11,98**	**9,58**	**7,7**	**4,2**	**-1,92**	**-1,18**
Moravský Krumlov	58,0	64,1	505	1 213	10,04	7,39	34,3	4,8	-1,20	0,06
Miroslav	59,1	-	595	-	9,22	-	22,8	-	-3,02	-
Moravský Krumlov	57,3	64,1	436	1 213	10,68	7,39	52,1	4,8	0,23	0,06
Znojmo	60,6	61,6	715	1 224	12,55	9,96	6,6	4,1	-2,13	-1,39
Hrušovany n. Jevišovkou	61,9	-	839	-	12,82	-	7,6	-	-5,12	-
Vranov nad Dyjí	59,5	-	757	-	15,82	-	23,0	-	-0,89	-
Znojmo	60,4	61,6	674	1 224	11,99	9,96	5,6	4,1	-1,43	-1,39

[1] bydlících na příslušném území

[2] v současně platné metodice (podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001)

[3] v metodice roku 2001 (podíl uchazečů o zaměstnání celkem na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001

[4] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.4.8 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2001 v %

	Míra ekonomické aktivity									
	muži		ženy		celkem ve věku					
					15 - 24 let		25 - 54 let		55 - 64 let	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**68,3**	**68,9**	**49,7**	**53,5**	**49,8**	**45,3**	**88,3**	**89,5**	**27,6**	**40,6**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**67,0**	**68,5**	**48,7**	**54,3**	**48,4**	**46,5**	**87,7**	**90,3**	**26,2**	**35,1**
Blansko	67,9	68,7	50,3	55,0	49,5	46,9	89,6	90,8	28,9	35,1
Adamov	-	67,1	-	54,5	-	47,8	-	89,7	-	29,6
Blansko	67,9	69,1	50,3	55,1	49,5	46,7	89,6	91,1	28,9	36,6
Boskovice	66,3	68,0	47,5	52,6	47,7	45,5	86,3	89,0	24,2	35,0
Boskovice	67,4	68,0	47,0	52,6	49,4	45,5	85,8	89,0	24,6	35,0
Letovice	65,2	-	47,1	-	43,8	-	88,1	-	25,5	-
Velké Opatovice	64,2	-	50,2	-	47,8	-	85,5	-	20,8	-
Brno-město	**-**	**68,7**	**-**	**53,0**	**-**	**43,7**	**-**	**89,5**	**-**	**45,2**
Brno[1)]	-	68,7	-	53,0	-	43,7	-	89,5	-	45,2
Brno-venkov	**67,9**	**67,9**	**49,6**	**52,0**	**48,8**	**48,7**	**87,8**	**88,6**	**32,0**	**32,6**
Ivančice[1)]	69,6	66,7	48,4	49,7	48,7	48,9	87,5	87,3	26,1	26,9
Kuřim[1)]	67,9	68,9	50,5	54,0	45,7	47,1	88,7	90,3	36,6	36,5
Pohořelice[1)]	70,0	71,5	49,8	53,5	51,7	53,4	88,3	90,2	26,0	31,9
Rosice[1)]	64,2	68,1	46,3	52,5	47,0	46,8	85,7	88,2	27,5	30,8
Šlapanice[1)]	68,7	68,9	51,2	51,9	47,8	48,7	89,2	89,7	36,9	37,1
Tišnov[1)]	66,0	66,3	47,1	52,7	48,3	48,3	86,8	87,6	28,1	35,8
Židlochovice[1)]	69,0	-	50,9	-	51,7	-	87,4	-	31,1	-
Břeclav	**70,1**	**70,8**	**50,5**	**56,9**	**50,9**	**49,0**	**88,6**	**89,9**	**27,1**	**35,0**
Břeclav[1)]	70,0	70,6	52,0	57,2	50,9	49,5	89,4	90,6	29,1	34,7
Hustopeče	69,6	71,8	48,4	55,8	49,8	47,0	88,7	88,4	25,9	34,8
Hustopeče	70,2	71,8	48,8	55,8	49,6	47,0	88,7	88,4	25,0	34,8
Klobouky u Brna	67,6	-	47,2	-	50,1	-	88,6	-	28,8	-
Mikulov[1)]	71,7	70,8	51,1	56,5	53,0	48,6	86,0	88,6	23,9	36,3
Hodonín	**66,8**	**67,7**	**48,8**	**53,6**	**49,2**	**47,9**	**87,5**	**88,0**	**22,7**	**30,3**
Hodonín[1)]	68,1	68,1	50,8	55,0	50,9	48,4	88,3	88,6	24,1	28,7
Kyjov	65,9	65,5	47,7	51,8	48,6	47,5	86,6	86,5	20,9	30,2
Bzenec	67,9	68,6	50,3	52,1	48,3	49,6	87,9	88,0	21,8	29,3
Kyjov	65,5	63,4	47,9	51,6	48,8	46,1	86,3	85,5	19,7	30,8
Ždánice	66,0	-	46,1	-	48,3	-	87,0	-	23,8	-
Veselí nad Moravou	66,7	69,8	48,1	52,9	47,8	47,5	87,9	88,5	23,7	33,3
Strážnice	61,6	68,5	44,9	49,9	46,0	48,3	86,1	88,2	17,8	33,4
Velká nad Veličkou	66,9	-	49,3	-	50,6	-	88,4	-	23,7	-
Veselí nad Moravou	67,3	70,4	47,7	54,3	46,0	47,2	87,9	88,6	24,6	33,2
Vyškov	**68,7**	**71,3**	**50,2**	**56,0**	**51,4**	**45,6**	**90,3**	**92,2**	**31,0**	**36,4**
Bučovice[1)]	68,8	71,0	49,0	53,8	51,6	49,9	89,6	91,9	26,5	33,3
Slavkov u Brna[1)]	70,0	71,1	50,7	54,3	53,1	47,5	91,7	91,7	32,0	33,8
Vyškov	68,0	71,4	50,4	57,1	50,6	44,0	89,9	92,4	31,9	38,1
Ivanovice na Hané	70,0	-	50,4	-	50,3	-	89,3	-	33,5	-
Rousínov	67,6	-	52,3	-	52,6	-	89,5	-	32,3	-
Vyškov	67,5	71,4	49,4	57,1	49,8	44,0	90,3	92,4	31,2	38,1
Znojmo	**69,9**	**70,5**	**50,3**	**54,2**	**51,3**	**46,4**	**88,6**	**90,7**	**23,8**	**34,4**
Moravský Krumlov	68,1	73,0	48,2	55,7	49,2	41,3	88,9	92,1	23,8	36,0
Miroslav	69,2	-	49,6	-	49,2	-	88,7	-	25,2	-
Moravský Krumlov	67,3	73,0	47,1	55,7	49,2	41,3	89,1	92,1	22,8	36,0
Znojmo	70,4	70,1	51,0	54,0	51,9	47,2	88,6	90,4	23,8	34,2
Hrušovany n. Jevišovkou	71,1	-	52,6	-	54,2	-	86,0	-	25,9	-
Vranov nad Dyjí	69,4	-	49,7	-	53,1	-	89,7	-	21,5	-
Znojmo	70,3	70,1	50,7	54,0	51,0	47,2	89,2	90,4	23,6	34,2

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.4.9 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonom. činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**213 375**	**302 951**	**206 550**	**293 332**	**9,9**	**1,9**	**46,8**	**34,8**	**43,3**	**63,3**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**29 986**	**17 790**	**28 975**	**17 277**	**8,0**	**1,9**	**54,5**	**50,2**	**37,4**	**47,9**
Blansko	13 144	12 437	12 697	12 052	7,3	1,5	55,4	52,5	37,3	46,0
Adamov	-	2 355	-	2 272	-	1,7	-	61,0	-	37,3
Blansko	13 144	10 082	12 697	9 780	7,3	1,5	55,4	50,5	37,3	48,0
Boskovice	16 842	5 353	16 278	5 225	8,6	2,9	53,9	45,0	37,5	52,2
Boskovice	9 834	5 353	9 438	5 225	9,5	2,9	53,0	45,0	37,5	52,2
Letovice	4 228	-	4 109	-	7,3	-	51,8	-	40,9	-
Velké Opatovice	2 780	-	2 731	-	7,5	-	60,0	-	32,5	-
Brno-město	**-**	**176 719**	**-**	**170 286**	**-**	**1,1**	**-**	**30,2**	**-**	**68,7**
Brno[1)]	-	176 719	-	170 286	-	1,1	-	30,2	-	68,7
Brno-venkov	**61 136**	**21 835**	**59 159**	**21 342**	**6,6**	**3,1**	**45,1**	**45,7**	**48,3**	**51,2**
Ivančice[1)]	4 011	6 183	3 928	6 007	7,9	3,4	49,7	51,0	42,4	45,6
Kuřim[1)]	4 225	4 321	4 121	4 250	5,1	1,7	46,0	50,3	48,9	48,0
Pohořelice[1)]	3 532	2 069	3 375	2 010	13,7	8,7	40,0	37,5	46,3	53,8
Rosice[1)]	7 498	2 426	7 284	2 392	5,7	3,1	46,8	40,9	47,4	56,0
Šlapanice[1)]	21 045	2 942	20 413	2 867	4,7	2,5	42,5	40,4	52,8	57,1
Tišnov[1)]	8 300	3 894	8 014	3 816	8,1	1,8	50,8	43,5	41,1	54,8
Židlochovice[1)]	12 525	-	12 024	-	7,4	-	44,1	-	48,6	-
Břeclav	**33 570**	**18 408**	**32 358**	**17 586**	**12,6**	**3,1**	**42,5**	**35,0**	**45,0**	**61,8**
Břeclav[1)]	15 691	12 164	15 110	11 720	11,0	2,0	39,4	34,6	49,5	63,4
Hustopeče	12 675	2 850	12 273	2 742	13,0	4,8	46,2	40,1	40,8	55,1
Hustopeče	9 661	2 850	9 371	2 742	14,4	4,8	46,4	40,1	39,3	55,1
Klobouky u Brna	3 014	-	2 902	-	8,5	-	45,8	-	45,7	-
Mikulov[1)]	5 204	3 394	4 975	3 124	16,1	6,0	42,4	32,1	41,5	61,8
Hodonín	**36 308**	**32 328**	**35 449**	**31 832**	**9,5**	**3,2**	**50,6**	**43,8**	**40,0**	**53,1**
Hodonín[1)]	12 426	14 876	12 219	14 624	10,3	2,3	47,7	42,7	42,0	55,0
Kyjov	14 460	9 374	14 124	9 218	9,4	4,3	50,8	42,0	39,8	53,6
Bzenec	1 418	3 964	1 397	3 903	6,4	6,4	56,9	47,0	36,6	46,7
Kyjov	9 547	5 410	9 289	5 315	9,9	2,8	48,7	38,4	41,4	58,8
Ždánice	3 495	-	3 438	-	9,2	-	54,0	-	36,8	-
Veselí nad Moravou	9 422	8 078	9 106	7 990	8,5	3,4	54,0	47,7	37,6	48,9
Strážnice	666	2 576	647	2 537	9,1	5,6	52,1	45,3	38,8	49,1
Velká nad Veličkou	3 647	-	3 477	-	7,4	-	57,6	-	35,0	-
Veselí nad Moravou	5 109	5 502	4 982	5 453	9,1	2,4	51,7	48,8	39,2	48,8
Vyškov	**22 856**	**16 551**	**21 724**	**15 906**	**9,1**	**3,1**	**48,9**	**35,6**	**41,9**	**61,3**
Bučovice[1)]	3 981	2 857	3 881	2 721	10,4	4,2	50,6	47,3	39,0	48,5
Slavkov u Brna[1)]	6 412	2 836	5 934	2 757	8,4	3,9	49,6	41,9	42,0	54,2
Vyškov	12 463	10 858	11 909	10 428	9,1	2,6	48,0	30,9	42,9	66,5
Ivanovice na Hané	2 474	-	2 415	-	11,9	-	48,4	-	39,8	-
Rousínov	3 399	-	3 199	-	5,0	-	54,3	-	40,7	-
Vyškov	6 590	10 858	6 295	10 428	10,0	2,6	44,7	30,9	45,2	66,5
Znojmo	**29 519**	**19 320**	**28 885**	**19 103**	**16,5**	**3,4**	**41,2**	**34,8**	**42,3**	**61,8**
Moravský Krumlov	6 888	2 975	6 755	2 915	16,5	4,5	44,8	50,9	38,7	44,6
Miroslav	2 986	-	2 928	-	17,5	-	41,9	-	40,6	-
Moravský Krumlov	3 902	2 975	3 827	2 915	15,7	4,5	47,0	50,9	37,3	44,6
Znojmo	22 631	16 345	22 130	16 188	16,5	3,2	40,1	31,9	43,4	64,9
Hrušovany n. Jevišovkou	4 486	-	4 368	-	14,4	-	39,6	-	46,0	-
Vranov nad Dyjí	2 217	-	2 188	-	22,6	-	36,6	-	40,8	-
Znojmo	15 928	16 345	15 574	16 188	16,3	3,2	40,7	31,9	43,1	64,9

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.4.10 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2001

	Pracovní místa celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonomické činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**129 425**	**384 430**	**124 532**	**373 094**	**15,4**	**1,8**	**44,9**	**37,7**	**39,7**	**60,6**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**19 089**	**23 606**	**18 336**	**22 990**	**12,6**	**1,4**	**52,7**	**55,5**	**34,7**	**43,1**
Blansko	8 031	15 341	7 697	14 882	12,7	1,2	53,7	57,2	33,6	41,6
Adamov	-	2 593	-	2 523	-	1,2	-	78,9	-	19,9
Blansko	8 031	12 748	7 697	12 359	12,7	1,2	53,7	52,7	33,6	46,1
Boskovice	11 058	8 265	10 639	8 108	12,6	1,9	52,0	52,5	35,4	45,7
Boskovice	5 721	8 265	5 440	8 108	16,1	1,9	47,7	52,5	36,2	45,7
Letovice	3 501	-	3 398	-	8,0	-	54,0	-	38,0	-
Velké Opatovice	1 836	-	1 801	-	10,4	-	61,2	-	28,4	-
Brno-město	**-**	**228 494**	**-**	**220 892**	**-**	**1,0**	**-**	**33,1**	**-**	**65,9**
Brno[1)]	-	228 494	-	220 892	-	1,0	-	33,1	-	65,9
Brno-venkov	**37 143**	**21 092**	**35 743**	**20 552**	**10,1**	**3,5**	**46,1**	**51,9**	**43,7**	**44,6**
Ivančice[1)]	1 768	5 455	1 732	5 306	19,1	3,1	44,3	52,3	36,7	44,6
Kuřim[1)]	2 937	5 998	2 860	5 858	7,3	1,6	55,7	72,1	37,0	26,3
Pohořelice[1)]	1 512	2 051	1 422	1 977	25,5	9,5	27,4	33,9	47,1	56,6
Rosice[1)]	4 849	2 276	4 689	2 233	8,7	2,8	51,0	44,9	40,3	52,4
Šlapanice[1)]	14 118	1 580	13 603	1 534	6,7	4,5	44,4	40,7	48,9	54,8
Tišnov[1)]	4 428	3 732	4 249	3 644	11,8	3,9	52,4	37,6	35,7	58,5
Židlochovice[1)]	7 531	-	7 188	-	12,5	-	42,8	-	44,7	-
Břeclav	**20 194**	**25 839**	**19 319**	**24 915**	**19,8**	**3,2**	**39,2**	**36,8**	**41,1**	**60,0**
Břeclav[1)]	9 990	16 929	9 572	16 391	16,9	1,5	38,4	35,5	44,7	63,0
Hustopeče	7 090	4 801	6 805	4 658	21,9	6,1	40,8	48,1	37,3	45,8
Hustopeče	5 129	4 801	4 927	4 658	25,8	6,1	37,4	48,1	36,9	45,8
Klobouky u Brna	1 961	-	1 878	-	11,6	-	49,9	-	38,5	-
Mikulov[1)]	3 114	4 109	2 942	3 866	24,3	7,2	37,8	28,9	37,8	64,0
Hodonín	**21 367**	**41 272**	**20 729**	**40 670**	**14,8**	**3,0**	**50,3**	**44,6**	**34,9**	**52,4**
Hodonín[1)]	8 000	19 444	7 818	19 157	16,0	2,1	49,5	42,2	34,6	55,7
Kyjov	7 739	12 984	7 509	12 792	15,2	3,8	49,7	47,2	35,2	49,0
Bzenec	483	4 462	466	4 398	20,6	7,6	34,3	60,0	45,1	32,4
Kyjov	4 598	8 522	4 427	8 394	17,1	1,8	44,2	40,6	38,6	57,7
Ždánice	2 658	-	2 616	-	10,9	-	61,6	-	27,5	-
Veselí nad Moravou	5 628	8 844	5 402	8 721	12,5	3,6	52,5	46,1	35,1	50,3
Strážnice	294	2 911	282	2 858	13,1	7,9	39,4	50,0	47,5	42,1
Velká nad Veličkou	2 951	-	2 806	-	9,1	-	61,4	-	29,6	-
Veselí nad Moravou	2 383	5 933	2 314	5 863	16,6	1,6	43,3	44,1	40,2	54,3
Vyškov	**11 978**	**20 514**	**11 242**	**19 759**	**15,5**	**3,2**	**47,3**	**37,7**	**37,2**	**59,0**
Bučovice[1)]	1 625	3 153	1 566	3 019	24,0	4,9	37,2	50,3	38,8	44,8
Slavkov u Brna[1)]	2 721	3 313	2 453	3 188	17,0	4,8	42,2	49,1	40,8	46,0
Vyškov	7 632	14 048	7 223	13 552	13,1	2,5	51,3	32,3	35,6	65,3
Ivanovice na Hané	1 742	-	1 681	-	16,6	-	52,3	-	31,1	-
Rousínov	2 761	-	2 593	-	4,6	-	63,9	-	31,6	-
Vyškov	3 129	14 048	2 949	13 552	18,7	2,5	39,5	32,3	41,8	65,3
Znojmo	**19 654**	**23 613**	**19 163**	**23 316**	**24,3**	**3,1**	**33,6**	**39,2**	**42,1**	**57,8**
Moravský Krumlov	3 479	3 610	3 383	3 542	30,8	4,4	31,3	55,5	37,9	40,1
Miroslav	1 778	-	1 733	-	28,7	-	30,3	-	41,0	-
Moravský Krumlov	1 701	3 610	1 650	3 542	33,1	4,4	32,3	55,5	34,6	40,1
Znojmo	16 175	20 003	15 780	19 774	22,9	2,8	34,2	36,2	43,0	60,9
Hrušovany n. Jevišovkou	3 763	-	3 659	-	16,4	-	36,9	-	46,7	-
Vranov nad Dyjí	1 679	-	1 655	-	29,1	-	27,6	-	43,3	-
Znojmo	10 733	20 003	10 466	19 774	24,2	2,8	34,2	36,2	41,6	60,9

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.4.11 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2001 v %

	Míra nezaměstnanosti				Podíly vybraných skupin uchazečů o zaměstnání na uchazečích celkem					
	muži		ženy		dosažitelní		ženy		osoby se zdravotním postižením	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**6,71**	**6,25**	**9,95**	**8,15**	**95,9**	**95,3**	**53,0**	**53,0**	**20,6**	**17,6**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**5,39**	**5,54**	**9,55**	**7,53**	**95,5**	**95,6**	**57,4**	**53,8**	**26,8**	**23,3**
Blansko	4,75	4,97	8,53	7,01	94,1	94,6	58,2	54,8	28,4	23,6
Adamov	-	5,95	-	8,59	-	92,9	-	54,9	-	30,8
Blansko	4,75	4,73	8,53	6,64	94,1	95,2	58,2	54,8	28,4	21,4
Boskovice	5,88	6,86	10,35	8,76	96,3	97,3	56,9	52,0	25,8	22,9
Boskovice	6,08	6,86	10,52	8,76	95,6	97,3	55,9	52,0	26,1	22,9
Letovice	5,36	-	10,19	-	97,7	-	59,3	-	23,5	-
Velké Opatovice	5,94	-	10,04	-	97,0	-	57,0	-	27,8	-
Brno-město	**-**	**5,66**	**-**	**7,46**	**-**	**94,7**	**-**	**53,7**	**-**	**16,4**
Brno[1)]	-	5,66	-	7,46	-	94,7	-	53,7	-	16,4
Brno-venkov	**4,19**	**4,36**	**6,90**	**7,13**	**91,8**	**93,0**	**55,7**	**57,4**	**21,2**	**22,8**
Ivančice[1)]	5,24	4,73	10,29	9,41	92,0	92,5	58,8	61,0	24,8	27,3
Kuřim[1)]	4,09	3,73	6,17	5,88	93,3	91,6	53,6	56,3	19,6	16,3
Pohořelice[1)]	5,81	4,19	8,10	6,82	92,5	94,3	50,2	57,4	14,2	18,9
Rosice[1)]	4,88	5,24	9,14	7,45	94,3	93,3	58,8	54,3	22,6	23,2
Šlapanice[1)]	3,45	3,48	5,61	5,04	90,6	89,4	56,1	54,5	17,4	19,7
Tišnov[1)]	4,99	4,63	7,99	6,52	96,6	96,5	54,2	55,0	26,4	23,6
Židlochovice[1)]	3,68	-	5,86	-	86,4	-	55,3	-	23,0	-
Břeclav	**6,87**	**6,79**	**8,74**	**8,25**	**96,0**	**95,2**	**49,2**	**51,4**	**20,7**	**17,2**
Břeclav[1)]	7,03	6,63	8,12	7,75	95,4	95,5	47,6	50,8	19,5	16,9
Hustopeče	6,38	6,19	9,12	7,97	96,4	95,9	51,1	51,6	16,1	16,0
Hustopeče	6,43	6,19	9,34	7,97	96,4	95,9	51,2	51,6	16,8	16,0
Klobouky u Brna	6,22	-	8,43	-	96,2	-	50,4	-	13,7	-
Mikulov[1)]	7,55	7,75	9,67	10,14	96,9	93,9	49,3	52,9	33,0	18,8
Hodonín	**10,15**	**10,18**	**13,17**	**11,84**	**96,8**	**96,3**	**49,8**	**49,7**	**22,5**	**19,4**
Hodonín[1)]	9,91	11,72	13,29	13,47	97,1	97,3	51,2	49,8	21,2	18,0
Kyjov	10,56	9,19	13,56	9,99	96,4	95,3	49,3	47,9	23,3	20,1
Bzenec	10,55	8,11	13,60	9,95	94,3	95,1	50,3	50,6	31,1	22,8
Kyjov	11,31	9,97	14,74	10,01	96,5	95,4	49,8	46,2	22,3	18,4
Ždánice	8,49	-	10,15	-	97,2	-	46,8	-	23,1	-
Veselí nad Moravou	9,85	8,43	12,41	10,84	96,9	95,1	48,6	51,3	22,9	22,2
Strážnice	13,67	8,64	13,25	10,82	98,0	95,7	43,6	50,4	25,7	18,4
Velká nad Veličkou	11,46	-	13,46	-	96,9	-	47,2	-	21,6	-
Veselí nad Moravou	8,21	8,34	11,52	10,85	96,7	94,8	50,8	51,8	23,6	24,0
Vyškov	**4,84**	**4,84**	**7,39**	**5,54**	**96,6**	**96,5**	**53,7**	**49,1**	**20,1**	**16,3**
Bučovice[1)]	5,05	6,09	8,64	7,51	95,7	96,8	55,5	49,1	20,9	13,3
Slavkov u Brna[1)]	3,66	3,68	5,43	4,38	95,5	97,5	53,1	50,0	17,8	18,9
Vyškov	5,36	4,78	7,96	5,32	97,2	96,2	53,4	48,9	20,5	16,8
Ivanovice na Hané	5,32	-	7,96	-	96,6	-	53,1	-	25,7	-
Rousínov	6,07	-	9,00	-	97,5	-	54,5	-	20,4	-
Vyškov	5,03	4,78	7,42	5,32	97,3	96,2	52,8	48,9	18,6	16,8
Znojmo	**9,72**	**8,10**	**15,59**	**11,75**	**98,1**	**97,9**	**54,2**	**55,4**	**14,5**	**15,0**
Moravský Krumlov	7,47	5,20	13,87	10,37	98,9	98,3	57,4	61,8	16,5	12,4
Miroslav	6,92	-	12,53	-	98,4	-	58,3	-	17,2	-
Moravský Krumlov	7,87	5,20	14,98	10,37	99,1	98,3	56,7	61,8	16,0	12,4
Znojmo	10,38	8,61	16,08	11,98	98,0	97,9	53,4	54,6	14,0	15,3
Hrušovany n. Jevišovkou	11,43	-	15,25	-	98,2	-	49,5	-	14,9	-
Vranov nad Dyjí	12,03	-	21,75	-	98,2	-	56,8	-	11,7	-
Znojmo	9,83	8,61	15,50	11,98	97,8	97,9	54,0	54,6	14,2	15,3

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.4.12 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíly vybraných skupin uchazečů o zam. na uchaz. celkem (%)								Průměrný věk uchazečů o zaměstnání (roky)		Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání (dny)	
	osoby ve věku				podle délky evidence na ÚP							
	do 25 let		50 a více let		do 6 měsíců		1 rok a více					
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**17,2**	**16,3**	**30,0**	**27,6**	**59,8**	**51,5**	**26,8**	**33,1**	**39,3**	**39,2**	**449,2**	**581,4**
v tom okres / ORP / POU:												
Blansko	**15,3**	**15,2**	**33,1**	**30,3**	**56,0**	**58,3**	**28,8**	**27,7**	**40,3**	**39,9**	**442,7**	**463,4**
Blansko	14,1	13,1	33,6	31,5	55,7	59,1	28,6	25,8	40,7	40,6	414,8	431,3
Adamov	-	12,1	-	34,1	-	58,8	-	25,8	-	42,0	-	527,4
Blansko	14,1	13,5	33,6	30,7	55,7	59,1	28,6	25,7	40,7	40,2	414,8	402,3
Boskovice	16,0	18,8	32,8	28,1	56,1	57,0	29,0	31,0	40,0	38,7	460,3	520,2
Boskovice	15,6	18,8	31,9	28,1	54,8	57,0	30,4	31,0	39,6	38,7	479,8	520,2
Letovice	18,3	-	34,0	-	54,4	-	29,9	-	40,2	-	498,2	-
Velké Opatovice	14,3	-	34,3	-	63,9	-	22,6	-	41,3	-	332,0	-
Brno-město	**-**	**15,3**	**-**	**26,8**	**-**	**49,4**	**-**	**35,1**	**-**	**39,3**	**-**	**627,1**
Brno[1)]	-	15,3	-	26,8	-	49,4	-	35,1	-	39,3	-	627,1
Brno-venkov	**18,4**	**15,4**	**28,2**	**29,9**	**61,3**	**55,0**	**24,4**	**29,6**	**38,7**	**39,5**	**398,9**	**525,4**
Ivančice[1)]	15,2	13,0	32,8	30,8	56,3	48,5	30,0	35,2	40,4	40,1	489,4	587,7
Kuřim[1)]	21,0	19,1	29,5	21,4	60,7	68,8	26,3	14,4	38,7	36,8	389,2	252,1
Pohořelice[1)]	19,1	14,8	28,5	32,8	61,4	57,4	22,5	26,2	39,1	40,7	402,5	498,1
Rosice[1)]	19,5	15,2	23,3	29,9	52,6	48,2	31,4	39,6	37,5	39,5	475,4	594,5
Šlapanice[1)]	16,4	16,7	27,7	30,3	66,7	69,7	19,9	21,2	38,9	38,8	277,5	330,0
Tišnov[1)]	22,1	16,6	29,5	34,1	59,3	50,2	26,8	32,3	38,4	40,6	535,5	736,3
Židlochovice[1)]	17,7	-	29,1	-	64,5	-	20,6	-	38,9	-	358,3	-
Břeclav	**18,3**	**19,6**	**30,7**	**28,6**	**67,0**	**60,1**	**20,9**	**25,7**	**39,3**	**38,3**	**362,7**	**492,8**
Břeclav[1)]	19,7	21,0	29,1	28,4	67,4	60,3	19,5	23,5	38,5	37,9	346,0	429,0
Hustopeče	18,6	21,0	29,1	25,6	71,7	72,1	17,9	16,4	39,1	38,1	319,7	311,9
Hustopeče	18,6	21,0	28,8	25,6	72,8	72,1	17,5	16,4	39,2	38,1	307,9	311,9
Klobouky u Brna	18,8	-	29,9	-	67,9	-	19,7	-	39,0	-	360,7	-
Mikulov[1)]	14,0	15,0	38,0	31,0	57,0	52,1	30,5	37,1	41,4	39,3	490,4	774,7
Hodonín	**17,6**	**18,3**	**27,5**	**26,7**	**52,2**	**48,6**	**33,2**	**35,3**	**38,8**	**38,4**	**564,2**	**573,6**
Hodonín[1)]	19,1	19,1	26,5	25,8	51,9	48,8	33,7	35,0	38,2	38,1	547,4	561,1
Kyjov	17,8	17,8	27,7	27,1	51,0	49,1	33,5	35,3	38,9	38,3	558,1	552,5
Bzenec	19,7	21,7	33,7	23,3	46,6	56,8	33,2	28,1	40,5	37,2	605,2	456,7
Kyjov	17,5	15,3	26,4	29,6	51,8	44,2	33,5	40,0	38,6	39,0	544,4	614,0
Ždánice	18,1	-	29,5	-	50,4	-	34,0	-	39,2	-	586,0	-
Veselí nad Moravou	14,9	17,0	28,6	28,3	54,8	47,8	31,8	35,9	39,5	39,2	598,0	628,7
Strážnice	12,9	20,2	31,7	28,7	57,4	55,0	24,8	31,6	41,6	38,9	465,2	495,2
Velká nad Veličkou	15,1	-	30,5	-	55,0	-	34,8	-	39,6	-	660,2	-
Veselí nad Moravou	15,1	15,4	26,3	28,1	54,1	44,4	30,3	38,0	39,1	39,4	564,1	691,7
Vyškov	**18,2**	**17,9**	**28,9**	**26,2**	**66,7**	**64,7**	**20,6**	**20,9**	**38,5**	**38,7**	**396,1**	**417,7**
Bučovice[1)]	21,6	17,4	30,2	28,9	70,1	72,0	20,6	17,9	38,9	40,4	404,4	295,5
Slavkov u Brna[1)]	16,8	23,0	25,6	21,3	71,5	73,0	13,6	17,2	38,2	36,8	269,2	288,5
Vyškov	17,5	17,0	29,5	26,3	63,9	60,4	23,1	22,8	38,5	38,4	436,9	488,3
Ivanovice na Hané	19,6	-	32,4	-	57,5	-	27,9	-	38,9	-	481,9	-
Rousínov	17,1	-	29,5	-	68,0	-	18,9	-	38,8	-	374,8	-
Vyškov	17,0	17,0	28,4	26,3	64,0	60,4	23,7	22,8	38,1	38,4	457,1	488,3
Znojmo	**15,6**	**16,6**	**32,7**	**31,3**	**61,9**	**51,6**	**26,7**	**32,6**	**40,3**	**40,1**	**443,0**	**564,6**
Moravský Krumlov	13,2	15,4	35,5	29,0	54,8	55,6	32,4	28,2	41,2	40,5	551,4	537,8
Miroslav	15,0	-	34,5	-	54,5	-	31,7	-	40,4	-	485,5	-
Moravský Krumlov	11,9	15,4	36,2	29,0	55,0	55,6	32,8	28,2	41,8	40,5	596,3	537,8
Znojmo	16,1	16,8	32,0	31,5	63,5	51,1	25,4	33,2	40,1	40,1	418,1	568,0
Hrušovany n. Jevišovkou	18,2	-	32,0	-	61,5	-	26,0	-	39,8	-	405,3	-
Vranov nad Dyjí	11,7	-	33,0	-	68,0	-	19,0	-	41,0	-	306,3	-
Znojmo	16,3	16,8	31,9	31,5	63,3	51,1	26,4	33,2	40,0	40,1	443,6	568,0

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.5. Bydlení, bytová výstavba

Oblast bydlení a bytové výstavby je oblastí, ve které je zřejmý výrazný rozdíl nejen mezi venkovským a městským prostorem ale i mezi venkovskými prostory v jednotlivých částech kraje. Pro posouzení domovního a bytového fondu a úrovně bydlení v Jihomoravském kraji jsou použity výsledky SLDB 2001, počty dokončených bytů a jejich charakteristiky jsou uvedeny za období let 2001 až 2008 z výsledků zpracování statistických výkazů předkládaných stavebními úřady.

Tab. 2.5.1 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu – okresy Jihomoravského kraje

	Dokončené byty 2001 - 2008 (roční průměr)				Domovní a bytový fond podle SLDB 2001					
	na 1 000 obyvatel		průměrná obytná plocha dokončeného bytu (m^2)		průměrná obytná plocha trvale obydleného bytu (m^2)		byty v rodinných domech z celk. počtu trvale obyd-lených bytů (%)		průměrné stáří trvale obydlených domů (roky)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**3,3**	**3,7**	**81,4**	**61,5**	**60,8**	**45,7**	**87,1**	**27,4**	**43,0**	**46,3**
v tom okres:										
Blansko	3,5	3,4	73,4	53,7	57,1	44,4	83,8	31,2	43,7	40,6
Brno-město	-	4,0	-	61,2	-	43,7	-	20,1	-	51,0
Brno-venkov	4,8	6,0	85,0	61,5	59,4	49,1	84,0	51,2	44,4	44,7
Břeclav	2,2	2,2	83,1	73,2	64,2	51,2	89,3	38,9	39,6	39,9
Hodonín	1,9	1,7	92,2	70,5	65,5	50,0	92,3	39,7	38,4	40,6
Vyškov	3,0	3,3	78,8	62,6	58,5	48,8	90,6	39,9	45,2	41,8
Znojmo	3,4	3,6	72,5	55,6	59,8	47,9	85,5	29,3	47,9	47,0

V letech 2001 až 2008 bylo v Jihomoravském kraji **dokončeno** v úhrnu **31 924** bytů (ročně v průměru 3 991 bytů), na 1 000 obyvatel tak připadlo 3,5 dokončených bytů ročně. Průměrná obytná plocha dokončeného bytu v průběhu tohoto období činila 69,7 m^2. Podle údajů ze sčítání průměrná obytná plocha trvale obydleného bytu činila 51,8 m^2, byty v rodinných domech tvořily 50,3 % z celkového počtu trvale obydlených bytů a průměrné stáří trvale obydlených domů dosáhlo 44,2 roku.

Z vybraných souhrnných charakteristik bytové výstavby a domovního a bytového fondu v členění podle prostoru je zřejmé, že v krajském pohledu měl městský prostor lepší postavení pouze u intenzity bytové výstavby (roční průměr dokončených bytů na 1 000 obyvatel). Průměrná obytná plocha dokončených bytů v posledních 8 letech i tři uvedené ukazatele SLDB 2001 týkající se obydlených bytů byly vždy příznivější ve venkovském prostoru. Pohled na okresní hodnoty je obdobný s výjimkou počtu dokončených bytů na 1 000 obyvatel. Pomineme-li Brno-město, pak v okresech Brno-venkov, Vyškov a Znojmo bylo více bytů dokončeno v městském prostoru, v okrese Břeclav nebylo mezi oběma prostory rozdílu, ovšem na Blanensku a Hodonínsku bylo více bytů v přepočtu na obyvatele dokončeno právě ve venkovském prostoru.

Podle výsledků SLDB 2001 v Jihomoravském kraji patřilo podle zvoleného způsobu vymezení k datu sčítání celkem 132,1 tis. **obydlených domů** do venkovského prostoru (63,7 % celku) a 75,2 tis. obydlených domů do městského prostoru (36,3 %). Ve venkovském prostoru v přepočtu na tisíc obyvatel připadalo 272 trvale obydlených domů a v městském prostoru 116 trvale obydlených domů. Proti sčítání v roce 1991 se výrazněji zvýšil počet obydlených domů v městském prostoru. Na druhé straně ve venkovském prostoru byl vyšší počet neobydlených domů v přepočtu na 1 000 obyvatel a byl zde zaznamenán i vyšší nárůst počtu neobydlených domů. Základním rozdílem mezi venkovským a městským prostorem je vyšší podíl rodinných domů z obydlených domů celkem (ve venkovském prostoru 96,8 %, v městském 78,7 %), zejména však výrazně vyšší podíl obydlených bytů v rodinných domech z celkového počtu trvale obydlených bytů (ve venkovském 87,1 %, v městském 27,4 %). Od tohoto faktu se pak odvíjí další rozdíly mezi venkovským a městským prostorem u ukazatelů kvality bydlení.

Rozdíly charakteristik domovního fondu mezi venkovským a městským prostorem na úrovni okresů kraje jsou si podobné. Ve stručnosti je možno uvést okres Vyškov, kde byl v roce 2001 ve venkovském prostoru nejvyšší počet trvale obydlených domů na tisíc obyvatel (292,4 bytů), v okrese Brno-venkov byl tento ukazatel nejvyšší v městském prostoru (184,3 bytů). Okres Vyškov za venkovský prostor a Brno-venkov za městský byly jedinými okresy s poklesem počtu obydlených domů na tisíc obyvatel oproti roku 1991 (o 0,5 domů, resp. o 0,3 domů na tisíc obyvatel). V okrese Hodonín byl ve venkovském prostoru nejvyšší podíl rodinných domů z trvale obydlených domů celkem (98,2 %).

V nižším správním členění ve venkovském prostoru správního obvodu POU Slavkov u Brna, Klobouky u Brna a Bučovice přesáhl počet obydlených domů na 1 000 obyvatel hranici 300 domů, naproti tomu v obvodu Velké Opatovice dosáhl pouze 202 obydlených domů na tisíc obyvatel. V městském prostoru byly hodnoty nižší, ale rozdíly mezi obvody POU byly výraznější – na jedné straně obvod POU Bzenec

s 273 domy na tisíc obyvatel, na druhé straně Adamov s 57 obydlenými domy na tisíc obyvatel. Proti roku 1991 byl zaznamenán nejvyšší nárůst počtu obydlených domů na 1 000 obyvatel v obcích venkovského prostoru v obvodu Mikulova a Vranova nad Dyjí (13,1, resp. 10,8 domů na 1 000 obyvatel), naopak nejvyšší pokles tohoto ukazatele byl zaznamenán v obvodu POU Miroslav a Ždánice (o 3,6, resp. 3,8 domů na 1 000 obyvatel). Nejvyšší podíl rodinných domů z obydlených domů celkem vykázaly obce ve venkovském prostoru POU Strážnice (99,2 %), Slavkov u Brna (98,7 %) a Veselí nad Moravou (98,6 %).

Tab. 2.5.2 Domovní fond v letech 1991 a 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené domy na 1 000 obyvatel				z hodnoty 2001 rodinné domy (%)		Neobydlené domy na 1 000 obyvatel			
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991				rok 2001		rozdíl 2001 - 1991	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**271,9**	**115,8**	**1,5**	**4,6**	**96,8**	**78,7**	**52,9**	**11,1**	**11,3**	**1,9**
v tom okres:										
Blansko	252,5	124,4	1,1	7,2	95,9	78,8	60,3	13,6	19,2	2,6
Brno-město	-	91,3	-	3,9	-	72,9	-	7,2	-	2,0
Brno-venkov	261,4	184,3	0,9	-0,3	96,4	88,4	45,9	22,9	10,5	0,7
Břeclav	285,1	155,2	4,1	5,5	97,0	83,2	43,8	11,9	5,7	0,0
Hodonín	277,0	148,9	1,5	4,6	98,2	85,8	46,0	17,1	6,7	1,9
Vyškov	292,4	152,8	-0,5	4,2	97,4	83,1	74,5	20,4	12,1	0,3
Znojmo	275,3	125,1	2,0	5,9	96,0	75,9	61,8	11,5	16,6	2,5

V Jihomoravském kraji se k datu sčítání nacházelo 407,3 tis. **trvale obydlených** a 50,3 tis. **neobydlených bytů**. Počty trvale obydlených bytů na 1 000 obyvatel byly podle SLDB výrazně vyšší v městském prostoru Jihomoravského kraje (na druhé straně zde pak musí být v průměru nižší počet osob v jednom bytě). Nejvyšší počet, kromě Brna-města, byl zjištěn v okrese Blansko (369,7 obydlených bytů na 1 000 obyvatel), ve venkovském prostoru to bylo v okrese Vyškov (340,3). Proti roku 1991 se přepočtené počty obydlených bytů zvýšily v obou prostorech, výrazněji ale v prostoru městském.

Tab. 2.5.3 Bytový fond v letech 1991 a 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené byty na 1 000 obyvatel				Neobydlené byty na 1 000 obyvatel				Byty sloužící k rekreaci z počtu neobydlených bytů v roce 2001 (%)	
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991		rok 2001		rozdíl 2001 - 1991			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**325,0**	**384,3**	**9,5**	**14,8**	**58,3**	**33,8**	**14,6**	**15,0**	**35,5**	**4,7**
v tom okres:										
Blansko	331,0	369,7	14,7	23,9	69,0	26,7	25,1	11,7	50,7	11,1
Brno-město	-	403,3	-	12,7	-	36,3	-	18,5	-	1,2
Brno-venkov	333,5	358,5	9,5	9,2	53,0	37,2	14,4	8,9	31,3	16,3
Břeclav	321,5	355,0	10,3	26,7	46,6	26,5	7,8	9,5	25,2	3,0
Hodonín	303,4	348,4	6,5	17,7	48,4	30,1	8,3	12,0	18,7	7,8
Vyškov	340,3	356,7	6,2	15,3	80,4	32,4	16,2	5,6	41,2	15,8
Znojmo	322,1	368,0	9,5	20,4	66,8	29,2	19,1	10,7	44,6	7,4

Ve venkovském prostoru obvodu POU Ivanovice na Hané a Rosice připadlo na 1 000 obyvatel 350 obydlených bytů, na druhé straně v obvodu POU Strážnice a Bzenec to bylo pouze 299 obydlených bytů. Ve všech obvodech POU v městském i venkovském prostoru došlo oproti roku 1991 ke zvýšení počtu obydlených bytů na 1 000 obyvatel, ovšem zatímco ve venkovském prostoru POU Vyškov vzrostl počet pouze o 0,6 bytu, v obvodu Velké Opatovice to bylo o 19,4 bytu na tisíc obyvatel.

Výrazné rozdíly mezi městem a venkovem byly i v oblasti neobydlených bytů. V Jihomoravském kraji v roce 2001 ve venkovském prostoru tvořily 15,2 % a v městském prostoru pak 8,1 % z celkového počtu bytů. Zatímco nárůst počtu neobydlených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel v městském i venkovském prostoru byl srovnatelný, podíl bytů sloužících k rekreaci z počtu neobydlených bytů byl výrazně vyšší ve venkovském prostoru (35,5 % oproti 4,7 %).

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvyšší rozdíl mezi venkovským a městským prostorem v počtu neobydlených bytů na tisíc obyvatel zjištěn v okrese Vyškov – ve venkovském prostoru bylo o 48 neobydlených bytů na tisíc obyvatel více než v městském prostoru okresu, naproti tomu v okrese Brno-venkov rozdíl ve prospěch venkovského prostoru činil pouze 16 bytů. V okrese Blansko došlo ve venkovském prostoru oproti roku 1991 k nejvyššímu nárůstu počtu neobydlených bytů (o 25,1 bytů na 1 000 obyvatel), zároveň byl v tomto okrese v roce 2001 zaznamenán nejvyšší podíl – více než polovina neobydlených bytů sloužila k rekreaci.

Při pohledu na obvody POU je třeba uvést obvod POU Vranov nad Dyjí. Ve srovnání s ostatními obvody zde byl zaznamenán v přepočtu na 1 000 obyvatel nejvyšší počet neobydlených domů (102,9), nejvyšší počet neobydlených bytů (111,9), dále nejvyšší zvýšení počtu neobydlených domů i bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel oproti roku 1991 (o 45,2 domů resp. o 50,6 bytů) a byl zde zjištěn i nejvyšší podíl bytů z neobydlených, které byly využívány k rekreaci (66,2 %).

Graf 12 Podíl neobydlených bytů na celkovém bytovém fondu k 1. 3. 2001

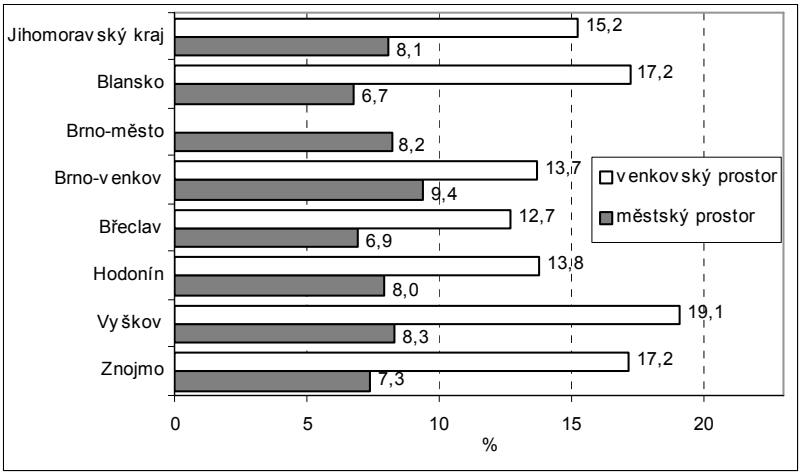

Po obvodu Vranova nad Dyjí byly nejvyšší počty neobydlených domů a nejvyšší počty neobydlených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel zjištěny v obvodech POU Vyškov, Moravský Krumlov a Klobouky u Brna, naopak nejnižší počty jak neobydlených domů tak bytů byly zaznamenány v obvodu Hrušovany nad Jevišovkou, Hodonín a Židlochovice. Více než polovina neobydlených bytů byla využívána k rekreaci i v obvodech Boskovice, Tišnov, Vyškov a Letovice, nejméně z neobydlených bytů bylo používáno k rekreaci ve venkovském prostoru obvodu POU Židlochovice a Hodonín.

Bylo již uvedeno, že **průměrné stáří** obydleného domu v Jihomoravském kraji bylo v době sčítání 44,2 let. V městském prostoru byly domy v starší – 46,3 let, ve venkovském prostoru byla hodnota nižší – 43,0 let. V okresech Blansko, Vyškov a Znojmo bylo ovšem zjištěno vyšší stáří obydlených domů ve venkovském prostoru. V obvodech POU se hodnoty ve venkovském prostoru pohybovaly od nejstarší zástavby v obvodu Vranova nad Dyjí (56,1 let) po nejmladší v obvodu Hodonína (37,1 let), v městském prostoru od Brna (51,0 let) po obvod Hustopeče (35,1 let).

V Jihomoravském kraji bylo 9,7 % z obydlených bytů celkem v domech, které byly postaveny do roku 1919, na druhé straně zde bylo 8,5 % z celkového počtu obydlených bytů, které byly v domech postavených či rekonstruovaných v letech 1991 až 2001. Vyšší zastoupení bytů jak v nejstarších domech tak v nejnovějších bylo zjištěno ve venkovském prostoru. Okres Znojmo měl ve venkovském i městském prostoru nejvyšší zastoupení bytů v domech postavených v do roku 1919, naopak okres Hodonín měl oba podíly z okresů kraje nejnižší. U podílu bytů v nejnovějších či rekonstruovaných domech ve venkovském prostoru dominoval okres Znojmo a okres Břeclav, na Břeclavsku byl tento podíl nejvyšší i v městském prostoru.

V obvodech POU kraje se podíl obydlených bytů v nejstarší zástavbě ve venkovském prostoru pohyboval od 5,1 % v obvodu POU Hodonín po 25,2 % v obvodu Vranov nad Dyjí, v městském prostoru od 2,0 % v obvodu Veselí nad Moravou po 16,6 % v obvodu Pohořelice. Podíl bytů v domech s obdobím výstavby roku 1991 až 2001 ve venkovském prostoru byl v rozmezí od 6,4 % v obvodu Bzenec po 12,7 % v obvodu Znojmo a v městském prostoru od 5,1 % v obvodu Kuřim po 14,1 % v obvodu Rosice.

Tab. 2.5.4 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Trvale obydlené byty v domech s obdobím výstavby (rekonstrukce) domu									
	do roku 1919		1920 - 1945		1946 - 1980		1981 - 1990		1991 - 2001	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**11,6**	**8,5**	**14,1**	**17,9**	**47,6**	**48,4**	**15,3**	**17,0**	**10,6**	**7,1**
v tom okres:										
Blansko	12,9	4,2	11,7	6,4	49,4	62,8	15,1	17,9	10,2	8,5
Brno-město	-	9,7	-	22,6	-	43,7	-	16,8	-	5,9
Brno-venkov	11,7	7,9	15,4	12,4	48,1	58,4	13,4	12,9	10,6	8,1
Břeclav	9,3	6,1	12,9	8,8	48,9	51,9	16,7	19,0	11,3	11,7
Hodonín	6,4	4,3	12,5	9,9	53,1	60,5	16,9	16,4	10,5	8,5
Vyškov	12,9	6,2	15,6	10,7	46,7	50,3	14,3	22,5	9,4	9,2
Znojmo	17,4	11,9	15,7	16,2	37,9	45,7	16,6	18,1	11,3	7,6

Výsledkem vysokého podílu bytů v rodinných domech z obydlených bytů celkem ve venkovském prostoru jsou výrazně příznivější hodnoty **ukazatelů úrovně bydlení** v bytech ve venkovském prostoru. V okresním měřítku to byl okres Hodonín, z pohledu obvodů POU obvody Bzenec, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou, kde byly zjištěny nejvyšší průměrné hodnoty celkové plochy, obytné plochy i počtu obytných místností připadající na jeden byt. Na opačném konci v této oblasti byl okres Blansko a jeho obvody POU

Letovice a Velké Opatovice. Například celková plocha jednoho bytu ve venkovském prostoru v obvodu Hodonín činila v průměru 103,2 m^2 a obytná plocha 67,8 m^2, naproti tomu v obvodu Velké Opatovice to bylo pouze 81,2 m^2, resp. 51,4 m^2. V městském prostoru byly zjištěny nejvyšší plochy bytu v obvodu Bzenec (99,1 m^2 celková a 63,7 m^2 obytná plocha), nejnižší průměrné plochy bytu byly v Brně a Adamově.

Tab. 2.5.5 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001 – okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Průměrné hodnoty na 1 byt								Obytná plocha na osobu (m^2)	
	počet osob		celková plocha (m^2)		obytná plocha (m^2)		počet obytných místností 8 m^2 a více			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**3,1**	**2,6**	**94,8**	**71,4**	**60,8**	**45,7**	**3,3**	**2,6**	**19,9**	**17,8**
v tom okres:										
Blansko	3,0	2,7	89,9	70,6	57,1	44,4	3,1	2,6	19,1	16,5
Brno-město	-	2,4	-	68,6	-	43,7	-	2,5	-	17,9
Brno-venkov	3,0	2,8	92,8	76,9	59,4	49,1	3,2	2,7	19,9	17,7
Břeclav	3,1	2,8	99,8	79,3	64,2	51,2	3,5	2,8	20,7	18,3
Hodonín	3,3	2,8	100,6	77,3	65,5	50,0	3,6	2,8	19,9	17,7
Vyškov	2,9	2,8	92,7	76,0	58,5	48,8	3,1	2,7	20,0	17,6
Znojmo	3,1	2,7	93,0	73,8	59,8	47,9	3,2	2,6	19,5	17,7

V jednom bytě ve venkovském prostoru žilo v průměru více osob, na druhé straně zde byla také vyšší obytná plocha připadající na jednu osobu. Například v okrese Hodonín ve všech obvodech POU ve venkovském prostoru (s výjimkou obvodu POU Ždánice) žilo v jednom bytě v průměru 3,3 osob, naproti tomu v obvodu POU Ivanovice na Hané a Rosice to bylo pouze 2,8 osob v jednom bytě. Obytná plocha připadající na osobu ve venkovském prostoru v obvodu POU Břeclav činila 21,0 m^2, kdežto v obvodu Velké Opatovice to bylo pouze 17,7 m^2. V městském prostoru se průměrný počet osob v bytě pohyboval od 2,4 osob v Brně po 3,0 osob v obvodu Strážnice a Bzenec, obytná plocha na osobu se pohybovala v rozmezí od 14,3 m^2 v Adamově po 21,5 m^2 v Bzenci.

V letech 2001 až 2008 bylo v Jihomoravském kraji **dokončeno celkem 31 924 bytů** – 13 175 bytů, tj. 41,3 % ve venkovském prostoru a 18 749 bytů, tj. 58,7 % v městském prostoru. V městském prostoru byla i vyšší intenzita bytové výstavby, na 1 000 obyvatel ve sledovaném období připadlo v průměru 3,7 dokončených bytů ročně, ve venkovském prostoru 3,3 dokončených bytů ročně. Také růst počtu dokončených bytů byl vyšší v městském prostoru. Srovnáme-li dvě čtyřletá období (úhrn počtu dokončených bytů v letech 2005 až 2008 a v letech 2001 až 2004), pak v městském prostoru byl zaznamenán nárůst o 52, %, ve venkovské prostoru bylo sice zaznamenáno také zvýšení, ale pouze o 15,3 %.

Tab. 2.5.6 Dokončené byty v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Dokončené byty				Podíl dokončených bytů (%)					
	celkem		index (%) úhrn 2005 - 2008 / úhrn 2001 - 2004		v nových rodinných domech		v nových bytových domech		v nástavbách, přístavbách a vestavbách	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**13 175**	**18 749**	**115,3**	**152,0**	**63,8**	**22,0**	**12,9**	**47,6**	**13,3**	**18,9**
v tom okres:										
Blansko	1 908	997	117,6	198,5	49,5	24,9	15,5	42,9	23,9	7,2
Brno-město	-	11 705	-	165,1	-	13,3	-	52,3	-	23,9
Brno-venkov	5 407	2 288	124,7	163,3	65,7	37,5	13,5	46,9	12,0	7,6
Břeclav	1 333	672	101,4	134,1	74,1	46,1	1,1	38,7	14,4	10,3
Hodonín	1 290	999	92,5	86,0	79,3	48,0	4,7	14,1	12,8	12,0
Vyškov	1 273	905	128,5	134,5	61,0	38,2	18,3	45,3	9,0	9,2
Znojmo	1 964	1 183	107,6	93,9	57,0	27,4	18,6	40,9	9,1	18,1

Mezi venkovským a městským prostorem v okresech, resp. mezi jednotlivými okresy Jihomoravského kraje existovaly výrazné rozdíly. Například v okresech Brno-venkov, Vyškov a Znojmo bylo více bytů v přepočtu dokončeno v městském prostoru, v okrese Břeclav nebylo mezi oběma prostory rozdílu, ovšem na Blanensku a Hodonínsku bylo více bytů v přepočtu na obyvatele dokončeno ve venkovském prostoru. Zásadní rozdíl byl mezi okresem Hodonín a okresem Brno-venkov – tedy rozdíl mezi okresem s nejnižší a nejvyšší přepočtenou hodnotou počtu dokončených bytů v městském i venkovském prostoru. Okres Hodonín byl také jediným okresem, v němž byl zaznamenán v porovnání úhrnů pokles počtu dokončených bytů v obou prostorech.

V obvodech POU Jihomoravského kraje se počet dokončených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel pohyboval v městském prostoru od 0,9 bytů ve Veselí nad Moravou po 12,4 bytů v Kuřimi, ve venkovském prostoru od

1,3 bytů na 1 000 obyvatel v obvodu POU Hodonín po 7,8 bytů v obvodu POU Šlapanice. Prakticky ve dvou třetinách obvodů POU, kde vedle sebe existuje venkovský a městský prostor podle krajského způsobu vymezení, byl v přepočtu vyšší počet dokončených bytů v městském prostoru.

Tab. 2.5.7 Charakteristiky dokončených bytů v letech 2001 až 2008 – okresy Jihomoravského kraje

	Průměrná užitková plocha dokončeného bytu				Průměrná hodnota dokončených bytů (tis. Kč)					
	v nových rodinných domech (m^2)		v nových bytových domech (m^2)		byty celkem		byty v rodinných domech		byty v bytových domech	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**148,8**	**151,3**	**66,6**	**68,1**	**2 004**	**1 711**	**2 549**	**2 943**	**1 147**	**1 456**
v tom okres:										
Blansko	138,4	148,0	61,9	59,2	1 663	1 402	2 390	2 642	1 117	1 173
Brno-město	-	164,3	-	69,7	-	1 753	-	3 472	-	1 581
Brno-venkov	151,1	139,1	68,7	62,8	2 304	1 848	2 910	2 945	1 255	1 253
Břeclav	145,6	150,5	56,6	76,5	1 920	1 838	2 239	2 555	750	1 346
Hodonín	151,8	143,7	65,1	73,5	1 947	1 572	2 219	2 265	1 063	995
Vyškov	144,6	137,0	65,6	61,8	1 956	1 640	2 491	2 597	1 200	1 050
Znojmo	153,0	150,2	67,5	67,1	1 632	1 381	2 154	2 366	950	1 109

Opět zásadní rozdíl mezi venkovským a městským prostorem byl v podílu bytů dokončených **v rodinných domech**. Zatímco v městském prostoru tvořily byty v rodinných domech pouze 22,0 %, ve venkovském prostoru to bylo 63,8 %. Naopak byty v bytových domech tvořily v městském prostoru 47,6 % z dokončených bytů, ve venkovském prostoru tvořily pouze 12,9 %. Zajímavostí je okres Blansko, kde ve venkovském prostoru jako v jediném okrese netvořily byty v rodinných domech nadpoloviční většinu z počtu dokončených bytů. Byl zde ovšem zjištěn nejvyšší podíl nástaveb a přístaveb na počtu dokončených bytů (23,7 %).

Ve venkovském prostoru se podíl bytů v rodinných domech mezi dokončenými byty pohyboval od 32,2 % v obvodu POU Hrušovany nad Jevišovkou po 89,4 % ve správním obvodu POU Kuřim. V obvodu Hrušovany nad Jevišovkou pak byl zjištěn nejvyšší podíl dokončených bytů v bytových domech (44,0 %). V městském prostoru byl nejvyšší podíl bytů v rodinných domech ve Veselí nad Moravou (76,5 %) a nejnižší v Brně (13,3 %). Podíl dokončených bytů v bytových domech v městském prostoru byl nejvyšší v Tišnově (60,7 %), ovšem ve 4 obvodech s městským prostorem nebyly ve formě bytových domů dokončeny žádné byty (Adamov, Kyjov, Pohořelice a Veselí nad Moravou).

Graf 13 Průměrná obytná plocha bytu dokončeného v letech 2001 až 2008 podle druhu domu

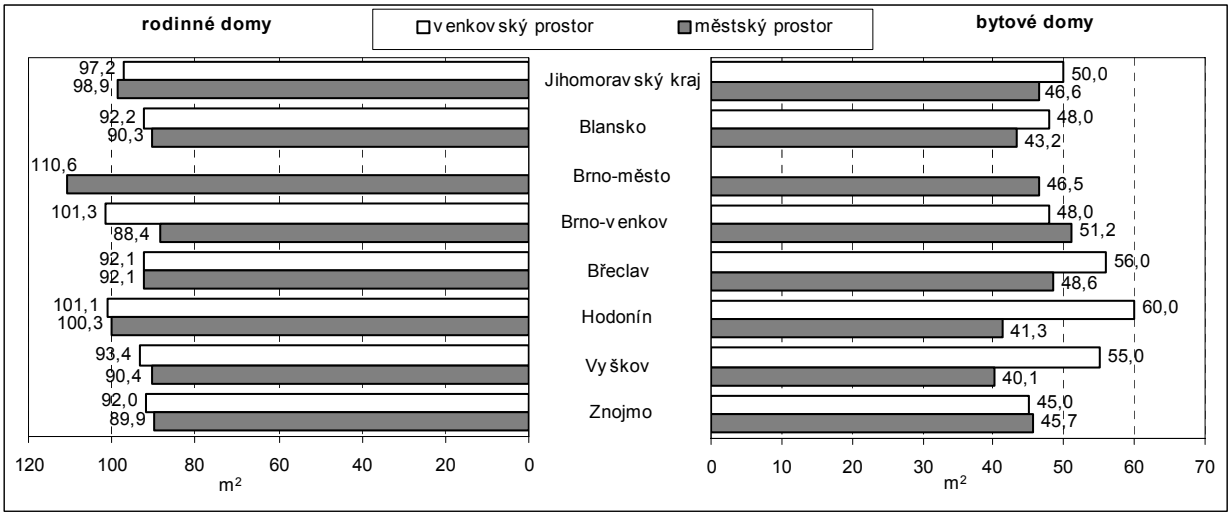

Větší průměrnou užitkovou plochu měly nově dokončené byty v městském prostoru, podle výsledků sčítání v roce 2001 však byly větší byty ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje. Lze tedy předpokládat, že s rostoucím počtem dalších dokončených bytů se rozdíly mezi městem a venkovem budou postupně vyrovnávat. V městském prostoru byla i vyšší hodnota bytů jak v rodinných domech, tak bytů v bytových domech. Průměrná užitková plocha dokončeného bytu se ve venkovském prostoru pohybovala od 104,9 m^2 v SO POU Strážnice po 176,2 m^2 v obvodu Veselí nad Moravou, u bytů v bytových domech od 42,3 m^2 v SO POU Klobouky u Brna po 84,3 m^2 v obvodu POU Slavkov u Brna. Nejvyšší průměrná hodnota bytu v rodinném domě ve venkovském prostoru byla zjištěna v obvodu POU Kuřim (3,7 mil. Kč), nejnižší v obvodu Bzenec (1,6 mil. Kč). U bytu v bytovém domě byla nejvyšší hodnota dokončeného bytu vykázána v obvodu POU Ždánice (1,8 mil. Kč).

Tab. 2.5.8 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu – SO POU Jihomoravského kraje

	Dokončené byty 2001 - 2008 (roční průměr)				Domovní a bytový fond podle SLDB 2001					
	na 1 000 obyvatel		průměrná obytná plocha dokončeného bytu (m^2)		průměrná obytná plocha trvale obydleného bytu (m^2)		byty v rodinných domech z celk. počtu trvale obydlených bytů (%)		průměrné stáří trvale obydlených domů (roky)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**3,3**	**3,7**	**81,4**	**61,5**	**60,8**	**45,7**	**87,1**	**27,4**	**43,0**	**46,3**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**3,5**	**3,4**	**73,4**	**53,7**	**57,1**	**44,4**	**83,8**	**31,2**	**43,7**	**40,6**
Blansko	4,7	3,8	70,7	48,7	59,3	42,5	88,8	26,9	42,0	40,5
Adamov	-	2,5	-	36,4	-	36,7	-	8,3	-	47,3
Blansko	4,7	4,1	70,7	50,4	59,3	43,9	88,8	31,6	42,0	39,7
Boskovice	2,6	2,6	77,0	70,7	55,6	48,9	80,1	41,4	44,9	40,7
Boskovice	3,0	2,6	77,9	70,7	57,6	48,9	87,8	41,4	44,8	40,7
Letovice	2,5	-	74,9	-	54,0	-	75,3	-	45,9	-
Velké Opatovice	1,5	-	76,1	-	51,4	-	61,5	-	43,5	-
Brno-město	**-**	**4,0**	**-**	**61,2**	**-**	**43,7**	**-**	**20,1**	**-**	**51,0**
Brno[1)]	-	4,0	-	61,2	-	43,7	-	20,1	-	51,0
Brno-venkov	**4,8**	**6,0**	**85,0**	**61,5**	**59,4**	**49,1**	**84,0**	**51,2**	**44,4**	**44,7**
Ivančice[1)]	1,8	2,3	73,7	63,4	58,9	49,1	91,3	63,6	46,5	45,3
Kuřim[1)]	4,0	12,4	90,9	61,7	61,2	44,9	84,7	33,0	41,6	43,1
Pohořelice[1)]	2,9	4,8	87,4	79,1	62,4	54,6	87,4	56,9	44,2	45,0
Rosice[1)]	3,3	3,6	79,6	65,0	54,6	51,2	73,7	52,8	45,7	42,5
Šlapanice[1)]	7,8	5,8	86,5	61,6	60,4	56,7	83,5	72,3	44,2	44,1
Tišnov[1)]	3,3	7,0	95,2	52,5	59,2	44,0	92,6	32,4	45,3	47,4
Židlochovice[1)]	3,5	-	75,2	-	59,6	-	82,2	-	43,6	-
Břeclav	**2,2**	**2,2**	**83,1**	**73,2**	**64,2**	**51,2**	**89,3**	**38,9**	**39,6**	**39,9**
Břeclav[1)]	1,6	1,4	90,7	78,7	64,6	50,3	86,8	37,8	39,8	40,4
Hustopeče	2,7	4,2	78,6	71,2	63,8	54,3	91,7	41,8	38,8	35,1
Hustopeče	2,8	4,2	77,8	71,2	64,8	54,3	91,5	41,8	38,4	35,1
Klobouky u Brna	2,2	-	81,5	-	60,9	-	92,1	-	39,9	-
Mikulov[1)]	2,8	3,3	80,6	67,5	64,3	51,6	90,9	40,6	40,8	42,1
Hodonín	**1,9**	**1,7**	**92,2**	**70,5**	**65,5**	**50,0**	**92,3**	**39,7**	**38,4**	**40,6**
Hodonín[1)]	1,3	1,2	100,1	65,6	67,8	46,2	94,8	26,1	37,1	41,3
Kyjov	2,3	2,6	92,0	71,1	64,0	55,6	90,7	58,5	39,3	40,7
Bzenec	2,4	4,3	87,7	70,7	66,1	63,7	93,4	83,8	42,5	39,3
Kyjov	2,3	1,4	93,0	71,9	66,6	50,2	94,4	41,3	38,7	42,4
Ždánice	2,3	-	91,0	-	56,9	-	80,3	-	39,9	-
Veselí nad Moravou	1,9	1,6	85,5	76,1	64,8	50,7	91,5	44,2	38,4	39,6
Strážnice	2,3	3,2	86,5	74,7	64,4	57,4	98,4	59,5	38,9	41,5
Velká nad Veličkou	2,2	-	84,9	-	61,8	-	84,4	-	38,1	-
Veselí nad Moravou	1,7	0,9	85,9	78,5	67,0	47,7	95,6	37,3	38,6	38,3
Vyškov	**3,0**	**3,3**	**78,8**	**62,6**	**58,5**	**48,8**	**90,6**	**39,9**	**45,2**	**41,8**
Bučovice[1)]	1,7	3,2	79,2	62,7	58,7	50,2	94,9	56,1	44,6	43,6
Slavkov u Brna[1)]	4,2	4,4	82,3	56,4	59,6	53,1	95,8	52,6	42,7	40,2
Vyškov	2,9	3,0	76,2	65,2	57,8	47,3	86,6	32,1	46,8	41,5
Ivanovice na Hané	1,7	-	87,8	-	54,9	-	78,6	-	44,3	-
Rousínov	4,1	-	65,3	-	56,5	-	80,3	-	46,4	-
Vyškov	2,7	3,0	81,6	65,2	59,6	47,3	92,8	32,1	47,8	41,5
Znojmo	**3,4**	**3,6**	**72,5**	**55,6**	**59,8**	**47,9**	**85,5**	**29,3**	**47,9**	**47,0**
Moravský Krumlov	1,9	3,9	66,6	44,8	60,3	53,4	89,6	46,6	46,9	41,2
Miroslav	1,4	-	71,7	-	59,1	-	84,5	-	47,0	-
Moravský Krumlov	2,2	3,9	64,1	44,8	61,3	53,4	93,7	46,6	46,9	41,2
Znojmo	3,9	3,5	73,3	57,7	59,6	47,0	84,2	26,6	48,3	48,5
Hrušovany n. Jevišovkou	4,3	-	60,9	-	58,6	-	82,0	-	46,1	-
Vranov nad Dyjí	1,4	-	76,8	-	58,0	-	81,1	-	56,1	-
Znojmo	4,2	3,5	76,9	57,7	60,2	47,0	85,2	26,6	47,7	48,5

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.9 Domovní fond v letech 1991 a 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené domy na 1 000 obyvatel				z hodnoty 2001 rodinné domy (%)		Neobydlené domy na 1 000 obyvatel			
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991				rok 2001		rozdíl 2001 - 1991	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**271,9**	**115,8**	**1,5**	**4,6**	**96,8**	**78,7**	**52,9**	**11,1**	**11,3**	**1,9**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**252,5**	**124,4**	**1,1**	**7,2**	**95,9**	**78,8**	**60,3**	**13,6**	**19,2**	**2,6**
Blansko	261,1	110,9	1,6	8,8	96,9	76,7	50,7	10,3	15,0	2,0
Adamov	-	57,3	-	2,5	-	44,2	-	2,0	-	-1,7
Blansko	261,1	123,8	1,6	10,2	96,9	80,3	50,7	12,3	15,0	2,9
Boskovice	246,2	154,9	0,9	2,9	95,2	82,3	67,2	21,0	22,2	3,9
Boskovice	261,0	154,9	-0,6	2,9	96,1	82,3	73,7	21,0	26,0	3,9
Letovice	240,7	-	0,9	-	95,6	-	69,2	-	23,8	-
Velké Opatovice	202,3	-	6,0	-	90,1	-	40,5	-	6,4	-
Brno-město	**-**	**91,3**	**-**	**3,9**	**-**	**72,9**	**-**	**7,2**	**-**	**2,0**
Brno[1)]	-	91,3	-	3,9	-	72,9	-	7,2	-	2,0
Brno-venkov	**261,4**	**184,3**	**0,9**	**-0,3**	**96,4**	**88,4**	**45,9**	**22,9**	**10,5**	**0,7**
Ivančice[1)]	279,7	220,0	-2,1	4,4	97,6	91,0	57,7	30,9	10,0	-4,3
Kuřim[1)]	257,8	122,5	4,0	-3,6	97,4	82,0	45,0	10,5	11,3	0,1
Pohořelice[1)]	273,7	212,7	-2,5	3,7	96,3	86,2	45,0	26,6	15,4	4,9
Rosice[1)]	248,0	190,7	5,5	-6,9	93,2	89,2	50,3	24,5	13,1	5,3
Šlapanice[1)]	258,2	244,3	-0,1	-1,3	96,9	95,7	38,3	25,1	6,7	1,6
Tišnov[1)]	273,8	127,2	-0,5	-1,5	97,1	78,6	76,9	18,1	25,7	4,5
Židlochovice[1)]	258,4	-	1,9	-	96,4	-	30,9	-	3,5	-
Břeclav	**285,1**	**155,2**	**4,1**	**5,5**	**97,0**	**83,2**	**43,8**	**11,9**	**5,7**	**0,0**
Břeclav[1)]	279,8	148,7	4,3	4,1	96,5	84,9	36,2	11,9	-0,5	-0,4
Hustopeče	290,2	166,3	0,0	18,0	97,5	81,8	54,6	11,2	11,6	-1,0
Hustopeče	284,7	166,3	0,3	18,0	97,5	81,8	45,2	11,2	7,7	-1,0
Klobouky u Brna	307,3	-	-0,4	-	97,5	-	83,8	-	24,0	-
Mikulov[1)]	288,4	168,4	13,1	0,7	97,1	79,4	39,7	12,5	9,4	2,2
Hodonín	**277,0**	**148,9**	**1,5**	**4,6**	**98,2**	**85,8**	**46,0**	**17,1**	**6,7**	**1,9**
Hodonín[1)]	281,4	110,6	-0,8	3,9	98,5	77,1	33,2	7,4	5,9	0,1
Kyjov	279,0	205,6	1,3	7,2	97,9	91,1	52,8	30,0	4,8	3,0
Bzenec	278,2	273,1	2,5	-4,8	98,4	96,6	50,7	42,3	12,3	1,5
Kyjov	282,9	158,2	3,0	12,1	98,4	84,6	46,7	21,3	2,0	3,3
Ždánice	268,3	-	-3,8	-	96,3	-	70,7	-	9,7	-
Veselí nad Moravou	267,9	154,7	4,0	2,3	98,1	89,1	52,1	20,1	11,2	3,9
Strážnice	289,8	197,7	4,3	-4,2	99,2	92,0	56,2	31,8	12,2	8,9
Velká nad Veličkou	248,1	-	0,8	-	97,1	-	61,2	-	16,5	-
Veselí nad Moravou	279,2	133,8	6,0	5,4	98,6	87,0	45,0	14,4	7,3	1,4
Vyškov	**292,4**	**152,8**	**-0,5**	**4,2**	**97,4**	**83,1**	**74,5**	**20,4**	**12,1**	**0,3**
Bučovice[1)]	304,4	204,7	-3,5	-0,6	97,8	89,3	83,2	38,4	15,5	6,0
Slavkov u Brna[1)]	311,4	192,3	3,2	6,1	98,7	85,5	61,8	17,0	5,3	-3,5
Vyškov	279,0	128,0	-1,3	4,4	96,6	79,5	77,9	16,2	14,4	-0,4
Ivanovice na Hané	262,5	-	-0,7	-	94,8	-	70,0	-	12,0	-
Rousínov	263,6	-	2,3	-	95,6	-	58,9	-	5,0	-
Vyškov	292,7	128,0	-3,4	4,4	97,6	79,5	90,4	16,2	20,0	-0,4
Znojmo	**275,3**	**125,1**	**2,0**	**5,9**	**96,0**	**75,9**	**61,8**	**11,5**	**16,6**	**2,5**
Moravský Krumlov	291,0	177,6	-1,6	4,1	97,0	83,7	71,2	23,3	21,6	4,6
Miroslav	283,4	-	-3,6	-	96,1	-	49,2	-	15,0	-
Moravský Krumlov	296,8	177,6	-0,1	4,1	97,6	83,7	87,9	23,3	26,8	4,6
Znojmo	270,6	116,2	3,2	6,1	95,7	73,9	59,0	9,5	15,2	2,2
Hrušovany n. Jevišovkou	258,3	-	5,2	-	94,8	-	33,9	-	8,7	-
Vranov nad Dyjí	268,4	-	10,8	-	93,0	-	102,9	-	45,2	-
Znojmo	274,5	116,2	1,4	6,1	96,3	73,9	59,8	9,5	12,7	2,2

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.10 Bytový fond v letech 1991 a 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené byty na 1 000 obyvatel				Neobydlené byty na 1 000 obyvatel				Byty sloužící k rekreaci z počtu neobydlených bytů v roce 2001 (%)	
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991		rok 2001		rozdíl 2001 - 1991			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**325,0**	**384,3**	**9,5**	**14,8**	**58,3**	**33,8**	**14,6**	**15,0**	**35,5**	**4,7**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**331,0**	**369,7**	**14,7**	**23,9**	**69,0**	**26,7**	**25,1**	**11,7**	**50,7**	**11,1**
Blansko	330,1	376,9	16,0	26,0	57,4	22,4	19,7	10,3	46,3	9,6
Adamov	-	388,5	-	29,9	-	13,5	-	4,4	-	3,0
Blansko	330,1	374,1	16,0	25,1	57,4	24,5	19,7	11,7	46,3	10,5
Boskovice	331,7	353,5	13,7	19,4	77,4	36,5	29,0	14,6	53,0	13,3
Boskovice	326,7	353,5	11,3	19,4	82,6	36,5	31,9	14,6	56,1	13,3
Letovice	339,3	-	15,5	-	81,0	-	33,7	-	50,5	-
Velké Opatovice	337,3	-	19,4	-	52,8	-	11,6	-	41,9	-
Brno-město	**-**	**403,3**	**-**	**12,7**	**-**	**36,3**	**-**	**18,5**	**-**	**1,2**
Brno[1)]	-	403,3	-	12,7	-	36,3	-	18,5	-	1,2
Brno-venkov	**333,5**	**358,5**	**9,5**	**9,2**	**53,0**	**37,2**	**14,4**	**8,9**	**31,3**	**16,3**
Ivančice[1)]	329,1	352,5	2,7	7,8	64,6	40,4	13,9	2,3	36,6	28,9
Kuřim[1)]	337,4	361,0	6,2	9,4	54,0	32,5	17,4	7,5	26,3	2,4
Pohořelice[1)]	313,1	340,7	3,3	9,2	48,9	42,9	16,2	14,8	31,3	10,7
Rosice[1)]	349,4	360,1	15,7	6,8	57,9	40,6	15,5	18,7	37,7	8,4
Šlapanice[1)]	334,4	352,8	10,2	1,3	45,6	34,1	11,7	8,7	19,0	3,8
Tišnov[1)]	332,9	378,5	10,3	18,5	86,2	34,3	29,9	12,5	54,6	24,6
Židlochovice[1)]	328,4	-	9,0	-	35,9	-	6,5	-	10,8	-
Břeclav	**321,5**	**355,0**	**10,3**	**26,7**	**46,6**	**26,5**	**7,8**	**9,5**	**25,2**	**3,0**
Břeclav[1)]	324,8	358,9	12,8	25,6	39,4	28,4	1,7	10,8	14,2	3,5
Hustopeče	321,7	342,1	5,8	28,9	57,5	21,9	14,1	7,3	29,9	0,8
Hustopeče	315,9	342,1	6,3	28,9	47,4	21,9	9,4	7,3	26,0	0,8
Klobouky u Brna	339,9	-	4,5	-	89,0	-	28,9	-	36,2	-
Mikulov[1)]	311,8	351,9	13,7	28,8	41,5	23,6	10,5	6,6	39,9	2,8
Hodonín	**303,4**	**348,4**	**6,5**	**17,7**	**48,4**	**30,1**	**8,3**	**12,0**	**18,7**	**7,8**
Hodonín[1)]	301,0	355,7	3,9	16,9	34,9	22,5	6,7	11,0	9,3	1,7
Kyjov	306,9	344,7	6,4	18,7	54,5	40,9	6,0	12,1	25,6	14,9
Bzenec	299,2	338,0	5,8	8,6	51,0	51,2	12,3	8,5	16,5	7,4
Kyjov	300,0	349,5	6,7	25,6	48,2	33,7	3,2	13,9	20,4	23,0
Ždánice	329,1	-	6,0	-	73,2	-	11,6	-	37,6	-
Veselí nad Moravou	301,1	339,0	9,8	18,1	56,4	31,8	14,5	13,8	16,0	5,3
Strážnice	299,2	323,1	5,5	12,8	58,0	38,4	13,4	13,9	48,5	6,1
Velká nad Veličkou	301,8	-	11,1	-	68,4	-	22,1	-	15,1	-
Veselí nad Moravou	300,8	346,7	9,5	20,7	47,5	28,6	9,3	13,8	11,2	4,8
Vyškov	**340,3**	**356,7**	**6,2**	**15,3**	**80,4**	**32,4**	**16,2**	**5,6**	**41,2**	**15,8**
Bučovice[1)]	336,7	355,6	3,1	11,6	87,8	48,9	19,1	13,2	45,4	21,7
Slavkov u Brna[1)]	344,8	357,1	14,2	18,4	65,4	29,8	7,8	5,3	33,7	7,4
Vyškov	339,2	356,8	3,4	15,5	85,3	28,4	19,4	3,5	42,6	15,3
Ivanovice na Hané	350,5	-	11,8	-	80,4	-	19,5	-	30,2	-
Rousínov	340,6	-	2,5	-	67,1	-	10,6	-	23,8	-
Vyškov	334,4	356,8	0,6	15,5	96,1	28,4	23,8	3,5	53,0	15,3
Znojmo	**322,1**	**368,0**	**9,5**	**20,4**	**66,8**	**29,2**	**19,1**	**10,7**	**44,6**	**7,4**
Moravský Krumlov	328,8	342,3	7,8	10,4	75,4	37,7	22,3	14,4	37,8	15,7
Miroslav	335,3	-	10,4	-	53,5	-	14,5	-	20,0	-
Moravský Krumlov	323,9	342,3	5,7	10,4	92,0	37,7	28,5	14,4	45,7	15,7
Znojmo	320,1	372,4	10,1	22,2	64,3	27,7	18,1	10,0	47,1	5,4
Hrušovany n. Jevišovkou	305,2	-	9,7	-	38,5	-	11,1	-	20,6	-
Vranov nad Dyjí	325,5	-	13,6	-	111,9	-	50,6	-	66,2	-
Znojmo	323,6	372,4	9,7	22,2	64,8	27,7	15,5	10,0	46,8	5,4

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.11 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Trvale obydlené byty v domech s obdobím výstavby (rekonstrukce) domu									
	do roku 1919		1920 - 1945		1946 - 1980		1981 - 1990		1991 - 2001	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**11,6**	**8,5**	**14,1**	**17,9**	**47,6**	**48,4**	**15,3**	**17,0**	**10,6**	**7,1**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**12,9**	**4,2**	**11,7**	**6,4**	**49,4**	**62,8**	**15,1**	**17,9**	**10,2**	**8,5**
Blansko	11,1	3,3	11,9	5,6	50,2	64,0	16,5	19,0	9,8	8,0
Adamov	-	2,5	-	5,6	-	70,8	-	15,7	-	5,2
Blansko	11,1	3,5	11,9	5,6	50,2	62,3	16,5	19,8	9,8	8,7
Boskovice	14,3	6,4	11,6	8,3	48,8	60,1	14,0	15,2	10,5	9,8
Boskovice	15,2	6,4	12,7	8,3	45,3	60,1	15,0	15,2	11,0	9,8
Letovice	15,0	-	12,1	-	48,2	-	14,6	-	8,8	-
Velké Opatovice	9,9	-	7,2	-	61,7	-	9,6	-	11,4	-
Brno-město	**-**	**9,7**	**-**	**22,6**	**-**	**43,7**	**-**	**16,8**	**-**	**5,9**
Brno[1)]	-	9,7	-	22,6	-	43,7	-	16,8	-	5,9
Brno-venkov	**11,7**	**7,9**	**15,4**	**12,4**	**48,1**	**58,4**	**13,4**	**12,9**	**10,6**	**8,1**
Ivančice[1)]	15,3	10,7	15,8	12,8	41,1	56,5	17,3	12,1	9,8	7,5
Kuřim[1)]	8,2	2,5	16,9	8,5	45,5	62,6	16,0	21,0	12,5	5,1
Pohořelice[1)]	15,2	16,6	13,4	11,0	44,9	50,1	16,0	12,1	9,5	9,9
Rosice[1)]	11,7	7,1	14,5	13,2	52,9	48,8	11,9	16,6	8,7	14,1
Šlapanice[1)]	10,3	8,9	16,7	15,1	48,0	59,0	12,1	7,9	12,2	8,7
Tišnov[1)]	13,1	4,6	15,1	14,1	48,0	66,2	13,9	7,3	8,8	7,5
Židlochovice[1)]	12,2	-	13,9	-	49,1	-	13,6	-	10,7	-
Břeclav	**9,3**	**6,1**	**12,9**	**8,8**	**48,9**	**51,9**	**16,7**	**19,0**	**11,3**	**11,7**
Břeclav[1)]	9,0	5,5	13,1	9,7	50,4	52,3	15,5	20,3	11,2	11,5
Hustopeče	8,3	4,2	12,2	6,1	50,0	55,0	17,6	23,5	11,3	10,7
Hustopeče	8,5	4,2	11,6	6,1	50,1	55,0	17,8	23,5	11,4	10,7
Klobouky u Brna	7,8	-	14,2	-	49,4	-	16,9	-	11,1	-
Mikulov[1)]	12,7	9,4	14,3	8,1	42,0	48,1	18,2	11,4	11,9	13,2
Hodonín	**6,4**	**4,3**	**12,5**	**9,9**	**53,1**	**60,5**	**16,9**	**16,4**	**10,5**	**8,5**
Hodonín[1)]	5,1	3,2	13,3	8,9	52,1	60,3	17,9	21,5	11,2	5,8
Kyjov	7,1	6,3	12,4	11,6	53,6	56,3	16,1	12,8	10,0	12,2
Bzenec	8,6	6,2	16,0	15,7	51,7	50,2	16,4	15,6	6,4	11,9
Kyjov	7,4	6,3	12,2	8,8	53,0	60,5	16,6	11,0	10,2	12,3
Ždánice	6,0	-	11,9	-	55,9	-	14,8	-	10,8	-
Veselí nad Moravou	7,1	3,9	11,5	9,8	53,7	65,8	16,8	10,6	10,3	9,7
Strážnice	7,4	8,3	11,5	12,2	53,0	57,3	19,4	13,5	8,0	8,6
Velká nad Veličkou	5,7	-	11,1	-	57,0	-	14,4	-	11,3	-
Veselí nad Moravou	8,1	2,0	11,8	8,6	51,4	69,7	18,2	9,3	9,9	10,2
Vyškov	**12,9**	**6,2**	**15,6**	**10,7**	**46,7**	**50,3**	**14,3**	**22,5**	**9,4**	**9,2**
Bučovice[1)]	12,1	10,1	16,0	13,5	48,8	48,0	14,4	13,9	8,1	12,6
Slavkov u Brna[1)]	10,5	7,5	16,6	12,1	47,3	46,2	13,7	20,9	11,0	12,9
Vyškov	14,4	4,8	15,0	9,6	45,7	52,0	14,6	25,3	9,1	7,2
Ivanovice na Hané	11,2	-	14,1	-	48,3	-	14,6	-	10,7	-
Rousínov	12,3	-	16,7	-	41,8	-	19,7	-	7,9	-
Vyškov	16,6	4,8	14,4	9,6	46,7	52,0	12,1	25,3	9,0	7,2
Znojmo	**17,4**	**11,9**	**15,7**	**16,2**	**37,9**	**45,7**	**16,6**	**18,1**	**11,3**	**7,6**
Moravský Krumlov	16,4	7,3	16,0	8,0	42,0	55,1	15,1	22,4	9,6	6,9
Miroslav	16,8	-	15,4	-	42,1	-	14,6	-	10,5	-
Moravský Krumlov	16,0	7,3	16,4	8,0	42,0	55,1	15,5	22,4	8,9	6,9
Znojmo	17,8	12,7	15,6	17,4	36,7	44,2	17,1	17,4	11,8	7,8
Hrušovany n. Jevišovkou	13,4	-	17,5	-	43,7	-	12,9	-	10,8	-
Vranov nad Dyjí	25,2	-	20,6	-	30,8	-	14,7	-	7,5	-
Znojmo	17,9	12,7	14,3	17,4	35,6	44,2	18,6	17,4	12,7	7,8

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.12 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001 – SO POU Jihomoravského kraje
Zdroj: SLDB 2001

	Průměrné hodnoty na 1 byt								Obytná plocha na osobu (m^2)	
	počet osob		celková plocha (m^2)		obytná plocha (m^2)		počet obytných místností 8 m^2 a více			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**3,1**	**2,6**	**94,8**	**71,4**	**60,8**	**45,7**	**3,3**	**2,6**	**19,9**	**17,8**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**3,0**	**2,7**	**89,9**	**70,6**	**57,1**	**44,4**	**3,1**	**2,6**	**19,1**	**16,5**
Blansko	3,0	2,6	93,2	67,7	59,3	42,5	3,2	2,5	19,7	16,1
Adamov	-	2,6	-	59,3	-	36,7	-	2,2	-	14,3
Blansko	3,0	2,7	93,2	69,9	59,3	43,9	3,2	2,5	19,7	16,5
Boskovice	3,0	2,8	87,5	77,4	55,6	48,9	3,0	2,7	18,6	17,5
Boskovice	3,0	2,8	90,4	77,4	57,6	48,9	3,1	2,7	19,0	17,5
Letovice	2,9	-	85,3	-	54,0	-	3,0	-	18,3	-
Velké Opatovice	2,9	-	81,2	-	51,4	-	2,9	-	17,7	-
Brno-město	**-**	**2,4**	**-**	**68,6**	**-**	**43,7**	**-**	**2,5**	**-**	**17,9**
Brno[1)]	-	2,4	-	68,6	-	43,7	-	2,5	-	17,9
Brno-venkov	**3,0**	**2,8**	**92,8**	**76,9**	**59,4**	**49,1**	**3,2**	**2,7**	**19,9**	**17,7**
Ivančice[1)]	3,0	2,8	93,4	77,5	58,9	49,1	3,2	2,7	19,4	17,4
Kuřim[1)]	2,9	2,7	95,2	70,7	61,2	44,9	3,3	2,6	20,8	16,5
Pohořelice[1)]	3,2	2,9	97,5	84,6	62,4	54,6	3,3	3,0	19,5	18,7
Rosice[1)]	2,8	2,7	84,9	79,3	54,6	51,2	3,0	2,8	19,3	18,7
Šlapanice[1)]	3,0	2,8	94,3	89,2	60,4	56,7	3,3	3,1	20,4	20,0
Tišnov[1)]	3,0	2,6	92,3	68,6	59,2	44,0	3,2	2,5	19,9	16,6
Židlochovice[1)]	3,0	-	93,6	-	59,6	-	3,2	-	19,6	-
Břeclav	**3,1**	**2,8**	**99,8**	**79,3**	**64,2**	**51,2**	**3,5**	**2,8**	**20,7**	**18,3**
Břeclav[1)]	3,1	2,8	99,3	77,9	64,6	50,3	3,5	2,8	21,0	18,3
Hustopeče	3,1	2,9	99,8	84,4	63,8	54,3	3,5	3,0	20,6	18,7
Hustopeče	3,2	2,9	101,3	84,4	64,8	54,3	3,5	3,0	20,5	18,7
Klobouky u Brna	2,9	-	95,7	-	60,9	-	3,3	-	20,8	-
Mikulov[1)]	3,2	2,8	101,0	80,4	64,3	51,6	3,4	2,8	20,3	18,3
Hodonín	**3,3**	**2,8**	**100,6**	**77,3**	**65,5**	**50,0**	**3,6**	**2,8**	**19,9**	**17,7**
Hodonín[1)]	3,3	2,8	103,2	70,8	67,8	46,2	3,7	2,7	20,4	16,7
Kyjov	3,3	2,8	98,9	86,4	64,0	55,6	3,5	3,0	19,7	19,5
Bzenec	3,3	3,0	102,4	99,1	66,1	63,7	3,7	3,3	19,8	21,5
Kyjov	3,3	2,8	101,9	77,8	66,6	50,2	3,7	2,8	20,0	18,1
Ždánice	3,0	-	90,0	-	56,9	-	3,2	-	18,7	-
Veselí nad Moravou	3,3	2,9	100,1	79,5	64,8	50,7	3,5	2,8	19,5	17,3
Strážnice	3,3	3,0	100,3	90,0	64,4	57,4	3,5	3,1	19,4	18,9
Velká nad Veličkou	3,3	-	96,3	-	61,8	-	3,4	-	18,7	-
Veselí nad Moravou	3,3	2,9	102,7	74,7	67,0	47,7	3,6	2,7	20,2	16,6
Vyškov	**2,9**	**2,8**	**92,7**	**76,0**	**58,5**	**48,8**	**3,1**	**2,7**	**20,0**	**17,6**
Bučovice[1)]	3,0	2,8	93,2	78,8	58,7	50,2	3,1	2,8	19,8	17,9
Slavkov u Brna[1)]	2,9	2,8	94,7	81,9	59,6	53,1	3,2	2,9	20,6	19,1
Vyškov	2,9	2,8	91,5	73,6	57,8	47,3	3,1	2,7	19,8	17,1
Ivanovice na Hané	2,8	-	87,5	-	54,9	-	3,0	-	19,3	-
Rousínov	2,9	-	88,1	-	56,5	-	3,0	-	19,5	-
Vyškov	3,0	2,8	94,7	73,6	59,6	47,3	3,2	2,7	20,2	17,1
Znojmo	**3,1**	**2,7**	**93,0**	**73,8**	**59,8**	**47,9**	**3,2**	**2,6**	**19,5**	**17,7**
Moravský Krumlov	3,0	2,9	94,5	82,8	60,3	53,4	3,2	2,9	20,0	18,3
Miroslav	3,0	-	92,7	-	59,1	-	3,2	-	20,0	-
Moravský Krumlov	3,1	2,9	95,9	82,8	61,3	53,4	3,3	2,9	20,0	18,3
Znojmo	3,1	2,7	92,6	72,4	59,6	47,0	3,1	2,5	19,3	17,6
Hrušovany n. Jevišovkou	3,2	-	92,2	-	58,6	-	3,1	-	18,5	-
Vranov nad Dyjí	3,1	-	89,4	-	58,0	-	3,0	-	18,9	-
Znojmo	3,1	2,7	93,1	72,4	60,2	47,0	3,1	2,5	19,7	17,6

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.13 Dokončené byty v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Dokončené byty				Podíl dokončených bytů (%)					
	celkem		index (%) úhrn 2005 - 2008 / úhrn 2001 - 2004		v nových rodinných domech		v nových bytových domech		v nástavbách, přístavbách a vestavbách	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**13 175**	**18 749**	**115,3**	**152,0**	**63,8**	**22,0**	**12,9**	**47,6**	**13,3**	**18,9**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**1 908**	**997**	**117,6**	**198,5**	**49,5**	**24,9**	**15,5**	**42,9**	**23,9**	**7,2**
Blansko	1 086	767	109,7	165,4	43,8	21,9	15,7	43,9	26,9	5,7
Adamov	-	97	-	9,0	-	14,4	-	-	-	1,0
Blansko	1 086	670	109,7	235,0	43,8	23,0	15,7	50,3	26,9	6,4
Boskovice	822	230	129,0	411,1	56,9	34,8	15,3	39,6	20,0	12,2
Boskovice	547	230	154,4	411,1	59,8	34,8	12,4	39,6	19,2	12,2
Letovice	201	-	71,8	-	48,3	-	28,9	-	18,4	-
Velké Opatovice	74	-	174,1	-	59,5	-	-	-	29,7	-
Brno-město	**-**	**11 705**	**-**	**165,1**	**-**	**13,3**	**-**	**52,3**	**-**	**23,9**
Brno[1)]	-	11 705	-	165,1	-	13,3	-	52,3	-	23,9
Brno-venkov	5 407	2 288	124,7	163,3	65,7	37,5	13,5	46,9	12,0	7,6
Ivančice[1)]	138	257	109,1	213,4	58,7	36,2	13,8	42,8	24,6	18,7
Kuřim[1)]	311	947	95,6	117,2	89,4	45,3	-	48,3	6,8	4,4
Pohořelice[1)]	186	168	84,2	88,8	68,8	53,0	3,2	-	16,1	11,3
Rosice[1)]	**476**	**155**	**89,6**	**124,6**	**66,2**	**41,9**	**12,6**	**42,6**	**18,3**	**14,8**
Šlapanice[1)]	3 005	298	139,8	380,6	61,3	30,9	19,5	53,0	10,0	6,7
Tišnov[1)]	507	463	134,7	253,4	74,2	19,4	2,6	60,7	13,0	5,0
Židlochovice[1)]	**784**	**-**	**117,8**	**-**	**67,7**	**-**	**5,9**	**-**	**14,2**	**-**
Břeclav	1 333	672	101,4	134,1	74,1	46,1	1,1	38,7	14,4	10,3
Břeclav[1)]	450	276	92,3	104,4	76,9	57,2	0,9	41,3	12,0	1,1
Hustopeče	611	198	92,7	157,1	73,5	48,5	-	35,4	16,9	7,6
Hustopeče	489	198	96,4	157,1	75,7	48,5	-	35,4	18,2	7,6
Klobouky u Brna	122	-	79,4	-	64,8	-	-	-	11,5	-
Mikulov[1)]	272	198	145,0	164,0	71,0	28,3	3,7	38,4	12,9	25,8
Hodonín	**1 290**	**999**	**92,5**	**86,0**	**79,3**	**48,0**	**4,7**	**14,1**	**12,8**	**12,0**
Hodonín[1)]	304	327	81,0	192,0	83,6	37,3	7,9	22,3	7,2	10,1
Kyjov	649	439	103,4	56,8	79,7	43,5	5,5	8,2	11,2	13,4
Bzenec	63	301	133,3	27,5	76,2	39,9	-	12,0	15,9	12,0
Kyjov	434	138	94,6	213,6	81,6	51,4	6,9	-	8,3	16,7
Ždánice	152	-	120,3	-	75,7	-	3,9	-	17,8	-
Veselí nad Moravou	**337**	**233**	**84,2**	**60,7**	**74,8**	**71,7**	**-**	**13,7**	**20,8**	**12,0**
Strážnice	31	148	158,3	64,4	87,1	68,9	-	21,6	9,7	6,1
Velká nad Veličkou	147	-	65,2	-	68,0	-	-	-	27,9	-
Veselí nad Moravou	159	85	93,9	54,5	78,6	76,5	-	-	16,4	22,4
Vyškov	1 273	905	128,5	134,5	61,0	38,2	18,3	45,3	9,0	9,2
Bučovice[1)]	127	164	139,6	92,9	74,8	51,8	-	32,9	20,5	12,2
Slavkov u Brna[1)]	486	213	102,5	73,2	63,2	38,0	24,7	51,2	9,9	8,0
Vyškov	660	528	150,0	196,6	56,8	34,1	17,1	46,8	6,1	8,7
Ivanovice na Hané	76	-	117,1	-	82,9	-	-	-	9,2	-
Rousínov	247	-	461,4	-	37,2	-	42,5	-	1,6	-
Vyškov	337	528	82,2	196,6	65,3	34,1	2,4	46,8	8,6	8,7
Znojmo	1 964	1 183	107,6	93,9	57,0	27,4	18,6	40,9	9,1	18,1
Moravský Krumlov	243	188	63,1	11,2	55,6	20,7	15,2	28,7	8,6	8,0
Miroslav	80	-	70,2	-	68,8	-	18,8	-	8,8	-
Moravský Krumlov	163	188	59,8	11,2	49,1	20,7	13,5	28,7	8,6	8,0
Znojmo	1 721	995	115,9	125,6	57,2	28,6	19,1	43,2	9,2	20,0
Hrušovany n. Jevišovkou	382	-	94,9	-	32,2	-	44,0	-	4,7	-
Vranov nad Dyjí	62	-	138,5	-	54,8	-	-	-	21,0	-
Znojmo	1 277	995	122,1	125,6	64,8	28,6	12,6	43,2	9,9	20,0

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.5.14 Charakteristiky dokončených bytů v letech 2001 až 2008 – SO POU Jihomoravského kraje

	Průměrná užitková plocha dokončeného bytu				Průměrná hodnota dokončených bytů (tis. Kč)					
	v nových rodinných domech (m^2)		v nových bytových domech (m^2)		byty celkem		byty v rodinných domech		byty v bytových domech	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Jihomoravský kraj	**148,8**	**151,3**	**66,6**	**68,1**	**2 004**	**1 711**	**2 549**	**2 943**	**1 147**	**1 456**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**138,4**	**148,0**	**61,9**	**59,2**	**1 663**	**1 402**	**2 390**	**2 642**	**1 117**	**1 173**
Blansko	143,7	149,5	63,2	54,4	1 662	1 309	2 524	2 599	1 147	1 150
Adamov	-	97,8	-	-	-	815	-	2 321	-	-
Blansko	143,7	154,2	63,2	54,4	1 662	1 381	2 524	2 624	1 147	1 150
Boskovice	133,1	145,0	60,1	77,1	1 665	1 711	2 253	2 733	1 076	1 256
Boskovice	137,2	145,0	55,5	77,1	1 810	1 711	2 389	2 733	1 171	1 256
Letovice	128,5	-	65,4	-	1 406	-	2 046	-	966	-
Velké Opatovice	112,5	-	-	-	1 295	-	1 701	-	-	-
Brno-město	**-**	**164,3**	**-**	**69,7**	**-**	**1 753**	**-**	**3 472**	**-**	**1 581**
Brno[1)]	-	164,3	-	69,7	-	1 753	-	3 472	-	1 581
Brno-venkov	**151,1**	**139,1**	**68,7**	**62,8**	**2 304**	**1 848**	**2 910**	**2 945**	**1 255**	**1 253**
Ivančice[1)]	154,6	166,4	47,1	60,8	1 793	1 395	2 459	2 101	789	1 000
Kuřim[1)]	145,6	128,2	-	67,6	3 439	2 183	3 666	3 291	-	1 262
Pohořelice[1)]	149,0	153,0	57,8	-	1 901	1 614	2 323	2 438	1 167	-
Rosice[1)]	149,3	124,1	67,0	55,4	2 039	1 834	2 532	2 501	1 267	1 494
Šlapanice[1)]	155,1	145,5	71,0	61,0	2 324	2 041	3 020	3 093	1 287	1 652
Tišnov[1)]	152,5	153,7	69,4	58,4	2 367	1 380	2 801	2 837	1 462	1 055
Židlochovice[1)]	140,3	-	52,4	-	2 085	-	2 646	-	978	-
Břeclav	**145,6**	**150,5**	**56,6**	**76,5**	**1 920**	**1 838**	**2 239**	**2 555**	**750**	**1 346**
Břeclav[1)]	157,3	145,8	68,8	78,3	2 089	1 948	2 421	2 693	625	962
Hustopeče	138,4	151,5	-	71,3	1 828	1 931	2 128	2 360	-	1 764
Hustopeče	136,7	151,5	-	71,3	1 750	1 931	2 029	2 360	-	1 764
Klobouky u Brna	146,2	-	-	-	2 142	-	2 594	-	-	-
Mikulov[1)]	141,3	162,3	51,7	78,5	1 846	1 590	2 168	2 504	800	1 537
Hodonín	**151,8**	**143,7**	**65,1**	**73,5**	**1 947**	**1 572**	**2 219**	**2 265**	**1 063**	**995**
Hodonín[1)]	147,7	147,4	78,1	88,0	2 068	1 461	2 230	2 233	1 346	1 130
Kyjov	147,5	158,8	56,4	65,1	1 984	1 669	2 266	2 670	875	911
Bzenec	143,5	164,5	-	65,1	1 378	1 458	1 569	2 387	-	911
Kyjov	146,3	149,3	51,7	-	2 156	2 130	2 461	3 150	700	-
Ždánice	152,9	-	80,0	-	1 743	-	1 959	-	1 750	-
Veselí nad Moravou	164,7	123,7	-	49,7	1 766	1 544	2 109	1 826	-	781
Strážnice	104,9	104,4	-	49,7	1 808	1 513	1 970	1 827	-	781
Velká nad Veličkou	166,5	-	-	-	1 758	-	2 219	-	-	-
Veselí nad Moravou	176,2	154,0	-	-	1 766	1 599	2 051	1 825	-	-
Vyškov	**144,6**	**137,0**	**65,6**	**61,8**	**1 956**	**1 640**	**2 491**	**2 597**	**1 200**	**1 050**
Bučovice[1)]	138,1	136,3	-	53,6	1 886	1 724	2 195	2 486	-	907
Slavkov u Brna[1)]	129,0	137,8	84,3	49,7	1 906	1 533	2 400	2 263	998	1 129
Vyškov	159,1	137,0	45,7	68,9	2 007	1 658	2 640	2 799	1 416	1 046
Ivanovice na Hané	147,5	-	-	-	2 164	-	2 395	-	-	-
Rousínov	170,3	-	46,0	-	1 711	-	2 362	-	1 429	-
Vyškov	157,8	137,0	42,3	68,9	2 187	1 658	2 827	2 799	1 250	1 046
Znojmo	**153,0**	**150,2**	**67,5**	**67,1**	**1 632**	**1 381**	**2 154**	**2 366**	**950**	**1 109**
Moravský Krumlov	137,1	164,9	49,5	36,6	1 735	1 323	2 275	2 737	903	1 194
Miroslav	126,5	-	58,8	-	1 549	-	1 763	-	894	-
Moravský Krumlov	144,4	164,9	43,1	36,6	1 826	1 323	2 627	2 737	909	1 194
Znojmo	155,1	148,2	69,5	70,9	1 617	1 392	2 138	2 315	955	1 099
Hrušovany n. Jevišovkou	166,1	-	71,1	-	1 308	-	2 252	-	901	-
Vranov nad Dyjí	117,5	-	-	-	1 426	-	1 935	-	-	-
Znojmo	155,1	148,2	67,9	70,9	1 719	1 392	2 129	2 315	1 012	1 099

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.6. Občanská a technická vybavenost

U občanské a technické vybavenosti nemá praktický význam uvádět hodnoty zjištěné v městském prostoru, neboť ve smyslu výskytu jevu jsou vždy v hodnotě 100 %. Vybavenost obcí ve venkovském prostoru je však rozdílná a v čase se postupně měnila. V hodnocení této oblasti je jistým omezením skutečnost, že údaje za obce jsou dosud k dispozici pouze do roku 2006 či 2007.

V souvislosti s krajským a republikovým vymezením venkovského prostoru je nutno uvést, že především oblast občanské vybavenosti je u obou variant vcelku odlišná. Vyšší hodnoty vybavenosti venkovského prostoru byly zjištěny u krajské varianty, v jejímž pojetí je zahrnut vyšší počet větších obcí.

Rozdílná úroveň vybavenosti venkovských oblastí je dána především velikostní strukturou obcí, z pohledu hodnocení správních obvodů i počtem obcí ve venkovském obvodu. V celkovém pohledu na vývoj jednotlivých ukazatelů **občanské vybavenosti** je však nutno konstatovat postupné snižování úrovně vybavenosti obcí venkovského prostoru. Výjimkou byly 3 ukazatele – podíl obcí vybavených ordinací praktického lékaře pro dospělé, podíl obcí se zařízením lékárenské péče a počet bytů v domech s pečovatelskou službou přepočtený na 1 000 obyvatel – u těchto ukazatelů bylo v roce 2007 oproti roku 2000 zaznamenáno zvýšení.

Tab. 2.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – okresy Jihomoravského kraje

v %

	Podíl obcí se školou				Podíl dětí ve věku 6 - 14 let v obcích bez základní školy		Podíl obcí s veřejnou knihovnou[2)]		Podíl obcí s poštou[3)]	
	mateřskou		základní[1)]							
	2000/01	2006/07	2000/01	2006/07	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Jihomoravský kraj	**65,8**	**62,6**	**48,7**	**48,2**	**20,4**	**24,1**	**93,2**	**91,3**	**45,1**	**44,4**
v tom okres:										
Blansko	50,4	47,8	38,9	38,9	23,7	27,7	94,7	92,0	31,0	29,2
Brno-město	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	64,4	63,3	50,0	51,1	18,7	19,9	85,6	81,1	39,4	40,0
Břeclav	86,7	86,7	61,7	63,3	17,0	19,6	98,3	98,3	93,3	86,7
Hodonín	85,3	80,0	64,0	64,0	12,8	15,7	100,0	100,0	66,7	68,0
Vyškov	72,7	72,7	53,2	50,6	22,4	29,3	94,8	93,5	39,0	39,0
Znojmo	57,0	48,6	38,7	35,9	31,7	39,2	95,1	95,1	35,2	34,5

dokončení

	Podíl obcí s ordinací						Podíl obcí se zařízením lékárenské péče[4)] (%)		Počet bytů v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyv. 65+	
	praktického lékaře pro dospělé[4)] (%)		praktického lékaře pro děti a dorost[4)] (%)		stomatologa[4)] (%)					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Jihomoravský kraj	**25,8**	**26,3**	**27,7**	**24,4**	**18,9**	**17,5**	**10,4**	**13,1**	**5,2**	**15,8**
v tom okres:										
Blansko	14,2	15,9	9,7	13,3	14,2	13,3	8,8	9,7	4,8	13,9
Brno-město	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	23,3	22,8	18,9	18,3	18,9	17,2	11,1	13,3	-	12,9
Břeclav	61,7	61,7	78,3	65,0	30,0	25,0	20,0	23,3	3,3	11,6
Hodonín	46,7	45,3	44,0	42,7	29,3	28,0	18,7	28,0	9,9	16,2
Vyškov	20,8	19,5	29,9	16,9	14,3	14,3	10,4	10,4	5,2	12,3
Znojmo	14,8	17,6	21,8	18,3	14,8	14,1	2,1	4,9	12,5	31,3

[1)] 1. - 5. nebo 1. - 9. ročník

[2)] včetně poboček

[3)] včetně poštovních středisek, poštoven a podacích pošt

[4)] včetně detašovaných pracovišť

Podíl obcí ve venkovském prostoru s **mateřskou školou** poklesl v roce 2006 proti roku 2000 o 3,2 bodu. Ve 4 správních obvodech (SO POU Břeclav, Slavkov u Brna, Strážnice a Ždánice) byly mateřské školy v roce 2006 (resp. školním roce 2006/2007) ve všech obcích, které spadaly do venkovského prostoru těchto obvodů. Naproti tomu v obvodech POU Letovice a Tišnov byl podíl obcí s mateřskými školami nejnižší (31,3 %, resp. 32,8 %). Z hlediska vývoje se podíl vybavenosti školkou zvýšil pouze ve 3 obvodech (POU Mikulov, Břeclav a Vyškov), ve 14 obvodech se situace nezměnila a v 15 obvodech došlo ke snížení podílu obcí s mateřskou školou, nejvýrazněji v obvodu POU Bzenec (o 25,0 %) a Hrušovany nad Jevišovkou (o 18,2 %).

Podíl obcí ve venkovském prostoru se **základní školou** (1. až 5. ročník nebo 1. až 9. ročník) poklesl v roce 2006 proti roku 2000 jen o 0,5 bodu. Pouze v 1 obvodu, a to v SO POU Strážnice, byla základní škola ve školním roce 2006/2007 ve všech obcích spadajících do venkovského prostoru tohoto obvodu. Na druhé straně v obvodech POU Tišnov a Vranov nad Dyjí byl podíl obcí se základní školou nejnižší (22,4 %, resp. 22,7 %). Situace v obcích venkovského prostoru však byla v této oblasti vcelku stabilní, ve 23 obvodech POU zůstal podíl obcí se školou stejný. Ke snížení sice došlo v 5 obvodech (nejvýrazněji v SO POU Veselí nad Moravou – pokles o 10,0 %), ve 4 obvodech se však podíl zvýšil – nejvíce v SO POU Ždánice, a to o 12,5 %.

Podíl venkovských **obcí s knihovnou** byl v rámci sledování vybavenosti vybranými prostředky nejvyšší. V 15 obvodech POU byly knihovny v roce 2006 ve všech obcích. Nejnižší podíl obcí s knihovnou či pobočkou knihovny byl zjištěn ve venkovské oblasti obvodu POU Tišnov (63,8 %) a Pohořelice (75,0 %). Ovšem vybavenost venkovských obcí v této oblasti se proti roku 2000 celkově snížila, podíl obcí poklesl o 1,9 bodu. Ze správních obvodů se ve 24 obvodech situace nezměnila, ve zbylých 8 však podíl obcí s knihovnami poklesl, nejvýrazněji v obvodu POU Kuřim, a to o 11,1 %.

Výrazné rozdíly ve venkovském prostoru byly vykázány v podílu **obcí s poštou**. Zde se velikostní struktura či počet obcí v obvodu projevily také velmi zřetelně. Pouze v obvodech POU Břeclav a Strážnice byla pošta ve všech obcích obvodu, naproti tomu v obvodu POU Tišnov a Letovice byla pouze v 17,2 %, resp. 18,8 % obcí. Pouze ve 3 obvodech se podíl obcí s poštou zvýšil (např. ve Strážnici sice přibyla pošta pouze v 1 obci, ovšem tato skutečnost znamenala nárůst o 50,0 %). V 6 obvodech podíl obcí s poštou poklesl, nejvýrazněji v obvodu POU Mikulov, a to o 18,8 %.

Obdobou v rozdílnosti venkovských oblastí byl i podíl obcí **s ordinací lékaře**. Obě obce, patřící do venkovského prostoru v obvodu POU Strážnice, měly v roce 2007 ordinaci praktického lékaře. Naproti tomu v obvodu POU Moravský Krumlov to bylo pouze 4,5 % a v obvodu POU Letovice 6,3 % obcí. Podíl obcí s ordinací stomatologa byl z uvedených specializací nejnižší. Z obvodů venkovského prostoru se v POU Bzenec a Strážnice nenacházela žádná ordinace stomatologa, v obvodu POU Letovice činil podíl obcí s ordinací zubaře pouze 6,3 %, na druhé straně v obvodu POU Hodonín mělo ordinaci stomatologa polovina obcí ve venkovském prostoru.

Graf 14 Počet bytů v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let (k 31. 12. 2007)

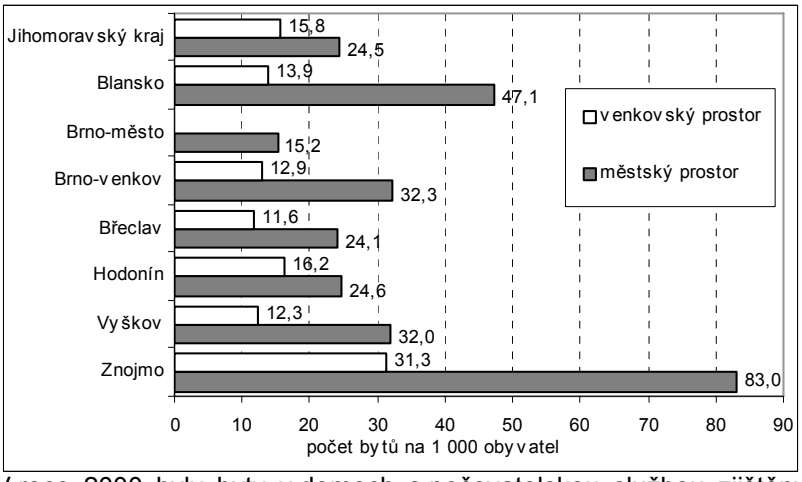

Jako pozitivní lze vnímat změnu, která nastala v počtu bytů v domech s pečovatelskou službou. V přepočtu těchto bytů na 1 000 obyvatel starších 65 let sice byla zjištěna vyšší hodnota v městském prostoru jak v rámci Jihomoravského kraje, tak i ve všech jeho okresech. Ovšem také ve venkovském prostoru došlo proti roku 2000 k důležité změně. **Počet bytů v domech s pečovatelskou službou** se zvýšil z 5,2 bytů v roce 2000 na 15,8 bytů připadajících na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2007.

V roce 2000 byly byty v domech s pečovatelskou službou zjištěny v 10 obvodech POU Jihomoravského kraje, v roce 2007 však již ve 22 obvodech POU. Nejvyšší přepočtený počet bytů v domech s pečovatelskou službou byl v roce 2007 zjištěn v obvodu POU Hrušovany nad Jevišovkou (50,0 bytů) a v obvodu POU Rousínov (44,6 bytů na 1 000 obyvatel starších 65 let).

U většiny vybraných ukazatelů **technické vybavenosti** obcí se situace v průběhu sledovaného období zlepšila, výjimkou byl pouze pokles podílu obcí s železniční zastávkou. Znovu je třeba připomenout, že v jednotlivých obcích či obvodech již mohlo dojít ke změnám, neboť údaje jsou za rok 2006 a v případě obcí se schválenou územně plánovací dokumentací za rok 2007. Ve všech případech se však situace zřejmě zlepšila, výjimku může tvořit opět podíl obcí s železniční zastávkou.

Nejvýraznější nárůst podílu byl zaznamenán u vybavenosti obcí s **připojením na rozvod plynu**. V roce 2006 byl podíl obcí venkovského prostoru s možností připojení na rozvod plynu o 10,4 bodu vyšší než v roce 2000. Celkem v 15 obvodech POU v kraji v roce 2006 měly všechny obce možnost připojení k rozvodu plynu (v roce 2000 v 9 obvodech POU). Ovšem i v obvodech s nejnižšími podíly (SO POU Vranov nad Dyjí – 72,7 % a SO POU Kuřim – 77,8 %) byly tyto hodnoty v porovnání s ostatní technickou vybaveností vcelku vysoké.

Tab. 2.6.2 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – okresy Jihomoravského kraje

v %

	Podíl obcí připojených na veřejný vodovod		Podíl obcí připojených na kanalizační síť s ČOV		Podíl obcí připojených na rozvod plynu		Podíl obcí s železniční zastávkou		Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2007
Jihomoravský kraj	**85,6**	**91,3**	**22,7**	**31,5**	**82,8**	**93,2**	**17,8**	**16,8**	**32,9**	**58,1**
v tom okres:										
Blansko	97,3	96,5	22,1	24,8	86,7	94,7	8,8	8,0	15,0	46,0
Brno-město	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	77,8	90,0	26,7	36,1	72,2	88,3	18,3	18,3	46,7	71,7
Břeclav	96,7	100,0	25,0	40,0	90,0	95,0	33,3	35,0	88,3	95,0
Hodonín	93,3	93,3	26,7	38,7	98,7	100,0	25,3	20,0	40,0	64,0
Vyškov	79,2	84,4	13,0	18,2	90,9	92,2	19,5	16,9	5,2	20,8
Znojmo	81,0	88,0	20,4	31,0	77,5	94,4	12,7	12,7	17,6	52,1

Podíl obcí ve venkovském prostoru připojených na **veřejný vodovod** vzrostl od roku 2000 o 5,7 bodu a v okrese Břeclav byly v roce 2006 na tento zdroj vody připojeny všechny obce venkovského prostoru. Ze správních obvodů byl stoprocentní podíl připojení na veřejný vodovod zjištěno v 15 obvodech (oproti 11 obvodům v roce 2000). Nejnižší podíl obcí s připojením na vodovod byl v roce 2006 vykázán v obvodu POU Bučovice (63,2 %) a Vranov nad Dyjí (63,6 % obcí).

Podíl obcí ve venkovském prostoru připojených na **kanalizační síť s čističkou odpadních vod** (ČOV) vzrostl od roku 2000 o 8,8 bodu, v roce 2006 tak na kanalizační síť s ČOV bylo připojeno 31,5 % obcí venkovského prostoru Jihomoravského kraje. V současné době by však situace mohla být příznivější s ohledem na skutečnost, že podle evropské směrnice pod hrozbou sankcí musí být všechny obce s počtem obyvatel vyšším než 2 000 do roku 2010 připojeny ke kanalizační síti s ČOV. Z venkovských prostorů správních obvodů byla nejpříznivější situace v obvodu POU Hrušovany nad Jevišovkou, kde bylo v roce 2006 na kanalizaci s ČOV připojeno 72,7 % obcí a v obvodu POU Břeclav 76,5 % obcí. Nejnižší podíly byly zjištěny v obvodech POU Bzenec a Bučovice.

Graf 15 Podíl obcí venkovského prostoru připojených na kanalizační síť s čistírnou odpadních vod a vybavených železniční zastávkou v roce 2000 a 2006

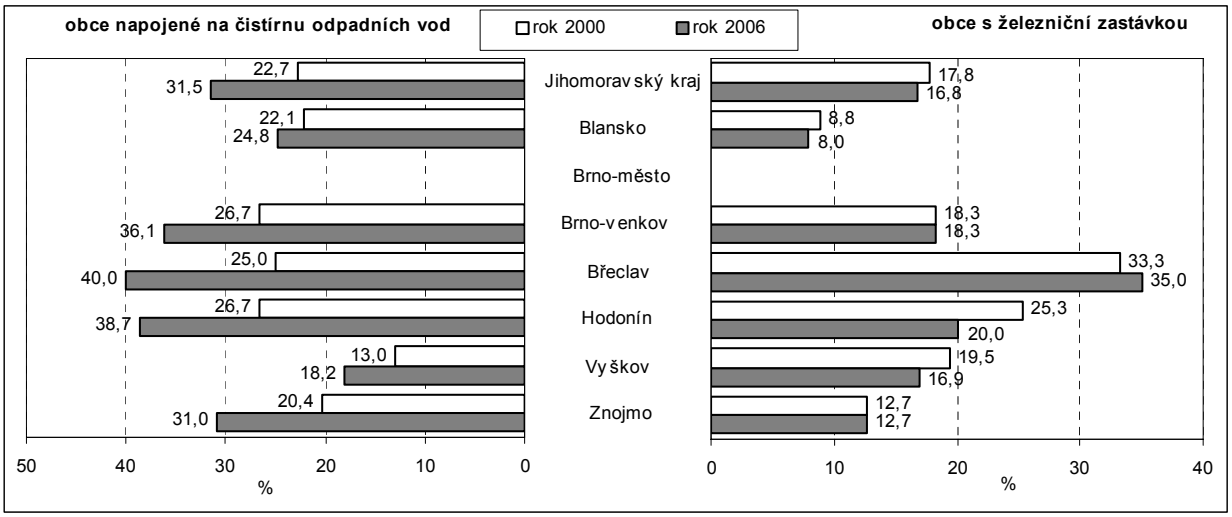

V roce 2007 se oproti roku 2000 v obcích venkovského prostoru výrazně zvýšil podíl obcí se **schválenou územně plánovací dokumentací** (ÚPD). Zatímco v roce 2000 podíl obcí se schválenou ÚPD činil 32,9 %, v roce 2007 se zvýšil o 25,2 bodu na 58,1 %. Opět lze předpokládat, že v současnosti jsou počty obcí se schválenou ÚPD vyšší, neboť v roce 2007 dalších 15 % z celkového počtu obcí mělo plánovací dokumentaci rozpracovanou. Ve venkovských oblastech existovaly výrazné rozdíly již na úrovni okresů, např. v okrese Břeclav mělo schválenou ÚPD 95 % obcí, ovšem v okrese Vyškov pouze pětina obcí venkovského prostoru. Podobný stav byl ve srovnání správních obvodů POU. Zatímco v SO POU Hustopeče, Klobouky u Brna a Židlochovice měly schválenou ÚPD všechny obce venkovského prostoru, v SO POU Vyškov to bylo pouze 10,7 % obcí, v obvodu POU Slavkov u Brna 11,8 % obcí a v SO POU Ivanovice na Hané neměla dokonce žádná obec v roce 2007 schválenou ÚPD.

Tab. 2.6.3 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – SO POU Jihomoravského kraje

v %

	Podíl obcí se školou				Podíl dětí ve věku 6 - 14 let v obcích bez základní školy		Podíl obcí s veřejnou knihovnou[2]		Podíl obcí s poštou[3]	
	mateřskou		základní[1]							
	2000/01	2006/07	2000/01	2006/07	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Jihomoravský kraj	**65,8**	**62,6**	**48,7**	**48,2**	**20,4**	**24,1**	**93,2**	**91,3**	**45,1**	**44,4**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**50,4**	**47,8**	**38,9**	**38,9**	**23,7**	**27,7**	**94,7**	**92,0**	**31,0**	**29,2**
Blansko	58,5	58,5	43,9	43,9	23,9	30,5	100,0	97,6	29,3	26,8
Adamov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blansko	58,5	58,5	43,9	43,9	23,9	30,5	100,0	97,6	29,3	26,8
Boskovice	45,8	41,7	36,1	36,1	23,5	26,0	91,7	88,9	31,9	30,6
Boskovice	44,0	40,0	32,0	32,0	29,2	31,9	90,0	86,0	30,0	30,0
Letovice	37,5	31,3	43,8	43,8	17,3	20,0	93,8	93,8	25,0	18,8
Velké Opatovice	83,3	83,3	50,0	50,0	12,6	13,8	100,0	100,0	66,7	66,7
Brno-město	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Brno[5]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	**64,4**	**63,3**	**50,0**	**51,1**	**18,7**	**19,9**	**85,6**	**81,1**	**39,4**	**40,0**
Ivančice[5]	66,7	66,7	46,7	46,7	25,2	30,9	86,7	80,0	33,3	33,3
Kuřim[5]	77,8	77,8	55,6	66,7	22,4	14,6	88,9	77,8	44,4	44,4
Pohořelice[5]	83,3	83,3	50,0	50,0	29,9	38,2	83,3	75,0	66,7	66,7
Rosice[5]	69,6	65,2	47,8	47,8	19,1	21,6	95,7	91,3	39,1	43,5
Šlapanice[5]	87,2	87,2	76,9	76,9	10,2	11,1	100,0	100,0	64,1	64,1
Tišnov[5]	34,5	32,8	22,4	22,4	44,5	47,5	70,7	63,8	17,2	17,2
Židlochovice[5]	79,2	79,2	75,0	79,2	7,3	6,1	87,5	87,5	41,7	41,7
Břeclav	**86,7**	**86,7**	**61,7**	**63,3**	**17,0**	**19,6**	**98,3**	**98,3**	**93,3**	**86,7**
Břeclav[5]	94,1	100,0	76,5	76,5	9,9	11,5	94,1	94,1	94,1	100,0
Hustopeče	92,6	85,2	66,7	70,4	15,2	16,3	100,0	100,0	96,3	88,9
Hustopeče	100,0	89,5	68,4	73,7	14,8	15,1	100,0	100,0	100,0	94,7
Klobouky u Brna	75,0	75,0	62,5	62,5	16,3	20,0	100,0	100,0	87,5	75,0
Mikulov[5]	68,8	75,0	37,5	37,5	38,6	49,3	100,0	100,0	87,5	68,8
Hodonín	**85,3**	**80,0**	**64,0**	**64,0**	**12,8**	**15,7**	**100,0**	**100,0**	**66,7**	**68,0**
Hodonín[5]	81,3	75,0	75,0	75,0	3,8	4,8	100,0	100,0	75,0	75,0
Kyjov	87,2	82,1	56,4	59,0	21,2	23,9	100,0	100,0	64,1	64,1
Bzenec	100,0	75,0	50,0	50,0	39,9	53,7	100,0	100,0	75,0	75,0
Kyjov	81,5	77,8	55,6	55,6	18,2	23,1	100,0	100,0	59,3	59,3
Ždánice	100,0	100,0	62,5	75,0	21,7	14,9	100,0	100,0	75,0	75,0
Veselí nad Moravou	85,0	80,0	70,0	65,0	11,2	16,2	100,0	100,0	65,0	70,0
Strážnice	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	50,0	100,0
Velká nad Veličkou	75,0	75,0	75,0	75,0	9,4	11,7	100,0	100,0	62,5	62,5
Veselí nad Moravou	90,0	80,0	60,0	50,0	14,3	21,9	100,0	100,0	70,0	70,0
Vyškov	**72,7**	**72,7**	**53,2**	**50,6**	**22,4**	**29,3**	**94,8**	**93,5**	**39,0**	**39,0**
Bučovice[5]	63,2	57,9	36,8	36,8	33,9	42,2	94,7	94,7	31,6	31,6
Slavkov u Brna[5]	100,0	100,0	82,4	82,4	12,2	14,6	100,0	100,0	35,3	35,3
Vyškov	65,9	68,3	48,8	43,9	23,4	32,2	92,7	90,2	43,9	43,9
Ivanovice na Hané	57,1	57,1	42,9	42,9	24,6	30,5	100,0	100,0	42,9	42,9
Rousínov	66,7	66,7	66,7	66,7	9,1	11,1	100,0	100,0	33,3	33,3
Vyškov	67,9	71,4	46,4	39,3	30,4	43,1	89,3	85,7	46,4	46,4
Znojmo	**57,0**	**48,6**	**38,7**	**35,9**	**31,7**	**39,2**	**95,1**	**95,1**	**35,2**	**34,5**
Moravský Krumlov	65,6	53,1	46,9	46,9	27,3	32,1	93,8	93,8	34,4	34,4
Miroslav	60,0	50,0	50,0	50,0	17,1	18,9	90,0	90,0	40,0	40,0
Moravský Krumlov	68,2	54,5	45,5	45,5	34,6	42,4	95,5	95,5	31,8	31,8
Znojmo	54,5	47,3	36,4	32,7	33,0	41,3	95,5	95,5	35,5	34,5
Hrušovany n. Jevišovkou	81,8	63,6	63,6	54,5	14,4	22,2	90,9	90,9	54,5	54,5
Vranov nad Dyjí	50,0	40,9	27,3	22,7	51,7	69,7	95,5	95,5	31,8	27,3
Znojmo	51,9	46,8	35,1	32,5	36,2	43,2	96,1	96,1	33,8	33,8

[1] 1. - 5. nebo 1. - 9. ročník

[2] včetně poboček

[3] včetně poštovních středisek, poštoven a podacích pošt

[4] včetně detašovaných pracovišť

[5] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.6.3 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – SO POU Jihomoravského kraje

dokončení

	Podíl obcí s ordinací						Podíl obcí se zařízením lékárenské péče[4] (%)		Počet bytů v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyv. 65+	
	praktického lékaře pro dospělé[4] (%)		praktického lékaře pro děti a dorost[4] (%)		stomatologa[4] (%)					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Jihomoravský kraj	**25,8**	**26,3**	**27,7**	**24,4**	**18,9**	**17,5**	**10,4**	**13,1**	**5,2**	**15,8**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**14,2**	**15,9**	**9,7**	**13,3**	**14,2**	**13,3**	**8,8**	**9,7**	**4,8**	**13,9**
Blansko	19,5	19,5	12,2	17,1	19,5	17,1	12,2	12,2	-	19,3
Adamov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blansko	19,5	19,5	12,2	17,1	19,5	17,1	12,2	12,2	-	19,3
Boskovice	11,1	13,9	8,3	11,1	11,1	11,1	6,9	8,3	8,5	9,6
Boskovice	14,0	16,0	8,0	12,0	12,0	12,0	6,0	8,0	-	2,4
Letovice	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	27,2	25,7
Velké Opatovice	-	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	6,7	5,7
Brno-město	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Brno[5]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	**23,3**	**22,8**	**18,9**	**18,3**	**18,9**	**17,2**	**11,1**	**13,3**	**-**	**12,9**
Ivančice[5]	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	-	-
Kuřim[5]	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2	11,1	11,1	-	-
Pohořelice[5]	8,3	8,3	50,0	33,3	8,3	8,3	8,3	8,3	-	-
Rosice[5]	21,7	17,4	13,0	13,0	21,7	21,7	13,0	13,0	-	5,1
Šlapanice[5]	41,0	41,0	28,2	30,8	35,9	30,8	15,4	20,5	-	21,1
Tišnov[5]	13,8	13,8	5,2	5,2	8,6	8,6	6,9	6,9	-	10,3
Židlochovice[5]	37,5	37,5	33,3	33,3	25,0	20,8	16,7	25,0	-	18,2
Břeclav	**61,7**	**61,7**	**78,3**	**65,0**	**30,0**	**25,0**	**20,0**	**23,3**	**3,3**	**11,6**
Břeclav[5]	70,6	58,8	94,1	88,2	47,1	41,2	47,1	47,1	7,5	19,7
Hustopeče	59,3	59,3	81,5	63,0	25,9	22,2	7,4	14,8	-	6,5
Hustopeče	78,9	78,9	78,9	78,9	31,6	26,3	5,3	15,8	-	-
Klobouky u Brna	12,5	12,5	87,5	25,0	12,5	12,5	12,5	12,5	-	23,3
Mikulov[5]	56,3	68,8	56,3	43,8	18,8	12,5	12,5	12,5	-	-
Hodonín	**46,7**	**45,3**	**44,0**	**42,7**	**29,3**	**28,0**	**18,7**	**28,0**	**9,9**	**16,2**
Hodonín[5]	75,0	75,0	62,5	68,8	50,0	50,0	43,8	50,0	10,4	14,7
Kyjov	35,9	33,3	41,0	35,9	23,1	20,5	5,1	20,5	5,5	12,3
Bzenec	25,0	25,0	50,0	50,0	-	-	-	-	-	-
Kyjov	33,3	29,6	40,7	33,3	18,5	18,5	3,7	22,2	-	10,5
Ždánice	50,0	50,0	37,5	37,5	50,0	37,5	12,5	25,0	21,1	21,2
Veselí nad Moravou	45,0	45,0	35,0	35,0	25,0	25,0	25,0	25,0	16,1	23,8
Strážnice	50,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Velká nad Veličkou	37,5	37,5	25,0	25,0	25,0	25,0	12,5	12,5	41,8	41,8
Veselí nad Moravou	50,0	40,0	50,0	50,0	30,0	30,0	40,0	40,0	-	15,4
Vyškov	**20,8**	**19,5**	**29,9**	**16,9**	**14,3**	**14,3**	**10,4**	**10,4**	**5,2**	**12,3**
Bučovice[5]	10,5	10,5	15,8	5,3	10,5	10,5	10,5	10,5	-	-
Slavkov u Brna[5]	23,5	23,5	41,2	35,3	17,6	17,6	11,8	11,8	-	-
Vyškov	24,4	22,0	31,7	14,6	14,6	14,6	9,8	9,8	9,5	22,2
Ivanovice na Hané	14,3	14,3	28,6	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	36,2	36,7
Rousínov	33,3	33,3	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	10,5	44,6
Vyškov	25,0	21,4	35,7	14,3	14,3	14,3	7,1	7,1	-	6,9
Znojmo	**14,8**	**17,6**	**21,8**	**18,3**	**14,8**	**14,1**	**2,1**	**4,9**	**12,5**	**31,3**
Moravský Krumlov	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	9,4	3,1	3,1	16,1	28,4
Miroslav	20,0	30,0	10,0	20,0	20,0	10,0	10,0	10,0	38,9	37,1
Moravský Krumlov	9,1	4,5	13,6	9,1	9,1	9,1	-	-	-	21,9
Znojmo	15,5	19,1	24,5	20,0	15,5	15,5	1,8	5,5	11,2	32,3
Hrušovany n. Jevišovkou	18,2	18,2	63,6	63,6	18,2	18,2	9,1	27,3	-	50,0
Vranov nad Dyjí	13,6	9,1	18,2	18,2	13,6	13,6	-	-	-	-
Znojmo	15,6	22,1	20,8	14,3	15,6	15,6	1,3	3,9	15,6	32,8

[1] 1. - 5. nebo 1. - 9. ročník

[2] včetně poboček

[3] včetně poštovních středisek, poštoven a podacích pošt

[4] včetně detašovaných pracovišť

[5] území SO ORP je shodné s územím SO POU

Tab. 2.6.4 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) – SO POU Jihomoravského kraje

v %

	Podíl obcí připojených na veřejný vodovod		Podíl obcí připojených na kanalizační síť s ČOV		Podíl obcí připojených na rozvod plynu		Podíl obcí s železniční zastávkou		Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2007
Jihomoravský kraj	**85,6**	**91,3**	**22,7**	**31,5**	**82,8**	**93,2**	**17,8**	**16,8**	**32,9**	**58,1**
v tom okres / ORP / POU:										
Blansko	**97,3**	**96,5**	**22,1**	**24,8**	**86,7**	**94,7**	**8,8**	**8,0**	**15,0**	**46,0**
Blansko	97,6	97,6	29,3	34,1	95,1	97,6	4,9	4,9	12,2	53,7
Adamov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blansko	97,6	97,6	29,3	34,1	95,1	97,6	4,9	4,9	12,2	53,7
Boskovice	97,2	95,8	18,1	19,4	81,9	93,1	11,1	9,7	16,7	41,7
Boskovice	98,0	98,0	22,0	22,0	84,0	92,0	10,0	8,0	6,0	36,0
Letovice	93,8	87,5	6,3	6,3	75,0	100,0	6,3	6,3	43,8	43,8
Velké Opatovice	100,0	100,0	16,7	33,3	83,3	83,3	33,3	33,3	33,3	83,3
Brno-město	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Brno[1)]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brno-venkov	**77,8**	**90,0**	**26,7**	**36,1**	**72,2**	**88,3**	**18,3**	**18,3**	**46,7**	**71,7**
Ivančice[1)]	53,3	66,7	6,7	6,7	86,7	86,7	6,7	6,7	26,7	66,7
Kuřim[1)]	100,0	100,0	44,4	55,6	77,8	77,8	22,2	22,2	66,7	88,9
Pohořelice[1)]	91,7	100,0	25,0	50,0	83,3	83,3	16,7	16,7	83,3	91,7
Rosice[1)]	78,3	95,7	26,1	34,8	82,6	91,3	13,0	13,0	47,8	73,9
Šlapanice[1)]	89,7	97,4	41,0	56,4	89,7	94,9	30,8	30,8	56,4	92,3
Tišnov[1)]	77,6	86,2	13,8	17,2	41,4	81,0	13,8	13,8	19,0	39,7
Židlochovice[1)]	58,3	87,5	41,7	54,2	91,7	100,0	20,8	20,8	83,3	100,0
Břeclav	**96,7**	**100,0**	**25,0**	**40,0**	**90,0**	**95,0**	**33,3**	**35,0**	**88,3**	**95,0**
Břeclav[1)]	94,1	100,0	64,7	76,5	94,1	100,0	47,1	52,9	82,4	94,1
Hustopeče	96,3	100,0	7,4	25,9	88,9	92,6	25,9	25,9	92,6	100,0
Hustopeče	100,0	100,0	10,5	26,3	89,5	94,7	31,6	31,6	94,7	100,0
Klobouky u Brna	87,5	100,0	-	25,0	87,5	87,5	12,5	12,5	87,5	100,0
Mikulov[1)]	100,0	100,0	12,5	25,0	87,5	93,8	31,3	31,3	87,5	87,5
Hodonín	**93,3**	**93,3**	**26,7**	**38,7**	**98,7**	**100,0**	**25,3**	**20,0**	**40,0**	**64,0**
Hodonín[1)]	100,0	100,0	62,5	68,8	100,0	100,0	43,8	37,5	50,0	93,8
Kyjov	97,4	97,4	7,7	20,5	100,0	100,0	12,8	5,1	38,5	51,3
Bzenec	100,0	100,0	-	-	100,0	100,0	-	-	75,0	75,0
Kyjov	100,0	100,0	3,7	18,5	100,0	100,0	11,1	7,4	29,6	37,0
Ždánice	87,5	87,5	25,0	37,5	100,0	100,0	25,0	-	50,0	87,5
Veselí nad Moravou	80,0	80,0	35,0	50,0	95,0	100,0	35,0	35,0	35,0	65,0
Strážnice	100,0	100,0	50,0	50,0	100,0	100,0	-	-	50,0	50,0
Velká nad Veličkou	75,0	75,0	25,0	62,5	87,5	100,0	50,0	50,0	25,0	62,5
Veselí nad Moravou	80,0	80,0	40,0	40,0	100,0	100,0	30,0	30,0	40,0	70,0
Vyškov	**79,2**	**84,4**	**13,0**	**18,2**	**90,9**	**92,2**	**19,5**	**16,9**	**5,2**	**20,8**
Bučovice[1)]	47,4	63,2	5,3	5,3	78,9	84,2	26,3	26,3	5,3	47,4
Slavkov u Brna[1)]	100,0	100,0	11,8	35,3	100,0	100,0	29,4	23,5	5,9	11,8
Vyškov	85,4	87,8	17,1	17,1	92,7	92,7	12,2	9,8	4,9	12,2
Ivanovice na Hané	85,7	85,7	14,3	14,3	100,0	100,0	14,3	14,3	-	-
Rousínov	83,3	83,3	16,7	16,7	100,0	100,0	33,3	16,7	16,7	33,3
Vyškov	85,7	89,3	17,9	17,9	89,3	89,3	7,1	7,1	3,6	10,7
Znojmo	**81,0**	**88,0**	**20,4**	**31,0**	**77,5**	**94,4**	**12,7**	**12,7**	**17,6**	**52,1**
Moravský Krumlov	93,8	100,0	18,8	18,8	56,3	96,9	12,5	12,5	12,5	31,3
Miroslav	100,0	100,0	20,0	20,0	90,0	90,0	30,0	30,0	20,0	40,0
Moravský Krumlov	90,9	100,0	18,2	18,2	40,9	100,0	4,5	4,5	9,1	27,3
Znojmo	77,3	84,5	20,9	34,5	83,6	93,6	12,7	12,7	19,1	58,2
Hrušovany n. Jevišovkou	100,0	100,0	18,2	72,7	90,9	90,9	54,5	54,5	27,3	72,7
Vranov nad Dyjí	59,1	63,6	18,2	22,7	36,4	72,7	4,5	4,5	9,1	40,9
Znojmo	79,2	88,3	22,1	32,5	96,1	100,0	9,1	9,1	20,8	61,0

[1)] území SO ORP je shodné s územím SO POU

2.7. Územní rozdíly ve venkovském území kraje

Rozdíly mezi městským a venkovským prostorem byly v jednotlivých podkapitolách zřejmé prakticky u všech uvedených ukazatelů, byly patrné jak v rámci kraje, tak na úrovni okresů či správních obvodů POU. Byly však viditelné také rozdíly mezi jednotlivými venkovskými prostory, především na nejnižší úrovni správního členění. Každá oblast v kraji má svůj historický vývoj, tradici a přírodní podmínky spojené s polohou v kraji. Přesto je možno na základě vybraných ukazatelů alespoň rámcově stanovit vzájemné postavení venkovských oblastí 32 správních obvodů Jihomoravského kraje, resp. upozornit na rozdílnosti v úrovni obvodů s venkovskými obcemi.

Vybrané ukazatele pro zhodnocení územních rozdílů byly zařazeny do 4 oblastí – demografické, sociální a ekonomické prostředí a sídelní struktura a infrastruktura. Z každé oblasti bylo vybráno 7 ukazatelů, jsou uvedeny v tabulce 2.7.1 včetně jejich číselného značení, neboť v následujících tabulkách s údaji o pořadí jednotlivých obvodů jsou z důvodu úspory místa uvedena právě pouze čísla ukazatelů. Prakticky všechny vybrané ukazatele byly součástí již uvedených tabulkových přehledů v jednotlivých podkapitolách. Jejich výběr byl převzat, omezen či modifikován z analýzy regionálních rozdílů zpracované ČSÚ Brno v roce 2007.

Pro hodnocení postavení obvodu byla použita nejjednodušší **metoda** – stanovení pořadí venkovského prostoru správního obvodu POU v rámci kraje za každý ukazatel v dané oblasti. Všem ukazatelům byla přiřazena stejná váha, v každé oblasti bylo spočteno průměrné umístění a stanoven žebříček pořadí SO POU za každou oblast. Stejnou metodou pak bylo možno použít pro souhrnné hodnocení s využitím spočteného pořadí v jednotlivých oblastech.

Tab. 2.7.1 Vybrané ukazatele pro souhrnné hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů

	Oblast, ukazatel, období		Oblast, ukazatel, období
	Demografické prostředí		**Sociální prostředí**
1	Živě narození na 1 000 žen ve věku 15 - 49 let (roční průměr let 2001 - 2008)	1	Míra nezaměstnanosti (k 31. 12. 2008)
2	Podíl úmrtí na nemoci oběhové soustavy (roční průměr let 2001 - 2008)	2	Podíl nezaměstnaných žen (k 31. 12. 2008)
3	Podíl úmrtí na novotvary (roční průměr let 2001 - 2008)	3	Podíl osob do 25 let na počtu nezaměstnaných (k 31. 12. 2008)
4	Přírůstek obyvatel stěhováním na 1000 obyvatel (roční průměr let 2001 - 2008)	4	Podíl osob nad 50 let na počtu nezaměstnaných (k 31. 12. 2008)
5	Index stáří (k 31. 12. 2008)	5	Míra EA obyvatel ve věku 55-64 let (k 1. 3. 2001)
6	Podíl obyvatel s VŠ vzděláním (k 1. 3. 2001)	6	Intenzita podnikatelské aktivity (k 1. 3. 2001)
7	Podíl narozených mimo manželství (roční průměr let 2001 - 2008)	7	Obytná plocha bytu na 1 osobu v m^2 (k 1. 3. 2001)
	Ekonomické prostředí		**Sídelní struktura, infrastruktura**
1	Daňové příjmy na 1 obyvatele (roční průměr let 2003 - 2008)	1	Hustota zalidnění (k 31. 12. 2008)
2	Podíl kapitálových výdajů obcí (roční průměr let 2003 - 2008)	2	Podíl obcí s přípojkou na plyn ze sítě (rok 2006)
3	Statistické jednotky typu podnik na 1 obyvatele (k 31. 12. 2008)	3	Podíl obcí připojených na veřejnou kanalizaci s ČOV (rok 2006)
4	Růst počtu jednotek v terciárním sektoru (rok 2008/2000)	4	Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací (rok 2007)
5	Intenzita bytové výstavby (roční průměr let 2001 - 2008)	5	Podíl obcí s ordinací praktického lékaře pro dospělé (rok 2007)
6	Podíl orné půdy ze zemědělské (k 31. 12. 2008)	6	Dostupnost krajského města individuální dopravou (rok 2008)
7	Počet lůžek hromadných ubytovacích zařízení na 1km^2 (rok 2008)	7	Dostupnost sídla ORP individuální dopravou (rok 2008)

Ve vyhodnocení vybraných ukazatelů **demografického prostředí** se nejlépe v pořadí obvodů umístily obvody venkovského prostoru v pořadí POU Šlapanice, Kuřim, Boskovice, Rosice a Židlochovice, tedy s výjimkou Boskovic obvody v zázemí města Brna. Na druhém konci pořadí to byly obvody POU Vranov nad Dyjí, Bučovice, Velké Opatovice, Mikulov a Veselí nad Moravou, tedy obvody, které se nachází spíše v okrajových částech území kraje. Ve venkovských obvodech v zázemí města Brna byly ve srovnání s ostatními obvody vysoké hodnoty počtu narozených, přírůstku obyvatel stěhováním a vysoký podíl osob s vysokoškolským vzděláním. V obvodu Rosice byl například nejvyšší počet živě narozených dětí na 1 000 žen ve věku 15 až 49 let, v obvodu POU Šlapanice byl zjištěn nejvyšší přírůstek obyvatel stěhováním, v obvodu Kuřim nejvyšší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obvodu Hrušovany nad Jevišovkou byl nejnižší podíl úmrtí na nemoci oběhové soustavy a nejnižší index stáří obyvatel, přesto v tomto způsobu hodnocení tento obvod skončil až na 15. místě – také proto, že zde byl druhý nejvyšší podíl dětí narozených mimo manželství, či pátý nejvyšší podíl zemřelých na novotvary. Na druhé straně pořadí v obvodu Vranov nad Dyjí byl nejnižší přírůstek obyvatel stěhováním a nejvyšší podíl dětí narozených mimo manželství. V obvodu Strážnice byl nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním i nejvyšší index stáří.

Tab. 2.7.2 Rámcové hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů POU - demografické a sociální prostředí

	Demografické prostředí									Sociální prostředí								
	ukazatel č.							průměrné umístění	pořadí	ukazatel č.							průměrné umístění	pořadí
	1	2	3	4	5	6	7			1	2	3	4	5	6	7		
Blansko	13	28	4	11	29	3	13	14,4	**10**	6	28	5	26	9	19	17	15,7	**15**
Boskovice	5	32	1	13	5	9	10	10,7	**3**	19	23	11	21	21	25	26	20,9	**27**
Břeclav	29	8	26	21	16	13	22	19,3	**24**	14	4	28	10	8	16	1	11,6	**5**
Bučovice	18	26	18	26	24	23	25	22,9	**31**	10	22	31	17	13	15	15	17,6	**19**
Bzenec	21	10	29	27	4	28	5	17,7	**18**	26	9	29	27	28	31	16	23,7	**30**
Hodonín	27	13	23	23	17	18	11	18,9	**21**	25	12	25	5	22	13	6	15,4	**14**
Hrušovany n. Jevišovkou	9	1	28	16	1	30	31	16,6	**15**	30	6	20	22	16	24	30	21,1	**28**
Hustopeče	28	12	20	28	15	22	15	20,0	**27**	17	13	22	9	19	5	5	12,9	**9**
Ivančice	20	7	27	3	6	17	17	13,9	**8**	12	30	10	24	14	4	22	16,6	**16**
Ivanovice na Hané	3	22	10	18	10	15	23	14,4	**11**	8	15	27	23	3	30	25	18,7	**22**
Klobouky u Brna	19	16	3	15	31	12	21	16,7	**16**	13	10	23	16	10	7	2	11,6	**6**
Kuřim	17	5	22	2	12	1	9	9,7	**2**	4	17	30	13	2	2	3	10,1	**3**
Kyjov	26	19	9	20	19	25	14	18,9	**22**	29	7	17	4	31	26	12	18,0	**20**
Letovice	10	31	13	12	30	5	16	16,7	**17**	16	32	21	28	17	27	31	24,6	**31**
Mikulov	32	2	25	22	3	29	30	20,4	**29**	20	5	4	32	23	12	8	14,9	**12**
Miroslav	22	11	7	25	14	21	29	18,4	**20**	22	29	7	30	18	3	13	17,4	**17**
Moravský Krumlov	23	18	14	19	25	31	4	19,1	**23**	24	25	2	31	27	22	11	20,3	**26**
Pohořelice	4	4	24	17	9	24	20	14,6	**12**	9	8	24	8	15	21	20	15,0	**13**
Rosice	1	24	5	4	21	6	24	12,1	**4**	11	31	26	1	12	17	24	17,4	**18**
Rousínov	12	23	8	9	22	4	19	13,9	**9**	15	20	16	12	4	10	21	14,0	**10**
Slavkov u Brna	7	30	11	8	11	20	7	13,4	**7**	3	16	14	2	5	11	4	7,9	**2**
Strážnice	25	14	15	14	32	32	3	19,3	**25**	31	1	3	19	32	28	23	19,6	**24**
Šlapanice	2	6	19	1	7	2	8	6,4	**1**	1	24	13	6	1	1	7	7,6	**1**
Tišnov	14	17	16	7	28	7	2	13,0	**6**	7	19	32	14	11	6	14	14,7	**11**
Velká nad Veličkou	30	29	2	31	26	8	12	19,7	**26**	27	3	9	18	25	18	29	18,4	**21**
Velké Opatovice	24	25	17	30	13	11	27	21,0	**30**	18	27	6	29	30	32	32	24,9	**32**
Veselí nad Moravou	31	15	21	29	27	16	1	20,0	**28**	23	11	8	3	20	8	10	11,9	**7**
Vranov nad Dyjí	16	21	31	32	20	27	32	25,6	**32**	32	26	1	25	29	23	27	23,3	**29**
Vyškov	6	27	6	6	18	14	26	14,7	**13**	5	14	15	7	6	20	9	10,9	**4**
Znojmo	8	20	12	10	2	26	28	15,1	**14**	28	18	12	20	26	14	18	19,4	**23**
Ždánice	15	9	32	24	23	19	6	18,3	**19**	21	2	19	15	24	29	28	19,7	**25**
Židlochovice	11	3	30	5	8	10	18	12,1	**5**	2	21	18	11	7	9	19	12,4	**8**

Souhrnné hodnocení vybraných ukazatelů **sociálního prostředí** vyznělo nejlépe pro venkovské obvody POU Šlapanice, Slavkov u Brna, Kuřim, Vyškov a Břeclav. V tomto případě lze znovu mluvit o jednoznačném vlivu Brna s výjimkou venkovské oblasti POU Břeclav, která je spíše odlehlá. Na opačném konci pořadí byly obvody POU Velké Opatovice, Letovice, Bzenec, Vranov nad Dyjí a Hrušovany nad Jevišovkou, tedy obvody, které je možno označit opět jako obvody spíše na okrajovém resp. hraničním území kraje.

Spíše zajímavostí v tomto způsobu hodnocení sociální oblasti bylo, že v obvodu POU Slavkov u Brna nebylo v sociálním prostředí ukazatele, který by měl ve srovnání s ostatními obvody nejpříznivější hodnotu (podíl osob ve věku nad 50 let na počtu nezaměstnaných byl 2. nejnižší). Na druhé straně i nejhorší umístění bylo ještě vcelku přijatelné 16. místo v pořadí ve velikosti podílu nezaměstnaných žen.

V obvodu POU Šlapanice byla zjištěna nejnižší míra nezaměstnanosti, nejvyšší míra ekonomické aktivity obyvatel ve věku 55 až 64 let a nejvyšší intenzita podnikatelské aktivity. V obvodu POU Strážnice byl sice zjištěn nejnižší podíl nezaměstnaných žen na počtu nezaměstnaných, ale nejnižší míra ekonomické aktivity obyvatel ve věku 55 až 64 let a druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti znamenaly až 24. místo v pořadí. Z dolního konce žebříčku je možno uvést obvod POU Velké Opatovice, kde byla vykázána nejnižší míra podnikatelské aktivity i nejnižší hodnota průměrné obytné plochy na 1 osobu. Dále například v obvodu POU Vranov nad Dyjí bylo sice zjištěno jedno 1. místo – nejnižší podíl osob ve věku do 25 let na počtu nezaměstnaných, ovšem i jedno poslední místo – nejvyšší míra nezaměstnanosti.

V postavení venkovských obvodů v oblasti **ekonomického prostředí** očekávaně dominují převážně obvody POU v blízkém okolí Brna – Židlochovice, Rousínov, Pohořelice, Šlapanice, Znojmo a Hustopeče. Na druhém pólu opět obvody spíše odlehlé a v již hodnocených oblastech také uvedené – Velké Opatovice, Velká nad Veličkou, Ivančice, Boskovice, Moravský Krumlov a Kyjov. Podobně jako u Slavkova u Brna v hodnocení sociálního prostředí také zde došlo k situaci, kdy obvod POU Židlochovice byl celkově na 1. místě, ovšem ani v jednom ukazateli mezi ostatními obvody neobsadil 1. místo v pořadí (nejlépe 3. místo ve velikosti daňových příjmů na 1 obyvatele a v podílu zemědělské půdy z celkové výměry). Druhý obvod

v celkovém pořadí (Rousínov) naproti tomu obsadil dvakrát 1. místo – oba ukazatele o hospodaření obcí. Čtvrtý obvod v pořadí (Šlapanice) obsadil také dvakrát 1. místo – intenzita bytové výstavby a počet statistických jednotek typu podnik na 1 obyvatele (na druhé straně zde byl až 28. podíl zemědělské půdy a 17. nejvyšší počet lůžek v ubytovacích zařízeních v přepočtu na kilometr čtvereční).

Z opačného konce lze uvést obvod POU Velké Opatovice, kde byla zjištěna nejméně příznivá hodnota v počtu statistických jednotek typu podnik v přepočtu na 1 obyvatele a čtvrtá nejnižší hodnota u intenzity bytové výstavby a v kapacitě hromadných ubytovacích zařízení.

Tab. 2.7.3 Rámcové hodnocení obcí venkovského prostoru podle správních obvodů POU - ekonomické prostředí a infrastruktura

	Ekonomické prostředí									Sídelní struktura, infrastuktura								
	ukazatel č.							průměrné umístění	pořadí	ukazatel č.							průměrné umístění	pořadí
	1	2	3	4	5	6	7			1	2	3	4	5	6	7		
Blansko	27	20	18	10	2	31	6	16,3	**13**	12	2	13	16	19	7	22	13,0	**12**
Boskovice	31	21	27	18	11	25	15	21,1	**29**	19	6	19	24	23	16	20	18,1	**27**
Břeclav	13	17	11	20	28	18	4	15,9	**12**	13	1	1	2	5	15	17	7,7	**4**
Bučovice	22	13	16	1	26	17	29	17,7	**17**	22	13	29	18	27	14	1	17,7	**23**
Bzenec	2	11	22	25	17	1	29	15,3	**11**	3	1	30	9	14	28	23	15,4	**17**
Hodonín	14	5	14	31	32	9	12	16,7	**15**	5	1	3	3	3	23	16	7,7	**5**
Hrušovany n. Jevišovkou	8	7	28	23	3	4	22	13,6	**8**	27	8	2	11	20	25	31	17,7	**24**
Hustopeče	16	19	9	12	13	5	7	11,6	**6**	14	4	16	1	2	11	9	8,1	**6**
Ivančice	30	2	13	29	24	23	27	21,1	**30**	15	12	27	13	30	9	10	16,6	**19**
Ivanovice na Hané	17	31	26	2	25	15	21	19,6	**25**	17	1	26	29	24	10	11	16,9	**20**
Klobouky u Brna	11	30	12	32	22	8	16	18,7	**21**	21	11	17	1	26	17	29	17,4	**21**
Kuřim	25	29	2	3	7	27	8	14,4	**10**	1	16	6	6	16	1	2	6,9	**3**
Kyjov	26	22	30	22	18	11	13	20,3	**27**	9	1	21	23	13	26	5	14,0	**14**
Letovice	18	27	15	15	16	26	14	18,7	**22**	16	1	28	19	31	18	27	20,0	**30**
Mikulov	12	15	4	19	14	13	9	12,3	**7**	26	5	17	7	4	21	13	13,3	**13**
Miroslav	9	28	7	24	31	2	26	18,1	**19**	24	9	20	21	12	20	28	19,1	**29**
Moravský Krumlov	21	18	31	16	21	10	25	20,3	**28**	30	1	22	26	32	22	12	20,7	**31**
Pohořelice	7	8	25	8	12	6	3	9,9	**3**	28	14	8	5	29	12	3	14,1	**15**
Rosice	32	26	21	13	9	30	10	20,1	**26**	7	7	12	10	21	5	8	10,0	**7**
Rousínov	1	1	3	17	6	21	19	9,7	**2**	6	1	25	25	11	4	18	12,9	**11**
Slavkov u Brna	24	14	10	4	4	12	29	13,9	**9**	10	1	11	27	15	6	6	10,9	**9**
Strážnice	19	6	29	27	19	32	2	19,1	**24**	31	1	8	17	1	29	19	15,1	**16**
Šlapanice	15	3	1	5	1	28	17	10,0	**4**	2	3	5	4	7	2	24	6,7	**2**
Tišnov	29	23	5	11	10	29	11	16,9	**16**	25	15	24	22	25	8	14	19,0	**28**
Velká nad Veličkou	23	16	20	30	23	16	23	21,6	**31**	23	1	4	14	9	31	26	15,4	**18**
Velké Opatovice	20	24	32	14	29	20	29	24,0	**32**	11	14	14	8	22	24	30	17,6	**22**
Veselí nad Moravou	28	9	23	26	27	7	5	17,9	**18**	8	1	9	12	8	30	4	10,3	**8**
Vranov nad Dyjí	5	32	8	28	30	24	1	18,3	**20**	32	17	18	20	28	32	32	25,6	**32**
Vyškov	10	25	17	6	15	19	24	16,6	**14**	18	10	23	28	18	13	15	17,9	**25**
Znojmo	6	10	19	7	5	14	18	11,3	**5**	29	1	15	15	17	27	21	17,9	**26**
Ždánice	4	12	24	21	20	22	28	18,7	**23**	20	1	10	7	6	19	25	12,6	**10**
Židlochovice	3	4	6	9	8	3	20	7,6	**1**	4	1	7	1	10	3	7	4,7	**1**

V postavení venkovských obvodů v oblasti **infrastruktury** byly určující ukazatele vybavenosti obcí a dostupnosti kraje či sídla správního obvodu. Nejpříznivější situace byla ve venkovských obvodech POU Židlochovice, Šlapanice, Kuřim, Břeclav, Hodonín a Hustopeče, naopak nejméně příznivá v obvodech POU Vranov nad Dyjí, Moravský Krumlov, Letovice, Miroslav a Tišnov. Pro prvenství obvodu Židlochovice byla rozhodující velmi dobrá dopravní dostupnost a vybavenost obcí plynem. Právě ukazatel dostupnosti sídla ORP byl limitující pro „až“ 2. místo v pořadí pro obvod Šlapanice.

Z uvedeného postavení venkovských obvodů ve 4 oblastech by se nabízelo sestavit celkové pořadí obvodů. Ovšem vzhledem k tomu, že výběr ukazatelů byl omezen, byla jim přiřazena stejná váha a bylo použito nejjednodušší metody hodnocení, bylo by zřejmě dané pořadí zavádějící. Ovšem obecně lze říci, že uvedený způsob hodnocení ukázal příznivější situaci venkovského prostoru v nejbližším okolí města Brna, následovaly venkovské oblasti v okolí velkých měst. Nejméně příznivá situace se jevila v okrajových částech na severu a jihozápadu území Jihomoravského kraje.

V hodnocení postavení venkovských obvodů v kraji byla jako kontrolní vyzkoušena i metoda použitá v analýze regionálních rozdílů. Byly převzaty a přepočteny váhy ukazatelů v jednotlivých oblastech (váhy ukazatelů v analýze byly stanoveny metodou párového srovnávání expertní metodou). Hodnotám každého ukazatele byly přiřazeny školní známky 1 až 5 (interval mezi maximální a minimální hodnotou byl rozdělen na 5 stejných intervalů) s přihlédnutím ke směru působení. Souhrnný ukazatel pro obvod v každé oblasti byl

určen jako suma součinu známky a váhy ukazatele s následným sestavením pořadí obvodů. Ovšem výsledné pořadí obvodů na předních či konečných místech žebříčku zjištěné kontrolní metodou se od původních hodnot prakticky nelišilo.

Další z možností jak zachytit rozdílnost venkovského prostoru je využití **kartogramů**. Kartogramy s údaji za jednotlivé obce Jihomoravského kraje jsou uvedeny na straně 85 až 88. Toto znázornění je velmi přehledné a umožňuje bez ohledu na hranice správních obvodů alespoň rámcově určit oblasti s rozdílnými hodnotami vybraných ukazatelů. Například na kartogramu s hustotou zalidnění jsou obce venkovského prostoru s nejvyššími hodnotami hustoty zalidnění v okolí města Brna, dále na severu kraje (obce u Velkých Opatovic) a na Hodonínsku – obce v okolí Veselí nad Moravou a Strážnice. Kartogram s indexem stáří ukazuje nejnižší hodnoty v obcích v okolí Hrušovan nad Jevišovkou a na východ od Znojma a nejvyšší hodnoty v obcích ležících po celé délce západní hranice kraje. Kartogram s podílem zemědělské půdy ukazuje nejvyšší hodnoty v obcích venkovského prostoru ležících jižně a východně od pomyslné spojnice mezi městy Znojmo a Vyškov.

Vcelku podobné jsou zobrazení na kartogramu se změnou počtu obyvatel mezi roky 2000 a 2008 a počtem dokončených bytů na 1 000 obyvatel za celé období. Nejvyšší hodnoty jsou v obou případech v obcích venkovského prostoru v okolí Brna a v okolí Znojma, nejnižší v obcích okolo Břeclavi a Hodonína. Na kartogramu s údaji o míře nezaměstnanosti jsou zřetelné nejvyšší hodnoty v oblasti venkovského prostoru na Znojemsku a Hodonínsku.

2.8. Shrnutí

Venkovským prostorem v krajské variantě jsou obce, které nemají statut města, také obce se statutem města do 4 tisíc obyvatel a 3 města s vyšším počtem částí obce (Letovice, Rousínov a Velké Opatovice). Ze srovnání hodnot ukazatelů v jednotlivých podkapitolách vyplynuly rozdíly mezi venkovským a městským prostorem i rozdíly mezi venkovskými prostory v rámci Jihomoravského kraje. Rozdíly byly zřejmé na úrovni kraje, ovšem nejzřetelnější byly při pohledu do nižšího správního členění, v našem případě do správních obvodů POU:

území, sídelní struktura, dostupnost

- sídelní strukturu venkovského prostoru Jihomoravského kraje tvoří velký počet obcí, převážně s nízkým počtem obyvatel a nízkou hustotou zalidnění; obce venkovského prostoru tvoří 96 % z celkového počtu obcí, zaujímají 85 % výměry kraje a žije v nich 44 % obyvatel kraje
- 48 % obcí, tedy téměř polovina obcí venkovského prostoru, nemělo počet obyvatel vyšší než 500, dalších 28 % obcí tvořily obce s počtem obyvatel 500 až 1 000, tři čtvrtiny obcí venkovského prostoru tak měly méně než 1 000 obyvatel
- pro obce venkovského prostoru je typická nižší hustota zalidnění, ve dvou třetinách obcí venkovského prostoru byla hustota zalidnění do 99 obyvatel na km^2
- porovnání struktury půdy venkovského a městského prostoru vyznívá lépe pro městský prostor – je zde vyšší podíl lesních pozemků a nižší podíl zemědělské půdy, také proto je zde vyšší úroveň ekologické stability krajiny
- dostupnost sídel správních center je výsledkem kombinace polohy jednotlivých obcí v kraji a hustoty a kvality silniční sítě; mnohem lepší postavení mělo v této oblasti obyvatelstvo žijící v městském prostoru

obyvatelstvo

- obyvatelstvo v obcích venkovského prostoru je v průměru mladší, resp. má nižší průměrný věk; ve věkové struktuře obyvatelstva byl ve venkovském prostoru zjištěn vyšší podíl dětské složky, v městském prostoru naopak vyšší podíl obyvatel v poproduktivním věku
- úroveň porodnosti se v městském a venkovském prostoru téměř nelišila, v městském prostoru byl však zaznamenán vyšší podíl dětí narozených mimo manželství a byla zde zjištěna i vyšší úroveň potratovosti; nijak výrazně se nelišila úmrtnost či podíly příčin úmrtí
- zásadní rozdíl mezi venkovským a městským prostorem byl v letech 2001 až 2008 v pohybu obyvatel, ve venkovském prostoru počet obyvatel vzrostl – především zásluhou přírůstku obyvatel stěhováním, přirozenou cestou byl zaznamenán úbytek obyvatel; v městském prostoru byl zaznamenán celkový úbytek obyvatel – přirozený úbytek obyvatel i úbytek obyvatel stěhováním
- v oblasti vzdělanostní struktury obyvatelstva byl ve venkovském prostoru zjištěn výrazně nižší podíl obyvatel se středním vzděláním s maturitou, s vyšším a vysokoškolským vzděláním; v oblasti náboženství byl vysoký podíl věřících osob bez ohledu na městský či venkovský prostor ve východní části kraje

ekonomika

- ekonomický život v regionu je soustředěn především do městského prostoru, byl zde zjištěn vyšší počet aktivních ekonomických subjektů (v přepočtu na obyvatele) i vyšší intenzita podnikatelské aktivity, městský prostor nabízel vyšší počet pracovních míst, proto zde byl vykázán i vyšší počet zaměstnanců (v přepočtu na obyvatele) i vyšší nárůst počtu zaměstnanců
- ve venkovském prostoru byl ovšem zaznamenán vyšší přírůstek počtu ekonomických subjektů, zejména subjektů působících v sektoru služeb; obecně však platilo, že subjekty zařazené pod sekundární sektor převažovaly ve venkovském prostoru a subjekty působící v terciárním sektoru pak v prostoru městském
- u četnosti ekonomických subjektů podle právních forem byla očekávaně zaznamenána převaha venkovského prostoru pouze u počtu samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů, počty subjektů ostatních právních forem převažovaly v městském prostoru
- v oblasti cestovního ruchu městský prostor nabízel jak vyšší potenciál (možnost kulturního, sportovního i rekreačního vyžití), tak vyšší kapacity hromadných ubytovacích zařízení
- v oblasti veřejných rozpočtů byly v městském prostoru zjištěny téměř dvojnásobné daňové příjmy obecních rozpočtů (v přepočtu na obyvatele); v městském prostoru však v rozpočtu celkové výdaje v přepočtu na obyvatele převyšovaly celkové příjmy, na druhé straně obce ve venkovském prostoru vykazovaly kladné saldo příjmů a výdajů

trh práce

- oblast trhu práce nese v postavení venkovského a městského prostoru společné znaky jako oblast ekonomická a vyznívá spíše pro městský prostor; míra ekonomické aktivity byla podle údajů SLDB 2001 nepatrně vyšší v městském prostoru
- v členění podle pohlaví však vedle srovnatelné míry ekonomické aktivity mužů byla výrazně vyšší míra ekonomické aktivity žen v městském prostoru; v členění podle věku ve venkovském prostoru byl vyšší podíl ekonomicky aktivních u osob do 25 let, v městském prostoru však byla výrazně vyšší míra ekonomické aktivity u osob ve věku 55 až 64 let
- vyšší počet obsazených pracovních míst byl v městském prostoru, přepočet pracovních míst na počet zaměstnaných ukazoval, že městský prostor je zdrojem pracovních míst a tedy prostorem pro dojížďku za zaměstnáním; z venkovského prostoru se tedy za prací vyjíždělo
- míra nezaměstnanosti celkem byla vyšší v obcích venkovského prostoru, opět podle pohlaví u mužů nijak výrazný rozdíl zjištěn nebyl, ovšem míra nezaměstnanosti žen ve venkovském prostoru byla výrazně vyšší
- ve struktuře uchazečů o zaměstnání byl ve venkovském prostoru zaznamenán vždy vyšší podíl u 3 ukazatelů – podíl osob se zdravotním postižením, podíl osob ve věku do 25 let, podíl osob ve věku 50 a více let; příznivější situace v porovnání s městským prostorem byla pouze v oblasti dlouhodobé nezaměstnanosti

bydlení, bytová výstavba

- oblast bydlení, resp. údaje o bydlení zjištěné v SLDB 2001, hovořily ve prospěch venkovského prostoru, oblast bytové výstavby posledních let spíše pro městský prostor
- převaha venkovského prostoru v oblasti bydlení je dána vysokým podílem obydlených bytů v rodinných domech, v městském prostoru u obydlených bytů převažují byty v bytových domech, jejich kvalitativní ukazatele bydlení nedosahují parametrů bytů v rodinných domech; ve venkovském prostoru potom na 1 byt v průměru připadala vyšší celková plocha, obytná plocha, vyšší počet obytných místností i vyšší obytná plocha na 1 osobu
- ve venkovském prostoru byl v přepočtu na obyvatele vyšší počet neobydlených bytů, ve venkovském prostoru převážná většina neobydlených bytů sloužila k rekreaci, v městském prostoru k jiným účelům
- v městském prostoru ve srovnání s venkovským byla v minulých letech zaznamenána vyšší intenzita bytové výstavby; průměrná užitková plocha nově dokončených bytů v rodinných i bytových domech byla vyšší v městském prostoru, vyšší byla i průměrná hodnota dokončených bytů v rodinných i bytových domech
- ve venkovském prostoru byl u nově dokončených bytů vyšší podíl bytů v rodinných domech a nové byty v bytových domech zde měly v průměru vyšší obytnou plochu

občanská a technická vybavenost

- v oblasti vybavenosti byla pozornost soustředěna pouze na venkovský prostor, zatímco úroveň technické vybavenosti se v průběhu sledovaného období zlepšila, u občanské vybavenosti byla zaznamenána změna oběma směry

- v občanské vybavenosti se na jedné straně zvýšil podíl obcí s ordinací praktického lékaře pro dospělé a podíl obcí se zařízením lékárenské péče, na druhé straně poklesl podíl obcí s ordinací praktického lékaře pro děti a podíl obcí s ordinací stomatologa
- poklesl také podíl obcí s mateřskou školkou, podíl obcí se základní školou se sice téměř nezměnil, ale zvýšil se podíl dětí v obcích bez základní školy; k poklesu došlo také u podílu obcí s knihovnou a podílu obcí s poštou
- u technické vybavenosti došlo ke zlepšení situace u připojení obcí na veřejný vodovod, na rozvod plynu, vzrostl také podíl obcí připojených na kanalizační síť s čističkou odpadních vod; k poklesu došlo pouze u počtu obcí venkovského prostoru s železniční zastávkou

územní rozdíly ve venkovském území kraje

- rozdíly ve venkovském území Jihomoravského kraje bylo možno názorně sledovat podle grafického zobrazení v kartogramech, bez ohledu na správní členění je možno hovořit o venkovském prostoru v zázemí města Brna a venkovském prostoru v odlehlých či okrajových územích kraje
- s využitím jednoduché metody vyhodnocení pořadí správních obvodů POU ve venkovském prostoru s vybranými ukazateli v demografické, sociální, ekonomické oblasti a oblasti sídelní struktury a infrastruktury byly stanoveny rozdílnosti venkovského území, z tohoto způsobu hodnocení vyplynuly podle SO POU prakticky 3 úrovně venkovského prostoru:
    - opět správní obvody POU v nejbližším okolí města Brna, resp. obvody s výhodnou dopravní dostupností města Brna
    - druhou úroveň tvoří venkovské oblasti ve správních obvodech POU v okolí velkých, převážně okresních měst
    - třetí úrovní venkovského prostoru, alespoň z pohledu tohoto způsobu hodnocení, jsou obvody v okrajových hraničních částech, především na severu a jihozápadu území Jihomoravského kraje
- obecně lze říci, že pro postavení venkovských obcí je určující jejich poloha a dostupnost do správních sídel či větších měst, neméně důležitý je počet obyvatel obce; s rostoucím počtem obyvatel roste i význam ekonomického prostředí – možnosti pracovního uplatnění, počet aktivních firem a nabídka pracovních míst, rozvoj bytové výstavby; s rostoucím počtem obyvatel se zvyšuje i vybavenost obcí

Vymezení venkovského a městského prostoru v Jihomoravském kraji

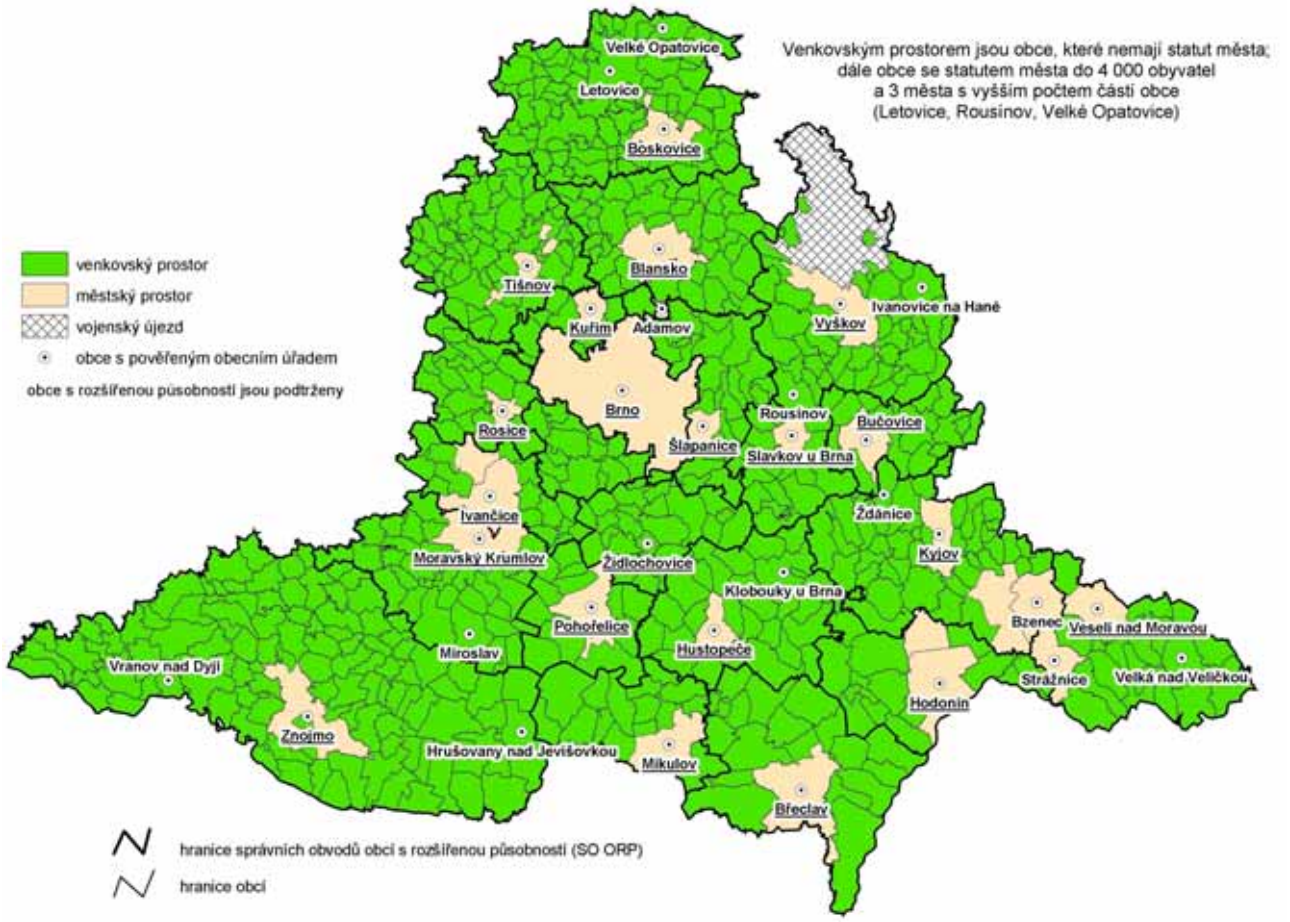

Hustota zalidnění v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008

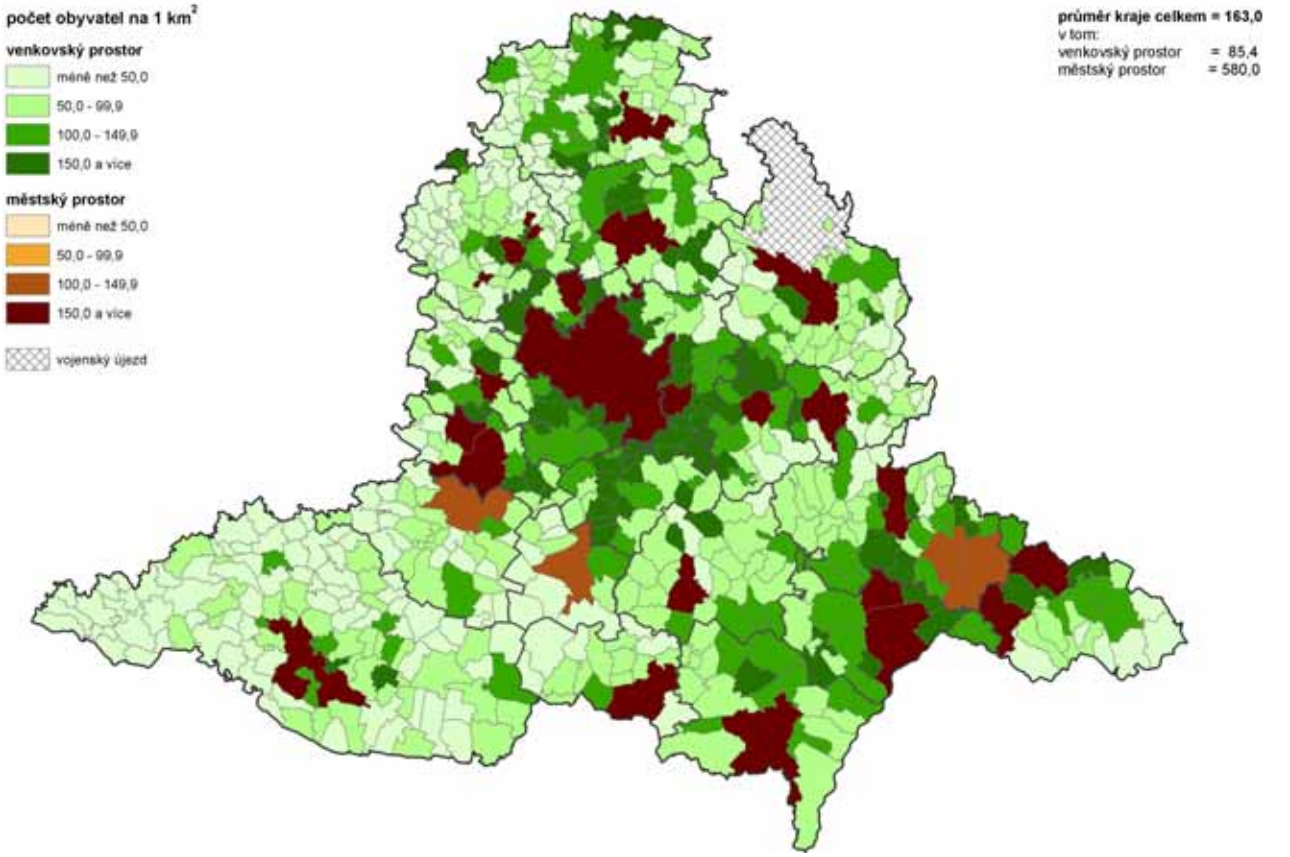

Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008

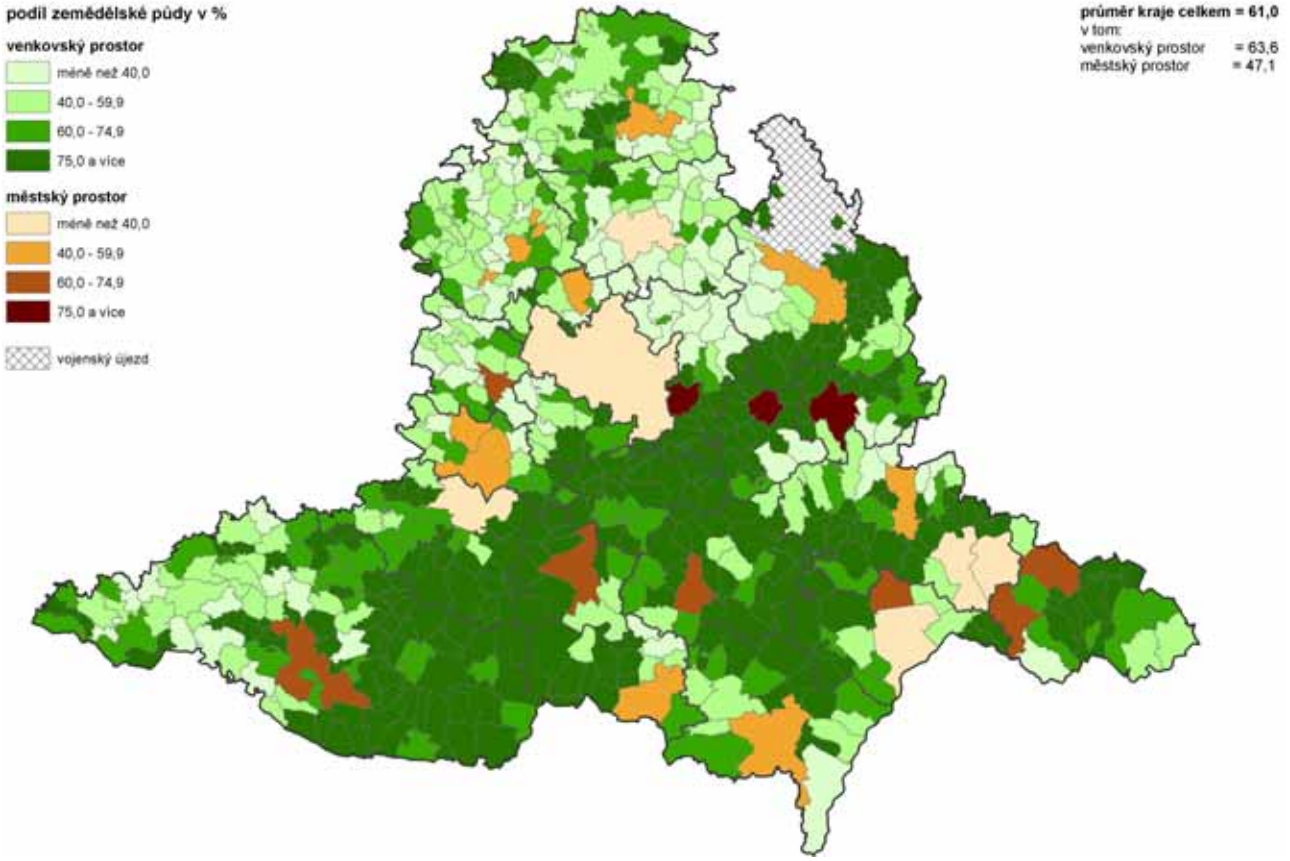

Změna počtu obyvatel v obcích Jihomoravského kraje mezi roky 2000 a 2008

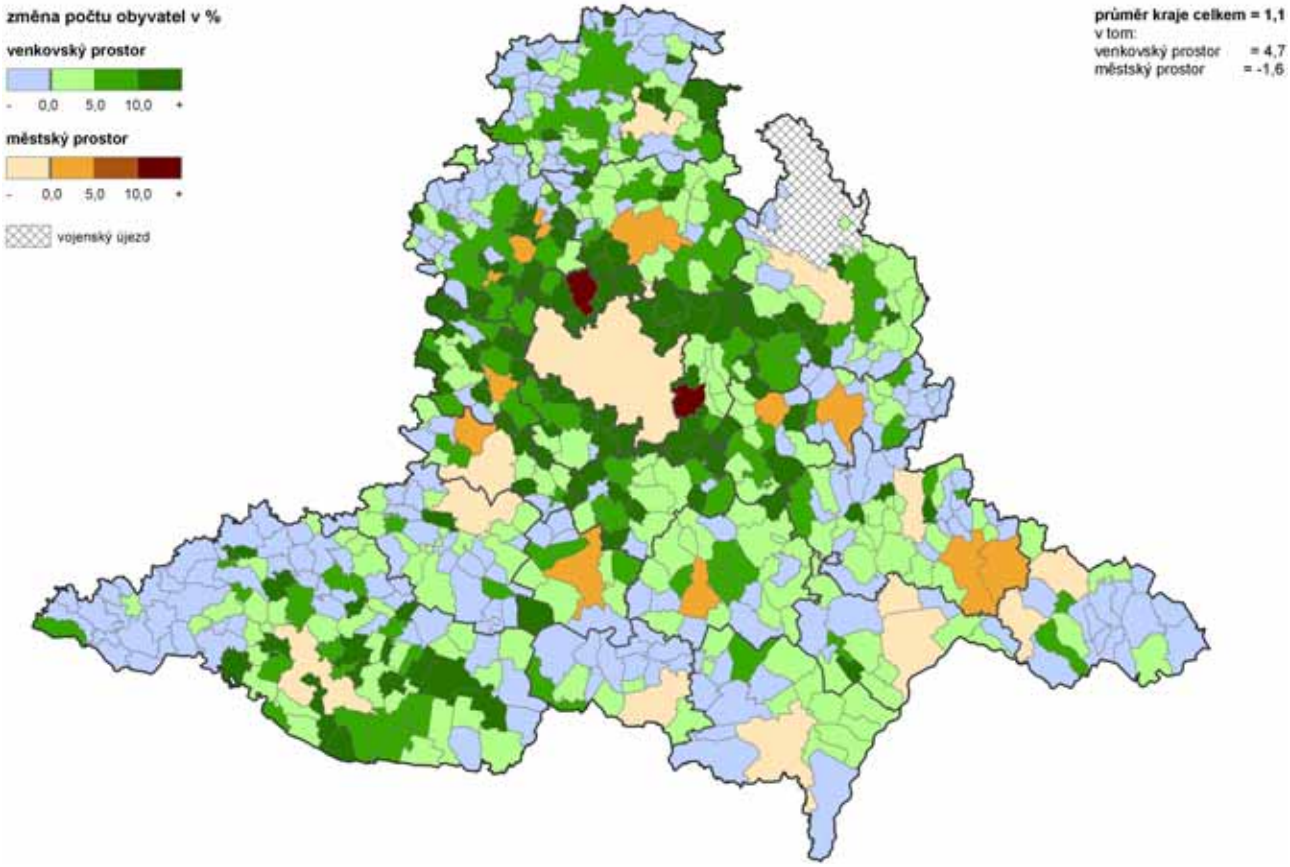

Index stáří v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008

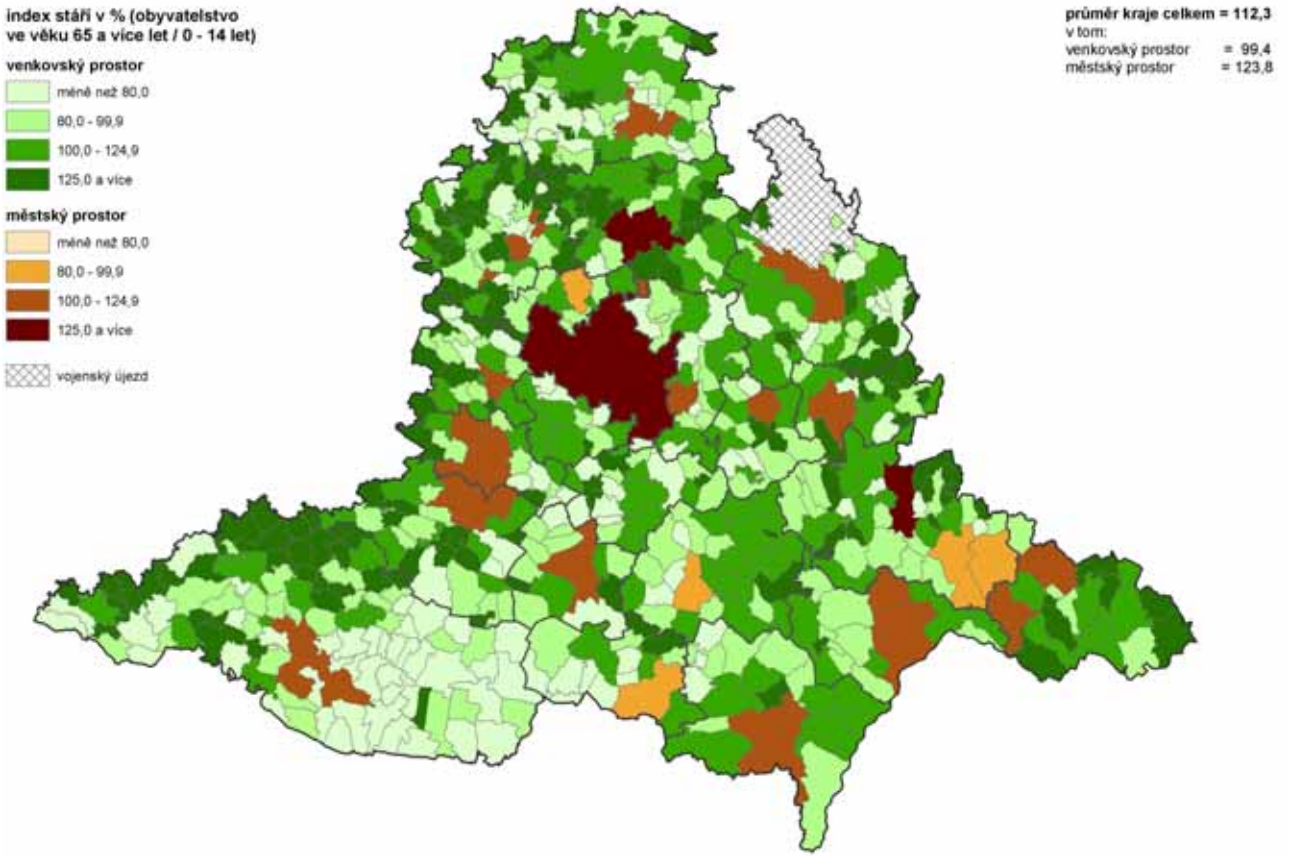

Míra ekonomické aktivity v obcích Jihomoravského kraje k 1. 3. 2001 (SLDB)

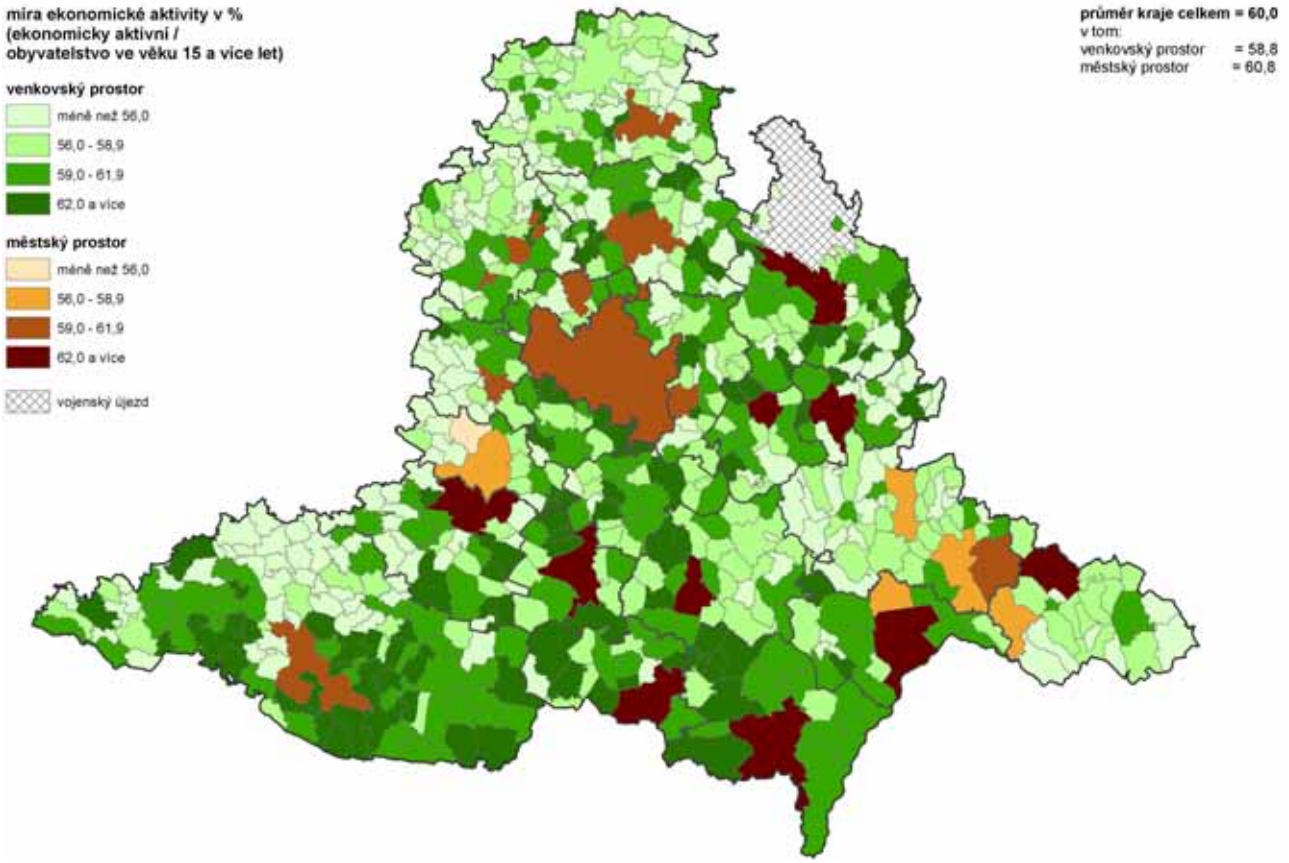

Míra nezaměstnanosti v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2008

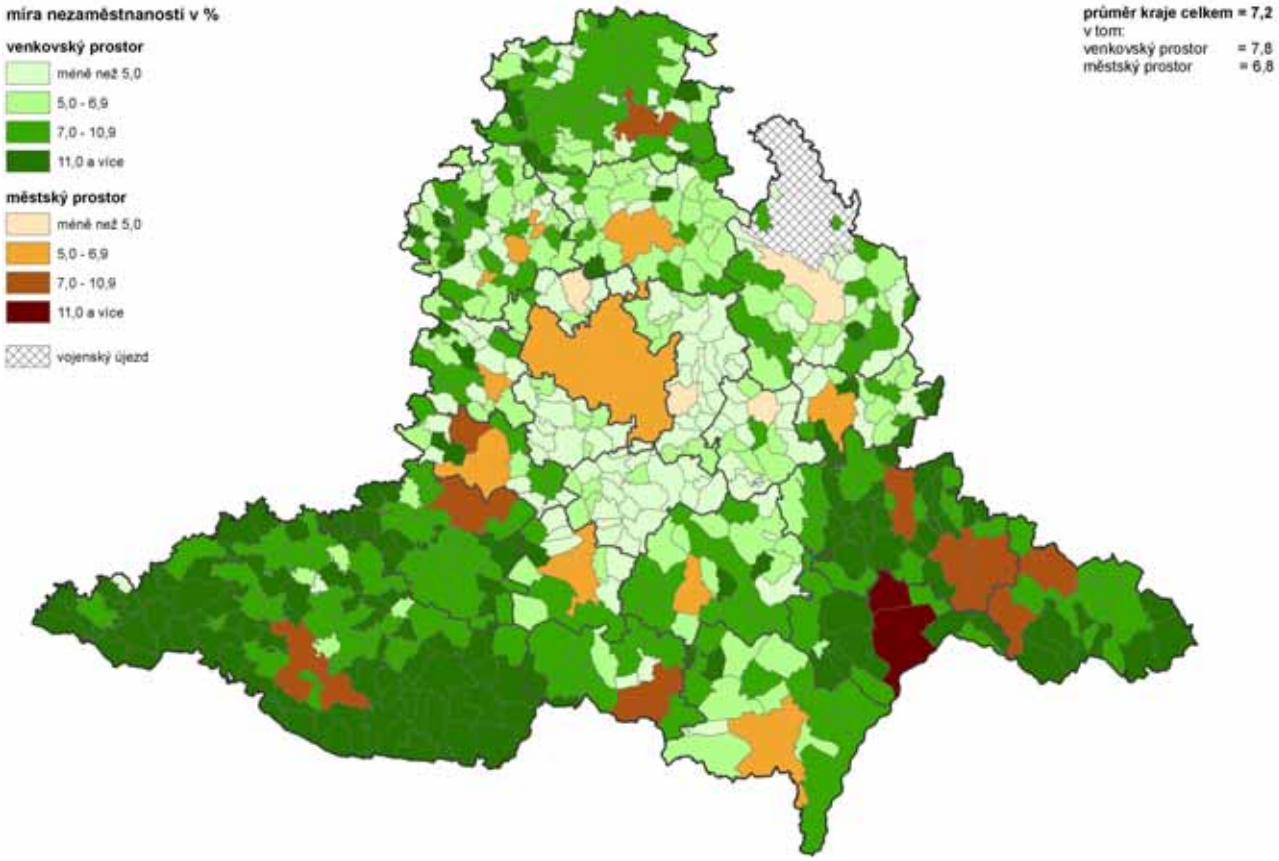

Dokončené byty v obcích Jihomoravského kraje v letech 2001 až 2008

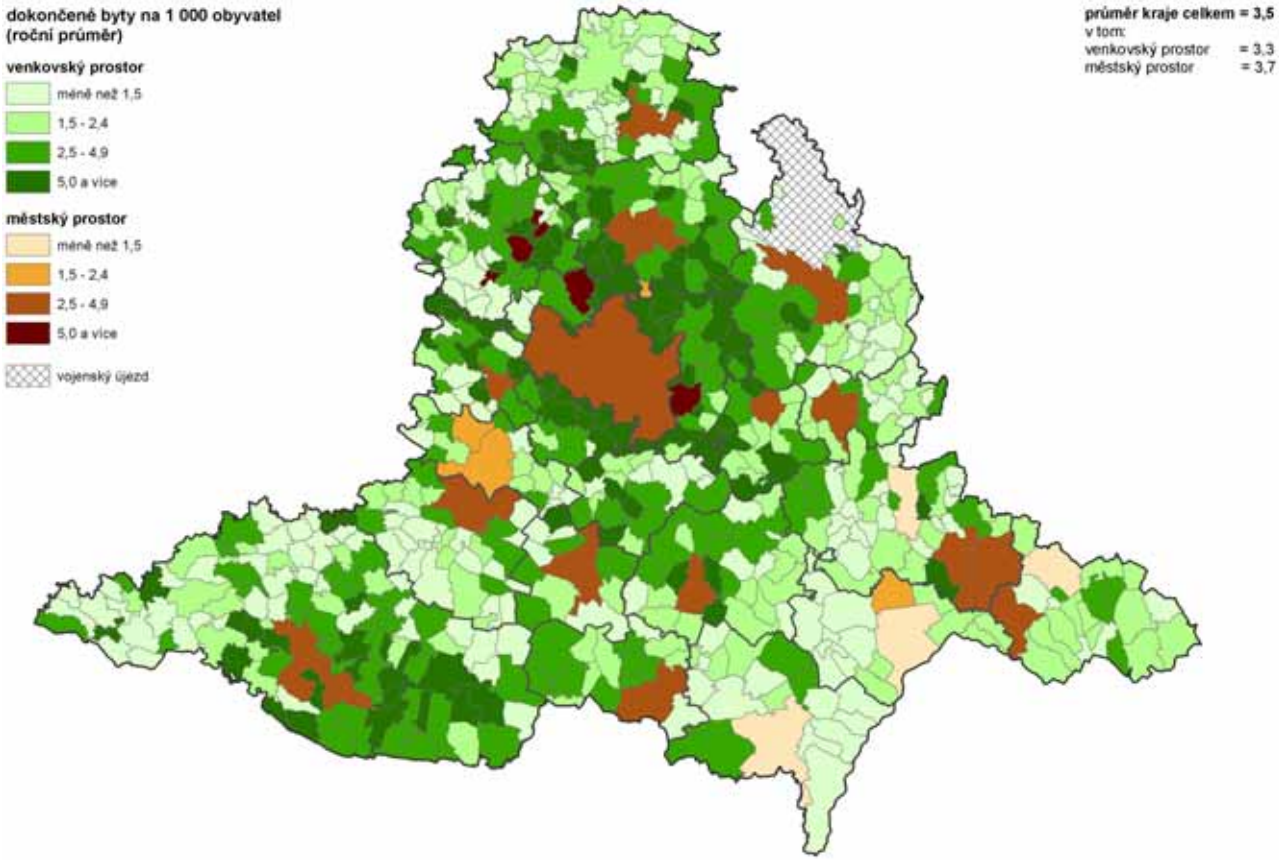

3. Vývoj zemědělství a lesnictví v Jihomoravském kraji

3.1. Zemědělství

V povědomí společnosti je zemědělství spojováno s venkovem či venkov se zemědělstvím. Rozšíření zemědělské činnosti v každém regionu je dáno především geografickými podmínkami a pro rozvoj dalších hospodářských činností sehrává důležitou roli. Jihomoravský kraj si vzhledem k příznivým klimatickým a půdním podmínkám zachovává významnou pozici v zemědělské výrobě České republiky. Proslulým se stal nejen bohatou tradicí ovocnářství a vinohradnictví, ale i pěstováním obilnin a produkcí drůbeže a prasat.

Cílem této části publikace je popsat zemědělství v Jihomoravském kraji zejména s využitím výsledků strukturálního šetření v zemědělství a doplnit popis o stav lesnictví v kraji. Vzhledem k tomu, že údaje za zemědělství jsou dostupné pouze do úrovně okresů a údaje o lesnictví do úrovně správních obvodů ORP, není možno v této části rozlišovat zemědělství v členění na městský či venkovský prostor.

Z makroekonomického hlediska je zemědělství zahrnuto v pojmu primární sektor. Hrubá přidaná hodnota (HPH) vytvořená v zemědělství Jihomoravského kraje dosáhla v roce 2007 hodnoty 9,4 mld. Kč běžných cen. Na HPH vytvořené v kraji se podílela hodnotou 2,9 %, ovšem v objemu HPH vytvořené v zemědělství České republiky představoval krajský objem podíl 12,3 %.

Základním zdrojem informací o zemědělství v Jihomoravském kraji jsou výsledky strukturálního šetření. **Strukturální šetření v zemědělství** (plošné zjišťování Agrocensus 2000 a výběrová zjišťování FSS 2003, 2005 a 2007) proběhla ve všech členských státech EU. Do zjišťování se zahrnují zemědělské podniky, jejichž zemědělsky využitá půda činí nejméně jeden hektar. V případě, že této hodnoty nedosahují, zařadí se zpravodajské jednotky do šetření pouze za předpokladu, že produkují určitou část na prodej nebo splňují některou fyzickou prahovou hodnotu. Počínaje rokem 2000 byly stanoveny prahové hodnoty[3)] pro zařazení zemědělských podniků mezi zpravodajské jednotky. Zjišťování se týkají jak právnických, tak fyzických osob. Všechny podniky právnických osob a podniky fyzických osob mající SGM[4)] ≥ 600 tisíc Kč podléhají plošnému zjišťování. Ostatní zpravodajské jednotky z řad fyzických osob jsou do výběru zařazeny na základě stratifikovaného oblastního výběru[5)].

Tab. 3.1.1 Počty hospodařících subjektů a obhospodařovaná půda v krajích ČR v roce 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Subjekty (podniky)				Obhospodařovaná zemědělská půda		z toho orná půda	
	celkem	podíl kraje na úhrnu ČR (%)	z celku vlastnictví (%)		celkem (ha)	podíl kraje na úhrnu ČR (%)	celkem (ha)	podíl kraje na úhrnu ČR (%)
			fyzické osoby	právnické osoby				
Česká republika	**39 396**	**100,0**	**92,5**	**7,5**	**3 518 073**	**100,0**	**2 567 311**	**100,0**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	308	0,8	82,5	17,5	30 281	0,9	18 261	0,7
Středočeský	4 455	11,3	91,1	8,9	547 398	15,6	480 914	18,7
Jihočeský	4 025	10,2	90,9	9,1	422 650	12,0	261 094	10,2
Plzeňský	2 214	5,6	91,4	8,6	313 195	8,9	206 952	8,1
Karlovarský	507	1,3	85,4	14,6	99 544	2,8	40 610	1,6
Ústecký	1 837	4,7	91,1	8,9	209 576	6,0	150 267	5,9
Liberecký	1 472	3,7	92,9	7,1	91 129	2,6	37 750	1,5
Královéhradecký	2 434	6,2	91,8	8,2	234 714	6,7	170 210	6,6
Pardubický	2 315	5,9	92,2	7,8	228 925	6,5	177 388	6,9
Vysočina	3 863	9,8	92,4	7,6	373 301	10,6	291 716	11,4
Jihomoravský	**8 165**	**20,7**	**94,9**	**5,1**	**362 937**	**10,3**	**325 243**	**12,7**
Olomoucký	1 885	4,8	90,1	9,9	241 154	6,9	180 271	7,0
Zlínský	3 024	7,7	95,1	4,9	149 889	4,3	96 279	3,8
Moravskoslezský	2 892	7,3	94,3	5,7	213 379	6,1	130 355	5,1

[3)] Výměra od 1 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo pronajaté, nebo plocha od 1 500 m^2 intenzivních plodin (sady, zelenina, květiny), nebo 1 000 m^2 vinic, nebo 300 m^2 skleníků a pařenišť, nebo chov alespoň 1 kusu skotu, nebo 2 kusy prasat, nebo 4 kusy ovcí a koz, nebo 50 kusů drůbeže, nebo 100 kusů králíků, nebo kožešinových zvířat.

[4)] SGM (Standard Gross Margin, Standardní příspěvek na úhradu) vyjadřuje ekonomický přínos jednotky produkce rostlinné a živočišné výroby. Je stanoven na 1 ha každé plodiny rostlinné výroby a jeden kus jednotlivých kategorií zvířat. Jeho hodnota odpovídá standardní hodnotě produkce z 1 ha dané plodiny, nebo 1 kusu dané kategorie zvířat po odpočtu specifických (variabilních) nákladů na produkci této výroby. Standardní příspěvky na úhradu jsou stanoveny v jednotlivých zemích EU pro všechny plodiny a kategorie zvířat podle reálných podmínek dané země a jsou pravidelně aktualizovány. Standardní příspěvky ČR zpracovává Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky (VÚZE), od 1. 7. 2008 Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

[5)] Podrobnější informace o tvorbě výběrových souborů a metodice dopočtu jsou součástí publikace ČSÚ 2126-08 Strukturální výsledky za zemědělství v roce 2007, str. 10 – 11.

Získané údaje jsou dopočteny na základní soubor (zemědělství ČR) podle sídla podniku. Poskytují tak základní informace o velikosti, struktuře a vývoji zemědělských podniků, jejich vybavenosti, způsobu hospodaření – konvenční, ekologické hospodaření, výrobní orientaci a v neposlední řadě také o nezemědělských činnostech.

Pro rámcové mezikrajské a meziokresní srovnání v Jihomoravském kraji jsou ve stručnosti uvedeny pouze výsledky šetření za rok 2007. Pro vývoj v kraji je možno uvést i údaje za rok 2005, ovšem vzhledem k územním změnám spojeným se sladěním hranic okresů a správních obvodů ORP k 1. 1. 2007 údaje za okresy již srovnatelné nejsou.

V Jihomoravském kraji podle výsledků šetření působilo v roce 2007 v zemědělství **8 165 subjektů**, což byl ve srovnání s ostatními kraji počet nejvyšší a tvořil 20,7 % republikového celku. Z celkového počtu bylo **7 749 podniků fyzických osob** (21,3 % republikového počtu) a **416 podniků právnických osob** (14,1 % republikového počtu). Počet podniků fyzických osob se proti roku 2005 snížil o 511, tj. o 6,2 %, naproti tomu počet právnických subjektů v zemědělství kraje vzrostl o 20, tj. o 5,1 %. Z pohledu právní formy zemědělských subjektů v kraji u fyzických osob převládali zemědělští podnikatelé a samostatně hospodařící rolníci – 4 392, u právnických osob společnosti s ručením omezeným – 239 a akciové společnosti – 102.

Graf 16 Počet subjektů na 1 000 obyvatel a obhospodařovaná zemědělská půda v hektarech na 1 podnik v roce 2007

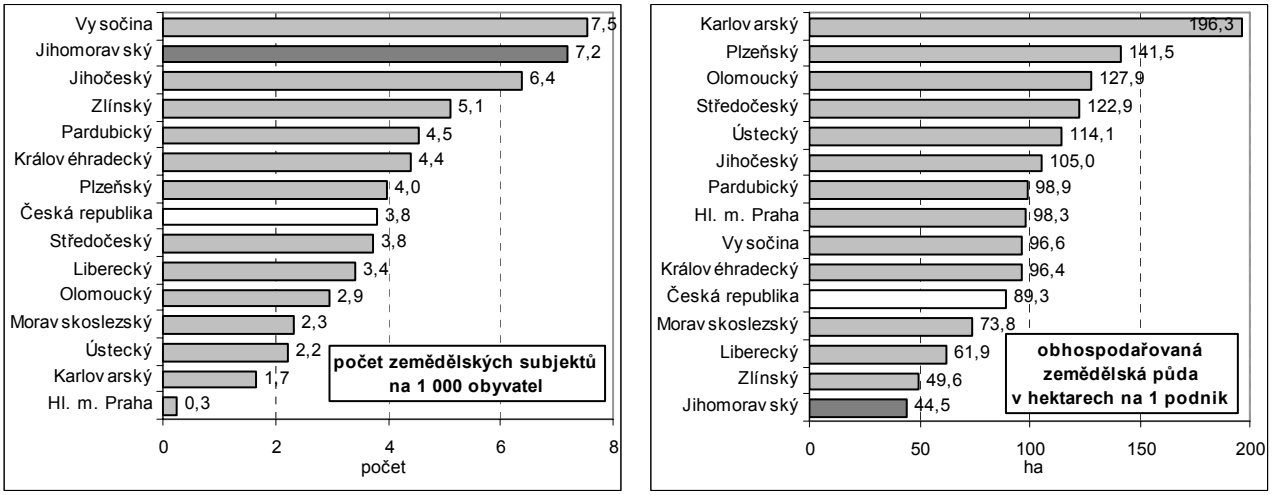

Tab. 3.1.2 Obhospodařovaná půda fyzickými a právnickými osobami v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Obhospodařovaná zemědělská půda (ha)							Obhospodařovaná orná půda (ha)		
	celkem	v tom podle druhu vlastnictví				z celku podle vlastnictví půdy (%)		celkem	z toho podle vlastnictví půdy (%)	
		podniky fyzických osob		podniky právnických osob						
		celkem	na 1 podnik	celkem	na 1 podnik	vlastní	najatá od jiných		vlastní	najatá od jiných
Jihomoravský kraj	**362 937**	**73 073**	**9,4**	**289 864**	**696,8**	**14,0**	**86,0**	**325 243**	**12,6**	**87,4**
v tom okresy:										
Blansko	35 081	4 703	12,5	30 378	979,9	8,7	91,3	27 744	7,4	92,6
Brno-město	7 336	2 779	13,7	4 557	189,9	30,6	69,4	5 911	26,9	73,1
Brno-venkov	62 002	16 959	17,4	45 043	672,3	18,4	81,6	57 350	16,9	83,1
Břeclav	55 852	13 164	4,8	42 688	371,2	17,0	83,0	46 565	12,7	87,3
Hodonín	56 623	9 377	4,5	47 246	762,0	8,9	91,1	47 793	7,2	92,8
Vyškov	43 106	8 499	41,3	34 607	1384,3	9,9	90,1	41 295	9,1	90,9
Znojmo	102 937	17 591	15,3	85 346	927,7	15,0	85,0	98 586	14,7	85,3

Výměra obhospodařované zemědělské půdy v Jihomoravském kraji, jež činila téměř 363 tis. ha, byla mezi kraji čtvrtá nejvyšší, ovšem podíl kraje na **výměře orné půdy** České republiky, který činil 12,7 %, byl v roce 2007 druhý nejvyšší. Proti roku 2005 se výměra zemědělské i orné půdy v Jihomoravském kraji prakticky nezměnila, ovšem v celostátním měřítku se udává, že v období 2001 – 2007 se výměra zemědělské půdy snížila o 3,4 % a výměra orné půdy o 6,9 %. **Stupeň zornění** (podíl orné půdy z obhospodařované zemědělské půdy) činil v kraji 89,6 % a byl mezi kraji nejvyšší. **Intenzita podnikatelské aktivity v odvětví zemědělství**, vyjádřená jako počet subjektů v zemědělství připadající na tisíc obyvatel, byla

v Jihomoravském kraji druhá nejvyšší po kraji Vysočina (7,2, resp. 7,5 subjektů na 1000 obyvatel). Z hlediska **velikosti podniku**, vyjádřené jako množství obhospodařované půdy na jeden podnik, patřily zemědělské subjekty v Jihomoravském kraji mezi nejmenší. Na jeden podnik v roce 2007 připadalo v Jihomoravském kraji pouze 44,5 hektarů půdy (na jeden podnik fyzických osob připadlo v průměru 9,4 hektarů obhospodařované zemědělské půdy – nejnižší hodnota mezi kraji ČR a na jeden podnik právnických osob připadlo v průměru 696,8 hektarů obhospodařované zemědělské půdy – čtvrtá nejnižší hodnota mezi kraji ČR).

Z okresů Jihomoravského kraje je nutno zmínit okres Znojmo, v roce 2007 se zde nacházelo 28,4 % výměry zemědělské půdy kraje, výměra orné půdy tvořila dokonce 30,3 % orné půdy v kraji. V tomto okrese (spolu s okresem Vyškov) byl zjištěn i nejvyšší stupeň zornění – orná půda zde tvořila 95,8 % ze zemědělské půdy. Naopak nejnižší podíl orné půdy byl v okrese Blansko – 79,1 %.

Podniky fyzických osob v Jihomoravském kraji v roce 2007 sice tvořily 94,9 % subjektů v zemědělství, ovšem obhospodařovaly pouze 20,1 % zemědělské půdy kraje. Nejvýraznější rozdíl těchto podílů byl zjištěn v okrese Hodonín – fyzické osoby tvořily 97,1 % subjektů, ovšem jimi obhospodařovaná půda tvořila pouze 16,6 % výměry zemědělské půdy okresu. Zatímco podniky fyzických osob obhospodařovaly půdu, která byla dílem 44,9 % **půda vlastní**, podniky právnických osob obhospodařovaly půdu, z níž 93,8 % tvořila **půda v nájmu**. Proti roku 2005 poklesl zájem o pronájem půdy, obhospodařovaná půda v nájmu celkem tehdy tvořila 87,8 %, v roce 2007 86,0 %.

Graf 17 Počet subjektů na 1 000 obyvatel a obhospodařovaná zemědělská půda v hektarech na 1 podnik v roce 2007 podle okresů Jihomoravského kraje

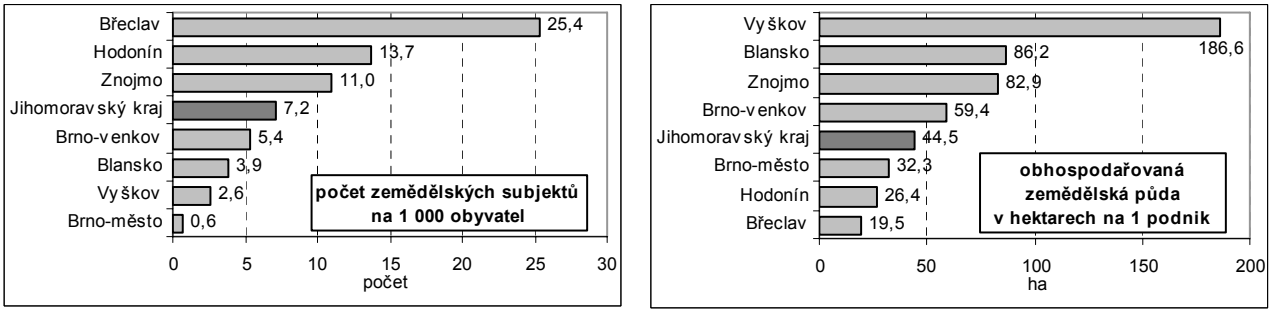

Graf 18 Výměra obhospodařované půdy na 1 podnik podle právní formy v roce 2007

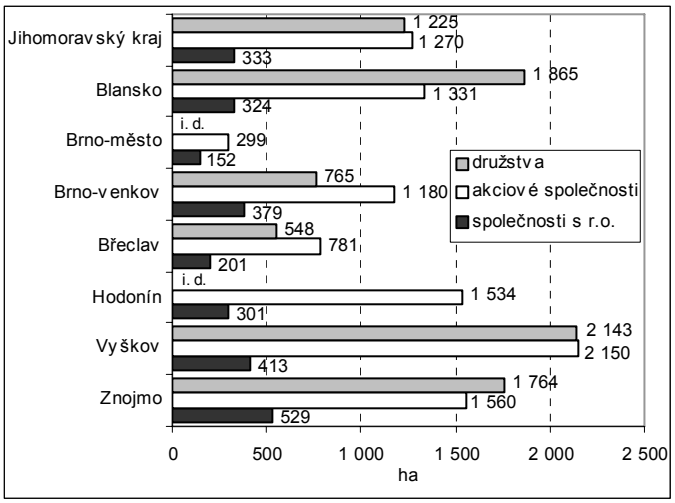

Bylo již uvedeno, že jeden podnik fyzických osob v Jihomoravském kraji obhospodařoval v průměru 9,4 hektarů zemědělské půdy (v roce 2005 8,7 ha). Naproti tomu na jeden zemědělský podnik právnických osob připadlo v roce 2007 průměrně 696,8 hektarů půdy (v roce 2005 735,1 ha). Z podniků právnických osob na největší průměrné výměře hospodařily akciové společnosti, a to na 1 270 ha (v roce 2005 1 305 ha), na jedno družstvo připadlo v průměru 1 225 ha (v roce 2005 1 243 ha) a na společnost s ručením omezeným 333 ha (v roce 2005 355 ha). Srovnáváme-li průměrnou plochu, největší družstva a akciové společnosti hospodařily na okrese Vyškov, společnosti s ručením omezeným pak v okrese Znojmo.

Výsledkem hospodářské činnosti subjektu v zemědělství je živočišná či rostlinná produkce. Podle jejího určení je u podniků fyzických osob možno hovořit o **podílu spotřeby**, který je určen pro spotřebu domácnosti hospodáře (spotřeba konečné produkce bez započtení meziprodukce jako jsou krmiva pro hospodářská zvířata), u právnických i fyzických osob o **podílu přímého prodeje spotřebitelům** (prodej produktů osobám či subjektům, kteří výrobky sami spotřebují a neobchodují s nimi dále).

Podniky fyzických osob v Jihomoravském kraji měly podle šetření nejnižší podíl jednotek se spotřebou hospodáře menší než 50 % konečné produkce. Jednodušeji řečeno, byl zde nejvyšší podíl těch, kteří více než polovinu produkce měly určenu pro vlastní spotřebu. Obdobná situace byla i v Moravskoslezském kraji, naopak v Hl. m. Praze či Karlovarském kraji patřil podíl fyzických osob s vyšší vlastní spotřebou k nejnižším.

Tab. 3.1.3 Podniky fyzických a právnických osob podle určení produkce v krajích ČR v roce 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Podniky fyzických osob					Podniky právnických osob		
	celkem	z toho se spotřebou domácnosti hospodáře menší než 50 % konečné produkce		z toho s podílem přímého prodeje menším než 50 % z celkových tržeb		celkem	z toho s podílem přímého prodeje menším než 50 % z celkových tržeb	
		celkem	v %	celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	**36 455**	**24 221**	**66,4**	**30 260**	**83,0**	**2 941**	**2 529**	**86,0**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	254	230	90,6	192	75,6	54	41	75,9
Středočeský	4 057	2 996	73,8	3 173	78,2	398	326	81,9
Jihočeský	3 659	2 673	73,1	3 141	85,8	366	330	90,2
Plzeňský	2 023	1 675	82,8	1 443	71,3	191	163	85,3
Karlovarský	433	372	85,9	385	88,9	74	68	91,9
Ústecký	1 674	1 387	82,9	1 300	77,7	163	137	84,0
Liberecký	1 367	923	67,5	1 215	88,9	105	85	81,0
Královéhradecký	2 235	1 668	74,6	1 856	83,0	199	163	81,9
Pardubický	2 134	1 468	68,8	1 725	80,8	181	158	87,3
Vysočina	3 569	2 216	62,1	3 197	89,6	294	270	91,8
Jihomoravský	**7 749**	**4 208**	**54,3**	**6 380**	**82,3**	**416**	**353**	**84,9**
Olomoucký	1 699	1 269	74,7	1 387	81,6	186	160	86,0
Zlínský	2 875	1 648	57,3	2 582	89,8	149	137	91,9
Moravskoslezský	2 727	1 490	54,6	2 285	83,8	165	138	83,6

U podílu přímého prodeje spotřebitelům u podniků fyzických osob již mezi jednotlivými kraji nebyly tak výrazné rozdíly, navíc se hodnoty těchto podílů blížily hodnotám tohoto ukazatele u podniků právnických osob. Obecně řečeno, podniky fyzických i právnických osob produkci převážně prodávaly jednotkám, jež ji využívaly ke zpracování či dalšímu obchodování.

Tab. 3.1.4 Zemědělské podniky podle počtu pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Počet podniků celkem	v tom s počtem pracovníků (%)							
		1 - 5	6 - 9	10 - 19	20 - 24	25 - 49	50 - 99	100 - 199	200 a více
Česká republika	**39 396**	**90,7**	**3,8**	**1,8**	**0,5**	**1,4**	**1,1**	**0,5**	**0,1**
v tom kraje:									
Hl. město Praha	308	89,9	4,5	3,6	1,0	-	0,6	0,3	-
Středočeský	4 455	90,5	3,4	1,7	0,7	1,7	1,1	0,7	0,2
Jihočeský	4 025	90,1	3,8	2,0	0,4	1,7	1,5	0,4	0,0
Plzeňský	2 214	91,0	2,6	1,6	0,5	2,0	1,4	0,9	0,0
Karlovarský	507	86,6	5,5	4,5	0,6	2,0	0,6	0,4	-
Ústecký	1 837	88,7	4,5	3,4	0,5	1,7	0,8	0,4	-
Liberecký	1 472	91,0	4,0	2,6	0,5	1,2	0,5	0,1	-
Královéhradecký	2 434	90,1	3,8	1,8	0,6	1,7	1,0	0,8	0,1
Pardubický	2 315	89,5	4,3	1,6	0,6	1,3	1,8	0,6	0,2
Vysočina	3 863	88,7	4,5	1,8	0,5	1,7	1,8	0,8	0,2
Jihomoravský	**8 165**	**92,9**	**3,3**	**1,3**	**0,4**	**0,9**	**0,7**	**0,4**	**0,1**
Olomoucký	1 885	87,3	4,5	2,2	0,5	2,1	2,1	1,0	0,2
Zlínský	3 024	92,7	3,9	1,1	0,3	0,8	0,9	0,3	0,0
Moravskoslezský	2 892	91,2	3,9	2,1	0,3	1,1	0,9	0,4	0,1

Velikostní struktura zemědělských podniků podle počtu pracovníků je zřejmá z tabulky 3.1.4. Do celkového **počtu pracovníků v zemědělství** se ve strukturálním šetření započítávají u subjektů ve vlastnictví fyzických osob nejen hospodáři a pravidelně pracující zaměstnanci, ale i pomáhající členové rodiny bez ohledu na to, zda na farmě pracují pravidelně či jen příležitostně. V podnicích právnických osob byli započítáni pravidelně pracující zaměstnanci i pracující majitelé. Z celkového počtu 192 tisíc pracovníků v zemědělství (bez sezónních) jich bylo nejvíce sečteno v Jihomoravském, Středočeském kraji a na Vysočině.

V porovnání s republikovým průměrem byly v Jihomoravském kraji výrazněji zastoupeny podniky s 1 až 5 pracovníky, podíl této velikostní skupiny byl mezi kraji nejvyšší. Podíly ostatních velikostních skupin byly v porovnání s republikovým průměrem nižší s výjimkou největší velikostní skupiny – zde byl podíl shodný.

Údaje o pracovních silách jsou strukturálním šetřením zjišťovány vždy za období říjen až září (např. říjen 2006 až září 2007). **Počty pracovníků** jsou uváděny ve fyzických osobách, zemědělská práce je měřena pomocí tzv. roční pracovní jednotky (AWU – Annual Work Unit).

Tab. 3.1.5 Pracovníci v zemědělství podle věku v krajích ČR k 30. 9. 2007[*)]
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Pracovníci v zemědělství (fyzické osoby)					Přepočtený počet osob na plně zaměstnané (AWU)	Obhospodařovaná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka AWU (ha)	
	celkem	v tom podíl (%) osob ve věku						
		do 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let		zemědělská	orná
Česká republika	**191 939**	**5,9**	**34,0**	**52,3**	**7,8**	**133 957**	**26,3**	**19,2**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	1 223	4,1	35,2	52,2	8,6	941	32,2	19,4
Středočeský	23 633	5,3	34,2	53,2	7,3	18 052	30,3	26,6
Jihočeský	19 169	5,9	33,4	52,9	7,8	13 880	30,5	18,8
Plzeňský	11 854	4,6	33,0	56,5	5,9	9 326	33,6	22,2
Karlovarský	2 224	7,1	35,2	51,7	6,0	1 691	58,9	24,0
Ústecký	8 008	6,1	35,0	52,4	6,4	5 911	35,5	25,4
Liberecký	5 483	6,7	35,4	48,5	9,4	3 520	25,9	10,7
Královéhradecký	13 005	5,6	33,5	53,0	7,8	9 365	25,1	18,2
Pardubický	13 375	6,1	36,0	51,6	6,3	10 021	22,8	17,7
Vysočina	22 830	6,1	35,1	51,0	7,7	16 181	23,1	18,0
Jihomoravský	**33 882**	**5,9**	**32,2**	**51,9**	**10,0**	**19 560**	**18,6**	**16,6**
Olomoucký	12 721	5,9	35,3	54,1	4,8	9 517	25,3	18,9
Zlínský	11 659	6,5	32,9	50,2	10,4	7 297	20,5	13,2
Moravskoslezský	12 870	7,0	34,6	50,5	7,9	8 694	24,5	15,0

*) bez sezónních pracovníků

Počet hodin obsažených v pracovní jednotce odpovídá počtu hodin skutečně odpracovaných v rámci práce na plný pracovní úvazek v zemědělství (roční fond pracovní doby byl stanoven na 1 800 hodin). Pracovníci byly v šetření zařazeni do kategorií podle počtu odpracovaných hodin do 499, 500 až 899, 900 až 1 349, 1 350 až 1 799 a 1 800 a více hodin.

Tab. 3.1.6 Pracovníci v zemědělství podle věku v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007[*)]
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Pracovníci v zemědělství (fyzické osoby)					Přepočtený počet osob na plně zaměstnané (AWU)	Obhospodařovaná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka AWU (ha)	
	celkem	v tom podíl osob (%) ve věku						
		do 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let		zemědělská	orná
Jihomoravský kraj	**33 882**	**5,9**	**32,2**	**51,9**	**10,0**	**19 560**	**18,6**	**16,6**
v tom okresy:								
Blansko	2 384	5,4	34,1	52,9	7,6	1 791	19,6	15,5
Brno-město	1 306	5,2	39,2	48,7	6,9	919	8,0	6,4
Brno-venkov	4 452	6,2	31,2	52,7	9,9	2 796	22,2	20,5
Břeclav	9 613	6,4	30,1	51,9	11,6	4 504	12,4	10,3
Hodonín	8 490	6,9	32,6	48,6	11,9	3 997	14,2	12,0
Vyškov	1 620	4,4	33,1	57,2	5,4	1 355	31,8	30,5
Znojmo	6 018	4,1	33,2	54,9	7,8	4 198	24,5	23,5

*) bez sezónních pracovníků

V roce 2007 pracovalo v zemědělství Jihomoravského kraje bez ohledu na počet odpracovaných hodin téměř 34 tis. **fyzických osob**, což bylo 17,7 % z republikového počtu a ve srovnání s ostatními kraji nejvyšší počet. Proti roku 2005 se tento počet zvýšil prakticky o desetinu (o 3 467 osob). V roce 2007 v zemědělských podnicích fyzických osob působilo 19 670 pracovníků (58,1 % celku) a v podnicích právnických osob 14 212 osob (41,9 % celku). Jestliže počet fyzických osob zaměstnaných v zemědělství v Jihomoravském kraji proti roku 2005 vzrostl, pak u **přepočteného počtu osob** na plně zaměstnané byl zaznamenán pokles, a to z 21 086 na 19 560 osob (o 1 526 přepočtených osob, tj. o 7,2 %). Přepočtený počet osob tvořil 57,7 % z počtu fyzických osob. V okresech Břeclav a Hodonín byl tento podíl nejnižší – 47 %, naproti tomu v okrese Vyškov nejvyšší – 84 %.

Podle počtu odpracovaných hodin bylo 33,4 % pracovníků zařazeno v kategorii do 499 odpracovaných hodin, 14,3 % v kategorii 500 až 899 hodin, 8,4 % v kategorii 900 až 1 349 hodin, 7,8 % v kategorii 1 350 až 1 799 hodin a 36,2 % v kategorii 1 800 a více hodin. Mezi pracovníky podniků fyzických a právnických osob byl zásadní rozdíl v podílu osob s odpracovaným plným ročním fondem pracovní doby. V podnicích právnických osob tento podíl představoval 70,5 %, kdežto u podniků fyzických osob pouze 11,3 %. Na druhé

straně tři čtvrtiny zaměstnaných v podnicích fyzických osob odpracovaly v souhrnu do 899 hodin v roce, v podnicích právnických osob to byla pouze desetina z nich.

Graf 19 Pracovníci v zemědělství v okresech Jihomoravského kraje

Zastoupení nejmladší a nestarší věkové kategorie

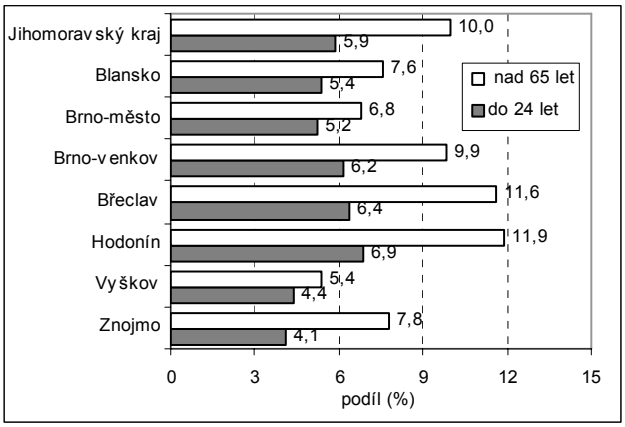

Obhospodařovaná půda na 1 pracovníka v ha

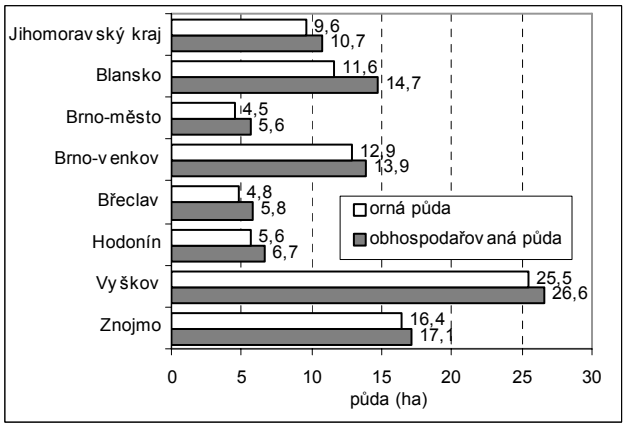

Z **věkové struktury pracovníků** je zřejmé, že práce v zemědělství mladou generaci příliš neláká, nadpoloviční většinu tvořily ve všech krajích s výjimkou Libereckého osoby ve věku 45 až 64 let. Ovšem v Jihomoravském kraji byl zjištěn druhý nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let. U některých kategorií věkové struktury pracovníků v zemědělství v kraji byly zřejmé rozdíly mezi právními formami – u podniků fyzických osob činil podíl nejmladší generace 7,8 %, u právnických osob pak pouze 3,3 %. Nejvýraznější rozdíl byl však u nejstarší věkové skupiny, zatímco u právnických osob podíl činil pouze 2,9 %, u fyzických osob dosáhl 15,2 %, tedy o 12,3 bodu více. Z okresů Jihomoravského kraje je třeba zmínit okres Břeclav a Hodonín s nejvyššími podíly nejmladší i nejstarší věkové skupiny, dále okres Znojmo s nejnižším podílem nejmladší věkové skupiny a okres Vyškov s nejnižším podílem nejstarší věkové skupiny.

Spíše pro doplnění je možno uvést, že na jednoho plně zaměstnaného pracovníka v Jihomoravském kraji připadlo 18,6 hektarů zemědělské půdy, což byla ve srovnání s ostatními kraji nejnižší hodnota. Celkem 16,6 hektarů orné půdy na jednoho přepočteného pracovníka znamenalo čtvrtou nejnižší hodnotu v pořadí krajů.

Tab. 3.1.7 Zemědělské vzdělání vedoucích pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Vedoucí pracovníci v podnicích fyzických osob						Vedoucí pracovníci v podnicích právnických osob					
	celkem	v tom zemědělské vzdělání (%)					celkem	v tom zemědělské vzdělání (%)				
		pouze praktické zkušenosti	rekvalifikace	učební obory	střední s maturitou	vyšší a vysokoškolské		pouze praktické zkušenosti	rekvalifikace	učební obory	střední s maturitou	vyšší a vysokoškolské
Česká republika	**36 454**	**53,8**	**3,3**	**20,5**	**15,2**	**7,2**	**2 941**	**12,6**	**1,8**	**4,0**	**29,3**	**52,4**
v tom kraje:												
Hl. město Praha	254	50,0	6,3	6,3	16,5	20,9	54	24,1	16,7	3,7	18,5	37,0
Středočeský	4 057	44,8	3,4	23,3	18,9	9,7	398	12,6	1,3	3,8	25,9	56,5
Jihočeský	3 658	46,5	3,6	24,1	17,4	8,4	366	16,1	0,8	3,8	31,1	48,1
Plzeňský	2 024	42,0	4,6	28,2	17,5	7,6	191	14,1	1,0	2,1	29,3	53,4
Karlovarský	433	34,9	15,9	19,2	20,3	9,7	74	16,2	2,7	9,5	33,8	37,8
Ústecký	1 674	52,2	3,9	17,4	19,3	7,2	163	14,1	2,5	4,3	32,5	46,6
Liberecký	1 366	53,3	3,4	22,3	14,8	6,2	105	12,4	4,8	6,7	30,5	45,7
Královéhradecký	2 236	47,3	3,3	24,8	17,6	7,1	199	15,1	0,5	4,5	32,7	47,2
Pardubický	2 134	45,8	3,8	25,5	18,3	6,5	181	8,3	3,3	2,2	30,9	55,2
Vysočina	3 568	43,9	4,0	27,1	18,5	6,5	294	9,5	2,0	7,1	28,6	52,7
Jihomoravský	**7 749**	**67,5**	**2,0**	**13,9**	**10,3**	**6,2**	**416**	**12,3**	**0,7**	**3,6**	**27,9**	**55,5**
Olomoucký	1 699	46,9	4,1	22,4	17,2	9,4	186	7,0	0,5	3,8	25,8	62,9
Zlínský	2 874	70,0	1,5	14,9	9,0	4,6	149	8,7	2,7	1,3	24,8	62,4
Moravskoslezský	2 727	63,4	3,2	15,1	12,0	6,2	165	13,9	0,6	1,8	38,2	45,5

K výsledkům šetření v zemědělství patří i údaje o **vzdělání vedoucích pracovníků**. Z grafu i z tabulky je patrné, že existují výrazné rozdíly mezi podniky fyzických a právnických osob. Zatímco u podniků fyzických osob převažuje podíl osob ve vedení s praktickými zkušenostmi, u podniků právnických osob mají nadpoloviční většinu osoby s vyšším a vysokoškolským zemědělským vzděláním. Navíc u podniků právnických osob nejsou nijak výrazné rozdíly mezi podíly jednotlivých kvalifikací mezi Jihomoravským

krajem a ČR, kdežto u podniků fyzických osob je v kraji proti ČR velká převaha v zastoupení osob s praktickými zkušenostmi. Tento podíl byl mezi kraji druhý nejvyšší, zastoupení vysokoškolsky vzdělaných vedoucích pracovníků u podniků právnických osob bylo v pořadí krajů čtvrté nejvyšší.

Graf 20 Zemědělské vzdělání vedoucího pracovníka v zemědělských podnicích v Jihomoravském kraji v roce 2007

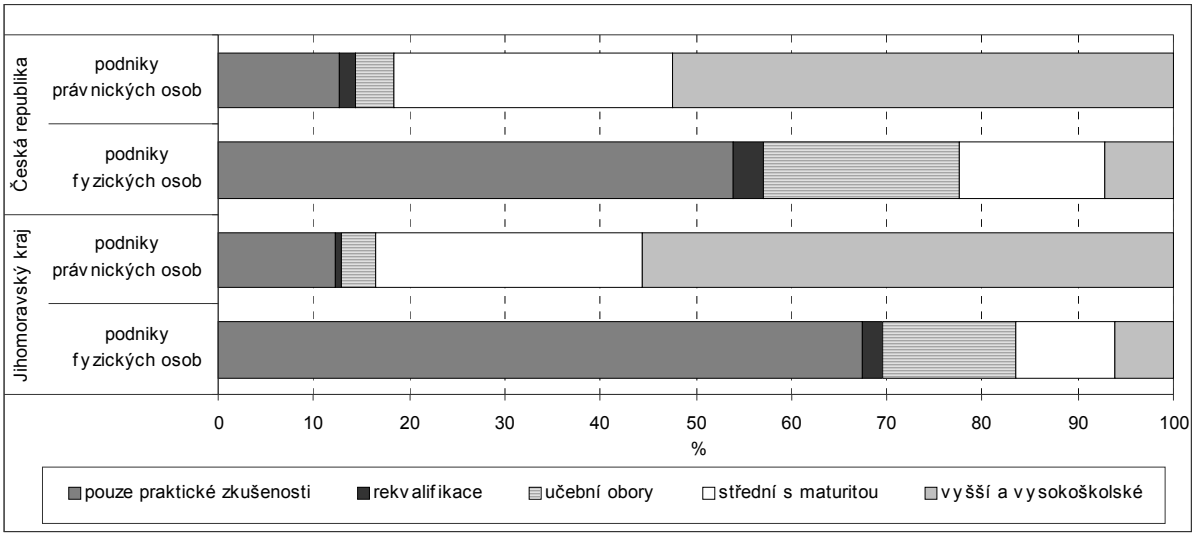

K důležitým výsledkům strukturálního šetření v zemědělství patří i sledování změn v **zaměření zemědělské převažující činnosti**. Za převažující zemědělskou výrobu se považuje výroba, která představuje alespoň dvě třetiny tržeb ze zemědělské činnosti zpravodajské jednotky. Z krajského porovnání je možno uvést spíše jen několik zajímavostí – např. v kraji Vysočina mělo 53,3 % podniků univerzální kombinované zaměření činnosti na rostlinnou i živočišnou produkci, v Jihomoravském kraji bylo 50,3 % podniků zaměřeno na pěstování ovoce včetně vinné révy, v Ústeckém kraji u 30,3 % podniků převažovala rostlinná výroba či v Pardubickém kraji bylo 23,9 % podniků zaměřeno na chov skotu.

Tab. 3.1.8 Převažující zaměření hospodařících subjektů v krajích ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Podniky fyzických osob					Podniky právnických osob				
		v tom zaměření (%)					v tom zaměření (%)			
	celkem	převažující rostlinná výroba	převažující živočišná výroba	rostlinná kombino-vaná se živočišnou	rybolov, chov ryb apod.	celkem	převažující rostlinná výroba	převažující živočišná výroba	rostlinná kombino-vaná se živočišnou	rybolov, chov ryb apod.
Česká republika	**35 454**	**41,5**	**29,7**	**28,0**	**0,1**	**2 940**	**32,4**	**23,2**	**43,6**	**0,5**
v tom kraje:										
Hl. město Praha	254	62,2	29,9	6,7	-	54	46,3	29,6	24,1	-
Středočeský	4 055	45,8	23,2	30,5	0,1	398	41,2	17,6	40,5	-
Jihočeský	3 659	24,1	43,2	31,6	0,3	366	16,9	35,5	46,2	1,1
Plzeňský	2 023	26,2	37,7	34,9	0,2	191	18,3	19,9	61,3	0,5
Karlovarský	433	15,5	54,7	27,7	0,2	74	32,4	36,5	31,1	-
Ústecký	1 674	56,9	29,0	12,9	0,2	163	53,4	23,9	22,7	-
Liberecký	1 367	27,1	47,9	24,1	0,1	105	20,0	35,2	44,8	-
Královéhradecký	2 235	36,0	38,6	24,8	0,1	199	25,1	29,1	44,2	1,0
Pardubický	2 134	22,8	54,2	22,4	-	181	26,5	26,5	47,0	-
Vysočina	3 568	24,6	22,0	52,2	0,0	294	17,0	16,0	66,0	1,0
Jihomoravský	**6 750**	**76,8**	**6,9**	**16,1**	**-**	**415**	**57,3**	**12,3**	**29,4**	**0,2**
Olomoucký	1 699	38,6	29,5	31,5	0,1	186	31,2	17,7	51,1	-
Zlínský	2 875	33,9	43,3	21,8	0,0	149	28,2	33,6	38,3	-
Moravskoslezský	2 727	33,6	29,2	36,8	0,1	165	29,7	23,0	44,2	1,8

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2007 celkem 3 607 zemědělských subjektů, které se zaobíraly právě pěstováním ovoce a vinné révy. Tento počet tvořil 81,6 % z republikového počtu subjektů zaměřených na ovocnářství a vinařství. Výrazná převaha této činnosti byla zaznamenána u podniků fyzických osob. Naproti tomu podniky právnických osob byly zaměřeny na zejména na rostlinnou a na klasickou zemědělskou výrobu, tedy kombinaci rostlinné a živočišné výroby. Z hlediska vývoje zaměření činnosti u fyzických osob vzrostl podíl subjektů zaměřených na pěstování ovoce prakticky na úkor jednotek s převažující rostlinnou

výrobou, u právnických osob vzrostl počet subjektů zaměřených na pěstování obilí doprovázený poklesem podílu subjektů zaměřených na kombinovanou výrobu. Obecně tedy platí, že specializovanou výrobou se zabývají spíše fyzické osoby, úzká specializace, která se uplatňuje u pěstování ovoce a vinné révy, je typická právě pro Jihomoravský kraj.

Tab. 3.1.9 Osevní plochy v krajích ČR v roce 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Obiloviny celkem (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Brambory celkem (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Cukrovka technická (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Olejniny (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)
Česká republika	**1 544 496**	**100,0**	**32 655**	**100,0**	**54 065**	**100,0**	**442 228**	**100,0**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	10 061	0,7	32	0,1	548	1,0	3 952	0,9
Středočeský	296 548	19,2	7 463	22,9	15 273	28,2	88 950	20,1
Jihočeský	158 123	10,2	3 789	11,6	0	0,0	42 067	9,5
Plzeňský	125 447	8,1	1 270	3,9	0	0,0	36 920	8,3
Karlovarský	22 811	1,5	94	0,3	-	-	7 747	1,8
Ústecký	100 974	6,5	732	2,2	2 968	5,5	25 133	5,7
Liberecký	22 268	1,4	236	0,7	404	0,7	6 520	1,5
Královéhradecký	92 641	6,0	1 442	4,4	9 164	16,9	27 899	6,3
Pardubický	95 761	6,2	1 416	4,3	2 995	5,5	31 288	7,1
Vysočina	157 510	10,2	11 779	36,1	262	0,5	46 366	10,5
Jihomoravský	**224 054**	**14,5**	**2 225**	**6,8**	**5 891**	**10,9**	**48 604**	**11,0**
Olomoucký	108 321	7,0	682	2,1	9 027	16,7	32 426	7,3
Zlínský	57 766	3,7	295	0,9	1 067	2,0	16 709	3,8
Moravskoslezský	72 210	4,7	1 200	3,7	6 467	12,0	27 647	6,3

Na zaměření zemědělské činnosti subjektů hospodařících v zemědělství navazují údaje o **využití orné půdy**, o výměrách vybraných plodin. Z přehledu o podílu jednotlivých krajů na výměrách vybraných plodin vyplývá, že vzhledem k největší výměře orné půdy má výsadní postavení Středočeský kraj s výjimkou podílu na výměře brambor, kde dominuje kraj Vysočina. V Jihomoravském kraji byl podle výsledků šetření zjištěn druhý nejvyšší podíl na výměře obilovin. Více než 113 tis. ha pšenice tvořilo 14,2 % republikové výměry a 64 tis. ha ječmene 13,1 %, což byly druhé nejvyšší podíly. Kukuřice na zrno se v Jihomoravském kraji pěstovala na výměře téměř 37 tis. ha, což ve srovnání s ostatními kraji byla výměra nejvyšší a tvořila 36,9 % republikového celku. Rovněž plochy olejnin byly v Jihomoravském kraji druhé nejvyšší, z těchto plodin je třeba uvést výměru slunečnice na semeno – více než 12 tis. ha tvořilo 52,7 % z výměry této plodiny v ČR.

Tab. 3.1.10 Využití orné půdy v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Obhospodařovaná orná půda celkem (ha)	z toho (%)								
		obiloviny	z toho		luskoviny	brambory	cukrovka	olejniny	pícniny na orné půdě	bez sklizně
			pšenice	ječmen						
Jihomoravský kraj	**325 243**	**68,9**	**35,0**	**19,6**	**1,5**	**0,7**	**1,8**	**14,9**	**9,9**	**0,4**
v tom okresy:										
Blansko	27 744	58,4	30,0	18,7	1,8	0,7	1,3	14,4	21,1	0,1
Brno-město	5 911	65,6	40,1	23,1	3,4	1,2	5,6	17,5	2,3	0,1
Brno-venkov	57 350	69,3	38,1	21,8	0,8	0,7	3,1	14,3	10,2	0,1
Břeclav	46 565	71,0	34,2	14,2	0,7	0,6	0,4	11,8	10,5	1,0
Hodonín	47 793	70,3	35,3	11,5	0,8	0,3	1,1	15,2	9,3	0,6
Vyškov	41 295	69,4	30,0	31,0	1,2	0,2	1,0	19,5	7,9	0,3
Znojmo	98 586	69,9	36,5	20,1	2,7	1,1	2,3	14,8	8,0	0,2

Výměry vybraných základních plodin se proti roku 2005 měnily. Na jedné straně bylo zaznamenáno zvýšení výměry osevních ploch obilovin (o 6 888 ha, tj. o 3,2 %), osevní plochy olejnin zůstaly prakticky stejné (byl upřednostněn výsev řepky a řepice nad slunečnicí na semeno – výměra řepky vzrostla o 8 709 ha, tj. o 58,0 %, kdežto výměra slunečnice na semeno poklesla o 7 169 ha, tj. o 36,1 %). Na druhé straně poklesla výměra zejména u okopanin – celkem o 2 460 ha, tj. o 22,7 % (plochy s bramborami se snížily o 13,6 % a s cukrovkou technickou o 28,7 %).

Využití orné půdy v okresech Jihomoravského kraje je podle výsledků šetření vcelku podobné s převahou osevních ploch obilovin. Výjimkou je pouze okres Blansko, zde obiloviny tvořily v roce 2007 jen 58,4 % z obhospodařované orné půdy, na druhé straně zde byl nejvyšší podíl ploch určených pro pícniny na orné

půdě – 21,1 % z výměry orné půdy okresu. Dále je možno uvést okres Vyškov, kde téměř pětina (19,5 %) využívané orné půdy je oseta olejninami.

Graf 21 Plochy obilovin a olejnin v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007

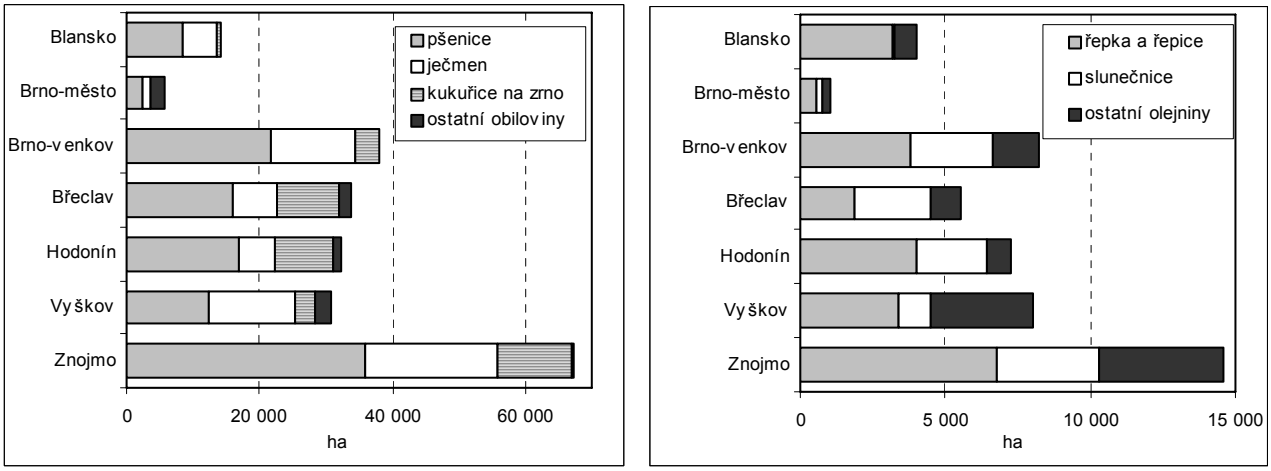

V souvislostí s tradicí pěstování zeleniny je třeba za Jihomoravský kraj uvést i plochu orné půdy využívanou pro pěstování zeleniny a jahod. Výměra 2 865 ha tvoří sice pouze 0,9 % z výměry využívané orné půdy Jihomoravského kraje, ale tvoří 28,0 % z výměry půdy tohoto určení v ČR, celkem 1 104 hektarů této půdy, tj. 38,5 % z krajského celku, se nachází v okrese Břeclav.

Graf 22 Plochy pícnin na orné půdě v okresech Jihomoravského kraje v roce 2007

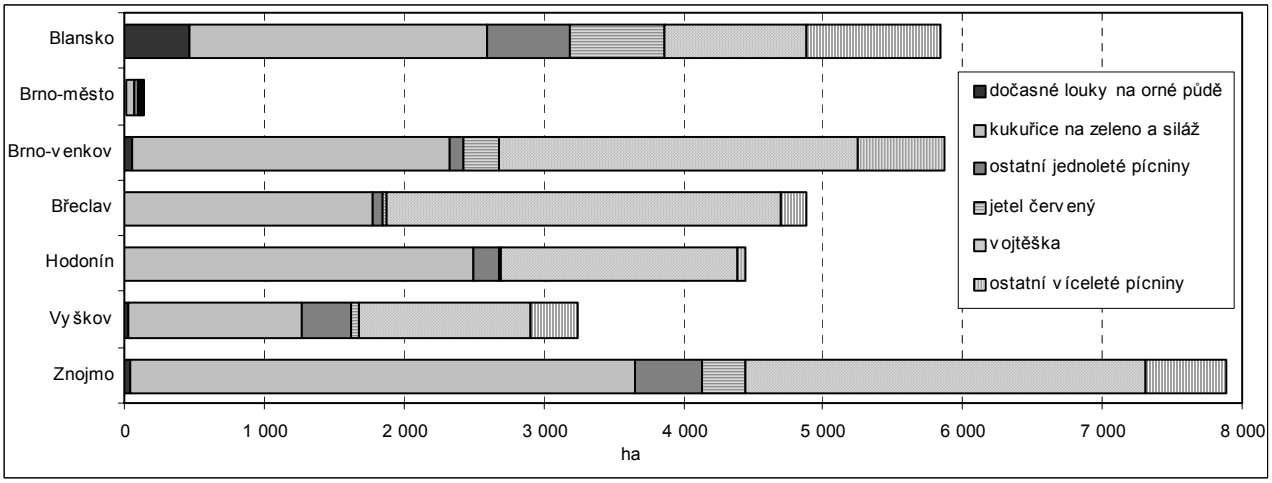

Vedle orné půdy využívané existují dvě kategorie orné půdy ladem (bez dotací a s dotacemi). **Orná půda ladem bez dotací** je půda, která v rámci systému střídání plodin není v daném vegetačním období využívána k účelům produkce. Není udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu a podnik u ní nemá nárok na finanční podporu. **Orná půda ladem s dotacemi** je půda, která v rámci systému střídání plodin není v daném vegetačním období využívána k účelům produkce. Je udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu a podnik u ní má právo na finanční podporu. Orná půda ladem s dotacemi zahrnuje půdu ladem bez jakékoli vegetace (úhor), půdu s přirozenou vegetací, kterou lze využít jako krmivo nebo zaorat a půdu osetou výlučně pro produkci zeleného hnojení.

V České republice bylo podle výsledků šetření 5 898 hektarů orné půdy ladem bez dotací (bez sklizně), největší díl této půdy byl v Ústeckém kraji – 1 095 ha, tj. 18,6 % celku. V Jihomoravském kraji byla tato půda na výměře 708 ha (12,0 % z celku ČR), z toho v okrese Břeclav 364 ha a v okrese Hodonín 264 ha (51,4 %, resp. 37,3 % z Jihomoravského kraje). Orné půdy ladem s dotacemi bylo v rámci ČR 9 806 hektarů, největší díl této půdy byl zjištěn ve Středočeském kraji – 1 840 ha, tj. 18,8 % celku. V Jihomoravském kraji byla tato půda na výměře 464 ha (4,7 % z celku ČR), z toho v okrese Znojmo 174 ha (37,5 %), v okrese Břeclav 121 ha (26,1 %) a v okrese Vyškov 106 ha (22,8 % z Jihomoravského kraje).

Výsledky strukturálního šetření v zemědělství zjištěné v rostlinné výrobě je možno **doplnit o údaje** za období let 2000 až 2008 zjištěné **z běžného statistického zjišťování**. Meziroční změny ve struktuře osevních ploch jsou poměrně výrazné a odrážejí nejen situaci na trhu se zemědělskými komoditami, ale

i změny v dotační politice státu a Evropské unie. Významný je i vliv omezování živočišné výroby spojený s nižšími požadavky na produkci krmiv pro chovaná hospodářská zvířata.

Tab. 3.1.11 Osevní plochy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 ha

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiloviny celkem	220 222	219 458	203 881	191 697	216 799	214 939	214 189	223 156	221 491
Luskoviny	4 039	3 797	3 555	4 676	4 609	5 636	5 749	5 136	4 372
Brambory celkem	6 585	5 039	2 189	2 022	2 610	2 664	1 821	2 114	2 175
Cukrovka technická	6 176	8 874	8 791	9 664	9 132	8 284	6 672	5 331	5 399
Olejniny celkem	58 339	56 883	52 514	52 046	45 370	48 257	51 203	48 641	53 361
Pícniny na orné půdě	51 062	48 601	42 066	40 351	37 037	36 440	34 087	32 797	31 581

Plochy obilovin se od roku 2000 postupně snižovaly až do roku 2003, kdy dosáhly minima, v dalších letech znovu vzrostly. Opakem byla situace u osevních ploch technické cukrovky, v roce 2003 byly plochy nejvyšší a klesaly až do roku 2007. Od roku 2000 se v kraji postupně snižovaly osevní plochy brambor a pícnin na orné půdě. Vcelku velké výkyvy jsou po roce 2000 patrné u osevních ploch olejnin. V roce 2004 byly téměř o 18 % nižší než v roce 2000.

Tab. 3.1.12 Hektarové výnosy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 t/ha

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiloviny celkem	3,6	5,1	4,8	4,1	5,7	5,1	4,5	4,4	5,8
Luskoviny	1,5	2,8	2,0	2,2	3,4	2,6	2,4	2,3	2,4
Brambory celkem	15,5	18,0	16,9	15,0	21,5	24,4	21,5	20,3	22,9
Cukrovka technická	43,0	44,0	48,6	42,9	48,7	52,8	51,1	46,7	53,1
Olejniny celkem	2,1	2,3	2,0	1,7	2,5	2,2	2,2	2,2	2,4
Pícniny na orné půdě (v hodnotě sena)	5,3	5,9	6,3	5,0	6,6	7,2	6,3	6,3	6,5

Významné meziroční rozdíly v hektarových výnosech jsou do značné míry ovlivněny průběhem počasí v jednotlivých letech. Nejméně příznivým rokem byl v Jihomoravském kraji pro rostlinnou výrobu rok 2003, kdy byly zaznamenány nejnižší výnosy obilovin, brambor, cukrovky, olejnin i pícnin na orné půdě. Jen výnos luskovin byl nižší v roce 2000, tento rok se jevil málo příznivý i pro ostatní plodiny, neboť u obilovin, brambor, cukrovky, olejnin i pícnin na orné půdě byly zaznamenány druhé nejnižší výnosy ve sledovaném období. Na druhé straně jednoznačně nelze stanovit rok nejpříznivější. Pro obiloviny, cukrovku technickou a olejniny to byl rok 2008, pro luskoviny a pícniny na orné půdě rok 2004 a pro brambory rok 2005.

Graf 23 Hektarové výnosy obilovin v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008

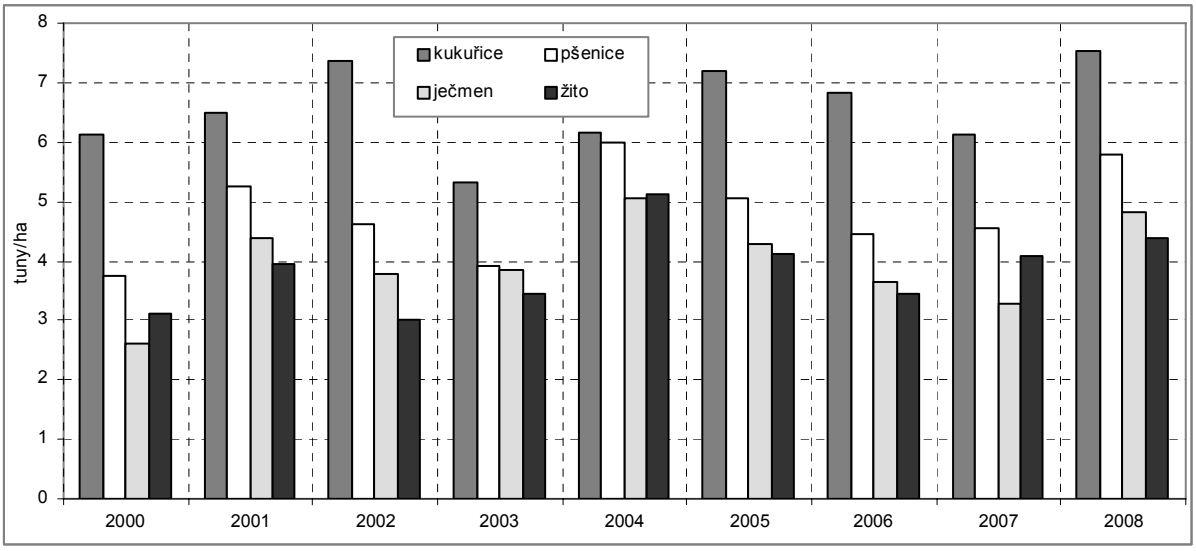

Dlouhodobě nejvýnosnější obilovinou je kukuřice na zrno, jejíž hektarové výnosy se v kraji pohybovaly od 5,3 t/ha v roce 2003 po 7,6 t/ha v roce 2008. Výnosy druhé nejčastěji pěstované obiloviny – pšenice – se pohybovaly od 3,7 t/ha v roce 2000 po 6,0 t/ha v roce 2004. Třetí nejrozšířenější obilovinou byl ječmen, jeho výnos se pohyboval od 2,6 t/ha opět v roce 2000 po 5,0 t/ha stejně jako u pšenice v roce 2004.

Sklizeň rostlinných produktů přímo závisí na velikosti produkčních ploch a hektarových výnosech. Největší produkce obilovin byla zjištěna v kraji v roce 2008. Celková sklizeň 1 276,1 tis. tun byla o 63,4 % vyšší než

sklizeň v roce 2003, kdy byla sklizeň obilovin naopak nejnižší. Luskovin a technické cukrovky se ve sledovaném období sklidilo nejvíce v roce 2004, v roce 2008 se sklidilo nejvíce olejnin a v roce 2001 největší množství pícnin na orné půdě. Brambor se sklidilo nejvíce na počátků sledovaného období, v roce 2003 to již byla pouze necelá třetina výchozího množství a v roce 2008 přibližně polovina sklizně roku 2000.

Tab. 3.1.13 Sklizeň v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008 tis. tun

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiloviny celkem	785,3	1 125,2	971,1	780,9	1 245,1	1 128,9	964,2	977,2	1 276,1
Luskoviny	5,8	10,8	7,1	10,3	15,5	14,5	13,9	11,6	10,7
Brambory celkem	101,8	90,5	36,9	30,3	56,0	65,1	39,2	42,9	49,8
Cukrovka technická	262,9	390,5	427,2	414,8	444,7	437,0	340,8	248,9	286,9
Olejniny celkem	122,5	127,5	106,8	89,0	114,7	105,2	112,1	107,6	130,6
Pícniny na orné půdě (v hodnotě sena)	270,8	277,8	263,4	196,7	229,6	225,6	210,2	203,0	203,3

V **živočišné produkci** podle výsledků strukturálního šetření v zemědělství patřily zemědělské podniky Jihomoravského kraje k významným chovatelům drůbeže a prasat. Počtem kusů drůbeže se kraj podílel na republikovém úhrnu 18,6 %, což mezi ostatními kraji znamenalo prvenství. Podíl kraje 15,3 % na úhrnném stavu prasat byl podíl nejvyšší společně se Středočeským krajem (počet prasat v Jihomoravském kraji byl však vyšší). Na stavu skotu se kraj podílel šestým nejnižším podílem (5,3 %), v čele pořadí byl v této oblasti Jihočeský kraj.

Tab. 3.1.14 Stavy hospodářských zvířat v krajích ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Skot celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Prasata celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Drůbež celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Intenzita chovu	
							skotu na 100 ha zem. půdy	prasat na 100 ha orné půdy
Česká republika	**1 419 007**	**100,0**	**2 875 874**	**100,0**	**29 303 202**	**100,0**	**40,3**	**112,0**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	6 484	0,5	7 011	0,2	766 339	2,6	21,4	38,4
Středočeský	154 705	10,9	438 629	15,3	5 327 811	18,2	28,3	91,2
Jihočeský	218 354	15,4	352 520	12,3	4 318 784	14,7	51,7	135,0
Plzeňský	160 725	11,3	217 500	7,6	2 572 819	8,8	51,3	105,1
Karlovarský	36 521	2,6	27 317	0,9	233 167	0,8	36,7	67,3
Ústecký	41 226	2,9	109 445	3,8	2 001 811	6,8	19,7	72,8
Liberecký	42 444	3,0	36 748	1,3	118 417	0,4	46,6	97,3
Královéhradecký	109 632	7,7	216 898	7,5	1 941 527	6,6	46,7	127,4
Pardubický	120 755	8,5	181 855	6,3	2 327 479	7,9	52,7	102,5
Vysočina	215 604	15,2	410 722	14,3	852 072	2,9	57,8	140,8
Jihomoravský	**74 615**	**5,3**	**439 430**	**15,3**	**5 457 667**	**18,6**	**20,6**	**135,1**
Olomoucký	96 071	6,8	218 653	7,6	448 048	1,5	39,8	121,3
Zlínský	58 787	4,1	118 498	4,1	1 577 450	5,4	39,2	123,1
Moravskoslezský	83 083	5,9	100 647	3,5	1 359 813	4,6	38,9	77,2

Ukazatel **intenzity chovu** drůbeže v Jihomoravském kraji (1 678 kusů drůbeže na 100 ha orné půdy) byl mezi kraji nejvyšší (pomineme-li Hl. m. Prahu, kde je nesrovnatelně menší výměra orné půdy). Intenzita chovu prasat (135 prasat na 100 ha orné půdy) byla druhá nejvyšší, naopak intenzita chovu skotu (21 kusů skotu na 100 ha zemědělské půdy) byla mezi kraji druhá nejnižší. V případě intenzity chovu prasat i skotu byly nejvyšší hodnoty zjištěny v kraji Vysočina.

Tab. 3.1.15 Hospodářská zvířata v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007 kusy

	Skot	z toho krávy	Prasata	Ovce a berani	Kozy a kozli	Koně	Drůbež
Jihomoravský kraj	**74 615**	**29 303**	**439 430**	**6 180**	**999**	**1 812**	**5 457 667**
v tom okresy:							
Blansko	16 315	6 396	29 494	1 290	294	190	257 933
Brno-město	283	86	5 605	395	171	164	330
Brno-venkov	14 470	5 366	53 644	626	129	436	1 358 024
Břeclav	9 584	3 503	52 780	651	91	222	861 989
Hodonín	10 172	4 036	67 282	1 579	206	356	951 961
Vyškov	8 304	4 074	52 456	830	.	246	291 678
Znojmo	15 487	5 838	178 169	809	98	198	1 735 751

Intenzita chovu skotu v okresech ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

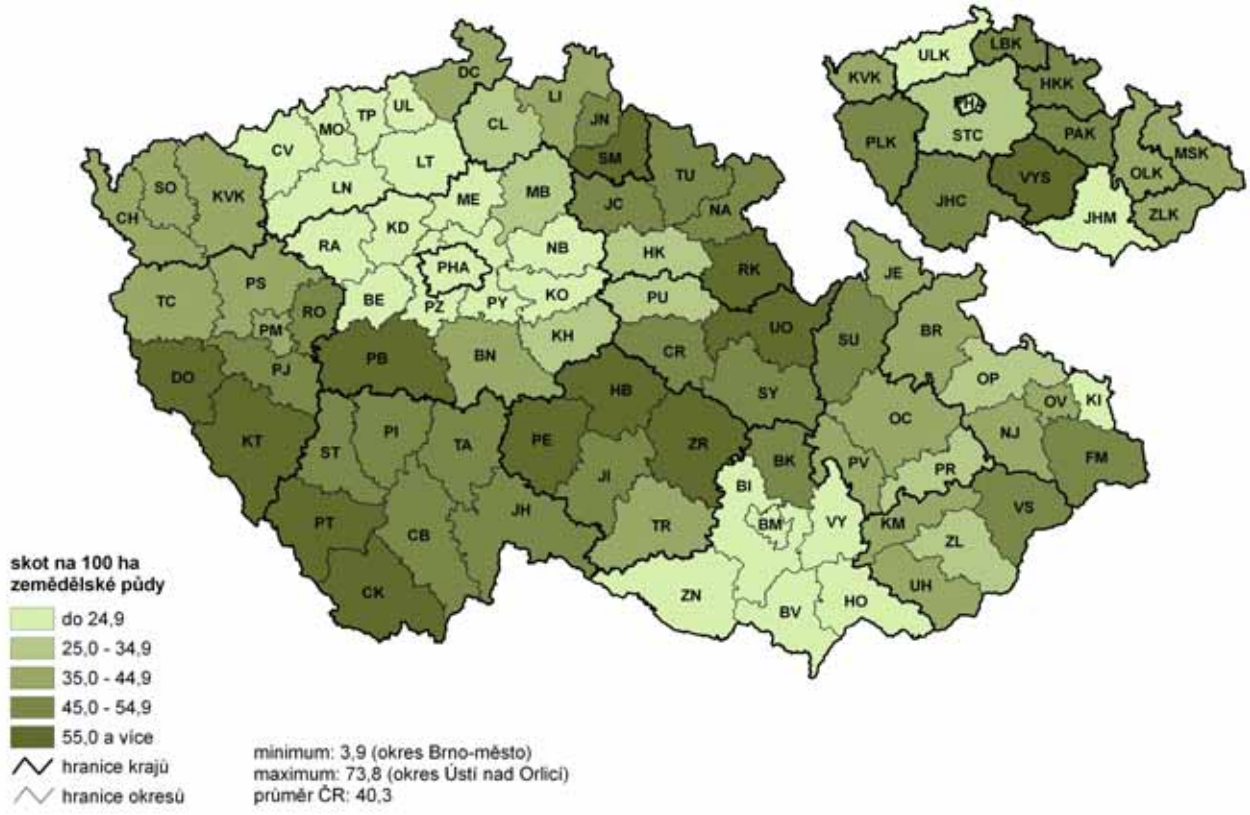

Jihomoravský kraj tedy dominoval v chovu drůbeže, jistě také proto, že **stav drůbeže** se proti roku 2005 zvýšil o 1,16 mil. kusů, tj. o 27,1 %. Převážnou část tvořila kuřata na výkrm – 4,45 mil. kusů představovalo 81,5 % z krajského stavu drůbeže a 23,5 % z republikového počtu kuřat na výkrm. Spíše zajímavostí je, že v Jihomoravském kraji zemědělci chovali 204 tis. krůt (25,5 % počtu v ČR) a 2,1 tis. křepelek (22,9 % chovaného stavu v ČR). Chov drůbeže v kraji byl z 96,2 % realizován v podnicích právnických osob. Z okresů Jihomoravského kraje byly nejčetnější chovy drůbeže evidovány v okrese Znojmo (31,8 %), za ním se umístil okres Brno-venkov (24,9 %).

Graf 24 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007

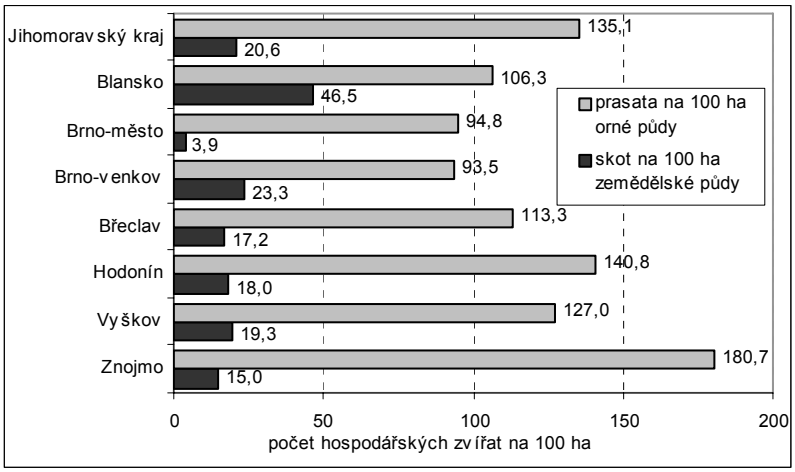

Početní **stav prasat** se v roce 2007 v Jihomoravském kraji snížil o 38,6 tis. kusů, tj. o 8,1 %. I přes tento propad byl počet více než 439 tis. kusů nejpočetnějším chovem v ČR. Z tohoto počtu tvořila 31,2 % selata do hmotnosti 20 kg a 10,8 % chovné prasnice a kanci. Obdobně jako u drůbeže také na chovu prasat se podniky právnických osob podílely 92,4 %. Z jihomoravských okresů se okres Znojmo umístil podle velikosti chovů na prvním místě s podílem na krajském celku 40,5 %, s 15,3 % se zařadil na druhé místo okres Hodonín.

Ke snížení stavů došlo také u početního **stavu skotu**, v Jihomoravském kraji bylo ke dni šetření v roce 2007 celkem 74 615 kusů, což bylo 98,5 % stavu roku 2005 (o 1 128 kusů méně). Struktura skotu celkem v kraji byla tvořena z 35,7 % krávami dojnými, z 27,2 % skotem do 1 roku, 27,1 % tvořil skot od 1 roku do 2 let, 6,4 % byl skot starší 2 let a zbývající část připadla na krávy bez tržní produkce mléka, krávy jatečné a ve výkrmu. Chov byl z 89,0 % realizován v podnicích právnických osob, kde z celku 66 442 kusů skotu připadlo 37,6 % na krávy dojné. Z okresů Jihomoravského kraje byly nejpočetnější stavy skotu evidovány v okresech Blansko, Znojmo a Brno-venkov, společně tvořily 62,0 % krajského celku.

Intenzita chovu prasat v okresech ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

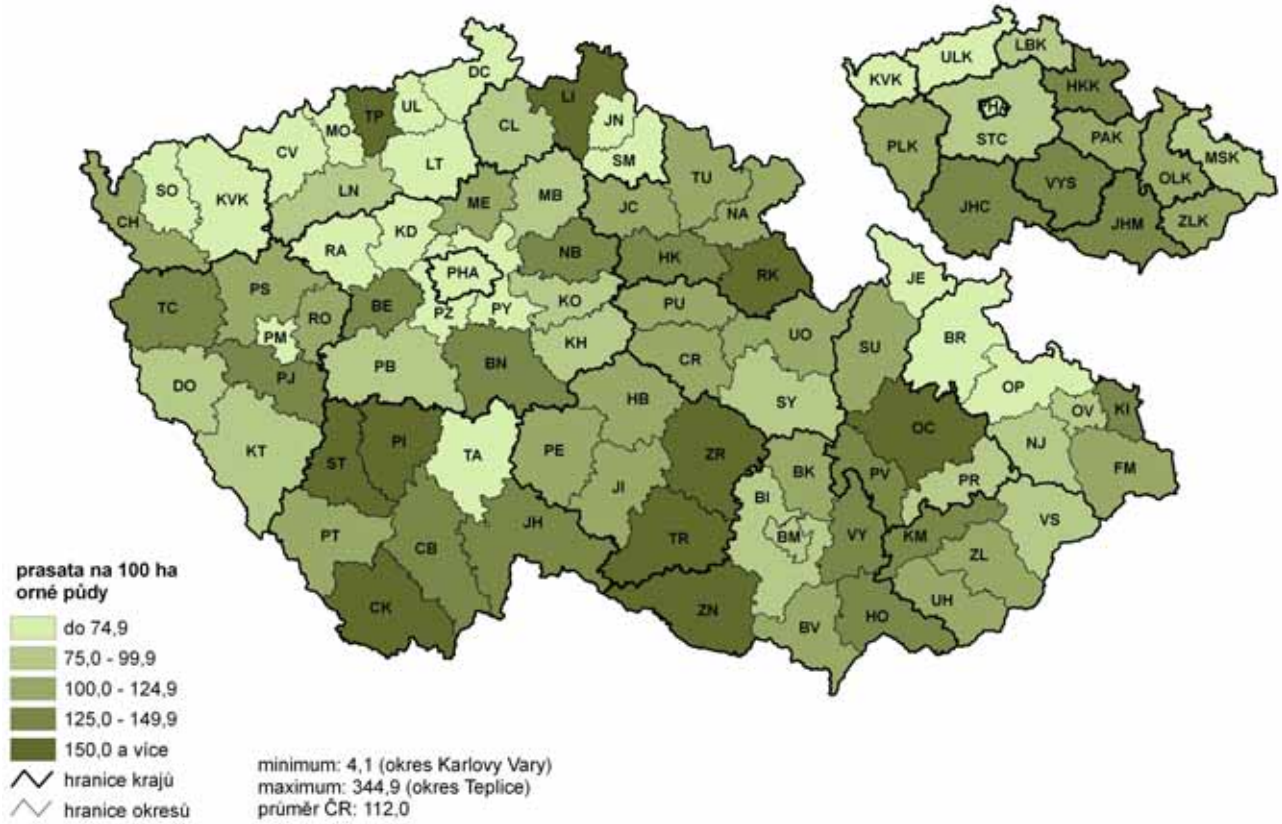

Mezi užitková hospodářská zvířata, jejichž stavy se v Jihomoravském kraji zvýšily, patří ovce, koně a kozy. Počet ovcí a beranů se v kraji proti roku 2005 zvýšil o 1 692 kusů, tj. o 37,7 %, počet koz a kozlů se zvýšil o 139 kusů, tj. o 16,2 % a počet koní vzrostl o 83 kusů, tj. o 4,8 %. Chovům těchto zvířat se z větší části věnovaly podniky fyzických osob. Z okresů Jihomoravského kraje vykazoval nejvyšší stavy ovcí a beranů okres Hodonín, v okrese Blansko byl zjištěn nejvyšší stav koz a kozlů a v okrese Brno-venkov nejvyšší počet koní (koně nebyli výběrovým kriteriem, proto byli sečteni jen u jednotek s půdou).

Také výsledky živočišné výroby zjištěné strukturálním šetřením v zemědělství lze **doplnit o údaje** za období let 2000 až 2008 vyplývající **z běžného statistického zjišťování**. V živočišné výrobě se v Jihomoravském kraji postupně snižovala intenzita chovu skotu, jestliže na 100 hektarů zemědělské půdy v roce 2000 připadlo 26,0 kusů skotu, pak v roce 2008 to bylo jen 18,3 kusů. Navíc v celém období byl přepočtený ukazatel nižší než republikový průměr.

Graf 25 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2008

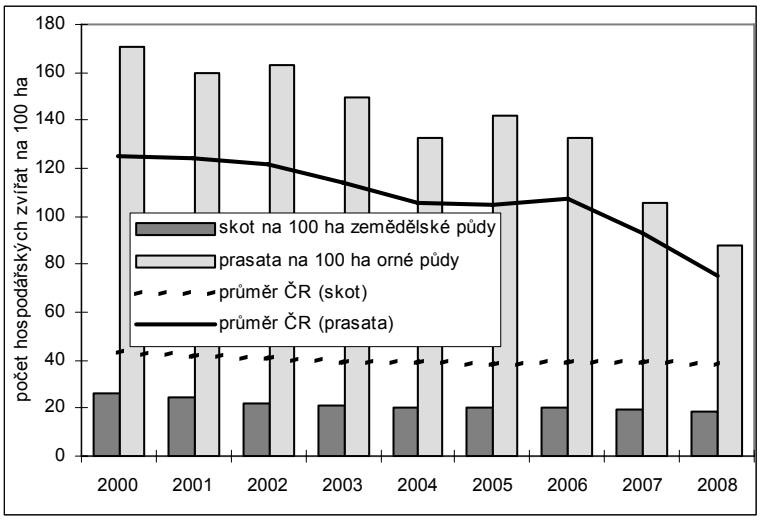

Naproti tomu **intenzita chovu** prasat (počet prasat na 100 hektarů orné půdy) republikový průměr v jednotlivých letech sledovaného období převyšovala, i když trend snižování byl společný republikové i krajské hodnotě. V Jihomoravském kraji se počet prasat na 100 ha orné půdy snížil z 170,7 kusů v roce 2000 na 88,3 kusů v roce 2008 (v ČR z 125,4 kusů na 75,3 kusů).

Stavy většiny hospodářských zvířat se v Jihomoravském kraji snížily, přitom nejnižší počet zvířat byl zjištěn u uvedených druhů právě v roce 2008. V tomto roce v porovnání s rokem 2001 byly stavy skotu nižší o 23,7 %, stavy krav se snížily o 17,8 %. Počet krav se

snižoval každoročně, stavy skotu pak s výjimkou roku 2007. Stavy prasat se v kraji snížily od roku 2001 o 38,6 %, přičemž k největšímu meziročnímu poklesu došlo v posledním sledovaném roce, stav prasat se proti roku 2007 snížil o pětinu. Počty prasnic poklesly od roku 2001 dokonce o 44,5 %, v roce 2008 se počet meziročně snížil o čtvrtinu.

Tab. 3.1.16 Stavy hospodářských zvířat v Jihomoravském kraji v letech 2001 až 2008*) ks

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skot celkem	94 640	89 914	81 108	77 583	75 511	73 878	74 784	72 250
z toho krávy	34 327	33 751	31 691	30 022	29 715	29 260	28 601	28 219
Prasata celkem	560 084	524 523	533 634	484 901	433 761	457 985	430 406	344 014
z toho prasnice	46 293	46 948	47 286	39 649	37 176	39 108	34 925	25 697
Ovce a berani	3 212	3 587	3 673	3 849	4 104	5 092	7 448	7 006
Drůbež	4 239 855	4 777 027	4 501 913	4 422 665	4 303 093	4 358 401	4 205 225	4 170 086
z toho slepice	738 442	630 814	719 426	693 069	589 801	543 418	580 398	406 819

*) do roku 2003 k 1. 3., od roku 2004 k 1. 4.

Po roce 2000 se opět začaly zvyšovat stavy ovcí a beranů, ještě zdaleka nedosáhly počtů chovaných v 80. letech 20. století. Stavy drůbeže se ve sledovaném období v kraji snížily pouze o 1,6 %. Pokles, a to o 44,9 %, se však týkal především slepic, jejichž stavy se vzhledem ke krátkému chovnému cyklu mění nejvýrazněji i během roku s ohledem na výkyvy v poptávce po vejcích.

Tab. 3.1.17 Živočišná výroba v Jihomoravském kraji v letech 2001 až 2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výroba masa v jatečné hmotnosti (t)								
hovězí vč. telecího	6 245	6 213	6 288	6 344	5 496	5 281	5 016	4 126
vepřové	49 232	47 325	51 387	50 664	46 866	48 684	49 141	43 265
Výroba mléka (tis. litrů)	171 377	185 829	172 033	163 117	174 084	175 086	169 325	178 610
Průměrná roční dojivost 1 krávy (litry)	5 992	6 288	6 120	6 349	6 656	6 686	6 831	7 026
Snáška vajec								
celkem (tis. kusů)	150 570	194 468	180 394	191 105	146 940	140 922	154 087	143 302
na 1 slepici (ks)	286	291	290	272	283	298	283	287
Úhyn z počtu narozených (%)								
telata	.	9,1	9,6	10,1	8,4	10,4	9,2	8,9
selata	10,3	10,6	11,2	11,4	11,5	11,5	11,6	10,9

Živočišnou výrobu v Jihomoravském kraji lze po roce 2001 charakterizovat vcelku stabilní produkcí vepřového masa, i když v roce 2008 bylo zaznamenáno nejnižší množství a nejvyšší meziroční pokles (o 12,0 %). Výroba hovězího masa se zvyšovala až do roku 2004, poté klesala a skutečnost roku 2008 byla proti roku 2001 téměř o třetinu nižší. Nejvyšší výroba mléka byla zaznamenána v roce 2002, přitom růst užitkovosti, vyjádřené průměrnou roční dojivostí 1 krávy, pokračoval prakticky v celém sledovaném období. V roce 2008 bylo od jedné dojnice získáno v průměru o 1 034 litrů mléka více než v roce 2001.

Snáška vajec byla nejvyšší v roce 2002, zatímco průměrná snáška na 1 slepici v roce 2006. V tomto roce bylo vykázáno i nejvyšší procento úhynu telat - 10,4 % z celkového počtu narozených zvířat, naproti tomu nejnižší úhyn telat byl zaznamenán v roce 2005, a to 8,4 %. Procento úhynu selat bylo již tradičně vyšší, pohybovalo se od 10,3 % v roce 2001 po 11,6 % v roce 2007.

Strukturálním šetřením v zemědělství je zjišťována také **úroveň technické vybavenosti** zemědělských podniků. Podle výsledků šetření bylo ve vlastnictví podniků v Jihomoravském kraji 10 081 **traktorů**, což byl mezi kraji třetí nejvyšší počet a tvořil 12,0 % z republikového celku. Z celkového počtu traktorů v kraji patřilo 6 125 traktorů (60,8 %) podnikům fyzických osob. Z hlediska výkonu u podniků fyzických osob převažovaly traktory s výkonem do 20 kW, tvořily zde 31,9 % (traktory s výkonem nad 100 kW tvořily pouze 5,8 %), u podniků právnických osob převládaly traktory s výkonem 40 až 59 kW, tvořily 38,4 % (traktory s výkonem nad 100 kW tvořily 22,4 %). Podle rozdělení výměry orné půdy mezi podniky fyzických a právnických osob tak připadlo na jeden traktor v podniku fyzických osob 9,9 hektarů orné půdy a na jeden traktor v podniku právnických osob 66,9 hektarů orné půdy.

Z jihomoravských okresů byl zaznamenán nejvyšší počet traktorů v okresech Znojmo, Břeclav a Hodonín (62,9 % krajského celku). Právě v okresech Břeclav a Hodonín bylo evidováno zřejmě vzhledem k vysokému počtu vinařů a zelinářů nejvyšší zastoupení traktorů s nejmenším výkonem. Na druhé straně v okrese Vyškov byla čtvrtina traktorů s nejvyšším výkonem. Z mezikrajského přehledu je také patrné, že v Jihomoravském kraji spolu s Královéhradeckým krajem byl zjištěn pátý nejnižší podíl traktorů starších 10 let.

Ve vlastnictví podniků v Jihomoravském kraji bylo také 1 087 **sklízecích mlátiček**, což byl čtvrtý nejvyšší počet mezi kraji a tvořil 10,4 % z republikového celku. Z celkového počtu sklízecích mlátiček v kraji patřilo 629 strojů (57,9 %) podnikům fyzických osob. Podle rozdělení výměry obilovin mezi podniky fyzických a právnických osob tak připadlo na jednu sklízecí mlátičku v podniku fyzických osob 70,3 hektarů obilovin a na jeden stroj v podniku právnických osob 392,6 hektarů obilovin. Z okresů Jihomoravského kraje byl zaznamenán nejvyšší počet sklízecích mlátiček v okresech Brno-venkov a Znojmo (51,8 % krajského celku). Podíl strojů starších 10 let byl u sklízecích mlátiček v průměru nižší než u traktorů.

Tab. 3.1.18 Zemědělské stroje ve vlastnictví podniků v krajích ČR k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Traktory celkem	z toho starší než 10 let (%)	Sklízecí mlátičky	z toho starší než 10 let (%)	Samojízdné sklízecí řezačky	z toho starší než 10 let (%)	Výměra orné půdy (ha) na 1 traktor	Plocha obilovin (ha) na 1 sklízecí mlátičku
Česká republika	**83 813**	**84,3**	**10 442**	**78,1**	**1 998**	**79,1**	**30,6**	**147,9**
v tom kraje:								
Hl. město Praha	593	64,9	89	65,2	5	80,0	30,8	113,0
Středočeský	12 138	82,1	1 831	72,8	280	76,8	39,6	162,0
Jihočeský	9 995	85,5	1 253	80,9	203	71,9	26,1	126,2
Plzeňský	6 948	86,9	830	81,1	192	85,4	29,8	151,1
Karlovarský	1 158	85,0	93	92,5	40	92,5	35,1	245,3
Ústecký	4 443	86,7	618	81,7	105	89,5	33,8	163,4
Liberecký	2 615	86,1	261	85,4	93	88,2	14,4	85,3
Královéhradecký	6 139	83,1	637	74,9	150	77,3	27,7	145,4
Pardubický	5 735	85,9	627	70,2	162	69,1	30,9	152,7
Vysočina	10 354	86,4	1 555	84,8	284	77,1	28,2	101,3
Jihomoravský	**10 081**	**83,1**	**1 087**	**77,7**	**152**	**86,8**	**32,3**	**206,1**
Olomoucký	4 950	84,3	662	79,6	141	83,7	36,4	163,6
Zlínský	3 854	82,4	321	72,0	80	66,3	25,0	180,0
Moravskoslezský	4 809	81,9	578	74,0	111	82,0	27,1	124,9

Podle výsledků šetření bylo ve vlastnictví jihomoravských podniků 152 **samojízdných sklízecích řezaček**, což byl šestý nejvyšší počet ve srovnání s ostatními kraji a 7,6 % z republikového celku. Tyto stroje byly ve vlastnictví především právnických osob (100 kusů tvořilo 65,8 % celku kraje). Podíly strojů starších 10 let mezi kraji výrazně kolísaly, v Jihomoravském kraji byl tento podíl nadprůměrný. Pokud u jednotlivých krajů sečteme podíly strojů (traktory, mlátičky i řezačky) do 10 let, podělíme třemi, nejjednodušší formou můžeme posoudit stupeň obnovy základního strojového vybavení. Podle tohoto způsobu byl nejnovější strojový park v Hl. m. Praze (podíl strojů do 10 let činil 30,0 %) a ve Zlínském kraji (26,5 %). Jihomoravský kraj by byl s podílem 17,4 % na 9. místě, na opačném konci žebříčku byl Karlovarský kraj (10,0 %) a Liberecký kraj (13,4 %).

Tab. 3.1.19 Stroje a zařízení ve vlastnictví podniků v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Traktory kolové a pásové						Sklízecí mlátičky	Sklízeče brambor	Orná půda (ha) na 1 traktor	Plocha obilovin (ha) na 1 sklízecí mlátičku
	celkem	v tom s výkonem (%)								
		do 20 kW	21 - 39 kW	40 - 59 kW	60 - 99 kW	100 kW a více				
Jihomoravský kraj	**10 081**	**20,5**	**12,5**	**30,5**	**24,1**	**12,3**	**1 087**	**399**	**32,3**	**206,1**
v tom okresy:										
Blansko	827	6,0	13,8	41,2	25,4	13,4	108	55	33,5	150,1
Brno-město	369	25,5	13,3	22,0	30,1	8,9	48	25	16,0	80,8
Brno-venkov	1 791	9,3	13,8	36,0	26,7	14,2	293	115	32,0	135,7
Břeclav	2 393	35,4	15,3	21,8	20,6	7,0	114	37	19,5	290,0
Hodonín	1 925	37,8	12,3	24,1	16,7	9,0	124	40	24,8	270,8
Vyškov	754	4,5	6,4	38,5	24,9	25,7	130	37	54,8	220,3
Znojmo	2 022	7,4	10,1	36,2	30,9	15,4	270	91	48,8	255,3

Z počtu 1 049 **nákladních automobilů** s užitečnou hmotností nad 3,5 tuny (13,8 % republikového celku) vlastnily podniky právnických osob 898 vozů (85,6 % z celku kraje). Byly zjišťovány i počty dalších strojů – sklizeče brambor, kypřičky, secí stroje, pluhy, zavlažovací zařízení atd. U většiny druhů strojů byly vyšší počty strojů ve vlastnictví podniků fyzických osob. Výjimku tvořily již uvedené nákladní vozy a samojízdné řezačky a dále krmné vozy nebo samostatné dojírny, které jsou důležitou součástí technické vybavenosti podniků s velkochovy hospodářských zvířat.

Graf 26 Zemědělské stroje v okresech Jihomoravského kraje k 30. 9. 2007

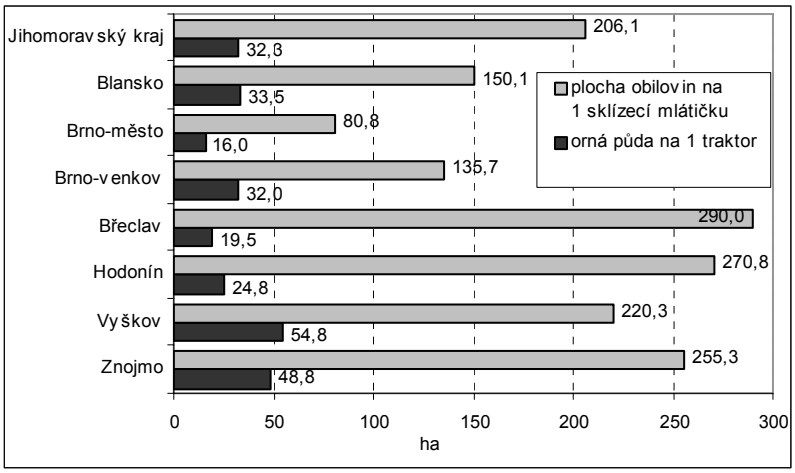

Jako zajímavost je možno uvést několik informací o **zavlažování**. Zavlažovatelnou plochu v kraji o výměře 15 223 ha obhospodařuje 437 zemědělských podniků. Ovšem v období říjen 2006 až září 2007 jen 413 podniků využilo možnosti zavlažování, a to na ploše 7 029 ha, tedy pouze 46,2 % zavlažovatelné plochy.

Pro zavlažování pozemků podniky nejčastěji využívaly povrchovou vodu ze zdrojů mimo farmu a dále podzemní vodu z vlastních zdrojů. Mezi nejrozšířenější způsob zavlažování se řadil postřik, další v pořadí byly mikrozávlahy. K nejrozsáhlejším plochám se závlahou patřila pole se zeleninou, bramborami a dále pak ovocné sady.

V zemědělství vedle sebe existují podniky, které jsou ve většině činností soběstačné nebo ještě služby poskytují, na druhé straně je řada podniků, které služby v různých oblastech využívají. V Jihomoravském kraji však ve srovnání s průměrem České republiky nebylo poskytování či využívání služeb mezi zemědělskými podniky nijak zvlášť rozšířeno. Výjimkou byla pouze orba a kultivační práce, kde téměř 20 % podniků využívalo pomoci a služby v této oblasti nakupovalo.

Graf 27 Zemědělské podniky poskytující a využívající zemědělské služby v Jihomoravském kraji v roce 2007

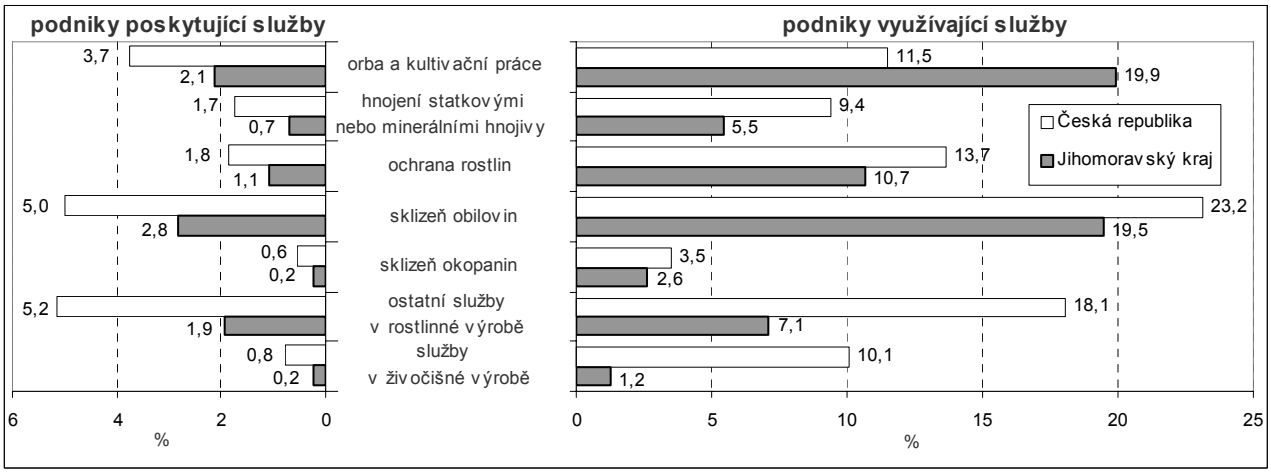

Pro **doplnění** informací o zemědělství Jihomoravského kraje uvedeme stručnou **informaci o ekologickém zemědělství**. Podklady pro tuto informaci jsou převzaty ze zdrojů Ministerstva zemědělství ČR (MZe). Ekologické zemědělství je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to v oblasti pěstování rostlin i v chovu zvířat. Hlavním principem je biologický koloběh: zdravá půda – zdravé rostliny – zdravá zvířata – zdravé potraviny – zdraví lidé – nenarušená krajina. Zemědělci, kteří se k ekologickému hospodaření přihlašují a registrují na Ministerstvu zemědělství, se řídí zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a Vyhláškou MZe č. 53/2001. Data vychází ze seznamů ekologických zemědělců zveřejňovaných MZe a jsou k dispozici od roku 2003.

V České republice bylo k 31. 12. 2007 podle seznamu ekologických zemědělců evidováno 1 318 subjektů. Ekologičtí zemědělci obhospodařovali více než 311 tis. hektarů půdy, z toho na 246 tis. hektarech byla provozována výhradně ekologická výroba. Půda výhradně ekologicky využívaná tak v roce 2007 v České republice zaujímala 5,8 % z výměry zemědělské půdy. Proti roku 2003 se tento podíl zvýšil o 1,2 bodu. V Jihomoravském kraji dosud není ekologické zemědělství nijak zvlášť rozšířeno. V roce 2007 podíl ekologicky obhospodařované půdy činil pouze 1,14 % zemědělské půdy a proti roku 2003 vzrostl pouze o 0,12 bodu. Ekologický způsob hospodaření byl rozvinut v Karlovarském kraji, zde podíl ekologicky obhospodařované půdy již v roce 2007 dosáhl hodnoty 37,5 %, s odstupem následoval Liberecký kraj (15,1 %).

V Jihomoravském kraji bylo ke konci roku 2007 evidováno 70 podniků, ve kterých je provozováno ekologické zemědělství (5,3 % z republikového celku) a také 43 výrobců ekopotravin (17,0 % z úhrnu ČR). Protože požadavky ze strany odběratelů tohoto druhu potravin narůstají, vyvstává přirozený zájem i ze strany podnikatelů přizpůsobit se vzniklým potřebám. Je zřejmě otázkou času, kdy se tento trend výrazněji projeví i v Jihomoravském kraji.

Produkce zemědělského odvětví ve finančním vyjádření navazuje v regionálním členění na metodiku souhrnného zemědělského účtu. Jde o hodnotové vyjádření finální produkce, která opouští zemědělské odvětví (částka v základních cenách, kterou výrobce obdrží od kupujícího plus dotace mínus daně na výrobek). Časová řada je k dispozici od roku 2003, přičemž za poslední rok jsou publikovány předběžné údaje a definitivní data jsou k dispozici až v následujícím roce. Pro meziroční srovnání se používají stálé ceny roku 2000, pro porovnání struktury běžné ceny daného roku.

Tab. 3.1.20 Produkce zemědělského odvětví v Jihomoravském kraji v letech 2003 až 2007

mil. Kč ve stálých cenách roku 2000

	2003	2004	2005	2006	2007 (předběžný údaj)	Index 2007/2003
Produkce zemědělského odvětví celkem	11 616,8	13 661,8	13 426,2	13 045,2	13 183,7	113,5
v tom:						
rostlinná produkce	6 315,4	8 265,2	7 575,0	6 950,8	6 920,3	109,6
živočišná produkce	4 804,3	4 796,1	5 056,2	5 361,5	5 474,3	113,9
produkce zemědělských služeb	135,4	145,3	156,0	174,7	152,9	112,9
nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	361,7	455,2	639,1	558,2	636,3	175,9

Celková produkce zemědělského odvětví byla v Jihomoravském kraji v letech 2003 až 2007 vcelku stálá. V roce 2007 se její objem zvýšil proti roku 2003 o 13,5 %, nárůst byl zaznamenán u všech složek zemědělského odvětví. Ze sledovaného pětiletého období byla nejvyšší produkce zaznamenána v roce 2004 a proti roku 2003, kdy byla naopak nejnižší, se zvýšila o 17,6 %. K výsledku roku 2004 přispěla především výše hodnoty rostlinné výroby. Nejvyšší hodnota živočišné výroby byla zaznamenána v roce 2007. Výrazný pohyb vykázal objem nezemědělské vedlejší činnosti, v roce 2007 se sice na celkové produkci zemědělství podílel pouze 4,8 %, ovšem proti roku 2003 byla hodnota o tři čtvrtiny vyšší.

Graf 28 Produkce zemědělského odvětví v krajích ČR v roce 2007 (předběžný údaj)

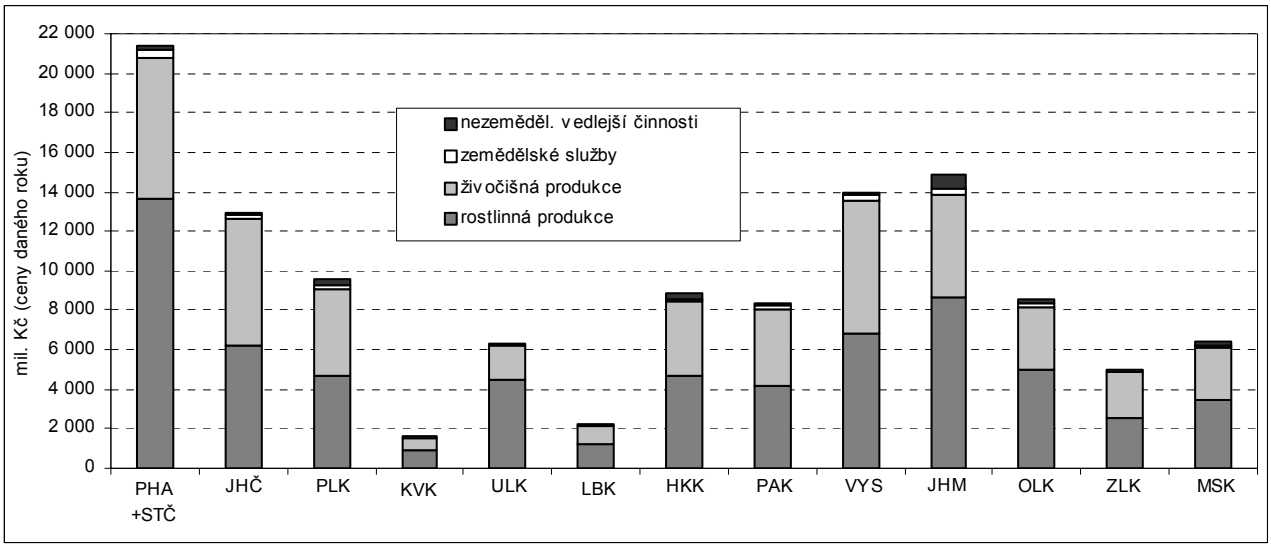

Produkce zemědělského odvětví v Jihomoravském kraji v roce 2007 dosáhla částky 14,8 mld. Kč (v cenách daného roku), což bylo 12,3 % z republikového celku. Tento podíl byl z krajů druhý nejvyšší (po Středočeském kraji společně s Hl. m. Prahou), proti roku 2003 se podíl kraje na celkové hodnotě zemědělské produkce zvýšil o 0,2 procentního bodu. Z jednotlivých složek byl zaznamenán pokles podílu pouze u rostlinné výroby, a to o 1,6 bodu. Naproti tomu podíl nezemědělské vedlejší činnosti se zvýšil o 12,5 bodu, v roce 2007 objem této činnosti dosáhl 30,1 % hodnoty ČR.

Tab. 3.1.21 Produkce zemědělského odvětví v Jihomoravském kraji za rok 2003 a 2007

v cenách daného roku, v roce 2007 předběžný údaj

	2003		2007		Podíl kraje na ČR (%)		Změna podílu na ČR 2007-2003 v bodech
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	2003	2007	
Produkce zemědělského odvětví celkem	11 376,4	100,0	14 827,5	100,0	12,1	12,3	0,2
v tom:							
rostlinná produkce	6 414,8	56,4	8 636,2	58,2	14,6	13,0	-1,6
živočišná produkce	4 450,9	39,1	5 214,4	35,2	9,6	10,6	1,0
produkce zemědělských služeb	152,6	1,3	283,1	1,9	11,4	12,2	0,7
nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	358,2	3,1	693,9	4,7	17,6	30,1	12,5

V tabulce 3.1.22 jsou uvedeny hodnoty vybraných složek z rostlinné a živočišné produkce na počátku a konci sledovaného období. Na jedné straně je možno uvést více než padesátiprocentní nárůst prodeje kukuřice na zrno a vína v rostlinné výrobě či drůbeže v živočišné výrobě. Na druhé straně vcelku výrazný pokles objemu produkce zeleniny a ovoce. Z podílu kraje na celkové produkci je nutno zmínit víno, v Jihomoravském kraji bylo v roce 2007 prodáno víno, resp. hrozny na výrobu vína za 1,22 mld. Kč, což bylo 93,1 % z celkové hodnoty v ČR. Z dalších komodit je možno uvést podíly na celkovém prodeji kukuřice na zrno – 30,3 % a prodeji drůbeže – 23,5 % z objemu ČR.

Tab. 3.1.22 Rostlinná a živočišná produkce Jihomoravského kraje v letech 2003 a 2007

	Ve stálých cenách 2000 (mil. Kč)		Index 2007/2003	Podíl kraje na ČR (%) v cenách daného roku, v roce 2007 předb. údaj)		Změna podílu na ČR 2007-2003 v bodech
	2003	2007		2003	2007	
Rostlinná produkce celkem	6 315,4	6 920,3	109,6	14,6	13,0	-1,6
v tom:						
obiloviny (včetně osiva)	2 532,7	3 028,8	119,6	13,5	13,4	-0,0
z toho:						
pšenice a špalda	1 048,4	1 543,5	147,2	12,2	12,3	0,2
kukuřice na zrno	556,3	840,1	151,0	30,1	30,3	0,1
technické plodiny	1 326,4	1 178,3	88,8	12,8	9,6	-3,2
z toho: olejniny (včetně osiva)	764,3	788,7	103,2	14,8	10,0	-4,7
krmné plodiny	383,1	421,7	110,1	6,1	5,6	-0,5
zelenina a zahradnické výr.	829,9	653,4	78,7	22,8	16,5	-6,3
brambory (včetně sadby)	136,0	186,8	137,3	4,5	5,3	0,8
ovoce	336,3	279,5	83,1	22,9	19,7	-3,2
víno	688,2	1 076,7	156,5	91,1	93,1	2,0
ostatní rostlinné výrobky	82,8	95,1	114,9	40,1	17,8	-22,3
Živočišná produkce celkem	4 804,3	5 474,3	113,9	9,6	10,6	1,0
v tom:						
zvířata	3 315,7	3 992,5	120,4	12,1	14,3	2,2
z toho:						
skot	361,1	319,8	88,6	5,8	5,4	-0,4
prasata	1 962,5	2 183,0	111,2	12,4	15,4	3,0
drůbež	982,0	1 473,2	150,0	17,1	23,5	6,5
živočišné výrobky	1 488,6	1 481,8	99,5	6,8	6,6	-0,2
z toho: mléko	1 226,4	1 247,7	101,7	6,5	6,3	-0,2

3.2. Lesnictví

Lesnictví podobně jako zemědělství je také spíše spojováno s venkovem. Přitom vyšší podíl zalesněných ploch v obcích městského charakteru výrazně přispívá ke kvalitě životního prostředí a udržování příznivých životních podmínek a nezanedbatelný je i význam produkce dřevní hmoty. Zdrojem informací o charakteru a stavu lesů jsou lesní plány z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (ÚHÚL). Informace v tabulkách jsou uvedeny za roky 2000 a 2007 za kraje a okresy, do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) byl jako výchozí rok srovnání k dispozici rok 2003.

Tab. 3.2.1 Lesy v krajích České republiky podle dřevin
Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa — ha

	Lesy celkem		v tom						z jehličnatých smrk		z listnatých dub	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
ČR celkem	**2 582 836**	**2 595 182**	**1 975 065**	**1 941 582**	**576 808**	**627 548**	**30 963**	**26 052**	**1 397 012**	**1 369 695**	**163 761**	**173 047**
v tom kraje:												
Hl. město Praha	4 641	4 704	1 726	1 611	2 857	3 062	58	30	533	409	1 472	1 584
Středočeský	297 099	300 078	217 295	213 668	77 020	83 145	2 784	3 265	116 688	113 995	34 303	10 732
Jihočeský	367 041	370 798	321 051	320 042	41 773	47 039	4 217	3 717	206 572	207 467	9 891	36 799
Plzeňský	292 264	293 996	257 131	252 980	32 403	38 817	2 730	2 200	171 038	167 189	8 819	10 200
Karlovarský	138 716	139 619	116 606	116 302	20 010	22 179	2 099	1 139	97 828	97 567	2 031	2 188
Ústecký	155 209	156 642	90 575	88 556	62 044	65 447	2 590	2 639	59 244	57 437	14 936	15 235
Liberecký	135 364	135 329	109 103	106 592	24 147	27 622	2 115	1 115	70 928	69 175	3 633	4 087
Královéhradecký	143 958	144 306	111 645	110 474	29 868	32 617	2 445	1 215	88 200	86 584	12 294	12 679
Pardubický	130 080	130 527	106 087	105 104	22 104	23 844	1 889	1 579	75 430	74 596	5 872	6 230
Vysočina	208 703	202 655	187 273	179 891	18 951	20 649	2 478	2 115	153 807	149 036	3 912	4 212
Jihomoravský	**191 286**	**196 852**	**98 111**	**97 608**	**90 990**	**97 371**	**2 185**	**1 873**	**53 656**	**52 439**	**39 268**	**41 120**
Olomoucký	175 733	178 946	126 419	126 242	47 099	50 959	2 215	1 745	107 612	107 093	6 955	7 111
Zlínský	154 320	154 421	90 027	87 549	62 861	65 252	1 432	1 620	69 635	68 185	13 993	14 154
Moravskoslezský	188 423	186 308	142 016	134 963	44 682	49 545	1 726	1 800	125 842	118 521	6 383	6 717

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2007 podle ÚHÚL téměř 197 tis. hektarů lesů[6], což byla ve srovnání s ostatními kraji 5. největší plocha (7,6 % z úhrnu ČR). Porovnáme-li ovšem rozlohu lesů s rozlohou kraje, situace už tak příznivá nebyla. Lesy v roce 2007 tvořily pouze 27,4 % rozlohy kraje, což byl mezi kraji třetí nejnižší podíl. Listnaté lesy se na jižní Moravě v roce 2007 rozkládaly na ploše více než 97 tis. ha (nejvíce mezi kraji – 15,5 % z úhrnu ČR), tvořily 49,5 % lesních porostů v kraji a jejich podíl se proti roku 2000 zvýšil o 1,9 bodu. Právě zvyšování podílu listnatých dřevin je velmi důležité, vyznačují se vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům. Podíl listnatých dřevin v kraji byl druhý nejvyšší po Hl. m. Praze, zvýšení podílu v bodech bylo páté nejvyšší. Naopak nejnižší podíl listnatých lesů byl v kraji Vysočina (10,2 %).

Tab. 3.2.2 Lesy v okresech Jihomoravského kraje podle dřevin
Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa — ha

	Lesy celkem		v tom						z jehličnatých smrk		z listnatých dub	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Jihomoravský kraj	**191 286**	**196 852**	**98 111**	**97 608**	**90 990**	**97 371**	**2 185**	**1 873**	**53 656**	**52 439**	**39 268**	**41 120**
v tom okresy:												
Blansko	40 975	40 909	33 180	31 891	7 221	8 568	573	449	25 345	24 262	1 668	1 811
Brno-město	6 232	6 256	2 597	2 464	3 599	3 775	36	17	1 222	1 046	2 235	2 357
Brno-venkov	35 277	40 285	19 822	22 389	15 068	17 475	387	420	10 676	11 449	7 505	8 340
Břeclav	18 044	18 040	1 555	1 540	16 305	16 316	184	183	56	56	8 049	8 032
Hodonín	26 224	26 583	10 410	9 972	15 681	16 422	133	189	1 843	1 591	6 729	6 743
Vyškov	29 924	30 411	15 345	14 918	14 327	15 215	253	278	9 135	8 988	4 394	4 616
Znojmo	34 611	34 369	15 202	14 434	18 790	19 599	618	336	5 378	5 047	8 688	9 222

ÚHÚL vydává pro každý kraj údaje o přirozené, doporučené a skutečné **skladbě lesů**, resp. procentuální podíly jednotlivých dřevin. V Jihomoravském kraji by podle přirozené skladby lesa měly být zastoupeny jehličnany podílem 34,7 % a listnaté dřeviny podílem 65,3 %. Podle doporučené skladby je podíl opačný – 64,4 % jehličnanů a 35,6 % listnatých dřevin. Reálný stav je kompromisem mezi přirozenou a doporučenou skladbou lesů, z čehož vyplývá, že u nejrozšířenějších dřevin jsou také největší rozdíly mezi přirozeným,

[6] Výměra lesů i jednotlivých dřevin je uváděna v porostní ploše, tj. ploše využívané přímo k lesní produkci, skutečně zalesněné nebo jen dočasně odlesněné s úmyslem opětovné obnovy lesního porostu.

doporučeným a reálným stavem. Například v roce 2007 byl v Jihomoravském kraji buk zastoupen podílem 8,3 % ze všech druhů dřevin (přirozený podíl 40,2 %, doporučený 18,0 %). Dub byl zastoupen podílem 20,9 % (přirozený 19,4 %, doporučený 9,0 %), smrk podílem 26,6 % (přirozený 11,2 %, doporučený 36,5 %) a borovice podílem 16,9 % (přirozený 3,4 %, doporučený 16,8 %).

Tab. 3.2.3 Lesy ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje podle dřevin
Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa ha

	Lesy celkem		v tom						z jehličnatých smrk		z listnatých dub	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina					
	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007
Jihomoravský kraj	**192 646**	**196 852**	**96 168**	**97 608**	**94 461**	**97 371**	**2 017**	**1 873**	**51 926**	**52 439**	**40 278**	**41 120**
v tom SO ORP:												
Blansko	18 099	18 091	13 043	13 006	4 959	4 979	97	106	9 832	9 804	1 011	1 010
Boskovice	18 729	18 691	16 152	16 124	2 260	2 264	317	303	12 485	12 460	412	413
Brno	6 256	6 256	2 464	2 464	3 775	3 775	17	17	1 046	1 046	2 357	2 357
Břeclav	10 063	10 060	1 206	1 206	8 715	8 713	142	142	3	3	4 557	4 557
Bučovice	3 661	3 700	936	905	2 705	2 772	20	23	382	351	1 017	1 011
Hodonín	6 509	6 590	1 793	1 832	4 692	4 725	24	33	13	11	2 579	2 496
Hustopeče	3 506	3 504	206	191	3 284	3 298	16	15	30	30	1 735	1 719
Ivančice	5 472	5 822	2 134	2 330	3 286	3 438	52	55	835	906	1 943	2 032
Kuřim	2 635	2 635	1 432	1 432	1 181	1 181	22	22	769	769	823	823
Kyjov	13 096	13 228	6 580	6 371	6 454	6 755	62	102	556	510	3 026	2 981
Mikulov	2 917	2 917	68	68	2 838	2 838	11	11	11	11	1 276	1 276
Moravský Krumlov	6 732	6 556	1 656	1 612	4 935	4 828	140	116	301	289	2 535	2 529
Pohořelice	1 707	1 707	75	75	1 616	1 616	16	16	12	12	486	486
Rosice	7 613	7 613	5 660	5 660	1 866	1 866	86	86	3 322	3 322	787	787
Slavkov u Brna	2 668	2 689	467	412	2 192	2 259	9	19	74	69	792	837
Šlapanice	12 033	12 746	5 141	5 202	6 814	7 462	77	82	2 486	2 487	2 831	2 969
Tišnov	10 774	14 484	7 166	10 368	3 448	3 913	160	202	4 489	5 908	1 736	1 874
Veselí nad Moravou	7 380	7 495	2 153	1 867	5 173	5 570	53	58	1 319	1 111	1 296	1 416
Vyškov	23 836	23 292	14 046	13 504	9 585	9 556	205	232	8 788	8 526	2 663	2 617
Znojmo	27 890	27 696	13 632	12 822	13 779	14 654	478	220	5 118	4 758	6 174	6 689
Židlochovice	1 072	1 079	158	158	902	908	12	13	55	55	241	241

Okresům Jihomoravského kraje rozlohou lesů vévodil okres Blansko, téměř 41 tis. ha lesů tvořilo 20,8 % lesů kraje. V okrese Blansko bylo ovšem nejvyšší zastoupení jehličnatých lesů, jehličnany tvořily dokonce 79,1 % lesů. Opačná situace byla v okrese Břeclav, zde připadlo 90,4 % lesů na listnaté dřeviny. V okrese Blansko tvořil 76,1 % jehličnatých lesů smrk, v okrese Břeclav pak 49,2 % listnatých lesů dub.

Tab. 3.2.4 Zalesňování a těžba dřeva v Jihomoravském kraji

	2003	2004	2005	2006	2007
Zalesňování (ha)[1)]	1 068	1 088	1 100	1 592	1 595
jehličnaté celkem	437	495	501	724	738
z toho:					
smrk	261	301	299	450	424
borovice všech druhů	120	131	139	209	220
listnaté celkem	632	593	599	868	857
z toho:					
dub	335	265	237	400	386
buk	137	165	144	196	216
Zalesněná plocha, dopočet na lesnictví celkem (ha)	1 538	1 555	1 608	1 592	1 595
Těžba dřeva (m^3 b. k.)	1 008 890	1 083 480	1 045 222	1 108 044	916 929
jehličnaté celkem	634 634	732 749	695 106	726 983	591 541
listnaté celkem	374 256	350 731	350 116	381 061	325 388

[1)] v letech 2003 až 2005 podniky s 20 a více zaměstnanci a subjekty hospodařící na lesních pozemcích s rozlohou 200 ha a více, vše se sídlem v kraji, od roku 2006 dopočteno na lesnictví celkem

Druhové složení lesů se liší podle geografických podmínek, zřetelné rozlišení je zřejmé především v přehledech s podrobnější úrovní členění – v tabulce 3.2.3 jsou údaje za správní obvody ORP. V oblasti Drahanské vrchoviny a Moravského krasu, tedy ve vyšších a vlhčích polohách patřících do obvodu Boskovic a Blanska, je dominantní dřevinou smrk (66,7 resp. 54,2 % z lesního porostu). V suchých a písčitých stanovištích v nižších polohách, např. na Kyjovsku či Znojemsku, má významné postavení borovice (39,7 %, resp. 24,5 % z lesního porostu). Břeclavsko a Hustopečsko se vyznačuje významným zastoupením dubu (45,3 a 49,1 %), obvod Veselí nad Moravou podílem buku (28,6 %) a Slavkovsko podílem habru (20,4 %). Holiny měly v roce 2007 nejvyšší podíl z porostní plochy v obvodu Moravského Krumlova a Boskovic.

Skladbu lesních porostů ovlivňuje **struktura těžby dřeva** a následné zalesňování. V průběhu uplynulých 5 let (v roce 2003 až 2007) bylo v Jihomoravském kraji vytěženo v úhrnu 5 163 tis. kubických metrů dřeva

(bez kůry), z toho bylo 3 381 tis. m^3, tj. 65,5 % jehličnatého dřeva. Objem těžby dřeva v jednotlivých letech sice kolísal, ovšem vždy převládala těžba jehličnatého dřeva.

Ve sledovaném období byla **zalesněna plocha** o celkové výměře 6 443 hektarů (7 888 ha po dopočtu na lesnictví celkem). Na listnaté dřeviny připadlo 55,1 % a na jehličnaté 44,9 % zalesněné plochy. U jehličnatých dřevin tvořil téměř 60 % zalesněné plochy smrk a více než 27 % borovice, u listnatých 46 % dub a 24 % buk. Skladba těžby dřeva a struktura zalesňování tedy cíleně vedla ke zvýšení podílu listnatých dřevin.

Tab. 3.2.5 Lesy v krajích České republiky podle kategorií a subkategorií
Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa ha

	Lesy celkem		v tom						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určení území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určení					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
ČR celkem	**2 582 836**	**2 595 182**	**1 981 885**	**1 957 301**	**89 422**	**70 545**	**511 529**	**567 336**	**67 224**	**49 586**	**99 118**	**97 491**
v tom kraje:												
Hl. město Praha	4 641	4 704	91	69	92	402	4 458	4 233	92	402	-	-
Středočeský	297 099	300 078	195 083	217 981	9 544	8 673	92 471	73 424	9 544	8 673	8 796	3 639
Jihočeský	367 041	370 798	280 087	292 652	8 245	5 666	78 708	72 481	8 122	5 528	28 147	26 987
Plzeňský	292 264	293 996	235 860	239 667	16 980	3 827	39 423	50 503	11 151	3 547	24 241	29 835
Karlovarský	138 716	139 619	86 626	73 397	6 500	4 224	45 590	61 998	6 141	3 226	326	131
Ústecký	155 209	156 642	113 365	85 563	12 438	9 093	29 406	61 986	11 888	8 543	468	6 372
Liberecký	135 364	135 329	93 220	85 335	5 691	11 523	36 454	38 471	3 744	5 837	7 014	7 852
Královéhradecký	143 958	144 306	101 585	97 160	13 751	12 182	28 621	34 964	6 812	5 457	15 432	12 962
Pardubický	130 080	130 527	115 590	115 827	2 298	2 144	12 191	12 556	1 540	1 597	734	871
Vysočina	208 703	202 655	193 059	187 761	1 835	1 260	13 809	13 634	1 835	1 260	2 889	774
Jihomoravský	**191 286**	**196 852**	**131 165**	**130 743**	**3 405**	**3 845**	**56 716**	**62 264**	**3 405**	**3 845**	**7 851**	**6 015**
Olomoucký	175 733	178 946	137 842	136 329	5 930	5 527	31 961	37 090	2 011	1 255	1 255	1 052
Zlínský	154 320	154 421	136 231	136 799	316	101	17 773	17 521	316	101	479	253
Moravskoslezský	188 423	186 308	162 080	158 020	2 397	2 079	23 946	26 210	624	313	1 484	747

Těžba dřeva a způsob zalesňování je dán **kategorií určení lesa**. V Jihomoravském kraji většina lesních pozemků patřila do kategorie hospodářské, v roce 2007 to bylo 66,4 % výměry lesů (v České republice 75,4 %). Do kategorie lesů zvláštního určení (např. území parků a rezervací, přírodních památek, lesy významné pro zachování biodiverzity, obory a bažantnice) patřilo v Jihomoravském kraji 31,6 % lesů (21,9 % v ČR) a do kategorie lesů ochranných patřilo 2,0 % lesů (2,7 % v ČR). Proti roku 2000 došlo v poměrech kategorií ke zvýšení zastoupení kategorie lesů zvláštního určení na úkor kategorie hospodářské. V Jihomoravském kraji podíl lesů zvláštního určení vzrostl o 2,0 bodu (v ČR o 2,1 bodu), naproti tomu podíl kategorie lesů hospodářského určení poklesl v kraji o 2,2 bodu (v ČR o 1,3 bodů).

Tab. 3.2.6 Lesy v okresech Jihomoravského kraje podle kategorií a subkategorií
Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa ha

	Lesy celkem		v tom						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určení území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určení					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Jihomoravský kraj	**191 286**	**196 852**	**131 165**	**130 743**	**3 405**	**3 845**	**56 716**	**62 264**	**3 405**	**3 845**	**7 851**	**6 015**
v tom okresy:												
Blansko	40 975	40 909	33 430	32 830	681	720	6 863	7 358	681	720	731	423
Brno-město	6 232	6 256	3 052	2 677	129	146	3 050	3 434	129	146	1	-
Brno-venkov	35 277	40 285	26 639	31 033	692	1 458	7 946	7 794	692	1 458	261	52
Břeclav	18 044	18 040	8 639	8 635	267	267	9 139	9 137	267	267	283	283
Hodonín	26 224	26 583	21 202	17 192	119	23	4 903	9 367	119	23	1 211	24
Vyškov	29 924	30 411	12 969	14 296	134	162	16 820	15 953	134	162	27	2
Znojmo	34 611	34 369	25 234	24 080	1 383	1 068	7 993	9 221	1 383	1 068	5 336	5 231

Spíše zajímavostí je, že u kategorie lesa ochranného patří celá výměra do subkategorie mimořádně nepříznivého stanoviště (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky apod.). Tato situace je celkem v 5 krajích, kromě Jihomoravského ještě v Hl. m.

Praze, v kraji Vysočina a ve Středočeském a Zlínském kraji. Z lesů zvláštního určení v kraji pouze 9,7 % připadá na území parků a rezervací, naproti tomu v Plzeňském kraji to je 57,1 % z plochy lesa zvláštního určení. V Jihomoravském kraji tvoří lesy zvláštního určení především lesy určené pro „jiný veřejný zájem“ (22,0 %), uznané obory a samostatné bažantnice (15,7 %) a lesy se zvýšenou funkcí ochrannou (14,4 %).

V okresech Brno-venkov a Znojmo se nachází 65,7 % výměry ochranného lesa Jihomoravského kraje. Naproti tomu v okrese Vyškov je čtvrtina lesů zvláštního určení. Z plochy národních parků a rezervací se nachází 87 % v okrese Znojmo.

Tab. 3.2.7 Lesy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Jihomoravského kraje podle kategorií a subkategorií

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

ha

	Lesy celkem		v tom						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určení území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určení					
	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007
Jihomoravský kraj	**192 646**	**196 852**	**131 391**	**130 743**	**3 720**	**3 845**	**57 535**	**62 264**	**3 720**	**3 845**	**7 465**	**6 015**
v tom SO ORP:												
Blansko	18 099	18 091	11 682	11 675	568	563	5 848	5 854	568	563	418	423
Boskovice	18 729	18 691	17 687	17 650	51	51	991	991	51	51	-	-
Brno	6 256	6 256	2 677	2 677	146	146	3 434	3 434	146	146	-	-
Břeclav	10 063	10 060	4 780	4 779	-	-	5 283	5 281	-	-	107	107
Bučovice	3 661	3 700	3 374	3 377	13	12	274	311	13	12	12	2
Hodonín	6 509	6 590	5 546	5 199	25	1	938	1 389	25	1	3	-
Hustopeče	3 506	3 504	2 705	2 702	84	84	717	718	84	84	37	37
Ivančice	5 472	5 822	3 760	4 078	220	297	1 491	1 448	220	297	-	-
Kuřim	2 635	2 635	1 878	1 878	69	69	688	688	69	69	-	-
Kyjov	13 096	13 228	11 605	7 730	3	2	1 488	5 496	3	2	43	1
Mikulov	2 917	2 917	718	718	183	183	2 016	2 016	183	183	139	139
Moravský Krumlov	6 732	6 556	4 365	4 212	334	294	2 033	2 049	334	294	-	-
Pohořelice	1 707	1 707	509	509	-	-	1 198	1 198	-	-	-	-
Rosice	7 613	7 613	6 913	6 913	40	40	660	660	40	40	-	-
Slavkov u Brna	2 668	2 689	1 879	2 316	14	-	775	373	14	-	-	-
Šlapanice	12 033	12 746	7 362	7 966	414	524	4 257	4 255	414	524	108	52
Tišnov	10 774	14 484	9 856	13 195	285	621	632	668	285	621	81	-
Veselí nad Moravou	7 380	7 495	4 518	4 696	92	20	2 770	2 779	92	20	1 166	23
Vyškov	23 836	23 292	8 158	8 171	107	149	15 571	14 972	107	149	15	-
Znojmo	27 890	27 696	20 933	19 812	1 058	774	5 899	7 111	1 058	774	5 336	5 231
Židlochovice	1 072	1 079	487	491	15	15	571	573	15	15	-	-

Procentuálně nejvyšší zastoupení hospodářské kategorie lesa bylo v roce 2007 ve správním obvodu ORP Boskovice (94,4 %) a Bučovice (91,3 %), nejnižší pak v obvodu Mikulova (24,6 %), Pohořelic (29,8 %) a Vyškova (35,1 %). V těchto obvodech byly významné podíly kategorie lesů zvláštního určení, přičemž ve Vyškově se jednalo o „jiný veřejný zájem“ (vojenský prostor) a v Mikulově a Pohořelicích především o plochy bažantnic a lesních obor.

3.3. Shrnutí

Cílem kapitoly bylo charakterizovat zemědělství a lesnictví v Jihomoravském kraji. Dlouhodobou tradici a významnou roli v současném hospodářství kraje potvrzují souhrnná fakta:

- hrubá přidaná hodnota vytvořená v zemědělství Jihomoravského kraje v roce 2007 (9,4 mld. Kč) představovala 12,3 % objemu hrubé přidané hodnoty vytvořené v zemědělství České republiky
- hodnotové vyjádření produkce oboru zemědělství z regionálního zemědělského účtu Jihomoravského kraje se v roce 2007 (13,2 mld. Kč s. c.) zvýšilo proti roku 2003 o 13,5 % a tvořilo 13,0 % objemu produkce ČR

Pro podrobnější popis zemědělství Jihomoravského kraje byly využity výsledky strukturálního šetření, které je možno ve stručnosti shrnout takto:

zemědělství celkem:

- v Jihomoravském kraji působil nejvyšší počet subjektů podnikajících v zemědělství – 8 165 jednotek tvořilo 20,7 % z počtu v ČR, proti roku 2005 došlo ke snížení počtu o 491 jednotek
- intenzita podnikatelské aktivity, vyjádřená jako počet subjektů v zemědělství připadající na tisíc obyvatel (7,2), byla druhá nejvyšší mezi kraji
- byla evidována 4. nejvyšší výměra obhospodařované zemědělské půdy – 362 937 ha tvořilo 10,3 % z ČR, pouze 14,0 % výměry tvořila půda vlastní, proti roku 2005 se celková výměra snížila o 120 ha
- výměra orné půdy mezi kraji byla 2. nejvyšší – 325 243 ha zaujímalo 12,7 % úhrnu ČR, pouze 12,6 % výměry orné půdy tvořila půda vlastní, proti roku 2005 se celková výměra snížila o 104 ha
- vzhledem k vysokému počtu jednotek bylo množství obhospodařované půdy na jeden podnik mezi kraji nejnižší (44,5 ha)
- počet 33 882 pracovníků v zemědělství (ve fyzických osobách) byl nejvyšší mezi kraji a tvořil 17,7 % z úhrnu ČR, proti roku 2005 vzrostl o 3 467 osob
- počet 19 560 pracovníků v zemědělství (přepočet na plně zaměstnané) byl také nejvyšší mezi kraji a tvořil 14,6 % z ČR, proti roku 2005 se snížil o 1 526 přepočtených osob
- ve věkové struktuře pracovníků převažovala skupina osob ve věku 45 až 64 let (51,9 %), ovšem zastoupení osob ve věku 65 let a více (10,0 %) bylo druhé nejvyšší mezi kraji
- podle využití orné půdy plocha 224 054 ha obilovin znamenala 14,5 % podílu kraje na úhrnu ČR, což byl podíl 2. nejvyšší (druhé nejvyšší podíly na výměře pšenice a ječmene, nejvyšší podíl na výměře kukuřice na zrno), 2. nejvyšší podíl byl zjištěn i na výměře olejnin – 48 604 ha znamenalo 11,0 % z ČR (slunečnice na semeno však tvořila 52,7 % z úhrnu ČR), výměra obilovin se proti roku 2005 zvýšila o 6 888 ha, výměra olejnin zůstala zhruba na stejné úrovni
- v živočišné produkci byly v kraji v porovnání s ostatními nejvyšší stavy drůbeže (5,46 mil. kusů tvořilo 18,6 % z ČR) a prasat (439 tis. kusů tvořilo 15,3 % ČR), stav drůbeže se proti roku 2005 zvýšil o 1,16 mil. kusů, stav prasat se ovšem snížil o 38,6 tis. kusů
- v oblasti technické vybavenosti – zemědělské podniky v Jihomoravském kraji vlastnily 10 081 traktorů (3. nejvyšší počet mezi kraji – 12,0 % z úhrnu ČR), 1 087 sklízecích mlátiček (4. nejvyšší počet mezi kraji – 10,4 % z úhrnu ČR) a 152 samojízdných sklízecích řezaček (6. nejvyšší počet mezi kraji – 7,6 % z úhrnu ČR), v posuzování stáří strojového parku měl Jihomoravský kraj šestý nejvyšší podíl těchto tří druhů strojů starších deseti let (82,6 %)

podniky fyzických a právnických osob:

- počet podniků podnikajících v zemědělství – 7 749 podniků fyzických osob (94,9 % z krajského celku) tvořilo 21,3 % z počtu v ČR, proti roku 2005 se počet snížil o 511 jednotek; 416 podniků právnických osob (5,1 % z krajského celku) tvořilo 14,1 % z počtu v ČR, počet se proti roku 2005 zvýšil o 20 subjektů
- obhospodařovaná zemědělská půda – podniky fyzických osob obhospodařovaly 73 073 ha půdy (20,1 % z krajského celku), což byla 7. nejvyšší výměra mezi kraji a tvořila 7,1 % úhrnu ČR, 44,9 % výměry tvořila půda vlastní (vlastní půda, na které hospodaří vlastník, další vlastní půdu může ještě pronajímat), proti roku 2005 se celková výměra zvýšila o 1 103 ha; podniky právnických osob obhospodařovaly 289 864 ha půdy (79,9 % z krajského celku), což byla 3. nejvyšší výměra mezi kraji a tvořila 11,7 % úhrnu ČR, 93,8 % výměry tvořila půda v nájmu, proti roku 2005 se celková výměra snížila o 1 222 ha
- orná půda – podniky fyzických osob obhospodařovaly 60 698 ha orné půdy (18,7 % z orné půdy kraje), mezi kraji to byla výměra 4. nejvyšší a tvořila 9,5 % z úhrnu ČR, 42,1 % výměry orné půdy

tvořila půda vlastní; podniky právnických osob obhospodařovaly 264 545 ha orné půdy (81,3 % z kraje), mezi kraji to byla výměra 2. nejvyšší a tvořila 13,7 % z úhrnu ČR, 94,2 % výměry orné půdy tvořila půda v nájmu

- na jeden podnik fyzických osob připadlo 9,4 ha obhospodařované zemědělské půdy (nejnižší výměra mezi kraji) a na jeden podnik právnických osob 696,8 ha (3. nejnižší výměra)
- počet 6 976 pracovníků (přepočet na plně zaměstnané) v zemědělských podnicích fyzických osob (35,7 % z kraje) byl nejvyšší mezi kraji a tvořil 16,1 % z ČR; počet 12 584 pracovníků (přepočet na plně zaměstnané) v zemědělských podnicích právnických osob (64,3 % z kraje) byl také nejvyšší mezi kraji a tvořil 13,9 % z úhrnu ČR
- věková struktura pracovníků – u podniků fyzických osob byla nejpočetnější kategorií skupina osob ve věku 55 až 64 let (23,6 %), u podniků právnických osob to byla skupina osob ve věku 45 až 54 let (33,7 %), podniky fyzických osob v porovnání s podniky právnických osob měly vyšší zastoupením osob do 24 let – 7,8 % (o 4,5 bodu) i vyšší zastoupení osob starších 65 let – 15,2 % (o 12,3 bodu)
- zemědělské vzdělání vedoucích pracovníků – u podniků fyzických osob převažovali pracovníci s pouze praktickými zkušenostmi, tvořili 67,5 % z celku, což byl mezi kraji druhý nejvyšší poměr; u podniků právnických osob měly většinu ve vedení (55,5 %) osoby s vyšším a vysokoškolským vzděláním (4. nejvyšší podíl mezi kraji)
- využití orné půdy – na plochách jednotlivých plodin se podílely vždy nižším podílem podniky fyzických osob – na výměře obilovin z 19,7 %, olejnin z 16,9 %, cukrovky z 5,2 %, výjimkou byly brambory, kde 52,7 % výměry patřilo podniků fyzických osob; v souvislosti s tradicí je třeba uvést i výměru určenou pro pěstování zeleniny a jahod, 1 328 ha u podniků fyzických osob tvořilo 46,4 % z krajského celku a 29,8 % z úhrnu ČR
- hospodářská zvířata – doménou podniků právnických osob byly velkochovy drůbeže (96,2 % z krajského celku), prasat (92,4 %) i skotu (89,0 %); podniky fyzických osob převládly u chovů ovcí (64,6 %), koz (79,2 %) a prakticky pouze podniky fyzických osob se věnovaly chovu králíků, kožešinových zvířat, včelstev, z drůbeže pak chovu kachen a křepelek
- technická vybavenost – vyšší počty nákladních vozů, samojízdných řezaček, krmných vozů a samostatných dojíren ve vlastnictví podniků byly zjištěny u podniků právnických osob, počty ostatních druhů strojů ve vlastnictví podniků byly vždy vyšší u podniků fyzických osob
- podle rozdělení výměry orné půdy mezi podniky fyzických a právnických osob připadlo na jeden traktor v podniku fyzických osob 9,9 hektarů orné půdy a na jeden traktor v podniku právnických osob 66,9 hektarů orné půdy; podle rozdělení výměry obilovin mezi podniky fyzických a právnických osob připadlo na jednu sklízecí mlátičku v podniku fyzických osob 70,3 hektarů obilovin a na jeden stroj v podniku právnických osob 392,6 hektarů obilovin

lesnictví:

- lesní porosty se v Jihomoravském kraji v roce 2007 rozkládaly na ploše 197 tis. ha, což byla mezi ostatními kraji 5. největší rozloha a tvořila 7,6 % z republikového celku; lesní porosty tvořily 27,4 % rozlohy kraje, což byl podíl 3. nejnižší; 49,5 % lesů v kraji tvořily listnaté lesy a jejich podíl od roku 2000 vzrostl o 1,9 bodu
- 66,4 % výměry lesů tvořily lesy hospodářské, 31,6 % výměry spadalo do kategorie lesů zvláštního určení a 2,0 % do kategorie lesů ochranných
- ve struktuře těžby dřeva převládalo dřevo jehličnaté, v následném zalesňování měly nadpoloviční většinu plochy zalesněné listnatými dřevinami

4. Mezikrajské srovnání městského a venkovského prostoru

Pro účely porovnání venkova a jeho vyčíslitelných charakteristik na úrovni celé České republiky bylo nutné zvolit dostatečně jednoduché vymezení jednotné pro všechny kraje. Toto společné vymezení se liší od vymezení zvoleného pro daný kraj v kapitole 2, které by mělo lépe odpovídat místním podmínkám. Jednotné vymezení venkova využité v této kapitole pro porovnání krajů bylo stanoveno následovně:

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2, pokud nejsou sídlem alespoň správního obvodu obce s rozšířenou působností.

Hraniční počty obyvatel byly vzhledem k četným výkyvům spočteny jako průměrný počet obyvatel k 31. 12. z let 2003 až 2007[7)]; hustota zalidnění, která je stabilnější, byla vypočtena k 31. 12. 2007. Postup sestavování tohoto vymezení a jeho zdůvodnění je uvedeno v kapitole 1.5.

Základní charakteristiky venkovského prostoru podle jednotného vymezení k 31. 12. 2008

	Počet obcí	Podíl z úhrnu kraje (%)				Počet obcí	Podíl z úhrnu kraje (%)		
		obce	počet obyvatel	výměra			obce	počet obyvatel	výměra
Česká republika	**5 734**	**91,8**	**29,8**	**78,8**	Liberecký	189	87,9	27,5	74,8
v tom kraje:					Královéhradecký	414	92,4	35,7	80,3
Hl. m. Praha	-	-	-	-	Pardubický	423	93,8	40,6	82,2
Středočeský	1 069	93,3	45,2	85,0	Vysočina	677	96,2	44,2	82,2
Jihočeský	587	94,2	39,5	84,1	Jihomoravský	612	90,9	34,1	75,6
Plzeňský	467	93,2	36,4	85,0	Olomoucký	365	91,7	39,8	80,4
Karlovarský	111	84,1	24,6	72,0	Zlínský	269	88,5	37,0	72,3
Ústecký	311	87,9	22,0	75,0	Moravskoslezský	240	80,3	17,7	64,5

Podíl obyvatel venkovského prostoru podle správních obvodů ORP k 31. 12. 2008

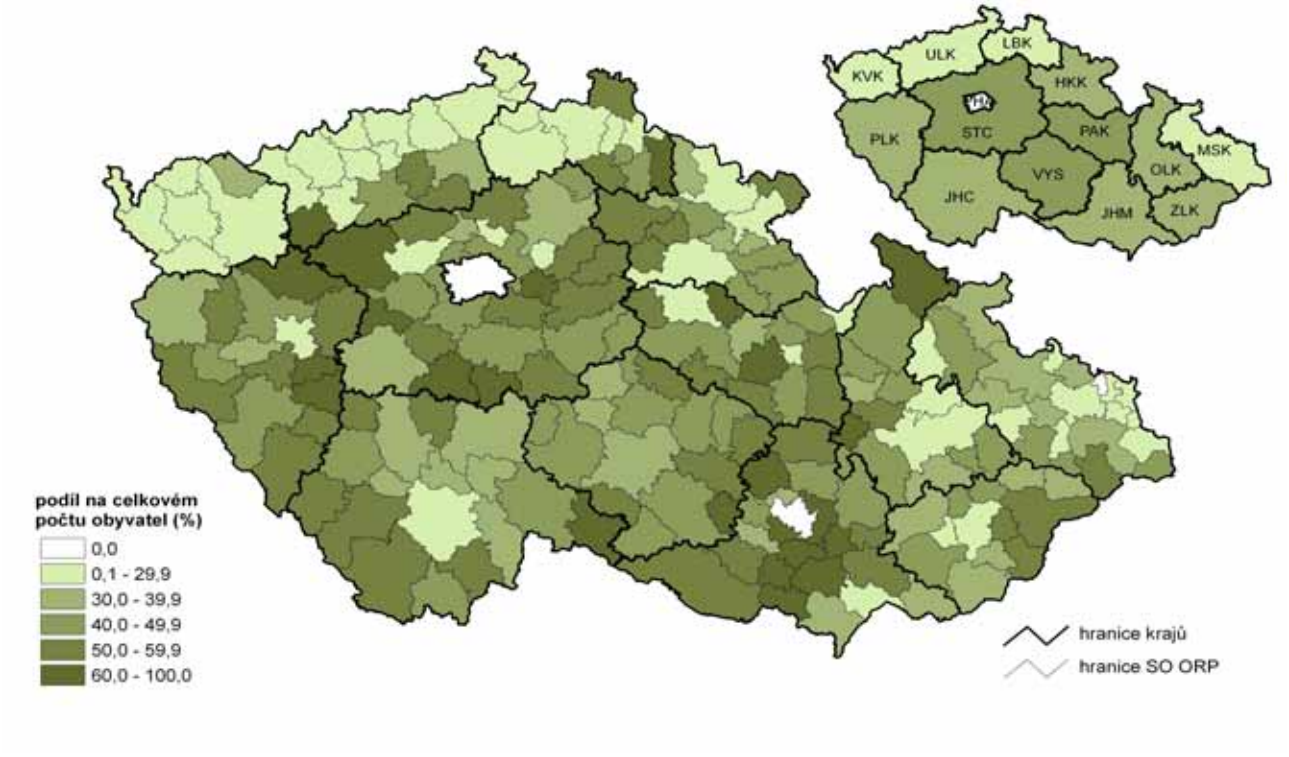

V následující části jsou na základě dostupných dat popsány charakteristiky venkovského prostoru v mezikrajském srovnání z oblasti území, sídelní struktury a dostupnosti, demografie, ekonomiky, trhu práce, bydlení, bytové výstavby, občanské a technické vybavenosti.

[7)] Postupně došlo u několika obcí k nárůstu počtu obyvatel a změně hustoty zalidnění. K 31. 12. 2008 na základě bilance obyvatelstva a územní struktury by dalších 15 obcí splňovalo podmínky pro začlenění z prostoru venkovského do městského. Jde především o obce s rychlou suburbanizační tendencí v zázemí největších měst (Prahy, Brna, Plzně).

4.1. Území, sídelní struktura, dostupnost

Charakter území a sídelní struktura městského a venkovského prostoru (a také rozdíly mezi nimi) jsou do značné míry dány samotnými kritérii, pomocí nichž byly oba tyto prostory vymezeny. Počty obcí a prostorové rozmístění obyvatel jsou v této kapitole základními informačními zdroji. Pro podrobnější popis území jsou dále využity údaje o půdním fondu, které ČSÚ přebírá od Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, a kapitola je doplněna i o mezikrajské srovnání časové dostupnosti sídel správních obvodů obcí s rozšířenou působností a krajských měst (byla stanovena pomocí mapového serveru na základě optimalizovaného nastavení jízdy automobilem).

Územní strukturu České republiky tvořilo k 31. 12. 2008 celkově 6 249 obcí. Na základě zvolené varianty více než 90 % obcí připadalo do venkovského prostoru a zabíralo přes tři čtvrtiny z rozlohy celého státu (79 %). V tomto prostoru žilo ovšem pouze 30 % z celkové populace. Mezi regiony s největším podílem obcí venkovského typu na celkovém počtu v kraji patří Vysočina, Jihočeský a Pardubický kraj. Naopak nejvyšší podíl obcí městského charakteru je typický pro Moravskoslezský kraj.

Tab. 4.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008

	Počet obyvatel		Rozloha (km^2)		Počet obcí		Počet částí obcí		Počet obcí se statutem města	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**3 116 771**	**7 350 771**	**62 172**	**16 693**	**5 734**	**515**	**12 014**	**3 030**	**168**	**424**
ČR bez Hl. m. Prahy	**3 116 771**	**6 117 560**	**62 172**	**16 197**	**5 734**	**514**	**12 014**	**2 918**	**168**	**423**
v tom kraje:										
Středočeský	556 560	674 131	9 364	1 651	1 069	77	2 401	390	17	64
Jihočeský	251 465	384 863	8 456	1 600	587	36	1 701	279	19	34
Plzeňský	207 574	362 053	6 429	1 132	467	34	1 310	228	27	28
Karlovarský	75 851	232 552	2 386	928	111	21	344	174	17	20
Ústecký	183 915	651 976	4 003	1 332	311	43	877	270	20	38
Liberecký	120 105	317 220	2 365	798	189	26	572	189	13	26
Královéhradecký	197 836	356 684	3 820	939	414	34	860	214	15	33
Pardubický	209 350	305 835	3 715	804	423	28	804	187	10	26
Vysočina	227 651	287 760	5 588	1 207	677	27	1 157	245	9	25
Jihomoravský	**390 624**	**756 522**	**5 440**	**1 755**	**612**	**61**	**698**	**204**	**6**	**43**
Olomoucký	255 601	386 536	4 237	1 030	365	33	610	157	8	22
Zlínský	218 816	372 596	2 866	1 098	269	35	321	117	4	26
Moravskoslezský	221 423	1 028 832	3 503	1 924	240	59	359	264	3	38

dokončení

	Průměr na 1 obec								Hustota zalidnění (osoby/km^2)	
	počet obyvatel		rozloha (km^2)		počet částí obcí		počet katastrů			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**544**	**14 273**	**10,8**	**32,4**	**2,1**	**5,9**	**1,8**	**5,1**	**50**	**440**
ČR bez Hl. m. Prahy	**544**	**11 902**	**10,8**	**31,5**	**2,1**	**5,7**	**1,8**	**4,9**	**50**	**378**
v tom kraje:										
Středočeský	521	8 755	8,8	21,4	2,2	5,1	1,7	3,5	59	408
Jihočeský	428	10 691	14,4	44,5	2,9	7,8	2,4	6,2	30	240
Plzeňský	444	10 649	13,8	33,3	2,8	6,7	2,6	5,4	32	320
Karlovarský	683	11 074	21,5	44,2	3,1	8,3	3,5	8,0	32	251
Ústecký	591	15 162	12,9	31,0	2,8	6,3	2,6	6,0	46	490
Liberecký	635	12 201	12,5	30,7	3,0	7,3	2,0	5,3	51	398
Královéhradecký	478	10 491	9,2	27,6	2,1	6,3	1,9	5,4	52	380
Pardubický	495	10 923	8,8	28,7	1,9	6,7	1,5	5,2	56	381
Vysočina	336	10 658	8,3	44,7	1,7	9,1	1,5	8,0	41	238
Jihomoravský	**638**	**12 402**	**8,9**	**28,8**	**1,1**	**3,3**	**1,1**	**3,2**	**72**	**431**
Olomoucký	700	11 713	11,6	31,2	1,7	4,8	1,6	4,9	60	375
Zlínský	813	10 646	10,7	31,4	1,2	3,3	1,2	3,3	76	339
Moravskoslezský	923	17 438	14,6	32,6	1,5	4,5	1,5	4,3	63	535

Venkovská obec je průměrně 11 km^2 velká, má 550 obyvatel a hustota zalidnění je devětkrát menší než hustota zalidnění ve městech. Z administrativního hlediska se venkovské obce v průměru člení na 2 části[8)],

[8)] Podle zákona 128/2000 Sb., o obcích, je část obce evidenční jednotka vytvářená budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními přidělenými v jedné číselné řadě, která leží v jednom souvislém území.

avšak například u nadprůměrně velkých obcí v Karlovarském kraji připadají na jednu obec až 3 části. V Jihomoravském kraji se venkovské obce na více částí téměř nečlení. Naproti tomu města mají celostátně v průměru trojnásobný počet částí i katastrálních území.

Tab. 4.1.2 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008

	Počet obcí venkovského prostoru celkem	v tom s počtem obyvatel					z toho se statutem města
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 1 999	2 000 a více	
ČR celkem	**5 734**	**1 562**	**1 991**	**1 330**	**699**	**152**	**168**
ČR bez Hl. m. Prahy	**5 734**	**1 562**	**1 991**	**1 330**	**699**	**152**	**168**
v tom kraje:							
Středočeský	1 069	261	410	260	121	17	17
Jihočeský	587	239	204	80	49	15	19
Plzeňský	467	184	153	77	43	10	27
Karlovarský	111	17	38	35	15	6	17
Ústecký	311	55	124	84	36	12	20
Liberecký	189	37	57	63	26	6	13
Královéhradecký	414	117	166	86	36	9	15
Pardubický	423	109	176	88	45	5	10
Vysočina	677	342	204	93	34	4	9
Jihomoravský	**612**	**119**	**193**	**184**	**95**	**21**	**6**
Olomoucký	365	49	125	103	74	14	8
Zlínský	269	19	84	99	48	19	4
Moravskoslezský	240	14	57	78	77	14	3

Nejčastěji jsou ve venkovském prostoru zastoupeny obce s méně než 500 obyvateli (62 % obcí). Malá sídla do 200 obyvatel jsou typická především pro kraj Vysočina, ve většině ostatních krajů jsou nejpočetnější obce s 200 až 499 obyvateli. To neplatí pro venkovský prostor na východní Moravě (Moravskoslezský a Zlínský kraj), kde je výskyt malých obcí minimální a nejpočetnější skupinou jsou obce s 500 až 999 obyvateli. Středočeský kraj má ze všech krajů ČR v absolutním vyjádření nejvyšší počet venkovských obcí a na celkovém počtu obcí venkovského prostoru v České republice se podílí 18,6 %.

Jihomoravský kraj má 3. nejvyšší počet venkovských obcí (612 obcí tvoří 10,7 % celku ČR), ovšem je zde nejvyšší počet obcí v největší velikostní skupině – 21 obcí tvoří 13,8 % z celku ČR. Ve venkovských obcích s více než 2 000 obyvateli žilo v Jihomoravském kraji 12,5 % z počtu obyvatel venkovského prostoru. Ve Zlínském a Karlovarském kraji to bylo dokonce 20 % obyvatel venkovského prostoru, nejnižší podíl obyvatel žil ve venkovských obcích s více než 2 000 obyvateli v kraji Vysočina (5 %) a v Pardubickém kraji (6 %).

Graf 29 Obyvatelstvo venkovského prostoru podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2008

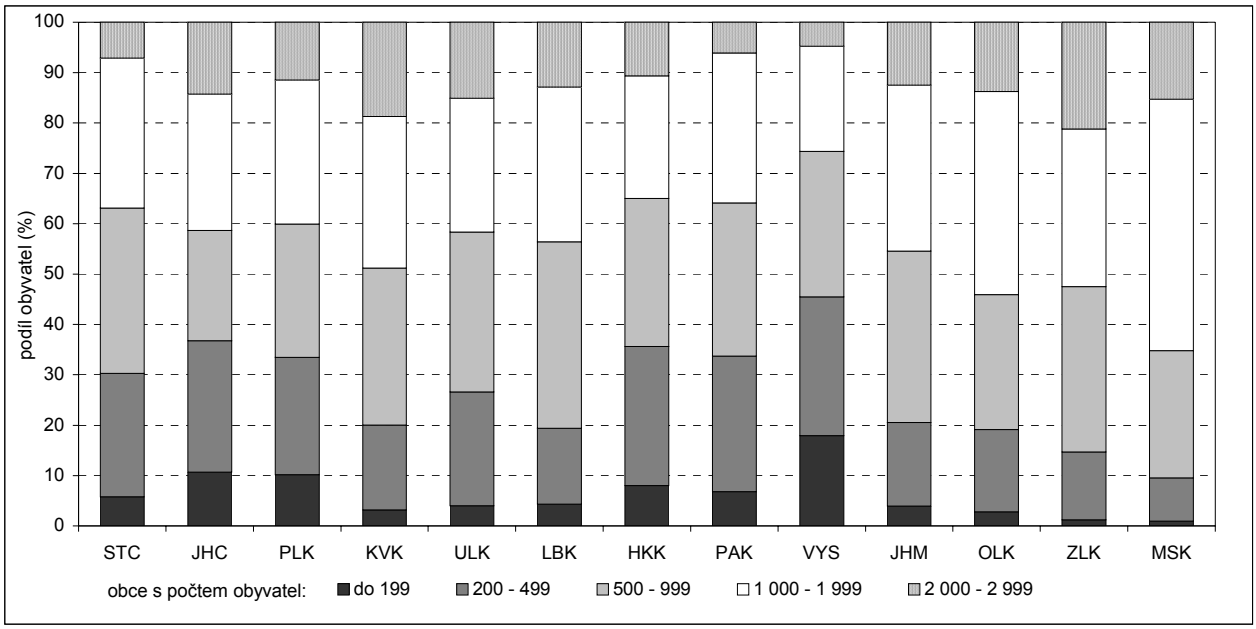

Tab. 4.1.3 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008

	Počet obcí celkem	v tom s hustotou zalidnění (osoby/km^2)											
		do 49		50 - 99		100 - 149		150 - 299		300 - 999		1 000 a více	
		V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**6 249**	**3 089**	**8**	**1 681**	**33**	**569**	**50**	**339**	**195**	**55**	**203**	**1**	**26**
ČR bez Hl. m. Prahy	**6 248**	**3 089**	**8**	**1 681**	**33**	**569**	**50**	**339**	**195**	**55**	**203**	**1**	**25**
v tom kraje:													
Středočeský	1 146	514	-	322	3	125	3	87	28	21	40	-	3
Jihočeský	623	501	3	61	7	12	2	8	12	5	10	-	2
Plzeňský	501	360	1	78	3	13	2	15	17	1	10	-	1
Karlovarský	132	69	2	23	2	10	1	7	9	2	6	-	1
Ústecký	354	167	-	97	-	26	7	18	10	3	20	-	6
Liberecký	215	93	-	63	4	21	1	10	10	2	10	-	1
Královéhradecký	448	216	-	154	-	26	2	16	15	1	17	1	-
Pardubický	451	202	-	166	2	36	1	18	11	1	13	-	1
Vysočina	704	522	-	128	3	22	7	4	12	1	5	-	-
Jihomoravský	**673**	**210**	-	**237**	**2**	**102**	**11**	**58**	**24**	**5**	**21**	-	**3**
Olomoucký	398	95	1	159	2	71	3	37	17	3	9	-	1
Zlínský	304	57	-	127	1	55	5	27	15	3	13	-	1
Moravskoslezský	299	83	1	66	4	50	5	34	15	7	29	-	5

Hustota zalidnění, která byla využita jako jedno z kritérií varianty pro vymezení venkovského prostoru pro mezikrajské srovnání, je ve venkovském prostoru nejnižší v jižních a západních Čechách, nejvyšší na jižní Moravě. U více než poloviny venkovských obcí ČR byla hustota zalidnění k 31. 12. 2008 velmi nízká, a to do 49 obyvatel na km^2. Nejčastěji je tomu v Jihočeském kraji (85 % z celkového počtu venkovských obcí regionu), v Plzeňském kraji a v kraji Vysočina (77 %). Naopak městský prostor se vyznačuje hustotou zalidnění vyšší než 150 obyvatel/km^2. V Ústeckém kraji dokonce u 14 % obcí městského prostoru přesahuje tento ukazatel hranici 1 000 obyvatel/km^2. Obdobně tomu je i v dalším průmyslovém regionu – v Moravskoslezském kraji (8,5 %).

Graf 30 Struktura obcí podle kategorie hustoty zalidnění obcí k 31. 12. 2008

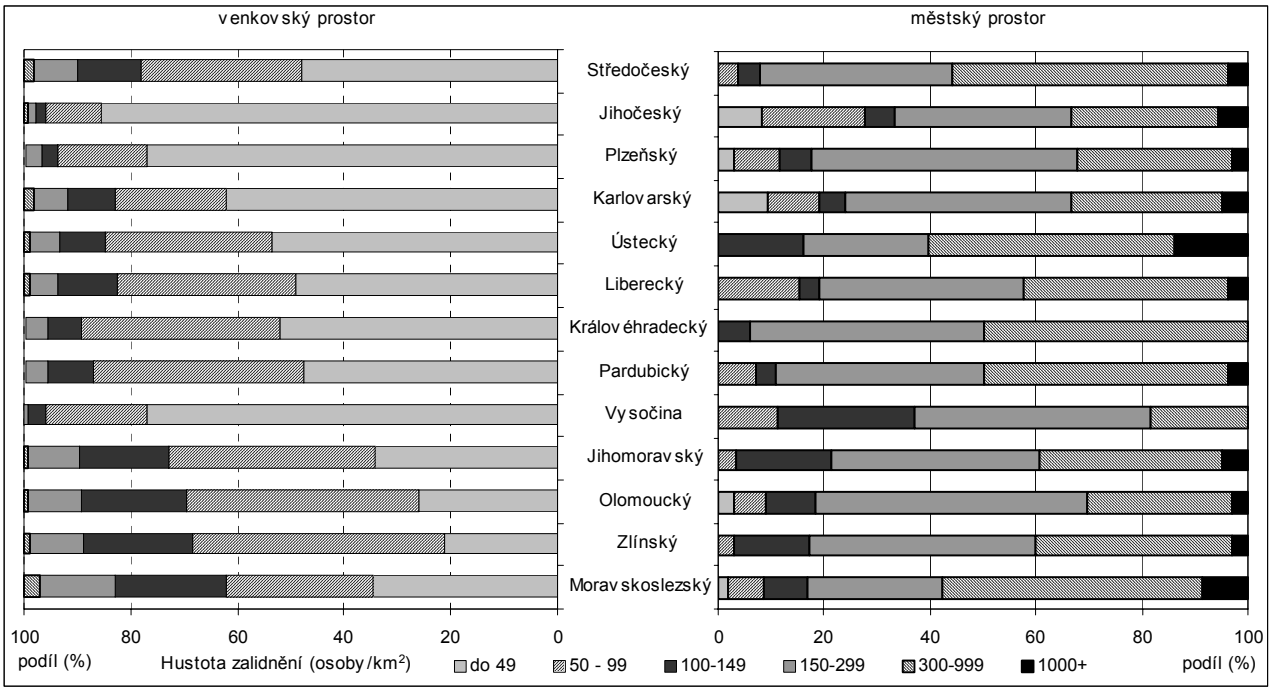

Podle republikové varianty mělo v Jihomoravském kraji 34,3 % obcí venkovského prostoru hustotu osídlení do 49 obyvatel na km^2 (včetně VÚ Březina) a dalších 38,7 % obcí hustotu zalidnění v rozmezí 50 až 99 obyvatel na km^2. Tyto obce tak v souhrnu tvořily 2 třetiny z celkového počtu obcí a 73 % z obcí zařazených do venkovského prostoru kraje.

Tab. 4.1.4 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008
Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální, výpočty ČSÚ

	Rozloha celkem (km^2)		z toho druh pozemku (%)						Koeficient ekologické stability[1)]	
			zemědělská půda		lesní pozemky		zastavěné plochy			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**62 172**	**16 693**	**54,6**	**50,9**	**35,0**	**28,6**	**1,2**	**3,5**	**1,09**	**0,90**
ČR bez Hl. m. Prahy	**62 172**	**16 197**	**54,6**	**51,2**	**35,0**	**29,1**	**1,2**	**3,3**	**1,09**	**0,93**
v tom kraje:										
Středočeský	9 364	1 651	61,1	56,4	28,6	22,5	1,5	4,1	0,68	0,59
Jihočeský	8 456	1 600	49,8	44,9	37,7	36,0	0,8	2,2	1,47	1,40
Plzeňský	6 429	1 132	49,9	53,4	41,5	28,9	1,0	3,0	1,43	0,85
Karlovarský	2 386	928	37,1	38,4	43,7	42,2	0,6	1,8	1,96	2,02
Ústecký	4 003	1 332	56,0	39,2	29,8	30,6	1,2	3,5	0,96	1,02
Liberecký	2 365	798	44,6	43,4	46,3	38,6	1,1	3,3	2,35	1,89
Královéhradecký	3 820	939	59,7	53,9	31,7	28,0	1,5	3,9	1,04	1,00
Pardubický	3 715	804	60,6	59,4	31,0	22,7	1,2	3,5	0,93	0,73
Vysočina	5 588	1 207	60,7	59,9	31,1	27,1	1,0	2,2	0,87	0,74
Jihomoravský	**5 440**	**1 755**	**61,6**	**53,5**	**28,2**	**27,4**	**1,4**	**3,8**	**0,66**	**0,72**
Olomoucký	4 237	1 030	52,6	56,3	36,9	26,1	1,1	3,3	1,06	0,72
Zlínský	2 866	1 098	47,4	53,6	43,6	29,6	1,3	3,2	1,68	0,91
Moravskoslezský	3 503	1 924	50,0	52,4	41,2	25,3	1,2	4,0	1,61	0,91

[1)] poměr tzv. stabilních (lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinotvorných prvků v daném území

Úvaha, že ve venkovském prostoru se pro zemědělskou činnost využívá vyšší podíl celkové rozlohy území než v prostoru městském, se potvrdila jen částečně. V pěti krajích (Zlínském, Olomouckém, Plzeňském, Moravskoslezském a Karlovarském) byl **podíl zemědělské půdy** vyšší v městském než ve venkovském prostoru. Největší podíl zemědělské půdy na celkové rozloze venkovského prostoru má Jihomoravský a Středočeský kraj. Tyto kraje mají zároveň na svém území nízký podíl lesní půdy a tomu též odpovídají velmi nízké hodnoty koeficientu ekologické stability. To potvrzuje zemědělský charakter těchto dvou regionů. Venkovské oblasti se vyznačují celkově větším podílem lesních ploch než městský prostor. Rozdíl větší než 10 procentních bodů je patrný v Plzeňském kraji a na střední a východní Moravě. Naproti tomu větším podílem lesních ploch v městském prostoru disponuje Ústecký kraj.

Graf 31 Vybrané druhy pozemků a koeficient ekologické stability ve venkovském prostoru v roce 2008

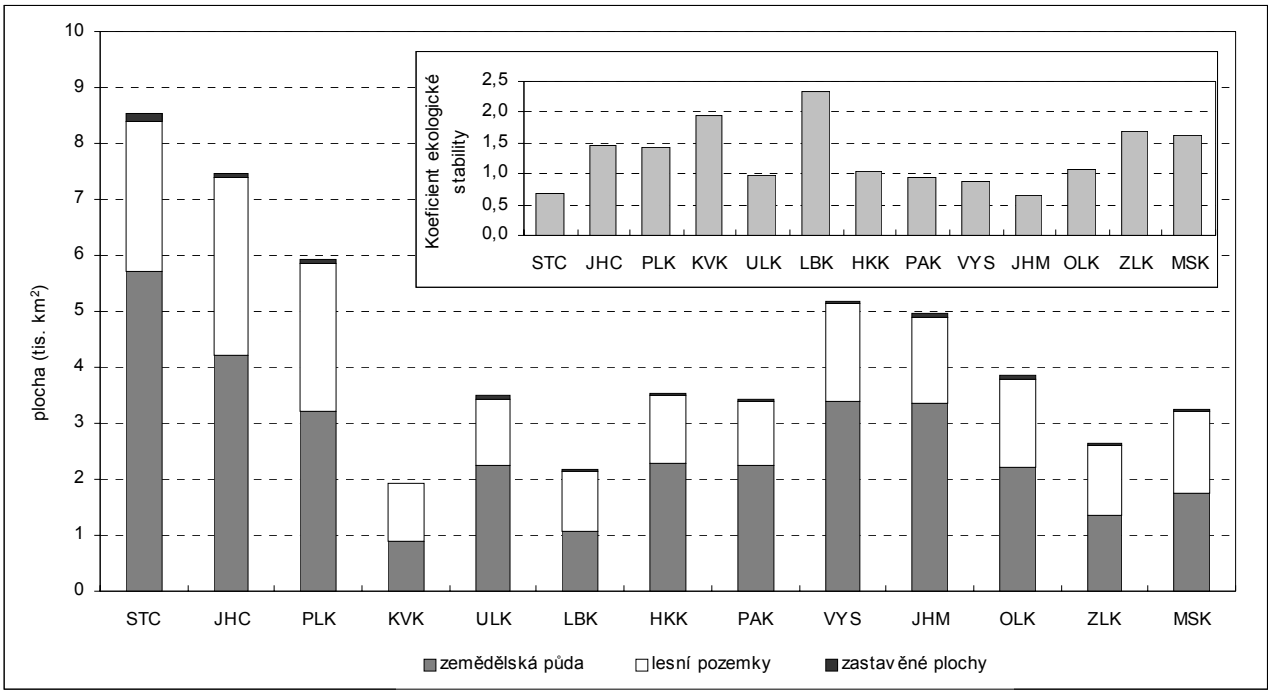

Podíl **zastavěných ploch** je na venkově třikrát nižší než ve městech. Postupující suburbanizace v zázemí velkých měst vede k tomu, že nejvyšší podíl zastavěných ploch byl v roce 2008 ve Středočeském kraji (tedy v zázemí Prahy), v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji. Naproti tomu nejnižší podíl zastavěných ploch

byl ve venkovském prostoru Karlovarského a Jihočeského kraje. Je třeba vzít v úvahu, že změny v administrativním zdroji dat, ve kterém jsou evidovány druhy pozemků, probíhají s určitým zpožděním, a proto je reálný podíl zastavěných ploch v městském i venkovském prostoru poněkud vyšší.

Koeficient ekologické stability je výrazně nadprůměrný v Karlovarském a Libereckém kraji, a to nejen ve venkovském, ale i v městském prostoru. Podstatně vyšší koeficient ekologické stability byl ve venkovském prostoru v porovnání s městským prostorem zjištěn v Plzeňském, Zlínském a Moravskoslezském kraji. Naproti tomu v Ústeckém a Jihomoravském kraji lze krajinu považovat za méně stabilní na venkově než ve městech.

Tab. 4.1.5 Časová dostupnost sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností a sídla kraje v roce 2008
Zdroj: www.mapy.cz

	Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností sídla správního obvodu ORP (%)						Podíl obyvatel v obcích s časovou dostupností krajského města (%)					
	do 14 minut		15 - 29 minut		30 a více minut		do 29 minut		30 - 59 minut		60 a více minut	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**43,9**	**74,2**	**46,0**	**23,7**	**10,0**	**2,1**	**21,1**	**56,5**	**48,4**	**30,1**	**30,5**	**13,4**
ČR bez Hl. m. Prahy	**43,9**	**89,2**	**46,0**	**8,4**	**10,0**	**2,5**	**21,1**	**47,7**	**48,4**	**36,2**	**30,5**	**16,0**
v tom kraje:												
Středočeský	40,3	76,0	44,4	14,5	15,4	9,5	16,5	14,4	55,7	64,7	27,8	20,9
Jihočeský	38,2	88,7	50,0	8,9	11,8	2,4	18,1	38,4	33,8	33,8	48,1	27,8
Plzeňský	39,5	90,3	45,3	6,3	15,2	3,4	27,4	66,9	45,7	22,5	26,9	10,6
Karlovarský	35,3	79,0	47,7	18,0	17,0	3,0	40,6	58,0	45,8	36,2	13,6	5,8
Ústecký	52,0	95,1	41,9	3,0	6,1	2,0	21,2	45,5	42,3	24,1	36,5	30,4
Liberecký	54,8	86,4	34,9	12,3	10,4	1,3	23,7	61,4	47,8	33,3	28,5	5,2
Královéhradecký	46,6	84,7	47,2	12,6	6,2	2,7	20,5	36,9	46,8	49,6	32,7	13,5
Pardubický	52,6	93,2	39,8	4,1	7,6	2,8	26,3	48,1	23,7	15,4	49,9	36,6
Vysočina	38,2	83,2	51,2	14,4	10,6	2,4	15,9	35,3	40,7	41,3	43,5	23,4
Jihomoravský	**41,5**	**91,8**	**49,8**	**7,8**	**8,7**	**0,4**	**18,8**	**60,2**	**57,4**	**25,5**	**23,9**	**14,3**
Olomoucký	39,2	90,5	53,0	6,7	7,7	2,8	28,4	61,3	50,9	32,2	20,8	6,5
Zlínský	49,7	90,1	43,5	9,0	6,9	1,0	20,1	37,1	60,2	55,8	19,7	7,1
Moravskoslezský	53,6	96,2	42,7	3,8	3,7	0,0	19,6	57,9	57,4	34,3	23,0	7,8

Indikátory **časové dostupnosti obcí do sídel správních úřadů** je nutno brát s patřičným nadhledem, neboť se jedná o údaje pořízené pomocí mapového serveru při nastavení průměrné rychlosti automobilu po jednotlivých komunikacích a bez zohlednění použití jiných dopravních prostředků a vytíženosti komunikací během dne. U obcí, které jsou samotné sídlem správních oblastí, byl stanoven čas s ohledem na jejich velikost.

Převážná část obyvatelstva venkovského prostoru žije v obcích, ze kterých je sídlo příslušného správního obvodu ORP dostupné individuální dopravou do 29 minut. Poměrně velké mezikrajské rozdíly byly zjištěny u dostupnosti do 14 minut. Zatímco v Libereckém kraji se do sídla SO ORP za tuto dobu dostane 55 % obyvatel venkovských obcí, v Karlovarském kraji pouze 35 % obyvatel. Část obcí tvořící městský prostor je přímo sídly SO ORP, proto 89 % obyvatel městského prostoru má na správní úřad relativně blízko (do 14 minut).

Časová dostupnost sídla kraje je ovlivněna především velikostí kraje, polohou krajského města, následně hustotou a kvalitou silniční sítě. S rostoucí velikostí kraje se zvětšuje diferenciace v časové dostupnosti krajského města. Nejvíce obyvatel venkovského prostoru žije v pásmu s dojezdem na krajský úřad mezi půl hodinou až hodinou jízdy. Výjimku tvoří Pardubický kraj, který se sice řadí k těm menším, ale excentrická poloha krajského města vede k tomu, že polovina obyvatel venkovských obcí cestuje do krajského města déle než hodinu. Středočeský kraj je v rámci tohoto indikátoru ovlivněn skutečností, že krajský úřad díky absenci krajského města sídlí v Praze 5. Jedná se navíc o rozlohou největší kraj, z čehož plyne nízké zastoupení v časové dostupnosti krajského úřadu do 29 minut. Podobně je tomu i u dalších velkých krajů se sídlem v centrální části regionu – Jihočeský kraj, kraj Vysočina a Jihomoravský kraj. V Jihomoravském kraji je podíl obyvatel venkovského prostoru, jimž trvá cesta do krajského města méně než 29 minut, 4. nejnižší a podíl obyvatel s dobou cesty půl hodiny až hodinu pak 2. nejvyšší mezi ostatními kraji.

4.2. Obyvatelstvo

Zdroje dat použité v této kapitole umožňují velmi rozsáhlé hodnocení rozdílů populačního vývoje ve venkovském a městském prostoru. S ohledem na rozsah materiálu se pokusíme vystihnout jen ty nejvýznamnější aspekty demografického vývoje v obou sledovaných prostorech.

K 31. 12. 2008 žilo v obcích zařazených do venkovského prostoru 29,8 % z celkového počtu obyvatel České republiky a zbylých 70,2 % žilo v obcích městského prostoru. Mezi kraji však existují výrazné rozdíly. Například ve Středočeském kraji jsou podíly městského a venkovského obyvatelstva téměř vyrovnány, naproti tomu v Moravskoslezském kraji dosahoval podíl venkovského obyvatelstva pouze 17,7 %. V Jihomoravském kraji byl zaznamenán 5. nejnižší podíl venkovského obyvatelstva – v obcích venkovského prostoru zde k 31. 12. 2008 žilo 34,1 % a v obcích městského prostoru zbývajících 65,9 % obyvatel. Nejvyšší podíl venkovského obyvatelstva byl zaznamenán ve Středočeském kraji (45,2 %), na Vysočině (44,2 %) a v kraji Pardubickém (40,6 %).

Významným faktorem odlišujícím strukturu obyvatel venkovského od městského prostoru je podstatně vyšší **zastoupení dětí do 14 let** na celkové populaci. Nejméně zřetelně je tato odlišnost patrná v Ústeckém kraji, kde k 31. 12. 2008 tvořily děti ve venkovských obcích 15,3 % a v městských obcích 15,1 % obyvatelstva. Naopak nejvýrazněji převažovaly děti mezi obyvatelstvem venkova v krajích Pardubickém (převaha o 1,7 p. b.), Jihomoravském (1,6 p. b.), Karlovarském a Olomouckém (1,5 p. b.). Venkovské obce mají zpravidla nižší podíl osob starších 65 let na celkovém počtu obyvatel, výjimku tvořil pouze kraj Vysočina. Tato situace může být zapříčiněna mimo jiné i umístěním zařízení sociálních služeb pro seniory častěji ve městech. Z pohledu ekonomiky je pak nejdůležitější věkovou skupinou obyvatelstvo ve věku 15 až 64 let. Ve většině krajů, s výjimkou Ústeckého, Karlovarského a Královéhradeckého kraje, žil ve venkovském prostoru menší podíl těchto osob než v městském prostoru. Nicméně rozdíl mezi městy a venkovem nebyl v této věkové skupině výrazný (nejmenší byl v Pardubickém kraji – 0,1 p. b., největší na Vysočině – 2,1 p. b.).

Tab. 4.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008

	Obyvatelstvo celkem		v tom ve věkové skupině (%)						Průměrný věk (roky)	
			0 - 14 let		15 - 64 let		65 a více let			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**3 116 771**	**7 350 771**	**15,1**	**13,7**	**70,5**	**71,2**	**14,4**	**15,1**	**39,9**	**40,7**
ČR bez Hl. m. Prahy	**3 116 771**	**6 117 560**	**15,1**	**14,0**	**70,5**	**71,0**	**14,4**	**14,9**	**39,9**	**40,5**
v tom kraje:										
Středočeský	556 560	674 131	15,4	14,5	70,5	71,1	14,1	14,4	39,8	40,1
Jihočeský	251 465	384 863	15,0	13,9	70,5	71,1	14,5	15,0	40,2	40,6
Plzeňský	207 574	362 053	14,4	13,5	70,8	71,0	14,7	15,5	40,5	41,0
Karlovarský	75 851	232 552	15,7	14,2	72,3	71,6	11,9	14,2	38,7	40,2
Ústecký	183 915	651 976	15,3	15,1	71,9	71,4	12,8	13,4	39,6	39,6
Liberecký	120 105	317 220	15,3	14,5	71,0	71,5	13,7	14,0	39,8	40,0
Královéhradecký	197 836	356 684	15,1	13,8	70,4	69,9	14,6	16,3	40,1	41,3
Pardubický	209 350	305 835	15,6	13,9	70,3	70,4	14,1	15,8	39,6	40,9
Vysočina	227 651	287 760	15,1	14,1	69,1	71,2	15,8	14,7	40,3	40,2
Jihomoravský	**390 624**	**756 522**	**14,9**	**13,3**	**70,4**	**70,7**	**14,7**	**16,0**	**40,0**	**41,2**
Olomoucký	255 601	386 536	15,0	13,5	70,3	71,0	14,7	15,4	40,0	40,9
Zlínský	218 816	372 596	14,8	13,5	70,2	70,8	15,0	15,7	40,1	41,0
Moravskoslezský	221 423	1 028 832	15,0	14,1	71,0	71,3	13,9	14,6	39,7	40,3

Z rozdílné věkové struktury obyvatelstva vyplývá, že **průměrný věk** obyvatel ve venkovských obcích je zpravidla nižší než průměrný věk obyvatel městského prostoru. Výjimkou je pouze kraj Vysočina a také Ústecký kraj, kde byl průměrný věk na venkově a ve městě téměř stejný. Úroveň průměrného věku obyvatel Jihomoravského kraje se k 31. 12. 2008 pohybovala v obou prostorech nad průměrem České republiky a činila ve venkovském prostoru 40,0 let a v městském 41,2 roků.

Významným faktorem, ovlivňujícím budoucí populační vývoj, ale i budoucí sociální a ekonomickou situaci regionu, je mimo jiné vývoj **porodnosti.** Nejlépe lze hodnotit rozdíly v intenzitě porodnosti mezi městským a venkovským prostorem krajů pomocí obecné míry plodnosti, která je definována jako poměr počtu všech živě narozených dětí na 1 000 žen v reprodukčním věku. Ta dosáhla ve venkovském prostoru celé České republiky hodnoty 41,1 ‰, zatímco ve městech se pohybovala okolo 40,0 ‰. K tomuto jevu, tj. větší plodnosti na venkově, dochází ve většině krajů, výjimkou jsou pouze Ústecký, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj.

Z venkovských obcí byla nejnižší plodnost v Moravskoslezském kraji (38,7 ‰), naopak nejvyšší v kraji Karlovarském (43,3 ‰). V Jihomoravském kraji se sledovaný ukazatel ve venkovských obcích rovnal

hodnotě 39,5 ‰ a v městských obcích 39,95 ‰, obě hodnoty byly pod republikovým průměrem. Úroveň plodnosti ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje byla ve srovnání s ostatními kraji 3. nejnižší.

Tab. 4.2.2 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)

	Živě narození na 1 000 obyvatel		Živě narození na 1 000 žen ve věku 15 - 49 let		Podíl živě narozených mimo manželství (%)		Potraty na 1 000 obyvatel		Umělá přerušení těhotenství na 1 000 obyvatel	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**9,9**	**10,0**	**41,1**	**40,0**	**27,0**	**32,4**	**3,3**	**4,4**	**2,2**	**3,0**
ČR bez Hl. m. Prahy	**9,9**	**10,0**	**41,1**	**40,1**	**27,0**	**33,3**	**3,3**	**4,5**	**2,2**	**2,9**
v tom kraje:										
Středočeský	10,3	10,6	42,9	42,4	26,6	29,0	3,6	4,5	2,4	3,1
Jihočeský	9,9	9,8	41,5	39,0	27,6	29,5	3,2	4,4	2,1	2,9
Plzeňský	9,6	9,9	40,4	40,1	31,3	31,1	4,1	5,1	2,6	3,3
Karlovarský	10,8	10,0	43,3	39,6	49,8	47,9	5,0	5,6	3,5	3,9
Ústecký	10,1	10,8	42,9	43,3	42,6	47,6	4,4	6,0	2,9	4,1
Liberecký	10,0	10,4	42,1	41,6	34,1	37,0	3,9	5,3	2,5	3,5
Královéhradecký	10,0	9,8	42,1	40,5	27,4	30,9	3,4	4,6	2,4	3,2
Pardubický	10,1	9,8	42,2	39,6	23,7	28,3	2,8	3,8	1,7	2,2
Vysočina	9,6	9,9	40,9	39,0	17,6	24,1	2,8	4,0	1,7	2,5
Jihomoravský	**9,6**	**9,9**	**39,5**	**39,9**	**21,5**	**27,4**	**3,0**	**3,8**	**1,9**	**2,5**
Olomoucký	9,8	9,7	40,5	38,5	28,6	31,5	3,1	3,9	1,9	2,5
Zlínský	9,5	9,3	39,0	37,1	17,7	23,1	2,8	3,6	1,6	2,2
Moravskoslezský	9,5	9,7	38,7	39,0	26,7	37,0	3,0	4,1	1,9	2,7

Zajímavou charakteristikou porodnosti a především populačního chování obyvatelstva je **podíl živě narozených dětí mimo manželství** na celkovém počtu živě narozených. Republikový podíl dětí narozených mimo manželství činil ve venkovském prostoru 27,0 % a v městském 32,4 %. Vyšší podíl v obcích městského prostoru byl ve všech krajích České republiky s výjimkou 2 krajů (Plzeňského a Karlovarského). Nejnižší hodnota ve venkovských obcích byla zaznamenána v kraji Vysočina (17,6 %) a ve Zlínském kraji (17,7 %). Naopak nejvyšší v Karlovarském kraji (49,8 %), navíc zde byla dosažena vyšší hodnota u venkovských obcí než v obcích městského prostoru. V Jihomoravském kraji byl v letech 2001 až 2008 podíl narozených dětí mimo manželství v obou prostorech nižší než republikový průměr, hodnota ve venkovském prostoru byla ve srovnání s ostatními kraji 3. nejnižší.

Graf 32 Živě narození a z toho mimo manželství na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008

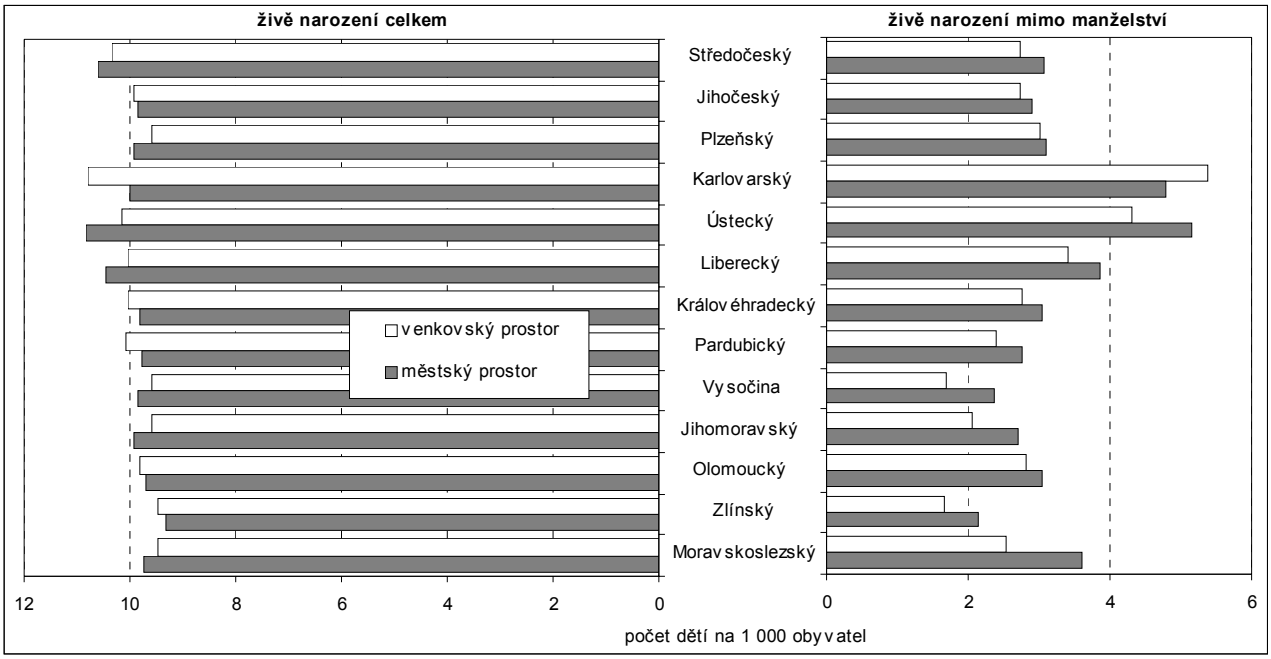

Počet **potratů** i umělých přerušení těhotenství na 1 000 obyvatel byl ve venkovském prostoru o čtvrtinu nižší než v prostoru městském. Tato skutečnost byla zjištěna ve všech krajích s tím, že v moravských krajích je potratovost dlouhodobě nižší než v krajích na západě a severu republiky.

Tab. 4.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)

	Zemřelí na 1 000 obyvatel		Standardizovaná míra úmrtnosti (‰)		Příčiny úmrtí (%)					
					novotvary		nemoci oběhové soustavy		vnější příčiny	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**10,9**	**10,2**	**10,7**	**10,2**	**25,4**	**27,2**	**53,0**	**50,7**	**6,2**	**6,1**
ČR bez Hl. m. Prahy	**10,9**	**10,1**	**10,7**	**10,4**	**25,4**	**27,1**	**53,0**	**50,8**	**6,2**	**6,2**
v tom kraje:										
Středočeský	11,4	10,4	10,9	10,6	25,9	27,4	52,4	50,6	6,1	6,0
Jihočeský	11,0	9,5	10,7	9,9	26,6	29,3	50,6	47,2	6,5	6,4
Plzeňský	11,2	10,4	10,8	10,3	27,3	29,7	50,5	48,0	5,5	5,6
Karlovarský	9,8	9,9	12,1	11,0	28,3	29,1	45,2	45,6	7,1	6,5
Ústecký	11,4	10,7	12,5	12,1	26,8	27,7	51,1	50,2	6,4	6,4
Liberecký	10,9	9,8	11,1	10,4	25,7	28,5	52,7	49,2	6,5	6,6
Královéhradecký	10,7	10,3	10,1	9,6	24,7	26,1	54,8	52,4	5,9	6,1
Pardubický	10,3	10,1	10,3	10,0	25,0	25,9	52,2	51,5	6,2	6,3
Vysočina	10,9	9,1	9,9	9,6	24,4	27,5	57,5	53,5	5,4	5,9
Jihomoravský	**10,8**	**10,2**	**10,4**	**9,6**	**24,2**	**26,2**	**56,0**	**53,2**	**6,0**	**5,9**
Olomoucký	10,6	9,9	10,6	9,8	25,4	27,0	52,4	50,4	6,7	6,6
Zlínský	11,0	9,8	10,9	9,7	22,4	24,3	54,6	54,4	7,2	6,7
Moravskoslezský	10,2	10,4	10,8	11,2	25,1	26,0	52,3	50,9	5,9	5,9

Úroveň **úmrtnosti** je jedním z nejčastěji využívaných indikátorů životní úrovně obyvatelstva a kvality života. Rozdíl mezi městským a venkovským prostorem v úmrtnostních poměrech nejlépe vystihuje standardizovaná míra úmrtnosti, která srovnává zemřelé na 1 000 obyvatel s vyloučením vlivů rozdílné věkové struktury. Tento ukazatel dosáhl v České republice hodnoty 10,7 ‰ ve venkovském prostoru a 10,2 ‰ v městském prostoru. Ve všech krajích, s výjimkou Moravskoslezského kraje, byla vyšší úmrtnost v obcích venkovského prostoru. V Jihomoravském kraji je úmrtnost pod republikovým průměrem, přitom ve venkovském prostoru je odchylka menší než v prostoru městském. Obecně více osob umírá na novotvary v městském prostoru a na nemoci oběhové soustavy ve venkovském prostoru. Podíl zemřelých na vnější příčiny byl ve většině krajů podobný, jak v obcích venkovského, tak i městského prostoru. Výraznější rozdíly jsou patrné pouze v krajích Karlovarském, Zlínském a na Vysočině, ve kterých docházelo k odchylce mezi městským a venkovským prostorem od -0,5 do 0,6 p. b.

Pro venkovský prostor České republiky byl v letech 2001 až 2008 charakteristický úbytek obyvatelstva přirozenou měnou (tzn., že počet zemřelých převyšoval počty narozených) a současně výrazný přírůstek migrací, což následně vedlo k vysokým celkovým přírůstkům obyvatel.

Průměrný roční **přirozený úbytek obyvatel** ve sledovaném období dosáhl v přepočtu na 1 000 obyvatel v celé České republice hodnoty -1,0 ‰ ve venkovském prostoru a -0,3 ‰ v městském prostoru. K přirozenému úbytku obyvatel docházelo ve venkovském prostoru všech krajů s výjimkou Karlovarského kraje. V městském prostoru již vývoj tak jednoznačný nebyl a kraje ČR se dělí téměř rovnoměrně na ty, kde byl přirozený přírůstek kladný (Středočeský, Jihočeský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký kraj a Vysočina) a kde nastal přirozený úbytek obyvatel. V Jihomoravském kraji tento ukazatel dosáhl ve venkovském prostoru hodnoty -1,2 ‰ a u obcí zařazených do městského prostoru -0,3 ‰. Přirozený přírůstek v Jihomoravském kraji byl tedy v obou prostorech záporný, v městském prostoru byl shodný s republikovou hodnotou, ovšem ve venkovském prostoru byl v porovnání s ČR vyšší.

Obecně lze říci, že se přirozená měna obyvatel v městském prostoru od venkova liší mnohem méně, než **migrační přírůstek**. V souhrnu let 2001 až 2008 dosáhl průměrný roční přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel za Českou republiku ve venkovském prostoru hodnoty 8,7 ‰ a 1,2 ‰ v městském prostoru. Venkovské oblasti všech krajů měly migrační saldo kladné a tento přírůstek tak byl určující pro přírůstek celkový. Relativně nejvíce obyvatel získal díky migraci venkovský prostor Středočeského kraje (18,0 na 1 000 obyvatel), nejméně pak Vysočina (3,5 ‰). Zjednodušeně lze říci, že se lidé stěhují z měst a městský prostor tak dlouhodobě kvůli migraci obyvatele ztrácí. Výjimkou byly pouze kraje Středočeský a Plzeňský, v jejichž městských obcích došlo k nárůstu počtu obyvatel migrací. V Jihomoravském kraji měl průměrný roční přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel ve venkovském prostoru hodnotou 6,7 ‰, což ve srovnání s průměrem ČR byla nižší hodnota. V městském prostoru byl zaznamenán úbytek -0,4 ‰, v rámci ČR ovšem přírůstek 1,2 ‰.

Tab. 4.2.4 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr)

na 1 000 obyvatel

	Přirozený přírůstek		Přírůstek stěhováním		Celkový přírůstek		Sňatky		Rozvody	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**-1,0**	**-0,3**	**8,7**	**1,2**	**7,7**	**0,9**	**4,7**	**5,3**	**2,3**	**3,4**
ČR bez Hl. m. Prahy	**-1,0**	**-0,1**	**8,7**	**-0,1**	**7,7**	**-0,2**	**4,7**	**5,2**	**2,3**	**3,5**
v tom kraje:										
Středočeský	-1,1	0,2	18,0	7,5	17,0	7,7	4,9	5,4	2,7	3,6
Jihočeský	-1,1	0,3	8,7	-1,5	7,6	-1,2	4,8	5,2	2,2	3,4
Plzeňský	-1,7	-0,4	8,1	3,5	6,4	3,0	4,7	5,4	2,5	3,4
Karlovarský	1,0	0,1	8,0	-0,8	9,0	-0,7	5,2	5,5	3,1	4,0
Ústecký	-1,3	0,1	12,2	-0,1	10,9	0,1	5,2	5,4	2,8	4,0
Liberecký	-0,9	0,7	9,3	-0,2	8,5	0,5	4,9	5,6	2,2	3,9
Královéhradecký	-0,7	-0,5	6,4	-1,3	5,7	-1,8	4,8	5,1	2,6	3,4
Pardubický	-0,2	-0,3	6,5	-1,0	6,3	-1,3	4,7	5,1	2,1	3,1
Vysočina	-1,3	0,8	3,5	-1,1	2,2	-0,3	4,6	4,9	1,7	2,9
Jihomoravský	**-1,2**	**-0,3**	**6,7**	**-0,4**	**5,5**	**-0,8**	**4,6**	**5,3**	**2,1**	**3,2**
Olomoucký	-0,8	-0,2	4,5	-2,8	3,7	-3,0	4,5	5,0	2,3	3,4
Zlínský	-1,5	-0,4	4,6	-2,5	3,1	-3,0	4,4	4,8	1,9	3,0
Moravskoslezský	-0,8	-0,6	5,8	-2,2	5,0	-2,9	4,4	4,9	2,1	3,5

Jak již bylo řečeno výše, celkový přírůstek obyvatelstva byl (hlavně ve venkovském prostoru) determinován migračním přírůstkem. V přepočtu na 1 000 obyvatel dosahoval celkový přírůstek v letech 2001 až 2008 ve venkovských obcích celé ČR 7,7 ‰ a v městských obcích 0,9 ‰ (po vyloučení Hl. m. Prahy došlo v městském prostoru k celkovému úbytku obyvatel). Ve všech krajích počet obyvatel venkovského prostoru rostl a v přepočtu na 1 000 obyvatel tento nárůst výrazně převyšoval přírůstek v městském prostoru. Celkový přírůstek v Jihomoravském kraji dosáhl ve venkovských obcích hodnoty 5,5 ‰, což jej zařadilo na nižší příčky (5. nejnižší přírůstek obyvatel). V městských obcích byl zaznamenán celkový úbytek obyvatel (o 0,8 ‰).

Graf 33 Celkový přírůstek (úbytek) počtu obyvatel (rozdíl stavů k 31. 12. 2008 a k 1. 1. 2001)

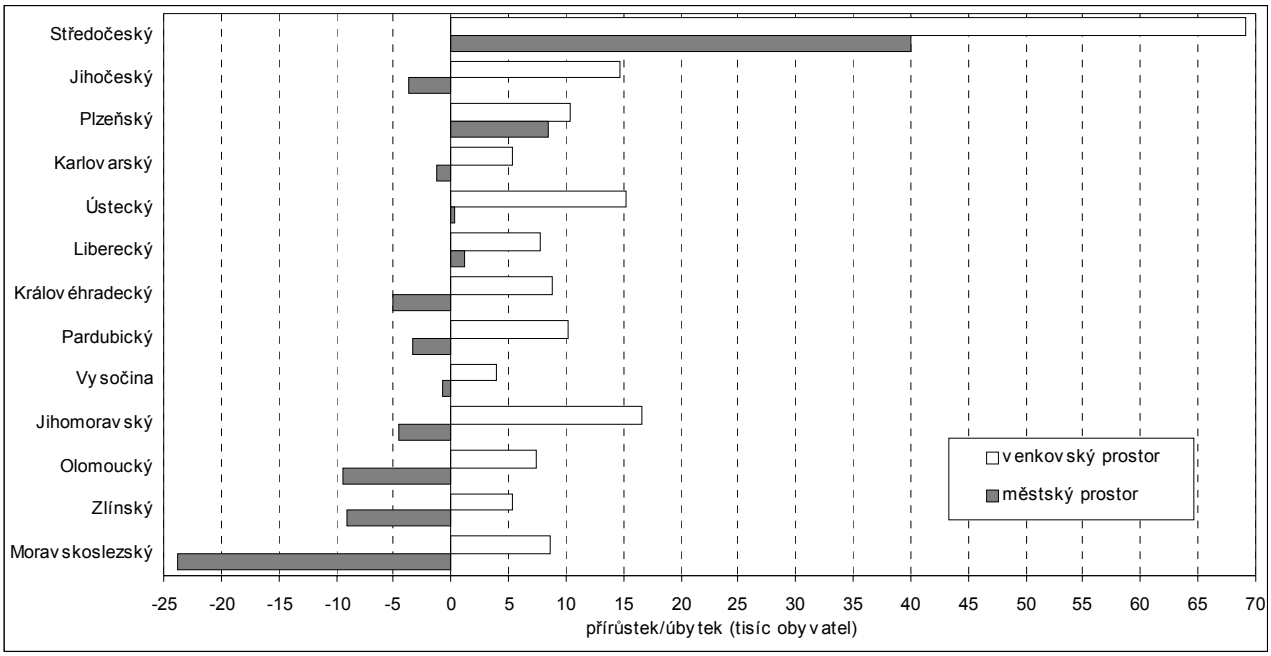

S ohledem na částečně přetrvávající odlišný životní styl, rozdílnou dopravní dostupnost škol a hlavně nabídku pracovních pozic je zřejmé, že zůstává odlišná i **vzdělanostní struktura obyvatel** venkovských a městských obcí. Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2001 umožňují tyto rozdíly analyzovat. Ve venkovských oblastech převažovaly k 1. 3. 2001 osoby se základním vzděláním a vyučení bez maturity. V městském prostoru žilo naopak více obyvatel s vyšším vzděláním (úplné střední s maturitou, vyšší odborné, nástavbové a vysokoškolské vzdělání).

Tab. 4.2.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Nejvyšší dokončené vzdělání									
	základní, neukončené a bez vzdělání		vyučení a střední odborné bez maturity		úplné střední s maturitou		vyšší odborné a nástavbové		vysokoškolské	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**28,9**	**21,3**	**43,6**	**35,8**	**20,0**	**26,9**	**2,3**	**3,9**	**4,3**	**10,7**
ČR bez Hl. m. Prahy	**28,9**	**22,7**	**43,6**	**37,1**	**20,0**	**26,1**	**2,3**	**3,7**	**4,3**	**9,1**
v tom kraje:										
Středočeský	26,7	21,2	44,0	37,6	20,9	27,1	2,5	4,0	4,8	8,7
Jihočeský	29,7	20,4	42,7	36,3	19,9	28,3	2,2	4,0	4,5	9,7
Plzeňský	28,6	20,5	43,6	37,1	20,3	27,6	2,0	3,7	4,2	9,8
Karlovarský	35,6	26,7	41,1	37,6	16,7	24,5	1,9	3,4	3,0	6,3
Ústecký	32,3	27,1	43,8	38,1	17,3	23,6	2,0	3,1	2,8	6,0
Liberecký	28,4	22,9	43,7	38,8	19,8	25,2	2,4	3,4	4,2	8,0
Královéhradecký	27,3	20,7	44,2	37,4	20,9	27,4	2,6	4,1	4,0	9,3
Pardubický	27,5	20,4	45,4	37,9	19,9	27,5	2,5	4,2	3,9	9,0
Vysočina	28,8	21,1	44,0	37,9	20,1	27,4	2,3	3,9	4,1	8,8
Jihomoravský	**29,5**	**20,8**	**43,5**	**34,0**	**19,5**	**27,1**	**2,2**	**4,0**	**4,5**	**13,1**
Olomoucký	28,9	21,3	43,4	36,4	20,3	27,3	2,1	3,5	4,4	10,4
Zlínský	30,5	22,3	43,2	36,8	19,5	26,7	2,2	3,7	4,1	9,7
Moravskoslezský	28,5	25,2	42,2	38,0	21,0	23,9	2,4	3,2	5,1	8,3

Vzdělanostní struktura obyvatel Jihomoravského kraje se nijak výrazně nelišila od struktury ostatních krajů a odpovídala obdobnému průměru jako v celé České republice. Výjimkou byl mezi kraji nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob v městském prostoru Jihomoravského kraje.

Graf 34 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním podle pohlaví k 1. 3. 2001

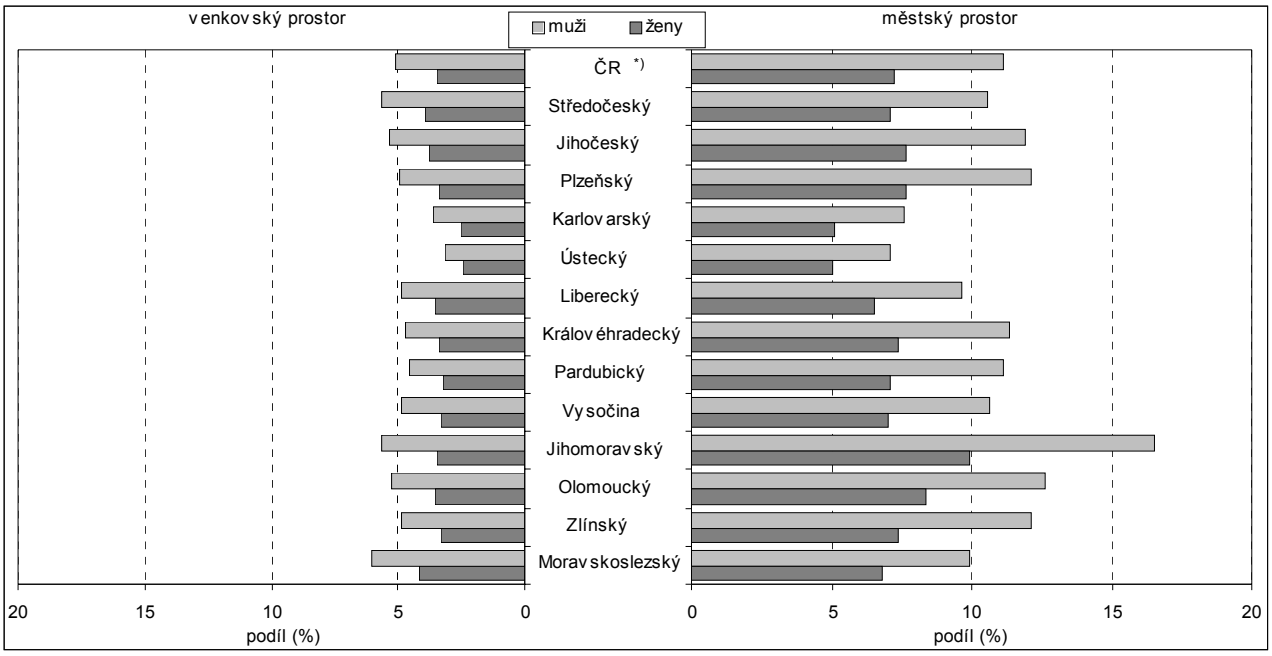

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Ve venkovských obcích největšího podílu dosahovali vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé v Moravskoslezském kraji (5,1 %) a Středočeském kraji (4,8 %). V obcích zařazených do městského prostoru byl nejvyšší podíl vysokoškoláků (kromě Hlavního města Prahy) právě v Jihomoravském (13,1 %) a Olomouckém kraji (10,4 %).

4.3. Ekonomika

Na rozdíl od demografické oblasti, hodnocené v předchozí kapitole, jsou zdroje dat charakterizující hospodářství na úrovni jednotlivých obcí velmi omezené. Většina ukazatelů hospodářské statistiky, které ČSÚ nabízí na úrovni celé České republiky (či jednotlivých krajů), je založena na výběrových šetřeních, což neumožňuje získat a publikovat podrobné údaje za menší územní celky[9]. Tím jsou možnosti hodnocení hospodářského vývoje a rozdílů mezi venkovským a městským prostorem relativně limitované.

Hlavními zdroji dat na úrovni obcí je v ekonomické oblasti Registr ekonomických subjektů (RES) a Sčítání lidů domů a bytů z roku 2001, jehož výsledky však již nemusí po 8 letech dynamických změn v prostředí tržního hospodářství zcela přesně odpovídat aktuální situaci. Pro účely této analýzy proto byly tradiční zdroje dat ČSÚ doplněny o externí zdroje, jako například údaje o hospodaření obcí (MF ČR). Hospodářský vývoj každého regionu je úzce spjat také se situací na trhu práce, tomu je však věnována následující kapitola 4.4. Trh práce.

Jak již bylo výše zmíněno, podrobné údaje o zemědělství jsou založené na výběrových šetřeních a jsou dostupné nejvýše do úrovně okresů (viz kapitola 3.1.). Proto není možné se této bezpochyby důležité součásti ekonomického života venkovských oblastí věnovat v územním vymezení, které bylo vybráno pro tuto kapitolu (tzn. vymezení založené na údajích o obcích).

Tab. 4.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele
Zdroj: Český statistický úřad; Ministerstvo financí ČR

	Ekonomické subjekty[1] na 1 000 obyvatel		Statistické jednotky typu podnik[1, 2] na 1 000 obyvatel		Intenzita podnikatelské aktivity[3] (%)		Celkové příjmy obecních rozpočtů na 1 obyvatele[4] (Kč)	
	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**209**	**259**	**112**	**136**	**13,7**	**14,7**	**16 554**	**29 782**
ČR bez Hl. m. Prahy	**209**	**234**	**112**	**121**	**13,7**	**13,6**	**16 554**	**24 882**
v tom kraje:								
Středočeský	231	244	128	130	15,9	14,8	17 262	22 959
Jihočeský	227	247	124	132	14,5	14,6	18 648	25 421
Plzeňský	217	253	113	132	13,1	13,8	20 279	29 345
Karlovarský	239	269	115	127	13,6	14,2	18 847	22 410
Ústecký	207	211	101	101	13,0	11,9	18 458	21 001
Liberecký	241	270	124	128	15,1	15,4	16 052	24 029
Královéhradecký	223	242	122	135	14,4	15,1	15 254	22 569
Pardubický	192	227	104	121	12,5	13,8	15 291	23 265
Vysočina	182	209	104	117	12,3	13,0	15 492	25 889
Jihomoravský	**196**	**265**	**105**	**142**	**13,0**	**15,1**	**15 382**	**29 895**
Olomoucký	188	225	95	116	12,4	13,3	15 011	24 368
Zlínský	203	242	110	129	14,4	14,8	15 024	23 692
Moravskoslezský	184	194	97	97	11,9	11,0	15 653	25 598

[1] k 31. 12. 2008

[2] aktivní ekonomické subjekty dle statistických zjišťování a administrativních zdrojů

[3] podíl OSVČ a zaměstnavatelů na ekonomicky aktivních celkem k 1. 3. 2001 (Zdroj: SLDB 2001)

[4] v roce 2008

Je všeobecně přijímaným faktem, že jsou města centry ekonomického života regionů. O tom svědčí například počet obsazených pracovních míst podle výsledků sčítání lidu 2001, kdy venkovský prostor tvořil zhruba jen pětinu celkového počtu pracovních míst (podrobněji viz kapitola 4.4.). Aktuálnější údaje v této územní podrobnosti nejsou ze zjišťování ČSÚ k dispozici. Nepřímo můžeme využít údaje o počtech zaměstnanců v členění podle obce místa výkonu práce uvedeného v pracovní smlouvě, které každoročně zjišťuje ministerstvo financí jako jeden z podkladů pro stanovení podílu jednotlivých obcí na celostátním výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů (např. vyhláška 276/2009 Sb. Ministerstva financí ČR).

Tyto údaje za rok 2008 také potvrzují ekonomickou převahu měst nad venkovem, stejně jako to, že ve všech krajích s výjimkou Moravskoslezského kraje byla míra nezaměstnanosti ve venkovských oblastech vyšší než v městských. Proto soukromé podnikání pro venkovské oblasti nabývá o to většího významu. Intenzita **podnikatelské aktivity** je ve městě a na venkově velmi podobná, a pokud neuvažujeme Hlavní město Prahu, pak je na venkově dokonce i mírně vyšší (dle dat v roce 2001). Malé rozdíly mezi městským a venkovským prostorem v tomto ohledu potvrzují také údaje o počtech ekonomických subjektů, jejichž

[9] Jedinou výjimku tvoří hlavní město Praha, které je zároveň nejen obcí, ale také krajem a regionem soudržnosti.

velkou většinu tvoří právě fyzické osoby a drobní podnikatelé, a těch je (v relaci na obyvatele) ve městech a na venkově relativně stejný počet.

V každém kraji je však situace odlišná a stejně tak různě probíhají i hospodářské změny. Například v krajích s absencí jednoho velkého ekonomického centra či nízkou četností ekonomických subjektů ve městech je rozdíl mezi městem a venkovem v počtu ekonomických subjektů na obyvatele poměrně malý. Jedná se například o Ústecký, Moravskoslezský nebo Středočeský kraj. V těchto regionech je rovněž relativně nízký rozdíl mezi městem a venkovem v počtech zaměstnanců (na obyvatele) a vyšší intenzita podnikatelské aktivity na venkově než ve městech. Naopak na východě republiky, tj. ve zbývajících moravských regionech a Pardubickém kraji, jsou rozdíly mezi městem a venkovem poměrně veliké[10)].

Pokud porovnáme všechny venkovské oblasti mezi sebou, pak lze říci, že podnikatelsky aktivnější jsou obyvatelé venkovských obcí Středočeského, Jihočeského, Libereckého, Královehradeckého a Zlínského kraje. Naopak spíše méně aktivními jsou v této souvislosti venkovské oblasti v Ústeckém kraji a na Moravě (jedná se o regiony s nejvyšší nezaměstnaností). Nejvíce zaměstnanců je zaměstnáno na území venkovských obcí Středočeského kraje, a to jak absolutně (jedná se o nejlidnatější venkovský prostor všech krajů), tak spolu s Karlovarským a Moravskoslezským krajem i relativně v přepočtu na obyvatele.

Tab. 4.3.2 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008

	Růst celkového počtu ekonomických subjektů (%)		Počet nově vzniklých ekonomických subjektů na 1 zaniklý subjekt		Růst počtu ekonomických subjektů (%)			
					ve zpracovatelském průmyslu napojeném na primární sektor[1)]		v terciárním sektoru	
	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**28,7**	**20,1**	**2,4**	**2,5**	**16,1**	**15,7**	**31,6**	**20,1**
ČR bez Hl. m. Prahy	**28,7**	**18,9**	**2,4**	**2,3**	**16,1**	**12,3**	**31,6**	**18,2**
v tom kraje:								
Středočeský	37,3	24,4	2,6	2,5	24,9	17,2	42,3	25,2
Jihočeský	27,2	15,8	2,3	2,2	11,6	8,1	28,0	14,6
Plzeňský	27,4	23,5	2,4	2,8	13,3	11,4	31,5	23,8
Karlovarský	26,7	21,4	2,7	2,6	7,4	5,6	27,5	23,2
Ústecký	26,6	18,4	2,3	2,3	9,9	12,2	27,0	16,3
Liberecký	28,0	18,7	2,4	2,6	17,6	14,6	31,6	19,9
Královéhradecký	27,9	16,3	2,5	2,2	17,9	7,0	28,7	15,4
Pardubický	32,9	19,8	2,5	2,3	27,4	23,4	30,7	17,3
Vysočina	25,6	20,1	2,3	2,4	13,7	9,5	27,6	19,4
Jihomoravský	**27,7**	**22,2**	**2,4**	**2,5**	**17,6**	**18,5**	**30,6**	**22,4**
Olomoucký	19,9	12,4	2,2	2,0	8,2	4,0	22,9	12,5
Zlínský	21,9	13,6	2,0	2,1	6,9	6,0	29,1	13,3
Moravskoslezský	30,6	16,2	2,4	2,2	22,4	14,4	32,4	13,0

[1)] OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

Výrazně aktivnější, pokud jde o zakládání nových ekonomických subjektů, byli v letech 2001 až 2008 obyvatelé venkovských oblastí (a to především českých regionů) než obyvatelé měst. Z nich zcela výsadní postavení měl Středočeský kraj, kde se každý rok zvýšil počet ekonomických subjektů o více než 4 %. Naopak nejpomaleji rostl počet registrovaných subjektů v Olomouckém kraji (přesto však stále výrazně rychleji než v městském prostoru kraje).

[10)] Při těchto porovnáních však nesmíme zapomínat na to, že v Jihomoravském kraji je součástí městského prostoru také město Brno, což výrazně zvyšuje odlišnost tohoto prostoru oproti venkovským obcím.

Tab. 4.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky*) k 31. 12. 2008

	Počet statistických jednotek typu podnik celkem		z toho sektor[1] (%)						Zpracovatelský průmysl napojený na primární sektor[2] na 1 000 obyvatel	
			primární		sekundární		terciární			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**348 534**	**997 055**	**12,5**	**2,4**	**33,1**	**24,2**	**54,1**	**73,0**	**7,8**	**6,3**
ČR bez Hl. m. Prahy	**348 534**	**740 857**	**12,5**	**3,0**	**33,1**	**26,5**	**54,1**	**70,1**	**7,8**	**5,8**
v tom kraje:										
Středočeský	71 105	87 912	9,0	2,5	31,6	26,7	59,0	70,4	7,8	6,3
Jihočeský	31 104	50 876	16,8	4,3	30,8	26,4	52,0	68,9	9,0	7,0
Plzeňský	23 430	47 614	15,2	3,0	28,9	24,8	55,5	71,7	7,3	5,6
Karlovarský	8 692	29 582	9,5	2,5	27,3	22,1	62,6	74,6	5,9	4,6
Ústecký	18 574	65 826	12,3	2,5	30,5	26,4	56,5	70,5	4,9	3,8
Liberecký	14 835	40 636	11,4	2,4	33,7	31,5	54,7	65,8	7,6	6,0
Královéhradecký	24 113	48 043	13,5	3,6	31,7	28,4	54,4	67,6	7,8	7,2
Pardubický	21 791	37 075	13,1	3,0	34,9	28,3	51,7	68,3	8,1	5,9
Vysočina	23 787	33 694	17,9	5,0	33,7	28,2	48,1	66,5	8,7	7,1
Jihomoravský	**41 180**	**107 382**	**11,6**	**2,6**	**37,3**	**24,9**	**50,7**	**72,1**	**7,8**	**6,9**
Olomoucký	24 407	44 680	12,0	2,9	34,5	26,1	53,2	70,7	6,7	5,7
Zlínský	24 075	48 165	11,3	3,5	40,2	28,9	48,1	67,1	10,4	7,7
Moravskoslezský	21 441	99 372	12,4	2,7	31,4	25,3	55,7	71,6	7,0	4,4

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) u 0,4 % subjektů v ČR nelze určit sektor podle OKEČ

2) OKEČ 15 až 22 (potravinářství, tabákový, textilní a kožedělný průmysl, výroba obuvi, zpracování dřeva (kromě nábytku), korkařská a košíkářská výroba, papírenský průmysl a tisk)

Pokud jde o **odvětvovou strukturu ekonomiky**, pak se potvrzuje, že v tradičně zemědělsky vnímaných venkovských oblastech Vysočiny, Jihočeského či Plzeňského kraje, je podíl primárního sektoru relativně vysoký. Na druhou stranu je překvapivé, že odvětvová struktura v moravských venkovských regionech je výrazně vychýlena směrem k sektoru průmyslu a primární sektor zde zaujímá v porovnání se zbytkem ČR spíše nižší podíl z celkového počtu ekonomických subjektů. Nicméně relativně velký podíl v těchto regionech připadá na zpracovatelský průmysl napojený na primární sektor.

Graf 35 Podíl zpracovatelského průmyslu napojeného na primární sektor na celkovém počtu subjektů k 31. 12. 2008

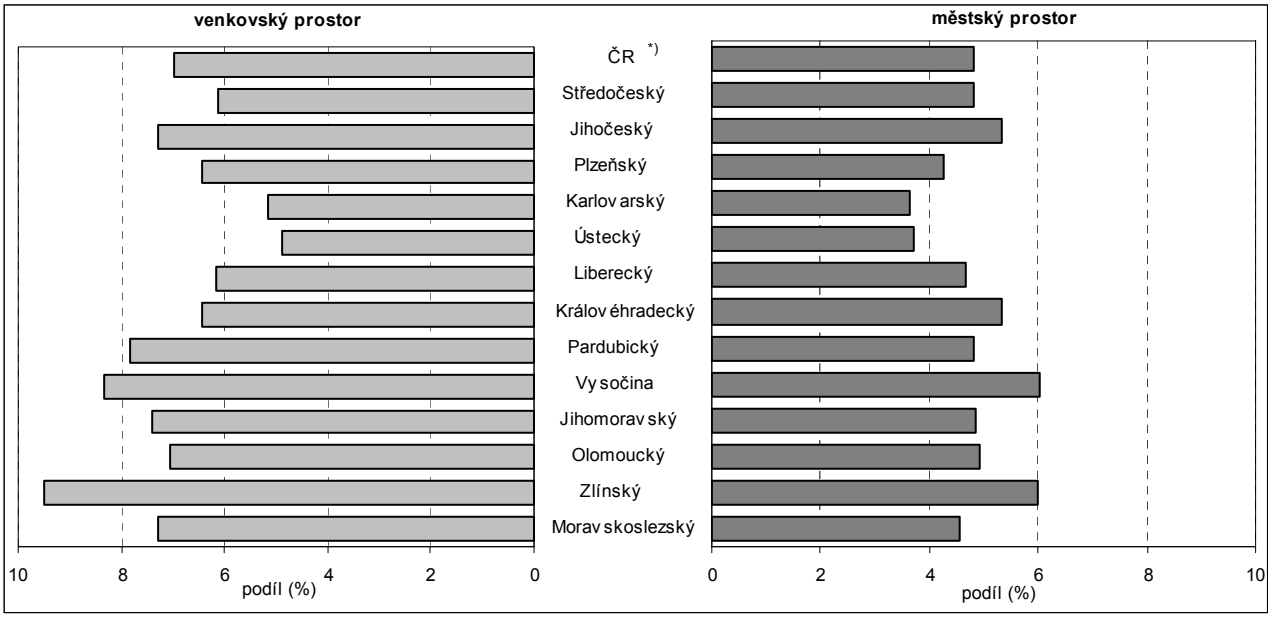

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Vzhledem k tomu, že většinu ekonomických subjektů tvoří fyzické osoby bez zaměstnanců, jsou rozdíly v této kategorii mezi městem a venkovem a mezi kraji navzájem určující i pro již výše zmíněný celkový počet ekonomických subjektů. Pokud jde o **drobné a malé podniky** (do 50 zaměstnanců), které jsou tolik důležité pro flexibilní poptávku na regionálním trhu práce, jsou již rozdíly mezi městem a venkovem mnohem větší

(ve prospěch městského prostoru). A stejně jako v případě odvětvové struktury, i zde se ukazuje, že mezi venkovem na západě a na východě ČR existují výrazné rozdíly. Ve venkovských oblastech na západě sídlí drobných a malých podniků relativně více než na východě (s výjimkou Plzeňského kraje) a podobně je tomu i u obchodních společností. Jihomoravský kraj jako celek se ve venkovských oblastech řadí mezi regiony s průměrným počtem fyzických osob, relativně nevýrazným počtem drobných a malých podniků. Ovšem v městském prostoru byly tyto podíly nejvyšší.

Tab. 4.3.4 Ekonomické subjekty[*)] podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 na 1 000 obyvatel

	Bez zaměstnanců (vč. neuvedeno)		Mikropodniky (1 - 9 zaměstnanců)		Malé podniky (10 - 49 zaměstnanců)		Střední podniky (50 - 249 zaměstnanců)		Velké podniky (250 a více zaměstnanců)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**92,7**	**105,5**	**15,0**	**23,4**	**3,4**	**5,1**	**0,6**	**1,4**	**0,1**	**0,3**
ČR bez Hl. m. Prahy	**92,7**	**94,3**	**15,0**	**20,7**	**3,4**	**4,6**	**0,6**	**1,3**	**0,1**	**0,2**
v tom kraje:										
Středočeský	106,4	104,9	17,2	19,8	3,5	4,3	0,6	1,2	0,1	0,2
Jihočeský	103,8	103,6	15,6	22,3	3,5	4,7	0,7	1,3	0,0	0,3
Plzeňský	95,6	104,0	13,5	21,0	3,0	4,8	0,6	1,4	0,1	0,3
Karlovarský	93,8	102,5	15,6	19,4	4,2	4,0	1,0	1,1	0,1	0,2
Ústecký	81,3	78,5	15,6	17,6	3,5	3,6	0,6	1,0	0,1	0,2
Liberecký	102,8	102,1	16,3	20,4	3,7	4,2	0,7	1,2	0,0	0,2
Královéhradecký	102,1	106,7	15,7	21,6	3,3	4,8	0,6	1,3	0,1	0,2
Pardubický	86,6	93,7	13,6	20,7	3,2	5,0	0,7	1,5	0,1	0,2
Vysočina	87,3	91,3	13,5	19,3	3,0	4,6	0,7	1,6	0,0	0,3
Jihomoravský	**86,7**	**107,7**	**14,6**	**26,4**	**3,5**	**6,0**	**0,6**	**1,5**	**0,0**	**0,3**
Olomoucký	78,3	88,2	13,5	20,9	3,1	4,9	0,6	1,3	0,0	0,2
Zlínský	91,8	98,8	14,2	23,2	3,5	5,4	0,6	1,6	0,0	0,3
Moravskoslezský	77,9	73,6	14,9	18,0	3,5	3,8	0,5	1,0	0,1	0,2

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

Zajímavým poznatkem je relativně vysoký počet subjektů neziskového sektoru ve venkovských oblastech v porovnání s městskými obcemi. Více je těchto subjektů samozřejmě ve městech, nicméně v přepočtu na obyvatele je jejich četnost na venkově větší (a to hlavně díky největší skupině těchto subjektů: sdružením a jejich organizačním složkám). V Ústeckém kraji je takto měřená občanská participace relativně nízká, jak ve městech, tak na venkově.

Tab. 4.3.5 Ekonomické subjekty[*)] podle právní formy k 31. 12. 2008 na 1 000 obyvatel

	Soukromí podnikatelé[1)]		Samostatně hospodařící rolníci a zemědělští podnikatelé		Obchodní společnosti		Neziskový sektor[2)]		Zahraniční osoby	
	v hromadných ubytovacích zařízeních celkem		v hotelech a penzionech		v kempech, chatových osadách a turistických ubytovnách		v ostatních ubytovacích zařízeních		Místa pro stany a karavany na 1 km²	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**81,4**	**94,1**	**9,0**	**2,0**	**9,9**	**27,3**	**5,0**	**4,0**	**2,2**	**4,7**
ČR bez Hl. m. Prahy	**81,4**	**88,5**	**9,0**	**2,2**	**9,9**	**19,7**	**5,0**	**4,0**	**2,2**	**3,7**
v tom kraje:										
Středočeský	3,3	15,7	1,5	10,1	0,9	1,8	1,0	3,8	0,5	1,1
Jihočeský	3,3	19,0	1,5	6,2	0,9	18,5	4,5	3,0	0,5	4,8
Plzeňský	85,8	97,5	12,4	3,1	11,0	20,1	7,1	5,1	2,2	3,1
Karlovarský	7,8	9,2	0,6	5,1	0,9	2,0	0,6	4,8	0,9	6,9
Ústecký	3,5	18,3	1,3	6,7	1,2	19,0	3,9	6,7	10,5	12,5
Liberecký	2,3	7,6	1,2	4,7	0,8	15,6	0,5	2,3	0,5	5,6
Královéhradecký	9,9	20,8	1,1	18,8	1,4	19,0	5,1	3,4	2,2	4,0
Pardubický	2,4	10,2	1,1	4,2	1,0	19,6	0,5	5,9	0,7	3,6
Vysočina	17,9	22,3	5,9	11,4	1,5	18,0	2,0	4,0	0,7	2,6
Jihomoravský	7,8	16,9	1,9	5,3	1,7	15,8	2,3	5,8	0,8	2,4
Olomoucký	7,6	19,5	1,8	5,5	1,0	32,5	0,9	6,0	0,2	3,8
Zlínský	2,0	6,5	0,7	3,1	0,6	17,2	0,7	2,2	0,4	1,5
Moravskoslezský	2,5	19,2	0,9	7,3	0,9	22,6	0,5	2,0	0,6	1,5
Olomoucký	7,6	9,8	0,7	4,5	0,9	15,7	0,5	2,2	0,8	0,5
Zlínský	3,8	9,3	1,6	5,9	0,9	1,4	1,3	2,0	0,2	0,5
Moravskoslezský	4,0	6,7	1,8	3,7	0,9	0,9	1,3	2,1	0,2	0,7

*) dle kraje sídla statistické jednotky typu podnik

1) soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského nebo jiného zákona

2) nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, sdružení, organizační jednotky sdružení a církevní organizace.

Tab. 4.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v roce 2008

Kapacity ubytovacích zařízení v sobě do značné míry odrážejí turistickou atraktivitu regionu. Díky tomu lze počet lůžek využít i jako určité měřítko turistické obliby jednotlivých regionů. Na druhou stranu turistická atraktivita území často významně ovlivňuje ubytovací kapacity nejen na území dané obce, ale i obcí okolních. Hotely a penziony, které tvoří největší část lůžkových kapacit ubytovacích zařízení, se koncentrují ve městech a vzhledem k tomu, že se jedná o menší území, je zde hustota lůžek mnohem vyšší než na venkově. I uvnitř městského a venkovského prostoru v rámci kraje však existují velké rozdíly. Pokud se podíváme na celkové počty lůžek ve městech a venkově, zjistíme, že ve většině krajů jsou podíly obou prostorů velmi vyrovnané (tj. okolo 50 %). Pouze v Královéhradeckém a Plzeňském kraji je velmi výrazný podíl venkovského prostoru a naopak v Karlovarském a Jihomoravském kraji významně převládá městský prostor.

Graf 36 Podíl městského a venkovského prostoru na lůžkových kapacitách hromadných ubytovacích zařízení daného kraje v roce 2008

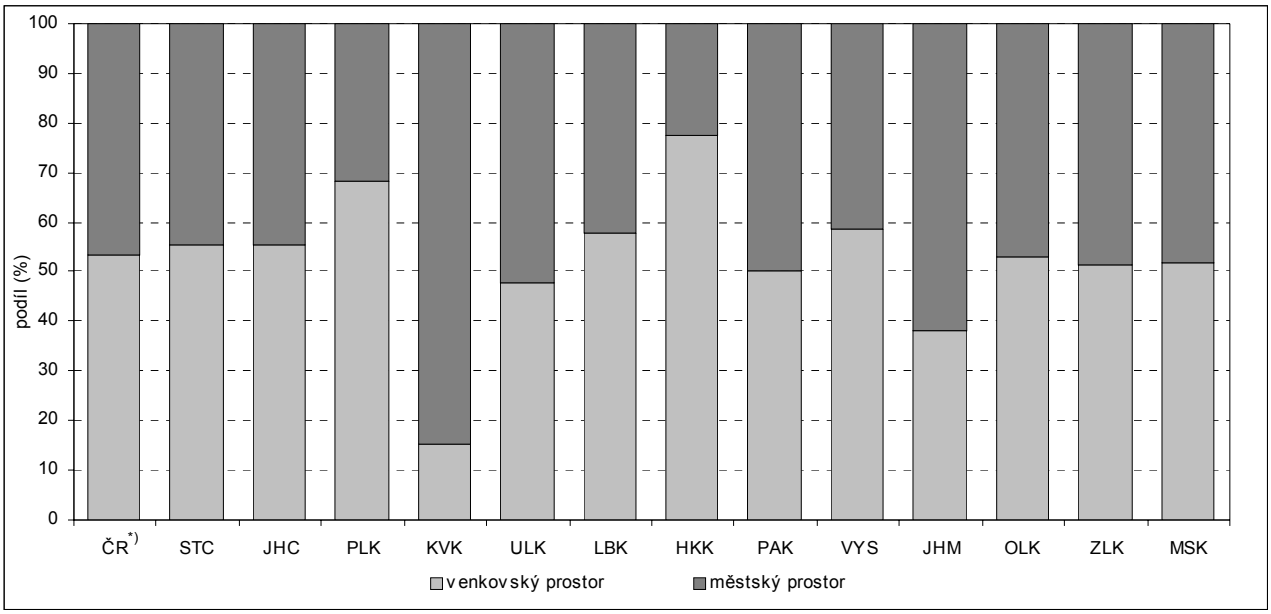

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Tab. 4.3.7 Veřejné rozpočty*) v letech 2003 až 2008 (roční průměr)
Zdroj: Ministerstvo financí ČR

	Daňové příjmy na 1 obyvatele (Kč)		Podíl na výdajích celkem (%)				Saldo příjmů a výdajů na 1 obyvatele (Kč)		Podíl salda příjmů a výdajů na příjmech celkem (%)	
			běžné výdaje		kapitálové výdaje					
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**7 944**	**14 579**	**63,4**	**71,1**	**36,6**	**28,9**	**394,6**	**197,0**	**2,5**	**0,7**
ČR bez Hl. m. Prahy	**7 944**	**11 139**	**63,4**	**72,9**	**36,6**	**27,1**	**394,6**	**129,6**	**2,5**	**0,6**
v tom kraje:										
Středočeský	8 293	9 967	60,1	71,9	39,9	28,1	514,2	166,3	3,1	0,7
Jihočeský	8 168	10 223	64,4	71,9	35,6	28,1	-41,2	313,2	-0,2	1,3
Plzeňský	8 224	13 913	64,2	69,1	35,8	30,9	413,5	387,2	2,4	1,5
Karlovarský	8 592	10 147	69,2	74,4	30,8	25,6	649,2	410,8	3,7	1,9
Ústecký	8 440	10 040	68,5	79,9	31,5	20,1	770,7	434,4	4,2	2,0
Liberecký	8 080	10 209	70,3	71,6	29,7	28,4	278,0	132,5	1,7	0,6
Královéhradecký	7 801	9 660	66,2	75,6	33,8	24,4	272,0	282,2	1,9	1,4
Pardubický	7 778	9 774	62,2	73,9	37,8	26,1	580,0	207,5	3,9	1,0
Vysočina	7 410	9 839	61,5	73,6	38,5	26,4	29,7	597,0	0,2	2,6
Jihomoravský	**7 900**	**14 241**	**59,5**	**68,4**	**40,5**	**31,6**	**440,3**	**-243,0**	**2,9**	**-0,9**
Olomoucký	7 702	10 655	64,8	71,4	35,2	28,6	448,8	26,3	3,0	0,1
Zlínský	7 358	9 825	61,9	73,2	38,1	26,8	301,6	-0,9	2,1	-0,0
Moravskoslezský	7 686	12 131	65,8	74,5	34,2	25,5	515,6	-152,2	3,6	-0,6

*) obecní rozpočty (tzn. bez rozpočtů krajů a dobrovolných svazků obcí)

Příjmy (a tím i výdaje) **obecních rozpočtů** jsou velmi výrazně ovlivněny pravidly pro rozpočtové určení daní a také celkovými daňovými příjmy státního rozpočtu. Rozdíly mezi jednotlivými venkovskými a městskými

oblastmi tak jsou dány především velikostní strukturou obcí v regionu. Například na západě České republiky jsou daňové příjmy přepočtené na obyvatele vyšší, než ve venkovských oblastech na východě, kde je obecní struktura více rozdrobená. V Ústeckém, Karlovarském a Středočeském kraji jsou rozdíly mezi příjmy venkovských a městských rozpočtů menší, než například v Jihomoravském, Plzeňském nebo Moravskoslezském kraji, kde příjmy velkých krajských měst výrazně zvyšují průměr celého městského prostoru. Výrazný růst daňových příjmů obecních rozpočtů v posledních letech byl vyvolán jednak změnou pravidel rozpočtového určení daní (navíc směrem ke zvýšení podílu menších obcí - proto rostly příjmy venkovských obcí rychleji než měst) a také celkovým ekonomickým růstem, díky kterému se zvýšily celkové daňové příjmy státního rozpočtu, z nichž obce získávají příslušný podíl.

Graf 37 Nárůst daňových příjmů obecních rozpočtů na 1 obyvatele mezi roky 2003 a 2008
Zdroj: Ministerstvo financí ČR, výpočty ČSÚ

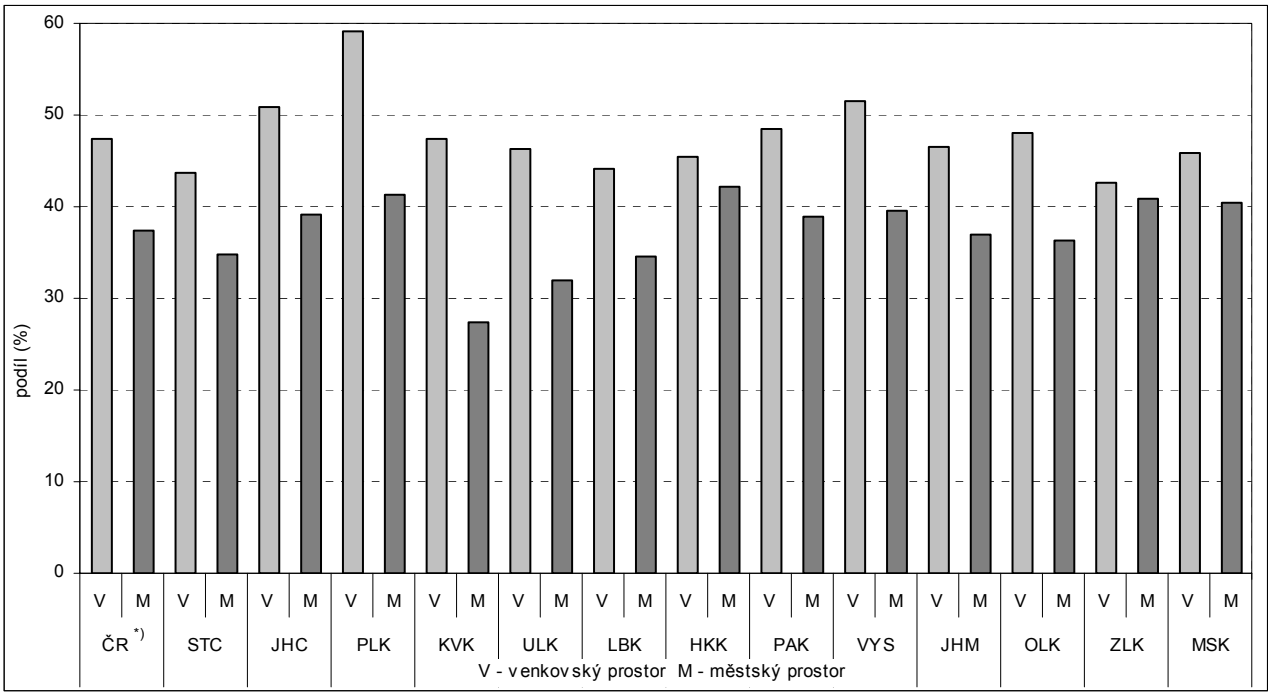

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

4.4. Trh práce

Zaměstnanost a nezaměstnanost patří k důležitým pravidelně sledovaným ekonomickým jevům, které výrazně ovlivňují nejen sociální oblasti života společnosti, ale také ekonomický stav a perspektivu rozvoje každého regionu.

Při podrobnějším hodnocení této oblasti z pohledu rozdílů mezi venkovským a městským prostorem jsme museli vycházet ze skutečnosti, že do úrovně obcí jsou k dispozici pouze údaje ze sčítání lidu, domů a bytů, tedy z roku 2001. Při hodnocení nezaměstnanosti jsme pak vycházeli z dat o registrované nezaměstnanosti, která přebíráme každoročně z Ministerstva práce a sociálních věcí.

V úvodní tabulce této subkapitoly jsou shrnuty základní ukazatele, které jsou z oblasti trhu práce v členění na venkovský a městský prostor k dispozici. V dalším textu se jejich hodnocením budeme zabývat podrobněji.

Tab. 4.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce

Zdroje: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, SLDB 2001

	Ekonomická aktivita podle SLDB 2001				Nezaměstnanost k 31. 12. 2008				Změna míry nezaměstnanosti[3] k 31.12. (2008 - 2000) (procentní body)	
	míra ekonomické aktivity (%)		pracovní místa na 1 000 zaměst-naných osob[1]		míra nezaměstnanosti[2] (%)		počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné místo			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**59,5**	**62,0**	**636,7**	**1 131,8**	**7,15**	**6,08**	**6,7**	**3,2**	**-1,53**	**-2,19**
ČR bez Hl. m. Prahy	**59,5**	**61,8**	**636,7**	**1 112,7**	**7,15**	**6,79**	**6,7**	**4,5**	**-1,53**	**-2,49**
v tom kraje:										
Středočeský	60,4	63,2	619,8	1 065,5	5,48	4,86	3,2	2,5	-1,05	-1,28
Jihočeský	59,5	62,7	682,6	1 145,8	5,84	4,73	6,0	3,4	-0,41	-0,25
Plzeňský	60,2	62,3	643,5	1 156,8	6,80	5,01	4,5	1,6	0,50	-1,22
Karlovarský	63,6	64,2	976,1	967,8	9,16	7,59	9,8	5,7	0,17	0,16
Ústecký	60,9	63,1	719,6	1 017,0	11,02	10,08	13,3	9,6	-4,70	-4,95
Liberecký	61,7	63,8	680,9	1 066,0	8,06	6,61	11,9	6,3	1,43	1,05
Královéhradecký	59,4	61,1	684,8	1 145,0	5,67	4,73	6,1	2,9	-0,43	-0,82
Pardubický	59,2	61,3	613,1	1 191,1	7,49	5,71	6,7	3,7	-0,98	-1,23
Vysočina	57,4	61,7	655,5	1 168,9	7,12	6,46	9,6	6,3	-0,18	-0,74
Jihomoravský	**58,4**	**60,7**	**550,7**	**1 200,1**	**7,87**	**6,89**	**6,4**	**4,8**	**-1,95**	**-1,96**
Olomoucký	59,2	61,7	585,5	1 204,2	7,56	6,35	18,5	6,2	-4,65	-4,78
Zlínský	58,3	61,2	542,4	1 205,2	7,18	5,89	9,9	3,5	-1,05	-1,43
Moravskoslezský	58,8	60,2	670,9	1 029,3	7,84	8,78	9,6	6,2	-4,53	-6,09

[1] bydlících na příslušném území

[2] v současně platné metodice (podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001)

[3] v metodice roku 2001 (podíl uchazečů o zaměstnání celkem na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001

Jedním ze základních pohledů na problematiku trhu práce je velikost disponibilní pracovní síly, tedy počet ekonomicky aktivních obyvatel a míra ekonomické aktivity obyvatelstva. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo jsou podle metodiky sčítání lidu všechny osoby patnáctileté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané (podle postavení v zaměstnání členěné na zaměstnance, zaměstnavatele a osoby samostatně činné). Jsou zde rovněž zahrnuti pracující důchodci, pracující studenti a učni, osoby na řádné mateřské dovolené a nezaměstnaní. Míra ekonomické aktivity přitom vyjadřuje podíl počtu ekonomicky aktivních na počtu osob starších 15 let.

K 1. 3. 2001 činila republiková **míra ekonomické aktivity** 61,3 % (v ČR bez Hl. města Prahy 61,1 %). Ve všech krajích zaznamenáváme vždy nižší míru ekonomické aktivity ve venkovském prostoru oproti městskému.

Míra ekonomické aktivity ve venkovském prostoru se na úrovni celé ČR pohybovala od 57,4 % v kraji Vysočina až po 63,6 % v Karlovarském kraji. V městském prostoru na úrovni celé ČR dosahovala míra ekonomické aktivity 62,0 %, po vyloučení vlivu Hl. města Prahy pak 61,8 %.

Míra ekonomické aktivity ve venkovském prostoru Jihomoravského kraje (58,4 % k 1. 3. 2001) byla proti celorepublikovému průměru o 1,1 bodu nižší a ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejnižší. V městském prostoru byla tato míra o 1,3 procentního bodu pod celorepublikovou hodnotou a druhá nejnižší mezi kraji.

Při bližším pohledu je samozřejmě **rozdílná míra ekonomické aktivity mužů a žen**. Ve venkovském prostoru hodnota tohoto ukazatele představovala při sčítání lidu 2001 u mužů 68,7 % a u žen 50,5 %. V tomto rozdílu se projevuje jednak období péče o děti a jednak dřívější odchod žen do důchodu. Pokud srovnáváme tyto rozdíly v rámci jednotlivých krajů, lze říci, že jsou ve všech krajích z pohledu venkovského i městského prostoru obdobné. Souvisí to zřejmě s tím, že na celém území republiky platí stejná pravidla jak pro péči o děti, tak pro ukončování ekonomické aktivity mužů i žen.

Zajímavější je srovnání rozdílů mezi venkovským a městským prostorem samostatně v kategorii mužů a v kategorii žen. Z celostátního srovnání mírně vybočuje Karlovarský kraj, kde byla v roce 2001 míra ekonomické aktivity mužů ve venkovském prostoru nejvyšší v celé republice a dokonce vyšší než v městském prostoru tohoto kraje. Pokud jde o ženy, pak jejich ekonomická aktivita byla ve venkovském prostoru nižší než v městském prostoru především v kraji Vysočina (což byl zároveň kraj s nejnižší ekonomickou aktivitou žen) a také v Jihočeském kraji.

Tab. 4.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Míra ekonomické aktivity									
	muži		ženy		celkem ve věku					
					15 - 24 let		25 - 54 let		55 - 64 let	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**68,7**	**69,9**	**50,5**	**54,8**	**50,8**	**47,5**	**88,5**	**89,6**	**30,4**	**39,8**
ČR bez Hl. m. Prahy	**68,7**	**69,7**	**50,5**	**54,6**	**50,8**	**47,8**	**88,5**	**89,6**	**30,4**	**36,6**
v tom kraje:										
Středočeský	69,5	71,2	51,5	55,8	52,7	50,2	88,9	90,1	36,3	41,8
Jihočeský	69,1	70,5	50,1	55,4	50,7	46,4	88,7	90,3	32,2	39,1
Plzeňský	69,4	70,0	51,2	55,1	52,8	49,3	89,5	90,4	32,4	39,1
Karlovarský	72,5	72,3	54,7	56,8	54,9	51,9	87,9	89,7	33,3	40,2
Ústecký	69,2	70,8	52,5	55,9	54,5	51,2	87,5	89,3	30,0	35,0
Liberecký	70,6	71,6	53,0	56,6	52,4	49,0	88,6	89,4	37,3	43,1
Královéhradecký	68,5	69,2	50,7	53,7	50,2	46,9	88,0	89,3	33,4	40,7
Pardubický	68,4	69,3	50,3	53,9	50,3	47,1	88,6	90,2	29,2	36,3
Vysočina	66,9	69,7	48,0	54,3	48,4	45,2	88,7	90,6	27,4	34,1
Jihomoravský	**68,2**	**68,9**	**49,0**	**53,3**	**50,0**	**45,9**	**88,2**	**89,4**	**26,8**	**39,1**
Olomoucký	68,3	69,6	50,5	54,5	49,5	46,4	88,8	90,7	27,3	36,0
Zlínský	67,7	69,5	49,2	53,6	49,1	45,7	88,1	90,0	26,6	35,7
Moravskoslezský	67,4	67,7	50,4	53,2	48,5	46,7	88,0	88,4	24,2	27,9

Z pohledu tří vybraných **věkových kategorií** vidíme, že míra ekonomické aktivity byla v roce 2001 ve všech krajích vyšší ve venkovském prostoru než v městském v nejmladší věkové kategorii (15 až 24 let), naopak jednoznačně nižší byla ve věkové skupině 55 až 64 let (v Jihomoravském kraji představoval tento rozdíl dokonce 12,3 procentního bodu).

Pokud hodnotíme samotný venkovský prostor v mezikrajském srovnání, zaznamenáváme v nejmladší věkové skupině nejnižší míru ekonomické aktivity v kraji Vysočina (48,4 %) a naopak nejvyšší v Karlovarském kraji (54,9 %). Naproti tomu v nejstarší věkové skupině bylo dosaženo nejnižší míry ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji (24,2 %) a nejvyšší v Libereckém kraji (37,3 %). Ve střední věkové skupině byly rozdíly v ekonomické aktivitě obyvatelstva města a venkova i mezi jednotlivými kraji mnohem menší.

Pokud se na míru ekonomické aktivity podíváme **bez ohledu na hranice krajů** (viz příslušný kartogram), vidíme, že vyšší podíl ekonomicky aktivních z celkového počtu obyvatel patnáctiletých a starších je znatelný především v okolí Hl. města Prahy a dalších velkých měst, kde se koncentruje větší množství pracovních příležitostí, ale také v příhraničních oblastech (zejména na Šumavě). Naproti tomu znatelně nižší je míra ekonomické aktivity ve vnitrozemí, především v obcích kraje Vysočina. Podrobněji jsou vnitrokrajské rozdíly v ekonomické aktivitě rozebrány v kapitole 2.

Další charakteristikou trhu práce je **struktura podle odvětví činnosti zaměstnaných osob** s bydlištěm (trvalým nebo dlouhodobým) na příslušném území. V této struktuře se samozřejmě nepromítají důsledky dojížďky za prací. Také tuto strukturu můžeme vyhodnocovat v územní podrobnosti až do úrovně obcí pouze na základě výsledků sčítání lidu 2001. Zde je nutno ještě podotknout, že určitá část zaměstnaných obor činnosti neuvedla (nebo nedokázala obor svého zaměstnání zařadit do příslušné skupiny Odvětvové klasifikace ekonomických činností – OKEČ); celkově se jedná o 3 až 6 % zaměstnaných. Pro účely této analýzy jsme zpracovali odvětvovou strukturu činnosti pouze za ty osoby, které na tuto otázku odpověděly.

Z celkového počtu zaměstnaných osob v České republice bydlí ve venkovském prostoru necelá třetina, ovšem v jednotlivých krajích je situace rozdílná. Nejvyšší podíl byl zaznamenán ve Středočeském kraji (42,2 %), což zřejmě souvisí se značným objemem dojížďky Středočechů za zaměstnáním do Hl. města Prahy. Vysoký podíl zaměstnaných bydlících na venkově měl ovšem rovněž kraj Vysočina (41,8 %). Naopak nejmenší podíl zaměstnaných osob bydlících na venkově vykazoval Moravskoslezský kraj, což je zřejmě dáno strukturou obcí v tomto kraji.

Tab. 4.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonom. činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**1 319 033**	**3 447 430**	**1 264 618**	**3 299 275**	**11,5**	**2,1**	**46,0**	**38,2**	**42,5**	**59,7**
ČR bez Hl. m. Prahy	**1 319 033**	**2 846 399**	**1 264 618**	**2 733 191**	**11,5**	**2,3**	**46,0**	**41,6**	**42,5**	**56,1**
v tom kraje:										
Středočeský	229 768	314 250	217 108	295 850	9,7	2,0	40,8	39,3	49,5	58,7
Jihočeský	109 546	190 691	106 079	184 791	16,2	3,5	43,4	40,9	40,4	55,6
Plzeňský	92 744	172 811	88 939	165 528	14,3	2,7	45,8	40,8	39,9	56,5
Karlovarský	32 706	112 185	30 837	107 264	8,1	1,7	47,9	40,0	44,0	58,3
Ústecký	72 464	287 968	68 448	272 771	9,6	1,8	42,7	40,8	47,7	57,4
Liberecký	53 324	156 127	50 704	148 716	7,4	1,4	53,3	48,7	39,2	49,9
Královéhradecký	87 654	174 360	83 424	166 730	11,8	2,5	46,7	42,9	41,5	54,7
Pardubický	89 325	146 086	86 230	141 664	13,1	2,5	47,6	42,5	39,3	55,0
Vysočina	98 595	137 247	95 194	132 882	18,5	4,4	47,2	46,1	34,3	49,5
Jihomoravský	**162 905**	**353 421**	**157 444**	**342 438**	**11,0**	**2,5**	**47,0**	**36,5**	**42,0**	**61,0**
Olomoucký	106 927	180 861	103 096	174 615	11,4	2,9	46,7	40,2	41,8	56,9
Zlínský	93 344	178 996	90 131	173 545	7,3	2,5	53,0	46,7	39,7	50,8
Moravskoslezský	89 731	441 396	87 001	426 380	9,0	1,6	46,1	42,4	44,8	55,9

Z hlediska odvětvové struktury a struktury pracovních příležitostí na venkově se jeví jako nejdůležitější **primární sektor**, tedy zemědělství, lesnictví a rybolov. V České republice se v roce 2001 podíleli zaměstnaní v primárním sektoru na celkové zaměstnanosti 4,7 % (5,4 % v ČR bez Hlavního města Prahy). Ve venkovském prostoru dosahoval tento podíl 11,5 %. V jednotlivých krajích se podíl pohyboval ve venkovském prostoru od 7,3 % ve Zlínském kraji až po 18,5 % v kraji Vysočina.

Podíl zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybolovu v městském prostředí celé České republiky dosahoval 2,1 % (po vyloučení Hl. města Prahy 2,3 %). V jednotlivých krajích se pak pohyboval od 1,4 % v Libereckém kraji po 4,4 % v kraji Vysočina. Z toho je patrné, že jednak část obyvatelstva měst vyjíždí za prací na venkov, ale projevuje se zde také skutečnost, že součástí městských prostorů jsou i venkovské příměstské oblasti, které poskytují pracovní příležitosti v primárním sektoru.

V Jihomoravském kraji byl podíl zaměstnaných v zemědělství oproti republikovému průměru ve venkovském prostoru o 0,5 procentního bodu nižší, v městském prostoru o 0,4 bodu vyšší.

Ve venkovském prostoru samozřejmě žijí také obyvatelé **zaměstnaní v sekundárním nebo terciárním sektoru**. Podíly obyvatel zaměstnaných v sekundárním sektoru (v průmyslu a stavebnictví) jsou ve všech krajích vyšší ve venkovském prostoru než v prostoru městském. Nejvýraznější byl v roce 2001 tento rozdíl v Jihomoravském kraji, kde dosahoval 10,5 procentního bodu. Naopak nejmenší rozdíl vykazoval kraj Vysočina (1,1 procentního bodu ve prospěch venkovského prostoru).

Úplně opačná je situace v terciární sféře, tedy v nevýrobní sféře. Tady se projevuje ve všech krajích jednoznačná převaha zaměstnaných bydlících v městském prostoru. Nejvýraznější rozdíl byl v roce 2001 opět v Jihomoravském kraji (téměř 20 procentních bodů), ale i v kraji s nejmenším rozdílem (Středočeský kraj) to představovalo více než 9 procentních bodů.

Dalším indikátorem, kterým jsme se v oblasti trhu práce zabývali, byl **počet pracovních příležitostí** ve venkovském a městském prostoru. Jde samozřejmě o zjednodušenou podobu výpočtu, kdy za pracovní příležitosti považujeme obsazená pracovní místa a nezabýváme se počtem volných pracovních míst (údaj není v této míře územní porobnosti dostatečně spolehlivý).

Počet pracovních míst je zjišťován při sčítání lidu na základě informace o trvalém bydlišti a místě pracoviště občana. K počtu obyvatel, kteří na příslušném území trvale (cizinci také dlouhodobě) bydlí a zároveň v něm pracují, se připočítávají ti, kteří bydlí mimo toto území, ale pracují v něm a naopak odečítají se na území bydlící, kteří za prací vyjíždějí mimo jeho hranice. Pro zajištění srovnatelnosti různě velkých území obvodů jsme údaje přepočetli na 1 000 zaměstnaných bydlících v příslušném území. Hodnoty přes 1 000 tedy znamenají, že v území je přebytek pracovních příležitostí nad počtem zaměstnaných bydlících (saldo dojížďky za prací je v tomto případě kladné).

Graf 38 Zaměstnané osoby podle sektorů národního hospodářství k 1. 3. 2001

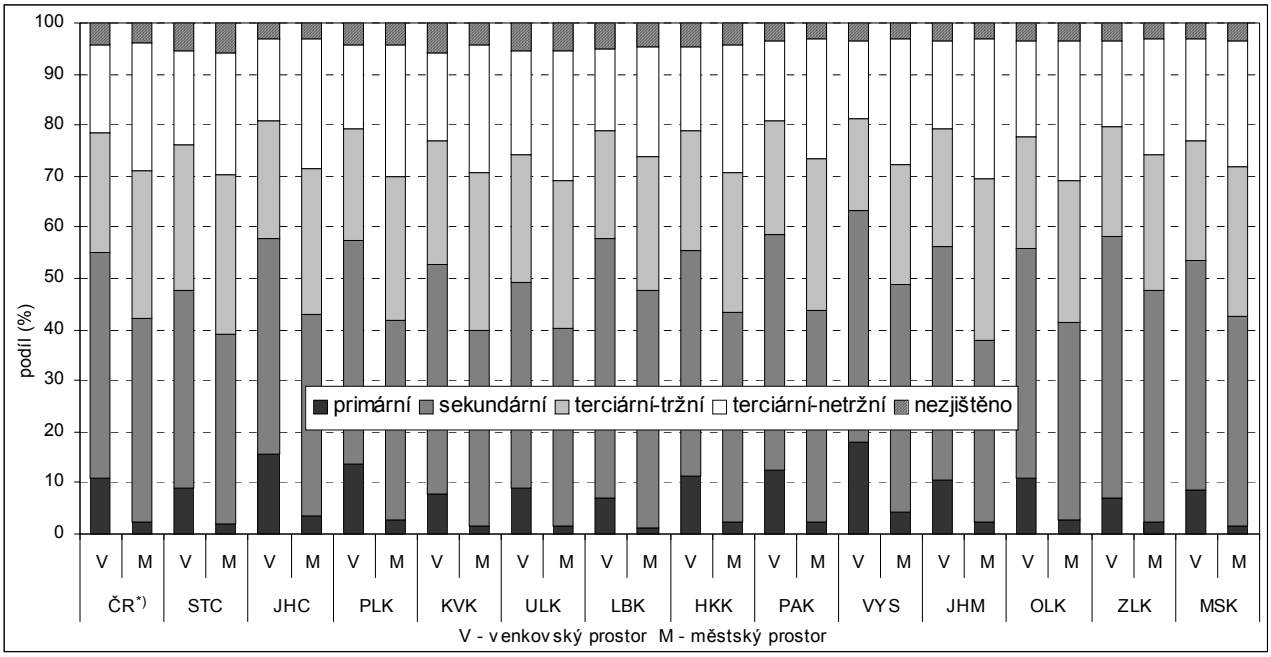

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Kromě Hlavního města Prahy jsou všechny ostatní kraje České republiky typické záporným saldem dojížďky za prací a tedy nižším počtem obsazených pracovních míst ve srovnání s počtem zaměstnaných osob bydlících v daném kraji. Minimální hodnotu sledovaného ukazatele (877 v roce 2001) nacházíme ve Středočeském kraji, ze kterého směřuje velmi silný dojížďkový proud právě do hlavního města. Naopak relativně vysoké hodnoty ukazatele blížící se 1 000 charakterizují Jihomoravský a Královéhradecký kraj. Venkovský prostor se ve všech krajích kromě Karlovarského vyznačuje vždy nižším počtem pracovních míst na 1 000 zaměstnaných ve srovnání s městským prostorem a zároveň hodnotami menšími než 1 000 (tedy záporným saldem dojížďky za prací).

Počet pracovních míst na 1 000 zaměstnaných bydlících ve venkovském prostoru na úrovni celé ČR dosahoval 637 osob. V mezikrajském srovnání se hodnoty sledovaného ukazatele nacházely v rozpětí od 542 ve Zlínském kraji po 976 v Karlovarském kraji. V městském prostoru na celorepublikové úrovni počet pracovních míst na tisíc zaměstnaných dosahoval 1 132 osob, po vyloučení Hl. města Prahy se tato hodnota snižuje na 1 113 osob.

Kromě toho je potřebné si uvědomit, že ve venkovském prostoru je pouze 21 % z celkového počtu obsazených pracovních míst v celé republice bez Hl. města Prahy, ovšem bydlí zde třetina zaměstnaných osob. Tento poměr je v jednotlivých krajích různý a je nutno jej řešit dojížďkou do zaměstnání z venkovských do městských obcí.

V Jihomoravském kraji připadalo k 1. 3. 2001 na tisíc zaměstnaných celkem 995 obsazených pracovních míst (v mezikrajském srovnání nejvyšší hodnota). Ve venkovském prostoru přitom počet obsazených pracovních míst na tisíc zaměstnaných bydlících v tomto prostoru představoval 551 pracovních míst, v městském prostoru pak 1 200 pracovních míst.

Obdobně jako jsme počítali odvětvovou strukturu zaměstnaných (bydlících na příslušném území) můžeme počítat i **odvětvovou strukturu obsazených pracovních míst**. Podrobné údaje jsou uvedeny v následující tabulce. Vyplývá z ní jednoznačná převaha pracovních míst v primární sféře ve venkovském prostoru a naopak v terciární sféře v prostoru městském. V sekundární sféře není situace jednoznačná, především v Karlovarském kraji převažují pracovní místa ve venkovském prostoru (větší podíl o více než 20 procentních bodů), ale tato převaha byla zaznamenána ještě v dalších 4 krajích.

V oblasti ekonomické aktivity obyvatelstva a zejména pak u dojížďky za prací je třeba vzít v úvahu její další změny po sčítání lidu, které proběhlo již před 8 lety. Na změny v intenzitě a směru dojížďky působí řada vlivů: rozvoj nebo naopak utlumení některých oborů v jednotlivých regionech, vývoj poptávky a nabídky pracovních míst v závislosti na stupni vzdělání, rozvoj bytové výstavby a s ní související stěhování obyvatelstva i změny dopravní obslužnosti území. Na konci roku 2008 se v počtu obsazených pracovních míst začal projevovat hospodářský pokles, který vedl k rušení některých provozoven. Aktualizace těchto dat však bude k dispozici až na základě výsledků příštího sčítání lidu, domů a bytů, které proběhne koncem března roku 2011.

Tab. 4.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001
Zdroj: SLDB 2001

	Pracovní místa celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonomické činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
					primární		sekundární		terciární	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**839 818**	**3 901 859**	**799 157**	**3 742 330**	**17,6**	**1,9**	**43,7**	**39,7**	**38,7**	**58,4**
ČR bez Hl. m. Prahy	**839 818**	**3 167 135**	**799 157**	**3 046 716**	**17,6**	**2,3**	**43,7**	**43,6**	**38,7**	**54,2**
v tom kraje:										
Středočeský	142 403	334 840	133 072	316 053	15,5	2,1	39,9	44,9	44,6	53,0
Jihočeský	74 776	218 487	72 100	212 023	23,1	3,3	41,7	42,1	35,2	54,6
Plzeňský	59 685	199 900	56 745	191 933	21,1	2,6	40,6	43,3	38,3	54,1
Karlovarský	31 923	108 570	30 183	103 734	8,2	1,8	58,3	37,4	33,5	60,9
Ústecký	52 147	292 871	48 888	277 555	13,5	1,7	42,6	41,5	43,9	56,9
Liberecký	36 308	166 427	34 254	158 645	10,5	1,4	51,1	49,5	38,4	49,1
Královéhradecký	60 029	199 634	56 811	191 240	17,4	2,2	42,3	44,8	40,3	53,0
Pardubický	54 766	174 005	52 426	168 965	20,9	2,2	44,2	45,7	34,8	52,0
Vysočina	64 625	160 430	62 196	155 469	27,2	4,2	44,7	48,3	28,2	47,5
Jihomoravský	**89 718**	**424 137**	**86 053**	**411 573**	**18,9**	**2,3**	**42,1**	**38,9**	**39,0**	**58,8**
Olomoucký	62 601	217 788	59 906	210 793	18,8	2,6	41,0	42,6	40,2	54,8
Zlínský	50 634	215 731	48 381	209 465	12,2	2,4	47,8	50,1	39,9	47,5
Moravskoslezský	60 203	454 315	58 142	439 268	12,7	1,7	48,6	42,8	38,6	55,6

K nejvážnějším problémům hospodářství České republiky patří v posledních letech **vývoj nezaměstnanosti**. K analýze nezaměstnanosti v podrobném územním detailu jsou využívány údaje o registrované nezaměstnanosti, tedy na základě evidence nezaměstnaných na jednotlivých úřadech práce. Míra nezaměstnanosti ve venkovském a městském prostoru (a pro srovnatelnost v níže uvedených tabulkách i za kraj) je počítána jako podíl aktuálního počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu ekonomicky aktivních obyvatel podle sčítání lidu 2001. Od poloviny roku 2004 vychází oficiální výpočet nezaměstnanosti z počtu tzv. dosažitelných uchazečů, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa (za dosažitelné se nepovažují uchazeči v pracovní neschopnosti, v rekvalifikaci, na mateřské dovolené, vykonávající krátkodobé zaměstnání, ve vazbě nebo ve výkonu trestu).

V posledních letech byl zaznamenáván **pokles počtu uchazečů o zaměstnání** a tedy i míry nezaměstnanosti. Ke konci roku 2008 činila (počítáno na ekonomicky aktivní ze SLDB 2001) za celou Českou republiku 6,38 % (v ČR bez Hl. města Prahy 6,92 %). Ve všech krajích kromě Moravskoslezského je vždy vyšší míra nezaměstnanosti ve venkovském prostoru oproti městskému. Méně příznivá situace na trhu práce na venkově souvisí nejen s omezenou nabídkou volných pracovních míst, ale často i se zhoršenou dopravní obslužností či nižší flexibilitou a vzdělaností obyvatel. Největší převaha míry nezaměstnanosti ve venkovském oproti městskému prostoru je typická pro Karlovarský kraj, naopak nejmenší rozdíly nacházíme v tomto ohledu ve Středočeském kraji (vliv Hl. města Prahy) a v kraji Vysočina. Specifické postavení Moravskoslezského kraje je dáno vysokou nezaměstnaností ve významných městských centrech související s restrukturalizací průmyslové výroby (především těžebního a těžkého průmyslu).

Míra nezaměstnanosti ve venkovském prostoru dosahovala k 31. 12. 2008 na úrovni celé ČR 7,15 %. Z jednotlivých krajů byla nejvyšší ve venkovském prostoru Ústeckého kraje (11,02 %) a naopak nejnižší v kraji Středočeském (5,48 %). Podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulce 4.4.1.

Posuzování míry nezaměstnanosti z pohledu krajů se však jeví jako příliš hrubé hledisko. Proto jsme zpracovali kartogram v členění podle obcí (je zařazen v mapové příloze). Z kartogramu je patrná vyšší míra nezaměstnanosti ve venkovském prostoru v severozápadních Čechách, v jižní části Jihomoravského kraje (při hranici s Rakouskem), na severní Moravě; oblasti s vyšší mírou nezaměstnanosti však můžeme najít i uvnitř území většiny krajů (tzv. vnitřní periferie).

V regionech, kde od posledního sčítání došlo k relativně větším změnám počtu obyvatel, však může být hodnota tohoto ukazatele částečně zkreslená. Pro eliminaci této skutečnosti a za účelem rozšíření pohledu na problematiku nezaměstnanosti jsme proto využili poměru aktuálního počtu uchazečů o zaměstnání k aktuálnímu počtu obyvatel ve věku předpokládané ekonomické aktivity. Uvedený výpočet je proveden s vědomím, že mezi obyvatelstvem ve věku 15 až 64 let je zahrnuto i určité procento ekonomicky neaktivních osob (např. studenti, osoby na rodičovské dovolené, důchodci apod.)

Na úrovni krajů se výše uvedený způsob výpočtu nezaměstnanosti příliš neprojevil. Absolutní hodnota je samozřejmě nižší (vlivem větší hodnoty jmenovatele zlomku). Ve venkovském prostoru se však mírně mění pořadí krajů podle výše míry nezaměstnanosti, největší rozdíl byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji,

kde by došlo k posunu v pořadí z 12. na 9. místo. Kraje s nejnižší nezaměstnaností zůstávají stejné, naopak nejvyšší hodnota byla rovněž zaznamenána v Ústeckém kraji. V městském prostoru je situace diferencovanější. Nejvyšší hodnota připadá opět na Ústecký kraj, mění se však pořadí krajů s nejnižší nezaměstnaností – Jihočeský kraj se z 1. místa dostává na 3., přičemž nejnižší hodnota je zaznamenána ve Středočeském kraji. K největšímu posunu by došlo v Moravskoslezském kraji (z 12. na 9. místo) a v kraji Vysočina (z 5. na 7. pořadí). Výraznější rozdíly mezi výsledky obou metod výpočtu se zřejmě projeví uvnitř jednotlivých krajů, kde byly změny v počtu a struktuře obyvatelstva od roku 2001 na úrovni jednotlivých obcí relativně větší.

Graf 39 Podíl uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let k 31. 12. 2008

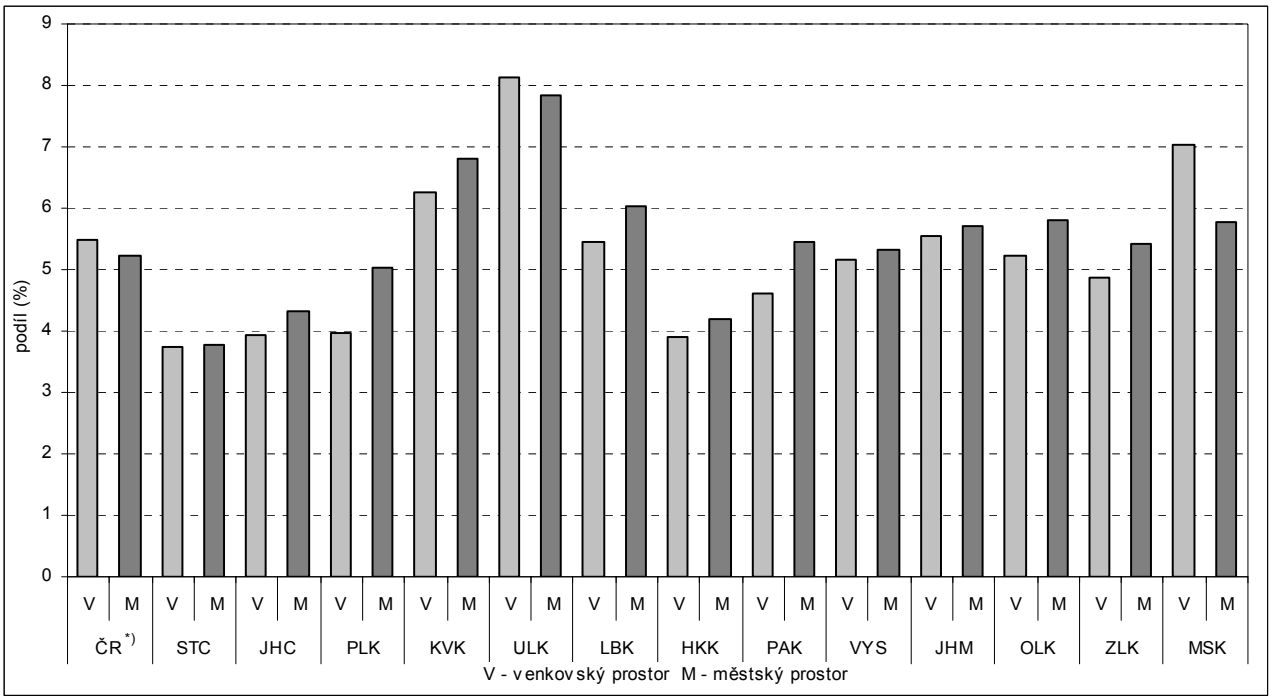

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Tab. 4.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

v %

	Míra nezaměstnanosti				Podíly vybraných skupin uchazečů o zaměstnání na uchaz. celkem					
	muži		ženy		dosažitelní		ženy		osoby se zdravotním postižením	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**5,95**	**5,48**	**8,74**	**6,78**	**95,5**	**95,0**	**52,9**	**51,8**	**19,1**	**16,6**
ČR bez Hl. m. Prahy	**5,95**	**6,09**	**8,74**	**7,61**	**95,5**	**95,1**	**52,9**	**51,8**	**19,1**	**17,0**
v tom kraje:										
Středočeský	4,43	4,37	6,84	5,44	95,9	95,8	54,4	51,6	17,3	14,9
Jihočeský	4,73	4,21	7,35	5,35	94,3	94,0	53,8	52,3	19,3	17,6
Plzeňský	5,42	4,36	8,63	5,76	96,9	95,4	54,7	53,2	17,7	16,6
Karlovarský	7,89	7,29	10,86	7,94	96,1	96,0	51,0	48,2	12,6	12,2
Ústecký	9,32	8,83	13,28	11,55	95,9	96,0	52,2	53,0	18,9	16,2
Liberecký	6,92	5,99	9,55	7,32	95,2	94,4	51,7	51,6	17,4	15,4
Královéhradecký	4,72	4,34	6,89	5,19	95,9	95,4	53,1	50,7	17,5	15,8
Pardubický	6,46	5,23	8,85	6,27	96,2	96,0	51,1	50,7	21,2	20,0
Vysočina	5,73	5,92	9,03	7,12	95,8	95,4	53,8	50,4	19,1	17,0
Jihomoravský	**6,48**	**6,03**	**9,73**	**7,89**	**96,0**	**95,4**	**53,1**	**52,9**	**20,5**	**18,0**
Olomoucký	6,39	5,74	9,09	7,05	94,4	94,8	52,6	51,9	18,3	16,2
Zlínský	5,98	5,23	8,78	6,68	94,3	94,4	52,9	52,4	22,9	20,4
Moravskoslezský	6,87	7,95	9,11	9,75	94,2	94,3	51,1	51,4	21,3	18,0

Zpracování dat o registrovaných uchazečích o zaměstnání umožňuje ještě některé **podrobnější pohledy na strukturu nezaměstnaných**. Míra nezaměstnanosti v členění podle pohlaví se liší jak v absolutní hodnotě, tak v porovnání městského a venkovského prostoru. Jak ve venkovském, tak v městském prostoru je z dlouhodobého hlediska míra nezaměstnanosti žen vyšší než míra nezaměstnanosti mužů. Konkrétně

k 31. 12. 2008 dosahoval rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti žen a mužů ve venkovském prostoru v České republice 2,78 procentního bodu a v městském prostoru 1,29 procentního bodu. V jednotlivých krajích je situace obdobná, rozdíly mezi nezaměstnaností žen a mužů se pohybují mezi 2,17 a 3,95 procentního bodu ve venkovském prostoru a mezi 0,66 a 2,72 procentního bodu v prostoru městském.

Z pohledu jednotlivých krajů pak můžeme zmínit, že míra nezaměstnanosti přesahující 10 % byla zaznamenána ve venkovském i městském prostoru Ústeckého kraje a ve venkovském prostoru Karlovarského kraje, a to vždy v kategorii žen.

V Jihomoravském kraji byl vztah míry nezaměstnanosti žen a míry nezaměstnanosti mužů podobný jako v jiných krajích. Nejvyšší hodnotu vykazuje míra nezaměstnanosti žen ve venkovském prostoru (9,73 % byla mezi ostatními kraji hodnota třetí nejvyšší), proti městskému prostoru byla vyšší o 1,84 bodu. Míra nezaměstnanosti mužů ve venkovském prostoru dosáhla 6,48 % a proti hodnotě v městském prostoru byla vyšší o 0,45 procentního bodu.

Z tabulky 4.4.5 je patrné, že rozdíly **v podílu dosažitelných uchazečů** jsou ve venkovském i městském prostoru mezi kraji minimální a není potřebné je dále rozebírat. Jsou zřejmě dány legislativními pravidly, která určují okruh uchazečů nezapočítávaných do tohoto údaje.

Podíl žen mezi uchazeči o zaměstnání se projevuje v již výše hodnocené míře nezaměstnanosti. V jednotlivých krajích se ve venkovském prostoru pohybuje od 51,0 % v Karlovarském kraji do 54,7 % v kraji Plzeňském. V městském prostoru je situace obdobná s tou výjimkou, že v Karlovarském kraji jako v jediném je nezaměstnaných žen méně než mužů. Naproti tomu nejvyšší podíl byl zaznamenán opět v Plzeňském kraji (53,2 %).

Pokud jde o osoby se zdravotním postižením, jejich podíl z celkového počtu uchazečů o zaměstnání byl k 31. 12. 2008 ve venkovském prostoru v celorepublikovém průměru vyšší než v prostoru městském zhruba o 2 procentní body. Obdobný poměr byl zaznamenán i v jednotlivých krajích s tím, že největší rozdíl byl zjištěn v kraji Moravskoslezském (3,3 procentního bodu) a naopak nejmenší v kraji Karlovarském (0,4 procentního bodu). Celkově se podíly nezaměstnaných osob se zdravotním postižením z celkového počtu nezaměstnaných pohybují ve venkovském prostoru od 12,6 % (Karlovarský kraj) do 22,9 % (Zlínský kraj). V městském prostoru je situace obdobná.

Podíly nezaměstnaných v uvedených 3 kategoriích v Jihomoravském kraji nijak zásadně nevybočují ze situace v ostatních krajích. Ovšem proti celorepublikovému průměru jsou ve venkovském i městském prostoru všechny hodnoty vždy vyšší.

Tab. 4.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíly vybraných skupin uchazečů o zam. na uchaz. celkem (%)								Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání (dny)	
	osoby ve věku				podle délky evidence na ÚP					
	do 25 let		50 a více let		do 6 měsíců		1 rok a více			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**17,3**	**17,2**	**30,5**	**28,7**	**61,2**	**55,1**	**25,3**	**30,4**	**452**	**579**
ČR bez Hl. m. Prahy	**17,3**	**17,5**	**30,5**	**28,6**	**61,2**	**54,1**	**25,3**	**31,4**	**452**	**603**
v tom kraje:										
Středočeský	17,7	18,7	30,4	27,9	64,6	61,9	20,6	23,2	361	430
Jihočeský	17,2	19,1	29,9	27,1	68,3	67,7	19,5	18,7	333	323
Plzeňský	18,3	18,5	30,4	27,5	62,7	64,1	24,1	21,4	435	399
Karlovarský	20,4	20,0	27,6	27,9	56,8	53,4	29,4	31,7	548	576
Ústecký	18,1	18,0	31,2	26,4	53,4	46,3	33,3	39,3	610	773
Liberecký	18,0	18,9	30,8	27,8	58,7	60,3	26,2	23,9	466	420
Královéhradecký	18,6	19,5	30,9	28,6	70,2	68,7	16,1	16,4	300	305
Pardubický	17,0	18,7	30,5	29,2	64,0	62,4	23,5	23,7	430	443
Vysočina	16,8	18,2	27,6	26,5	62,3	60,9	25,5	25,4	453	485
Jihomoravský	**17,0**	**16,5**	**30,5**	**27,7**	**60,5**	**52,5**	**26,5**	**32,2**	**446**	**563**
Olomoucký	15,9	16,7	30,9	30,7	61,8	56,8	25,1	28,5	450	539
Zlínský	16,1	17,1	30,5	29,1	56,8	55,6	29,2	29,7	507	520
Moravskoslezský	15,9	15,2	33,8	31,5	56,2	45,1	30,0	41,3	572	861

Dále jsme se věnovali struktuře **uchazečů o zaměstnání podle věku**. Podíl uchazečů ve věku do 25 let je v celorepublikovém průměru prakticky shodný ve venkovském i v městském prostoru. Při pohledu na jednotlivé kraje již zjišťujeme rozdíly, ale nejsou příliš výrazné. Největší rozdíl mezi venkovem a městem byl z tohoto pohledu zaznamenán v Jihočeském kraji (1,9 procentního bodu ve prospěch městského prostoru).

Ve skupině nezaměstnaných ve věku 50 a více let jsou již rozdíly mezi městským a venkovským prostorem, výraznější. V republikovém průměru je podíl nezaměstnaných bydlících na venkově téměř o 2 procentní body vyšší. V jednotlivých krajích se pak rozdíly pohybují od 4,9 procentního bodu (Ústecký kraj) až po 0,3 procentního bodu (Karlovarský kraj); zde je ovšem podlí nezaměstnaných ve věku 50 a více let bydlících na venkově nižší než v městském prostoru.

Graf 40 Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence na úřadech práce k 31. 12. 2008

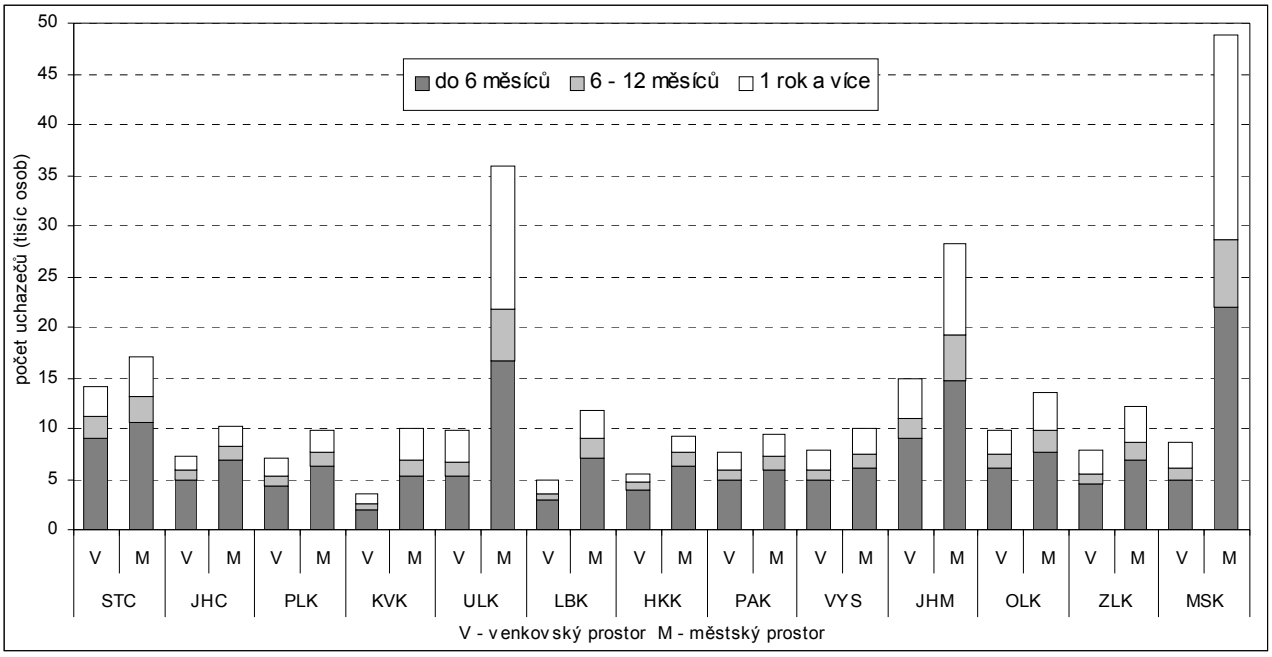

Důležitým ukazatelem kvality trhu práce je také **doba, po kterou je uchazeč evidován na úřadu práce**. Pokud délka evidence přesahuje 1 rok, hovoříme o tzv. dlouhodobé nezaměstnanosti, která bývá spojena s různými problémy v sociální oblasti. V celorepublikovém průměru byla k 31. 12. 2008 ve venkovském prostoru zhruba čtvrtina nezaměstnaných v této pozici dlouhodobě, zatímco v městském prostoru jich bylo více než 30 %. Ve venkovském prostoru byl nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji (16,1 %), naopak nejvyšší v kraji Ústeckém (33,3 %). Srovnání dlouhodobé nezaměstnanosti ve venkovském a městském prostoru poskytuje v krajích různé výsledky. Ve dvou třetinách krajů je vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných v městském prostoru, naopak je tomu v kraji Plzeňském, Libereckém, Jihočeském a na Vysočině. Podrobnější pohled poskytuje graf 40.

Souhrnným ukazatelem „rychlosti“ návratu osob, které ztratily zaměstnání, do pracovního procesu je **průměrná délka evidence uchazeče o zaměstnání**. Ta v celorepublikovém průměru dosahuje ve venkovském prostoru 452 dnů a v městském prostoru 579 dnů. Mezi kraji vidíme v tomto ukazateli značné rozdíly, a to jak ve venkovském prostoru, tak i v prostoru městském. V zásadě lze konstatovat, že průměrná doba evidence je ve většině krajů delší v městském prostoru než ve venkovském, výjimku tvoří kraje Liberecký, Plzeňský a Jihočeský. V některých krajích je rozdíl poměrně značný; v Moravskoslezském kraji představuje téměř 300 dnů, v Ústeckém 163 dnů a v Jihomoravském 117 dnů.

V absolutní hodnotě se ve venkovském prostoru pohybuje celková průměrná doba evidence uchazeče o zaměstnání od 300 dnů v Královéhradeckém kraji do 610 dnů v kraji Ústeckém, v městském prostoru pak od 305 dnů opět v Královéhradeckém kraji do 861 dnů v Moravskoslezském kraji. To je ovšem poměrně extrémní hodnota, vyvolaná velkými změnami ve struktuře hospodářství kraje. Na druhém místě je z tohoto pohledu městský prostor v Ústeckém kraji, kde průměrná doba evidence uchazeče dosahuje 773 dnů.

Situace v Jihomoravském kraji je ve srovnání s ostatními kraji příznivější ve venkovském prostoru, průměrná délka evidence v trvání 446 dní byla šestá nejnižší. Ovšem trvání 563 dní v městském prostoru bylo čtvrtá nejdelší. Znamená to tedy, že v Jihomoravském kraji osoby, které ztratily zaměstnání a bydlí ve venkovských obcích, relativně rychleji nacházejí nové uplatnění.

Neméně důležitým ukazatelem kvality a absorpční schopnosti trhu práce je počet uchazečů na 1 volné pracovní místo (viz tabulka 4.4.1). Zřejmě je logické, že ve všech krajích je hodnota tohoto ukazatele vyšší ve venkovském prostoru než v městském, i když rozdíly mezi kraji jsou poměrně značné. Nejvýraznější je tento rozdíl v Olomouckém kraji, kde ve venkovském prostoru bylo 18,5 uchazeče na 1 volné místo (nejvíce mezi kraji ČR), zatímco v městském prostoru to bylo 6,2 uchazeče. V ostatních krajích jsou rozdíly podstatně nižší. Ještě je potřebné zmínit, že nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zaznamenána v městském

prostoru Plzeňského kraje (1,6 uchazeče na 1 volné pracovní místo), ve venkovském prostoru pak ve Středočeském kraji (3,2 uchazeče). V tomto kraji se však nejvíce projevuje rozpor mezi tím, kde uchazeči bydlí a tím, kde nacházejí své pracovní uplatnění.

V Jihomoravském kraji představoval koncem roku 2008 počet uchazečů na 1 volné pracovní místo 6,4 osob ve venkovském prostoru a 4,8 osob v městském prostoru. Ve venkovském prostoru se jedná o hodnotu pátou nejnižší mezi kraji České republiky, zatímco z pohledu městského prostoru je kraj až na 8. místě v celkovém pořadí krajů ČR (včetně Hl. města Prahy).

Pro **hodnocení vývoje trhu práce** v období 2000 až 2008 je k dispozici v potřebném územním detailu a v metodicky srovnatelné časové řadě pouze celkový počet uchazečů o zaměstnání, z něhož můžeme pomocí počtu ekonomicky aktivních obyvatel (zjištěného při sčítání lidu 2001) vypočítat míru registrované nezaměstnanosti. Srovnání takto vypočtené míry nezaměstnanosti k 31. 12. 2000 a k 31. 12. 2008 je uvedeno v tabulce 4.4.1.

Z této tabulky je patrné, že mezi koncovými roky hodnoceného období došlo ke snížení míry nezaměstnanosti, a to jak ve venkovském, tak v městském prostoru, přičemž toto snižování bylo ve všech krajích (kromě Jihočeského kraje) rychlejší v městském prostoru než v prostoru venkovském. Pokud se podíváme pouze na venkovský prostor, nedošlo ke snížení ve všech krajích; v Libereckém, Karlovarském a Plzeňském kraji se míra nezaměstnanosti dokonce zvýšila. K výraznějšímu snížení míry nezaměstnanosti došlo v krajích s vyššími počty nezaměstnaných, tedy v krajích Ústeckém, Olomouckém a Moravskoslezském, kde se pokles pohyboval mezi 4 až 5 procentními body.

Velmi podobný byl vývoj v městském prostoru. Také zde došlo ve 2 krajích (Liberecký a Karlovarský) ke zvýšení míry nezaměstnanosti. Naproti tomu největší pokles byl zaznamenán ve stejných krajích jako ve venkovském prostoru, největší pak v Moravskoslezském kraji (6,1 procentního bodu).

V Jihomoravském kraji byl pokles míry nezaměstnanosti prakticky shodný jak ve venkovském, tak v městském prostoru.

4.5. Bydlení, bytová výstavba

Pro zjištění rozdílů mezi venkovským a městským prostorem v oblasti bydlení byly využity především výsledky sčítání lidu, domů a bytů v letech 1991 a 2001, které umožňují porovnat nejen rozsah a strukturu domovního a bytového fondu, ale i kvalitativní ukazatele jako je např. technické vybavení bytu či jeho velikost. Aktuálnější informace o nové bytové výstavbě poskytuje agregace dat o jednotlivých dokončených budovách a bytech.

Pokud je při srovnávání vyloučeno Hlavní město Praha, pak na ostatním území ČR byla z celkového počtu 1 548,5 tis. trvale obydlených domů v roce 2001 více než polovina (50,9 %) ve venkovském prostoru. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo nejvíce trvale obydlených domů ve venkovských obcích Středočeského a Jihomoravského kraje, naopak nejméně v obcích kraje Karlovarského.

V období po roce 2001 v bytové výstavbě převažovala výstavba rodinných domů, a to jak na venkově, tak ve městech. V přepočtu na 1 000 obyvatel se průměrně ročně dokončilo ve venkovském prostoru většiny krajů více bytů než ve městech, výjimku představoval pouze Jihomoravský kraj a Vysočina.

Tab. 4.5.1 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu

	Dokončené byty 2001 - 2008 (roční průměr)				Domovní a bytový fond podle SLDB 2001					
	na 1 000 obyvatel		průměrná obytná plocha dokončeného bytu (m^2)		průměrná obytná plocha trvale obydleného bytu (m^2)		byty v rodinných domech z celk. počtu trvale obydlených bytů (%)		průměrné stáří trvale obydlených domů (roky)	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**3,6**	**2,9**	**80,9**	**65,7**	**58,9**	**46,2**	**83,9**	**27,9**	**47,3**	**46,6**
ČR bez Hl. m. Prahy	**3,6**	**2,5**	**80,9**	**67,1**	**58,9**	**46,9**	**83,9**	**31,1**	**47,3**	**46,2**
v tom kraje:										
Středočeský	5,7	4,5	88,2	72,7	60,6	49,4	86,2	39,6	49,3	47,8
Jihočeský	3,9	2,7	80,1	66,1	57,9	47,6	78,6	31,6	48,3	44,1
Plzeňský	3,9	3,4	71,0	65,1	57,9	46,4	79,7	28,9	50,0	46,9
Karlovarský	2,7	1,8	84,2	66,5	53,5	43,5	55,6	17,2	56,8	53,8
Ústecký	2,2	1,0	76,6	72,8	57,2	44,0	74,6	19,6	58,9	53,7
Liberecký	3,2	2,4	76,3	61,2	56,7	47,1	74,4	30,5	54,9	54,3
Královéhradecký	3,2	2,5	75,6	64,1	56,7	48,5	79,6	37,2	48,7	48,0
Pardubický	3,4	2,8	74,8	64,6	58,1	48,2	87,2	36,7	44,9	44,5
Vysočina	2,9	3,0	81,8	64,0	59,1	48,8	88,7	39,4	44,1	40,9
Jihomoravský	**3,3**	**3,6**	**84,2**	**63,0**	**61,9**	**47,6**	**91,7**	**33,2**	**43,5**	**45,0**
Olomoucký	2,8	2,1	74,1	65,0	58,3	47,0	84,8	29,7	46,1	47,2
Zlínský	2,8	2,3	79,0	71,0	59,3	48,6	92,1	41,3	40,4	41,7
Moravskoslezský	3,1	1,3	78,2	71,0	60,0	45,2	85,3	27,3	42,9	41,6

Domovní fond České republiky značně ovlivnila bytová výstavba v poválečném období. Ve městech zaznamenala velký rozmach výstavba bytových sídlišť, od konce padesátých let až v podstatě do roku 1989 především panelových. Značná část panelové výstavby byla směřována do regionů orientovaných na „těžký průmysl“ na severozápadě republiky a na severní Moravě. Na venkově se v tomto období rozvíjela především svépomocná výstavba rodinných domů, ale při naplňování tehdejší představy přiblížení venkova městům se i na venkově stavěly bytové domy včetně panelových. Republikovou úroveň 1,3 % panelových domů z celkového počtu trvale obydlených domů na venkově vysoce převyšuje Karlovarský kraj s podílem 5,8 %. V ostatních krajích je rozpětí od 0,6 % ve Zlínském kraji po 2,3 % v Plzeňském kraji.

Hodnotíme-li domovní fond na základě výsledků SLDB 2001, pak mladší domovní fond na venkově než ve městech je na jihovýchodě republiky, tedy v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji. Naopak výrazně starší je v kraji Ústeckém, Jihočeském a na Vysočině.

V domovní zástavbě převažují ve venkovském prostoru rodinné domy. S výjimkou Karlovarského kraje převyšuje podíl rodinných domů ve všech krajích 90 %. Zastoupení rodinných domů na venkově je nejvyšší na jihovýchodě republiky, na severozápadě je nejnižší – ke Karlovarskému kraji se přidává i Liberecký a Ústecký kraj. Podíl rodinných domů z trvale obydlených byl v Jihomoravském kraji 2. nejvyšší.

Vysoký podíl rodinných domů ve struktuře venkovské zástavby vede k tomu, že počet trvale obydlených domů na 1 000 obyvatel je ve venkovském prostoru vždy vyšší než v městském. Největší rozdíly jsou v Ústeckém, Jihomoravském a Plzeňském kraji. Ve srovnání s rokem 1991 zůstal v roce 2001 počet trvale obydlených domů na 1 000 obyvatel ve venkovském prostoru na stejné úrovni v Jihočeském a Pardubickém kraji, k poklesu došlo v 6 krajích, zatímco v městském prostoru došlo ve všech krajích k nárůstu.

Tab. 4.5.2 Domovní fond v letech 1991 a 2001
Zdroj: SLDB 1991, 2001

	Trvale obydlené domy na 1 000 obyvatel				z hodnoty 2001 rodinné domy (%)		Neobydlené domy na 1 000 obyvatel			
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991				rok 2001		rozdíl 2001 - 1991	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**268,1**	**115,6**	**-0,4**	**5,1**	**95,1**	**78,0**	**82,6**	**13,1**	**19,0**	**2,6**
ČR bez Hl. m. Prahy	**268,1**	**124,3**	**-0,4**	**4,9**	**95,1**	**79,8**	**82,6**	**14,7**	**19,0**	**2,6**
v tom kraje:										
Středočeský	291,6	153,3	-1,4	4,3	95,4	85,3	107,8	23,6	23,2	4,5
Jihočeský	265,6	125,2	0,0	3,5	94,2	80,0	121,4	19,7	39,5	4,8
Plzeňský	266,4	121,5	-2,0	5,8	94,0	76,9	96,6	16,1	30,0	3,8
Karlovarský	202,9	91,2	2,2	6,0	86,0	61,5	35,2	7,3	2,5	1,6
Ústecký	263,6	93,2	-0,5	5,2	92,0	68,4	81,9	8,4	8,1	0,4
Liberecký	247,7	121,9	-4,8	4,9	91,5	76,7	115,6	17,5	26,5	2,5
Královéhradecký	263,0	143,6	-3,5	5,4	93,3	81,3	105,2	19,9	20,2	3,8
Pardubický	268,3	139,9	-0,0	3,3	95,9	82,0	84,3	17,0	17,5	2,8
Vysočina	269,9	143,0	0,9	4,1	96,6	83,7	86,4	19,5	26,3	4,1
Jihomoravský	**282,6**	**133,4**	**1,3**	**4,8**	**97,4**	**82,7**	**59,2**	**14,1**	**13,5**	**2,3**
Olomoucký	259,8	118,1	1,0	5,0	95,3	78,5	47,8	11,7	6,0	2,2
Zlínský	267,8	150,4	-0,7	4,6	97,7	87,3	57,9	16,9	10,5	2,4
Moravskoslezský	242,0	104,7	3,0	4,9	95,6	77,9	48,4	8,5	12,5	1,4

Výrazně rozdílná situace mezi městem a venkovem je v počtu a především ve využití **neobydlených domů**. Vysoké zastoupení domů využívaných k rekreaci, tzv. druhého bydlení na venkově, vede k tomu, že počet neobydlených domů na 1 000 obyvatel na venkově výrazně převyšuje hodnoty ve městech. Tento jev je zvláště patrný v malých obcích a lokalitách, které spadají do známých rekreačních oblastí. Největší rozdíly v počtu neobydlených domů na 1 000 obyvatel mezi městem a venkovem jsou právě v krajích, kde je využití domů pro rekreační účely nejvyšší, tedy v Jihočeském a Libereckém kraji. V Jihomoravském kraji je z neobydlených bytů ve venkovském prostoru využíváno k rekreaci 41,3 % z nich a v městském prostoru pouze 7,2 %.

Graf 41 Podíl trvale obydlených domů podle období výstavby v roce 2001

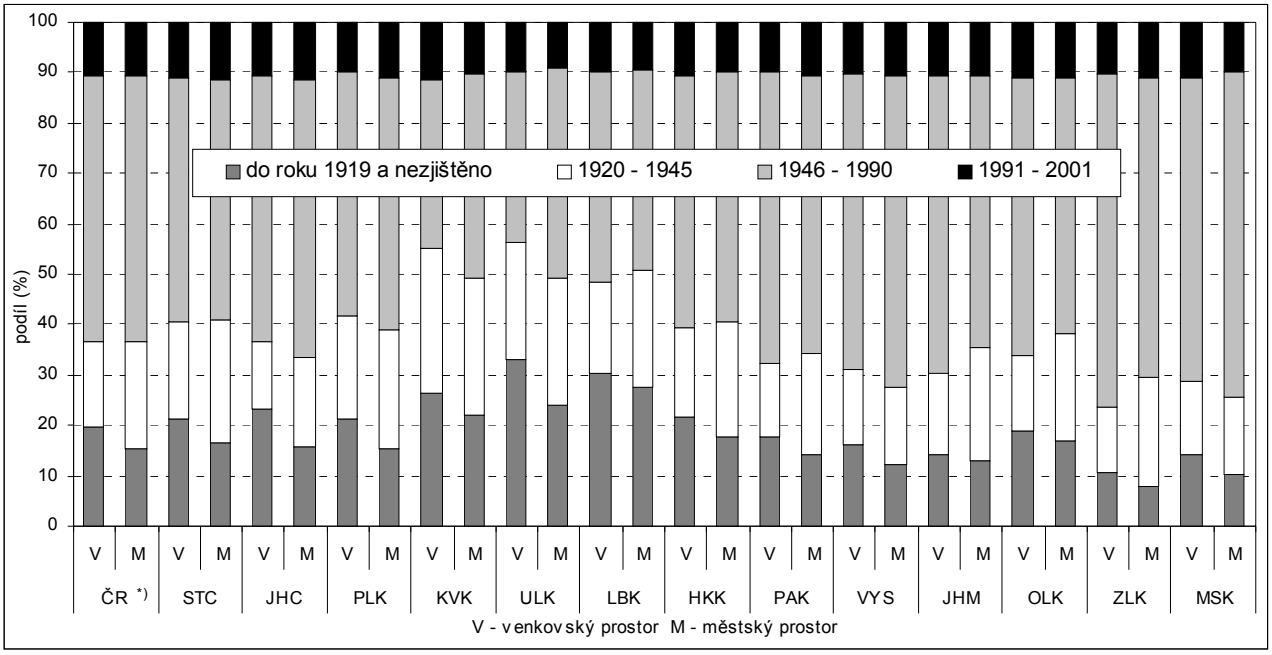

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Pokud jde o **bytový fond**, je situace podle základních ukazatelů ve městech a na venkově odlišná od ukazatelů domovního fondu. Ve všech krajích připadá na 1 000 obyvatel na venkově méně trvale obydlených bytů než ve městech. To souvisí nejen s tím, že jsou ve venkovských obcích více zastoupeny byty v rodinných domech, které jsou obvykle větší než byty v domech bytových, ale i s větším průměrným počtem členů v nich žijících domácností. V období 1991 až 2000 došlo na venkově k menšímu nárůstu počtu bytů na 1 000 obyvatel než ve městech. K 1. 3. 2001 tak na republikové úrovni (bez Hl. m. Prahy) na

1 000 obyvatel připadalo na venkově o 35,6 bytů méně než ve městech, na úrovni krajů byly největší rozdíly zjištěny v Jihomoravském, Moravskoslezském a Zlínském kraji.

Tab. 4.5.3 Bytový fond v letech 1991 a 2001
Zdroj: SLDB 1991, 2001

	Trvale obydlené byty na 1 000 obyvatel				Neobydlené byty na 1 000 obyvatel				Byty sloužící k rekreaci z celkového počtu bytů v roce 2001 (%)	
	rok 2001		rozdíl 2001 - 1991		rok 2001		rozdíl 2001 - 1991			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**343,6**	**386,5**	**8,6**	**17,1**	**93,9**	**36,1**	**23,9**	**13,3**	**11,4**	**0,9**
ČR bez Hl. m. Prahy	**343,6**	**379,1**	**8,6**	**17,4**	**93,9**	**34,1**	**23,9**	**10,2**	**11,4**	**1,1**
v tom kraje:										
Středočeský	356,6	376,8	3,9	13,8	119,4	42,5	28,0	14,9	14,1	1,7
Jihočeský	356,3	378,2	12,3	17,2	137,4	41,3	46,4	14,0	17,6	2,0
Plzeňský	358,8	391,1	10,7	18,7	110,9	38,5	36,2	12,2	13,4	1,3
Karlovarský	349,9	390,2	7,3	19,3	46,5	26,9	-1,0	7,5	4,2	0,5
Ústecký	362,7	400,2	6,1	20,1	95,2	31,4	8,8	-1,2	11,1	0,6
Liberecký	358,8	384,8	5,7	15,1	135,0	38,8	35,8	11,4	18,3	2,4
Královéhradecký	357,9	378,5	4,7	16,5	119,1	40,5	26,9	13,9	14,9	1,8
Pardubický	341,6	371,8	7,8	19,8	95,7	35,8	22,4	13,1	12,4	1,4
Vysočina	334,0	355,9	12,8	16,8	97,1	36,2	32,0	13,4	12,6	1,8
Jihomoravský	**322,9**	**376,6**	**8,8**	**14,1**	**63,9**	**34,7**	**16,4**	**14,1**	**6,5**	**0,5**
Olomoucký	337,4	374,9	9,2	18,4	58,9	31,8	11,9	11,6	4,9	0,7
Zlínský	316,2	359,9	11,9	18,0	63,6	33,7	14,4	13,4	6,2	0,7
Moravskoslezský	330,3	378,7	11,2	19,3	60,4	24,0	18,4	4,8	6,6	0,6

Podle SLDB 2001 tvoří byty v domech z let 1946 až 1990 rozhodující podíl bytového fondu jak ve městech, tak i na venkově, ale na venkově jsou tyto podíly díky rozsáhlé výstavbě panelových sídlišť ve městech o pětinu menší. Ve všech krajích jsou na venkově oproti městům výrazně vyšší podíly bytů v domech postavených do roku 1919, a stejně tak je tomu i ve většině krajů v případě zástavby z let 1920 až 1945. V důsledku relativně omezené výstavby bytových domů ve druhé polovině 90. let byl podíl nejnovějších bytů (tj. bytů postavených po roce 1990) na venkově vyšší než ve městech. Výjimkou je pouze Pardubický kraj.

Graf 42 Neobydlené byty podle důvodu neobydlenosti v roce 2001

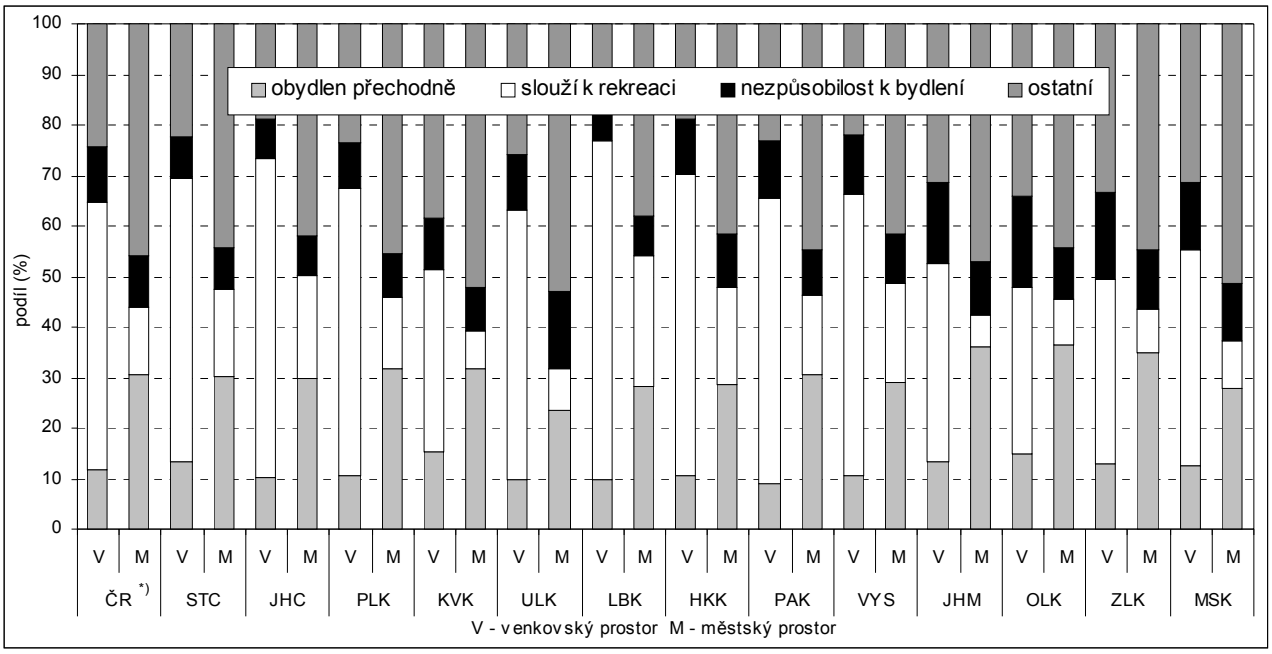

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Byty ve venkovských obcích byly v roce 2001 v průměru o čtvrtinu větší (měřeno plochou bytu) než ve městech, avšak vzhledem k vyššímu průměrnému počtu v nich žijících osob byla průměrná obytná plocha na osobu na venkově větší pouze o 13 %. Kvalitativní ukazatele bydlení, jako jsou průměrná celková a obytná plocha a počet místností, jsou nejpříznivější ve venkovském prostoru na jihu a východě Moravy. Pokud však jde o průměrnou obytnou plochu na osobu, jsou tyto kraje podprůměrné (právě z důvodu častějšího soužití

více rodin v jedné domácnosti). Naopak ve venkovském prostoru Středočeského kraje, v němž je průměrná obytná plocha bytů druhá nejvyšší po již zmiňovaném Jihomoravském kraji, je relativně vysoká i obytná plocha na osobu.

Tab. 4.5.4 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001
Zdroj: SLDB 2001 v %

	Trvale obydlené byty v domech s obdobím výstavby (rekonstrukce) domu									
	do roku 1919		1920 - 1945		1946 - 1980		1981 - 1990		1991 - 2001	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**16,3**	**9,0**	**15,0**	**14,6**	**43,1**	**50,9**	**14,2**	**17,2**	**10,2**	**7,5**
ČR bez Hl. m. Prahy	**16,3**	**8,2**	**15,0**	**12,4**	**43,1**	**53,8**	**14,2**	**17,3**	**10,2**	**7,6**
v tom kraje:										
Středočeský	17,9	7,9	17,4	13,7	39,2	53,1	13,6	15,4	10,3	8,8
Jihočeský	17,6	7,7	11,4	9,4	44,5	52,3	14,8	20,9	10,3	8,9
Plzeňský	16,7	8,5	17,0	13,9	40,4	55,1	14,7	13,9	10,1	7,7
Karlovarský	19,5	12,4	20,7	13,2	39,5	53,3	9,3	14,2	9,4	6,2
Ústecký	28,2	9,7	20,6	11,0	30,0	51,1	10,0	21,8	9,0	5,4
Liberecký	24,5	15,7	15,8	14,0	34,6	39,2	13,1	22,5	10,3	7,6
Královéhradecký	18,0	11,3	15,6	16,0	40,8	47,8	13,8	15,7	10,4	8,2
Pardubický	14,7	7,2	13,2	12,4	46,3	53,4	15,0	16,3	9,7	10,1
Vysočina	13,2	6,8	13,2	9,0	46,5	54,5	15,9	19,5	10,0	9,6
Jihomoravský	**12,3**	**8,6**	**14,7**	**17,2**	**46,1**	**48,9**	**15,5**	**16,7**	**10,6**	**7,6**
Olomoucký	16,1	8,9	13,6	13,3	44,5	52,7	14,0	16,6	11,0	8,0
Zlínský	8,7	3,8	11,9	11,8	53,1	58,9	15,5	16,1	10,1	9,0
Moravskoslezský	11,4	4,5	12,3	8,3	50,6	64,8	14,8	15,8	10,2	6,0

Největší rozdíly v průměrné obytné ploše bytu na venkově a ve městech byly zjištěny v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji, kde se blížily 15 m^2. V Královéhradeckém kraji byl zjištěn rozdíl nejnižší, a to 8,2 m^2. Rozdíl mezi minimální a maximální průměrnou obytnou plochou bytu ve venkovském prostoru jednotlivých krajů byl 8,4 m^2 (od 53,5 m^2 v Karlovarském kraji po 61,9 m^2 v Jihomoravském kraji). V městském prostoru rozdíl činil 5,9 m^2 (od 43,5 m^2 opět v Karlovarském kraji po 49,4 m^2 ve Středočeském kraji).

Tab. 4.5.5 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001
Zdroj: SLDB 2001

	Průměrné hodnoty na 1 byt								Obytná plocha na osobu (m^2)	
	počet osob		celková plocha (m^2)		obytná plocha (m^2)		počet obytných místností 8 m^2 a více			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**2,87**	**2,55**	**90,8**	**71,2**	**58,9**	**46,2**	**3,10**	**2,58**	**20,3**	**17,9**
ČR bez Hl. m. Prahy	**2,87**	**2,60**	**90,8**	**72,1**	**58,9**	**46,9**	**3,10**	**2,63**	**20,3**	**17,9**
v tom kraje:										
Středočeský	2,77	2,62	91,4	75,1	60,6	49,4	3,12	2,73	21,6	18,6
Jihočeský	2,78	2,62	88,0	73,1	57,9	47,6	3,00	2,66	20,5	18,0
Plzeňský	2,75	2,52	87,9	71,1	57,9	46,4	3,02	2,56	20,8	18,2
Karlovarský	2,79	2,52	82,1	67,4	53,5	43,5	2,84	2,42	18,9	17,1
Ústecký	2,69	2,45	86,9	67,4	57,2	44,0	2,94	2,51	20,8	17,8
Liberecký	2,74	2,57	87,4	72,4	56,7	47,1	2,94	2,62	20,4	18,2
Královéhradecký	2,76	2,61	87,2	74,1	56,7	48,5	2,97	2,65	20,3	18,4
Pardubický	2,91	2,65	90,9	74,3	58,1	48,2	3,04	2,67	19,8	18,0
Vysočina	2,97	2,78	91,9	75,8	59,1	48,8	3,10	2,73	19,7	17,4
Jihomoravský	**3,08**	**2,63**	**96,7**	**74,4**	**61,9**	**47,6**	**3,33**	**2,65**	**20,0**	**18,0**
Olomoucký	2,92	2,63	91,6	72,6	58,3	47,0	3,08	2,63	19,8	17,8
Zlínský	3,12	2,75	93,2	75,9	59,3	48,6	3,24	2,78	18,9	17,6
Moravskoslezský	3,00	2,60	92,1	69,2	60,0	45,2	3,24	2,60	19,9	17,3

Technická vybavenost bytů na venkově je nižší než ve městech. Zatímco ve městech bylo v roce 2001 na plyn napojeno okolo 74 % bytů a na kanalizaci 87 % bytů, na venkově byly podíly výrazně nižší (36, resp. 35 %). Míra plynofikace venkovských bytů byla nejvyšší na východě republiky, napojení na kanalizaci zde však bylo pouze průměrné. Pokud se podíváme na rozdíly mezi městským a venkovským prostorem uvnitř jednotlivých krajů, pak největší nalezneme ve Středočeském kraji.

Graf 43 Podíl trvale obydlených domů se zavedeným plynem a připojením na veřejnou kanalizaci v roce 2001

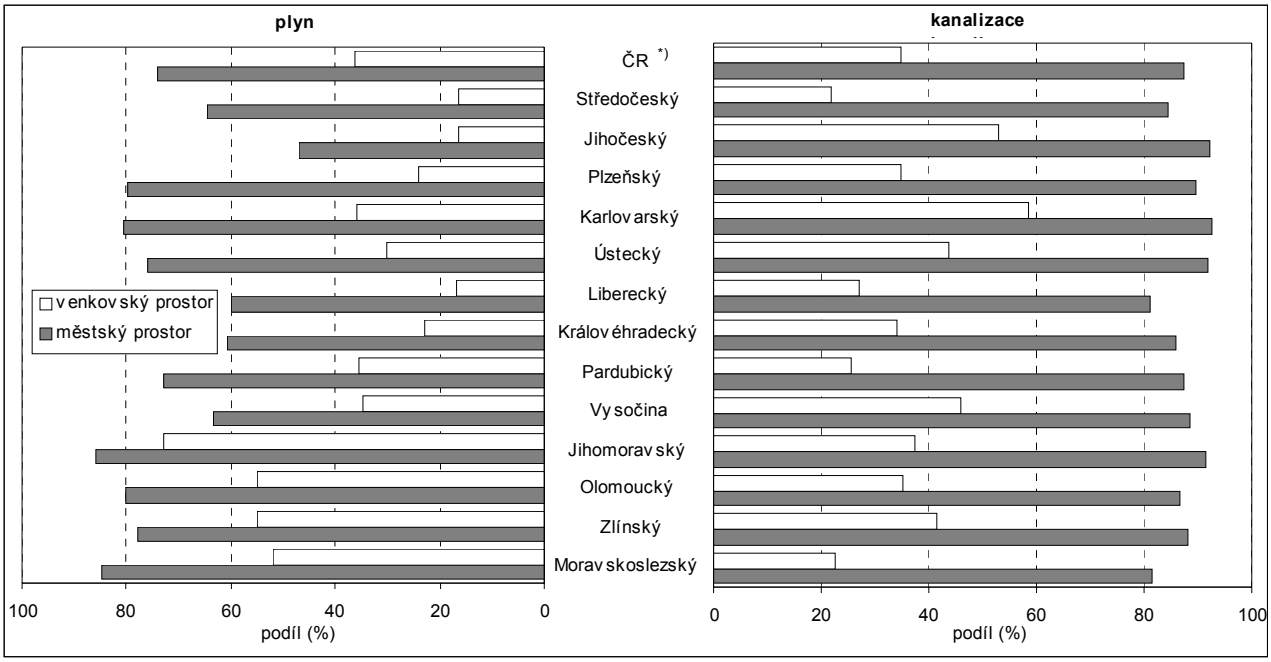

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Pokud jde o výstavbu **bytů v letech 2001 až 2008**, byla přibližně jedna třetina z celkového počtu 254,5 tisíc dokončených bytů postavena na venkově, z toho dvě třetiny v nových rodinných domech. Za osmileté období bylo ve venkovském prostoru dokončeno celostátně na 1 000 obyvatel o 8,6 bytů více než v městském prostoru. Mezi jednotlivými kraji byly zjištěny značné rozdíly: intenzita bytové výstavby ve venkovských obcích ve Středočeském kraji byla 2,7krát vyšší než ve venkovských obcích Ústeckého kraje. Průměrná obytná plocha dokončeného bytu byla na venkově o 13,8 m^2 větší ve srovnání s městským prostorem, a to přesto, že ve většině krajů byla průměrná obytná plocha bytů v nově postavených rodinných a bytových domech (bez nástaveb a přístaveb) na venkově nižší než ve městech.

Tab. 4.5.6 Dokončené byty v letech 2001 až 2008

	Dokončené byty				Podíl dokončených bytů (%)					
	celkem		úhrn 2005 - 2008 / úhrn 2001 - 2004 (%)		v nových rodinných domech		v nových bytových domech		v nástavbách, přístavbách a vestavbách	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
ČR celkem	**86 307**	**168 219**	**124,1**	**130,6**	**68,3**	**30,6**	**8,9**	**44,8**	**12,0**	**13,1**
ČR bez Hl. m. Prahy	**86 307**	**123 220**	**124,1**	**122,3**	**68,3**	**36,8**	**8,9**	**35,2**	**12,0**	**13,9**
v tom kraje:										
Středočeský	23 222	23 133	166,5	158,2	78,9	41,9	8,4	35,3	7,5	10,7
Jihočeský	7 581	8 451	132,0	105,9	69,6	39,2	9,8	32,4	9,3	15,3
Plzeňský	6 300	9 602	94,6	136,7	51,7	33,5	15,2	39,8	12,4	10,9
Karlovarský	1 605	3 394	117,2	160,7	70,0	33,0	6,9	41,6	6,9	9,2
Ústecký	3 007	5 245	144,3	93,3	65,5	47,4	4,1	20,0	7,1	10,3
Liberecký	2 952	6 069	121,5	103,8	60,0	35,0	12,5	46,9	10,4	6,0
Královéhradecký	4 988	7 050	113,3	110,8	60,8	33,3	15,2	36,3	12,4	13,4
Pardubický	5 581	6 719	131,0	106,4	64,4	33,8	14,4	43,1	12,1	11,3
Vysočina	5 184	7 001	113,3	113,6	68,9	35,7	5,0	35,9	14,5	14,5
Jihomoravský	**10 046**	**21 878**	**115,8**	**145,8**	**69,6**	**25,3**	**8,2**	**44,8**	**13,6**	**17,9**
Olomoucký	5 632	6 720	97,7	93,5	60,6	32,2	6,5	39,6	18,0	17,8
Zlínský	4 797	7 048	80,1	110,3	64,3	42,1	2,3	28,6	20,7	13,7
Moravskoslezský	5 412	10 910	105,6	90,6	65,2	51,4	5,3	8,1	19,5	20,6

4.6. Občanská a technická vybavenost

Základním zdrojem dat na úrovni obcí v občanské a technické vybavenosti je soubor hodnot ukazatelů databáze městské a obecní statistiky (MOS). Pro účely této publikace byla též použita externí data z oblasti územně plánovací dokumentace (ÚPD). Vzhledem k tomu, že se databáze MOS naplňuje v oblasti občanské vybavenosti zejména z externích administrativních zdrojů a aktualizace některých dat neprobíhá každoročně, jsou v jednotlivých oblastech zachyceny poslední dostupné údaje z let 2006 a 2007. Pro oblast vybavenosti bylo zvoleno porovnání pouze venkovského prostoru, neboť v městském prostoru je zastoupení technické i občanské vybavenosti téměř 100 %.

Tab. 4.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) v %

	Podíl obcí se školou				Podíl dětí ve věku 6 - 14 let v obcích bez základní školy		Podíl obcí s veřejnou knihovnou[2)]		Podíl obcí s poštou[3)]	
	mateřskou		základní[1)]							
	2000/01	2006/07	2000/01	2006/07	2000	2006	2000	2006	2000	2006
ČR celkem	**49,3**	**47,8**	**37,6**	**36,5**	**28,4**	**31,7**	**82,2**	**76,2**	**39,3**	**38,9**
v tom kraje:										
Středočeský	40,8	40,6	31,1	29,2	38,3	43,0	80,6	61,9	35,0	33,1
Jihočeský	37,0	33,9	26,6	24,9	35,0	39,0	76,1	73,4	32,2	31,7
Plzeňský	36,0	34,3	27,8	27,2	33,7	37,2	79,7	74,1	35,3	34,7
Karlovarský	59,5	53,2	45,0	40,5	25,1	30,1	86,5	84,7	60,4	60,4
Ústecký	53,7	50,8	35,4	31,8	32,4	40,2	76,5	72,7	47,3	46,9
Liberecký	58,2	57,7	51,3	52,4	18,7	20,1	84,7	85,7	53,4	53,4
Královéhradecký	48,6	47,6	38,9	37,2	29,1	32,4	80,7	78,0	47,1	47,1
Pardubický	48,2	46,6	36,9	36,4	29,9	31,8	80,1	76,8	36,4	35,5
Vysočina	35,3	33,8	28,5	27,5	32,9	36,7	73,6	68,2	27,5	27,5
Jihomoravský	**63,9**	**60,5**	**45,8**	**45,6**	**26,4**	**27,5**	**92,8**	**90,8**	**42,0**	**41,2**
Olomoucký	68,8	67,4	52,1	51,8	19,2	21,0	92,9	92,9	42,2	45,2
Zlínský	71,7	71,4	53,2	53,9	21,2	22,0	97,4	98,9	39,4	38,7
Moravskoslezský	77,1	78,3	66,3	65,4	15,1	16,1	83,3	86,3	65,0	67,5

dokončení

	Podíl obcí s ordinací[4)] (%)						Podíl obcí se zařízením lékárenské péče[4)] (%)		Počet bytů v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyv. 65+	
	praktického lékaře pro dospělé		praktického lékaře pro děti a dorost		stomatologa					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
ČR celkem	**24,0**	**23,9**	**18,9**	**17,5**	**15,4**	**13,9**	**5,7**	**7,1**	**7,7**	**15,6**
v tom kraje:										
Středočeský	23,3	22,1	16,6	15,3	12,7	11,2	4,3	4,9	7,8	7,1
Jihočeský	22,3	22,5	22,7	18,7	13,6	12,4	6,3	7,7	11,6	21,9
Plzeňský	21,6	21,2	16,9	14,3	13,1	12,0	5,8	7,7	5,3	23,3
Karlovarský	35,1	37,8	16,2	14,4	21,6	15,3	9,0	9,0	10,8	15,1
Ústecký	29,6	29,6	16,4	15,8	16,1	14,5	5,8	8,4	9,4	18,0
Liberecký	29,1	27,5	16,4	17,5	19,0	15,3	6,9	6,9	22,1	33,7
Královéhradecký	20,8	21,0	11,6	10,6	17,6	15,2	5,1	7,0	4,7	11,3
Pardubický	16,1	15,8	12,8	13,0	13,2	12,3	5,7	7,3	5,6	23,1
Vysočina	13,7	15,5	13,6	13,9	10,8	9,7	3,4	3,8	5,4	10,4
Jihomoravský	**21,9**	**22,2**	**23,7**	**20,3**	**14,4**	**12,9**	**5,9**	**8,3**	**3,9**	**9,9**
Olomoucký	34,2	33,4	21,9	23,8	23,3	21,9	6,6	9,0	9,1	19,4
Zlínský	36,4	37,2	42,4	34,6	20,8	20,1	10,0	11,9	10,5	16,3
Moravskoslezský	43,8	41,7	25,8	28,3	28,3	25,4	7,9	9,2	4,8	18,2

[1)] 1. - 5. nebo 1. - 9. ročník

[2)] včetně poboček

[3)] včetně poštovních středisek, poštoven a podacích pošt

[4)] včetně detašovaných pracovišť

K porovnání aktuálních dat s údaji roku 2000 je třeba přistupovat obezřetně – má spíše informativní charakter, protože údaje nejsou získávány z klasických statistických zjišťování.

Na úroveň **občanské vybavenosti** obcí venkovského prostoru působí řada faktorů: zřizování, vybavení a provoz jednotlivých zařízení je závislý do jisté míry na dostupných finančních prostředcích obcí

a zřizovatelů zařízení, na celkové finanční situaci v regionu, hustotě zalidnění a nepřímo i na počtu obyvatel venkovských obcí a jejich věkové struktuře (např. počet dětí a žáků v oblasti školství).

Nejrozšířenějším **školským zařízením** jsou ve venkovských obcích mateřské školy, které mají k dispozici obyvatelé téměř poloviny obcí. Ve více než třetině obcí je základní škola. Nejvyšší podíl obcí venkovského prostoru s mateřskou i základní školou mají kraje Moravskoslezský a Zlínský. Pro tyto kraje na východě Moravy je charakteristická specifická sídelní struktura s nadprůměrně velkými obcemi. Naopak nejnižší podíl obcí se školskými zařízeními mají kraje Jihočeský, Plzeňský a Vysočina, které mají rozdrobenou sídelní strukturu. Z retrospektivního pohledu je zřejmé, že téměř ve všech krajích ČR (s výjimkou Moravskoslezského) došlo proti roku 2000 k poklesu podílu obcí se zařízeními předškolní výchovy, a to zejména v důsledku rušení a slučování mateřských škol v jednotlivých obcích venkovského prostoru. Nejvyšší pokles podílu obcí s předškolními zařízeními zaznamenal kraj Karlovarský. Mírně se snížil i podíl venkovských obcí vybavených základní školou; větší úbytek byl zjištěn v Karlovarském a Ústeckém kraji. Pouze ve dvou krajích (Libereckém a Zlínském) se podíl obcí se základní školou zvýšil. Důsledkem redukce základních škol je zvýšení podílu dětí ve věku 6 až 14 let, které žijí v obcích, ve kterých není zřízena základní škola. Další příčinou je i probíhající suburbanizace, kdy intenzivní bytová výstavba, a tím i růst počtu dětí, nastává v obcích v zázemí velkých měst. Těmto původně malým obcím často chybí základní občanská vybavenost a jejich obyvatelé využívají příslušná zařízení v blízkém městě. Zvláště patrné je to ve Středočeském kraji, kde v obcích bez základní školy žije 43 % dětí venkovského prostoru, zatímco celorepublikový průměr činí necelých 32 %.

Nejčastějším a většinou jediným kulturním zařízením jsou ve venkovských obcích **veřejné knihovny**, případně jejich pobočky. K dispozici je mají obyvatelé více než tří čtvrtin venkovských obcí. Největší podíl obcí s touto službou má Zlínský kraj, naopak nejmenší kraj Středočeský. Vývojově se rozsah těchto služeb od roku 2000 mírně snižoval. Výrazný úbytek byl zaznamenán pouze ve Středočeském kraji.

Základní **zdravotní péče** je poskytována v ordinacích praktických lékařů, které jsou zřizovány v závislosti na koncentraci obyvatel (potencionálních pacientů). Tato zdravotnická zařízení jsou provozována ve většině případů privátními lékaři. Nejvyšších podíl obcí s dostupným zdravotnickým zařízením mají moravské kraje, a to Moravskoslezský, Zlínský a Olomoucký. Naopak nejnižší podíl má kraj Vysočina, kde převažují typicky malá sídla do 200 obyvatel (50,5% z celkového počtu obcí ve venkovském prostoru kraje). Zatímco v krajích Jihočeském, Karlovarském, Královéhradeckém, Vysočině, Jihomoravském a Zlínském podíl obcí s ordinacemi lékařů pro dospělé od roku 2000 vzrostl, ve stejných krajích (kromě Vysočiny) poklesl podíl obcí s ordinací dětského lékaře. Podíl venkovských obcí s ordinací stomatologa se po roce 2000 v souladu s všeobecným trendem snižoval, především vlivem celkového úbytku zubních lékařů. Naproti tomu se ve všech krajích zvýšil podíl obcí se zařízením lékárenské péče.

Graf 44 Byty v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2007

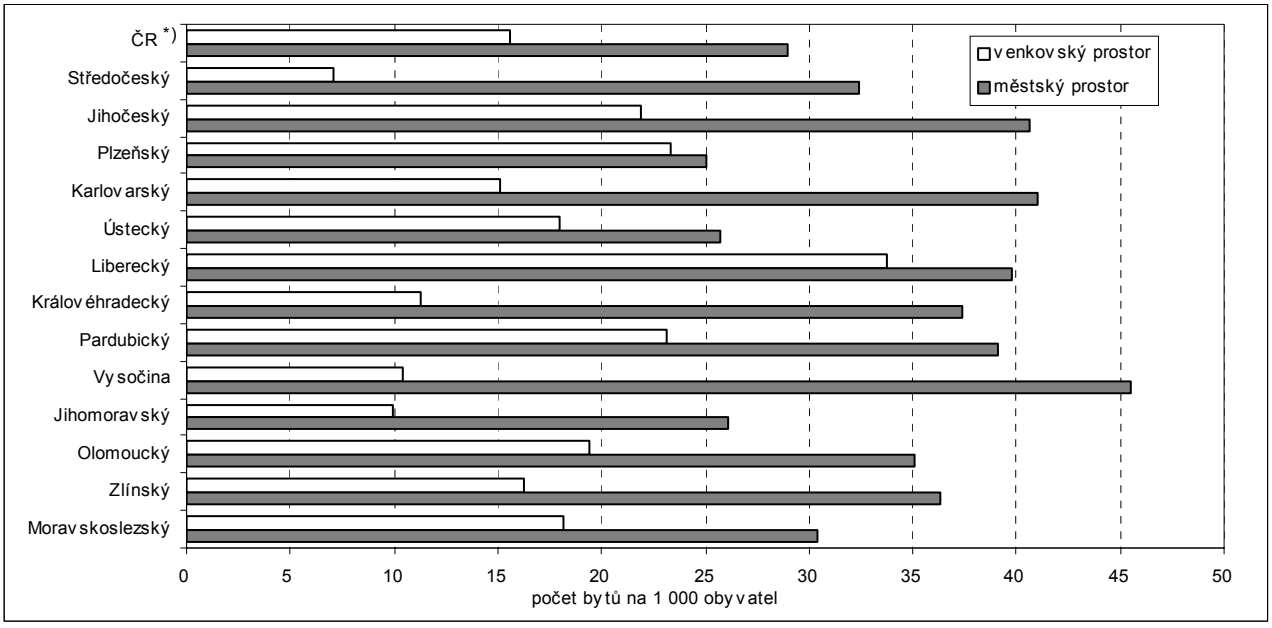

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Vybavenost **byty v domech s pečovatelskou službou** na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let je celostátně ve venkovském prostoru poloviční oproti prostoru městskému, avšak po roce 2000 se výrazně zvyšovala vybavenost i na venkově (zejména v Plzeňském a Pardubickém kraji).

V souladu s racionalizací poštovních služeb došlo ve většině krajů ČR kmírnému poklesu podílu venkovských obcí s **poštovním úřadem** či poštovnou. Pouze v krajích Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém a na Vysočině zůstal tento podíl nezměněn. Naproti tomu v kraji Olomouckém a Moravskoslezském podíl obcí s poštou vzrostl. Nyní jsou poštovní služby poskytovány v 39 % venkovských obcí. Zatímco v Moravskoslezském kraji je pošta ve dvou třetinách obcí, v kraji Jihočeském a na Vysočině má poštu méně než třetina obcí.

Zásadní vliv na služby poskytované v rámci občanské vybavenosti má i dostupnost jednotlivých obcí venkovského prostoru, případně jejich částí. Postupné omezování veřejné dopravy, rušení linek a snižování počtu spojů, financování dopravy z peněz obecních rozpočtů, to vše jsou faktory, které výrazně limitují rozsah a rozvoj poskytovaných služeb.

Úroveň **technické vybavenosti** doznala ve svém vývoji od roku 2000 výrazných změn zejména v souvislosti s budováním čistíren odpadních vod a rozvodů plynu.

Tab. 4.6.2 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007) v %

	Podíl obcí připojených na veřejný vodovod		Podíl obcí připojených na kanalizační síť s ČOV		Podíl obcí připojených na rozvod plynu		Podíl obcí s železniční zastávkou		Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2007
ČR celkem	**79,2**	**84,3**	**22,2**	**31,5**	**42,5**	**61,1**	**22,6**	**23,0**	**27,9**	**57,9**
v tom kraje:										
Středočeský	59,9	71,9	18,4	35,3	14,3	39,1	23,7	24,3	26,3	51,8
Jihočeský	79,9	80,2	28,6	35,9	21,3	33,6	22,8	22,3	21,6	56,2
Plzeňský	68,7	68,7	23,6	27,8	23,6	47,8	22,1	23,6	23,6	48,4
Karlovarský	95,5	95,5	59,5	71,2	48,6	58,6	32,4	43,2	31,5	82,9
Ústecký	96,1	96,8	38,3	50,2	41,5	57,2	46,6	43,1	32,8	61,7
Liberecký	94,2	95,2	23,8	31,2	27,5	38,6	35,4	37,0	27,0	49,2
Královéhradecký	78,5	84,8	17,9	21,3	38,6	57,5	23,2	23,7	24,2	61,4
Pardubický	89,4	92,4	17,3	22,9	52,7	77,3	19,6	21,0	23,9	69,3
Vysočina	79,3	85,5	14,0	18,9	41,9	69,7	13,3	13,4	12,4	30,6
Jihomoravský	**84,8**	**90,8**	**19,0**	**27,8**	**81,9**	**92,8**	**14,9**	**13,9**	**32,0**	**56,4**
Olomoucký	83,0	89,9	25,2	41,1	71,5	86,6	21,9	22,5	26,0	76,7
Zlínský	87,0	92,2	20,4	29,7	79,2	92,2	19,7	19,3	71,0	91,4
Moravskoslezský	95,8	97,1	25,8	33,3	71,7	75,0	27,5	27,5	52,5	87,1

Graf 45 Podíl obcí ve venkovském prostoru s kanalizací napojenou na čistírnu odpadních vod v roce 2000 a 2006

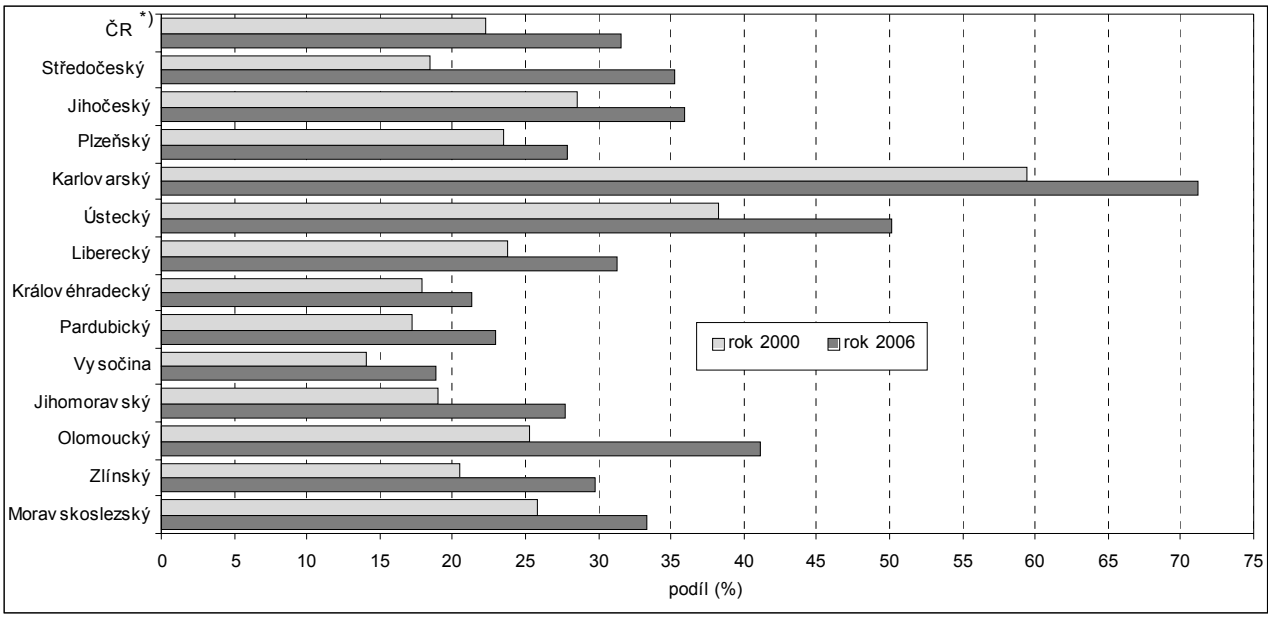

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Veřejný vodovod je zřízen téměř v 85 % venkovských obcí, za republikovým průměrem zaostává především Plzeňský a Středočeský kraj. Naproti tomu v Moravskoslezském kraji je veřejný vodovod v 97 % obcí.

O více než jednu třetinu stoupl podíl obcí s **napojením na kanalizační síť s čistírnou odpadních vod** (ČOV). V roce 2006 mělo tuto vybavenost 32 % venkovských obcí, nejvyššího podílu obcí s kanalizací napojenou na ČOV dosáhl kraj Karlovarský, naopak nejvíce zaostává kraj Vysočina, Královéhradecký a Pardubický kraj.

K výraznému rozšíření **plynofikace** venkovských obcí po roce 2000 přispěla dotační politika státu, orientovaná na zkvalitňování životního prostředí. Podíl venkovských obcí připojených na rozvod plynu se od roku 2000 zvýšil téměř o polovinu, přitom ve Středočeském kraji se jejich podíl téměř ztrojnásobil a v Plzeňském kraji se více než zdvojnásobil. Pomalu postupovala plynofikace venkova v Jihočeském kraji, kde je napojena pouze třetina obcí. Naproti tomu v Jihomoravském kraji podíl plynofikovaných obcí (93 %) je vyšší než podíl obcí s veřejným vodovodem (91 %).

Dopravní obslužnost obcí veřejnou dopravou závisí mimo jiné na výskytu zastávky veřejné dopravy. Autobusová doprava je zajišťována do většiny obcí a nejsou patrné územní rozdíly. Železniční zastávky jsou pouze v necelé čtvrtině venkovských obcí a čtyřech pětinách měst. Nejvyšší podíl obcí se železniční zastávkou je v Karlovarském a Ústeckém kraji (43 %), pouze třetinový podíl má Vysočina a Jihomoravský kraj.

Graf 46 Podíl obcí se železniční zastávkou v roce 2006

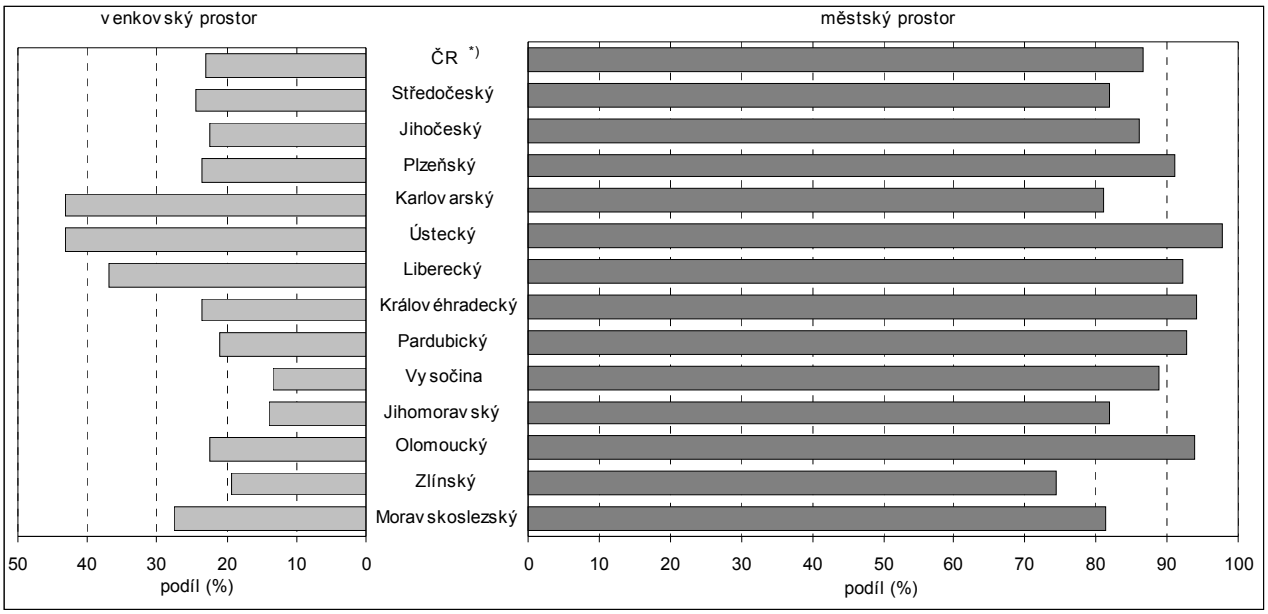

*) Česká republika bez Hlavního města Prahy

Pro rozvoj venkovského prostoru je jednou z podmínek i schválený územní plán, jehož významným nástrojem je **územně plánovací dokumentace** (ÚPD). V této oblasti byl zaznamenán v jednotlivých krajích značný nárůst. Nejvíce se podíl venkovských obcí se schválenou územně plánovací dokumentací za období od roku 2000 zvýšil v Karlovarském kraji a nejméně v kraji Vysočina.

Základním legislativním dokumentem pro rozvoj venkovského prostoru je Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007 až 2013, který je v praxi realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova, a vychází z členění na čtyři hlavní osy, z nichž zejména III.osa směřuje do oblasti technické infrastruktury a občanské vybavenosti. Prostředky k tomuto účelu vyčleněné by měly mimo jiné zlepšit kvalitu života ve venkovských obcích s ohledem na potřeby jejich obyvatel.

K podpoře rozvoje infrastruktury a služeb slouží v jednotlivých krajích regionální operační programy, zaměřené na rozvoj regionu, z nichž lze poskytovat finanční prostředky za předpokladu splnění předepsaných podmínek. K lepšímu využití získaných finančních prostředků slouží i společné projekty. Za tímto účelem jsou zřizována dobrovolná sdružení obcí či vytvářeny mikroregiony s různou náplní činnosti především z oblasti technické infrastruktury.

ZÁVĚR

V publikaci bylo zpracováno hodnocení rozdílnosti venkovského a městského prostoru Jihomoravského kraje podle dvojího způsobu vymezení. V **krajské variantě** venkovský prostor tvoří obce, které nemají statut města a jejich počet obyvatel je nižší než 4 000. Specifickým omezením je přeřazení tří měst – Letovice, Rousínov a Velké Opatovice – do venkovského prostoru. Tato města daná kritéria splňovala. Důvodem zařazení do venkovského prostoru byl především vyšší počet částí obce (Letovice 17, Rousínov 7 a Velké Opatovice 6) a z toho pramenící spíše venkovský charakter osídlení. V **republikové variantě** jsou venkovským prostorem všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2, pokud nejsou sídlem správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo vyššího územního celku.

V úvodní části publikace byly zformulovány 4 základní otázky:

- Jak významnou roli v kraji zaujímá venkovský prostor, jaké jsou hlavní rozdíly mezi městským a venkovským prostorem kraje?
- Existují uvnitř venkovského prostoru kraje významné regionální rozdíly?
- Co je charakteristické pro zemědělství a lesnictví v kraji?
- Jaké ukazatele má k dispozici statistika pro porovnání rozdílů mezi městským a venkovským prostorem?

Odpověď na otázku **„Jak významnou roli v kraji zaujímá venkovský prostor, jaké jsou hlavní rozdíly mezi městským a venkovským prostorem kraje?“** je dána v kapitole 2 i v kapitole 4. O nemalém významu venkovského prostoru v Jihomoravském kraji svědčí fakt, že venkovské obce podle krajské varianty vymezení tvoří 96 % z celkového počtu obcí kraje, žije v nich 44 % obyvatel kraje a zaujímají téměř 85 % výměry Jihomoravského kraje (podle republikové varianty jsou podíly nižší – 91 % obcí, 34 % obyvatel a 76 % rozlohy kraje). Podle krajské varianty je počet obcí venkovského prostoru ve srovnání s republikovou variantou sice výrazně vyšší (647 vs. 612 obcí), ovšem základní rozdíly i tendence vývoje venkovského prostoru v obou způsobech vymezení jsou prakticky shodné. Vzájemné postavení venkovského a městského prostoru je však rozdílné v závislosti na hodnocené oblasti. Například v oblasti demografie nebyly mezi oběma prostory v obou pojetích vymezení nijak výrazné rozdíly v porodnosti či úmrtnosti. Na druhé straně ve venkovském prostoru žilo v průměru mladší obyvatelstvo a byl zde zaznamenán celkový přírůstek obyvatel, avšak v městském prostoru byla zjištěna příznivější vzdělanostní struktura obyvatelstva. V oblasti hospodářství a trhu práce měl převahu také městský prostor, neboť právě do větších měst je zpravidla soustředěn ekonomický život regionů a s ním spojená nabídka pracovního uplatnění. Oblast bydlení, resp. údaje o bydlení zjištěné v SLDB 2001, vyznívaly ve prospěch venkovského prostoru, oblast bytové výstavby posledních let spíše pro městský prostor. Vybavenost obcí městského prostoru je vyšší, ve venkovském prostoru se postupně zlepšovala úroveň technické vybavenosti, vývoj úrovně občanské vybavenosti ve venkovském prostoru však nebyl již tak jednoznačný.

Na druhou otázku **„Existují uvnitř venkovského prostoru kraje významné regionální rozdíly?“** odpovídají oddíly kapitoly 2. Ukazatele v jednotlivých oblastech jsou uvedeny za okresy, správní obvody ORP a správní obvody POU. Kartogramy jsou zpracovány za obce a v rámci kraje bez ohledu na správní hranice názorně dokumentují rozvrstvení vybraných ukazatelů. Právě z kartogramů je patrné základní rozdělení venkovského prostoru – vcelku zřetelně se vyčlenil venkovský prostor obcí v zázemí města Brna na jedné straně a na druhé straně obce venkovského prostoru v odlehlých či okrajových částech Jihomoravského kraje. Vyhodnocením hodnot a vývoje ukazatelů v oblasti sídelní struktury, obyvatelstva, hospodářství, trhu práce, bytové výstavby, vybavenosti i ze souhrnné metody hodnocení obcí venkovského prostoru na úrovni správních obvodů POU vyplynuly 3 úrovně venkovského prostoru. První úroveň tvoří obce ve správních obvodech POU v zázemí města Brna, druhou úrovní jsou obce ve správních obvodech velkých převážně okresních měst a třetí úrovní jsou obvody v okrajových či hraničních částech kraje.

Třetí otázka **„Co je charakteristické pro zemědělství a lesnictví v kraji?“** je řešena v kapitole 3. Zemědělství hraje v Jihomoravském kraji významnou roli, což dokládá skutečnost, že zde působí pětina z celkového počtu subjektů ČR podnikající v zemědělství. V Jihomoravském kraji je druhá nejvyšší výměra orné půdy, kraj patří k nejvýznamnějším pěstitelům pšenice, ječmene a kukuřice, v živočišné výrobě k největším chovatelům drůbeže a prasat. Lesnictví je sice také významné jak z hlediska lesního hospodářství, tak z hlediska životního prostředí, ovšem podíl lesních pozemků na celkové rozloze kraje byl ve srovnání s ostatními kraji třetí nejnižší.

Odpověď na čtvrtou otázku **„Jaké ukazatele má k dispozici statistika pro porovnání rozdílů mezi městským a venkovským prostorem?“** dává přílohová **tabulka č. 1** „Seznam ukazatelů ČSÚ k problematice venkova do úrovně obcí“. Je zde uveden výčet ukazatelů, jež jsou k dispozici až do úrovně obcí a je z nich možno agregovat libovolná území. V přílohové **tabulce č. 2** je seznam obcí Jihomoravského kraje se základními charakteristikami a zařazením do venkovského či městského prostoru podle obou variant vymezení.

Vymezení venkovského a městského prostoru v České republice

Venkovským prostorem jsou obce s velikostí do 2 000 obyvatel
a obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2

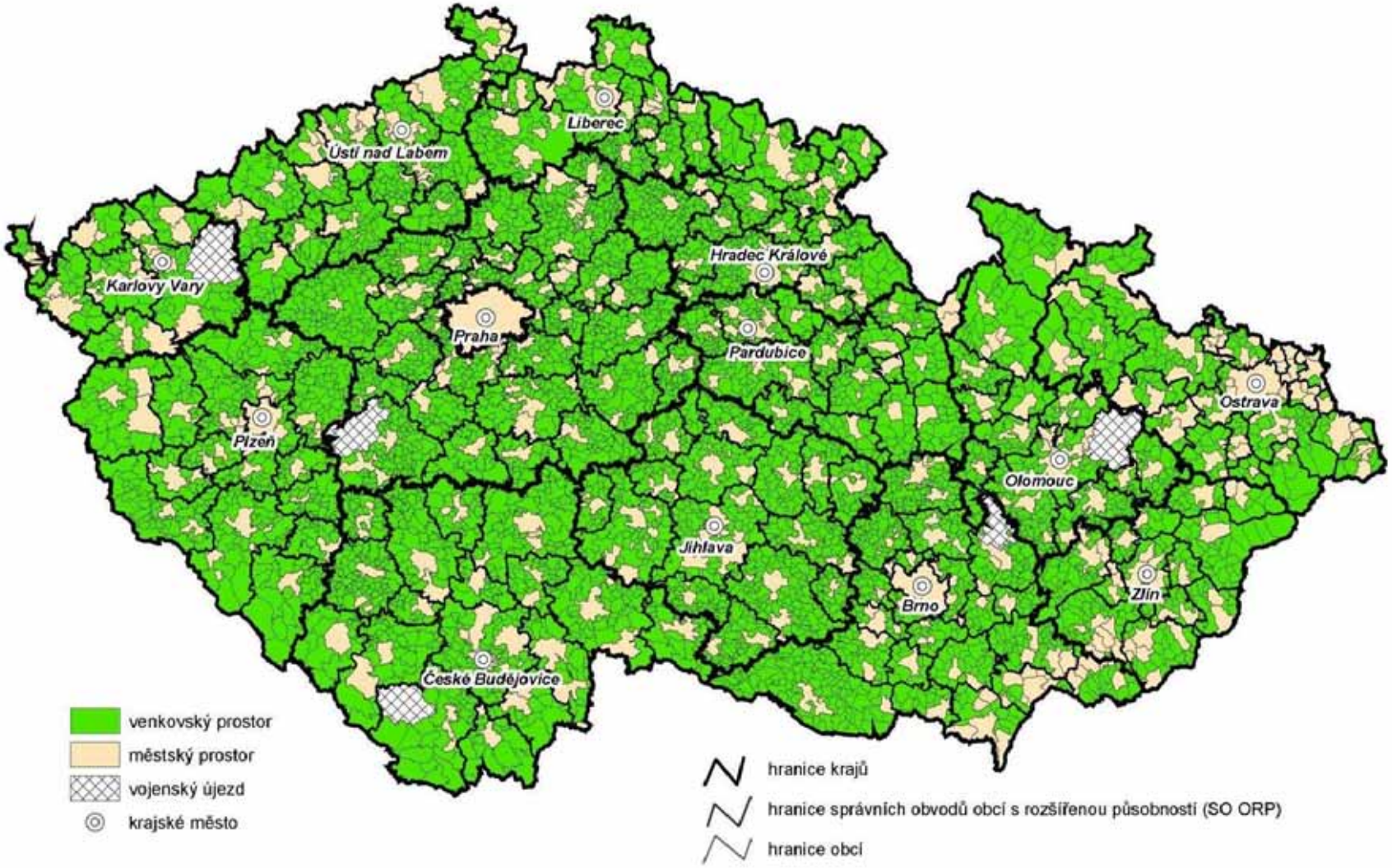

Hustota zalidnění v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008

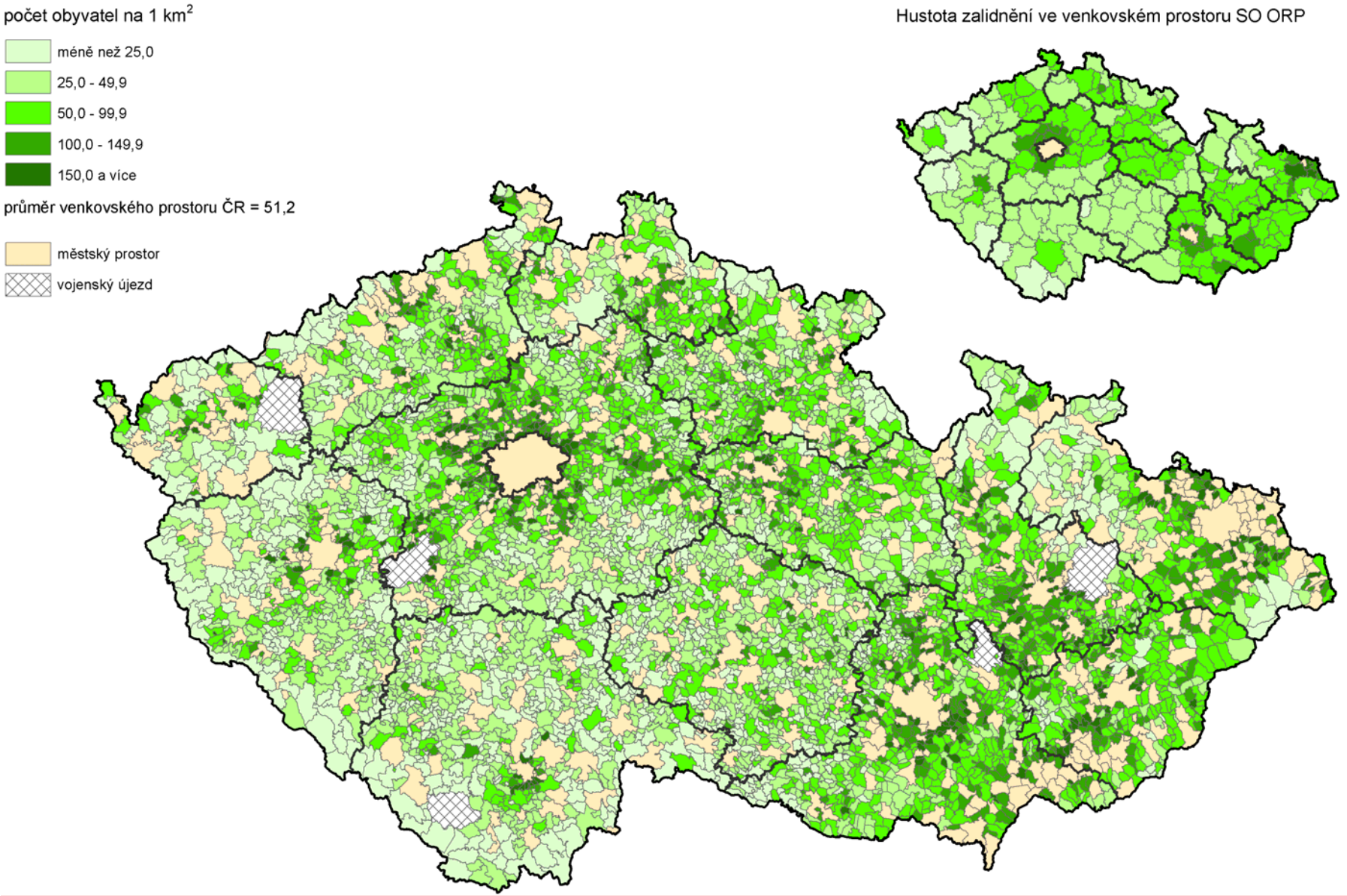

Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí venkovského prostoru k 31. 12. 2008

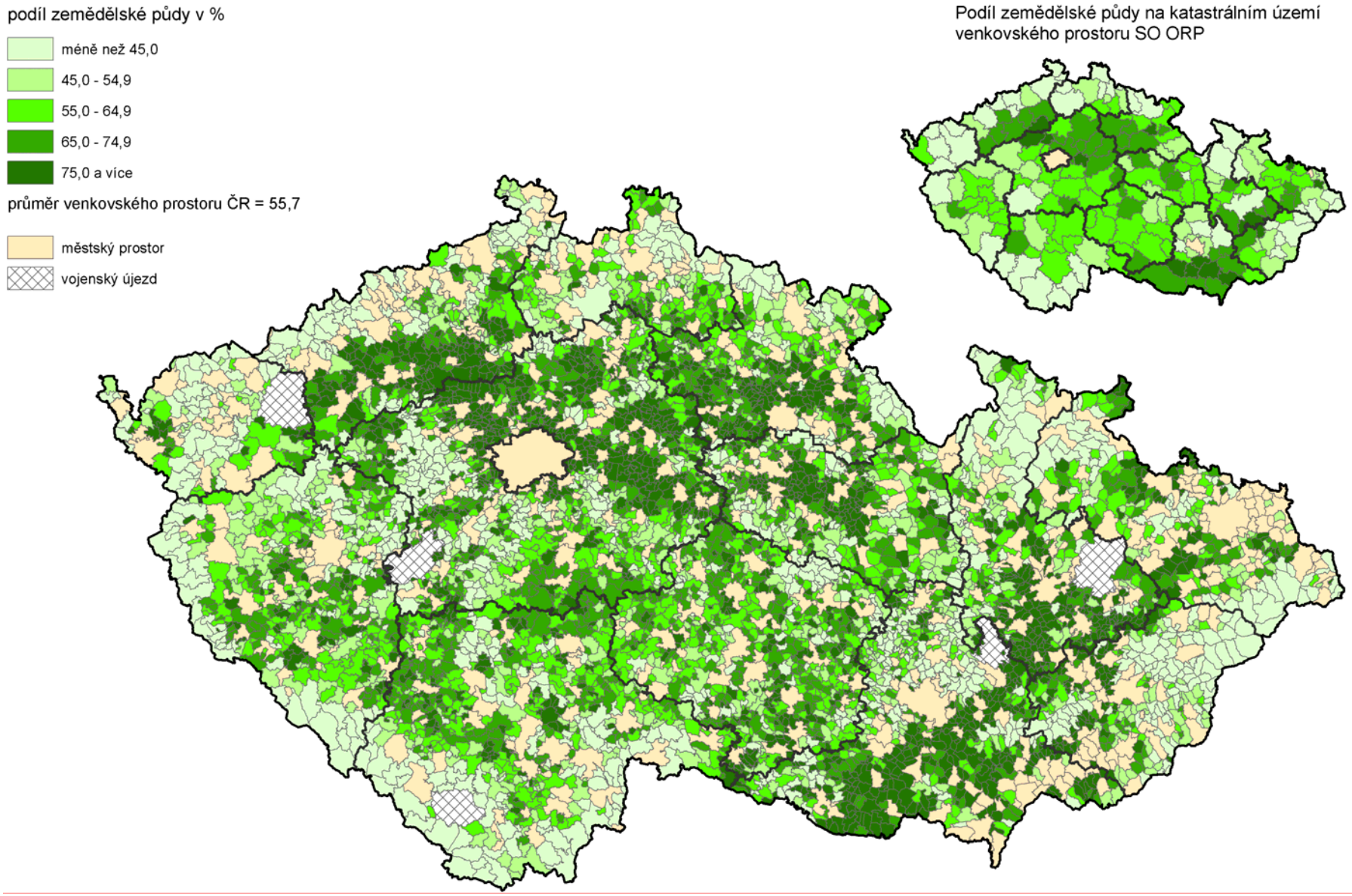

Změna počtu obyvatel v obcích venkovského prostoru mezi roky 2000 a 2008

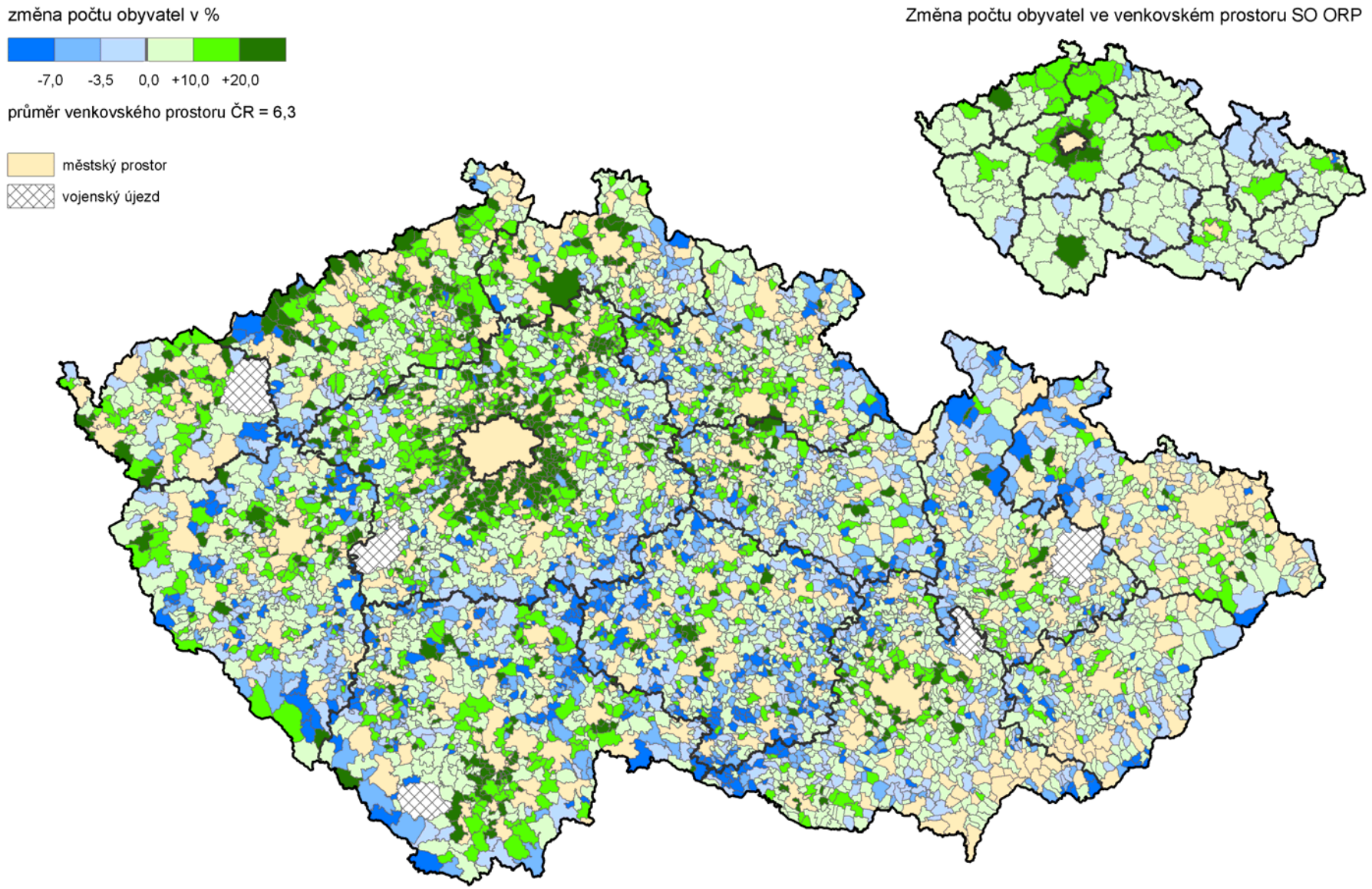

Index stáří v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008

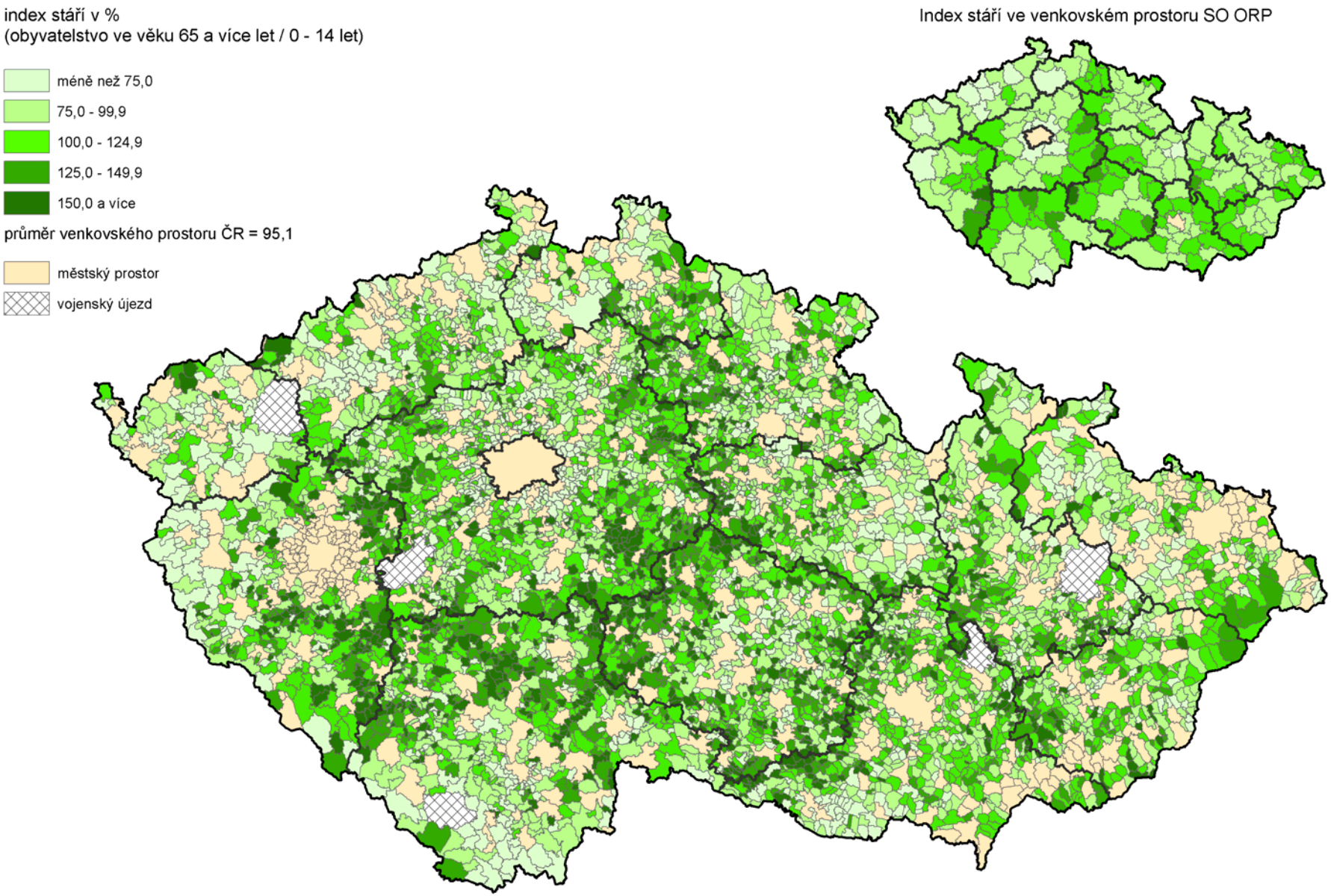

Míra ekonomické aktivity obyvatel obcí venkovského prostoru k 1. 3. 2001 (SLDB)

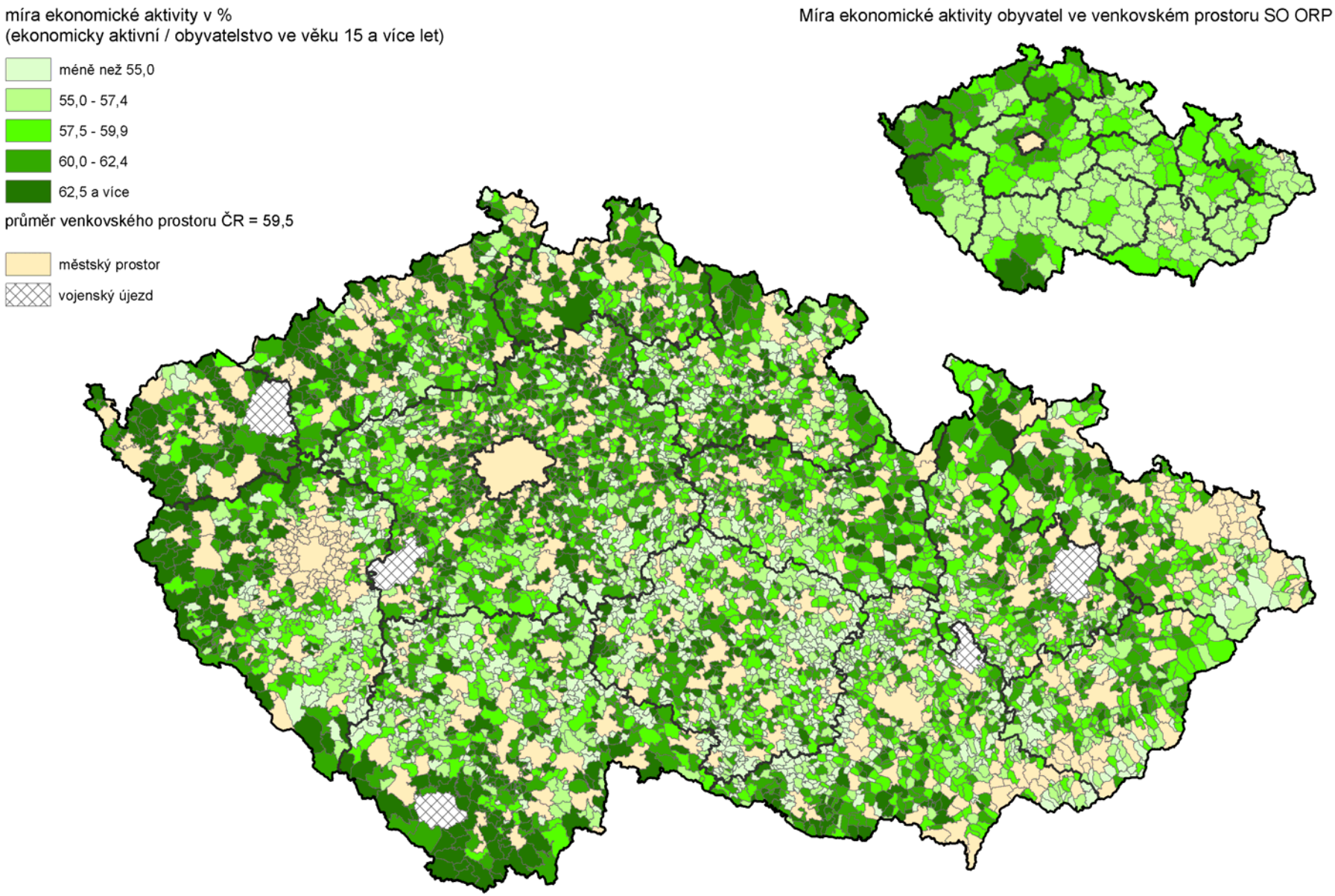

Míra nezaměstnanosti v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008

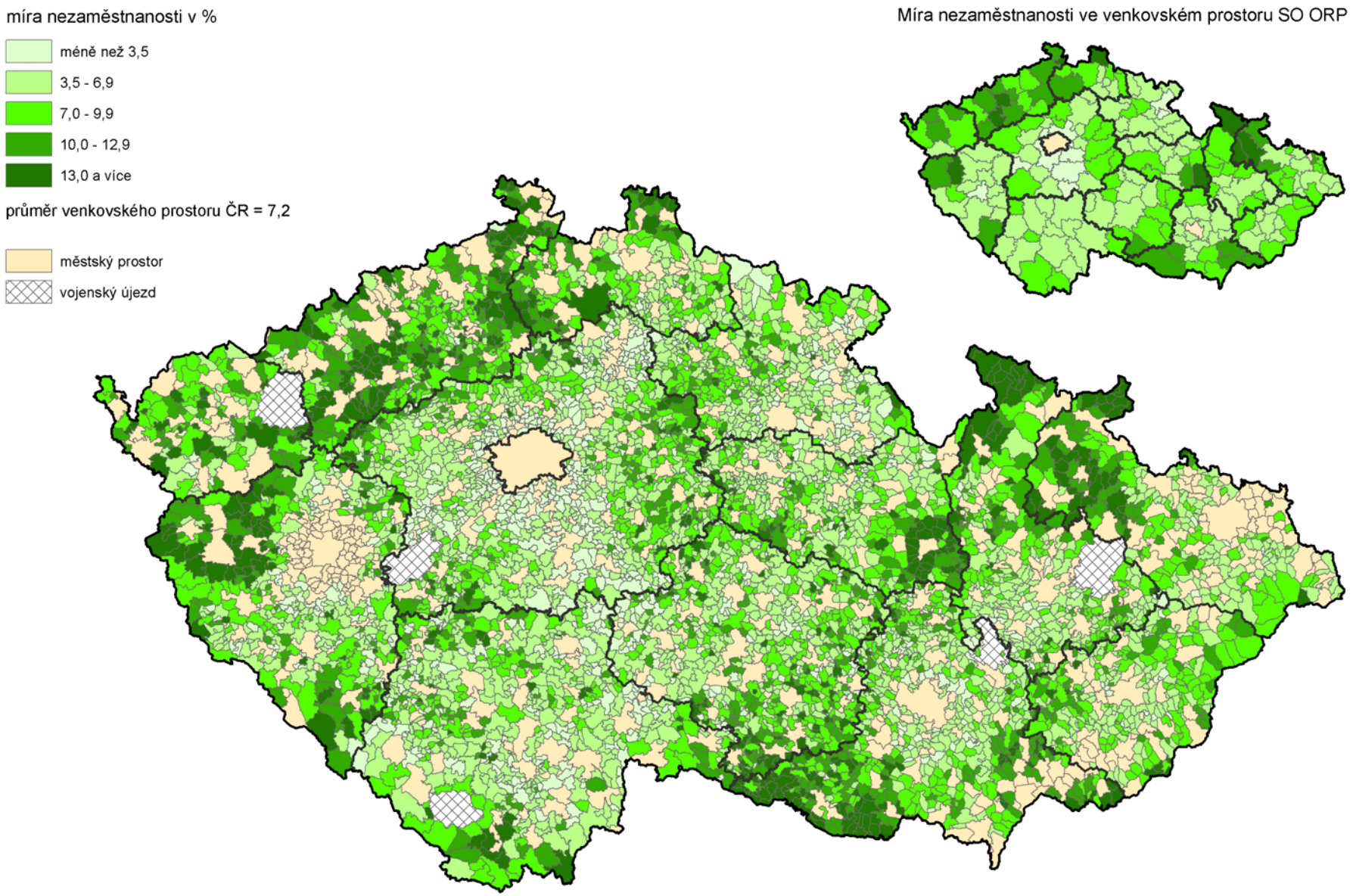

Dokončené byty v obcích venkovského prostoru v letech 2001 až 2008

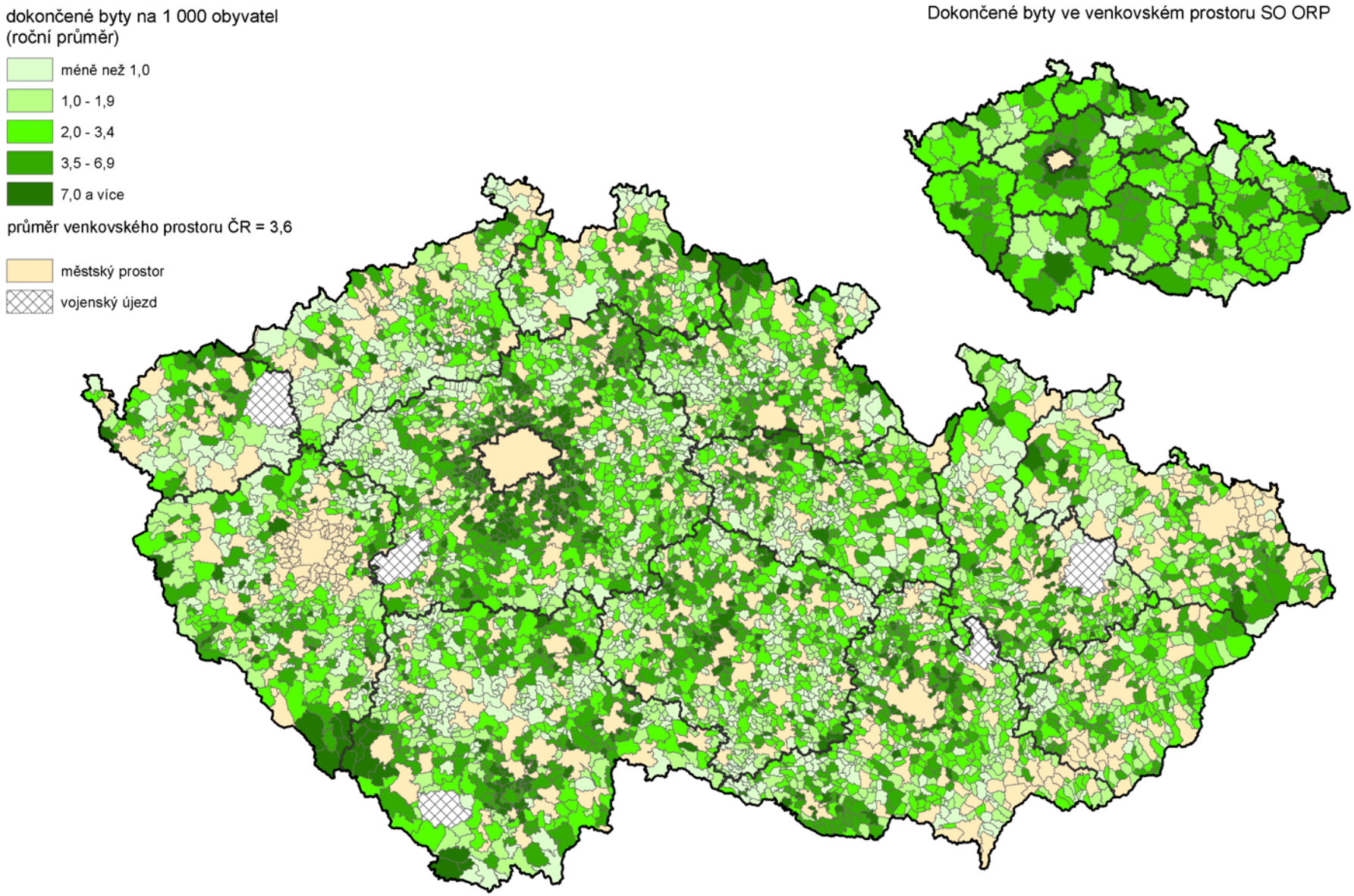

Příloha 1 Seznam ukazatelů ČSÚ k problematice venkova s daty dostupnými do úrovně obcí

	Název ukazatele	Zdroj	Měřicí jednotka
4.1 Území, sídelní struktura, dostupnost			
4.1.1	Struktura pozemků podle druhu	ČÚZK	ha
4.1.2	Počet částí obcí	ČSÚ	počet
4.1.3	Počet ZSJ	ČSÚ	počet
4.1.4	Počet katastrů	ČSÚ	počet
4.1.5	Statut obce	ČSÚ	počet
4.1.6	Vzdálenost obcí od sídla kraje	mapy.cz	km
4.1.7	Časová dostupnost sídla kraje z obce	mapy.cz	min
4.1.8	Vzdálenost obcí od okresního města	mapy.cz	km
4.1.9	Časová dostupnost okresního města z obce	mapy.cz	min
4.1.10	Vzdálenost obcí od sídla SO ORP	mapy.cz	km
4.1.11	Časová dostupnost sídla SO ORP z obce	mapy.cz	min
4.2 Obyvatelstvo			
4.2.1	Počet obyvatel k 31. 12. podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.2	Střední stav obyvatel podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.3	Počet obyvatel k 1. 1. podle pohlaví (po promítnutí SLDB 2001)	ČSÚ	počet
4.2.4	Živě narození	ČSÚ	počet
4.2.5	Živě narození v manželství	ČSÚ	počet
4.2.6	Zemřelí podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.7	Zemřelí podle příčin úmrtí a pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.8	Potraty celkem	ČSÚ	počet
4.2.9	Umělá přerušení těhotenství (ÚPT)	ČSÚ	počet
4.2.10	Počet sňatků	ČSÚ	počet
4.2.11	Počet rozvodů	ČSÚ	počet
4.2.12	Saldo stěhování podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.13	Saldo stěhování zahraniční podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.14	Průměrný věk podle pohlaví	ČSÚ	roky
4.2.15	Počet obyvatel podle jednoletých věkových skupin a pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.16	Počet obyvatel podle pohlaví (údaje k 3. 3. 1991 a 1. 3. 2001)	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.17	Počet obyvatel podle věkové skupiny a pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.18	Rodinný stav obyvatel podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.19	Vzdělanostní struktura obyvatel podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.20	Náboženské vyznání podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.21	Narození v obci současného bydliště podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.3 Ekonomika			
4.3.1	Statistické jednotky typu podnik - celkem	ČSÚ (RES)	počet
4.3.2	Struktura podle odvětví	ČSÚ (RES)	počet
4.3.3	Struktura podle kategorie počtu zaměstnanců	ČSÚ (RES)	počet
4.3.4	Struktura podle vybrané právní formy	ČSÚ (RES)	počet
4.3.5	Ekonomické subjekty k 31. 12. zaregistrované v RES - celkem	ČSÚ (RES)	počet
4.3.6	Struktura podle odvětví	ČSÚ (RES)	počet
4.3.7	Struktura podle kategorie počtu zaměstnanců	ČSÚ (RES)	počet
4.3.8	Struktura podle vybrané právní formy	ČSÚ (RES)	počet
4.3.9	Ekonomické subjekty vzniklé v daném roce	ČSÚ (RES)	počet
4.3.10	Ekonomické subjekty zaniklé v daném roce	ČSÚ (RES)	počet
4.3.11	Vybrané ukazatele cestovního ruchu	ČSÚ	počet
4.4 Trh práce			
4.4.1	Nezaměstnanost - soubor ukazatelů	MPSV	počet
4.4.2	Ekonomicky aktivní celkem podle pohlaví a odvětví (údaje k 1. 3. 2001)	ČSÚ (SLDB)	počet
4.4.3	Ekonomicky neaktivní celkem podle pohlaví a odvětví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.4.4	Zaměstnaní celkem podle odvětví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.4.5	Dojíždějící a vyjíždějící zaměstnaní podle pohlaví, věku, vzdělání, délky trvání cesty do zaměstnání	ČSÚ (SLDB)	počet
4.4.6	Počet pracovních míst celkem, podle odvětví a pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet

Příloha 1 Seznam ukazatelů ČSÚ k problematice venkova s daty dostupnými do úrovně obcí

dokončení

	Název ukazatele	Zdroj	Měřicí jednotka
4.5 Bydlení, bytová výstavba			
4.5.1	Trvale obydlené domy celkem, v rodinných a bytových domech (údaje k 3. 3. 1991 a 1. 3. 2001)	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.2	Neobydlené domy celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.3	Trvale obydlené domy podle období výstavby v letech 1919 až 2001	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.4	Průměrné stáří domu celkem, v rodinných domech, bytových domech	ČSÚ (SLDB)	roky
4.5.5	Neobydlené byty v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.6	Obydlené byty přechodně v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.7	Byty sloužící k rekreaci v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.8	Byty nezpůsobilé k bydlení v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.9	Trvale obydlené byty celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.10	Osoby bydlící v trvale obydlených bytech v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.11	Byty podle způsobu vytápění	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.12	Počet trvale obydlených bytů podle pokojů celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.13	Celková plocha bytu v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	m2
4.5.14	Průměr celkové plochy celkem, v rodinných a bytových domech na byt	ČSÚ (SLDB)	m2
4.5.15	Obytná plocha bytu v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	m2
4.5.16	Průměr obytné plochy celkem, v rodinných a bytových domech na byt	ČSÚ (SLDB)	m2
4.5.17	Byty se zavedeným plynem celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.18	Byty s připojením na veřejnou kanalizační síť v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.19	Počet obyt. místností 8 m2 a více celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.20	Byty v domech podle období výstavby v letech 1919 až 2001	ČSÚ (SLDB)	počet
4.5.21	Dokončené byty celkem, v rodinných a bytových domech	ČSÚ	počet
4.5.22	Obytná plocha dokončených bytů v rodinných a bytových domech	ČSÚ	m2
4.5.23	Užitková plocha dokončených bytů v rodinných a bytových domech	ČSÚ	m2
4.5.24	Hodnota dokončených bytů v rodinných a bytových domech	ČSÚ	tis. Kč
4.6 Vybavenost			
4.6.1	Mateřské školy - výskyt zařízení v obci, zapsané děti, počet tříd	ÚIV (ČSÚ)	
4.6.2	Základní škola 1. až 5. - výskyt zařízení v obci, počet žáků a tříd	ÚIV (ČSÚ)	
4.6.3	Základní škola 1. až 9. - výskyt zařízení v obci, počet žáků a tříd	ÚIV (ČSÚ)	
4.6.4	Samostatná ordinace praktického lékaře - pro dospělé, děti a dorost - výskyt zařízení v obci, počet	ÚZIS (ČSÚ)	
4.6.5	Samostatná ordinace praktického lékaře - gynekologa - výskyt zařízení v obci, počet	ÚZIS (ČSÚ)	
4.6.6	Samostatná ordinace stomatologa - výskyt zařízení v obci, počet	ÚZIS (ČSÚ)	
4.6.7	Zařízení lékárenské péče - výskyt zařízení v obci, počet	ÚZIS (ČSÚ)	
4.6.8	Domy s pečovatelskou službou - výskyt zařízení v obci	Obce a KÚ	
4.6.9	Byty v domech s pečovatelskou službou	Obce a KÚ	počet
4.6.10	Knihovny včetně poboček - výskyt zařízení v obci, počet	MK	
4.6.11	Sportovní hřiště - výskyt zařízení v obci, počet	ČSTV	
4.6.12	Tělocvičny včetně školních - výskyt zařízení v obci, počet	ČSTV	
4.6.13	Připojení na veřejný vodovod	KÚ	
4.6.14	Připojení na kanalizační síť s ČOV	KÚ	
4.6.15	Plynofikace obce	Plynárenská společnost	
4.6.16	Pošta - výskyt v obci	Česká pošta	
4.6.17	Železniční stanice (zastávka) - výskyt v obci	ČD a další provozovatelé	

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008)

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Adamov	**BK**	**Blk**	**Ada**	**377**	**4 720**	**1 251**	**M**	**M**
Archlebov	HO	Kyj	Zda	1 332	875	66	V	V
Babice nad Svitavou	BI	Slp	Slp	1 742	1 018	58	V	V
Babice u Rosic	BI	Ros	Ros	569	619	109	V	V
Bantice	ZN	Zno	Zno	376	273	73	V	V
Bavory	BV	Mik	Mik	500	399	80	V	V
Bedřichov	BK	Bos	Bos	629	248	39	V	V
Běhařovice	ZN	Zno	Zno	1 403	402	29	V	V
Běleč	BI	Tis	Tis	401	193	48	V	V
Benešov	BK	Bos	Bos	1 362	652	48	V	V
Bezkov	ZN	Zno	Zno	563	213	38	V	V
Bílovice nad Svitavou	BI	Slp	Slp	1 470	3 292	224	V	M
Biskoupky	BI	Ivn	Ivn	581	181	31	V	V
Bítov	ZN	Zno	VrD	607	154	25	V	V
Blanné	ZN	Zno	Zno	247	92	37	V	V
Blansko	**BK**	**Blk**	**Blk**	**4 497**	**21 106**	**469**	**M**	**M**
Blatnice pod Svatým Antonínkem	HO	VnM	VnM	1 390	2 129	153	V	M
Blatnička	HO	VnM	VnM	882	442	50	V	V
Blažovice	BI	Slp	Slp	594	1 120	189	V	V
Blížkovice	ZN	Zno	Zno	2 081	1 222	59	V	V
Blučina	BI	Zid	Zid	1 668	2 094	126	V	V
Bohaté Málkovice	VY	Buc	Buc	483	249	52	V	V
Bohdalice-Pavlovice	VY	Vys	Vys	889	818	92	V	V
Bohutice	ZN	MKr	MKr	716	603	84	V	V
Bojanovice	ZN	Zno	Zno	1 140	185	16	V	V
Boleradice	BV	Hus	KuB	1 212	891	74	V	V
Borač	BI	Tis	Tis	593	312	53	V	V
Borkovany	BV	Hus	KuB	1 394	759	54	V	V
Borotice	ZN	Zno	HrJ	1 207	417	35	V	V
Borotín	BK	Bos	VOp	762	430	56	V	V
Borovník	BI	Tis	Tis	272	88	32	V	V
Bořetice	BV	Hus	Hus	904	1 354	150	V	V
Bořitov	BK	Blk	Blk	993	1 267	128	V	V
Boskovice	**BK**	**Bos**	**Bos**	**2 783**	**10 965**	**394**	**M**	**M**
Boskovštejn	ZN	Zno	Zno	760	153	20	V	V
Bošovice	VY	SuB	SuB	1 288	1 102	86	V	V
Božice	ZN	Zno	HrJ	2 989	1 526	51	V	V
Braníškov	BI	Tis	Tis	364	190	52	V	V
Branišovice	BI	Poh	Poh	1 106	523	47	V	V
Brankovice	VY	Buc	Buc	1 215	879	72	V	V
Bratčice	BI	Zid	Zid	616	780	127	V	V
Brno	**BM**	**Brn**	**Brn**	**23 019**	**370 592**	**1 610**	**M**	**M**
Brod nad Dyjí	BV	Mik	Mik	1 124	478	43	V	V
Brťov-Jeneč	BK	Blk	Blk	745	338	45	V	V
Brumov	BI	Tis	Tis	284	237	83	V	V
Brumovice	BV	Hus	KuB	1 049	936	89	V	V
Břeclav	**BV**	**Bre**	**Bre**	**7 711**	**24 242**	**314**	**M**	**M**
Březí	BV	Mik	Mik	1 310	1 571	120	V	V
Březina	VY	Vys	VUr	15 821	3	0	V	V
Březina (dříve okres Blansko)	BI	Slp	Slp	683	686	100	V	V
Březina (dříve okres Tišnov)	BI	Tis	Tis	319	251	79	V	V
Břežany	ZN	Zno	HrJ	1 641	918	56	V	V
Bučovice	**VY**	**Buc**	**Buc**	**3 119**	**6 432**	**206**	**M**	**M**
Bukovany	HO	Kyj	Kyj	329	771	234	V	V
Bukovice	BI	Tis	Tis	321	61	19	V	V
Bukovina	BK	Blk	Blk	273	339	124	V	V
Bukovinka	BK	Blk	Blk	848	400	47	V	V
Bulhary	BV	Bre	Bre	1 516	804	53	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 1. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Býkovice	BK	Blk	Blk	512	192	38	V	V
Bzenec	**HO**	**Kyj**	**Bzn**	**4 034**	**4 298**	**107**	**M**	**M**
Cetkovice	BK	Bos	VOp	853	736	86	V	V
Citonice	ZN	Zno	Zno	894	548	61	V	V
Crhov	BK	Bos	Bos	367	171	47	V	V
Ctidružice	ZN	Zno	Zno	1 266	317	25	V	V
Cvrčovice	BI	Poh	Poh	929	591	64	V	V
Čebín	BI	Kur	Kur	723	1 698	235	V	V
Čejč	HO	Hod	Hod	1 329	1 267	95	V	V
Čejkovice	HO	Hod	Hod	2 500	2 500	100	V	V
Čejkovice	ZN	Zno	Zno	920	210	23	V	V
Čeložnice	HO	Kyj	Kyj	631	398	63	V	V
Čermákovice	ZN	MKr	MKr	532	97	18	V	V
Černá Hora	BK	Blk	Blk	1 629	1 950	120	V	V
Černín	ZN	Zno	Zno	994	138	14	V	V
Černovice	BK	Bos	Bos	1 318	354	27	V	V
Černvír	BI	Tis	Tis	136	160	117	V	V
Česká	BI	Kur	Kur	199	732	367	V	V
Čučice	BI	Ivn	Ivn	819	408	50	V	V
Dambořice	HO	Kyj	Zda	2 318	1 338	58	V	V
Damnice	ZN	MKr	Msl	799	319	40	V	V
Deblín	BI	Tis	Tis	1 488	987	66	V	V
Deštná	BK	Bos	Lev	329	228	69	V	V
Dětkovice	VY	Vys	InH	497	258	52	V	V
Diváky	BV	Hus	Hus	849	506	60	V	V
Dlouhá Lhota	BK	Blk	Blk	529	112	21	V	V
Dobelice	ZN	MKr	MKr	400	277	69	V	V
Dobré Pole	BV	Mik	Mik	697	397	57	V	V
Dobročkovice	VY	Buc	Buc	502	203	40	V	V
Dobřínsko	ZN	MKr	MKr	551	387	70	V	V
Dobšice	ZN	Zno	Zno	474	2 472	522	V	M
Dolenice	ZN	MKr	Msl	446	146	33	V	V
Dolní Bojanovice	HO	Hod	Hod	1 991	2 897	145	V	V
Dolní Dubňany	ZN	MKr	MKr	812	467	58	V	V
Dolní Dunajovice	BV	Mik	Mik	1 787	1 693	95	V	V
Dolní Kounice	**BI**	**Ivn**	**Ivn**	**897**	**2 304**	**257**	**V**	**M**
Dolní Loučky	BI	Tis	Tis	814	1 176	145	V	V
Dolní Věstonice	BV	Mik	Mik	882	303	34	V	V
Domanín	HO	Kyj	Bzn	701	998	142	V	V
Domašov	BI	Ros	Ros	593	570	96	V	V
Doubravice nad Svitavou	BK	Blk	Blk	1 071	1 265	118	V	V
Doubravník	BI	Tis	Tis	1 147	812	71	V	V
Drahonín	BI	Tis	Tis	669	116	17	V	V
Drásov	BI	Tis	Tis	1 070	1 268	119	V	V
Dražovice	VY	Buc	Buc	642	801	125	V	V
Dražůvky	HO	Kyj	Zda	516	290	56	V	V
Drnholec	BV	Mik	Mik	3 519	1 669	47	V	V
Drnovice	BK	Bos	Bos	799	1 173	147	V	V
Drnovice	VY	Vys	Vys	1 196	2 282	191	V	M
Drysice	VY	Vys	Vys	789	545	69	V	V
Dubňany	**HO**	**Hod**	**Hod**	**2 257**	**6 514**	**289**	**M**	**M**
Dyjákovice	ZN	Zno	Zno	1 930	829	43	V	V
Dyjákovičky	ZN	Zno	Zno	1 300	489	38	V	V
Dyje	ZN	Zno	Zno	460	412	90	V	V
Džbánice	ZN	MKr	MKr	540	163	30	V	V
Grešlové Mýto	ZN	Zno	Zno	216	204	94	V	V
Habrovany	VY	Vys	Rou	550	795	145	V	V
Habrůvka	BK	Blk	Blk	995	360	36	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 2. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Hajany	BI	Slp	Slp	236	347	147	V	V
Havraníky	ZN	Zno	Zno	920	347	38	V	V
Heroltice	BI	Tis	Tis	342	186	54	V	V
Heršpice	VY	SuB	SuB	1 805	671	37	V	V
Hevlín	ZN	Zno	HrJ	2 681	1 371	51	V	V
Hlína	BI	Ivn	Ivn	834	446	53	V	V
Hlohovec	BV	Bre	Bre	896	1 297	145	V	V
Hlubočany	VY	Vys	Vys	807	513	64	V	V
Hluboké Dvory	BI	Tis	Tis	437	80	18	V	V
Hluboké Mašůvky	ZN	Zno	Zno	1 284	746	58	V	V
Hnanice	ZN	Zno	Zno	777	315	41	V	V
Hodějice	VY	SuB	SuB	858	914	107	V	V
Hodonice	ZN	Zno	Zno	871	1 862	214	V	V
Hodonín	BK	Bos	Bos	318	125	39	V	V
Hodonín	**HO**	**Hod**	**Hod**	**6 335**	**25 687**	**405**	**M**	**M**
Holasice	BI	Zid	Zid	353	897	254	V	V
Holštejn	BK	Blk	Blk	647	156	24	V	V
Holubice	VY	SuB	SuB	740	876	118	V	V
Horní Bojanovice	BV	Hus	Hus	836	647	77	V	V
Horní Břečkov	ZN	Zno	Zno	2 111	274	13	V	V
Horní Dubňany	ZN	MKr	MKr	674	306	45	V	V
Horní Dunajovice	ZN	Zno	Zno	1 005	637	63	V	V
Horní Kounice	ZN	MKr	MKr	1 238	282	23	V	V
Horní Loučky	BI	Tis	Tis	418	294	70	V	V
Horní Poříčí	BK	Bos	Lev	506	256	51	V	V
Horní Smržov	BK	Bos	Lev	391	132	34	V	V
Horní Věstonice	BV	Mik	Mik	781	436	56	V	V
Hostěnice	BI	Slp	Slp	2 000	588	29	V	V
Hostěradice	ZN	MKr	Msl	2 737	1 471	54	V	V
Hostěrádky-Rešov	VY	SuB	SuB	468	819	175	V	V
Hostim	ZN	Zno	Zno	1 900	419	22	V	V
Hoštice-Heroltice	VY	Vys	Vys	724	585	81	V	V
Hovorany	HO	Kyj	Kyj	2 098	2 207	105	V	V
Hrabětice	ZN	Zno	HrJ	1 604	895	56	V	V
Hradčany	BI	Tis	Tis	306	533	174	V	V
Hrádek	ZN	Zno	Zno	2 169	927	43	V	V
Hroznová Lhota	HO	VnM	VnM	905	1 249	138	V	V
Hrubá Vrbka	HO	VnM	VnV	1 318	664	50	V	V
Hrušky	BV	Bre	Bre	1 591	1 483	93	V	V
Hrušky	VY	SuB	SuB	547	773	141	V	V
Hrušovany nad Jevišovkou	**ZN**	**Zno**	**HrJ**	**2 531**	**3 261**	**129**	**V**	**M**
Hrušovany u Brna	BI	Zid	Zid	909	3 113	343	V	M
Hustopeče	**BV**	**Hus**	**Hus**	**2 447**	**5 903**	**241**	**M**	**M**
Hvězdlice	VY	Vys	Vys	1 135	598	53	V	V
Hvozdec	BI	Kur	Kur	359	249	69	V	V
Hýsly	HO	Kyj	Kyj	825	386	47	V	V
Chrudichromy	BK	Bos	Bos	267	194	73	V	V
Chudčice	BI	Kur	Kur	410	783	191	V	V
Chvalatice	ZN	Zno	VrD	1 181	104	9	V	V
Chvalkovice	VY	Buc	Buc	694	263	38	V	V
Chvalovice	ZN	Zno	Zno	884	475	54	V	V
Ivaň	BI	Poh	Poh	1 176	700	60	V	V
Ivančice	**BI**	**Ivn**	**Ivn**	**4 757**	**9 347**	**196**	**M**	**M**
Ivanovice na Hané	**VY**	**Vys**	**InH**	**2 146**	**2 925**	**136**	**V**	**V**
Jabloňany	BK	Bos	Bos	241	392	163	V	V
Jamolice	ZN	MKr	MKr	1 294	435	34	V	V
Jaroslavice	ZN	Zno	Zno	1 578	1 272	81	V	V
Javorník	HO	VnM	VnV	2 443	717	29	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 3. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Javůrek	BI	Ros	Ros	1 027	247	24	V	V
Jedovnice	BK	Blk	Blk	1 424	2 703	190	V	M
Jevišovice	**ZN**	**Zno**	**Zno**	**787**	**1 151**	**146**	**V**	**V**
Jevišovka	BV	Mik	Mik	1 265	608	48	V	V
Jezeřany-Maršovice	ZN	MKr	MKr	1 069	745	70	V	V
Ježkovice	VY	Vys	Vys	1 169	368	31	V	V
Ježov	HO	Kyj	Kyj	591	714	121	V	V
Jinačovice	BI	Kur	Kur	594	597	101	V	V
Jiřice u Miroslavi	ZN	MKr	Msl	855	409	48	V	V
Jiřice u Moravských Budějovic	ZN	Zno	Zno	384	61	16	V	V
Jiříkovice	BI	Slp	Slp	453	894	197	V	V
Josefov	HO	Hod	Hod	708	414	58	V	V
Kadov	ZN	MKr	MKr	625	130	21	V	V
Kaly	BI	Tis	Tis	431	249	58	V	V
Kanice	BI	Slp	Slp	821	698	85	V	V
Karlín	HO	Hod	Hod	224	196	88	V	V
Kašnice	BV	Hus	KuB	156	221	142	V	V
Katov	BI	Tis	Tis	300	203	68	V	V
Kelčany	HO	Kyj	Kyj	261	230	88	V	V
Ketkovice	BI	Ivn	Ivn	955	620	65	V	V
Klentnice	BV	Mik	Mik	769	524	68	V	V
Klobouky u Brna	**BV**	**Hus**	**KuB**	**3 134**	**2 287**	**73**	**V**	**V**
Kněždub	HO	VnM	VnM	1 609	1 124	70	V	V
Kněževes	BK	Bos	Bos	520	187	36	V	V
Knínice u Boskovic	BK	Bos	Bos	1 123	810	72	V	V
Kobeřice u Brna	VY	SuB	SuB	1 674	629	38	V	V
Kobylí	BV	Hus	Hus	2 113	2 099	99	V	V
Kobylnice	BI	Slp	Slp	509	929	182	V	V
Kojátky	VY	Buc	Buc	581	342	59	V	V
Komořany	VY	Vys	Rou	586	687	117	V	V
Korolupy	ZN	Zno	VrD	1 547	188	12	V	V
Kořenec	BK	Bos	Bos	811	355	44	V	V
Kostelec	HO	Kyj	Kyj	508	842	166	V	V
Kostice	BV	Bre	Bre	1 246	1 842	148	V	V
Kotvrdovice	BK	Blk	Blk	558	845	152	V	V
Kovalovice	BI	Slp	Slp	471	585	124	V	V
Kozárov	BK	Bos	Bos	230	116	50	V	V
Kozlany	VY	Vys	Vys	761	319	42	V	V
Kozojídky	HO	VnM	VnM	292	492	168	V	V
Kožušice	VY	Buc	Buc	718	105	15	V	V
Krásensko	VY	Vys	Vys	726	412	57	V	V
Krasová	BK	Blk	Blk	407	265	65	V	V
Kratochvilka	BI	Ros	Ros	151	432	286	V	V
Kravsko	ZN	Zno	Zno	826	527	64	V	V
Krhov	BK	Bos	Bos	193	136	71	V	V
Krhovice	ZN	Zno	Zno	813	505	62	V	V
Krumvíř	BV	Hus	KuB	1 012	1 158	114	V	V
Křenovice	VY	SuB	SuB	884	1 815	205	V	V
Křepice	BV	Hus	Hus	672	1 259	187	V	V
Křepice	ZN	Zno	Zno	724	130	18	V	V
Křetín	BK	Bos	Lev	596	507	85	V	V
Křídlůvky	ZN	Zno	Zno	787	230	29	V	V
Křižanovice	VY	Buc	Buc	479	740	154	V	V
Křižanovice u Vyškova	VY	Vys	Vys	247	149	60	V	V
Křižínkov	BI	Tis	Tis	289	182	63	V	V
Křtěnov	BK	Bos	Bos	282	226	80	V	V
Křtiny	BK	Blk	Blk	1 118	777	70	V	V
Kubšice	ZN	MKr	MKr	401	143	36	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 4. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Kučerov	VY	Vys	Vys	885	466	53	V	V
Kuchařovice	ZN	Zno	Zno	758	961	127	V	V
Kulířov	BK	Blk	Blk	341	194	57	V	V
Kunčina Ves	BK	Bos	Bos	528	49	9	V	V
Kunice	BK	Bos	Bos	373	128	34	V	V
Kuničky	BK	Blk	Blk	429	278	65	V	V
Kunštát	**BK**	**Bos**	**Bos**	**2 423**	**2 670**	**110**	**V**	**V**
Kupařovice	BI	Ivn	Ivn	331	246	74	V	V
Kurdějov	BV	Hus	Hus	932	373	40	V	V
Kuřim	**BI**	**Kur**	**Kur**	**1 737**	**10 492**	**604**	**M**	**M**
Kuřimská Nová Ves	BI	Tis	Tis	488	126	26	V	V
Kuřimské Jestřabí	BI	Tis	Tis	527	138	26	V	V
Kuželov	HO	VnM	VnV	1 016	404	40	V	V
Kyjov	**HO**	**Kyj**	**Kyj**	**2 988**	**11 707**	**392**	**M**	**M**
Kyjovice	ZN	Zno	Zno	652	149	23	V	V
Labuty	HO	Kyj	Kyj	230	186	81	V	V
Ladná	BV	Bre	Bre	1 006	1 243	124	V	V
Lančov	ZN	Zno	VrD	1 509	240	16	V	V
Lanžhot	**BV**	**Bre**	**Bre**	**5 485**	**3 764**	**69**	**V**	**M**
Lazinov	BK	Bos	Lev	386	153	40	V	V
Lažánky	BI	Tis	Tis	1 400	681	49	V	V
Lažany	BK	Blk	Blk	260	369	142	V	V
Ledce	BI	Zid	Zid	364	211	58	V	V
Lednice	BV	Bre	Bre	3 127	2 322	74	V	V
Lechovice	ZN	Zno	Zno	573	446	78	V	V
Lelekovice	BI	Kur	Kur	729	1 694	232	V	V
Lesná	ZN	Zno	VrD	343	252	73	V	V
Lesní Hluboké	BI	Ros	Ros	496	199	40	V	V
Lesonice	ZN	MKr	MKr	662	179	27	V	V
Letonice	VY	Buc	Buc	1 101	1 410	128	V	V
Letovice	**BK**	**Bos**	**Lev**	**5 102**	**6 957**	**136**	**V**	**M**
Lhota Rapotina	BK	Bos	Bos	618	394	64	V	V
Lhota u Lysic	BK	Bos	Bos	398	128	32	V	V
Lhota u Olešnice	BK	Bos	Bos	226	36	16	V	V
Lipov	HO	VnM	VnV	1 513	1 559	103	V	V
Lipovec	BK	Blk	Blk	1 155	1 084	94	V	V
Lipůvka	BK	Blk	Blk	992	1 205	122	V	V
Litobratřice	ZN	Zno	HrJ	1 995	521	26	V	V
Litostrov	BI	Ros	Ros	756	123	16	V	V
Loděnice	BI	Poh	Poh	867	440	51	V	V
Lomnice	BI	Tis	Tis	1 453	1 352	93	V	V
Lomnička	BI	Tis	Tis	633	459	73	V	V
Louka	BK	Bos	Bos	860	64	7	V	V
Louka	HO	VnM	VnV	954	994	104	V	V
Lovčice	HO	Kyj	Zda	1 650	773	47	V	V
Lovčičky	VY	SuB	SuB	404	577	143	V	V
Lubě	BK	Blk	Blk	353	107	30	V	V
Lubné	BI	Tis	Tis	302	49	16	V	V
Lubnice	ZN	Zno	VrD	760	72	9	V	V
Ludíkov	BK	Bos	Bos	404	286	71	V	V
Lukov	ZN	Zno	Zno	1 429	256	18	V	V
Lukovany	BI	Ros	Ros	907	562	62	V	V
Luleč	VY	Vys	Vys	1 092	787	72	V	V
Lužice	HO	Hod	Hod	762	2 765	363	V	M
Lysice	BK	Bos	Bos	1 070	1 939	181	V	V
Lysovice	VY	Vys	Vys	531	267	50	V	V
Mackovice	ZN	Zno	HrJ	1 180	382	32	V	V
Makov	BK	Bos	Bos	254	48	19	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 5. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Malá Lhota	BK	Blk	Blk	263	134	51	V	V
Malá Roudka	BK	Bos	VOp	386	188	49	V	V
Malá Vrbka	HO	VnM	VnV	445	200	45	V	V
Malešovice	BI	Poh	Poh	920	343	37	V	V
Malhostovice	BI	Tis	Tis	1 151	861	75	V	V
Malínky	VY	Buc	Buc	341	123	36	V	V
Maršov	BI	Tis	Tis	746	491	66	V	V
Mašovice	ZN	Zno	Zno	1 114	445	40	V	V
Medlice	ZN	Zno	Zno	698	187	27	V	V
Medlov	BI	Zid	Zid	1 019	641	63	V	V
Medlovice	VY	Vys	InH	360	335	93	V	V
Mělčany	BI	Ivn	Ivn	743	437	59	V	V
Měnín	BI	Zid	Zid	2 116	1 695	80	V	V
Míchov	BK	Bos	Lev	305	142	47	V	V
Mikulčice	HO	Hod	Hod	1 530	1 999	131	V	V
Mikulov	**BV**	**Mik**	**Mik**	**4 533**	**7 493**	**165**	**M**	**M**
Mikulovice	ZN	Zno	Zno	1 379	630	46	V	V
Milešovice	VY	SuB	SuB	671	651	97	V	V
Milíčovice	ZN	Zno	Zno	694	213	31	V	V
Milonice	BK	Blk	Blk	259	184	71	V	V
Milonice	VY	Buc	Buc	500	347	69	V	V
Milotice	HO	Kyj	Kyj	1 260	1 941	154	V	V
Milovice	BV	Mik	Mik	651	441	68	V	V
Miroslav	**ZN**	**MKr**	**Msl**	**2 660**	**3 007**	**113**	**V**	**M**
Miroslavské Knínice	ZN	MKr	Msl	864	328	38	V	V
Modřice	**BI**	**Slp**	**Slp**	**1 005**	**4 301**	**428**	**V**	**M**
Mokrá-Horákov	BI	Slp	Slp	1 216	2 691	221	V	M
Morašice	ZN	Zno	Zno	560	235	42	V	V
Moravany	BI	Slp	Slp	664	1 810	273	V	V
Moravany	HO	Kyj	Kyj	1 089	757	70	V	V
Moravská Nová Ves	BV	Bre	Bre	2 341	2 545	109	V	V
Moravské Bránice	BI	Ivn	Ivn	818	933	114	V	V
Moravské Knínice	BI	Kur	Kur	1 305	843	65	V	V
Moravské Málkovice	VY	Vys	InH	364	594	163	V	V
Moravský Krumlov	**ZN**	**MKr**	**MKr**	**4 956**	**5 986**	**121**	**M**	**M**
Moravský Písek	HO	VnM	VnM	1 489	2 179	146	V	V
Moravský Žižkov	BV	Bre	Bre	1 354	1 438	106	V	V
Morkůvky	BV	Hus	KuB	671	464	69	V	V
Mouchnice	HO	Kyj	Kyj	1 273	347	27	V	V
Mouřínov	VY	Buc	Buc	1 156	440	38	V	V
Moutnice	BI	Zid	Zid	709	1 227	173	V	V
Mutěnice	HO	Hod	Hod	3 237	3 635	112	V	M
Násedlovice	HO	Kyj	Zda	1 305	825	63	V	V
Našiměřice	ZN	MKr	Msl	604	205	34	V	V
Nebovidy	BI	Slp	Slp	450	588	131	V	V
Nedvědice	BI	Tis	Tis	654	1 347	206	V	V
Nechvalín	HO	Kyj	Kyj	423	361	85	V	V
Nelepeč-Žernůvka	BI	Tis	Tis	392	84	21	V	V
Němčany	VY	SuB	SuB	699	721	103	V	V
Němčice	BK	Bos	Bos	744	425	57	V	V
Němčičky	BI	Ivn	Ivn	458	341	75	V	V
Němčičky	BV	Hus	Hus	779	598	77	V	V
Němčičky	ZN	Zno	Zno	495	95	19	V	V
Nemochovice	VY	Buc	Buc	1 058	285	27	V	V
Nemojany	VY	Vys	Vys	601	635	106	V	V
Nemotice	VY	Buc	Buc	368	350	95	V	V
Nenkovice	HO	Kyj	Kyj	656	448	68	V	V
Neslovice	BI	Ivn	Ivn	588	866	147	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 6. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Nesovice	VY	Buc	Buc	1 028	1 150	112	V	V
Nesvačilka	BI	Zid	Zid	270	323	120	V	V
Nevojice	VY	Buc	Buc	1 061	393	37	V	V
Níhov	BI	Tis	Tis	493	197	40	V	V
Nikolčice	BV	Hus	Hus	1 607	800	50	V	V
Nížkovice	VY	SuB	SuB	703	655	93	V	V
Nosislav	BI	Zid	Zid	1 706	1 258	74	V	V
Nová Lhota	HO	VnM	VnV	2 586	699	27	V	V
Nová Ves	BI	Ivn	Ivn	1 155	767	66	V	V
Nové Bránice	BI	Ivn	Ivn	621	965	155	V	V
Nové Sady	VY	Vys	Vys	242	89	37	V	V
Novosedly	BV	Mik	Mik	1 679	1 175	70	V	V
Nový Poddvorov	HO	Hod	Hod	297	173	58	V	V
Nový Přerov	BV	Mik	Mik	614	340	55	V	V
Nový Šaldorf-Sedlešovice	ZN	Zno	Zno	845	1 149	136	V	V
Nýrov	BK	Bos	Lev	917	201	22	V	V
Obora	BK	Bos	Bos	425	301	71	V	V
Odrovice	BI	Poh	Poh	480	158	33	V	V
Ochoz u Brna	BI	Slp	Slp	1 454	1 248	86	V	V
Ochoz u Tišnova	BI	Tis	Tis	382	109	29	V	V
Okrouhlá	BK	Bos	Bos	669	545	81	V	V
Olbramkostel	ZN	Zno	Zno	1 077	538	50	V	V
Olbramovice	ZN	MKr	MKr	1 721	1 064	62	V	V
Oleksovice	ZN	Zno	Zno	1 832	693	38	V	V
Olešnice	**BK**	**Bos**	**Bos**	**1 252**	**1 758**	**140**	**V**	**V**
Olomučany	BK	Blk	Blk	1 513	923	61	V	V
Olšany	VY	Vys	Rou	1 871	510	27	V	V
Olší	BI	Tis	Tis	872	297	34	V	V
Omice	BI	Slp	Slp	1 046	735	70	V	V
Onšov	ZN	Zno	VrD	558	74	13	V	V
Opatovice	BI	Zid	Zid	615	987	160	V	V
Orlovice	VY	Vys	InH	1 447	322	22	V	V
Ořechov	BI	Slp	Slp	1 968	2 410	122	V	V
Osiky	BI	Tis	Tis	756	129	17	V	V
Oslavany	**BI**	**Ivn**	**Ivn**	**1 868**	**4 617**	**247**	**M**	**M**
Oslnovice	ZN	Zno	VrD	612	92	15	V	V
Ostopovice	BI	Slp	Slp	384	1 473	384	V	V
Ostrov u Macochy	BK	Blk	Blk	882	1 094	124	V	V
Ostrovačice	BI	Ros	Ros	783	644	82	V	V
Ostrovánky	HO	Kyj	Kyj	163	216	132	V	V
Otmarov	BI	Zid	Zid	125	229	183	V	V
Otnice	VY	SuB	SuB	870	1 412	162	V	V
Pamětice	BK	Bos	Lev	350	225	64	V	V
Pasohlávky	BI	Poh	Poh	2 660	725	27	V	V
Pavlice	ZN	Zno	Zno	1 401	479	34	V	V
Pavlov	BV	Mik	Mik	1 303	540	41	V	V
Perná	BV	Mik	Mik	934	749	80	V	V
Pernštejnské Jestřabí	BI	Tis	Tis	751	169	23	V	V
Petrov	BK	Bos	Bos	316	151	48	V	V
Petrov	HO	Hod	Hod	1 165	1 314	113	V	V
Petrovice	BK	Blk	Blk	500	580	116	V	V
Petrovice	ZN	MKr	MKr	472	342	72	V	V
Plaveč	ZN	Zno	Zno	1 034	443	43	V	V
Plenkovice	ZN	Zno	Zno	437	349	80	V	V
Podbřežice	VY	Vys	Rou	354	223	63	V	V
Podhradí nad Dyjí	ZN	Zno	VrD	618	44	7	V	V
Podivice	VY	Vys	Vys	226	194	86	V	V
Podivín	**BV**	**Bre**	**Bre**	**1 773**	**2 888**	**163**	**V**	**M**

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 7. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Podmolí	ZN	Zno	Zno	1 381	162	12	V	V
Podmyče	ZN	Zno	VrD	566	95	17	V	V
Podolí	BI	Slp	Slp	626	1 221	195	V	V
Podomí	VY	Vys	Vys	546	426	78	V	V
Pohořelice	**BI**	**Poh**	**Poh**	**4 303**	**4 521**	**105**	**M**	**M**
Ponětovice	BI	Slp	Slp	241	365	151	V	V
Popice	BV	Hus	Hus	999	935	94	V	V
Popovice	BI	Zid	Zid	262	324	124	V	V
Popůvky	BI	Slp	Slp	746	882	118	V	V
Pouzdřany	BV	Hus	Hus	1 350	756	56	V	V
Pozořice	BI	Slp	Slp	1 546	2 105	136	V	V
Prace	BI	Slp	Slp	471	912	194	V	V
Práče	ZN	Zno	Zno	741	829	112	V	V
Pravice	ZN	Zno	HrJ	993	325	33	V	V
Pravlov	BI	Ivn	Ivn	291	554	190	V	V
Prokopov	ZN	Zno	Zno	245	111	45	V	V
Prosiměřice	ZN	Zno	Zno	644	780	121	V	V
Prostřední Poříčí	BK	Bos	Lev	489	253	52	V	V
Prštice	BI	Slp	Slp	783	903	115	V	V
Prusy-Boškůvky	VY	Vys	Vys	773	630	82	V	V
Prušánky	HO	Hod	Hod	1 414	2 142	152	V	M
Předklášteří	BI	Tis	Tis	726	1 446	199	V	V
Přeskače	ZN	Zno	Zno	492	104	21	V	V
Přibice	BI	Poh	Poh	739	1 034	140	V	V
Příbram na Moravě	BI	Ros	Ros	1 192	565	47	V	V
Přibyslavice	BI	Ros	Ros	851	458	54	V	V
Přísnotice	BI	Zid	Zid	770	791	103	V	V
Přítluky	BV	Bre	Bre	1 431	751	52	V	V
Pustiměř	VY	Vys	Vys	1 250	1 628	130	V	V
Račice-Pístovice	VY	Vys	Vys	1 886	1 057	56	V	V
Radějov	HO	VnM	Stz	2 411	804	33	V	V
Radostice	BI	Slp	Slp	436	718	165	V	V
Radslavice	VY	Vys	Vys	434	424	98	V	V
Rájec-Jestřebí	**BK**	**Blk**	**Blk**	**1 566**	**3 770**	**241**	**V**	**M**
Ráječko	BK	Blk	Blk	501	1 232	246	V	V
Rajhrad	**BI**	**Zid**	**Zid**	**948**	**2 904**	**306**	**V**	**M**
Rajhradice	BI	Zid	Zid	545	1 207	222	V	V
Rakvice	BV	Bre	Bre	2 180	2 206	101	V	V
Rašov	BI	Tis	Tis	955	201	21	V	V
Rašovice	VY	Buc	Buc	566	615	109	V	V
Ratíškovice	HO	Hod	Hod	1 260	4 029	320	V	M
Rebešovice	BI	Slp	Slp	412	763	185	V	V
Rešice	ZN	MKr	MKr	997	360	36	V	V
Rohatec	HO	Hod	Hod	1 745	3 466	199	V	M
Rohozec	BI	Tis	Tis	531	211	40	V	V
Rojetín	BI	Tis	Tis	428	73	17	V	V
Rosice	**BI**	**Ros**	**Ros**	**1 272**	**5 504**	**433**	**M**	**M**
Rostěnice-Zvonovice	VY	Vys	Vys	749	491	66	V	V
Roubanina	BK	Bos	Lev	269	139	52	V	V
Rousínov	**VY**	**Vys**	**Rou**	**2 303**	**5 208**	**226**	**V**	**M**
Rozdrojovice	BI	Kur	Kur	283	792	280	V	V
Rozkoš	ZN	Zno	Zno	1 227	171	14	V	V
Rozseč nad Kunštátem	BK	Bos	Bos	613	503	82	V	V
Rozsíčka	BK	Bos	Bos	402	156	39	V	V
Rudice	BK	Blk	Blk	496	898	181	V	V
Rudka	BI	Ros	Ros	414	351	85	V	V
Rudlice	ZN	Zno	Zno	380	102	27	V	V
Ruprechtov	VY	Vys	Vys	1 147	571	50	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 8. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Rybníček	VY	Vys	InH	210	278	133	V	V
Rybníky	ZN	MKr	MKr	842	429	51	V	V
Řícmanice	BI	Slp	Slp	150	703	470	V	V
Říčany	BI	Ros	Ros	1 091	1 794	164	V	V
Říčky	BI	Ros	Ros	259	319	123	V	V
Řikonín	BI	Tis	Tis	261	34	13	V	V
Sebranice	BK	Bos	Bos	804	611	76	V	V
Sedlec	BV	Mik	Mik	2 078	831	40	V	V
Senetářov	BK	Blk	Blk	1 385	533	38	V	V
Senorady	BI	Ivn	Ivn	968	396	41	V	V
Sentice	BI	Tis	Tis	928	541	58	V	V
Silůvky	BI	Slp	Slp	600	836	139	V	V
Sivice	BI	Slp	Slp	725	980	135	V	V
Skalice	ZN	MKr	Msl	947	566	60	V	V
Skalice nad Svitavou	BK	Bos	Bos	300	605	202	V	V
Skalička	BI	Tis	Tis	161	102	63	V	V
Skalka	HO	Kyj	Kyj	303	173	57	V	V
Skoronice	HO	Kyj	Kyj	543	517	95	V	V
Skrchov	BK	Bos	Lev	213	103	48	V	V
Skryje	BI	Tis	Tis	221	64	29	V	V
Slatina	ZN	Zno	Zno	804	249	31	V	V
Slavkov u Brna	**VY**	**SuB**	**SuB**	**1 495**	**6 169**	**413**	**M**	**M**
Sloup	BK	Blk	Blk	765	925	121	V	V
Slup	ZN	Zno	Zno	1 572	448	28	V	V
Snovídky	VY	Buc	Buc	1 055	365	35	V	V
Sobotovice	BI	Zid	Zid	533	483	91	V	V
Sobůlky	HO	Kyj	Kyj	698	900	129	V	V
Sokolnice	BI	Slp	Slp	1 135	2 058	181	V	V
Spešov	BK	Blk	Blk	331	562	170	V	V
Stálky	ZN	Zno	VrD	1 214	147	12	V	V
Stanoviště	BI	Ros	Ros	399	358	90	V	V
Starovice	BV	Hus	Hus	819	802	98	V	V
Starovičky	BV	Hus	Hus	858	768	90	V	V
Starý Petřín	ZN	Zno	VrD	1 855	235	13	V	V
Starý Poddvorov	HO	Hod	Hod	546	972	178	V	V
Stavěšice	HO	Kyj	Kyj	494	371	75	V	V
Stošíkovice na Louce	ZN	Zno	Zno	610	202	33	V	V
Strachotice	ZN	Zno	Zno	2 048	1 008	49	V	V
Strachotín	BV	Hus	Hus	1 419	777	55	V	V
Strážnice	**HO**	**VnM**	**Stz**	**3 141**	**5 792**	**184**	**M**	**M**
Strážovice	HO	Kyj	Kyj	602	546	91	V	V
Strhaře	BI	Tis	Tis	532	135	25	V	V
Střelice	BI	Slp	Slp	1 467	2 715	185	V	M
Střelice	ZN	Zno	Zno	1 215	146	12	V	V
Studnice	VY	Vys	Vys	630	466	74	V	V
Stvolová	BK	Bos	Lev	375	134	36	V	V
Sudice	BK	Bos	Bos	539	455	84	V	V
Sudoměřice	HO	Hod	Hod	933	1 209	130	V	V
Suchohrdly	ZN	Zno	Zno	1 368	1 191	87	V	V
Suchohrdly u Miroslavi	ZN	MKr	Msl	782	453	58	V	V
Suchov	HO	VnM	VnM	1 446	516	36	V	V
Suchý	BK	Bos	Bos	379	430	114	V	V
Sulíkov	BK	Bos	Lev	372	262	70	V	V
Svatobořice-Mistřín	HO	Kyj	Kyj	2 312	3 559	154	V	M
Svatoslav	BI	Tis	Tis	848	412	49	V	V
Světlá	BK	Bos	Bos	223	216	97	V	V
Svinošice	BK	Blk	Blk	733	285	39	V	V
Svitávka	BK	Bos	Bos	826	1 732	210	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 9. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Synalov	BI	Tis	Tis	694	102	15	V	V
Syrovice	BI	Zid	Zid	826	1 148	139	V	V
Syrovín	HO	Kyj	Bzn	408	380	93	V	V
Šafov	ZN	Zno	VrD	950	167	18	V	V
Šakvice	BV	Hus	Hus	1 190	1 369	115	V	V
Šanov	ZN	Zno	HrJ	2 045	1 378	67	V	V
Šaratice	VY	SuB	SuB	825	967	117	V	V
Šardice	HO	Kyj	Kyj	1 729	2 223	129	V	V
Šatov	ZN	Zno	Zno	1 344	1 183	88	V	V
Šebetov	BK	Bos	Bos	943	922	98	V	V
Šebrov-Kateřina	BK	Blk	Blk	1 029	728	71	V	V
Šerkovice	BI	Tis	Tis	487	223	46	V	V
Šitbořice	BV	Hus	Hus	1 225	1 936	158	V	V
Šlapanice	**BI**	**Slp**	**Slp**	**1 465**	**6 836**	**467**	**M**	**M**
Šošůvka	BK	Blk	Blk	513	722	141	V	V
Štěchov	BK	Bos	Bos	168	162	97	V	V
Štěpánovice	BI	Tis	Tis	503	439	87	V	V
Štítary	ZN	Zno	VrD	2 497	658	26	V	V
Šumice	BI	Poh	Poh	863	232	27	V	V
Šumná	ZN	Zno	VrD	1 196	605	51	V	V
Švábenice	VY	Vys	InH	1 930	959	50	V	V
Tasov	HO	VnM	VnM	637	543	85	V	V
Tasovice	BK	Bos	Bos	327	77	24	V	V
Tasovice	ZN	Zno	Zno	1 591	1 260	79	V	V
Tavíkovice	ZN	MKr	MKr	1 006	596	59	V	V
Telnice	BI	Slp	Slp	610	1 407	231	V	V
Těmice	HO	Kyj	Bzn	379	893	236	V	V
Terezín	HO	Hod	Hod	374	413	110	V	V
Těšany	BI	Zid	Zid	1 622	1 212	75	V	V
Těšetice	ZN	Zno	Zno	727	489	67	V	V
Tetčice	BI	Ros	Ros	1 515	996	66	V	V
Tišnov	**BI**	**Tis**	**Tis**	**1 713**	**8 585**	**501**	**M**	**M**
Tišnovská Nová Ves	BI	Tis	Tis	427	73	17	V	V
Topolany	VY	Vys	Vys	444	313	71	V	V
Trboušany	BI	Ivn	Ivn	553	333	60	V	V
Trnové Pole	ZN	MKr	Msl	444	121	27	V	V
Troskotovice	BI	Poh	Poh	1 813	648	36	V	V
Troubsko	BI	Slp	Slp	603	2 135	354	V	V
Trstěnice	ZN	MKr	MKr	1 439	546	38	V	V
Tučapy	VY	Vys	Rou	529	518	98	V	V
Tulešice	ZN	MKr	MKr	729	195	27	V	V
Tvarožná	BI	Slp	Slp	883	1 217	138	V	V
Tvarožná Lhota	HO	VnM	Stz	1 746	901	52	V	V
Tvořihráz	ZN	Zno	Zno	1 094	381	35	V	V
Tvrdonice	BV	Bre	Bre	2 116	2 090	99	V	V
Týnec	BV	Bre	Bre	1 160	1 049	90	V	V
Uherčice	BV	Hus	Hus	1 360	1 041	77	V	V
Uherčice	ZN	Zno	VrD	1 255	419	33	V	V
Uhřice	VY	Buc	Buc	437	252	58	V	V
Uhřice	BK	Bos	VOp	658	297	45	V	V
Uhřice	HO	Kyj	Zda	707	699	99	V	V
Újezd	ZN	Zno	Zno	573	82	14	V	V
Újezd u Boskovic	BK	Bos	Bos	1 278	429	34	V	V
Újezd u Brna	**BI**	**Slp**	**Slp**	**1 308**	**3 069**	**235**	**V**	**M**
Újezd u Černé Hory	BK	Blk	Blk	450	243	54	V	V
Újezd u Rosic	BI	Ros	Ros	1 088	252	23	V	V
Újezd u Tišnova	BI	Tis	Tis	360	127	35	V	V
Únanov	ZN	Zno	Zno	1 215	1 148	94	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) 10. pokračování

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Unín	BI	Tis	Tis	338	226	67	V	V
Unkovice	BI	Zid	Zid	372	667	179	V	V
Úsobrno	BK	Bos	VOp	780	452	58	V	V
Ústup	BK	Bos	Bos	265	43	16	V	V
Úsuší	BI	Tis	Tis	287	211	73	V	V
Vacenovice	HO	Kyj	Kyj	1 465	2 196	150	V	V
Valchov	BK	Bos	Bos	372	476	128	V	V
Valtice	**BV**	**Bre**	**Bre**	**4 785**	**3 592**	**75**	**V**	**M**
Valtrovice	ZN	Zno	Zno	774	394	51	V	V
Vanovice	BK	Bos	Bos	1 215	545	45	V	V
Vavřinec	BK	Blk	Blk	1 225	853	70	V	V
Vážany	BK	Bos	Bos	486	213	44	V	V
Vážany	VY	Vys	Vys	546	454	83	V	V
Vážany nad Litavou	VY	SuB	SuB	702	664	95	V	V
Vedrovice	ZN	MKr	MKr	758	830	110	V	V
Velatice	BI	Slp	Slp	226	577	255	V	V
Velenov	BK	Bos	Bos	753	198	26	V	V
Velešovice	VY	SuB	SuB	661	1 167	177	V	V
Velká nad Veličkou	HO	VnM	VnV	2 591	3 040	117	V	M
Velké Bílovice	**BV**	**Bre**	**Bre**	**2 573**	**3 855**	**150**	**V**	**M**
Velké Hostěrádky	BV	Hus	KuB	1 058	446	42	V	V
Velké Němčice	BV	Hus	Hus	2 199	1 712	78	V	V
Velké Opatovice	**BK**	**Bos**	**VOp**	**2 593**	**4 074**	**157**	**V**	**M**
Velké Pavlovice	**BV**	**Hus**	**Hus**	**2 324**	**3 086**	**133**	**V**	**M**
Velký Karlov	ZN	Zno	HrJ	1 349	449	33	V	V
Vémyslice	ZN	MKr	MKr	1 233	695	56	V	V
Veselí nad Moravou	**HO**	**VnM**	**VnM**	**3 546**	**11 781**	**332**	**M**	**M**
Věteřov	HO	Kyj	Kyj	818	532	65	V	V
Vevčice	ZN	Zno	Zno	592	74	12	V	V
Veverská Bítýška	BI	Kur	Kur	1 365	2 933	215	V	M
Veverské Knínice	BI	Ros	Ros	1 017	894	88	V	V
Vilémovice	BK	Blk	Blk	524	288	55	V	V
Viničné Šumice	BI	Slp	Slp	475	1 184	249	V	V
Vísky	BK	Bos	Lev	379	240	63	V	V
Višňové	ZN	Zno	Zno	1 530	1 118	73	V	V
Vítonice	ZN	Zno	Zno	576	239	42	V	V
Vlasatice	BI	Poh	Poh	2 295	813	35	V	V
Vlkoš	HO	Kyj	Kyj	864	1 060	123	V	V
Vnorovy	HO	VnM	VnM	1 688	2 997	178	V	M
Voděrady	BK	Bos	Bos	444	515	116	V	V
Vohančice	BI	Tis	Tis	340	162	48	V	V
Vojkovice	BI	Zid	Zid	697	1 103	158	V	V
Vracov	**HO**	**Kyj**	**Bzn**	**4 440**	**4 529**	**102**	**M**	**M**
Vracovice	ZN	Zno	VrD	603	190	32	V	V
Vranov	BI	Slp	Slp	1 242	683	55	V	V
Vranov nad Dyjí	ZN	Zno	VrD	1 345	856	64	V	V
Vranová	BK	Bos	Lev	390	331	85	V	V
Vranovice	BI	Poh	Poh	1 379	2 029	147	V	V
Vranovská Ves	ZN	Zno	Zno	430	269	63	V	V
Vratěnín	ZN	Zno	VrD	1 473	308	21	V	V
Vratislávka	BI	Tis	Tis	350	86	25	V	V
Vrbice	BV	Hus	Hus	941	1 117	119	V	V
Vrbovec	ZN	Zno	Zno	1 967	1 137	58	V	V
Vřesovice	HO	Kyj	Kyj	653	588	90	V	V
Všechovice	BI	Tis	Tis	509	209	41	V	V
Výrovice	ZN	Zno	Zno	493	178	36	V	V
Vysočany	BK	Blk	Blk	1 208	808	67	V	V
Vysočany	ZN	Zno	VrD	726	106	15	V	V

Příloha 2 Přehled obcí v Jihomoravském kraji se zařazením do městského a venkovského prostoru

(obce jsou řazeny abecedně, tučným písmem jsou zvýrazněny obce se statutem města k 31. 12. 2008) dokončení

Název obce / města	Okres	SO ORP	SO POÚ	Výměra (ha) k 31.12.2008	Počet obyvatel k 31.12.2008	Hustota zalidnění (osoby/km^2)	Prostor (M - městský, V - venkovský) varianta kapitoly:	
							2. krajská	4. ČR
Vysoké Popovice	BI	Ros	Ros	390	653	167	V	V
Vyškov	**VY**	**Vys**	**Vys**	**5 041**	**21 875**	**434**	**M**	**M**
Zaječí	BV	Bre	Bre	1 590	1 421	89	V	V
Zakřany	BI	Ros	Ros	515	729	142	V	V
Zálesí	ZN	Zno	VrD	718	175	24	V	V
Zálesná Zhoř	BI	Ros	Ros	535	67	13	V	V
Zastávka	BI	Ros	Ros	120	2 680	2 242	V	M
Závist	BK	Blk	Blk	42	133	315	V	V
Zblovice	ZN	Zno	VrD	449	48	11	V	V
Zbraslav	BI	Ros	Ros	895	1 232	138	V	V
Zbraslavec	BK	Bos	Bos	261	189	72	V	V
Zbýšov	**BI**	**Ros**	**Ros**	**601**	**3 915**	**651**	**V**	**M**
Zbýšov	VY	SuB	SuB	479	525	110	V	V
Zelená Hora	VY	Vys	Vys	296	229	77	V	V
Zhoř	BI	Tis	Tis	209	60	29	V	V
Znojmo	**ZN**	**Zno**	**Zno**	**6 586**	**34 759**	**528**	**M**	**M**
Žabčice	BI	Zid	Zid	817	1 601	196	V	V
Žádovice	HO	Kyj	Kyj	557	764	137	V	V
Žarošice	HO	Kyj	Zda	1 467	1 009	69	V	V
Žatčany	BI	Zid	Zid	968	800	83	V	V
Ždánice	**HO**	**Kyj**	**Zda**	**2 082**	**2 638**	**127**	**V**	**V**
Žďár	BK	Blk	Blk	509	376	74	V	V
Žďárec	BI	Tis	Tis	804	364	45	V	V
Žďárná	BK	Bos	Bos	1 038	742	71	V	V
Želešice	BI	Slp	Slp	997	1 487	149	V	V
Želetice	HO	Kyj	Kyj	611	528	86	V	V
Želetice	ZN	Zno	Zno	606	278	46	V	V
Železné	BI	Tis	Tis	236	396	168	V	V
Žeravice	HO	Kyj	Bzn	700	1 059	151	V	V
Žeraviny	HO	VnM	VnM	231	194	84	V	V
Žernovník	BK	Blk	Blk	287	205	71	V	V
Žerotice	ZN	Zno	Zno	574	295	51	V	V
Žerůtky	BK	Bos	Bos	296	55	19	V	V
Žerůtky	ZN	Zno	Zno	219	261	119	V	V
Židlochovice	**BI**	**Zid**	**Zid**	**593**	**3 472**	**585**	**V**	**M**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

[1] Rozvoj venkova v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2006. ČSÚ, Brno, 2007 (Informace o regionech, městech a obcích, kód 13-6234-07)

[2] Varianty vymezení VENKOVA a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006. ČSÚ, Praha, 2008 (Informace o regionech, městech a obcích, kód e-13-80-08)

[3] Strukturální výsledky za zemědělství v roce 2007, Analytické vyhodnocení. ČSÚ, Praha, 2009 (Životní prostředí, zemědělství; kód 2127-09)

[4] Politika rozvoje venkova v období 2007 – 2013, Evropská komise, http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_cs.htm

[5] Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, MZe ČR, Praha, duben 2006

[6] Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, MZe ČR, VÚZE Praha, Praha, listopad 2008

[7] Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, 2007, http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/predstavujeme/NSRR_final_1.pdf

[8] Strategie regionálního rozvoje České republiky MMR ČR, Praha, květen 2006

[9] Venkov, typologie venkovského prostoru, Radim Perlín, 1998, http://web.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf

[10] Prostorový rozvoj a plánování jako společné téma regionální politiky, územního plánování a evropské integrace, Sborník ze semináře, MMR ČR a VŠE Praha, Praha 15. 6. 2006

[11] Poziční dokument menších měst a venkova – Rozvoj venkova v letech 2007 – 2013 financovaný z prostředků Společné zemědělské politiky a Politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, SMO

[12] Dojížďkový přístup k vymezení městského, příměstského a venkovského obyvatelstva v České republice, Jana Vobecká *in* Demografie 1/2009, str. 14 - 23

[13] Venkovský prostor a jeho oživení, Jan Binek a kol., GaREP, Brno, 2007, Základní metodicko-teoretické poznatky z výzkumného úkolu MMR WB 29 - 04

[14] Kohezní politika: Osídlení v České republice, Partnerství měst a venkova. L. Kašparová, M. Půček a kolektiv, MMR Praha, ÚÚR Brno, 2009

[15] Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod pro období 2007 – 2013, Region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod, 2007

[16] Prováděcí dokument ROP NUTS 2 Jihovýchod pro období 2007 – 2013, Region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod, 2007

[17] Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2006 - 2016

Internetové adresy:

Český statistický úřad - http://www.czso.cz

Ministerstvo pro místní rozvoj - http://www.mmr.cz/

Ministerstvo zemědělství - http://www.mze.cz/

Ministerstvo životního prostředí - http://www.mzp.cz/

Ministerstvo financí - http://www.mfcr.cz/

Ústav územního rozvoje Brno - http://www.uur.cz/

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem - http://www.uhul.cz/

INFO VENKOV - nový portál zaměřený na rozvoj venkova (připravuje Ústav zemědělských a potravinářských informací) - http://www.infovenkov.cz/